UVA. BHSC. LyR_077_1

OTECA
DE LA U D DE VALLADOLID.
tante n.º
o

UVA. BHSC. IyR_077_1

Can° cartag^a

77

UVA. BHSC. IyR_077_1

UVA. BHSC. IyR_077_1

Expoſitio Egidij romani ſuper libros de anima cum textu.

el br. cartagena

Del coll.o de S. Amb de la Comp.a de Jesus de Vall.d de la Libreria

UVA. BHSC. IyR_077_1

Es de la Biblioteca de la Real Universidad de Valladolid.

UVA. BHSC. IyR_077_1

¶ Egidi interpretis Ariſtotelis Egidy romani heremitarū ordinis in libros de anima expoſitio.

Ex romanoꝛuz ſpectabili ac illuſtri proſapia oriūdo ſibi ꝗꝑlꝛm dilecto dn̄o Jacobo: dn̄i Joannis gagethani rothomagēſi canōico Frater egidius romanus ordinis fratruz heremitaruz ſancti Auguſtini ſeipm ac ꝓmptam ad ſua beneplacita volūtatē. Dū itra me tacit⁹ cogitarē ꝗd vr̄e generoſitati erga quā tāta dilectiōe afficioꝛ muneris offerre valerē circūſpecto nr̄o igenio: ⁊ ꝯſiderata veſtra iduſtria nāli decreui nil ꝑ me poſſe vobis tranſmitti decētius: nil deſtinari vtilius: ꝗ̄ expōnē libri de aīa: cui⁹ cognitio ad oēz veritatē videt̄ ꝓficere: ⁊ maxime ad nālē: ad quā capeſcēdā tāto videt̄ itellect⁹ ſup cōem modū hoīuz eē diſpoſitus: ꝗ̄to ds altiſſim⁹ ꝑ multis alys ꝑſonā vr̄am nobilioꝛib⁹ nālib⁹ ꝑ oꝛnauit. Suſcipite ꝰ dilecte cariſſime deſtinatū donuz aīo letabundo: ꝙ tanto magis rōnez doni ꝑticipat, et tāto magis ſe eē placitū ꝓbat. necnō ⁊ tanto maioꝛē meā caritatē ⁊ ſollicitudinē erga veſtrā nobilitatem arguit ⁊ oſtendit: ꝗ̄to poſtulationi ꝑueniens oblatū eſſe dignoſcitur potius ꝗ̄ petitum.

Philoſophus in 2° phy. volēs iueſtigare termios ⁊ limites cōſideratiōis phi nālis ait. vſqꝫ quo phyſicū oꝫ cognoſcere ſpēm: ⁊ ꝙ ꝗd eſt. i. vſqꝫ ad quē terminū pōt ſe extēdere ꝯſideratio phyſica: ſiue ꝯſideratio phi nāl' quā hꝫ de ſpēb⁹. i. de foꝛmis q̄ ſūt: ꝙ ꝗd ē. i. q̄ ꝑncipal'r ꝑtinent ad rōnē ꝗditatis. huic aūt q̄ōni ⁊ inquiſitiōi rn̄det idē phs ibidez dicēs: ꝙ ſic oꝫ conſiderare phyſicū foꝛmā ſpēm: ⁊ ꝙ ꝗd ē: quēadmodū oꝫ medicū cōſiderare neruū: ⁊ fabꝛū es. nō eni oīs ꝯſideratio nerui ſpectat ad medicū: neqꝫ ꝗcꝗd pōt cōſiderari de ere ꝑtinet ad fabꝛū: nec oīs ꝯſideratio de foꝛmis ſpectat ad phm nālē. q̄re ſi videre volum⁹ q̄liter p̄fati artifices ꝯſiderant de ꝑdictis: vidēdū eſt q̄lis ſit ꝯſideratio medici fabꝛi ⁊ phyſici: medicus ꝗdē ſi ꝯſiderat de neruo: h̄ eſt iq̄ꝫtū in eo vult iducere ſanitatē. oīs igit̄ illa ꝯſideratio q̄ ſanitati deſeruit ⁊ q̄ oꝛdinat̄ vt ſanet̄ neru⁹ ſꝫ ꝙ h⁹ eſt: ſpectat ad medicū. ſi aūt ſit aliq̄ ꝯſideratio nerui hāc trāſcēdens: ſubterfugere pōt ꝯſiderationē medici: ſic q2 faber ꝯſiderat de ere: vt ex eo poſſit artificialia ꝯſtruere: ꝯſideratio eris vt oꝛdinatur ad opus vaſoꝝ eneoꝝ vel alioꝝ artificialiū q̄ ꝯſtruuntur ex ere: ſpectare pōt ad fabꝛū erariū: ſed ſi ſit aliq̄ ꝯſideratio eris hāc cōſiderationē trāſcendēs ſubterfugit ꝯſiderationē ei⁹. Ex h̄ ꝰ patere pōt q̄ ſit cōſideratio nālis: ⁊ vſqꝫ quo ſe extēdit ꝯſideratio eius quā hꝫ de foꝛmis. nā nālis phs ꝗcꝗd ꝯſiderat eſt aliquo mō motui ⁊ tranſmutationi ꝯiunctū: q2 vt dr̄. 2° phy. q̄ nō amplius mota mouēt nō amplius ſunt phyſice ꝯſideratiōis. foꝛme ꝰ oīno imāles non ꝯiuncte māe ſube trāſmutationi ⁊ motui ſꝫ ſubam nō ſūt de ꝯſideratiōe phyſici. Jtaqꝫ tādiu ſe extendit ꝯſideratio phyſica erga foꝛmas donec perueniat ad foꝛmā illā q̄ aliq̄ mō eſt imālis: ⁊ aliquo mō eſt ꝑfectio māe. ibi aūt erit ſtatus ⁊ ꝑfectus termin⁹ ꝯſiderationis phyſice. ꝗcꝗd aūt eſt vltra foꝛmā illā ꝯſiderare ſm ſubāz nō vlterius ꝑtinet ad nālē phꝫ. foꝛma āt vltima ſm ꝯſiderationē phi vltra quā nō ſe extēdit phs nālis. vt ait ꝯmentatoꝛ 2° phy. eſt aīa humana. Poſſum⁹ igr̄ ſic diſtiguere de foꝛmis. dicēdo quaſdā eē oīo māles cuiuſmodi ſunt foꝛme educte de potētia māe: tā ſm ſubam ꝗ̄ ſm diſpōnez. Quedā v̄o ſunt q̄ſi penitus imāles vt itelligentie que ſm phm. 8° meta. ſunt entes ꝑter oēm mām ſenſibilē ⁊ itelligibilē. Quedā aūt ſunt foꝛme medie: vt aīe humane q̄ ſunt ꝑfectiōes coꝛpoꝝ. hn̄t eni ſe h⁹ aīe q̄ſi mō medio: q2 lꝫ ſm ſubam non educant̄ de potētia māe: tn̄ ſm diſpōnē de mā ſunt educte. Incipit itaqꝫ ꝯſideratio phi nālis a foꝛmis penitus mālibus ⁊ terminat̄ vſqꝫ ad aīaꝫ humanā. q̄ eſt quodāmō mālis: ⁊ quodāmō imālis: ſꝫ cū ꝑuentū eſt ad talē aīaꝫ ſiſtit phs nec ſe extendit ad vlterioꝛes foꝛmas: quia de foꝛmis abſtractis: cuiuſmodi ſunt intelligentie: eo ꝙ non mote moueant: nō vlterius conſiderat phs naturalis.

Hoc viſo patere pōt quē oꝛdinē habeat h̄ liber qui dr̄ de aīa quē habem⁹ ꝑ manib⁹ iter alios libꝛos nāles. nā modus phyſicus ⁊ metaphyſicus quodāmō videt̄ oppoſitus. eo ꝙ modus phyſicus ⁊ nālis q̄ſi hꝫ ſtatū in ſupꝛemo ⁊ nō in ifimo. hꝫ eni ſtatū ſm abſtractionē q eſt ſupꝛemus: ⁊ nō ſm cōcretionē q ē infimus. nulla eni eſt ꝯſideratio adeo ꝯcreta: ⁊ adeo ꝯiūcta māe ⁊ tranſmutationi ⁊ motui q̄ ꝑꝑ h̄: ⁊ ſm ꝙ h⁹ ſubterfugiat modū phyſici: eſt tn̄ aliq̄ ꝯſideratio adeo abſtracta ⁊ adeo ſupꝛema q̄ nō ſpectat ad nālez. ⁊ ad quā phyſic⁹ nō ſe pōt extendere. ſcia v̄o metaphyſica ⁊ diuina mō ꝯuerſo ſe hꝫ. naꝫ nō hꝫ terminū in abſtracto ⁊ in ſupꝛemo ſic ꝙ ſit aliq̄ cōſideratio adeo abſtracta ⁊ excellēs q̄ trāſcēdat ꝯſiderationez metaphyſicā ⁊ diuinā: q2 ꝗ̄to ꝯſideratio ē altioꝛ. tāto magis eſt metaphyſicalis: eo ꝙ metaphyſica ꝯſiderat cauſas altiſſimas: vt dr̄ 2° metaphyſice: hꝫ tn̄ modus metaphyſicus ſtatū in ifimo. q2 eſt aliq̄ ꝯſideratio adeo cōcreta ⁊ cōtracta q̄ non ꝑtinet ad metaphyſicū: q ē artifex cōis: lꝫ ꝑtinere poſſit ad phyſicū q eſt artifex ſpālis. ¶ Aduertēduz tn̄ ꝙ cū dicim⁹ metaphyſicū nō hr̄e ſtatuz in ſupꝛemo: q2 nō pōt eē ꝯſideratio ita alta q̄ nō ſpectet ad ipꝫ itelligēdo de ꝯſideratiōe hita ꝑ humanā iuentionē. ¶ Utrū aūt ſit aliq̄ ꝯſideratio iſpirata trāſcēdēs ꝯſiderationē metaphyſicā nō ē pn̄tis ſpeculatiōis. ſic ēt cū dicim⁹ phyſicū nō habere ſtatū in ifimo ſic ꝙ ſit aliq̄ ꝯſideratio adeo ꝯcreta q̄ ſm ꝙ h⁹ ſubterfugiat cōſiderationem phyſicam: intelligēdū ē h̄ ſuppoſita abſtractione: quaꝫ reꝗrit q̄lꝫ ſcia. nā ſi ſic ꝯcretā ⁊ mālez cōſiderationē hr̄e vellemus: vt ad ipſa idiuidua ⁊ ſingularia extēderem⁹ eā: pꝫ ꝙ de talib⁹ nō cōſiderat phyſic⁹: eo ꝙ nulla ſcia circa idiuidua ⁊ nūero ſingularia eſt. q2 taliū: vt dr̄ 7° metaphyſice. nō ē ſcia nec diffinitio: igit̄ h̄ mō ſunt itelligenda q̄ dixim⁹: ꝙ cū tres ſint modi eſſentiales phie. phyſic⁹. ſ. metaphyſicus ⁊ diuinus. diuinus ⁊ metaphyſicus modus iter ſcias humanitus inuētas nō recognoſcit ſuꝑioꝛē artificē nec hꝫ ſtatū in ſupꝛemo: ita ꝙ terminet̄ cōſideratio eius ad cōſiderationē artificis ſuꝑioꝛis. phyſicus v̄o ꝗ̄tuz ad modū abſtractiōis iter partes eēntiales phie nō recognoſcit artificē iferioꝛē: vt ꝙ terminet̄ eius ꝯſideratio ad aliquā eſſentialē partez phie que ſit magis cōcreta ⁊ minoꝛis abſtractiōis. incipit itaqꝫ modus phyſic⁹: vt pꝫ ꝑ iā dcā: a foꝛmis ifimis: ⁊ oīno mālibus ⁊ terminat̄ vſqꝫ ad aīam humanā: q̄re ſi phyſic⁹ hꝫ ſtatū in ſupꝛemo aīa humana ad quā terminat̄ cōſideratio phyſica ē digniſſima ⁊ ſupꝛema inter ea q̄ cōſiderat phyſicus nālis. h̄ ꝰ cōſiderās phs volēs cōmendare hunc libꝛuz in quo determinat̄ de oī aīa ⁊ ꝑ̄ncipaliter de anima humana ait. in ꝑ̄mis ponendā eſſe notitiā de anima: ꝙ intelligendū eſt ꝗ̄tum ad oꝛdinē dignitatis. oꝛdine eniꝫ doctrine liber de anima non eſt ꝑ̄mus inter libꝛos nāles: ſed tenet gradū ſextū: ⁊ dicit̄ ſextus de naturalibus: vt pꝛobauimus in noſtris editionibus quas fecimus ſuper phyſicis. oꝛdine tamen dignitatis hic eſt pꝛimus: vt eſt per habita manifeſtum. his itaqꝫ viſis bꝛeuiter ad expoſitionez littere accedamus.

De la libreria de S. Ambrosio

UVA. BHSC. IyR_077_1

Liber

Cõmẽ‑ti p̃mi.

BOnoꝝ honorabiliũ notitiã opinãtes. Magis aũt alterã altera: aut ſm certitudinez: aut ex eo ꝙ meliorũ qdem ⁊ mirabilioꝝ eſt: pp vtraqꝫ hec aĩe hiſtoriã rõnabiliter vtiqꝫ in primis ponemus.

¶ Iſte liber ſicut alij libri phĩ diuidit̃ in duas ptes.ſ.in phemialẽ ⁊ executiuã ps executiua icipit ibi. (Principiũ aũt qõnis ⁊c.) In pte aũt phemij vt ɔmẽtator inuit intendit phs iducere hoĩes ad amorẽ h⁹ ſcie.q̃tũ ãt ad pñs ſpectat q̃ttuor ſũt q̃ iclinãt nos vt deſiderem⁹ ⁊ amem⁹ aliq̃ ſcire. p̊m ẽ dignitas ⁊ honorabilitas ſcitoꝝ.naz q̃to aliq̃ ſcibilia ſunt digniora ⁊ honorabiliora.tãto magis cupim⁹ illa ſcire.zm ẽ pfect⁹ ⁊ vtilitas ſcibiliũ:qꝛ q̃to ſcibilia magis ſũt pficua ⁊ ad plura vtilia:tãto magis volum⁹ illa cognoſcere. tertiũ eſt ordo dicẽdoꝝ:qꝛ q̃to aliq̃ ſunt magis ordinate tradita:tãto magis hanelam⁹ ad illoꝝ notitiã. q̃rtũ ẽ difficultas eoꝝ q̃ tradunt̃ in ſcia. Nã qꝛ iraſcibilis nr̃a ſemp vult in arduũ tẽdere eo ipſo ꝙ dicunt̃ aliq̃ eẽ ardua ⁊ difficilia libẽter vellem⁹ ea cognoſcere. ¶ Phs igit̃ vt nos iducat ad amorẽ h⁹ ſcie in hoc phemio q̃ttuor inuit. p̊ dicit hãc ſciaz eẽ dignã ⁊ honorabilẽ.z°.ait eã eẽ pficuã ⁊ vtilẽ. 3°.tradit ordinẽ dðoꝝ.4°.⁊ vlt°.manifeſtat q̃ta ſit difficultas in dicẽdis.zª ibi.(Ur aũt ⁊ ad vitatẽ.)3ª ibi.(Ingrimus aũt.)4ª ibi.(Oino aũt ⁊ penit⁹.)Dic̃ g̊ ꝙ nos opinãtes notitiã alterã.i.ſciaz aliquã eſſe magis bonoꝝ honorabiliũ.i. eſſe magis bonũ honorabile altera.i.q̃ꝫ altera ſcia: aut ſm certitudinẽ:aut ex eo ꝙ qdẽ eſt melioꝝ ⁊ mirabilioꝝ.i.qꝛ eſt de melioꝛib⁹ ⁊ mirabilioꝛibus. Duo g̊ ſunt:q̃re vna ſcia magis ẽ de nũero bonoꝝ honorabiliũ q̃ꝫ alia. vel pp certitudinẽ demr̃atiõis vel nobilitatẽ ⁊ dignitatez ſubiecti.ſubdit ãt ꝙ pp vtraqꝫ hec rõnabil'r vtiqꝫ hiſtoriã aĩe ponemus in p̊mis. ¶ Notãdũ aũt ꝙ lz oĩs ſcia ſpeculatiua ſitõ numero bonoꝝ honorabiliũ:qꝛ ſapiẽtib⁹ ⁊ ſciẽtib⁹ debet̃ honoꝛ:tñ qꝛ nõ oẽs ſapiẽtes nec oẽs ſciẽtes ſũt eq̃liter honorãdi.iõ nõ oẽs ſcie ſunt eq̃l'r honorabiles:ſed illa q̃ ẽ certioꝛ:⁊ ẽ de melioꝛi ⁊ mirabilioꝛi ſubo ẽ honorabilioꝛ alia:⁊ qꝛ ſcia ⁊ notitia tradita in lib°.de aĩa.iter ſcias ⁊ notitias traditas in alijs libꝛis nãlibus eſt certioꝛ: ⁊ eſt de nobilioꝛi ſubo.iõ pp vtraqꝫ hꝫ notitia de aĩa honorabilitate ⁊ dignitate excedit notitias alias traditas in reliq̃s nãlib⁹ libꝛis. ¶ Notãdũ ẽt notitiã de aĩa eẽ honorabiliorẽ ⁊ dignioꝛẽ notitijs traditis in alijs libꝛis nãlibus:qꝛ ɔſideratio nãlis tãq̃ꝫ in aliq̊ excellẽti ⁊ ſupmo ſiſtit in aĩa humana de q̃ hꝫ p̊ncipali⁹ itendit̃:⁊ nõ ſe extẽdit vltra illam. ¶ Rurſuz h⁹ notitia ẽ quodãmõ certioꝛ:qꝛ q̃libz certificat̃ ⁊ expit̃ in ſeipſo ꝙ eſt ⁊ viuit ⁊ hꝫ aĩam. ¶ Notandũ ẽt ꝙ vbi nos habemus hiſtoriã de aĩa:trãſlatio ɔmẽti hꝫ narrationẽ de aĩa. dr̃ ãt notitia de aĩa hꝫ tradita hiſtoria ⁊ narratio magis q̃ꝫ ſcia: qꝛ ſcire eſt p cãm: vt dr̃ p̊ phyſi.⁊ p̊ poſte.notitia tñ hic tradita magis eſt a poſterioꝛi: ⁊ p effectus q̃ꝫ a p̊oꝛi:⁊ p cãm.iueſtigat enim hꝫ phs ſubam anime p potẽtias:⁊ potẽtias p act⁹. attñ'ordine cauſalitatis potẽtie fluunt a ſuba ⁊ actus a potẽtijs. ¶ Deide cũ dicit.

Cõ.z. ¶ Videt̃ ad veritatẽ oẽm cognitio ipſius multum pficere.maxime autem ad naturã. eſt eni tanqꝫ principium animalium.

¶ Oñdit hãc notitiã vtilẽ ⁊ pficuã vt iducat hoĩes ad amorem huius ſcĩe ex pfectu ⁊ vtilitate eius dicens.ꝙ hec cognitio ipſius aĩe videt̃ multũ pficere ad veritatez oĩum: maxime aũt ad nãm.i.ad veritatẽ traditaz in nãlibus.nã aĩa eſt tanq̃ꝫ p̊ncipiũ aĩalium ⁊ rerũ animataruz que ſunt quodãmodo nobiliſſima pars nãlium rerũ. ¶ Notandũ aũt ꝙ lz notitia de aĩa ⁊ potentiarum eius faciat ad notitiam oĩum ſciarum ⁊ virtutum:eo ꝙ cetera talia habent eſſe in aĩa vel in potentijs eius potiſſime tamẽ h⁹ notitia facit ⁊ ptinet ad ſciaz nãlem:eo ꝙ ſit pars eius ⁊ nobiliſſima pars vt ſuperius dicebatur. ¶ Deide cũ dicit.

¶ Inquirimus ãt ɔſiderare ⁊ cognoſcere nãm ipſius ⁊ ſubam. poſtea quecunqꝫ accidunt circa ipſam. quoꝝ alie pprie paſſiones videntur: alie autem cõmunes ⁊ animalibus ineſſe. Cõ.3.

¶ Tradit ordinẽ pcedendi in hoc libꝛo iducens homines ad amorẽ huius ſciẽtie ex ordine dicendoꝝ: ⁊ dicit ꝙ nos ingrimus.i.intendimus conſiderare ⁊ cognoſcere nãm et ſubam ipſius anime:⁊ poſtea ɔſiderare itendimus quecũqꝫ accidentia accidunt circa ipſam: quoꝝ accidentiũ: ſiue quarũ pprietatũ ⁊ paſſionũ alie vident̃ eſſe pprie paſſiones ipſius anime:alie autez vident̃ eſſe cõmunes ⁊ ineſſe animalibus.i.ineſſe toti coniuncto ppter ipſam aĩam vel ex eo ꝙ ipſa aĩa animalibus ineſt. ¶ Notãdũ aũt ꝙ quãdiu aĩa eſt ɔiũcta coꝛpoꝛi nullã hꝫ opationẽ quã nõ cõmunicet ei:⁊ que nõ ſit totius ɔiuncti:eo ꝙ nulla ſit operatio ipſi⁹ aĩe que aliquo mõ nõ idigeat oꝛgano coꝛpoꝛali:tñ qꝛ alique opationes aĩe idigent h⁹ oꝛganis magis p acc̃ñs vt intelligere ⁊ ſpeculari:alique vero magis p ſe vt concupiſcere vel iraſci.ideo dictum eſt: ꝙ alique paſſiones videntur eſſe magis pprie anime:alique v̊o vident̃ eẽ cões ⁊ cõpetere ipſis aĩalibus vel eſſe totius coniuncti.

OMnino aũt ⁊ penit⁹ difficillimoꝝ eſt accipere aliquã fidẽ de ipſa. Quuz.n. ſit qõ cõis multis alijs:dico aũt eam q̃ eſt circa ſubſtãtiam ⁊ eã que quid eſt. Foꝛtaſſis alicui videbit̃ vna q̃daz methodus eſſe de oĩb⁹ de q̃b⁹ volumus cognoſcere ſubſtantiã ſicut ⁊ eoꝝ que ſunt ſm acc̃ñs ppꝛioꝛũ demonſtrationis:quare querendum erit vtiqꝫ methodum iſtam.

¶ Poſtq̃ꝫ philoſophus induxit nos ad amoꝛẽ huius ſcĩe et ad addiſcẽdum ipſaz ex parte honoꝛabilitatis ⁊ vtilitatis ei⁹ ⁊ ex pte oꝛdinis dicẽdoꝝ:hic vt dicebat̃:iducit ⁊ icitat nos ad habendũ ſciaz de aĩa ⁊ ad iſudandũ circa cognitionẽ eius ex pte difficultatis reperte in h⁹ cognitione. Naz difficilia libẽter ſcire volumus.⁊ circa ea eſt feruẽtius inſudandũ.in oſtendendo autem difficultatẽ cõtingentẽ circa cognitionẽ ſube aĩe duo facit.qꝛ p̊mo oſtendit h⁹ difficultatẽ eſſe magnã ex parte modi cognoſcẽdi. ſcðo ex pte rei cognite ibi.(Cũ manifeſtũ fuerit.) Circa p̊mũ duo fac̃ ſm ꝙ duplicẽ difficultatẽ tãgit ex parte modi cognoſcendi ſubaz aĩe.pª ẽ.ſi h⁹ modus ſit cõis.ſcðª ſi ſit pp⁹.zª ibi. (Si aũt nõ eſt vna.) Dicit g̊.oĩo aũt eſt penitus de numero difficillimoꝝ accipere aliquã fidem ⁊ aliquaz ſciam de ipſa anima.cũ.n.ſit queſtio cõmunis multis alijs rebus vt oĩbus.ſ.ſubſtãtijs:dico aũt:vt eſt ea que eſt circa ſubam ⁊ ea que eſt qd eſt.i.circa qõ qd ẽ.i.circa quiditatez foꝛtaſſis alicui videbit̃ eſſe vna q̃daz methodus.ſ.cõmunis oĩbus de q̃bus volumus cognoſcere ſubam:ſicut ⁊ eoꝝ ppꝛioꝛũ que ſunt ſm accidens.i.ſicut ⁊ ppꝛioꝛum accidentiũ dicimus eſſe vnã cõem methodum vt demonſtrationẽ vel talium eſt vna cõmunis methodus:vt demonſtratio:quare querendũ vtiqꝫ erit iſtã methodũ ſic cõem ppter qõ difficultas erit in ſciẽdo que ſit illa methodus ſic communis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si autẽ nõ eſt vna quedaz ⁊ cõis methodus de eo qõ qd ẽ:amplius difficilius ẽ negociari

UVA. BHSC. IyR_077_1

oportebit.n.accipe circa vnūquodqȝ qs modus.
¶ Oſtēdit difficultatē eſſe ex pte modi cognoſcēdi ſubam aie ſi hō modus nō ſit cōis. Sȝ ppriꝰ dicens.ſi autē nō eſt vna qdā ⁊ cōis methodus fit amplius difficilius.i.eſt magis difficile negociori circa cognitionē qditatis.oportebit eni circa vnūquodqȝ.i.circa vnāquāqȝ qditatez accipere. qs ſit modus pprius cognitiōis eius. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Cū āt manifeſtū fuerit: vtrū demſ̄atio aliq̄ ſit aut diuiſio: aut aliq̄ methodus: adhuc multas hȝ dubitatiōes ⁊ errores: ex qbꝰ oȝ q̄rere: alia .n.alioꝝ pricipia: ſic numeroꝝ ⁊ planoꝝ.

¶ Oſtendit difficile eſſe cognoſcere aīam ex pte rei ſcite.⁊ duo facit.q2 pmo oñdit h̄ eē difficile.2°.enumerat difficultates circa h̄ cōtingētes ibi.(Primū aūt fortaſſis.) Dicit g̃ q̄ cū manifeſtuȝ fuerit q̄ ſit illa via:⁊ qs ſit ille modus ſm quē accipiēda eſt cognitio qditatis ⁊ ſube rei:vt cū manifeſtū fuerit vtrū ſit demſ̄atio aliq̄:aut diuiſio:aut ēt aliqua alia methodus vt ꝯpoſitio.ſcito.n.mō cognoſcēdi adhuc m̄ltas hȝ dubitatiōes ⁊ errores ex ipſa re ⁊ ex pncipijs ipſiꝰ rei ex qbꝰ oȝ q̄rere cognitionē qditatis ⁊ ſube eius:q2 alioꝝ alia ſūt pncipia:ſic nūeroꝝ ⁊ planoꝝ.i.ſuperficieꝝ ſūt diuerſa pncipia. ¶ Notādū aūt q̄ de mō venādi ⁊ cognoſcendi qditates ⁊ diffōnes rerū:vt narrat ꝯmētator ⁊ themiſtius fuit triplex opīo.vna hyppocratis:alia platonis.tertia Ariſt.hyp.n.voluit venādā diffōnē eē ⁊ qditatē rei p demōſtrationē.plato vō p diuiſionē.Ariſ.vō p ꝯpōnē.cū igit̄ qlibȝ harū opīonū magnos habuerit defenſores:difficultas ē qs ſitꝰmodus accipiēdi qditatē.dato tñ hō modū eē cognitū adhuc ē difficultas ex pte rei:vt ſciamus q̄ pncipia cꝰ rei faciāt qditatē:⁊ p q̄s ptes:⁊ p que pncipia accipienda ſit cognitio ſube rei:eo q̄ alioꝝ alie ſunt ptes ⁊ pncipia. ¶ Notādū ēt viā hyppocratis circa cognitionē diffinitiōis nō eē verā:q2 ipoſſe ē demſ̄are ipm qđ qd ē: vt pbat 2°.poſte.via aūt platonis ē q̄ſi p accn̄s.nā diuiſio per accn̄s facit ad ꝯſtitutionē diffōnis:ſȝ via Ariſ.ē p ſe.nā cōpoſitio,vt cōponere ppriā drīaȝ pprio generi p ſe facit ad cōſtitutionē diffōnis rei. ¶ Deinde cum dicit.

Lō.6. ¶ Primū aūt fortaſſis necīū eſt diuidere i quo generū ⁊ qd ſit. dico aūt vtrū ſit aut q̄litas: aut quātitas: aut ſit qđdā aliđ diuiſoꝝ p̄dicamētorū. adhuc aūt vtrū eoꝝ q̄ ſūt i potētia: aut magis endelechia qdā ſit: vtrū.n.nō aliqđ parū.

¶ Q2 dixerat difficltatē eē in cognoſcēdo ſubaȝ aliquā ex pte pncipioꝝ rei vľ ex ipſa re enumerat difficultates illas circa qđ duo fac. q2 p enūerat hō difficultates. 2°.exeqtur de vnaq̄qȝ illarū ibi.(Nūc qdā.n.dicētes) Ad euidentiā aūt pme ptis ſciēdū q̄ ſm q̄ aliqd diuerſimode hȝ rōnez totiꝰ ⁊ ſm q̄ hȝ diuerſos modos ptis ſic diuerſimode venari poſſumꝰ cognitionē ſube eius.aīa aūt q̄tū ad pñs ſpectat tripľr ē qđdā totū.pmo ē qđdā totū diffinibile.q2 ois diffō eſt ſmo hn̄s ptes: vt ḟ 7°.meta. pp qđ in diffōne aie ponēde ſunt plures ptes diffinitiue ⁊ aīa erit qđdā totum diffinibile.2°.aīa ē qđdā totū poťe:q2 hȝ plures ⁊ diuerſas pōnes.3°.eſt qđdā totuȝ vľe:q2 hȝ ſub ſe plures ptes ſubiectiuas.tria g̃ facit.q2 pmo inuit difficultatē eſſe in cognoſcendo ſubam aie:put ipſa eſt qđdaȝ totū diffinibile.ſcđo inuit hoc idē,put eſt qđdam totū poſſibile.3°.put eſt qđdā totū vľe.ſcđa ibi.(Cōſiderāduȝ āt ⁊ ſi ptibilis.)tertia ibi.(Et vtrū ſit ſiľis ſpēi.)Suppleatur g̃ ſic littera: q̄ accidit difficultas circa diffōnē aie vel circa ipſaȝ aīam: vt eſt qđdam totū diffinibile.primū aūt q̄tū ad genꝰ:q2 fortaſſis ſi volumus cognoſcere qditatē ⁊ diffinitionē aīe necīum eſt diuidere.i.diuiſim ꝯſiderare in quo generū ſit aīa ⁊ qd ſit.
dico aūt vtrū ſit hoc aliqđ:aut ſuba:aut q̄litas:aut q̄titas aut ēt qđdaȝ aliud diuerſoꝝ vel vt hȝ alia littera diuerſorū.i.alioꝝ p̄dicatorum.adhuc aūt vt aīa eſt quid diffinibile non ſolū accidit difficultas rōne generis:vt in quo genere ſit:ſȝ etiā rōne drīe:q̄re opȝ videre que differentia ei cōpetat ⁊ vtrū ſit eoꝝ que in potētia aut magis ſit qđaȝ endelichia.i.qdam actus ⁊ perfectio.differt eni hoc nō parū imo multū:eo q̄ actus ⁊ potētia ſunt differentie valde oppoſite:vt ꝯmētator ait. ¶ Notandum aūt q̄ ait fortaſſis necīum eſſe ſcire in quo genere ſit aīa ⁊ adhuc que differētia ei competat.naȝ duo ſunt modi diffiniendi,vnus eſt p genus ⁊ differentias:⁊ hic competit ſubijs compoſitis ex mā ⁊ formā.alius eſt modus per additamēta vt per additionē ppriū ſubiecti vel pprie mãe ⁊ h̄ competit accidentibus:⁊ etiā formis ſubalibus que ſunt pfectio mãe. vnde ⁊ hoc modo diffinitur anima.diffō eni eius nō pprie eſt p genus ⁊ drīam:ſed magis eſt per additamētuȝ pprie materie vel ppriū ſuſceptibilis.diffinit.n.per hoc q̄ eſt actus corporis.ſcire itaqȝ i quo genere ſit aīa:vt q̄ ſit in gn̄e ſubſtantie:aliquid facit ad notitiā eius diffōnis:q2 per hoc ſcitur q̄lis actus ſit:vtq2 eſt actus pmus ⁊ ſubſtātialis:tamē q2 diffō aīe non eſt ſimpľr accipienda p genus ⁊ drīam:ſȝ per ppriū ſuſceptiuū:nō dixit philoſophus ſimpľr ⁊ abſolute q̄ neceſſariū eſt diuidere in quo genere ſit anima ſed quaſi ſub dubio loquens ait.q̄ fortaſſis neceſſariū eſt diuidere predicamenta vt ſciamus in quo generū ſit aīa. ¶ Notandū etiā q̄ actus ⁊ potentia ſunt differentie que cōtingunt omnibus predicamētis: vt ꝯmentator ait.imo actus ⁊ potentia ſunt tales differentie que habent rōnez pncipij reſpectu predicamēti:cuiꝰ ſunt differentie. cū igit̄ aīa ſit pncipiū aīalium:⁊ ſit in genere ſubſtātie tanq̄ principium:ſi volumus venari diffōnez ⁊ quiditatē eius:poſtq̄ ſciuerimus eam eſſe in genere ſubſtantie: inueſtiganduȝ eſt que harū differentiarū ei competat:an actus aut potētia:vt vtrū ſit in genere ſubſtātie tanq̄ pncipiū qđ eſt actꝰ vel tanq̄ pncipium qđ eſt potentia. ¶ Notādū etiā q̄ ps illa in qua narratur difficultas circa cognitionē ſubſtātie aīe inquātuȝ ipſa eſt qd diffinibile:poſſet diuidi in partes duas:q2 pmo narratur difficultas que conſurgit ex parte generis.ſcđo que cōſurgit ex parte differētie ibi.(Adhuc autez vtrū.)ſed dūmodo bene habeat̄ mens phī de multiplicatiōe partiū nō eſt multū curādū. ¶ Deide cū dicit.

¶ Conſiderandum autem ⁊ ſi partibilis ſit: aut impartibilis. Lō.7.

¶ Narrata difficultate q̄ ꝯſurgit in cognoſcendo aīam inq̄tum eſt qđdaȝ totū diffinibile: narrat difficultatē circa eius cognitionē inq̄tū eſt totū qđdaȝ poſſibile dicens. q̄ cōſiderandum eſt circa aīam ſi ſit partibilis aut impartibilis ſm ſubſtātiā ⁊ ſubm aut ſm virtutes ⁊ poſitiones vt q̄ ſit totū qđdam poſſibile. ſic eni ſupplet hanc litteram ꝯmē. ¶ Notandum aūt q̄ circa partibilitatē ⁊ diuiſionē anime:vt ꝯmen.ait.fuerunt due opīones vna platonis q̄ poſuit aīam diuiſibilē eſſe ſm ſubm ita q̄ intellectualis eſſet in cerebro:concupiſcibilis in corde:nālis ⁊ nutritiua in epate Ariſ.vero credidit aīam eſſe vnā ſm ſubaȝ ⁊ eēntiam:eſſe autē partibilem ⁊ diuiſibilez ſm poſitiones:ita q̄ habet diuerſas partes nō eſſentiales: ſed potentiales. Difficultas eſt igitur circa cognitionē anime put ē impartibilis ſm ſubſtātiā ⁊ partibilis ſȝ poſitiones vel put eſt quoddam totū poťe. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Et vtrū ſit ſimilis ſpēi ois aīa aut nō: ſi aūt nō ſit ſiľis ſpēi: vtrū ſpē differāt aut genere.

¶ Tangit difficultatē circa aīam put eſt quoddam totuȝ vľe dicēs: q̄ etiā inueſtigādū eſt vtrū ois aīa ſit ſimilis ſpēi aut nō,ſi aūt nō eſt ſiľis ſpēi,querēdū eſt vtrum anime tn̄

UVA. BHSC. IyR_077_1

differunt ſpē aut etiā differant genere. difficultas eſt ǧ circa aīam q̄lem vl̄itatē habeat vtrū ſit totū vl̄e: ſicut ſpēs vel ſicut genus vel etiā ſic̄ analogū: ita ꝙ aīe nō ſolū differant ſpē: ſʒ etiā genere. ¶ Notādū has duas difficultates de aīa ordinari ad difficultatē ṗmā. nā difficultas de aīa ꝓut eſt qōdā totū poſſibile ordinat̄ ad difficultatē illā ꝓut eſt qōdā totū diffinibile. nam ꝑ pōnes aīe ⁊ ꝓprietates eius inueſtigari poterit qd dicas. ⁊ nā ipſius ⁊ difficultas iſta ꝓut aīa eſt qōdā totū vl̄e ordinat̄ ad difficultatē illā ꝓut eſt qōdā totū diffinibile: q̇ ſʒ ꝙ aliqd eſt maioris vl̄ mīoris vl̄itatis: ſic hʒ al̄r ⁊ al̄r diffiniri. Nō ǧ ſuperuacuū eſt ingrere circa aīam oēs has difficultates: q̇ per oīa iſta īueſtigari hʒ qditas: ⁊ nā eius. ¶ Notanduʒ ē̄t ꝙ difficultas circa aīam ꝓut ipſa eſt qōdaʒ totū diffinibile maxime auget̄ ex eo ꝙ diffō dāda de aīa dʒ eē nālis ⁊ ꝓpria: q̇ valde eſt difficile aliquid nāliter ⁊ ꝓprie diffiniri.

NUnc qdē. n. dicētes ⁊ querētes de aīa de humana ſolum vident̄ intendere.

¶ Enumeratis p̄dictis tribus difficultatibus circa aīaʒ: in ꝑte iſta: vt dicebat̄: exeqtur de difficultatib⁹ illis: ꝑꝑ qō tria facit. q̇ ṗmo exeqtur de difficultate circa aīam ꝓut eſt qōdaʒ totū vl̄e. 2.º de difficultate circa ipſam ꝓut eſt qōdaʒ totū pōle. 3.º exeqtur de difficultate circa diffōnes nāles ex qua executione apparebit q̄ta difficultas ſit circa aīam ꝓut ipſa eſt qōdam totū diffinibile. vltimo aūt exeqtur de difficultate circa diffōnes. q̇ vt ſuꝑius dicebat̄ oēs difficultates aīe ad illā ſunt ordinande. ſc̄da ꝑs incipit ibi. (Amplius aūt ſi non multe.) 3ª ibi. (Et ꝓpter h̄ igit̄ iaʒ ph̄i.) ¶ Circa ṗmuʒ duo facit. ſʒ ꝙ dupl̄r oſtendit difficile eſſe bñ determinare de vtilitate eius. ṗmo. n. oſtēdit h̄ ex locutionib⁹ antiquoꝝ. 2.º ex diffinitiōe accipiēda circa ipſaʒ aīam ibi. (Formidādū autē q̄tenus.) Dic̄ ǧ ꝙ nūc qdem. n. antiqui dicentes ⁊ querentes de aīa ſolū vident̄ ītendere de aīa humana. tūc ǧ ſupplendus eſt textus: ꝙ cuʒ antiqui ſolū de illa viſi ſint loq difficile eſt ſcire: q̄le vl̄e ſit aīa vtrū ſit tale vl̄e q̄le eſt aīa hūana ⁊ q̄le ē ſpēs vel ſit tale vniuerſale quale eſt genus. ¶ Deinde cum dicit.

Cō. 8. ¶ Formidādū aūt q̄tenus nō lateat: vtrum vna rō ipſius eſt ſicut animal: aut ſʒ vnūquodq̇ altera: vt equi: canis: hoīs: deiq̇. Animal autem vniuerſale: aut nihil eſt: aut poſteri⁹ eſt. ſil̄r aūt ⁊ ſi aliquod cōmune aliud predicetur.

¶ Tangit ſc̄dam difficultatē circa vl̄itatē aīe q̄ orit̄ ex diffinitiōe dāda de ipſa dicēs: ꝙ formidādū q̄le vl̄e ponat̄ eē aīa. q̄tenus nō lateat vtꝝ ſit vna rō ipſius: ſic̄ aīalis. i. ſicut generis: aut ſm vnūqōq̇. i. ſm vnāquāq̇ ſpēm aīe eſt altera diffinitio vt eſt alia diffō equi canis hoīs ⁊ dei. i. corporis ſuꝑceleſtis: ⁊ tūc ſupplendū ē: ꝙ nō eſt q̄rēda vna cōis rō oīs aīe tanq̄ generis: vel ſi talis diffō querit̄ nō eſt ibi ſiſtēdū: ſʒ vlterius īueſtigāda eſt diffinitio diuerſaruʒ aīaruʒ ſm ſpēm: q̇ vl̄e qō eſt al̄. i. vl̄e qō eſt genus: aut nihil ē aut eſt poſterius ipſis partibilibus vel eſt poſteri⁹ q̄ ſint ipſe res diffinibiles: ⁊ qō dcm̄ eſt de aīali ſil̄r ītelligenduʒ eſt ſi qd aliud p̄dicet̄ qō ſit cōe ſicut al̄ vel ſic̄ gen⁹. ¶ Notandū aūt ꝙ differt vl̄e qō eſt genus ab vl̄i qō eſt ſpēs. nā ſpēs de ſe eſt forma vna. ſi aūt nō eſt vna h̄ eſt ꝑ accñs inq̄tum recipit̄ in diuerſis materiebus. Sʒ genus ē̄t per ſe nō dic̄ formā: ⁊ nāʒ vnā: ꝓpter qō. 7. ph̄y. ꝓbat̄. ꝙ nō ē vā vniuocatio niſi in ſpē ſpecialiſſima: ⁊ q̇ ea q̄ vergūt ad equocationē ⁊ nō dicūt vnā nām̄ ⁊ vnā formā nō ſunt ꝓprie diffinibilia: nō eſt ꝓprie aliud diffinibile niſi ſpēs: q̄re nō ē querenda diffō aīe tāq̄ generis vel tāq̄ diffō aīalis vel ſi talis diffinitio q̄rit̄ nō eſt ibi ſiſtendū. ſʒ q̄rēda eſt nā ⁊ qditas aīe ſm ſpēm ⁊ maxime nā ⁊ qditas aīe humane: de qua h̄ p̄ncipalius itēdit̄: ⁊ ꝑꝑ quā tota notitia tradita in h̄ libro dr̄ eſſe magis honorabilis q̄ aliq̄ alia notitia tradita in alīs libris nālibus. ¶ Notandū ē̄t ꝙ cū de gn̄e formamus vnū aliquē ꝯceptū illi vni ꝯceptui non rñdet ypoſtaſis vna vel fundamentū vnū ex ꝑte rei: inde eſt ꝙ themiſtius ait. ꝙ generis qdē cōcept⁹ ſine ypoſtaſi ſummati collectus eſt ex tenui ſingulariū ſil̄itudīe. ⁊ ſubdit ꝙ aut oīo nihil eſt genus aut eſt multo poſterius ſingularib⁹. addit aūt ꝙ ſpēs nā q̄daʒ ⁊ forma vult eſſe: itaq̇ ſi cōſideramus genus rōne fundamenti realis vel rōne ypoſtaſis: quodāmō nihil eſt. Si v̄o rōne ꝯcept⁹: cū cōcept⁹ noſtri poſteriores ſint reb⁹: genus ſm hoc ē poſteri⁹ ipſis diffinitiōib⁹: eo ꝙ res ſint diffinibiles: vel ē poſteri⁹ ipſis ꝑticularib⁹: q̇ cōceptiōes noſtre ītelligibiles p̄ſupponūt cognitiōeʒ ſenſitiuā acceptā a ꝑticularib⁹ rebus: q̄re ſi poſſum⁹ h̄re diffōneʒ alic⁹ ſm ſpēm nō ē ſiſtēdū in diffōne gn̄is: q̇ genus nec ꝓprie eſt diffinibile ꝑ ꝯpōnē ad fundamētū vel ypoſtaſim: q̇ ſic quodāmō nihil eſt: q̇ nō dicit vnū fundamentū nec vnā formā vel vnā nām: nec ē ē̄t ꝓp̄e diffinibile ſm cōceptū: q̇ ſic ē poſterius reb⁹ diffinibilibus: vel etiā ipſis particularib⁹: īmo cū diffōnes ſint de rebus ꝯceptis ⁊ ꝯſideratis ab ītellectu: ⁊ nō de ipſis ꝯceptibus vel de ipſis ꝯſiderationib⁹: ſi diffiniēdū eſt al̄ vel aliqō aliud genus: diffiniēda ē ipſa res: nō ip̄e ꝯcept⁹ aīalis: ⁊ q̇ al̄ nō ꝓp̄e dic̄ rē vnā nec formā vnā: iō gen⁹ ñ ꝓp̄e hʒ diffōnē: q̄re ſi p̄t h̄ri diffō aīe ſʒ ſpēʒ nō ē ſiſtēdū ī diffōne ei⁹ ſʒ gen⁹. ꝑꝑ qō poti⁹ q̄rēda ē rō aīe ſm ꝙ ē rō hoīs: aut eq̄ aut alteri⁹ ſpēi: q̄ q̄rēda ſit rō ei⁹ ſʒ ꝙ ē rō aīalis aut gn̄is: ſʒ aūt hūc modū exponēdi vr̄ themiſti⁹ ītellexiſſe hūc textū dicēs: gen⁹ ſm ypoſtaſiʒ eē nihil: ſʒ v̄o ꝯceptionē ītell̄r eē ml̄to poſteri⁹ ſingularib⁹ ⁊ reb⁹ diffinibilib⁹: q̄re vl̄e qō ē gen⁹ nō ē ꝓp̄e diffinibile. ¶ Ampli⁹ aūt notādū ē cōmētatorē al̄r expoſuiſſe hūc textū. refert. n. qō dr̄ ad opīonē plato. ¶ Ad c⁹ euidētiā ſciēdū ꝙ vl̄e ē triplex: qōdā ē ī reb⁹: qōdā ī aīa: qōdā ſeparatū. vl̄e qō ē in reb⁹ ē ipſa res ⁊ ipſa nā rerū ꝯſiderata p̄ter ꝯditōes mäe: vl̄e v̄o qō ē in ītellectu ē ipſe ꝯcept⁹ vl̄ ipſa ſpēs ītelligibilis q̄ ē ſil̄itudo pluriū. vl̄e v̄o ſeꝑatū ſūt ipſe ydee: q̄s poſuit plato eē qditates rerū ꝑ ſe ſubſiſtētes. vl̄e ǧ qō ē genus ſi ꝯſideret̄ vt ē in re ſic nō hʒ vnitatē: q̇ gen⁹ ꝓprie nō dicit formā vnā nec rē vnā: ſʒ ſi ꝯſideretur ſm ꝯceptionē ītell̄s ſic vnū aliqd dicere pōt: q̇ de vno genere formari pōt vn⁹ ꝯceptus collectus ex modica ſingulariū ſil̄itudine: itaq̇ q̄to genus eſt vl̄ius tāto ſil̄itudo illa ex q̄ coll̄r eſt debilior. ¶ Rurſus ſi genus h̄ret eē ſeꝑatū: ⁊ eēt ordo ydeaꝝ ſʒ ordinē abſtractoꝝ: gen⁹ etiā ſic acceptū vnitatē h̄re poſſʒ: vt ſi ponerem⁹ vnū aīal ſeꝑatū qō eēt qditas oīuʒ aīaliuʒ: q̄re cū diffō vnitatē h̄re debeat: oʒ eē vnū aliqd qō diffinit̄. gen⁹ ǧ vel diffiniet̄ vt ē aliqd ſeparatū: vel vt eſt ꝯcept⁹ ītell̄s. vt ē aūt aliqd in re diffōnē nō hēbit: q̇ ſic nō ē vnū aliqd. cū ǧ vl̄e vt ē aliqd ſeparatū nihil ſit: q̇ ydee mōſtra ſunt. vt ē aūt ꝯceptio ītell̄s ſit poſterius ipſis ſingularib⁹ ⁊ reb⁹ diffinibilib⁹: genus ꝓp̄e diffiniri nō pōt. gen⁹ itaq̇ vt hʒ vnitatē vel nihil eſt q̄tū ad opīonē platonis: vel poſteri⁹ eſt ſm ꝙ ē ꝯceptio ītell̄s. ꝑꝑ qō eligibili⁹ eſt q̄rere diffōnē alic⁹ ſm ſpēm q̄ ſm genus. ¶ Ampli⁹ aūt notādū ē expōnē themiſtÿ: vt vr̄: magis eē ad ꝓpoſitū q̄ expō ꝯmen. nā vl̄e vt hʒ eſſe ydeale ⁊ ſeꝑatū vel vt ē ꝯcept⁹ ītell̄s nō p̄dicat̄ de ꝑticularibus: ſʒ vt ē res q̄dā ph̄s autē ait al̄ vl̄e: ⁊ ſil̄r qōcūq̇ aliō ſit qō vl̄r p̄dicet̄ aut nihil ē aut poſterius ē: q̄re meli⁹ vr̄ ꝙ dicat̄ vl̄e qō ē gen⁹ nihil eē q̄tū ad vnitatē ypoſtaſis vl̄ poſteri⁹ eē q̄tū ad ꝯceptiōeʒ ītell̄s q̄ dicat̄ ꝙ ipʒ vel nihil ē q̄tū ad eē ydeale vl̄ poſteri⁹ ē q̄tū ad ꝯceptioneʒ ītell̄s. poteſt tamen expoſitio cōmenti trahi ad bonū ītellectū: q̇ vl̄e qō ē ydea lʒ ſm rei veritatē de re eſſentialiter predicari non

UVA. BHSC. IyR_077_1

poſſit: q2 nihil qđ non ē in re de ipſa eēntialiter pdicaẗ tñ ſm opionē platonis oportebat ydeas eēntialr pdicari de pticularibus cũ ipſe aſſereret eas eē pticulariũ qditates. ⁊ h̄ ſufficit ſi volum⁹ exponē text⁹ referre ad opionē platonis. q2 ſm opionē ei⁹ vl'ia ſepata de pticularib⁹ pdicaẗ. ⁋ Ampli⁹ ēt ē notādũ ꝙ cũ difficili⁹ ſit q̄rere diffōnē aīe ſm ſpēm ꝙ̄ q̄rere diffōnē ei⁹ in cōi: q̄litercunq₃ exponaẗ dict⁹ text⁹ ſemp appet difficultatē eē circa aīaz vt ē qōdā totũ vl'e qũo querēda ſit eius diffō. ⁋ Deide cũ dicit.

Cō.9. ⁋ Amplius aũt ⁊ ſi nō multe anime ſed partes: vtrũ oʒ prius q̄rere totā animā: aut ptes. Difficile autez ⁊ barũ determinare q̄ nā apte nate ſint altere abinuicem eſſe.

⁋ Poſtꝙ̄ inueſtigauit difficultates circa aīaz vt ē qōdā totuz vl'e: iueſtigat difficultates circa ipam vt ē qōdā totũ pōle. ⁊ q2 ſic potētie fluũt ab eēntia aīe ſic a potētys fluũt opōnes: ⁊ in eis h̄nt eē aīe paſſiōes. iō duo faċ. q2 p̄ ingrit difficultates circa pōs aīe. 2ᵒ ingrit difficultates circa potentias ⁊ opōnes ei⁹ ibi. (Dubitationē aũt h̄nt) Circa p^m duo faċ. q2 p̄ facit qđ dcm̄ ē. 2ᵒ oñdit ꝙ iueſtigare hōꝝ difficultates circa paſſiōes ⁊ ꝓpetates aīe dſeruit ad cognitōꝫ nāe ⁊ qditatis ei⁹ ibi (Videẗ aũt nō ſolũ) Propter p̄mũ ſciē^m ꝙ potētie ad tria ꝯpari pñt. videlʒ ad nāʒ: ad act⁹: ⁊ obiecta q̄ tēdũt mediātib⁹ actib⁹. p̄ g̊ oñdit q̄ ordinez h̄nt potētie reſpectu nāe. 2ᵒ qũo ꝯparāẗ ad opōnes vl'ad act⁹. 3ᵒ ꝺclarat qũo potētie ꝯparanẗ ad oba mediātib⁹ actib⁹. 2ª ibi (Et vtrũ ptes) 3ª ibi (Si aũt opa) Diċ g̊. amp. ſi nō ſũt multe aīe in vno corpe ſm ſubaʒ: ſʒ ptes ei⁹ pōles ſunt pl'es oriẗ difficultas q̄dā vtrũ oʒ q̄rere p̄us totā aīaz aut ptes pōles ei⁹. difficile ē aũt ꝺtermiare ⁊ haꝝ pōrũ. i. ⁊ de nũero haꝝ potētiaꝝ q̄les apte nate ſũt eē altere adiuicē. i. quā dr̄iaz h̄nt adiuicē: ⁊ vtrũ p̄us q̄rēdũ ſit de eis ꝙ̄ de ſuba aīe vel ecōuerſo. ⁋ Nōn^m aũt ꝙ ſm ꝯmētatorē de aliqb⁹ potētys aīe facile ē videre ꝙ dr̄nt. ſtatim. n. appet ꝙ itellectiuũ dr̄t ab appetitiuo. in aliqb⁹ aũt latet vt nō ē oīb⁹ māifeſtũ qũo imagiatio dr̄t ab itellectu. crediderũt .n. multi itell'm eē imaginatōeʒ ⁊ fantaſiā eo ꝙ itelligere abſq₃ fantaſia eſſe nō poſſit. ⁋ Deinde cum dicit.

Cō.10. ⁋ Et vtrum opʒ q̄rere prius partes: aut opera ipſaꝝ: vt itelligere: aut intellectiuũ: ſentire: aut ſenſitiuum: ſimilr̄ aũt ⁊ in alijs.

⁋ Ingrit qũo ꝯparanẗ potētie ad act⁹. ſuppleaẗ āt ſic lr̄a. dato ꝙ oporteat ingrere p̄us potētias vl' ptes potētiales aīe ꝙ̄ ſubaʒ: erit qō vtrũ oʒ p̄us q̄rere ptes potētiales aut opa. i. act⁹ ipſaꝝ potētiaꝝ: vt vtꝝ oʒ p̄us q̄rere ipm̄ itelligere. aut itellectiuũ. i. itell'iuā potētiā: ⁊ ſentire aut ſenſitiuum. i. ſenſitiuā potentiam. Similr̄ autem ⁊ in alys: vt vtrum oportet p̄us querere ipſum appetere ꝙ̄ ipm̄ appetitiuum. ⁋ Deinde cum dicit.

⁋ Si aũt opera prius iterũ vtiq₃ dubitabit aliquis: ſi obiecta hoꝝ prius querēdũ: ſic ſenſibile ſenſitiuo: ⁊ intelligibile intellectiuo.

⁋ Oñdit qũo ingrendũ ſit de potētys vt ꝯparanẗ ad oba mediātib⁹ actib⁹ dicēs. ſi aũt opa ſupple opʒ p̄us querere q̄tũ ad pōs. iteꝝ vtiq₃ dubitabit aliqs ſi p̄us q̄rēdũ ē oba hoꝝ opeꝝ ſiue haꝝ potētiaꝝ: ſic ſi p̄us q̄rēdũ ē obm̄ ſenſibile ipſo actu ſenſitiuo. i. ꝙ̄ ipm̄ ſentire ⁊ intelligibile ipſo intellectiuo. i. ꝙ̄ ipm̄ itelligere. ⁋ Deinde cum dicit.

Cō.11. ⁋ Videẗ āt nō ſolũ qđ qd ē cognoſcere vtile eē ad cognoſcēdũ cās accñtiũ in ſubſtātȳs: ſic in mathematicis qd rectũ: ⁊ qd obliquũ: ⁊ qd linea: ⁊ qd planũ ad cog̃ſcēdũ ꝙ rectis triāguli anguli ſũt eq̄les ſʒ ēt ecōuerſo. Accñtia. n. ꝯferunt magnā ptē ad cognoſcēdũ qđ qd eſt.

⁋ Oſtendit ꝙ iueſtigare talia de aīa facit ad cognoſcēdā ſubaʒ ⁊ qditatē ei⁹. circa qđ tria faċ. q2 p̄ facit qđ dcm̄ ē. 2ᵒ aſſignat cāʒ dicti. 3ᵒ ex his q̄ dixerat ꝯcludit q̄liter accipiēde ſunt qditates ⁊ diffōnes rerũ. 2ª ibi (Cũ eni habem⁹) 3ª ibi (Quare ſm quaſcũq₃) Diċ g̊ ꝙ nō ſoluʒ cognoſcere qđ qd eſt videẗ eſſe vtile ad cognoſcēdũ cās accñtiũ inherentiuʒ ſubſtātys. i. ſubis ſic in mathematicis cognoſcere qd rectũ ⁊ qd obliquũ ⁊ qd linea. ⁊ qd planuʒ. i. ſupficies vtile ē ad cognoſcēdũ hāc paſſionē. videlʒ ꝙ rectis angulis ſunt eq̄les anguli triāguli: ſʒ ecōuerſo accñtia ꝯferunt magnā ptē ad cognoſcēdũ qđ qd ē: ⁊ tũc eſt ſupplēda lr̄a: qđ nō ē ſupuacuũ iueſtigare de ꝓprietatib⁹ ⁊ potētys aīe. q2 p hoc habem⁹ magnā viā ad cognoſcendũ qditatem ⁊ ſubam eius. ⁋ Deinde cum dicit.

⁋ Cũ eni habeam⁹ tradere ſm fantaſiā de accidentib⁹: aut oīb⁹: aut plurib⁹: tũc ⁊ de ſuba habebim⁹ dicere aliqd optime: oīs. n. demōſtrationis principiuʒ eſt qđ quid eſt.

⁋ Aſſignat cauſaʒ dicti dicēs: quomō qđ quid eſt facit ad cognitionem accidentium dicens: ꝙ cum habeamus ſm fantaſiam. i. ſm imaginationem ⁊ eſtimationeʒ noſtram tradere cognitionem de accidentib⁹ oibus aut pluribus: tunc ⁊ de ſuba habebimus optime. i. pcipue ⁊ ſpecialiter vt habet alia littera aliqd dicere. nam oīs demōſtratiōis pncipium eſt qđ quid eſt. ratio autem quare qđ quid eſt ſubi facit ad cognitioneʒ accidentiuʒ eſt. q2 quiditas ſubi eſt pncipiũ oīum paſſionuʒ exiſtentiũ in ipſo qđ quid eſt. ergo facit ad cognitionē accidentiũ. ſicut cā ad cognitōeʒ effectus: ⁊ accidētia faciũt ad cognitioneʒ qditatis: ſicut effectus ad cognitionē cāe. ⁋ Deinde cũ dicit.

⁋ Quare ſm q̄ſciq₃ diffōnes nō cōtingit accidentia cognoſcere: ſʒ neq₃ de ipſis imagiari facile manifeſtũ ē ꝙ dialectice ſint ⁊ vane oēs.

⁋ Concludit ex dictis q̄les debeant eſſe diffinitiones dāde de rebus. q2 debent eſſe tales: vt per eas aliquid cōiecturari poſſimus de accidentibus ⁊ ꝓprietatibus ipſaꝝ reruʒ: aliter diffinitiones ille eſſent iproprie ⁊ vane. ideo dicit ꝙ ſm quaſcunq₃ diffinitiones nō cōtingit accidentia cognoſcere: ſed neq₃ ſm tales diffinitiōes facile eſt aliquid imaginari de ipſis accidentibus: manifeſtum eſt ꝙ huiuſmodi dicte diffinitiōes ſunt dialectice. ideſt improprie ⁊ extranee ⁊ vane omnes.

Dubitationē aũt habent ⁊ paſſiōes aīe vtruʒ cōes ſint oēs ⁊ h̄ntis an ſit aliq̄ aīe ꝓpria ipſius: hoc. n. accipe qdem neceſſariũ eſt: nō aũt leue. Cō. 12.

⁋ Oſtenſo que difficultates inquirende ſunt circa potentias anime vel circa animam vt eſt quoddaʒ totum pōle: hic mouet quaſdaʒ difficultates circa paſſiones ⁊ motus anime ⁊ circa operationes eius. eſt eniʒ inquirendũ circa hoc vtrũ aliqua talia ſint ꝓpria ipſi anime vel omnia talia cōmunicenẗ corpori. ⁊ ſint ipſius coniuncti. tria ergo facit. quia p̄mo mouet huiuſmodi dubitationem. ſecundo ait ꝙ in aliquibus operatiōibus ⁊ motibus anime facile eſt videre qđ queritur. tertio ſoluit queſtioneʒ tactā. oſtendens nullas operationes ⁊ paſſiones anime eſſe ei proprias: ſed oīa talia aliquo mō cōicanẗ corpori. ſcđa ibi (Videẗ aũt plurimoꝝ) 3ª ibi (Maxime aũt) Dicit ergo ꝙ dubitationē aũt h̄nt paſſiōes aīe. i. mot⁹ ⁊ opatiōes ei⁹ vtꝝ oēs ſint cōes ⁊ h̄ntl'. i. vtꝝ oēs cōicenẗ corpi h̄ntiaīaʒ an ſit aliq̄ paſſio ꝓpa vel opatio ꝓpa ipſi⁹ aīe. h̄ qdē. n. ac-

cipe ꝛ ꝯſiderare ē neciū:nō tñ ē leue. ¶ Deide cū dic.

¶ Videt̄ autē plurimoꝝ quidem nullum ſine corpore pati neqꝫ facere vt iraſci:cōſidere:deſiderare. ꝛ omnino ſentire.

¶ Quia dixerat nō eē leue vel facile ꝯſiderare vtꝝ paſſiones ſint ꝓpe aie cū vel cōicent̄ corpi: ne aliqs crederet ꝙ de oibus ħ videre eēt difficile ait ꝙ vr̄ aūt plimoꝝ motuum aie vel plimaꝝ paſſionū ꝛ operū ei⁹ nullū qdē tale pati aiā neqꝫ facere ſine corpe vt iraſci ꝯſidere deſiderare ꝛ oio ſentire. qꝛ cū talia ſint organica manifeſtū eſt ea cōicari corpori ꝛ eſſe totius cōiuncti. ¶ Deinde cū dic.

¶ Maxime autē aſſimilatur ꝓprio intelligere. Si autem ꝛ hoc phantaſia q̄daꝫ: aut non ſine phātaſia ſic cōtigit vtiqꝫ nec hoc ſine corpe eē.

¶ Soluit qōnem ꝑdictā. ¶ Ad cui⁹ euidētiā ſciēdū ꝙ circa aiam q̄tū ad pñs ſpectat ē tria ꝯſiderare. videlꝫ nām aie:opōnes ei⁹:ꝛ nām corpis cui eſt ꝯiūcta. in oñdēdo ḡ ñ eſſe aliqs paſſiōes nec aliqs opōnes ꝓpas ipſi aie tria facit.qꝛ ꝑ oñdit ħ ex pte ipſaꝝ opōnū.2° ex pte nāe aie.3° ex pte nāe corporis.2ª ibi(Sigdē ḡ)3ª ibi(Videt̄ aūt aie) In pma pte itēdit talē rōnē ſi aliq̄ eēt aie opatio ꝓpa q̄ cōicaret̄ corpori eēt itelligere.ſꝫ ꝛ hec nō ē ꝓpria:ſed aliq̄ mō corpori cōicat̄.ḡ ꝛc.hoc eſt ḡ qđ ait ꝙ itelligere maxie aſſimilat̄ ꝓpo.i.maxie vr̄ eſſe ꝓpriuꝫ aie: vt hꝫ alia lr̄a.ſi āt ꝛ hoc.i.itelligere ē fantaſia q̄dā: aut nō ē ſine fantaſia: manifeſtū ē ꝙ nō ꝯtiget vtiqꝫ nꝫ ħ.i.neqꝫ itelligere eē ꝓpriū aie ꝛ eſſe ſine corpe.i.nō cōicari corpori. ¶ Notādū aūt ꝙ de itellectu fuerūt diuerſe opiones.qdā.n.dixerūt itellectū eſſe ſenſuꝫ ꝛ eē ꝟtutē organicā:ſm q̄s itell's erat ipſa fantaſia:q̄ ſe tꝫ ex pte ſenſitiua.alia aūt fuit opio Ar. ꝛ ꝟa ꝙ itelligere nō ē fantaſia tñ nō ē ſine fantaſia.ꝛ quia nūq̄ itelligim⁹ qn laboret ibi fantaſia nūq̄ itelligm⁹ qn laboret ibi corp⁹.ḡ ꝛ ipꝫ itelligere:qđ maxie videt̄ eē propriū anime nō eſt ſic ꝓpriū ei qn aliquo modo cōmunicetur corpori. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.12. ¶ Si quid igitur anime operū aut paſſionum proprium continget vtiqꝫ ipſaꝫ ſepari.ſi vero nullum eſt proprium non vtiqꝫ erit ſepabilis: ſed ſicut recto inq̄tum rectuꝫ multa accidunt vt tāgere eneā ſperā ſcđꝫ pūctuꝫ: non tñ tāgit hoc ſepatum rectuꝫ. Inſeparabile eniꝫ ſiqdem eſt:cum ſemper quodam cū corpore ſit.

¶ Oſtēdit nō eē aliquā ꝓpriā paſſionē vel opationē aie ex pte ipſi⁹ aie. dicēs ꝙ ſiqdē igit̄ aliqd opationū aut paſſionū eſt ꝓpriū ipſi aie ꝯtiget vtiqꝫ ipāꝫ paſſionē vel opōnē ſepari.i.ſeparatiꝫ cōpetere aie abſqꝫ eo ꝙ cōicet̄ corpori. ſi ꝟo nullū tale eſt ꝓpriū ipſi⁹ aie nō erit vtiqꝫ alia paſſio vel opatio ſepabil'.i.ſepatiꝫ ꝯueniēs aie abſqꝫ eo ꝙ cōicetur corpi: ꝙ aūt nulla ſit opō vel paſſio ſic ꝓpa ꝛ ſic ſepatim ꝯueniēs aie declarat ꝑ ſile dicēs:ꝙ ſic̄ recto inq̄tuꝫ ē rectū multa accidūt: vt tāgere eneā ſperā ſꝫ pūctū:nō tñ rectū tangit ſepatū ab ħ.i.a mā vl' a corpe in quo exiſtit. inſepabile.n.ſiqdeꝫ eſt ipm rectū ꝛ ſemp ē cū quodā corpore:tūc ḡ ſupplēda eſt lr̄a ꝙ ſic̄ recto inq̄tū rectū ꝯpetit talis tact⁹:attñ ex quo rectū ē in corpe oꝫ tactū illū cōicari corpi.ſic illud qđ vr̄ ꝯpetere aie ſm ꝙ hꝫ.tñ qꝛ aia ē cōiuncta corpi:ꝛ eſt act⁹ corpis:oꝫ opōnē vel paſſionē illam cōicari corpori. ¶ Notādū aūt ē ꝙ ſm phm.2°h⁹ nō ſolū ſanamur ſanitate:ſꝫ ēt corpe:nec ſolū ſcim⁹ ſcia.ſꝫ ēt ꝛ aia: q̄tūcūqꝫ.n.ſcire ſit a ſcia ꝛ act⁹ ſanatiōis ſit a ſanitate.attñ qꝛ ſanitas eſt in corpe ad actū ipm ſanatiōis aliqd cooperat̄ corp⁹.ſic qꝛ ſcia ē in aia ad actū ſciēdi coopat̄ ipſa aia.qꝛ nullus eſt act⁹ forme q aliquo mō nō cōicet̄ ꝓprie

māe vel ꝓprio ſubō hinc ē ḡ ꝙ licet itelligere: vel ēt aliq̄ alie opōnes videant̄ eſſe ꝓpe ipſi aie:tñ eo ipſo ꝙ aia eſt in corpe ꝛ eſt act⁹ ei⁹.opꝫ q̄ diu aia ē cōiuncta corpori oia talia eē ipſi⁹ cōiūcti ꝛ cōicari aliquo mō ipſi corpi ꝛ ad cetera talia coopat̄ aliqd ipm corp⁹. ¶ Notādū ēt ꝙ temiſtius ſic vr̄ itelligere illū textū ꝙ ſi aliq̄ opō ſit ꝓpria aie ꝙ eſt ſepabil'.qꝛ nō ē dare aliqd ocioſuꝫ in nā.iō ſi q̄ ē opatio aie ꝓpria ē ſepabil' cū ea.ꝛ nō remanebit aia ocioſa.ſꝫ hoc nō eſt ire ad mētē Ar.q̄liter.n.ē aliq̄ opatio ſepabil' cū aia:ꝛ vtꝝ ſi aia ſit ſepabilis a corpe ocioſa remaneat vl' ꝯpetat ei aliq̄ opō ꝓpria:nō eſt pñtis ſpeculatōis: ꝛ eſt ire ꝑter mentē phi.phs.n.nō pl's vult niſi ꝙ ſi ē aliq̄ opatio ꝓpria aie illa eſt ſepabil'.i. ſepatim pōt ꝯpetere aie abſqꝫ eo ꝙ ad illā aliqd cooper̄ corp⁹.cū ḡ q̄ diu aia eſt i corpe nulla opō ei ꝯpetat:ad quā nihil cooperet̄ corp⁹:nlla erit opō ſic ꝓpa ipſi aie ꝛ ſic ſepatiꝫ ei ꝯpetēs ad quā nihil cooperet̄ corp⁹:ꝛ q̄ nullo⁹ cōicet̄ corpi. ¶ Notādū āt ħ themiſtiū dubitare eo ꝙ vr̄ phs arguere a deſtructiōe añtis ad deſtructionē ꝯñtis.ait.n.ſi aliq̄ ſit opō ꝓpa aie:ꝯtiget ipāꝫ ſepari:ſꝫ nulla eſt ꝓpa.ḡ nulla ē ſepabil'.ad qđ rñdet themiſti⁹ ꝙ qñ ꝯñs ponit ſub forma ꝯtigētis vel poſſis:pt argui a deſtructiōe añtis: vt ſi ſeqt̄.ſi ħ hō ſic natabit poterit bñ natare.ſequitur ꝙ ſi non natabit non poterit bene natare.ꝛ qꝛ ſic eſt in ꝓpoſito.iō ꝛc. ¶ Poſſum⁹ tamen al'r rñdere ꝛ breui⁹ dicēdo hec eē ꝯuertibilia.nā ſi ē opatio aliq̄ ꝓpa aie pōt ei ſepatiꝫ ꝯpetere abſqꝫ eo ꝙ cōicet̄ corpori.ꝛ ecōuerſo ſi pōt ſepatiꝫ cōpetere aie erit ꝓpa ei⁹. cū igit̄ in termis ꝯueniētib⁹ poſſim⁹ arguere tā a deſtructōe ꝯñtl q̄ añtis pꝫ qd tenēdū ſit de q̄ſito. Deiñ cū dic.

¶ Vident̄ aūt ꝛ aie paſſiones oēs cuꝫ corpore eſſe ira:mā ſuetudo:timor: ꝛ miſericordia:ꝯfidentia:adhuc gaudiuꝫ: ꝛ amare: ꝛ odire:ſiml' eniꝫ cū his patitur aliqd corpus. Cō.14

¶ Oñdit paſſiōes aie ꝛ opōnes nō eē ei ꝓpas ꝑ rōne ſūptā ex pte corpis. circa qđ duo fac̄.qꝛ ꝑ fac̄ qđ dcm̄ ē.2° ex his q̄ dixerat ꝯcludit ꝙ in diffōne paſſionū aie oꝫ poni ipſuꝫ corp⁹ vl' aliqđ organū corpale ibi(Si aūt ſic ſe hꝫ) Circa pmū duo fac̄.qꝛ ꝑ ponit qđ itendit.2° ꝓbat ꝓpoſitum ibi (Indicat aūt ħ) Dic̄ ḡ:ꝙ videt̄ ꝛ oēs paſſiōes aie eē cuꝫ corpe.i.cōicari corpori vt ira mā ſuetudo timor miſericordia ꝯfidētia.adhuc aūt gaudiū ꝛ amare ꝛ odire ꝛ cetera talia cōicant̄ corpi.qꝛ ſil'r cū his aliqd patit̄ ipm corp⁹:qđ nō eſſet niſi talia eēnt totius ꝯiuncti ꝛ cōicarent̄ corpori. ¶ Notādū aūt ꝙ hec rō pōt eē ſpālis vt ſolū ꝯcludat de paſſiōib⁹ aie q̄ ſunt in pte ſenſitiua.qꝛ circa ea magis directe ꝛ ꝑ ſe patit̄ ipm corp⁹:eo ꝙ appetit⁹ ſenſitiu⁹ ſit vl' corporal' ꝛ organica. vel pōt hec rō extēdi ad q̄ſcūqꝫ opōnes aie.qꝛ nulla ē opō ei⁹ circa quā ñ cooper̄ aliqd organū corporale:licet circa aliquas cooperet̄ corp⁹ magis per ſe:circa aliquas vero minus. ¶ Deide cum dicit.

¶ Indicat aūt hoc aliq̄n a duris qdē ꝛ manifeſtis paſſionibus cōcedentib⁹ nihil exacerbari: aut timere: aliquādo āt ꝛ ꝑuis ꝛ ōbilib⁹ moueri:quū accēdat̄ corp⁹: ꝛ ſic ſe hēat cū iraſcit̄.

¶ Probat qđ dixerat vl' qđ ſuppoſuerat oñdēs in ceteris talib⁹ paſſiōib⁹ aliqd facere ipꝫ corp⁹ ita ꝙ ꝑut corp⁹ eſt al'r ꝛ al'r affectū al'r ꝛ al'r iſurgūt in ipſo hꝫ paſſiōes.circa ħ aūt duo fac̄ ſm ꝙ dupl'r māifeſtat ꝓpoſitū.2° ibi(Adhuc aūt) Dic̄ ḡ ꝙ idicat āt ħ videlꝫ ꝙ diſpō corpis aliqd cooper̄ ad paſſiōes ꝑdictas ꝙ aliq̄n qdē a duris ꝛ a māifeſtis paſſiōib⁹ ꝯcidētib⁹.i. ſupueniētib⁹ ꝯtigit aliquē nihil exacerbari.i.moueri ad irā:aut tiere.i. ꝓuocari ad tiorē. aliq̄n ꝟo a ꝑuis ꝛ ōbilib⁹ paſſiōib⁹ ꝯtigit aliquē moueri ad irā vt cū accēdat̄ ipm corp⁹ vel ſic ſe hēat ſic̄ cū iraſcitur.

UVA. BHSC. IyR_077_1

¶ Notandū aūt ꝙ homo vno tēpore plus ꝓuocatur ad iram ꝙ̄ alio: vt ſi cōtingat ipm̄ hr̄e ſanguinē accenſū vel hr̄e corp⁹ ſic diſpoſitū ſicut hʒ irat⁹: tūc ex modico motu ꝓmouet̄ ad irā. qñ aūt h̄ nō hʒ ēt ſi multa ei fiant nō irāſcit̄: qđ nō eēt niſi diſpō corpis extrīs alia ⁊ alia cooparet̄ aliqd ad hꝰ paſſiōes. manifeſtū ē igit̄ talia cōicari corpi: ⁊ ad ea cooperari aliqd ipm̄ corpus. ¶ Deīde cū dicit.

¶ Adhuc magis hoc manifeſtū. Nullo. n. terribili imīnēte in paſſiōibus fiūt his aliq timētes.

¶ Adducit ad h̄ idē aliā rōnē dicēs ꝙ adhuc ē hoc magis manifeſtū: videlʒ. ꝙ ad talia cooperet̄ corp⁹. nā aliq ſunt talis cōplexiōis ꝙ nullo imīnēte terribili fiūt timētes in his paſſionib⁹. melici. n. qꝛ occurrūt eis fantaſtica nigra ⁊ obſcura timēt aliqñ nullo timore imīnēte: qđ nō eēt niſi corpus ⁊ complexio corporis aliquid cooperaretur ad hꝰ paſſiones. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si aūt ſic ſe hʒ: manifeſtū: qm̄ paſſionuʒ rationes in materia ſunt. ¶ Quare termini tales: vt iraſci mot⁹ quidē talis corporis aut partis: aut potētie ab hoc: ⁊ gratia huius. Cō. 15.

¶ Concludit ex dictis ꝙ qꝛ ad has paſſiōes coopat̄ corp⁹: iō in diffōnib⁹ eaꝝ dʒ poni mā vt ipʒ corp⁹ vel ꝑs corpis. iō dicit ꝙ ſi ſic ſe hʒ: videlʒ ꝙ ad has paſſiōes coopet̄ corpus: manifeſtū eſt ꝙ rōnes haꝝ paſſionū ſūt in mā. i. ſunt accipiēde cū mā: q̄re tales termini. i. diffōnes tales ſūt dāde de talib⁹ paſſiōib⁹: vt ſi diffiniēda eſt ira: dicat̄ ꝙ iraſci eſt qdam motus talis corporis aut talis ꝑtis corpis vt cordis vel ſanguis: aut ira ē mot⁹ talis potētie. vʒ. iraſcibil' ab hoc. i. ab appenti ꝑuipenſiōe: ⁊ grā h⁹. i. ꝓp appetitū doloris in ꝯrio vel ꝓp appetitū pene in vindictā: qđ g̊ dcīn eſt de ira itelligendū eſt de ceteris talib⁹. qꝛ in diffōnib⁹ oīuʒ eaꝝ ponēda eſt mā vt organū aliqđ corꝑale: vt corp⁹ vel pars corpis. ¶ Notādū aūt ꝙ in ira ⁊ in hꝰ paſſiōib⁹ q̄ꝫtū ad pñs ſpectat eſt tria ꝯſiderare. vʒ. illud qđ ē ibi māle: vt accēſus ſanguis: aut mot⁹ cordis vel mot⁹ potētie iraſcibilis. 2º. ꝯſiderādū ē qd eſt ibi effectuū vt apparēs ꝑuipēſio. nā vt tradit̄ 2º reth. h̄ eſt qđ facit aliquē eē iratū. qꝛ videt ſe apparēter ꝑuipendi. 3º. attendēdū ē qđ eſt ibi finale vt appetita punitio vel appetitus pene in vindictā. erit g̊ ira mot⁹ talis corpis vel mot⁹ potētie iraſcibilis fact⁹ ab apparenti ꝑuipenſiōe ꝓp appetitū pene in vindictaʒ: vel ꝓp appetitū doloris in ꝯrio. i. in inimico ⁊ in ꝑuipendente.

Et propter hoc igitur iaʒ phyſici eſt cōſiderare de anima aut omni aut huiuſmodi.

¶ Poſtq̄ꝫ phs tetigit difficultates. circa aīam ꝓut dicit qđdā totū vl'e: ⁊ ꝓut eſt qđdā totuʒ potētiale: in parte iſta vt dicebat̄ tangit difficultatē circa aīam ꝓut ē qđdā totū diffinibile. nā loq̄ndo de diffōne nāli difficile ē diffinire aīam ⁊ accipere diffōnes paſſionū ei⁹. pōt aūt ex oib⁹ intētis in hac locutiōe formari vna talis rō. valde difficile eſt diffinire aliqd nāl'r ⁊ cōplete. g̊ circa qđlibʒ diffinibile ꝓut ē de ꝯſideratiōe nāli accidit maxīa difficultas: ſʒ aīa ē de ꝯſideratiōe nāli. g̊ circa eā vt eſt qđdā diffinibile accidit maxīa difficultas. tota aūt hec rō ſuꝑ duab⁹ ꝓpōnib⁹ fundat̄: q̄rū p̄ma eſt ꝙ aīa ē de ꝯſideratōe nāli. 2ª vº eſt ꝙ difficile ē aliqd nāl'r diffinire. duo g̊ facit. qꝛ p̄ cōcludit ex dictis aīaʒ eē de ꝯſideratiōe nāli. 2º oñdit difficultatē magnā ꝯtigere circa nāles diffōnes. 2ª ibi (Differenter aūt diffiniet) Dicit g̊. ꝙ ꝓp h̄ igit̄. i. ꝓp ea q̄ dcā ſūt manifeſtū eſt iā ꝙ phyſici eſt ꝯſiderare de aīa. nā ſi paſſiones ⁊ opatiōes aīe ſunt toti⁹ ꝯiuncti: oʒ aīaʒ eē actū alic⁹ corpis: ſed de oī eo qđ eſt act⁹ māe ⁊ ꝑfectio alicui⁹ corpis ſpectat ꝯſiderare ad nālez. igit̄ phyſic⁹ aut ꝯſiderabit de oī aīa: ſi oīs aīa ſit actus corporis. aut ꝯſiderabit de aīa q̄ eſt hꝰ. i. q̄ eſt act⁹ corporis. ¶ Notandū aūt ꝙ dupl'r pōt haberi ex dictis ꝙ ad phycū ſpectet ꝯſiderare de aīa. prio. n. h̄ appet. qꝛ ſic diffinitur aīa ſicut ⁊ paſſiōes ei⁹: q̄re ſic in diffōne paſſionū aīe ponit̄ mā vel corp⁹: vt pʒ ꝑ habita: ita opʒ ꝙ in diffōne aīe hoc ponat̄: ſʒ oē illud in cui⁹ diffōne ponit̄ corp⁹ ⁊ mā ſm ꝙ hꝰ eſt de ꝯſideratione phyſici. g̊ ⁊c̄. 2º. hoc idē pʒ ꝑ illud qđ in ſententiādo tāgebat̄. naʒ ſi opatiōes ⁊ paſſiōes aīe nō ſunt ei ꝓp̄e: ſʒ aliquo mō cōicātur corpori: oʒ aīaʒ eē actū corporis. ꝓp qđ oʒ ipaʒ eē de cōſideratiōe phyſici. ¶ Notādū ēt ꝙ forte ait phyſicū cōſiderare de oī aīa aut de aīa hꝰ ꝓp itelligentias ⁊ motores appropriatos celoꝝ: q ſʒ vnū modū accipiēdi dicunt̄ eoꝝ aīe: ſed cū hꝰ motores: qꝛ nō moti mouēt: nō ſint de ꝯſideratiōe phyſica ſm ſubam dictū eſt ꝙ ſpectat ad phyſicuʒ ꝯſiderare de oī aīa: ſi oīs aīa ſit act⁹ corporis. ⁊ ſi non hēat ꝓprias opatiōes ⁊ paſſiōes: ſm q̄s nō vtat̄ corpore: aut ſi oīs aīa nō eſt talis: qꝛ aīe celoꝝ ꝓprie nō ſunt tales: cū ipē itelligāt ſine fantaſmate: ⁊ nō ſint ꝓp̄e act⁹ corporis: nec cōiungant̄ ei ſm eſſe: ſʒ ſolū ſʒ opationē ſpectabit ad phyſicum nō ꝯſiderare de oī aīa quocūq̄ꝫ mō: ſed de oī aīa q̄ ē hꝰ. i. q̄ eſt actus corporis ⁊ q̄ nō hʒ operationes ⁊ paſſiōes ſm quas nō vtat̄ corpore. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Differenter aūt diffiniet phyſicus ⁊ dialecticus vnūqđq̄ꝫ ipſoꝝ vt iraʒ qd ē: hic qdē appetituʒ. n. recōtriſtatiōis aut aliqd huiuſmodi. Ille aūt feruorem ſanguinis aut calidi circa cor: horum autem alius quideʒ aſſignat materiaʒ: alius vero ſpecieʒ ⁊ rationem. Cō. 16.

¶ Oſtenſo aīam eſſe de ꝯſideratione nālis declarat quāta difficultas ſit circa diffōnes nāles: vt ex hoc manifeſte habeat̄ ꝙ circa aīam: ⁊ ꝙ circa qđcūq̄ꝫ aliđ ꝯſideratū a nāli vt eſt qd diffinibile ē maxīa difficultas. ¶ Ad c⁹ euidētiā ſciendū ꝙ manifeſte appet maximā difficultatē eē in diffinitionib⁹ nālib⁹ ſi ꝯſideret̄ quō differēter diffiniūt dialecticus ⁊ naturalis. duo aūt facit. qꝛ p̄mo dat dr̄iaʒ inter modū diffiniēdi logicū ⁊ nālē. ſcđo ex his q̄ dixerat ſepat naturalem phm̄ ab artificib⁹ aliis. ibi. (Aut nō ē aliqs q circa paſſiones ⁊c̄.) Circa p̄mū tria facit. qꝛ p̄ ponit dr̄iam īter diffōnes naturales ⁊ logicas. 2º. ex his q̄ dixerat ꝓbat diffōnes nāles eē magis ꝯpletas q̄ꝫ logicas. 3º. diſtinguit diuerſa gña diffōnū vt oñdat q̄ illaruʒ ſit nālis ⁊ q̄ nō ſit nālis. 2ª ibi (Rō qdē) 3ª ibi (Sic dom⁹ rō) Dicit g̊ ꝙ differēter diffiniet dialectic⁹ ⁊ phyſic⁹ vnūqđq̄ꝫ ipſoꝝ: vt ſi diffiniēda eſt ira qd eſt. h̄ qdē. n. ſ. dialectic⁹ dicet eā eē appetitū recōtriſtatōis. aut aliqd hꝰ: vt appetitū ꝑmutationis. ille aūt. ſ. nālis dic̄ irā eē feruorē ſanguis: aut eē motū cal'i ſāguis circa cor: q̄rū aūt. i. de nūero q̄ꝝ ſic diffiniētiuʒ ali⁹ qdē aſſignat māʒ vt phyc⁹. ali⁹ vº ſpēʒ ⁊ rōnē vt dialectic⁹. ¶ Nōnᵐ aūt dialecticū magis eē artificeʒ rōnaleʒ: phyſicū vº magis eē realē: iō phyſic⁹ magis ꝯſiderat formā ⁊ vt hʒ eē reale ⁊ vt hʒ eē in mā. dialectic⁹ vº eo ꝙ ſit artifex magis rōnal' ꝑt diffinire accipiēdo ſolū rōnē ⁊ formā. abſq̄ꝫ eo ꝙ ī ſuis diffōnib⁹ accipiat māʒ. Deiñ cū dic̄.

¶ Ratio quidem eniʒ hec rei. neceſſe eſt eſſe in materia huiuſmodi ſi erit.

¶ Hic oſtēdit diffōnes nāles eſſe magis ꝯpletas q̄ꝫ dialecticas dicēs. ꝙ hec rō ſeu hec itentio vt hʒ lr̄a cōmēti: ſeu h̄ qditas exp̄mēda ꝑ diffōnē ē ſpēs rei. i. forma q̄ hʒ eē ī re ⁊ ī mā. nece ē āt hāc formā ſi erit. i. ſi exiſtit eē ī mā hꝰ. i. ī mā reali ⁊ ſibi ꝓportionata. ⁊ qꝛ ſic̄ aliqd hʒ eſſe ſic hʒ cognoſci ⁊ diffiniri: ſi rō danda ē de forma q̄ hʒ eſſe in re ⁊ in materia: nunq̄ꝫ erit perfecta ⁊ cōpleta niſi ibi ponat̄ ipſa materia. ¶ Notandū g̊ magis cōplete diffinire phyſicuʒ

UVA. BHSC. IyR_077_1

q̄ dyalecticū cū ipſe in diffinitiōib⁹ rez mālium ꝛ formarū exientiuz in mā ponat ipam māz: qđ nō facit dialecticus: qui ſolū cōſiderat rōnē ꝛ formā. ꝛ qꝛ difficile eſt diffinire aliquid pfecte ꝛ cōplete ex ipſa dr̄ia que eſt inter dialecticum ꝛ phyſicum: patet difficultatem eſſe magnā circa diffinitiones phyſicas. Deinde cum dicit.

¶ Sicut domus rō qdez quedā talis: qꝛ cooperimentuz ꝓhibens corruptiones a ventis ꝛ ibrib⁹: ꝛ caumatib⁹: hec aūt dicit lateres ꝛ lapides: ꝛ ligna. alia vero in his ſpēm pp iſta.

¶ Diſtinguit diuerſa gnā diffōnuz vt ſeparet diffōnes nāles ab alys vel vt oñdat q̄ illaꝝ diffinitionū ſint nāles et quō diffiniendū eſt aliqd nāliter. duo ḡ facit. qꝛ p̄mo tangit tria genera diffōnū ſiue tres modos diffiniēdi. 2° oſtēdit duos illoꝝ modoꝝ eſſe nāles: aliuz vō nō eſſe nālem ibi (Que igit̄ nālis) Dicit ḡ ꝙ vna diffinitio dom⁹ ē qdē rō ponens ſolā formā: vt qꝛ eſt operimentū ꝓhibēs corruptiones a ventis ibribus ꝛ caumatib⁹. hec aūt. i. alia diffō dicit ſolaz mām: vt cū dicit̄ dom⁹ eſt lapides lateres ꝛ ligna. alia vō eſt tertia diffō q̄ dicit ſpēm. i. formā in his. i. in tali mā ꝓpter illa. i. ꝓpter talē finez. ꝛ hec eſt diffō cōpleta cōprehendēs magis cōplete que ſunt de rōne diffiniti.

¶ Notandū aūt eſſe modū ph̄i ꝙ illā diffōnez appellat formalē q̄ eſt demōſtratiōis p̄ncipiū ꝛ q̄ iponit neceſſitatem alys. illā vō appellat mālem q̄ eſt demōſtratiōis cōcluſio ꝛ cui iponit̄ neceſſitas. cū ergo finis iponat neceſſitatem efficienti: efficiēs forme: ꝛ forma māe: diffō data ꝑ finem vel ꝑ efficientē vel per formā dicit̄ formalis reſpectu diffōnis date per mām. philoſophus ḡ in loquēdo de diffōnibus nō diſtinguit iter finez ꝛ formā: ſed ipaz diffōnem datam ꝑ finez appellat formalē: imo ſi bn̄ cōſiderantur ꝑtacta: diffō data per finez eſt magis formalis q̄ aliq̄ alia. qꝛ finis eſt cā cauſaꝝ ꝛ finis iponit neceſſitatē oībus alys. ¶ Notandū ēt ꝙ ex hoc manifeſte ꝑꝫ ꝙ hec diffō ire ꝙ ē appetitus ire recōtriſtatiōis. ꝛ hec dom⁹ diffō: ꝙ ē cooperimētū ꝓhibēs corruptionē a ventis ibribus ꝛ caumatib⁹: eſt diffō formalis. nā lꝫ iratus final'r itendat punire ꝛ recōtriſtari paruipendentē. ꝛ lꝫ hic ſit finis domus. ſ. ꝓhibere corruptiōes a ventis ꝛ ibribus: nihilominus tamen he diffinitiones formales ſunt. qꝛ diffinitiones date per finem formales dici debent vt eſt per habita manifeſtum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Que igit̄ nālis haꝝ vtrū q̄ circa mām: rōnez aūt ignorās: aut q̄ circa rōnē ſolū: aut magis q̄ eſt ex vtriſq;. illoꝝ autez quis vterq;.

¶ Diſtinctis modis diffiniendi iueſtigat q̄ illaꝝ diffōnuz ſunt nāles dicens: q̄ igit̄ haꝝ diffōnū eſt nālis vtruz diffō q̄ eſt circa mām. ignorans aūt rōnē ꝛ formā aut eſt nālis diffō illa q̄ eſt ſolū circa rōnē ꝛ formaz aut magis dꝫ dici nālis diffō q̄ eſt vtriuſq;. ꝛ ſubdit ꝙ illoꝝ autē quis ē nālis: ꝛ ait ꝙ vterq;. ¶ Notādū aūt ꝙ cum tres ſint modi aſſignati diffiniēdi vterq; modus. i. duo illoꝝ modoꝝ ſūt nāles. terti⁹ vō eſt inālis. nā diffō ponens formā ſolā nō ē nālis: ſꝫ diffō ponēs mām: ꝛ illa q̄ inuit vtrūq; vt mām et formā nāles ſunt. ¶ Notādum ēt ꝙ lꝫ due diffōnes ſint nāles vt illa q̄ ponit mām ꝛ q̄ ponit vtrūq;: magis ē tn̄ nālis ponens vtrūq; q̄ ponens mām tm̄: eo ꝙ mā nō ſit nā niſi per ꝯparationē ad formā. vt ꝓbat̄ ſcđo phyſicorum. ¶ Notādū ēt ꝑh̄m oīa hec adducere. vt oſtendat quāta difficultas ſit circa cōſiderationē anime. ꝛ circa paſſiōes eius prout talia ſunt diffinibilia naturaliter eo ꝙ diffinitiones talium quanto magis complete ſunt tanto magis naturales iudicantur. Deinde cum dicit.

Cō. 17. ¶ At vero nō eſt aliqs q̄ circa paſſiōes materie nō ſepabiles: ꝛ vt nō ſeparabiles ſunt verſetur ſed phyſicus circa oēs quecūq; h⁹ corporis ꝛ h⁹ materie opera ꝛ paſſiōes ſunt.

¶ Ex his q̄ dixerat dat dr̄iam inter phyſicū ꝛ alios artifices. ꝛ qꝛ hꝫ dr̄ia hic q̄ſi icidētal'r adducit̄. iō tria facit. qꝛ p̄mo pōit hꝫ dr̄iaz. ſcđo qꝛ quaſi diſgreſſionē fecerat a ꝓpoſito redit ad p̄ncipale intentū oſtēdēs q̄les ſunt paſſiones aīe cōſiderate a nāli: ꝛ quō habeāt diffiniri. 3° ꝯtinuat ſe ad tractatū. ꝛ ad partē executiuaz oſtēdēs q̄liter de aīa ſit tractandū ꝛ exequēdū. 2ª ibi (Sed redeūdū eſt) 3ª ibi (Intendētes aūt) Circa p̄muz duo facit. qꝛ p̄mo oñdit q̄ ꝑtinēt ad phyſicū. 2° ex his q̄ dixerat dat dr̄iaz iter phyſicum ꝛ artificiales alios ibi (Circa q̄ſcūq; aūt) Dicit ḡ at vero nō eſt aliqs circa paſſiōes māe nō ſepabiles neq; inquantuz ſunt ſepabiles ſupple niſi phyſic⁹: ſꝫ phyſic⁹ ē circa oēs paſſiōes ꝛ q̄cunq; opa ꝛ paſſiōes ſūt talis corporis. ſ. nālis ꝛ māe hꝫ q̄ eſt. ſ. nālis. Deinde cū dicit.

¶ Circa quaſcunq; autem nō inquantuz huius alius: vt de qbuſdam quidez artifex eſt ſi contingat vt inſtructor aut medicus.

¶ Ex his q̄ dixerat ſepat phyſicuz ab alys artificib⁹. circa qđ duo facit ph̄s. qꝛ p̄mo ſepat phyſicū ab artificibus practicis. ſcđo a ſpeculatiuis vt a mathe^co. ꝛ diuiđ ibi (Nō ſeparabiliū quidē) dicit ḡ. ꝙ artifex q̄ eſt circa q̄ſcūq; paſſiones q̄ nō ſunt hꝫ. i. q̄ nō ſunt corporis nālis vt nālis eſt alius a phyſico: vt artifex practic⁹ vt iſtructor aut medic⁹ ſi cōtingat ip̄m cōſiderare de qbuſdā paſſionib⁹ corporis nālis. qꝛ cōſiderat de eis nō vt nāles ſunt. opꝫ tales artifices differre a ph̄o nāli. Deinde cū dicit.

¶ Nō ſeparabiliuz qdē. Inq̄tū aūt nō talis corporis paſſiōes: ſꝫ ex reſtrictōe mathematicus. Scđm aūt ꝙ oīo ſepate prim⁹ philoſophus.

¶ Separat phyſicuz a mathe^co: ꝛ diuiđ dicēs qđ paſſiōes qdem de nūero nō ſepabiliuz inq̄tū nō ſūt talis corporis. i. inq̄tuz nō ſunt in tali corpore nāli: ſꝫ vt ex reſtrictiōe. i. vt per cōſiderationez reſtringunt̄: vl' vt hꝫ alia lr̄a: ex remotione. i. vt remouent̄ ꝛ abſtrahunt̄ a tali mā: illas paſſiones vl' illas res ꝯſiderat mathe^cus. lꝫ res q̄ ſūt ſepate ꝛ ꝺm ꝙ ſunt ſepate ꝯſiderat p̄m⁹ ph̄s. Differt ḡ nālis a mathe^co. ꝛ a p̄mo ph̄o. qꝛ p̄m⁹ ph̄us cōſiderat ſepata ꝛ vt ſūt ſepata. mathe^cus vō lꝫ n̄ ꝯſideret ſepata: ꝯſiderat tn̄ ea vt ſūt ſepata. phyc⁹ vō nō ꝯſiderat ſepata: nec vt ſūt ſepata. ¶ Notādū ḡ ꝙ ſic duo tetigerat de phyſico. videlꝫ ꝙ cōſiderat paſſiōes nāles vt ſunt corporis nālis ꝛ ꝙ ꝯſiderat talia vt nō ſūt ſepata: ita ꝑ hec duo dr̄t ab alys artificib⁹. rōne. n. inſepabilitatis differt phyſic⁹ a mathe^co. ꝛ diuiđ: ſꝫ rōne nālitatis differt ab artificibus practicis: vt ab edificatore ꝛ medico: ꝛ maxīe a cyrugico: qꝛ tales ꝯſiderant in corpore naturali aliq̄ nō nālia: ſꝫ ꝑ artez iducta. ¶ Nōn^m ēt ꝙ vt cōiter ponit̄ iſtud additū ꝑ qđ ſepat̄ phyſicus ab alys artificib⁹ nō ē oīo extra ꝓpoſitū. nā cū feciſſet mentionem de diuerſis modis diffiniēdi: qꝛ ꝺm diuerſos modos diffiniendi ſumit̄ diuerſitas artificū: cōgruum fuit poſt illos diffinitiuos modos dare differentiaz iter ipſos artifices. ꝛ inter ipſas ſcīas. Deinde cū dicit.

Cō. 18. ¶ Sed redeundū eſt vn̄ venit ſermo. Dicebamus aūt ꝙ paſſiōes aīe nō ſepabiles a phyſica materia aīaliū inq̄tū tales exiſtunt: ſicut furor ꝛ timor: ꝛ nō ſicut linea: ꝛ planum.

¶ Quia quodammodo diſgreſſionez fecerat redit ad propoſitum dicens ꝙ redeundum eſt vnde venit ſermo. dicebamus autem ꝙ paſſiones anime non ſeparabiles a

UVA. BHSC. IyR_077_1

phyſica. ideſt a naturali materia animalium inq̃ʒtum ta-
les exiſtunt ſunt furoꝛ amoꝛ timoꝛ gaudium ⁊c̄. talia que
non ſunt ſicut linea ⁊ planum.i.ſuperficies que habent cō
ſiderari ⁊ diffiniri ſine materia ſenſibili. Sed hꝯ paſſio-
nes anime: ⁊ etiā ipſa anima cuius ſunt tales paſſiōes diffi
niri hʒ per ip̄m coꝛpus ⁊ ꝑ mām nālez. Deinde cū dicit.

Cō.19. ¶ Intendētes aūt de aīa neceſſe eſt ſimul dubi-
tantes de q̄bus bene dubitare oꝫ ꝑtranſeuntes
pꝛimoꝝ opiniones ꝯpꝛehendere quicunq̄ʒ ali-
q̄d de ipſa enūciauerūt: vt bn̄ q̄dē dicta accipia
mus. Si vero aliq̄d nō bn̄ hec vereamur.

¶ Cōtinuat ſe ad tractatū. ⁊ ꝑtez executiuā oñdens q̄liter
de aīa ſit tractandū ⁊ exequendū dicēs ꝙ ītendentes aūt
de aīa neceſſe eſt dubitantes eē de bn̄ dubitabilibꝰ de q̄bꝰ
oꝫ in diſpōnibus abūdare: ⁊ oꝫ nos eē ꝑtrāſeūtes opiones
ꝑoꝝ.i.āntiquoꝝ: ⁊ ꝯp̄hēdere.i. app̄hēdere dicta a q̄buſcūq̄ʒ
aliq̄d de ip̄a aīa ānunciauerūt ⁊ h̄ debemꝰ facere. vt anti-
quoꝝ q̄dē bn̄ dcā accipiamꝰ.i.acceptemꝰ. Si v̄o aliq̄d nō
ſit ab eis bn̄ dc̄ʒ v̄eamur.i.timeamꝰ accipe ⁊ acceptar̄ illō.

Principiū aūt q̄ōnis apponere q̄ maxi
me vident̄ ineſſe ſm nām: aīatuʒ igi-
tur ab iaīato in duobꝰ maxime differ-
re videt̄. videlicet motu ⁊ ſenſu. acci-
pimus aūt ⁊ a ꝓgenitoꝛibꝰ fere hec duo de aīa.

¶ Finito ꝓhemio hic ponit̄ tractatꝰ vel ꝑs executiua in q̄
ſm modū ꝑtaxatū in ꝓhemio. p̄ exeq̄tur de aīa ſʒ opionē
alioꝝ. z°. exeq̄tur de ea ſm opionē ꝓpꝛiā. ſcd̄a ꝑs incipit in
p̄n° ſcd̄i libꝛi ibi. (Que q̄dē a p̄oꝛibꝰ.) circa p̄mū duo facit.
q2 p̄ exeq̄tur de aīa ſm opionē alioꝝ q̄ʒtū ad totā aīam. z°.
exeq̄tur de aīa ſʒ opionē alioꝝ q̄ʒtū ad ꝑtes eiꝰ. ſcd̄a pars
īcipit circa finē hꝰ p̄mi libꝛi ibi. (Qm̄ aūt cognoſcere aīe ē
⁊ ſentire ⁊c̄.) Circa p̄mū duo facit. q2 p̄ ꝯtinuat ſe ad dicen
da. z°. exeq̄tur de ītēto ibi. (Dicunt eniʒ q̄daʒ.) Dicit ḡ ꝙ
p̄n^m aūt q̄ōnis.i.inq̄ſitiōis de aīa eſt apponere.i. ꝓponere
illa q̄ maxie vident̄ ineſſe ipſi aīe ſʒ nāʒ. hec aūt ſūt duo:
iō ſeq̄tur ꝙ aīatuʒ igit̄ ab inaīato in duobꝰ maxie videtur
differre. vʒ. motu ⁊ ſenſu: ⁊ ſubdit ꝙ h̄ fere duo de aīa ac-
cepimꝰ a ꝓgenitoꝛibꝰ nr̄is. vʒ. ꝙ iueſtigauerūt ipſam mo-
tu ⁊ ſenſu. ¶ Notādū aūt ꝙ quelibʒ res eſt īq̄renda ⁊ in-
ueſtiganda ꝑ ſibi ꝓpꝛia. igit̄ ſi volumus inq̄rere ⁊ iueſtiga
re de aīa p̄n^m huiꝰ inq̄ſitiōis oꝫ eſſe ꝑ ea que īſunt ipſi aīe.
⁊ q̄ ſunt ei ꝓpꝛia ſm nām. ¶ Notāduʒ ēt ꝙ illa ſunt ꝓp̄a
alicui ꝑ q̄ illud differt ab alijs. illa ḡ erūt ꝓpꝛia aīe ꝑ q̄ aīa-
tuʒ differt ab inaīato. hec aūt ſunt duo. motus ⁊ ſenſus. q̄ñ
eñi videmꝰ ꝙ aliq̄d mouet ſe ⁊ ꝙ ſentit iudicamꝰ ip̄ʒ aīa-
tū eē. iueſtigāda eſt ḡ aīa ꝑ motū ⁊ ſenſuʒ vel iueſtigāda ē
ꝑ h̄ ꝙ eſt cā motꝰ ⁊ cā ſenſus. Deinde cū dicit.

Cō. 20. ¶ Dicūt eniʒ q̄daʒ: ⁊ maxime: ⁊ pꝛimo eē aīaʒ
id q̄d eſt mouēs: exiſtimātes aūt q̄d nō mouet̄
ipſum nō ꝯtingere mouere alterū: eoꝝ que mo-
uent̄ aīam ſic arbitrati ſunt eſſe.

¶ Exeq̄tur de ītento. circa q̄d duo fac̄. q2 p̄ narrat opiones
alioꝝ circa aīaʒ. z°. eas repꝛobat. ibi (Cōſiderādū aūt p̄^m)
ad euidentiā aūt p̄me ꝑtis ſciendū ꝙ ꝓgenitoꝛes noſtri ⁊
antiq̄ p̄hi de aīa tractātes q̄dā conati ſunt iueſtigare aīaʒ
motu. q̄dā cognitiōe ⁊ ſenſu. q̄daʒ v̄o vtroq̄ʒ mō. tria ḡ fac̄.
nā p̄mo narrat opiones antiquoꝝ de aīa iueſtigātiū aīam
motu. ſcd̄o narrat opionē iueſtigātiū eā cognitiōe ⁊ ſenſu.
3°. narrat opionē iueſtigantiū ipſaʒ vtroq̄ʒ mō. zª ibi. (Qui
cūq̄ʒ aūt ad cognoſcere.) 3ª ibi. (Qm̄ autez ⁊ motiuum.)
¶ Rurſus autem ad euidentiam p̄me partis ſciendum
ꝙ ſm opionē antiquoꝝ idē eſt iueſtigare aīaʒ ex eo ꝙ ē
mouēs vel ex eo q̄d ē p̄ncipiū mouēdi: ⁊ iueſtigare ip̄aʒ ex
eo q̄d ē q̄d mobile vel ex eo q̄d mouet̄. credebāt. n. antiq̄
ꝙ nihil moueret niſi moueret̄. duo ḡ facit. q2 p̄ ait ꝙ an-
tiq̄ iueſtigātes aīaʒ ꝑ viā motꝰ dicebāt ipſaʒ eſſe aliq̄d q̄d
mouebat ⁊ q̄d mouebat̄. z°. narrat ⁊ adducit varias opio-
nes antiq̄rū iueſtigātiū aīaʒ ꝑ viā motꝰ ibi (Vñ democri
tus) Dicit ḡ ꝙ antiq̄ q̄dā. n. ⁊ maxie ⁊ p̄ dix̄t aīaʒ eē id q̄d
eſt mouēs. exiſtimātes aūt ꝙ id q̄d nō mouet̄ nō ꝯtigere
ip̄m mouere. ⁊ q2 ſic eſt ſic arbitrati ſunt antiqui aīam eē
alterū aliquid eoꝛum que mouentur.

Dubitaret forte aliq̄s. vtrū hoc ſit verū ꝙ ni-
hil mouet niſi moueat̄. ¶ Di
cendū ꝙ nō oē mouens moueri duplici via venari poſſu-
mus. pª via ſumit̄ ex eo ꝙ nō ꝯtigit abire in īfinitū. zª ſu-
mit̄ ex eo ꝙ illud q̄d eſt ꝑ accn̄s ſeparat̄ ⁊ ꝯtigit nō eē. pª
via ſic pʒ. nā vt ꝓbat̄ in. 7°. phyſicoꝝ. oē q̄d mouet̄ ab alio
mouet̄. ſi ḡ hoc mouēs mouet̄. mouebit̄ ab alio. ⁊ q2 nō ē
abire in īfinitū. opʒ deuenire ad aliq̄d mouēs immobile.
zª via ſic pʒ. nā motꝰ ꝑ ſe nō ē in mouēte: ſʒ in moto. ſic̄. n. 2ª via
fractio nō eſt in frāgēte ſʒ in fracto: ⁊ ſic̄ alteratio ꝑ ſe nō
eſt in alterāte: ſʒ in alterato. ſic vl̄r motꝰ nō ē in mouente:
ſʒ in moto. Accidit itaq̄ʒ mouēti: vnde mouēs eſt ꝙ in eo
ſit motꝰ. ⁊ q2 q̄d ē ꝑ accn̄s ſepat̄ ⁊ ꝯtingit nō eē: ꝯtigit ꝙ re
periat̄ motoꝛ in q̄ nō erit motꝰ. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ꝙ nō mouebit̄: nō
ḡ bn̄ opinabant̄ antiq̄ dicētes aīaʒ eē aliq̄d q̄d mouet̄: eo
ꝙ nō ꝯtigit aliq̄d mouere niſi moueat̄ ip̄m: nec ē vl̄r veꝝ
ꝙ oē mouēs moueat̄: ⁊ ſi cōtingit aīaʒ moueri moto coꝛ-
poꝛe hoc eſt ꝑ accn̄s: nō per ſe. Deinde cū dicit.

¶ Vñ democritꝰ q̄dē ignē quēdā: aut caloꝛē eē
dicit ip̄aʒ. Infinitis igit̄ ex̄ntibus figuris ⁊ ato-
mis: q̄ ſūt ſpeciei rotūde ignee: ⁊ aīam dicit vt
in aere moto: que vocent̄ deciſiones que vidē
tur per poꝛtas in radijs quaꝝ omne ſemen ele
menta dicit Democritꝰ totius nature.

¶ Narrat varias opiones antiquoꝝ iueſtigātiū aīam per
viaʒ motꝰ. circa q̄d q̄tuoꝛ facit ſʒ ꝙ q̄tuoꝛ tales opiones
narrat. nā p̄ narrat opionē d̄mocriti. z°. opionē leucippi.
3°. opionē pictag. q̄rto narrat opionez anaxa. zª ibi (Sil̄r
aūt leucippꝰ) 3ª ibi (Videt̄ aūt ⁊ a pictagoꝛicis) q̄rta ibi
(Sil̄r aūt ⁊ anaxagoꝛas) Dicit ḡ ꝙ democritꝰ dicit ip̄aʒ
aīam eſſe quēdā ignē aut eſſe quēdā caloꝛē igneū. nā ex̄n
tibus īfinitis figuris ⁊ athomis democritꝰ dicit aīaʒ eſſe
ignē.i. eſſe athomos vel deciſiōes igneas q̄ deciſiōes ſunt
ſpēi rotūde. dicebat. n. democritꝰ aīaʒ cōponi ex athomis
q̄ erant nāe ignee ⁊ erāt figure rotūde. nā vt in aere appa
ret q̄dā ſunt coꝛpa ꝑua mota q̄ ꝑua coꝛpoꝛa ꝑꝑ ſui ꝑuita-
tem vocant̄ deciſiōes q̄ deciſiōes vident̄ in radijs ꝑ poꝛ-
tas: de nūero q̄rū deciſionū dixit democritꝰ eſſe oē ſemē
⁊ eſſe el̄ta.i. p̄ncipia totiꝰ nāe. ¶ Notādū aūt ꝙ cuʒ ſumꝰ
extra ad lumē. q2 diſgregat̄ viſus noſter nō poſſumꝰ vide
re has deciſiōes nec hos athomos ꝑꝑ ſui ꝑuitatē. ſʒ cū ſu-
mus in domo ⁊ ꝑ poꝛtas vel feneſtras ītrāt ſolares radij
tūc in illis radijs apparēt he deciſiōes. ⁊ hi athomi q̄s de-
ciſiōes dicebat democritus eē oē ſemē ⁊ vl̄e ſemē ⁊ vl̄ia
p̄ncipia totius nāe. ideſt oīum reruʒ naturalium.

Dubitaret forte aliq̄s. q̄re democritꝰ poſuit
hos athomos ⁊ has deciſio-
nes eſſe vl̄ia p̄ncipia totiꝰ nāe. ¶ Dōm ꝙ de hoc in libꝛo
de ḡnatiōe diffuſiꝰ diximꝰ: ſʒ q̄ʒtū ad p̄ſens ſpectat antiq̄
p̄hi neſciuerunt reſoluere coꝛpoꝛa in mām ⁊ foꝛmā ⁊ non
potuerūt ad hoc ꝑtingere vt cognoſcerēt ꝙ p̄ncipia nāe
eēnt nec erāt materia ⁊ foꝛma: ſed oēs poſuerūt hꝯ p̄rin-
cipia eſſe aliquod coꝛpus vel aliqua coꝛpoꝛa. nam aliqui
p̄ncipiuʒ omnium dixerunt eſſe aerem aliqui aquaʒ. ⁊ ſic

UVA. BHSC. IyR_077_1

de alijs hoc viso dicamus q duo sūt de rōne pncipij.ſimplicitas ꝛ virtuoſitas.ſūt.n.pncipia ſimplicia:qꝛ ad ea ſtat reſolutio alioꝝ.ꝛ ſunt virtuoſa:qꝛ ex eis fiūt alia.ꝛ vtꝰ eorum ſe extēdit ad alia.cū ḡ hꝫ deciſiones ꝛ hꝫ athomi ſint corpora valde parua ꝛ videantur eē valde virtuoſa eo q continue moueanť:ſi pncipia rerū nāliū debemus ponere q ſint corpora:aliquā appentiā habebat poſitio democriti q hꝫ corpora parua eſſent pncipia alioꝝ.

Alterius forte dubitaret aliqs:q̄re democritꝰ poſuit aīaȝ cōponi ex athomis nō qbuſcūqꝫ ſꝫ ex athōis q̄ erāt nāe ignee.¶ Dōꝫ q ignis iter oīa alia elementa eſt maxime actiuus ꝛ eſt formalior ceteris elemētis:ꝛ qꝛ aīa hꝫ rōnē forme ꝛ hꝫ rōnē motiui ꝛ actiui reſpectu corporis ſi ex aliqbꝰ athomis debebat ꝯponi aīa digna erat q cōponereť ex athomis actiuiorībꝰ ꝛ formaliorībꝰ:cuiuſmodi ſunt athomi nāe ignee.¶ Rurſuȝ aduertendū eſt q cū ab aīa habeat eſſe vita:ꝛ vita conſiſtat in calō:dixit democritus ipſaȝ qdem aīam eſſe igneȝ q̄ndaȝ aut calorem.i.eſſe ignem aūt igneam.

Alterius forte dubitaret aliqs.q̄re democritus poſuit aīaȝ eē ex athomis rotūdis.videť enī q potiꝰ debuit eā ponere ex athomis piramidalibꝰ:qꝛ piramis pp acumē vr̄ magis habilis ad motū q̄ꝫ figura rotunda.acutū enī bn̄ ſcindit mediū.ꝛ p ꝯn̄s vr̄ bene mobile.¶ Dōm q ſi p motū debemꝰ iueſtigare aīaȝ:oȝ q hoc fiat p motū qui ſit ſibi cōgruus.motꝰ autē factus ab aīa ē ad oēȝ drīā poſitiōis.figura ḡ angularis:qꝛ nō eſt habilis vt moueať ſm oēm drīaȝ ſitus ex athomo figure piramidalis vel cuiuſcūqꝫ figure hn̄tis angulos nō poſuit democritus cōponi aīam:ſꝫ ex athomis rotūdis aptis natis moueri ad oēm drīam ſitus.Deinde cū dicit.

Cō.zi. ¶ Similiter aūt ꝛ leucippus hoꝝ aūt ſpica aīaȝ pp id q maxīe pn̄t penetrare p oē huiuſmodi figure ꝛ mouere reliq̄ cū moueanť: ꝛ ipſa arbitrātes aīam eſſe efficiēs in aīalibus motū.

¶ Narrat opionē leucippi. circa qd̄ duo fac̄.qꝛ pmo fac̄ qd̄ dictū eſt.ſcdo qd̄ dixerat manifeſtat p ſignū.ibi (Vn̄ ꝛ viuēdi.) Dicit ḡ. q ſilr̄ leucippus dicebat aīaȝ eſſe ſpica corpora de numero hoꝝ corpoꝝ īdiuiſibiliū pp id q talia corpora que ſunt hꝫ figure ſperice maxīe pn̄t penetrare p oē .i.p oēm drīaȝ pōnis ꝛ mouere reliq̄ corpa cū moueanť ꝛ ipſa.hi ḡ phyci ponebāt aīaȝ ꝯponi ex talibꝰ corpibꝰ mouētibꝰ:qꝛ erāt arbitrātes aīaȝ eē efficiēs motū in animalibꝰ. ¶ Nōn^m āt d̄mocritū ꝛ leucippū fuiſſe ſocios ꝛ collegas. vn̄ qd̄ dicebat vnꝰ dicebat ꝛ alius.arbitrātes ḡ erāt ambo ſilr̄ qꝛ ſileȝ opionē hēbāt.¶ Nōn^m ēt opionē democriti ꝛ leucippi in h̄ ꝯſiſtere q cū aīa ſit efficiēs motū in aīalibꝰ ꝛ hꝫ motꝰ ſit ad oēȝ drīaȝ ſitꝰ dignū ē aīaȝ ꝯponi ex athomis rotūdis q̄ pn̄t p oē penetrare ꝛ moueri ad oēȝ drīaȝ ſitus. ¶ Notādū ēt q hꝫ athomi ꝛ hꝫ corpa rotūda dicunť mouere reliq̄ corpa cū moueanť ꝛ ipſa.qꝛ vt tactuȝ ē credidērūt aliqui phyſici nihil mouere aliud niſi moueať ꝛ ipm. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Vn̄ ꝛ viuēdi terminū eſſe reſpirationē. Conſtringēte.n.eo q corpora ꝯtinet: ꝛ extrudente figuras hn̄tes aīalibꝰ motū:ex eo q nō ē ipſas quieſcere nullatenꝰ auxiliū fieri de foris igrediētibus alijs huiuſmodi in reſpirando. phibere eniȝ has: ꝛ que inſunt aīalibus diſgregari ſimť phibens ꝛ cōſtringēs ꝛ ꝯprimēs: ꝛ viuere an teq̄ꝫ diu poſſunt hoc facere.

¶ Qd̄ dixerat manifeſtat p ſignū.oñdit.n.qūo democritus ꝛ leucippꝰ declarabāt p quoddā ſignū q aīa erat ex athomis cōſtituta dicēs.vn̄ ꝛ viuēdi terminū dicūt eſſe reſpirationē.nā ipo corpore aereo qd̄ ꝯtinet hꝫ corpa īdiuiſibilia cōſtringēte hꝫ corpa ꝛ extrudēte.i. exteriꝰ emittēte figuras hn̄tes aīalibꝰ motū ex eo q nullatenꝰ nō ē ipſas figuras vel ipſos athomos qeſcere:iō dicebāt auxiliū fieri de foris igrediētibꝰ alijs hꝫ athomis in reſpirādo.dicebant.n. phibere has figuras vel hos athomos q̄ ſūt i aīalibus diſgregari.nā genꝰ athomoꝝ p reſpiratōeȝ igrediēs eſt ſil̄ phibēs ꝛ cōſtringēs ꝛ ꝯprimēs alios athomos non permittēs eos diſgregari.vn̄ dicebāt aīalia tādiu viuere q̄diu pn̄t hoc facere.¶ Notādū aūt itentōeȝ hꝰ lr̄e in h̄ ꝯſiſtere:q qꝛ athomi ex qbꝰ ꝯponiť aīa:nulloꝰ qeſcūt:ſed ſunt valde mobiles:ꝛ niſi ꝯpmerenť ſtatī diſcederēt abinuicē ꝛ diſſolueret aīa.iō poſuit democritꝰ q alꝫ īdiget reſpiratiōe.qꝛ aer exterior ꝯtinēs hꝫ athomos cuȝ attrahiť p reſpirationē extēdit ꝛ imittit alios athomos exteriores q̄ cōprimūt athomos:ex qbꝰ cōponiť aīa ne diſſoluanť.ꝛ ſic ꝯtinuať vita.qꝛ tam diu viuit alꝫ q̄ꝫ diu pōt reſpirare:ꝛ q̄diu pōt h̄ auxiliū facere.ḡ auxiliuȝ fit defor is.qꝛ athomi exn̄tes exteriꝰ ꝛ deforis cū p reſpirationē igrediuntur interiꝰ auxiliať aīali vt ꝯtineť in vita.ꝛ qꝛ ſic ē:ſignū eſt q aīa q̄ dat vitā aīali ſit cōpoſita ex athomis cum p athomos ꝯtineť hꝫ vita. ¶ Notādū ēt q vbi nos hēmꝰ auxiliū fieri deforis alia lr̄a hꝫ auxiliū fieri celitus qd̄ forte dictū aludit pōni pictag.quaȝ in aliquo ſecuti ſūt democritus ꝛ leucippus.dr̄ enī poſuiſſe pictagoras celū eſſe magnū aīal.p cuiꝰ hiatum ꝛ reſpirationē attrahiť iſte aer:ſic plenꝰ athomis.ꝛ qꝛ p athomos in h̄ aere exn̄tes auxiliať aīalia vt ꝯtuenť i vita dr̄ hꝫ auxiliū fieri celitus.

Dubitaret forte aliqs qūo athomi exteriores qui ſunt de foris auxilianť nos ꝛ faciūt ad ꝯtinuatōeȝ vite.¶ Dōꝫ q ſecūdo opionē democriti ꝯponēdo aīaȝ ꝯponi ex athomis in reſpirādo ꝛ attrahēdo aereȝ exteriorē plenū athomis:vt ꝯmētator inuit ſup hunc locū:triplex auxiliū ꝯſeqmur.pmū eſt q athomi ex qbus ꝯponiť aīa eo q ſint nāe ignee ꝛ figure rotūde ſunt adeo habiles ad motū q nullo mō ꝯtingit eos qeſcere:ſꝫ ſemp ꝯtingit aliquē ex eis diſcedere. per athomos ḡ attractos exteriꝰ auxiliamur.qꝛ ſuppleť locꝰ deſcēdētiū athomoꝝ. nā ſi aīa eſt ꝯpoſita ex athomis:ꝛ ſemp diſcedunt aliq ex eis ſi nō attraherent aliq athomi ſupplentes locū diſcedentiū ſtatiȝ corrūperet aīal. ſcdo auxiliamur p hꝫ athomos attractos deforis.qꝛ illi ꝯprimūt alios athomos ex qbꝰ ꝯponiť aīa ꝛ nō pmittūt eos ita diſcedere.3° iuuamur per hꝫ athomos.qꝛ ſic vnꝰ carbo ignitꝰ fortificať ꝛ roboratur ad pn̄tiaȝ alterꝰ carbonis igniti:ſic athomi ex qbꝰ cōponiť aīa roboranť ꝛ fortificanť ꝛ validiꝰ operanť opa eis debita ad pn̄tiaȝ athomoꝝ exteriꝰ acutorum.hec aūt tria ſatis inuunť in lr̄a vbi dicit q athomi exteriꝰ attracti phibēt athomos ex qbꝰ ꝯponiť aīa ꝛ cōſtringūt ꝛ ꝯprimūt.phibēt.n.eos q nō pmittūt ipſos ſic de facili diſgregari.ꝯſtringūt enī eos.qꝛ nō pmittunt eos ſic rarefieri:eo q ſuppleāt ꝛ ſubintrēt locū diſcedentiū athomoꝝ.comprimunt aūt ipſos:qd̄ faciēdo fortificāt eos ꝛ redunt eos validiores ad operādū opa eis debita.Deīde cū dicit.

¶ Videť aūt ꝛ a pythagoricis dictū eandeȝ hr̄e itelligētiā.Dixerūt.n.qdā ipſoꝝ aīam eſſe que ſunt in aere deciſiones:alij aūt has mouēs. Cō. zz

¶ Ponit poſitionem pictagore. Circa quod tria facit.qꝛ pmo ponit hꝫ poſitionē.ſcdo aſſignat poſitiōis rōnē.3° ex his q̄ dixerat concludit q oēs hi phi q̄ noīati ſunt venati ſunt nām aīe ꝛ cōſiderauerūt ipām ex parte motus.ſcdo ibi (De his aūt) tertia ibi (Videť aūt) Dicit ergo q dictū a pyctagoricis videť eandē hr̄e itelligētiā.i.eandē hr̄e ſniam cū dicto democriti ꝛ leucippi:nō tn̄ ipſi pyctagorici

UVA. BHSC. IyR_077_1

ſiltr cōueniebant cum poſitione democriti:ſed qdā ipſoꝝ dicebat animaȝ eſſe has deciſiones que ſunt in aere:⁊ iſti ſimplr ꝯueniebāt cū democrito:alij aūt pictagorici dixerunt ꝙ aīa nō eſt hꝰ athomi:nec hꝰ deciſiones:ſȝ eſt quedam vtus mouēs has deciſiones:⁊ hos athomos:⁊ huius opionis dr̄ fuiſſe qdā phs noīe archilaus magiſter ſocratis.¶ Notandum aūt ꝙ pictagorici dicunt̄ illi qui ſecuti ſunt pictagorā:ſicut ergo inter ariſtotelicos.i.inter ſequētes ariſtotilē ſunt opiniones varie:⁊ quidā opinant̄ vnuȝ ⁊ qdā aliō:ſic īter pitagoricos poterāt eē varie opiones:⁊ qdam poterāt opinari vnū:⁊ qdā aliud.¶ Deīde cuȝ dic̄.

¶ De his autem dictū eſt ꝑpter id ꝙ continue videnť moueri:⁊ ſi ſit tranquillitas nimia. In idem autem ferunt̄ ⁊ quicūqȝ dicunt animaȝ eſſe quid ſeipſum mouens.

¶ Aſſignat huius poſitionis rōnē dicēs:ꝙ dictū eſt de his videlȝ quare aīa dicat̄ cōpoſita ex athomis.nam hoc eſt ꝑpter hoc ꝙ hꝰ athomi ꝯtinue vident̄ moueri.⁊ ſi ſit nimia trāquillitas in aere:⁊ qꝛ aīa ponit̄ eſſe qd mouēs cū ſm̄ antiquoꝝ opionē nihil moueat niſi moueat̄ ⁊ ipm̄ dignum videbat̄ eis ꝙ aīa eſſet cōpoſita ex athomis q ſunt adeo mobiles.addit aūt ꝙ in id idē ferunt̄ qcūqȝ dicunt aīam eſſe qd.i.eſſe aliqd ſeipſum mouēs.hi.n.ferunt̄ ī idē ⁊ tenēt eandē quodāmodo ſniam:qꝛ ꝯſiderant aīaȝ rōne motus.¶ Deide cum dicit.

¶ Videnť autem omnes hi exiſtimaſſe motuȝ maxime ꝓprium eſſe anime:⁊ alia quidē oīa moueri ꝓpter animam:ipſam autem a ſeipſa propter nihil videre mouens quod non moueatur ⁊ ipſum.

¶ Concludit ex dictis ꝙ oēs hi pħi ꝯſiderauerūt de aīa ⁊ venati ſunt ipſam ex parte motꝰ dicēs:videnť aūt oēs pħi .ſ.qui noīati ſunt exiſtimaſſe motuȝ eſſe maxime ꝓprium anime:⁊ alia qdē oīa moueri ꝓpter aīam:ipſam aūt aīam dicebāt moueri a ſeipſa:dicebāt enim aīam moueri cum mouebat:ꝑpter id ꝙ ſȝ eos nihil videť mouēs qō nō moueat̄ ⁊ ipſum.¶ Deinde cum dicit.

Cō.23. **¶ Similiter autem ⁊ anaxagoras animam dicit eſſe mouētē:⁊ ſi aliquis alius dixit ꝙ omne mouet intellectus.**

¶ Pōit poſitionē anaxagore:circa qō duo fac̄.qꝛ p̄ narrat hꝰ poſitionē.ſecūdo cōparat poſitionē eius ad poſitioneȝ democriti.ibi.¶ Non tamē penitꝰ dicit ergo:ꝙ ſimiliter aūt ⁊ anaxagoras:ſupple conſiderauit aīam ex pte motꝰ: qꝛ dicit aīam eſſe mouentē alia ⁊ ſi aliqs alius ſecutus eſt anaxagorā:⁊ dixit ꝙ intellectꝰ.i.ꝙ aīa mouet omne.i.mouet oīa:ſic dicēs:ſupple in eandē incidit ſniam ⁊ ꝯſiderat aīam ex parte motus.¶ Deinde cum dicit.

¶ Non tamē penitus ſicut democritus:ille quidem enim dicit ſimpliciter idem eſſe animam ⁊ intellectum:verū enim aiebat eſſe quod videť vnde bene dicere homerum ꝙ Hector iacet aliud ſapiens:non itaqȝ videtur intellectus tanqȝ potentia quedā que circa veritatem:ſed idē dicit aīam ⁊ intellectum.

¶ Comparat opinionē Anax.ad opioneȝ democriti oſtendens ꝙ democritus magis certificauit nos.i.magis patēter locutus eſt.⁊ non ita dubie loquebat̄ ſicut Anaxago. circa qō tria facit.qꝛ pmo oſtēdit democritū patēter ⁊ manifeſte locutū eſſe.ſcđo declarat anax.nō fuiſſe locutū patenter:ſed dubie:tertio epilogat circa determinata.ſecunda ibi.¶ Anax.aūt.tertia ibi.¶ Quicūqȝ quidē ergo ī moueri.dicit ergo ꝙ cū anax.non penitus nos certificat de ſua poſitione:ſicut democritus.nam ille quidem.i.democritus ſimpliciter dixit idem eſſe animam ⁊ intellectum: non enim diſtinguebat democritus inter intellectū ⁊ ſenſum:volebat aūt veruȝ eſſe qō videť.i.qō apparet ſenſui dicebat enim ſenſum habere virtutē diſcipline ⁊ eſſe idē qō intellectus:vnde cōmēdabat Homeꝝ dicēs democritus:Homeruȝ bene facere.i.bene dicere cum dicebat ꝙ hector iacet:quaſi aliud ſapiēs.democritus itaqȝ non vtitur vel non videť vti intellectu tanqȝ ſit potētia quedaȝ que ſit circa veritateȝ:⁊ que ſit diſtincta a ſenſu.ſed idem dicit eſſe intellectum ⁊ aīam:⁊ intellectū ⁊ ſenſuȝ.¶ Notandum aūt ꝙ Homerus ponebat ꝙ quādo hector trāſmutabat̄ in ſenſu ⁊ in corpore qō trāſmutabat̄ in intellectu:⁊ iacebat q̄ſ alius ſapiēs.volebat.n.homerus ꝙ qñ hector erat alienatꝰ in ſenſu:qō iaceret quaſi ſapiēs aliud.i.aliena:⁊ volebat ꝙ eſſet alienatꝰ in intellectu:ex quo ſeqbat̄ ꝙ itellectꝰ eſſet ſenſus.⁊ qꝛ democritꝰ ponebat intellectum eſſe ſenſum:ideo cōmēdabat hoc dcm̄ homeri:qꝛ ꝯcordabat poſitioni ſue.

Dubitaret forte aliqs.vtrū ſit verū dictū homeri ꝙ qñ aliquis eſt alienatus in ſenſu ꝙ iaceat quaſi aliud ſapiēs:⁊ ꝙ ſit alienatꝰ in intellectu:videť ꝙ ſic:qꝛ frenetici alienati in ſenſu videntur aliena ſape:⁊ vñr eē alienati in itellectu.¶ Dicēdū ꝙ alienatio in ſenſu p ſe nō fac̄ alienationē in intellectu.nec intellectꝰ eſt ſenſus vt opinabant̄ democritꝰ ⁊ homerꝰ:attñ qꝛ nō itelligimꝰ niſi cū fantaſmate leſo organo fantaſtico per accñs impedit̄ opatio itellectus.

Alterius forte dubitaret aliqs quō democritꝰ opiabat̄ idē eē itellꝫ ⁊ ſenſuȝ ex eo ꝙ dicebat idē eē itellꝫ ⁊ aīaȝ.¶ Dōm ꝙ democritꝰ nō loqbat̄ de oi aīa:ſȝ ſolū loqbat̄ de aīa aīaliū:q̄ mouet p deſideriū ⁊ appetitū:imo ēt nō videbat̄ loq de aīa oīuȝ aīaliū:ſȝ ſolū de aīa aīaliū reſpirātiū:cū ꝓbaret cōpoſitā aīaȝ eē ex athomis:qꝛ reſpirādo ⁊ attrahēdo aerē plenū athomis ꝯtinuabat̄ aīaliū vita:ſi ğ idē erit itellꝰ:qō aīa taliū aīaliū nullū erit aīal reſpirās qō nō hēat itellꝫ:qō eē nō poſſȝ niſi ideȝ eēt itellꝰ ⁊ ſenſus:cū multa ſint aīalia reſpirātia hñtia ſolū ſenſuȝ.¶ Sciendū ğ ꝙ ex dictis democriti triplr̄ pōt colligi ꝙ idē ſit itellꝰ ⁊ ſenſus.p̄.n.hꝫ colligit̄ ex eo ꝙ dicebat idē eē itellꝫ ⁊ aīam.2ᵒ ex eo qō ponebat ꝙ veꝝ eēt obꝫ ſenſus.dicebat.n.verū eē qō videbat̄ ſenſui:cū ğ vitas ſit rectitudo ſola mēte pceptibilis.vt dic̄ Anſelm̄ ī lib° đ vitate ⁊ vitas ſit adeqtio reꝝ ⁊ itellectuū.vt dic̄ Boetius vr̄ veꝝ eē ꝓpriū obm̄ itellꝰ:q ğ dicit veꝝ eē obꝫ ſenſus dicit itellm̄ eē ſenſuȝ:veꝝ.n.formalr̄ nō cōparat̄ ad ſenſum ſȝ ad itellectū.3ᵒ hoc idē colligit̄ ex dicto democriti ex eo ꝙ cōmēdabat homeꝝ hoc dicētē.¶ Deinde cum dicit.

¶ Anaxagoras autem minus certificat de ipa. Cō.24.
Multotiens quidem enim cauſaȝ eius ꝙ bene ⁊ recte dicit eſſe intellectum:aliqui autem intellectum hūc eſſe animam. In oibus enim ipſum ineſſe aīalibus magnis:⁊ paruis ⁊ honorabilibus:⁊ inhonorabilibus:non videtur autem ſm prudētiam dictus itellectꝰ oibꝰ ſilr aīalibꝰ ineſſe:ſed neqȝ oibus hoibus.

¶ Narrat pōnē anax.d.ꝙ anax.aūt minꝰ certificat.i.minꝰ certe ⁊ magis dubie loqt̄ de ipa aīa vl' magis dubie loqt̄ đ ipſis.i.de aīa ⁊ itellu:qꝛ mltotiēs qdē.n.dic̄ itellꝫ ñ eē idē qō aīa:ſȝ dixit itellꝫ eē cāȝ eiꝰ qō recte ⁊ bñ opari.alibi āt dixit hūc itellꝫ eē aīaȝ:ait.n.ipm itellm̄ eē in oibꝰ aīalibꝰ magnis ⁊ pulis honorabilibꝰ ⁊ inhonorabilibꝰ.ꝯrie ğ loqt̄

UVA. BHSC. IyR_077_1

anax. de itellectu: nec certificat nos qualr accipiat itellectum: nam itellect⁹ dict⁹ ſm prudētiā nō videt̄ ieſſe ſimiliter omnibus aīalibus: ſed nec videt̄ ineſſe oīb⁹ hoīb⁹.
¶ Notandum autē φ bene ⁊ recte agere ꝯ̄ per prudentiā: qꝛ prudētia eſt recta rō agibiliū: ſicut ars eſt recta rō factibiliū. vt declarari hꝫ in. 6° ethi. cū ḡ anax. dixit itellectū eē cāꝫ bn̄ agēdi accipit itellectū ḋcm̄ ſꝫ prudētiā que nō eſt idē qḋ aīa: nec ieſt oīb⁹ aīalib⁹. imo ſic accept⁹ itellectus nō ieſt oīb⁹ hoīb⁹: ſꝫ cū idē anax. dicat itellectū idem eē φ aīa ⁊ ieſſe oīb⁹ aīalib⁹ vel ꝯ̄riat̄ ſibiipſi vel equoce ⁊ ideterminate loqtur: nec certificat nos qualr accipiat intellectū. in hac ḡ pte magis eſt cōmēdādus democrit⁹. qꝛ nō ſic dubie eſt locut⁹. ¶ Deinde cum dicit.

Co. 25. ¶ Quicunqꝫ igitur in moueri animatū aſpexerunt: hi quidem maxime motum opinati ſunt animam eſſe.

¶ Epilogat circa determiata. d. φ qcūqꝫ qdē igit̄ aſpexerunt aiatū i moueri. i. q̄tū ad motū. hi qdē maxime opiati ſunt aīam eē qd motū vel qd motiuū ⁊ mouentē alia: dixerunt. n. φ aīa ipſa mota mouebat ⁊ reliqua.

Quicūqꝫ autem ad cognoſcere ⁊ ſentire ea que ſunt: iſti dicūt animaꝫ eſſe principia: alij quidem faciētes plura hec: alij vo vnū hoc.

¶ Poſtqꝫ phs determinauit opiones phoꝝ venātiū aīam per viā mot⁹. in pte iſta determinat de opionib⁹ phoꝝ venantiū aīam ⁊ determinātiū de ipſa ꝑ viā cognitōis ⁊ ſenſus: circa qḋ duo facit: qꝛ pmo oſtēdit quō antiq phi determinabāt de aīa ꝑ viaꝫ cognitionis ⁊ ſenſus. 2° qḋ dixerat manifeſtat ꝑ opionē emp. ⁊ platōis: ibi (ſicut empe. gdē) dicit aūt φ qcūqꝫ āt aſpexerūt aīaꝫ ad cognoſcere ⁊ ſentire ea q̄ ſunt. i. entia. q. d. φ qcunqꝫ ꝯ̄ſiderauerūt de aīa ex eo φ ipſa ſentit ⁊ cognoſcit entia: iſti dicūt aīaꝫ eē pncipia entiū: ⁊ qꝛ diuerſimode loqbant̄ antiq de pncipijs: qꝛ aliq poſuerūt pl'a pncipia: aliq vo vnū: ideo alij qdē erāt faciētes. i. dicētes aīam eē pl'a hoc. i. plura pncipia. alij vo dicebant aīam eſſe vnū hoc. i. vnū pncipium.

Dubitaret forte aliqs quō antiqui venantes aīaꝫ ꝑ viā cognitōis ⁊ ſenſus dixerūt ipſam eſſe pncipia entiū. ¶ Dōm φ oīs cognitio fit ꝑ aſſilatiōnē. nam niſi eēt ſilitudo rei cognite in cognoſcente oporteret rē illā ignoratā eſſe: hꝫ. n. hoc vitatē tā in cognitōe ſenſitiua q̄ itellectiua. nā nunqꝫ ſenſus ſentiret aliqd niſi eēt in ſenſu ſilitudo rei ſenſibilis ⁊ nunqꝫ itelligeret itellect⁹ aliqd niſi eēt in eo ſilitudo rei itelligibilis: vt ḡ ponerent antiq: φ aīa poſſet cognoſcere oīa dicebāt ipſam hr̄e ſilitudinē cū oīb⁹: non aūt videbat̄ ipſis φ aīa poſſet hr̄e ſilitudinē cū oīb⁹ niſi eſſet cōpoſita ex pncipijs oiuꝫ: volētes ḡ aīam iueſtigare ꝑ viā cognitionis dixerūt ipſam eē pncipia oiuꝫ: vt hēret ſilitudinē cū oīb⁹ ⁊ vt poſſet cognoſcere oīa: qꝛ ḡ poſuerūt vnum pn̄m oiuꝫ dixerūt aīaꝫ eē illō pn̄m: vt qui dixerūt oīa eē ex aere dixerūt aīaꝫ eē aerē. nā ſi aīa eſt aer hꝫ ſilitudinē cum oīb⁹ que ſunt ex aere: ⁊ pōt oīa talia cognoſcere. dicētes vo φ pncipiū oiuꝫ erat aq: ⁊ φ oīa erāt ex aq dixerūt aīam eē aquā: ponētes aūt nō vnū pn̄m oiuꝫ entiū: ſed pl'a ſic fecit emp. dixerūt aīam eſſe illa pl'a pncipia: qre loqntes de aīa ⁊ iueſtigātes eam ꝑ viā cognitōis ſicut diuerſificabant̄ in loquēdo de pncipijs: ſic diuerſificati ſunt in loquēdo de aīa.

Ulterius forte dubitaret aliqs. vtrū bona eēt poſitio antiquoꝝ: ⁊ vr̄ φ ſic: qꝛ ſi cognitio fit ꝑ aſſilatiōnē: oꝫ aīam eſſe cōpoſitaꝫ ex pncipijs oiuꝫ ad hoc φ hēat ſilitudinē cū oīb⁹ vt poſſit cognoſcere oīa. ¶ Dicēdū φ vt cōiter ponit̄: iſte fuit antiquoꝝ error: credebāt. n. φ cognitū deberet eſſe realr in cognoſcente. nō videbat̄ qdeꝫ eis poſſe φ aīa poſſet cognoſcere terrā niſi in ſe realr hr̄et terram. nec φ poſſet cognoſcere aquā ſi nō in ſe realr hēret aquā. hoc ḡ poſito dicebant φ aīa terrā cognoſcit terra. ⁊ aquā aq. vt ꝑ terrā quā hꝫ aīa apō ſe pōt cognoſcere aliā terrā: ⁊ ꝑ aquā quā hꝫ in ſe pōt cognoſcere aliā aquā: ſed hec poſitio eſt falſa: qꝛ vt declarabit̄ in 3° lapis nō eſt in aīa: ſed ſpēs lapidis: ſic etiā terra nō eſt in aīa: ſed ſpēs terre: aīa ḡ quodāmodo eſt oīa: ⁊ oīa ſunt in aīa nō ſm eſſe reale: vt ponebāt antiq: ſed ſm eſſe ſilitudinariū ⁊ intētionale: eſt. n. ſenſus ſuſceptiuus oium ſpēꝝ ſenſibiliū: ⁊ itellect⁹ oiuꝫ ſpecieꝝ intelligibiliū: ſuſcipiendo ergo aīa hꝫ ſpēs poterit per ſenſuꝫ aſſimilari oīb⁹ ſenſibilib⁹ ⁊ cognoſcere oīa ſenſibilia: per intellectū vo aſſimilari poterit oīb⁹ itelligibilib⁹ ⁊ cognoſcere oīa intelligibilia. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

¶ Sicut Empedocles qdeꝫ ex elemētis omnibus eſſe: ⁊ vnumqḋqꝫ eoꝝ animaꝫ dicēs: ſic terram qdem terra cognoſcimus: aquā autem aqua: ethere auteꝫ ethera: ſed igneꝫ igne manifeſtum eſt: concordiaꝫ auteꝫ concordia: diſcordia autem diſcordiam.

¶ Manifeſtat qḋ dixerat per opinioneꝫ empedo. ⁊ platonis qui iueſtigantes aīam per viā cognitōis dixerūt ipſaꝫ aīam ꝯ̄ſtare ⁊ eſſe cōpoſitā ex pncipijs entiū: circa qḋ duo facit: qꝛ pmo oſtēdit quō empe. dicebat aīaꝫ eſſe cōpoſitā ex pncipijs entiū. ſecūdo ḋclarat quomō hoc idē dicebat plato ibi (Eodē aūt mō ⁊ plato) ꝯ̄tinuet̄ ſic. bene dico φ antiq inueſtigātes aīam per viā cognitionis dixerūt aīaꝫ eē pncipia oiuꝫ entiū: ſicut dixit empe. q gdē dixit aīaꝫ eē ex oīb⁹ elemētis. i. ex oīb⁹ pncipijs: ⁊ dixit aīam eē vnūqḋqꝫ hoꝝ pncipioꝝ: vt poſſit oīa cognoſcere: ſic dicēs: φ terra gdē cognoſcimus terrā. ethera. i. aerē cognoſcim⁹ ethere. i. aere. aquaꝫ cognoſcimus aqua. ignē igne: ⁊ manifeſtū eſt φ ꝯ̄cordiā cognoſcimus ꝯ̄cordia: ⁊ ꝑ ꝯ̄cordiā ⁊ diſcordiam que eſt corruptiua cognoſcim⁹ diſcordia. i. ꝑ diſcordiaꝫ. ¶ Notādū aūt emp. poſuiſſe ſex pncipia: q̄tuor mālia ⁊ duo effectiua. dixit. n. terrā aquā aerē ⁊ ignē eē pncipia mālia: ꝯ̄cordiā vo ⁊ diſcordiā voluit eē pncipia effectiua: ita φ ꝯ̄cordia eēt pn̄m effectiuū gn̄ationis. diſcordiā vo corruptōis. nā qn̄ elemēta erāt ꝓportionata ⁊ in ꝯ̄cordia fiebat gn̄atio ⁊ qn̄ iꝓportiōata ⁊ in diſcordia fiebat corruptio. ⁊ qꝛ hec ſex ponebat pncipia oiuꝫ entiū: vt aīa poſſet cognoſcere omnia entia dicebat ipſaꝫ ex oībus bis cōſtare. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Eodem auteꝫ modo Plato in Timeo animam ex elementis facit. cognoſci eniꝫ ſimile ſimili: res auteꝫ ex principijs eſſe. Co. 26

¶ Oſtēdit quō plato ponebat aīaꝫ cōponi ex pncipijs. Ad cuius euidētiā ſciēdū φ entia quantuꝫ ad pn̄s ſpectat tripliciter pn̄t ꝯ̄ſiderari. pmo vt ſunt aliqd in ſe. 2° vt referūtur ad ſuū pn̄m effectiuū. 3° cōſiderari pn̄t vt cōparant̄ ad ens in q̄ cōicāt: ⁊ qḋ vlr in oīb⁹ repit̄. ſi ꝯ̄ſiderent entia vt ſunt aliqd in ſe: ſic plato viſus eſt ponere pncipia entium idē ⁊ diuerſum: vel ptibile ⁊ ipartibile: vn̄r. n. entia diſtingui: qꝛ qdā ſūt ſenſibilia vt iſta corpalia: qdā itelligibilia vt ſube ſepate. hec aūt corporalia vn̄r ꝯ̄ſtare ex diuerſo ⁊ partibili: qꝛ i eis eſt cōpō ⁊ diuerſitas ptiū. ſube vo ſepate vn̄r ꝯ̄ſtare ex eodē ⁊ ipartibili: qꝛ i eis ē ſimplicitas ⁊ vnitas. pncipia itaqꝫ oiuꝫ entiū vident̄ eſſe idē ⁊ diuerſum. Scḋo vo poſſunt res conſiderari vt comparant̄ ad ſuum principium effectiuum: ⁊ ſic principia entium dixit plato eē ydeas a gbus hec entia fiebāt ⁊ cauſabant̄. 3° pn̄t res

UVA. BHSC. IyR_077_1

cōparari ad ipm ens:qđ pticipāt ⁊ ꝙ cōiter repit in oibus
⁊ ſic pncipia reruʒ:dixit plato eſſe numeros.nam ſm Cō-
mentatorē in.7°metaphy.neſciuit plato diſtinguere iter
vnum qđ eſt pncipiū numeri:⁊ qđ conuertit cuʒ ente:q̄re
ſicut in ſingulis reb⁹ repiunt plures pfectiones:⁊ plures
vnitates loquendo de vno qđ ꝯuertit cum ente:ſic credi-
dit ꝙ repirent in ſingulis reb⁹ vnitates que eēnt pncipiū
numeri.ppter qđ poſuit numeros eē pncipiū oiuʒ entiū.
dixit gdē in oib⁹ entib⁹ eſſe numeꝝ pterq̄ʒ in vno.videlʒ
in pma cauſa quā poſuit circa eēntiā vnitatis ⁊ bonitatis.
ꝙ ſi accepiſſet numeꝝ large pro omni plalitate vel pro oī
multitudine nō male dixiſſet.ſʒ accipiēdo numeꝝ pprie:
vt ipſe accipiebat q eſt ſpēs q̄ʒtitatis:nō bn̄ dixit:qꝛ hꝰ nu
merus nō hʒ eē niſi ī ꝯtinuis:nec ſe extēdit ad ſubſtātias
ſeparatas.ſemp.n.numerus pprie ſumpt⁹ cauſat ex diui-
ſione ꝯtinui.vt declarari habʒ in 3°.phy.poſuit itaq̄ʒ plato
q̄ʒtū ad pſens ſpectat tria genera pncipioꝝ entiuʒ:videlʒ
idē ⁊ diuerſum:ydeas:⁊ numeros:in declarādo ergo quō
plato poſuit aīaʒ ꝯſtare ex pncipijs:tria facit.qꝛ pmo oſtē
dit quō plato dixit aīam ꝯſtare ex eodē ⁊ diuerſo.2°quō
dixit eam ꝯſtare ex ydeis.3°.quō ex numeris.2ª ibi.(Silr
aūt ⁊ i his).3ª ibi.(Adhuc aūt ⁊ aliter)dicit ğ:ꝙ eodē aūt
modo ⁊ plato in thimeo facit.i.ꝯſtituit aīam ex elemētis
.i.ex pncipijs:vult.n.ſilē ſili cognoſci.res aūt dixit eſſe ex
pncipijs.vt ergo aīa cognoſcat oīa:⁊ hēat ſilitudinē cum
oībus:dixit plato eam ꝯſtare ex elemētis ⁊ pncipijs oiuʒ.
¶ Notādum aūt ꝙ hic Ariſto.nō dicit quō plato poſuit
aīam ꝯſtare ex elemētis:ſed remittit nos ad libꝝ thimei.
vbi vt īnuit tam themiſtius q̄ʒ cōmentatoꝛ pncipia entiū
dicunt eſſe ptibile ⁊ impartibile vel idē ⁊ diuerſum.hoc
ğ modo poſuit plato aīam cōſtare ex pncipijs:qꝛ dixit eā
cōſtare ex eodē ⁊ diuerſo vel ex partibili ⁊ īpartibili.

Dubitaret forte aliqs quō aīa eſt cōpoſita ex
partibili ⁊ īpartibili. ¶ Di-
cendum ꝙ hoc themiſtius triplr declarare itēdit ſm ꝙ
aīa triplr pōt ꝯſiderari.pmo eniʒ ꝯſiderari pōt ſm ſubaʒ.
ſecūdo ſm potentias.3°ſm vtrūq̄ʒ.oibus aūt his modis
aīa eſt aliquo modo cōpoſita ex eodē ⁊ diuerſo:debem⁹
enim imaginari ꝙ aīa ſm ſuam nām ⁊ ſubſtātiam eſt me
dia iter ſubſtātias ſeparatas:⁊ iſta ſenſibilia.vn̄ themiſti-
us ait ꝙ natura rōnalis intellectu gdem eſt deterioꝛ.ſed
his ſenſibilib⁹ eſt dignioꝛ.iſta ergo coꝛpoꝛalia ſunt nature
ſenſibilis.homo vō eſt nature rōnalis.ſubſtantie vō ſepa-
rate ſunt nature intellectualis.natura ğ rōnalis ſiue aīa
noſtra eſt dignioꝛ ⁊ ſimplicioꝛ his ſenſibilib⁹:ſʒ eſt īferioꝛ
⁊ cōpoſitioꝛ ſubſtātijs ſeparatis:cōparata ergo aīa ad hec
ſenſibilia repit in ea idētitas ⁊ ſimplicitas.cōparata vero
ad ſubſtātias ſeparatas eſt in ipſa cōpoſitio ⁊ poſſibilitas:
⁊ qꝛ media eſt aīa inter hec ⁊ illa:quaſi participās vtrūq̄ʒ:
dr̄ conſtare ex his pncipijs.videlʒ ex eodem ⁊ diuerſo.2°
hoc idem patet ſi cōſideret aīa ſm ſuas potētias.nam in
aīa quedam ſunt potētie nō oꝛganice:⁊ iſte ſunt ſimplices
⁊ impartibiles vt intellect⁹ ⁊ volūtas:quedā ſunt oꝛgani-
ce:⁊ iſte ſunt partibiles:qꝛ extendunt extenſione oꝛgani.
aīa ergo:qꝛ comphēdit in ſe vtrūq̄ʒ:dr̄ conſtare ex partibi
li ⁊ impartibili.tertio hoc idē patet ſi cōſideret aīa quan-
tum ad vtrūq̄ʒ.nam tam aīa q̄ʒ alie res ſm genus ꝯueniūt
cum oibus his que ſunt in illo genere ⁊ ſm ſpeciē cōueni-
unt cum oībus his que ſunt in illa ſpecie:ſed ſm differen
tias:⁊ ſm ppria accidētia dicunt differre ab alijs:⁊ qꝛ aīa
tam ſm ſubſtantiā q̄ʒ ſm potētias habet aliquā cōueniē-
tiam ⁊ aliquā drīaʒ cum alijs:rōne ꝯuenietie dr̄ conſtare
ex eodē:rōne differētie dr̄ cōſtare ex diuerſo.⁊ qꝛ oēs res
vel cōſtant ex eodeʒ vel ex diuerſo vel ex vtroq̄ʒ aīa que
conſtat ex eodē ⁊ diuerſo:habet ſilitudinē cum oib⁹ ⁊ pōt
cognoſcere oīa. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Similiter autem ⁊ in his que ſunt de philo-
ſophia dicta determinatum eſt:ipſum quideʒ
animal ex ipſa vnius ydea:⁊ ex prima longi-
tudine ⁊ latitudine:⁊ altitudine:alia autem
ſimili modo.**

¶ Oſtēdit quomodo aīa conſtat ex elemētis ſiue ex pnci-
pijs que ſunt idee dicēs.ꝙ ſilr aūt ⁊ in his que dicta ſunt
de phīa dicta nāli:determinatū eſt a platone ꝙ ipſum q-
dem aīal eſt cōſtitutū ex ipſa idea vnius:ideſt ex ydea vni
tatis:⁊ ex pma longitudine.i.ex ydea dualitatis:⁊ ex pma
latitudine:ideſt ex idea trinarij:⁊ ex pma altitudine.ideſt
ex idea q̄ternarij:⁊ alia entia ab aīa ſili mō dixit eē cōpo-
ſita ex his elemētis. ¶ Notandū aūt ꝙ ex ydea vnitatis
dualitatis trinarij ⁊ q̄ternarij ī ſua phīa dicta nāli poſuit
plato cōponi tam aīaʒ q̄ʒ alia entia:⁊ qꝛ ſm ipm eodē mō
cōponebat aīa ⁊ alia entia hēbat aīa ſilitudinē cū oibus
entib⁹ ⁊ poterat aīa cognoſcere oīa entia. ¶ Notādū etiā
ꝙ phīaʒ platonis non appellat Ariſt.phīaʒ nālē:ſed dictā
nālē:qꝛ plato dicebat eam eſſe phīaʒ nālē:non tn̄ erat nā-
lis:qꝛ vt declarari hʒ in pmo de gnātione:vbi cōparat opi
nio platonis ad opīonem democriti:plato nō loq̄bat phy-
ſice ⁊ nālr:ſed extranee.vl phīa platonis appellat phīa di
cta:qꝛ ſolū vbis erat fulcita:nō aūt erat rōne firmata.

Dubitaret forte aliqs quomodo pma longitudo
dicit ydea dualitatis:⁊ pma latitudo
ydea ternarij:⁊ pma altitudo ſiue pma pfunditas ydea q̄-
ternarij. ¶ Dicēdū ꝙ longitudo ſiue linea hʒ rōnē duali
tatis:qꝛ eius extēſio eſt de pūcto ad pūctū:latitudo auteʒ
ſiue ſupficies hʒ rōnē trinarij:qꝛ nunq̄ʒ eſt dare ſupficieʒ
rectilineā niſi ſit ibi ſignare tertiū punctū:ita ꝙ triangu
lus:vbi eſt ſignare tria pūcta eſt pma figurarū rectilinea
rum:pfundū aūt ſiue altū.i.coꝛpus cui cōpetit hēre pfū-
ditatē ⁊ altitudinē hʒ rōnē q̄ternarij.naʒ poſtq̄ʒ fecimus
ſupficiē trilaterē:vbi eſt figurare tria puncta:ſi volumus
facere coꝛp⁹oʒ dare quartū punctuʒ:⁊ fiet piramis.ita ꝙ
piramis eſt pmū coꝛpoꝝ angulariū:ſicut triāgulus eſt p-
ma figuraꝝ rectilinearū.cum ergo ydee ſint quiditates.
⁊ pncipia hoꝝ ſenſibiliū:longitudo:latitudo:⁊ altitudo p
pus reſeruant in ydeis q̄ʒ in iſtis ſenſibilib⁹:ydea ğ linee
erit pma longitudo ⁊ erit:ydea dualitatis.idea vō latitu-
dinis ſiue ſupficiei erit pma latitudo ⁊ erit ydea ternarij.
ydea vō altitudinis ſiue coꝛpoꝛis erit pma altitudo ⁊ erit
ydea quaternarij:ex his ergo ydeis dicebat plato ꝯſtare.
tam animam q̄ʒ alia entia.

Alterius forte dubitarʒ aliqs quō tā aīa q̄ʒ alia
entia ꝯſtēt:ex his ydeis. ¶ Dōʒ
ꝙ ī his īferioꝛib⁹ q̄tuoꝛ repim⁹.vʒ.pūctū lineā ſupficiē ⁊
coꝛpus:pūct⁹ aūt hʒ rōnē vnitatis:linea dualitatis:ſupfi-
cies ternarij:coꝛp⁹ q̄ternarij:⁊ qꝛ plato dixit ydeas eē gdi
tates hoꝝ ſenſibiliū poſuit hec ſenſibilia cōſtare ex ydea
pūcti quē appellabat ydeā vnitatis:⁊ ex ydea dualitatis
quaʒ appellabat pam lōgitudinē:⁊ ex ydea ternarij quā ap
pellabat pmā latitudinem:⁊ ex ydea q̄ternarij quā appellabat
pmā altitudinē:ex his ğ ydeis dixit ꝯſtare oīa hec ſenſibi
lia:vt ğ aīa poſſit hr̄e ſilitudinē cū oib⁹ iſtis:⁊ vt poſſʒ oīa
iſta cognoſcere:dixit eam ex oībus his ydeis eſſe compo-
ſitam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Adhuc autem ⁊ aliter ītellectū quidē vnuʒ:** Cō.27.
**ſciam aūt duo:ſingulariter aūt ad vnum:pla-
ni aūt numerū ad opinionē:ſenſum vero eum
qui firmi:hi qdem.n.numerum ſpēs ⁊ princi
pia entium dicebant:ſunt autem ex elementis.
Judicantur enim res alie quidem intellectu.**

UVA. BHSC. IyR_077_1

alie vō ſcia:alie aūt opione:alie vō ſenſu:ſpēs aūt numeri hi rerum.

¶ Oſtēſo quō aīa ſicut ⁊ alia entia ↄſtat ex eodē ⁊ diuerſo ⁊ ex ideis:vult modo oñdere quō plato tā aīaʒ q̄ʒ alia entia dixit ↄſtare ex nūeris.videbat.n.plato qȯ opatōes aīe ex nūeris ſumebāt ortū:qꝛ ītelligere ſumebat ortū ex vnitate.ſcire ex dualitate.opīari ex ternario.ſentire ex q̄ternario:iō ex his numeris voluit ꝙ cōponeret tā aīa q̄ʒ alia entia:hoc eſt g̃ qȯ ait:ꝙ adhuc autē ⁊ alter ſup.plato dixit tam aīam q̄ʒ alia entia cōponi ex eiſdē p̄ncipijs.qꝛ itellectū qdē plato dixit eſſe vnū.ſciam aūt duo.eſt.n.ſciētia ſingulr̄ ad vnū.i.ꝓceſſus ad vnū.i.ad vnā ↄ̊nē:ꝓcedit.n.ſcia ab vno medio ad vnā ↄ̊nē:opionē vō dixit eſſe numerum plani.i.numerū ſupꝑficiei ſiue numeꝝ ternarij.ſenſū vō dixit eſſe eū numeꝝ q eſt firmi.i.q eſt corporis.hoc eſt numerū q̄ternarij.manifeſtū qdē eſt.n.qȯ hi numeri dicebant̄ ſpēs ⁊ p̄ncipia entiū:ſunt aūt hi numeri ex elemētis.i.de numero elemētoꝝ.i.ſunt elemēta.q.d.ꝙ hi nūeri videlʒ vnitas binarius trinariꝰ ⁊ q̄ternariꝰ ſunt elementa reꝝ.⁊ ſubdit ꝙ alie aūt res iudicant̄ intellectu.alie vō ſcia:alie aūt opione:alie vō ſenſu.ergo hi numeri ſūt ſpēs .i.elemēta ⁊ qditates ⁊ p̄ncipia reꝝ:⁊ tūc ſupplēda eſt rō.ꝙ cuʒ hi numeri ſint p̄ncipia ex qbꝰ ↄſtituta eſt aīa ex eiſdem p̄ncipijs ponebat plato eē ↄſtitutā aīaʒ:⁊ alia entia.

¶ Notādū aūt ꝙ cū res cognoſcant̄ per ſua p̄ncipia cuʒ res alie cognoſcant̄ intellectu:alie ſcia:alie opinione:alie ſenſu:oʒ qȯ h̾ videlʒ vnitas dualitas ternarius ⁊ q̄ternarius qui numeri hn̄t ↄueniētiā cū itellectu:ſcia:opione:⁊ ſenſu ſint p̄ncipia rerū:⁊ etiaʒ opʒ ꝙ ſint p̄ncipia ipſiꝰ aīe cum opationes aīe reducant̄ ad hos numeros.ex eiſdē g̊ p̄ncipijs:⁊ ex eiſdē numeris cōſtituta eſt aīa:⁊ alia entia:hēbit ergo ſm hoc aīa ſilitudinē cuʒ oībꝰ entibꝰ:⁊ poterit oīa entia cognoſcere.¶ Notandū aūt ꝙ itellectꝰ eſt p̄ncipiorū.p̄ncipiū aūt hʒ rōnē medij.naʒ p̄ncipiū per qȯ ↄcludit̄ ↄcl'o ē mediū ad illā ↄ̊nē.itellectꝰ ergo ꝑ quē ferimur ſimplr̄ in p̄ncipiū vel in mediū:dr̄ hr̄e rōnē vnius:ſʒ ſciētia que eſt reſpectu ↄ̊nis dr̄ hr̄e rōnē duoꝝ. Naʒ non poſſumus ferri in ↄ̊nē niſi p̄us feramur in mediū.eſt ergo ibi duplex rō.vna in mediū.alia in ↄ̊nē.opioni aūt appropriatur numerus plani.i.ſupꝑficiei.i.numerus ternarius.nam opio ſemꝑ eſt acceptio vnius ꝑtis cū formidine alteriꝰ:eſt g̊ ibi tria ↄſiderare.videlʒ mediuʒ ↄcludēs.ↄcl'o ↄcluſa:⁊ ↄcl'o formidata:ſignāter g̊ ait ph̄s:ꝙ ſcia eſt ſingulr̄ ꝓceſſus ab vno medio ad vnū ↄcluſum:in quo differt ſcientia ab opione:que non ꝓcedit ſingulr̄ ab vno medio ad vnaʒ ↄ̊nē:imo ꝓcedit ad duas ↄ̊nes:quaꝝ vna eſt ↄcluſa:⁊ alia formidata.ſenſus vō hʒ rōnē q̄ternarij:qꝛ eſt vtꝰ organica ⁊ corporalis.corpori autem vt dictum eſt quaternarius numerus appropriari debet.

Cō. .28. Quoniam autem ⁊ motiuuʒ videbat̄ anima eſſe ⁊ cognoſcitiuum:ſiqdē cōplexi ſunt:⁊ ex vtriſq̄ʒ enūciantes animam eſſe numerum mouētē ſeip̄ʒ.

¶ Poſtq̄ʒ ph̄s narrauit opionē ph̄oꝝ iueſtigantiū aīam ꝑ viam motꝰ:⁊ per viā cognitionis:in ꝑte iſta narrat opionē inueſtigantiū aīam vtroq̄ʒ modo:circa qȯ tria facit:qꝛ primo fac̄ qȯ dcm̄ eſt.2º.dat dr̄iaʒ iter ipſos ph̄os.3º.epilogat circa determiata.2ª ibi.(Differūt aūt de p̄ncipijs).3ª ibi.(Differūt aūt oēs).dicit ergo:ꝙ qm̄ aūt ⁊ motiuum ⁊ cognoſcitiuū videbat̄ eſſe aīa:ſic aliq qdē complexi ſunt ex vtriſq̄ʒ enūciātes aīam eſſe numerū ſeip̄m mouentem.

¶ Notādū aūt ꝙ dicētes aīam eſſe numerū ſeip̄ʒ mouētem cōplectebant̄ vtrūq̄ʒ videlʒ cognitionē ⁊ motū.naʒ ex eo ꝙ aīa erat numerus cōpetebat ei cognoſcere:nā cū numeri ponant̄ eſſe p̄ncipia rerū ſi aīa erat numerus habebat ſilitudinē cum alijs entibus que erāt ex numeris conſtituta:⁊ per ↄn̄s poterat alia cognoſcere:inquantum aūt aīa erat ſeipſam mouēs poterat alia mouere.¶ Notandum etiā quoſdā dixiſſe hāc opinionē fuiſſe platonis:ꝙ aīa eſſet numerus ſeipſum mouens:ſed hoc non videt̄ congruum ꝙ introducat̄ hic hec poſitio tanq̄ʒ platonis opio:qꝛ tūc hoc dcm̄ non poneret in numerū cū ſupiorib̊ poſitionibꝰ:qȯ eſt cōtra cōmētatorē dicenteʒ tres ſectas fuiſſe de anima:quarum vna inueſtigauit aīam per viam motꝰ:alia per viam cognitionis.tertia per viā vtriuſq̄ʒ.dr̄ ergo hec opinio fuiſſe zenocratis:⁊ melius eſt vt introducat̄ hic tanq̄ʒ opinio zenocratis q̄ʒ tanq̄ʒ opinio platonis.

¶ Deinde cum dicit.

¶ Differūt autem ⁊ de principijs que ⁊ quot ſunt. Maxime quideʒ corporea faciētem ⁊ icorporea.his autem miſcētes ⁊ ab vtriſq̄ʒ principia referentes.

¶ Dat differentiā inter hos philoſophos ꝓut loquebant̄ tam de p̄ncipijs q̄ʒ de anima:circa qȯ tria facit.quia p̄mo oſtēdit quomodo differēter loquebant̄ ph̄i quantum ad ſubſtātiam p̄ncipioꝝ.ſecūdo quomodo loquebant̄ differenter quantū ad numerū.tertio narrat varias opiones ph̄oꝝ circa p̄ncipia:⁊ circa animā.2ª ibi.(Differūt āt ⁊c̄) 3ª ibi.(Unde qbuſdam).dicit ergo:ꝙ differūt aūt loquētes de p̄ncipijs que.i.quantū ad que.i.quātum ad ſubſtātiam p̄ncipioꝝ:⁊ quot.i.quātum ad numerū.nam differēter loquebant̄ philoſophi de p̄ncipijs:⁊ quātū ad numeꝝ ⁊ quantū ad ſubſtātiam:⁊ maxime qdē quātuʒ ad ſubſtātiaʒ p̄ncipioꝝ loquebant̄ differēter faciētes corporea.i.facientes p̄ncipia corporalia.⁊ icorporea.i.faciētes p̄ncipia icorporea:⁊ etiaʒ differēter loquebant̄ his.i.ab his q erāt miſcētes:⁊ erāt enūciātes p̄ncipia ab vtriſq̄ʒ.i.a corporalibus ⁊ incorporalibus.¶ Notādū aūt ꝙ philoſophi quātum ad ſubſtātiam p̄ncipioꝝ differebāt tripliciter.qꝛ quidaʒ poſuerūt principia corporalia.vt empedocles:qui poſuit quatuor elemēta principia rerū.quidam vō poſuerūt principia incorporalia:vt plato qui poſuit ideas principia entium:quidā vō poſuerūt p̄ncipia vtraq̄ʒ tam corporalia q̄ʒ incorporalia.vt anaxag.qui poſuit intellectū tanq̄ʒ p̄ncipium incorporale ⁊ poſuit partes cōſimiles tanq̄ʒ p̄ncipia corporalia:faciētes ergo principia corporalia differebant a faciētibus p̄ncipia incorporea ⁊ ab his q miſcebāt vtraq̄ʒ.¶ Deinda cum dicit.

¶ Differūt autē ⁊ circa multitudinem:hi quidem vnum:illi vero plura dicunt. ¶ Conſequenter autem his ⁊ animam aſſignant:motiuum enim ſcd̊ʒ naturam primoꝝ exiſtimauerūt non irrationabiliter. Cō.29

¶ Oſtendit quomodo differebant predicti philoſophi in loquēdo de principijs quātum ad numeruʒ dicēs:ꝙ differunt autem ⁊ circa multitudineʒ:ideſt circa numerum p̄ncipioꝝ:quia hi quidē ponūt vnum p̄ncipium omnium vt diogenes qui dixit p̄ncipium omniū eſſe aerem:⁊ eraclitus qui poſuit vnum p̄ncipiū omniū dicēs:ꝙ oīa erant vapor.illi vō.i.alij ponūt plura p̄ncipia reruʒ.vt empedo.qui poſuit quatuor elemēta:⁊ anaxagoras qui poſuit partes conſimiles vel corpora ſimilium partiū eſſe principia rerum:⁊ ſubdit ꝙ conſequēter autem his:ideſt conſequēter principijs aſſignant ⁊ animam:loquebant̄ autem philoſophi de anima conſequenter principijs:ideſt ſicut loquebantur de principijs.quia qui poſuerūt vnum principium omnium dixerunt animam eſſe illud vnum principium:qui vero poſuerunt plura dixerūt animam eſſe illa

UVA. BHSC. IyR_077_1

plura.ꝛ ſubdit ꝙ ſm nām pmoꝝ.i.ſm nām pncipioꝝ mo
tiuum eſtimauerūt ſupple eſſe aiam:ꝛ hoc non irrōnabilr
q̄ſi dicat ꝙ eſtimauerūt aiam poſſe mouere ꝛ hēre rōnez
motiui ex eo ꝙ erat ex pncipijs.

Dubitaret forte aliqs quomodo aīe competit rō mouēdi ex eo ꝙ eſt ex pn-
cipijs. ¶ Dicēdū ꝙ opio fuit Ariſ. ꝙ nihil acqrat nouū eē
nec nouā diſpōnē niſi mediante motu: vt ſi ignit vl calefit
lignū opꝫ ꝙ aliqs mot⁹ pceſſerit hāc nouam diſpōnez. Si
ergo de rōne pncipioꝝ eſt aliqd efficere et cauſare vel ali-
quam nouā diſpōnē inducere: opꝫ ꝙ fiat hoc mediāte mo
tu: quare de rōne pncipioꝝ eſt mouere ꝛ maxime de rōne
pncipioꝝ habentiū rōnē cauſe efficiētis: inde eſt ꝙ a phō
cauſa efficiens appellat pncipiū vnde mot⁹: q̄re ſi de rōne
pncipioꝝ eſt mouere non irrōnabilr eſtimat anima hēre
rōnē motiui ex eo ꝙ eſt ex pncipijs. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Unde quibuſdam viſum eſt ignez eſſe: eteni
hic in partibus ſubtiliſſimus eſt: ꝛ maxime ele
mentoꝝ incorporeū: adhuc aūt mouet: quia ꝛ
mouet alia primo.**

¶ Aſſignat varias opiones loq̄ntiū de aīa: circa qō tria fac:
qꝛ p narrat opiones loquētiū magis ſubtilr. 2° loq̄ntiū me
diocriter. 3° narrat opiones loquentiū magis groſſe ꝛ ma-
gis ruditer. 2ª ibi. (Uidet aūt thales) 3ª ibi. (Magis autē
rudiū) circa pmū tria facit ſm ꝙ tres opiones narrat. qa
pmo narrat opinionē dicentiū aīam eſſe ignem. 2° narrat
opionē democriti. 3° narrat opinionē anaxa. 2ª ibi. (Demo
critus aūt). 3ª ibi (Anaxa. aūt). dicit ergo ꝙ qbuſdā viſuz
eſt aīam eſſe ignē. qꝛ hic. i. ignis eſt ſubtiliſſimus in ptibus
ideſt eſt cōpoſit⁹ ex partib⁹ raris ꝛ ſubtiliſſimis: ꝛ eſt maxi-
mum elemētoꝝ īcorporeoꝝ ideſt eſt maxime īcorporeus
īter elemēta: adhuc aūt ignis mouet: qꝛ ꝛ mouet oīa alia ꝛ
hoc pmo ꝛ pncipalr. ¶ Notandū aūt ꝙ ſicut dcm̄ eſt an-
tiq loquebant de aīa ſicut loq̄bant de pncipijs. opatiões
aīe ergo referebāt ad ea que videbāt in ipſis pncipijs. ꝛ qꝛ
ignis eſt qd ſubtile: ꝛ qd mobile dicētes pncipiū oīum eſſe
ignem dixerūt aīaz eſſe ignez rōne ergo qua ignis eſt ſub-
tilis ꝛ īcorporeus dicebāt ꝙ aīe competit alia cognoſcere
ex eo vō ꝙ ignis eſt quid maxime mobile dicebāt ꝙ con-
petit anime alia mouere.

Dubitaret forte aliqs quō ignis eſt īcorporaliſſimū elōꝝ. ¶ Dicēdū ꝙ
quedā elemēta ſunt magis mālia: quedā magis formalia:
ita ꝙ ſm ꝙ elemēta ordinant ſm locū: ſic hn̄t magis ꝛ mi
nus de formalitate: terra ergo locū tenēs infimuz plus hꝫ
de materia ꝛ minus de forma: qō ſatis declarat eius denſi
tas ꝛ cōpactio. aqua aūt eſt formalior terra. Rurſus aer q
eſt ſupra aquam eſt formalior q̄ꝫ aquā: in vno. n. pugilo aq̄
plus eſt de mā q̄ꝫ in vno pugillo aeris. imo ex vno pugillo
aq̄ fiūt decē pugilli aeris. vt vult phs i de generatione. eſt
ergo aqua mālior aere: ꝛ per ꝯn̄s aer ē formalior aq̄. eadē
rōne ignis eſt formalior aere: ſic ēt celū eſt formalius cete
ris alijs corpib⁹ ꝛ īter ipſos celos celi ſupiores credunt for
maliores alijs. ignis ergo eſt incorpalior elementoꝝ. i. for-
malior q̄ꝫ cetera elementa. non eſt itaq̄ꝫ verum ꝙ ignis ſit
formalior q̄ꝫ cetera corpora: qꝛ celū eſt formalius igne: eo
ꝙ ſit actiuius ipō: agit. n. ignis in vtute celi: nec hꝫ ignis ꝙ
ſit qd actiuū niſi inq̄ꝫtū eſt organū celeſtis corporis. vt in-
nuit phs circa finē ſecūdi de gnatione: ignis igit eſt īcorpo
ralior. i. formalior q̄ꝫ cetera elemēta. ſed non eſt formalior
q̄ꝫ cetera corpora.

Alterius forte dubitaret aliqs quō ignis mouetur ꝛ mouet alia. ¶ Prio dōm
opionē fuiſſe antiquorū phoꝝ vt ſepe ꝛ ſepius dcm̄ eſt: ni-
hil mouere niſi moueat ꝛ ipm, ſicut ḡ cōpetit alicui rei ꝙ
moueat: ſic cōpetit ei ꝙ moueat ꝛ ipſa: ignis itaq̄ꝫ qui īter
cetera elemēta eſt actiuior reſpectu alioꝝ elemētoꝝ: pmo
ꝛ pncipalr cōpetit ei agere: ꝛ per ꝯn̄s mouere tanq̄ꝫ magis
actiuo: ꝛ magis formali: ꝛ ſi ſimplr cōpetit igni ꝙ moueat:
pncipalr cōpetit ei ꝙ moueat: vlr ergo reſpectu oīum cor
poꝝ mouere ꝛ moueri cōpetit pmo ſupceleſtib⁹ corpibus.
vnde ſequēdo poſitionē hoꝝ phoꝝ. ſ. ꝙ nihil moueat niſi
moueat: ꝛ mouere ꝛ ipꝫ moueri n̄ vlr reſpcū oīuz corpoꝝ:
ſed reſpectu elemētoꝝ cōpetit pmo igni. Deīde cum dicit.

¶ **Democritus autem dulcius dixit enuncians** Cō.30.
**vtrūq̄ꝫ hoꝝ: animaz quidem enim ꝛ intellectū
idem. Iſtud autem primoꝝ ꝛ indiuiſibiliū cor
pore eſſe: motiuum autez ppter ſubtilitatē par-
tium ꝛ figuram. Figurarum autem nobiliſſi-
mam que ſpherica dicitur. hoc autem intelle-
ctum eſſe ꝛ ignem.**

¶ Narrat opionē democriti dicēs ꝙ democrit⁹ autē dixit
dulcius. i. ꝯuenientius ꝛ rōnabilius q̄ꝫ alij enūciās vtrūq̄ꝫ
hoꝝ. i. enūciās ppter qd eſt vtrūq̄ꝫ hoꝝ videlꝫ ꝙ aīa co-
gnoſcat ꝛ moueat. ait. n. aīam qdē ꝛ intellectū eſſe idē. i. di-
cit ꝙ aīa eſt idē qō ītellect⁹: ꝛ ꝙ aīe cōpetit ītelligere ꝛ co
gnoſcere. iſtud aūt dicit eſſe quia eſt pmoꝝ ꝛ indiuiſibiliū
corpoꝝ. i. qꝛ eſt cōpoſita ex indiuiſibilib⁹ corpib⁹ que ſunt
pma ꝛ pncipia. motiuū aūt. i. eſſe qd motiuū dicit aīam p-
pter ſubtilitatē partiū: ꝛ ppter figurā partiū: ptes ḡ ꝛ atho
mi q cōponebāt aīaz: ꝛ illa īdiuiſibilia corpa: ex eo ꝙ erāt
pma pncipia dabāt aīe ꝙ ītelligeret: ſed ex eo ꝙ erāt figu-
re rotūde dabāt aīe ꝙ eſſet qd motiuū: ꝛ ꝙ moueret: qꝛ fi
guraꝝ leuiter. i. facilr mobiliſſimā dicit eſſe ſphericaz: hꝰ
aūt figure videlꝫ ſpherice dixit eſſe ignē ꝛ ītellectū.

Dubitaret forte aliqs quō illa corpa īdiuiſibilia ex qb⁹ ponebat democrit⁹ cōponi aiam ex
eo ꝙ erāt pª. i. ex eo ꝙ erāt pncipia dabāt aīe ꝙ eſſet idē
qō ītellect⁹: vl qō idē eſt dabāt ei ꝙ ītelligeret: ꝛ ꝙ cogno
ſceret. ¶ Dōꝫ ꝙ cū ex pncipijs ſint alia: eoipo ꝙ ponit aīa
cōponi ex pncipijs ponit ꝙ hēat ſilitudinē cū alijs: ꝛ p ꝯn̄s
ꝙ cognoſcat alia. illa ḡ corpa īdiuiſibilia ex qb⁹ cōponeba
tur aīa ex eo ꝙ erāt pma ꝛ pncipia. dabāt aīe ꝙ intellige-
ret ꝛ cognoſceret: ſed eo ꝙ erant figure ſpherice dabant ei
qō moueret. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Anaxagoras autem videt quidem alterū di-** Cō.31.
**cere animam ꝛ intellectum: vt diximus prius:
vtit autez vtriuſq̄ꝫ ſicut vna natura: verūtamē
ponit intellectum principium maxime omniū
ſolum: quia dicit ipſum eoꝝ que ſunt ſimplicē
eē ꝛ immixtum ꝛ purum: aſſignat autez vtrū-
q̄ꝫ eidem principio ꝛ cognoſcere ꝛ mouere: di
cens intellectum omne.**

¶ Narrat opionē anax. dicēs. anax. aūt vr qdē dicere alteꝝ
eē aīaz ꝛ ītellectū: ſic dixim⁹ pus. vtit āt vtriſq̄ꝫ ſic vna nā:
nā vt p⁹ dicebat: anax. vr ſibiipſi eē ꝯrius: qꝛ aliqn̄ dicebat
aīaz ꝛ ītellꝫ eē alteꝝ: aliqn̄ vō dicebat ꝙ erat eadē nā: ꝛ ꝙ
erat idē aīa ꝛ ītellect⁹: verūtn̄ differt hic anaxa. ab alijs: qꝛ
ipē ponit ītellectū maxie eē pnᵐ oīuz ꝛ ipm ſolū ītellectuz
de nūero eoꝝ q̄ ſt. i. de nūero entiū dic eē ſimplicē ꝛ īmix-
tuz: qꝛ nō eſt corp⁹: ꝛ dixit ipꝫ eē puꝝ: qꝛ nō eſt vt⁹ in corpe
ꝛ addit ꝙ eidē pn°. i. eidem ītellectui aſſignat ieſſe: vtraq̄ꝫ
. vꝫ. cognoſcere ꝛ mouere dicēs ītellectum mouere oē. ꝛ ēt
cognoſcere oē. ¶ Notādū aūt ꝙ ī determinādo de cogni
tione ītellect⁹ anax. diuerſificabat ab oīb⁹ alijs. nā alij. vt
aīa cognoſceret oīa dicebāt ipaz cōpoſitā q̄dāmō ex oīb⁹.
nā vt cognoſceret terrā dicebāt ipſam cōpoſitā ex terra ꝛ

UVA. BHSC. IyR_077_1

vt aquam ex aqua. anax. vͦo econuerſo: vt ītellectus cognoſceret oīa poſuit ipm ſimplicē imixtū purum ⁊ ſeꝑatuꝫ ab oībꝰ: qͦd āt anax. in h̄ bñ dixerit: qꝛ poſuit ītellectū ſic ſimplicem: ⁊ ſic abſtractum. in tertio oſtendeť. ¶ Notādum etiā ꝙ corpoꝝ quedaꝫ ſunt cōpoſita ex ꝑtibꝰ q̄ꝫtitatiuis vt elemēta: quedā vͦo ſunt cōpoſita ex alijs corꝑibꝰ vt elemētata que ſunt mixta ⁊ cōpoſita ex elemētis. Rurſus virtutum quedā ſunt impure vt vͦtutes organice ⁊ corporales. quedā vͦo ſūt pure vt vͦtutes abſtracte ⁊ imateriales. itellectus ergo ſimplex eſt: qꝛ non eſt cōpoſitꝰ ex ꝑtibꝰ quātitatiuis nec eſt corpus elemētare. ⁊ eſt imixtꝰ: qꝛ non eſt cōpoſitus ex alijs corporibꝰ: nec eſt corpus elementatū. tertio eſt purus: qꝛ non eſt virtus corporalis ⁊ organica: ſꝫ imālis ⁊ abſtracta. ¶ Nōndū aūt ꝙ anax. hec duo videlꝫ coḡſcere ⁊ mouere attribuebat eidē ꝑ̉ncipio. i. eideꝫ intellectui. ſed non ꝓpter eandē cauſam. ſed vt dr̄ dicebat ꝙ itellectui cōpetit vt cognoſcat ⁊ intelligat q̄ꝫtū eſt de ſe. i. de ſui nā: ſed ꝙ moueat ei cōpetit inq̄ꝫtū eſt alioꝝ ꝑ̉ncipiū ⁊ cauſa.

Videť aūt thales ex qbꝰ reminiſcimur motiuū: aliq aiam opinari ſi ideꝫ dixit lapidē aiaꝫ habere: qm̄ ferrū mouet.

¶ Narrata opīone democriti ⁊ Anax. q magis ſubtil'r loq̄banť in ꝑte iſta narrať opīo quorūdā alioꝝ phi loſophoꝝ qui q̄ſi mediocriter loq̄banť: qꝛ nec loq̄banť ita ſubtil'r vt democritꝰ ⁊ anax. nec ita groſſe vt qdā alij phi de qbꝰ iferius diceť. Diuidiť aūt hec pars in ꝑtes q̄tuor ſ̄ꝫ ꝙ q̄tuor hꝰ opīones recitanť: nam ꝑ̉mo recitať opīo cuiuſdā phi qui vocabať thales. 2º. recitať opīo dyogenis. 3º eracliti. 4º. alcmeonis. 2ª ibi. (Dyogenes aūt). 3ª ibi. (Eraclitꝰ āt). 4ª ibi. (Sil'r aūt his). dicit ḡ ꝙ videť aūt thales ex qbꝰ reminiſcimur. i. ſ̄ꝫ ea que reminiſcimur ex dictis eius opīari aiam eſſe aliqd motiuū: ⁊ qꝛ credebat ꝙ mouere eēt ꝓpriū aīe: credidit ꝙ qcqd moueret eſſet aiatū. dixit ḡ ſiqdē lapidem magnetē vel adamātē hr̄e aiam: qm̄ mouet ferrum. ¶ Notādum aūt ꝙ ait ex qbus reminiſcunť: qꝛ ille phs qui vocabať thales cuius dr̄ eſſe hec opinio: ꝑ̉mo dr̄ fuiſſe vnus de ſeptē antiqs philoſophantibꝰ iter quos ſeptē oēs alij ſtuduerūt circa moralia. hic ſolus dedit ſe ad inqſitionem rerū nāliū: ⁊ qꝛ ſic fuit antiquum factuꝫ ſuū. ideo hic dr̄ ex qbꝰ hic reminiſcimur. ¶ Notādum etiaꝫ ꝙ iſte phs noīe thales non ſecutus fuit poſitionē ſuam: nam vt recitatur in ꝑ̉mo metaphyſice ipſe poſuit qͦd ꝑ̉ncipiū omniuꝫ erat aqua: tñ non dixit ꝙ aīa erat aqua. ſed ꝙ erat quedaꝫ virtus motiua. ¶ Notāduꝫ aūt ꝙ vbi nos hēmus thales vetus trāſlatio habet ythalis. Cōmētator autem exponit hanc opinionē non de pho illo qui vocabať thales: ſed de meliſſo: verū qꝛ noua trāſlatio appropriat hanc opinioneꝫ illi pho qui vocabať thales: ⁊ qꝛ themiſtius qui fuit grecꝰ h̄ idē ait credēduꝫ eſt ſic eſſe. ¶ Deinde cum dicit.

Cō. 32. **¶ Diogenes aūt ſicut ⁊ alteri qdā aerē: hūc opinans oīuꝫ ſubtiliſſimū eſſe ⁊ principiū: ⁊ ꝓpter hoc cognoſcere ⁊ mouere aiam. ſ̄m ꝙ pricipiū ex hoc reliq̄ cognoſcere: ſ̄m vͦo ꝙ ſubtiliſſimū eſt motiuum eſſe.**

¶ Narrat opinionē dyogenis dicēs ꝙ dyogenes qdē ſicut ⁊ alteri determiabat de aīa ꝓpter motuꝫ ⁊ cognitionē opinans hūc aerē eſſe aīam quem aerē dicebat eſſe oīuꝫ ſubtiliſſimū ⁊ ꝑ̉ncipiū alioꝝ. ⁊ ꝓpter h̄ dicebat aīam cognoſcere ⁊ mouere. qꝛ ſ̄m qdē ꝙ aer eſt qd ꝑ̉mū ⁊ ꝑ̉ncipiuꝫ dicebat aīam reliqua cognoſcere. ſ̄ꝫ vͦo ꝙ eſt qd ſubtiliſſimuꝫ dicebat aīam eſſe qd motiuū. ¶ Notādum aūt opinionē dyogenis in hoc conſiſtere ꝙ aīa erat aer qui aer erat ꝑ̉ncipium oīuꝫ. anima ergo exñs aer habebat ſimilitudinē cuꝫ omnibus: ⁊ per ꝯñs poterat cognoſcere oīa. aer itaqꝫ ex eo ꝙ erat ꝑ̉ncipiū dabat aīe ꝙ cognoſceret. ſed ex eo ꝙ erat quid ſubtile ⁊ quid mobile dabat anime quod moueret. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Eraclitus aūt principiū eſſe dicit ſiqdē vaporem ex quo aīa conſtituiť: ⁊ incorꝑaliſſimū aūt ⁊ fluens ſemꝑ. Qͦd vͦo moueť motu cognoſci in motu autem eſſe que ſunt: ⁊ ille arbitratus eſt ⁊ multi.

¶ Ponit opinionē eracliti dicens ꝙ eraclitus ſiqdeꝫ dicit ꝑ̉ncipiū oīum eſſe vaporē ex quo vapore anima cōſtituiť: ⁊ huiuſmodi vaporē dicit eſſe incorꝑaliſſimuꝫ ⁊ fluens ſꝑ. hūc ergo vaporē dicit eſſe aīam: dicebat aūt ꝙ moueť cognoſci moto: in motu aūt ſunt oīa que ſunt. i. oīa entia: ⁊ qꝛ ille eraclitus ſic arbitratus eſt: ⁊ multi alij ſic arbitrati ſūt ꝙ oīa eēnt i motu vt aīa cognoſceret oīa: ⁊ vt haberet ſilitudinē cuꝫ oībꝰ: poſuit ipam eſſe vaporē ⁊ eſſe qd mobile. ¶ Notandū aūt eraclitū poſuiſſe ꝙ entia erāt in tāto fluxu ꝙ nihil ꝯtingeret ſcire: ⁊ ꝙ ſil'r poterāt ꝯ̄dictoria verificari. dicebat. n. ꝙ cum dr̄ hoc eſt tāta eſt fluxibilitas reruꝫ ꝙ ſtatim pōt dici hoc non eſt: ⁊ qꝛ vapor eſt valde fluxibilis: vt ſaluaret ꝯtinuū fluxū in entibꝰ dixit ꝑ̉ncipiū oīuꝫ entiū eſſe vaporē. ¶ Notādū aūt ꝙ cū antiq phi loq̄banť de ꝑ̉ncipijs potiſſime loq̄banť de ꝑ̉ncipio māli: vñ cū dicebāt ꝙ ꝑ̉ncipiū oīuꝫ erat aqua: itelligebāt ꝙ oīa fierēt ex aqua tanq̄ꝫ ex materia: cū ḡ māle ꝑ̉ncipiū quantū de ſe eſt non habeat contrarietatē: ſed ſit in potentia ad contraria cum in extremis magis reſeruet ꝯ̄rietas q̄ꝫ in medio ponentes māle ꝑ̉ncipiū oīum eſſe non aliqͦd elemētū: ſed mediū iter elemēta magis accedebāt ad naturaꝫ materie: ⁊ qꝛ vapor dicit quid mediū inter aerem ⁊ aquaꝫ: viſus eſt eraclitus ex hoc aliquo modo appropinquare ad nāꝫ mālis ꝑ̉ncipij. ¶ Notādū etiam ꝙ qꝛ ſ̄m antiquos ſimile ſimili cognoſciť ſic aqua cognoſciť aqua: ⁊ terra terra: ſic qͦd moueť. i. mobile cognoſcitur moto: ideſt mobili: ⁊ quia mobile mobili cognoſcitur poſuerūt animā eſſe quid mobile vt poſſꝫ cognoſcere omnia entia que ſunt in motu: ⁊ que ſunt mobilia. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Simil'r aūt his ⁊ alchmeon opinari viſus eſt de aīa. dicit. n. ipſam imortalē ꝓpter hoc ꝙ aſſimilať imortalibꝰ. hoc aūt ieſſe ipſi tanq̄ꝫ mote ſemꝑ moueri eniꝫ ⁊ diuina oīa ꝯtinue ſemꝑ lunam: ſolē: aſtra: ⁊ celū totum.

¶ Ponit opīonē alcmeonis. dicēs ꝙ alcmeon viſus ē opīari de aīa ſil'r his: qꝛ ſicut hi dicti phi opinabanť aiam eſſe qd mobile ſic alcmeon opīatꝰ eſt aiaꝫ eſſe qd mobile: ideo ſubdit ꝙ dicit alcmeon ipſam aiaꝫ eſſe imortalē. ꝓpter h̄ ꝙ aſſilabať imortalibꝰ. i. corporibꝰ ſuꝑceleſtibꝰ. hoc autē videlꝫ aſſimilari corꝑibꝰ ſuꝑceleſtibꝰ dixit ieſſe aīe tanq̄ꝫ ſemꝑ mote. naꝫ oīa diuina. i. oīa ſuꝑceleſtia videmus mouere ꝯtinue: ⁊ ſemꝑ: vt lunā: ⁊ ſolē: ⁊ aſtra: ⁊ totum celum. ¶ Notādū āt ꝙ alcmeon videť dixiſſe ſil'r alijs ⁊ diſſil'r: ſil'r. n. dixit: qꝛ ſicut alij attribuebāt aīe motū: ſic ⁊ iſte voluit motū attribuere aīe. diſſil'r aūt dixit: qꝛ aliq attribuebant aīe motū: eo ꝙ dicebāt ipſaꝫ eē ignē: aliq vͦo dicebāt ipaꝫ aerē: ⁊ ſic ď alijs. alcmeon vͦo dixit aiaꝫ eē i ꝯtiuo motu. qꝛ erat de nā celi qͦd ꝯtinue moueť. ¶ Deīde cū dicit.

¶ Magis aūt rudiū ⁊ aquā qdā enunciauerūt: vt Hyppo. ſuaderi. n. viſi ſunt ex genitura: qm̄ oīuꝫ humida eſt: ⁊ naqꝫ arguit ſanguinē dicentes eſſe aiaꝫ: qm̄ genitura non eſt ſanguis: hanc autem eſſe primam animam.

UVA. BHSC. IyR_077_1

¶ Narratis opinioĩbus ſubtilibus ⁊ mediocribus narrat opiniones magis rudes. circa qꝺ tria facit: qꝛ pᵒmo narrat opinionē hyppi. 2ᵒ opinionē erixie. 3ᵒ remouet quandā cauillationeʒ circa ꝑtacta. 2ª ibi (Aliȷ aūt ſanguinem) 3ª ibi (Omnia aūt elementa) Dicit ḡ. Magis aūt rudiuʒ. i. de numero magis rudium enunciauerunt illi qui dixerūt ꝙ anima erat aqua quedā vt hyppus. Nā hyppus ⁊ ſui ſeq̄ces viſi ſunt ꝑſuadere ꝙ anima ſit aqua quedā ex genitura. i. ex ſemine ex quo generant̄ animalia: qm̄ ipm̄ ſemen ⁊ ipſa genitura oīuʒ animaliū eſt humida: ⁊ videt̄ eſſe nature aquee. nāqꝫ ipſe hyppus arguit. i. redarguit ⁊ reprehendit dicētes animā eſſe ſanguinē: qm̄ genitura non eſt ſanguis: ſʒ eſt qd humidū. hanc aūt humiditatē ⁊ hāc aquaʒ: cuius nature erat genitura animaliū dicebat animaʒ primam. i. animā pncipaliter. ¶ Notandū aūt ꝙ cuʒ aīa ſit pncipiū aīalium videbat̄ hyppo ꝙ anima pᵒmo ⁊ pncipaliter deberet eē illius nature cuiꝰ eſt ipm̄ ſemē ⁊ ipa genitura ex q̄ generant̄ aīalia. hoc aūt vt dicebat ē nature humide ⁊ nature aque. iō dicit aīam eſſe aquā.

Dubitaret forte aliqs q̄uo hyppꝰ rudius aliȷs eſt locutus. ¶ Dōʒ ꝙ cū aīa ſit forma ⁊ actus ⁊ endelechia corporis ſi dʒ poni aīa eē aliqꝺ elementum dignū eſt ꝙ ponat̄ eſſe elemētū magis formale: ⁊ qꝛ aq̄ eſt materialior inter elemēta excepta terra cū nullus phoꝝ poſuerit animam eſſe terrā. hyppus dicens animā eſſe aquam inter alios rudius enunciauit.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtruʒ rō hyppi eſſet bona videlicʒ ꝙ qꝛ genitura aīaliuʒ erat hūida ⁊ aquea. iō aīa erat aq̄. ¶ Dōʒ ꝙ ratio magis erat ad oppoſitū q̄ʒ ad ꝓpoſitū. nā cū alia ſit ratio materialis ⁊ formalis pncipiȷ ſicut ē alia ratio potētie ⁊ actus ex quo genitura aīaliū q̄ ē ex aq̄ ex q̄ m̄aliter ſunt aīalia eſt hūida ⁊ aquea: aīa ꝑ quā ſūt formal̄r aīalia nec hūida nec aquea dr̄ eſſe. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Aliȷ aūt ſanguinē quēadmodū Erixias ipſuʒ ſentire anime magis ꝓpriū opinātes. hoc autē ineſſe ꝓpter naturam ſanguinis.

¶ Narrat opionē erixie dicēs ꝙ aliȷ aūt opinati ſunt aīaʒ eſſe ſanguinē quēadmodū erixias ⁊ eiꝰ ſequaces opinantes ipʒ ſentire eē magis ꝓpriū aīe. ħ aūt. ſ. ſentire dicebāt ineſſe aīalibꝰ ꝓpter nām̄ ſanguis. iō dixerūt aīam eſſe ſanguinē. ¶ Nōndū aūt ꝙ cū partes carētes ſanguīe cuiuſmodi ſunt vngues oſſa ⁊ capilli nō ſentiāt credidit erixias ꝙ ſentire ineſſet aīalibꝰ ꝓpter nām̄ ſanguis. ¶ Notādū etiā ꝙ cū ſentire videat̄ ꝓprie ineſſe anime ⁊ hoc vt rudibus videbatur inſit animalibus ꝓpter naturā ſanguis. dixit erixias aīam eſſe ſanguinē. ¶ Deinde cuʒ dicit.

¶ Omnia. n. elementa ꝓpter terram iudicē acceperunt: hanc. n. nulli protulerunt: niſi ſi aliquis dixerit animam eſſe ex omnibus elementis aut omnia.

¶ Remouet quādā cauillationē circa ꝑtacta. poſſet. n. aliquis q̄rere cū phus narrauerit opinionē dicētiū aīaʒ eſſe ignē eſſe aerē ⁊ eē aquā: q̄re nō narrauit opionē dicētium aīaʒ eē terrā. ad qꝺ ipſe rn̄det ꝙ nullus phoꝝ opinatus ē terrā ꝑ ſe acceptā eſſe pncipiū. iō nullus poſuit aīaʒ eē terraʒ. emp. tn̄ dixit terrā eſſe pncipiū nō ꝑ ſe acceptā: ſʒ vna cū oībus aliȷs elemētis ſicut ēt nō dixit aīam eē terrā ꝑ ſe acceptā: ſʒ dixit eā eſſe terrā cū oībꝰ aliȷs elemētis. ħ eſt ḡ qꝺ ait ꝙ oīa alia elem̄ta accepꝑunt iudicē ꝑter terrā. terra aūt nō accepit iudicē. i. nullus phoꝝ iudicauit terrā eē pncipiū. hāc. n. terrā nullus phoꝝ ꝓtulit. i. dixit ſupꝑ. eē animā. nullus. n. phantiū dixit aīaʒ eē terrā tātū. niſi ſi aliqs dixerit ipaʒ aīaʒ eſſe ex oībꝰ elemētis aut alia el̄ta oīa.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ videt̄ hoc falſuʒ ꝙ oīa elemēta accepꝑint iudicē ꝑter terraʒ. īuenit̄. n. ꝙ aliqs iudicauerit terrā eē pnᵐ oīum. nā vt habet̄ 2ᵒ meta. ſm̄ tranſlationem cōmenti. Iſiō. dixit ꝙ terra eſt pmū pnᵐ corpoꝝ. ¶ Dōm ꝙ cū dr̄ oīa el̄ta accepiſſe iudicē ꝑter terrā: referēduʒ ē. ħ ad phos: qꝛ nullus phoruʒ iudicauit terrā eſſe oīum pnᵐ. Iſidorus aūt q dr̄ ħ iudicaſſe nō dr̄ eſſe phus: ſʒ vt recitat cōmētator in eodē 2ᵒ meta. dr̄ fuiſſe hō famoſus in legibꝰ. inter phos aūt iuenitur aliqs poſuiſſe terrā pnᵐ eē nō ꝑ ſe ſumptā: ſʒ acceptaʒ cū oībus aliȷs elemētis ita ꝙ poſuit oīa el̄ta eſſe pnꝰ ⁊ poſuit aīaʒ ꝯponi ex oībꝰ el̄tis ⁊ eē oīa el̄ta. ⁊ hꝰ opionis fuit emp. ¶ Rurſus inuenit̄ aliqs poſuiſſe terram eē pnᵐ nō ſeꝑatim ⁊ ꝑ ſe ſumptā: ſʒ ſil̄ cū igne. ⁊ hꝰ opionis dr̄ fuiſſe ꝑmenides ponēs ignē ⁊ terrā reꝝ pnª: ſʒ q̄liter hoc veritatē hʒ cū i pᵒ phycoꝝ ꝑmēides ⁊ melliſſus dicant̄ poſuiſſe tantū vnū eē: in de gn̄atōe diffuſiꝰ diximꝰ. ¶ Deide cū dic̄.

¶ Diffiniunt aūt omnes animam tribus vt eſt dicere motu: ſenſu: ⁊ incorporeo. Cō. 33.

¶ Epilogat circa ꝺtermīata. circa qꝺ duo facit: qꝛ pᵒmo ait oīa dicta phoꝝ reduci ad tria. 2ᵒ reducit oīa talia ad vnū. ibi (Statiʒ poſt hoꝝ āt vnūqꝺqꝫ) dicit ḡ ꝙ oēs vt ē dicere diffiniunt aīam. i. venati ſunt qditatē ⁊ diffinitōem aīe tribꝰ. i. tripliciter. vʒ. motu: ſenſu: ⁊ icōporeo. oēs. n. venati ſunt naturaʒ ⁊ quiditatē anime: vel ꝑ viam motus: vel per viam cognitionis ⁊ ſenſus: vel per viaʒ ſimplicitatis ⁊ incorporeitatis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Hoꝝ aūt vnūquodqꝫ reducit̄ ad pꝛicipia. vn̄ ⁊ in cognoſcendo diffinientes ipſaʒ: aut elementum: aut ex elementis faciunt dicētes ſimiliter inuicē preter vnū. Dicunt. n. ſimile cognoſci ſimili: quoniā. n. anima omnia cognoſcit: conſtituunt eam ex omnibus principiȷs.

¶ Reducit oīa dicta phoꝝ ad vnū. vʒ. ꝙ oēs cōſiderauerūt de aīa ꝑ ꝯꝑatōeʒ ad pnª. circa qꝺ duo notāda ſunt. primū. n. nōndū eſt ꝙ oēs phi ꝯſiderauerūt de aīa ꝑ ꝯꝑationē ad pncipia. ita ꝙ poſuerūt aīam cōpoſitaʒ ex pncipiȷs oīum vt cognoſceret oīa: excepto Anaxag. q poſuit ītellectū ſimplicē īmālez ⁊ ſeꝑatū ab omnibus vt cognoſceret oīa. ¶ 2ᵒ nōndū ē ꝙ pncipia tripl̄r pn̄t ꝯſiderari. pᵒ q̄ʒtuʒ ad ſubam. 2ᵒ q̄ʒtū ad numeꝝ. 3ᵒ quātū ad q̄litates īherētes ipſis pncipiȷs. ⁊ ſm̄ hec oīa phi referebāt aīaʒ in pnᵒ. nā ſicut diuerſimode loq̄bant̄ de pncipiȷs q̄ʒtū ad ſubaʒ: quantū ad numeꝝ: ⁊ quātū ad q̄litates ſic ⁊ diuerſimode loq̄bant̄ de aīa: quatuor ḡ facit: qꝛ pᵒmo oñdit ꝙ phi referebant aīam in pnª quātū ad pncipioꝝ ſubaʒ. 2ᵒ declarat qꝺ referebāt aīam ad pnª q̄ʒtū ad pncipioꝝ numeꝝ. 3ᵒ ait ꝙ Anax. ab aliȷs phis diſcordauit. 4ᵒ manifeſtat q̄uo antiq phi referebāt aīaʒ in pncipia quātū ad pncipioꝝ q̄litates. 2ª ibi (Quicūqꝫ qdē igit̄ vnā aliqꝫ) 3ª ibi (Anax. aūt) 4ª ibi. (Quicūqꝫ qdē ꝯrietates) Dicit ḡ ꝙ vnūqꝺqꝫ dcīm hoꝝ phoꝝ reducit̄ ad pncipia. vn̄ ⁊ in cognoſcēdo faciūt ipſaʒ aīam vt el̄tuʒ aut ex elemētis ⁊ ħ q̄ʒtū ad elemētoruʒ ſubam. dicebāt. n. aīam eſſe de ſuba elemētoꝝ: i. pncipioꝝ. ⁊ in ħ erant dicētes ſil̄r adinuicem ꝑter vnū. i. ꝑter Anax. q diſcordauit ab aliȷs. oēs. n. excepto Ana. dn̄t ſil̄e ſil̄i cognoſci: qm̄. n. aīa cognoſcit oīa ꝯſtituūt eā ex oībus pncipiȷs: vt hēat ſil̄itudinē cū oībꝰ. ¶ Deide cū dicit.

¶ Quicūqꝫ quidem igit̄ vnā aliquā dicunt cauſam: vt elementū vnū ⁊ animā vnū ponūt: vt ignem: aut aerem plura vero dicentes principia: ⁊ animam plura dicunt. Cō. 34

¶ Reducit aīam ad pncipia q̄ʒtū ad pncipioꝝ numerum

UVA. BHSC. IyR_077_1

dicẽs ꝙ qcũqꝫ qdẽ igiť dicũt vnã aliqꝫ cãm aut vnũ elementũ. ⁊ aiam ponunt eſſe illud vnũ elemẽtum: vt dicentes ignẽ elemẽtum omniũ ponunt aiam eſſe ignẽ: aut ponentes aerẽ dñt aiaꝫ eſſe aerẽ. plura vo dicentes pñcipia ⁊ aiam dicunt illa plura pñcipia. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Anaxagoras aũt ſolũ impaſſibilẽ dicit itellectum: ⁊ cõe nihil nulli alioꝝ habere. huiuſmodi aũt cum ſit qũo cognoſcit: ⁊ ꝓpter quã cauſam: neqꝫ ille dixit: neqꝫ per ea ex his que dicta ſunt conſpicuum eſt.

¶ Oñdit ꝙ Anaxago. ab alys diſcordauit dicẽs: ꝙ ſolus aũt Anax. dicit intellectũ impaſſibilẽ ⁊ nulli alioꝝ entiuꝫ nihil hẽre cõe: ſed h9 cum ſit. i. cũ intellectus nullaꝫ hẽat cõmunitatẽ ⁊ ſimilitudinẽ cum alys: qũo cognoſcet alia: ⁊ pp quã cãm poterit hẽre cognitionẽ alioꝝ: neqꝫ Anaxa. ille dixit neqꝫ ex his que dicta ſunt ab eo eſt hoc cõſpicuũ .i. manifeſtũ. ¶ Notandũ ꝙ lꝫ Anaxa. bene dixerit dicẽdo intellectum eſſe impaſſibilẽ ⁊ immixtuꝫ ⁊ nõ habere aliquid cõe cũ alys: diminut9 tamẽ fuit in põne ſua: qꝛ nõ aſſignauit rõnem ⁊ cãm quomodo itellectus poſſet itelligere alia cũ nõ hẽret ſilitudinẽ cũ eis. ¶ Deide cũ diť.

Cõ. 35. ¶ Quicũqꝫ aũt ꝯtrarietates faciũt in pꝛicipijs: ⁊ animaꝫ ex cõtrarijs cõſtituunt. Quicũqꝫ aũt alteꝝ ꝯtrarioꝝ: vt calm: aut frigidũ: aut aliqd huiuſmodi aliud: aiam ſilr vnuꝫ aliqd hoꝝ ponunt: vñ ⁊ noibus cõſequunť: q qdẽ calidũ dicentes: qꝛ ꝓpter hoc ⁊ viuere noiatuꝫ eſt: qui aũt frigidũ ꝓpter reſpiratõeꝫ: ⁊ refrigeratiõeꝫ vocari animam. Tradita qdeꝫ de anima: ⁊ ꝓpter quas cauſas dicunt ſic: hec ſunt.

¶ Oſtẽdit qũo antiq phi referebant aiam in pñcipia qꝫtũ ad pñcipioꝝ qualitates ⁊ ꝯrietates dicens ꝙ quicũqꝫ aũt ꝯrietates faciũt in pñcipys. ⁊ aiaꝫ ꝯſtituunt ex illis ꝯrys qualitatibus: quicũqꝫ aũt dicunt pñcipium eſſe alteꝝ cõtrarioꝝ vt calm aut frigidũ aut aliqd aliud h9 vt tepidũ ⁊ aiam ſilr ponunt vnũ aliqd hoꝝ: vt dicunt aiaꝫ eſſe qd calm vel qd frigiduꝫ aut aliqd aliud h9. vñ ⁊ nominibus ꝯſequunť. ꝯñter. n. nominant animã ab aliqua tali qualitate vt q ponunt pñcipiũ oĩum eſſe qd calm nominãt animam a calo: q vero qd frigidũ nominant eaꝫ a frigido. iõ aliq nominabãt animã eſſe vitã que cõſiſtit in calido: aliqui vero dicebãt eam eſſe reſpirationẽ ⁊ refrigerationeꝫ que cõſiſtit in frigido. ideo ſubdit ꝙ qui qdẽ ſunt dicẽtes calm eſſe pñcipiũ oĩum: qꝛ ꝓpter hoc. i. ꝓpter calm ⁊ viuere noiatum eſt ſupple ipm animatũ. ſupp. tales dicebant aiaꝫ eẽ vitã. qui aũt ponebãt pñcipiũ eſſe frigidũ volebãt vocari aiam pp reſpiratõeꝫ ⁊ refrigeratõeꝫ. Ultimo concludit circa determinata dicens ꝙ hec qdeꝫ ſunt tradita ab antiquis de anima: ⁊ he cauſe aſſignate ſunt ꝓpter q̃s antiqui ſic dicunt: ⁊ ſic locuti ſunt de ipa.

Cõ. 36. Conſiderãdum aũt pꝛimũ qdẽ de motu. Foꝛtaſſis aũt nõ ſolũ falſuꝫ ẽ ſubſtantiã ipſius huiuſmodi eſſe: qualeꝫ aiunt dicẽtes aiam eſſe qꝺ eſt ſeipſuꝫ mouens: aut pole mouere: ſed vnũ qꝺdã ⁊ impoſſibilium ineſſe ipſi motum.

¶ Poſitis antiquoꝝ opionibus in parte iſta pħus eas reꝓbat. Ad cui9 euidẽtiã ſciendũ ꝙ lꝫ phi triplr diffinirẽt animã. vꝫ. motu ſenſu: ⁊ icoꝛpoꝛeo: pñcipaliter tñ dupliciter venabanť animã. vꝫ. motu ⁊ cognitiõe ſiue ſenſu. duo ergo facit: qꝛ pmo repꝛobat philoſophoꝝ opiniones ꝓut venebanť animam motu. ſecũdo repꝛobat eas ꝓut venebanť aiam cognitione vel ſenſu. 2a ibi (Tribus autẽ modis traditis) Circa pmũ duo facit: qꝛ pmo adducit rõnes in gnãli ꝙ non poſſit anime ineſſe motus vt phi dicebãt. ſecũdo deſcẽdit ad ſpãles opiniones phoꝝ inueſtigantiũ aiaꝫ per motũ ibi. (qdã aũt ⁊ mouere) circa pmũ duo facit: qꝛ pmo ꝯtinuat ſe ad dicẽda. ſecũdo exequiť de intento ibi. (Oꝛ qdẽ igiť) dicit ğ ꝙ ꝯſiderandũ aũt pmũ qdeꝫ eſt de motu. nã foꝛtaſſis nõ ſolũ falſuꝫ eſt ſubãm ipſi9 aie eſſe ſic mobilẽ ⁊ eẽ talẽ qualẽ aiunt phi dicentes animaꝫ eſſe ꝙ eſt mouens ſe ipſam: aut ꝙ poſſibile eſt ſe mouere: ſed ineſſe ipſi aĩe motum eſt vnũ qꝺdam de numero impoſſibiliũ. Non. n. ſolũ inconueniẽs eſt aiam eſſe ſic mobileꝫ vt ponebãt phi: ſed foꝛtaſſis eſt impoſſibile ꝙ aliquo modo inſit ei motus: qꝛ nullo modo videť poſſe eẽ mobilis. ¶ Nõnduꝫ aũt ꝙ dicit foꝛtaſſe: qꝛ lꝫ aĩa nullo mõ ſit mobilis ꝑ ſe: tñ ẽ mobilis ꝑ accñs. ¶ Deide cũ dicit.

¶ Oꝛ quidem igitur non neceſſe ſit mouens ⁊ ipſum moueri dictum eſt pꝛius.

¶ Exeqť de intẽto oñdẽs aiam nõ eſſe ſic mobilẽ vt ponebãt antiq. circa qꝺ duo facit: qꝛ pꝛimo remittit nos ad rationes factas in libꝛo phycoꝝ. ſecũdo pter rõnes illas adducit alias rationes nouas: ꝙ nõ ſit poſſibile animam ſic moueri vt confitebanť antiq ibi. (Dupliciter aũt moueť omne) dicit ğ ꝙ quidẽ igiť non neceſſe ſit mouẽs ⁊ ipſum moueri dcm̃ eſt pus in phyſicis. nã in 3o phyſicoꝝ oſtẽſuꝫ eſt ꝙ motus non eſt in mouente ſed in moto. Et ꝙ non omne mouẽs moueť in 8o phyſicoꝝ eſt declaratũ. vbi ꝓbať ꝙ eſt deuenire ad aliqꝺ mouens oĩno imobile: cum ğ antiq ponerẽt ꝙ aĩa ſeipſaꝫ moueret: eo ꝙ nihil moueret niſi moueret ⁊ ipm. pꝫ hoc falſuꝫ eſſe ꝑ ea que ſunt in phyſicis declarata. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Duplr. n. moueť omne: aut. n. ſm alterũ aut ſm ſeipſum: ſm aũt alteꝝ dicimus q̃cunqꝫ moueť ex eẽ in eo qꝺ moueť: vt naute: nõ. n. ſilr moueť naui: hec q̇dem. n. ſm ſeipſam mouetur. illi aũt ex eſſe in eo qꝺ moueť. Manifeſtũ aũt in partibus eſt: ꝓpꝛius quidẽ. n. motus pedum ambulatio. hoc aũt ⁊ hominum eſt: non ineſt autem nautis tunc. ¶ Duplr aũt vtiqꝫ dicto moueri nũc intendimus de aĩa ſi ꝑ ſeipſam moueť ⁊ participat motu. Cõ. 37 Cõ. 38

¶ Adducit nouas rõnes contra poſitiões antiquoꝝ. circa qꝺ duo facit: qꝛ pmo ne laboꝛet in equiuoco diſtiguit motum in per ſe ⁊ ꝑ accidens. ſecũdo adducit rõnes oſtendẽtes aiam nõ eſſe ꝑ ſe mobilẽ vt ponebãt antiq ibi (Quattuoꝛ aũt). dicit ğ ꝙ dupliciter moueť omne. aut ſm alterum. i. ꝑ accidẽs. aut ſm ſeipſum. i. ꝑ ſe. ſm alteꝝ auteꝫ dicimus mouere quicquid moueť ex eẽ. i. ex eo ꝙ eſt in eo qꝺ moueť per ſe vt naute moueť per accidẽs: qꝛ ſunt in naui: que moueť per ſe: nõ. n. ſilr moueť ſupp. naute ⁊ nauis. nã hec qdẽ. n. i. nauis moueť ſm ſeipſam. i. per ſe. Illi aũt. i. naute moueť ex eſſe. i. ex eo ꝙ ſunt in eo qꝺ mouetur. i. in naui q̃ moueť per ſe. manifeſtuꝫ eſt aũt hoc in ptibus. nã ꝓpꝛius quidẽ motus pede eſt ambulatio. hoc aũt .i. ambulatio eſt ⁊ hominũ. nã quando homines moueť per ſe: tũc ambulant ⁊ moueť ꝑ motũ peduꝫ: ⁊ ſubdit ꝙ nõ ineſt aũt tunc nautis ſupple ambulatio. naute ergo: qꝛ tũc cuꝫ ſunt in naui nõ ambulant nec moueť ex eo ꝙ nõ moueanť eoꝝ partes. i. pedes eoꝝ non dicunť moueri per ſe: ſed ꝑ accidẽs. addit aũt ꝙ dupliciter vtiqꝫ dicto moueri non intendimus de motu per accidens: ſed nũc intẽdimus de anima ſi per ſe ipſam mouetur ⁊ ſi participat mo

UVA. BHSC. IyR_077_1

tu per ſe. ¶ Deinde cum dicit.
¶ Quattuoꝛ aũt motus cũ ſit loci mutatiõis: al
teratiõis: augmẽti: ⁊ decremẽti aut ſm vnum
hoꝝ mouebitur aut ſm plures aut oẽs. Si ve
ro mouent̃ nõ ſm accñs natura inerit motus
ipſi: ſi aũt hoc ⁊ locus. oẽs. n. dicti motus in lo
Cõ.39 co ſunt. ¶ Si aũt eſt ſuba aie mouere ſeipſaꝫ:
⁊ nõ ſcd̃m accñs moueri ipſi inerit: ſicut albo
⁊ tricubito. mouet̃. n. ⁊ hec ſcd̃m accidẽs: cui
eniꝫ hec inſunt mouetur illud coꝛpus. vñ non
eſt locus ipſoꝛum: anime autem erit ſiquideꝫ
natura motu participat.
¶ Adducit rõnes quãplures oſtẽdens q anima non mo
uet̃ per ſe vt opinabant̃ antiqui. circa qd̃ ſex facit ſm q
ſex rõnes adducit. 2ª ibi (Amplius autẽ ⁊ ſi natura) 3ª ibi
(Amplius aũt ſiquidẽ) 4ª ibi (Quoniã aũt videt̃) 5ª ibi
(Motũ aũt) 6ª ibi (At vo ⁊ ſi mouet.) Dicit ġ q cuꝫ ſint
quattuoꝛ motus. vꝫ. motus loci. mutationis mot⁹ altera
tionis augmẽti ⁊ decremẽti. Si mouet̃ anima aut moue
tur ſm vnuꝫ hoꝝ motuũ aut ſm plures aut ſm omnes: ⁊
addit q ſi mouet̃ anima nõ ſm accidẽs inerit ipſi anime
motus natura. i. nãliter ⁊ per ſe. ſi autẽ hoc. i. ſi motus ĩeſt
anime ⁊ nãliter ⁊ ꝑ ſe: ⁊ loc⁹ ſupp̃. competit ipſi aie: qd̃ eſt
incõueniens. iõ ſequit̃ q omnes dicti motus ſunt in loco.
ſi ġ eſt ſuba. i. ſubalis diffinitio anime mouere ſe ipſam ꝑ
ſe: inerit moueri ipſi aĩe: ⁊ nõ inerit ei ſm accñs: ſicut ĩeſt
albo ⁊ tricubito. mouentur. n. ⁊ hec: ſed ſꝫ accidẽs. nã coꝛ
pus illud cui inſunt iſta mouet̃ ꝑ ſe. vñ nõ eſt locus per ſe
ipſoꝝ: anime auteꝫ erit locus: ſiquidẽ participat motu na
tura. i. nãliter ⁊ ꝑ ſe. q. d. q albo ⁊ tricubito nõ erit loc⁹ ꝑ
ſe: qꝛ hec non mouent̃ ꝑ ſe: ſed ꝑ accñs. anima aũt erit per
ſe locabilis: qꝛ ponit̃ ꝑ ſe mobilis. ¶ Nõdũ aũt q acci
piendo large motũ vt includit mutationẽ: ſic dicunt̃ eſſe
ſex ſpẽs motus. ſ. generatio coꝛruptio loci mutatio altera
tio augmẽtum ⁊ diminutio. veꝝ qꝛ generatio ⁊ coꝛruptio
nõ ſunt motus: ſed ſunt mutatiões ⁊ ſunt termini motus:
ideo ſpẽs motus ſunt ille q̃ttuoꝛ q̃ tangunt̃ in lr̃a.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ videt̃ falſum eẽ qd̃
in littera dicit̃: q. vꝫ. oẽs di
cti motus ſint in loco. nã cũ nõ ꝑ omnes illos motus acq
rat̃ locus: nõ videt̃ q omnes illi motus ſint in loco. ꝑ loci
eniꝫ mutationẽ acqrit̃ loc⁹. ꝑ augmẽtũ ⁊ diminutõeꝫ mu
tatur locus: ſed ꝑ alteratõeꝫ nõ oꝫ mutari locũ. nõ ġ alte
ratio eſt in loco. ¶ Dõꝫ q hoc tripliciter põt ſolui ⁊ quo
cunq̨ modo ſoluat̃ videt̃ ſufficere ad ꝓpoſitũ. ꝑmo ſic vt
referat̃ hoc ad ipſa mobilia. ſm hoc ġ oẽs dicti motus ſũt
in loco: qꝛ quicqd mouet̃ per ſe quocũq̨ illoꝝ motuũ eſt
quid mobile ⁊ locabile. ſi ġ anime cõpetit ꝑ ſe aliqs illoꝝ
motuũ: anima erit qd locabile ⁊ ꝯpeteret ei ꝑ ſe locus: qd̃
eſt incõueniẽs. ſecũdo mõ hoc põt ſolui ſi referat̃ hoc ad
ipm modũ mouẽdi. Nã ſi dicat̃ q alteratio nõ eſt in loco
cũ alteratio reqrat approximatõeꝫ alterãtis ad alteratũ.
⁊ hoc nõ poſſit fieri ſine loco: qd̃ eſt ꝑ ſe alterabile eſt ꝑ ſe
locabile. ⁊ tũc idẽ qd̃ ꝑus. erit ergo anima ꝑ ſe locabilis ſi
ꝑ ſe ſit aliquo modo mobilis. 3º mõ hoc põt ſolui ſi refera
tur hoc ad ipſos motus. nã motus localis eſt mot⁹ ꝑmus.
ſicut ġ valet. cuicũq̨ ineſt ſenſus ĩeſt ei tactus: eo q tact⁹
ſit ſenſus ꝑmus. ſic valet. cuicũq̨ ineſt motus ei ĩeſt mot⁹
localis: eo q h⁹ mot⁹ ſit motus ꝑmus. oẽs ġ iſti mot⁹ ſunt
in loco: qꝛ oẽs ꝓſupponunt motũ localẽ qui de neceſſitate
reqrit locũ. nõ. n. plus vult ph̃s ꝑ hec verba q omnes iſti
motus ſunt in loco. niſi q qcqd ꝑ ſe mouet̃ aliquo iſtoꝛuꝫ
motuũ illud eſt qd locabile. anima ġ qualitercũq̨ ſit ꝑ ſe
mobilis: erit ꝑ ſe locabilis: qd̃ eſt incõueniẽs.

Alterius forte dubitaret aliqs. quare ſit incon
ueniẽs aĩam eſſe ꝑ ſe locabileꝫ.
¶ Dõm q de aĩa humana eſt ſpãlis ratio quare nõ ſit ꝑ
ſe locabilis. i. q̃re nõ occupat locũ: qꝛ cũ nõ ſit quanta nec
ſit extẽſa extenſione coꝛpoꝛis: locũ occupare nõ põt. poſſu
mus tñ vnã rõnem cõem adducere de omni anima. nam
qcqd non hꝫ ꝑ ſe eſſe nõ hꝫ ꝑ ſe moueri: nec ꝑ ſe competit
ei loc⁹. cuꝫ ġ oĩs aĩa ſit q̃dã foꝛma: ⁊ nulla foꝛma habeat ꝑ
ſe eſſe: nulli aĩe põt cõpetere ꝑ ſe locus.

Alterius forte dubitaret aliqs qũo tricubituꝫ
⁊ albuꝫ ſunt in loco ꝑ accidens.
¶ Dõm q nõ aliud ſignificat album q̨ albedo. albũ ita
q̨ ſignificat q̃litatẽ: cum ⁊ albedo qualitatem ſignificet.
ſic ⁊ tricubitũ ſignificat quantitatẽ. cũ ġ qualitas ⁊ quãti
tas nõ hẽant eſſe ꝑ ſe: nõ mouent̃ ꝑ ſe: nec ſunt in loco ꝑ ſe.
coꝛpus igit̃ cui inſunt iſta mouet̃ ꝑ ſe ⁊ eſt in loco ꝑ ſe. hoc
aũt nõ hñt iſta ꝑ ſe ſed ꝑ accñs. ¶ Deĩde cum dicit.
¶ Amplius aũt ⁊ ſi natura mouet̃ ⁊ violentia Cõ.40
mouet̃: ⁊ ſi violentia: ⁊ natura: eodem aũt mõ
ſe hꝫ ⁊ de quiete. in qd̃. n. mouet̃ natura: ⁊ in
hoc qeſcit natura: in qd̃ aũt quieſcit in hoc vio
lentia. quales aũt violẽti motus anime erunt ⁊
qetes: neq̨ fingere volẽtib⁹ facile ẽ reddere.
¶ Adducit ſecundã rõnem dicens q amplius aũt ſi aliqd
mouet̃ natura mouet̃ ⁊ violẽtia. ⁊ ecõuerſo ſi mouet̃ ali
quid violẽtia mouet̃ ⁊ ꝑ nãm. eodeꝫ aũt modo ſe hꝫ ⁊ de
qete: qꝛ qd̃ quieſcit natura: poteſt qeſcere violẽtia. ⁊ econ
uerſo: qꝛ illud in quo aliqd mouet̃ natura: ⁊ qeſcit in hoc
natura. In quo aũt mouet̃ violẽtia qeſcit in hoc violẽtia.
quare ſi cõpetit anime motus natura cõpetit ei mot⁹ vio
lẽtus: ſed reddere. i. oſtendere quales ſunt motus aĩe vio
lenti: ⁊ quales ſunt qetes violẽte: neq̨ volẽtibus fingere
eſt facile. nõ ſolũ. n. vbi hoc poſſemus dicere ſm veritatẽ:
ſed ẽt ꝑ figmẽtũ velle aſſignare talia eẽt difficile. ¶ No
tandũ aũt ſm Temiſtiuꝫ. q coꝛpus põt moueri violẽter:
nõ aũt anima: niſi forte dicat̃ animã moueri violẽter. i. ꝑ
accñs. inquantũ moto coꝛpoꝛe violẽter: ⁊ ꝑ accñs mouet̃
⁊ anima: ſed ꝓprius motus aĩe eſt ꝑ deſideriũ ⁊ appetitũ
ſm quẽ modũ nõ põt intelligi q mouebat̃ violẽter.

Dubitaret forte aliquis: qꝛ nõ vr̃ veꝝ q quicqd
mouet̃ natura moueat̃ violẽtia. nam
celũ mouet̃ nãliter: nõ tñ põt moueri violenter. ¶ Dõm
q ſm quoſdaꝫ hec ratio in ſe cõſiderata eſt falſa: tñ vt eſt
ad ꝓpoſitũ eſt vera. nam antiq ph̃i vt dicũt: ponebãt ani
mã de natura elemẽtoꝝ nec ponebant aliquod coꝛp⁹ mo
tuꝫ niſi elemẽtatũ: vel qd̃ eſſet de natura elemẽti ⁊ de ta
li coꝛpoꝛe veꝝ eſt q quicqd mouet̃ natura mouet̃ ⁊ vio
lẽtia. ⁊ ecõuerſo: ſꝫ hoc videt̃ falſuꝫ: q oẽs antiqui opina
ti ſint ſic. nã alcmeon vt ſupꝛa dicebat̃ poſuit aĩam de na
tura coꝛpoꝛis celeſtis: nõ ġ omne coꝛpus poſuerunt antiq
eẽ de natura elemẽti: nec qlibꝫ antiquoꝝ poſuit animam
de natura elemẽti. Propter hoc dõm ẽ aliter. Sciẽduꝫ ġ
aliquẽ motũ hr̃e qetẽ oppoſitã ⁊ hoc mõ mouent̃ hec oĩa
inferioꝛa tam aĩata q̨ inaĩata. ⁊ ſi dubium eſt de aliqbus
inferioꝛib⁹ q aliquãdo moueant̃: ⁊ aliquãdo qeſcãt foꝛ
te dubiũ eſt de tota terra vel de partib⁹ exiſtẽtibus circa
centrũ terre: vtrũ eis poſſit accidere motus. oĩa tñ aĩalia
vel motu ꝓgreſſiuo: vel motu dilatationis ⁊ conſtrictõis
aliquãdo mouẽtur aliqñ qeſcunt. cũ ġ aliq ph̃i loquentes
de aĩa vtpl'm nõ loquerẽtur niſi de aĩa aĩaliũ: cũ mot⁹ fa
ctus a tali aĩa hẽat qetẽ oppoſitaꝫ. hec ratio vt eſt. ꝯ anti
quos: eſt oĩno vera: qꝛ qcqd mouet̃ motu hñte quietẽ op
poſitã põt moueri nãliter ⁊ violenter. q aũt ratio Ariſto.

UVA. BHSC. IyR_077_1

ſit intelligẽda de motu habẽte quietẽ oppoſitã ex ſerie litere põt manifeſtũ eſſe. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Amplius aũt ſiquidez ſurſuz mouebit ignis erit: ſi vero deorſuz terra: hoꝝ. n. corporũ motus hi. eadẽ aũt ratio ⁊ de medijs.

¶ Ponit rõnem tertiam dicẽs: ꝙ ſiquidẽ aliqd mouebit ſurſuz erit ignis. ſi võ deorſuz erit terra. naz hoꝝ corpoꝝ ſunt hi motus. vz. terre ſurſum: ignis deorſuz. eadẽ aũt ratio eſt ⁊ de alijs elemẽtis: qꝛ quodlibz elemẽtoꝝ tẽdit ad aliquẽ determinatũ locum. tunc aũt formet ſic rõ. qđlibz elemẽtoꝝ tẽdit ad aliquẽ determinatũ locũ: ſed motꝰ factus ab aĩa nõ eſt ad aliquẽ determinatũ locuz: ſed eſt ad oẽm dĩſtiã poſitiõis. g̊ motus factus ab aĩa nõ eſt ꝑ nãm alicuius elemẽti. ⁊ ꝑ ꝯñs aĩa nõ eſt elementũ nec ex elt̃is vt ꝯcedebãt antiq. ¶ Nõndũ aũt ꝙ aĩi competit duplex motus. vnꝰ ꝓpter grauitatẽ: ⁊ hic eſt deorſuz tantũ: ⁊ eſt ꝑ nãm elt̃i dñantis in corpore aĩalis. alius eſt ad oẽz dĩſtiã poſitõis: ⁊ hic motus eſt ab aĩa factus ꝑ appetitũ. ¶ Notandũ ẽt ꝙ ſemꝑ in quolibz mixto dñatur aliqđ elemẽtũ vt ꝓbat cõmẽtator in p̃mo celi ⁊ mũdi. ⁊ ſm dñium illius elemẽti mouet mixtũ. qcqd g̊ mouet ſurſuz vel eſt ignis vel dominat ibi ignis. Et qcqd mouet deorſum vel ẽ terra vel dñat ibi terra. ⁊ ſic de alijs elemẽtis. ſi g̊ aĩa eẽt elemẽtum vel ex elemẽtis: vt ponebãt antiq: motꝰ factus ab ipſa eẽt ad vnã dĩſtiaz poſitõis tãtũ: qđ videmus falſuz eſſe. ¶ Nõndũ aũt ꝙ hec rõ poſſet aliter ĩduci vt ꝯcluderet ꝙ ſi aĩa moueret ſurſuz vel deorſuz vel moueret ꝑ ſe ad aliq̃z dĩſtiã poſitõis: vt ponebãt aliq antiqui: tunc nõ eſſet forma: ſed eſſet ignis vel terra vel aliquod huiuſmodi corpus: qđ eſt inconueniẽs. ¶ Deinde cuz dicit.

Cõ. 41. **¶ Oĩm aũt videt mouere corpus ratiõabile eſt his mouere motibꝰ qbus ⁊ ipſa mouet. ſi aũt hoc ⁊ cõuertentibus dicere veꝝ ꝙ ſcđm ꝙ corpus mouet hoc ⁊ ipſa. corpꝰ aũt mouet ſecunduz loci mutationẽ. quare ⁊ aĩa mutabit ſecũdũ corpus aut tota: aut ſcđm partes tranſlata. Si aũt hoc ꝯtingit ⁊ exeũte iteꝝ ĩgredi: ad hoc autem ſequitur reſurgere mortua animaliũ.**

¶ Ponit quartã rõnez dicẽs: ꝙ aũt aĩa videt mouere corpus rõnabile eſt mouere corpꝰ his motibus qbꝰ mouet ⁊ ipſa aĩa. ſi aũt hoc ⁊ cõuertẽtibꝰ. i. ecõuerſo eſt veꝝ dicere. vz. ꝙ ſm ꝙ mouet hoc corpꝰ mouet ⁊ ipſa aĩa. corpꝰ aũt mouet ſm loci mutationez. quare ⁊ anima mutabit ſm ꝙ mutat corpus. mouebit g̊ aĩa trãſlata aut tota aut ſm partes: ſed ſi aĩa ſm ſe totã põt mutare locũ ſm ſe totam põt mutare corpꝰ. ſi aũt veꝝ eſt hoc ꝯtingit aĩam exeũtẽ corpus iterũ ingredi corpꝰ. ⁊ ad hoc ſeq̃t mortua corpora vel aĩalia reſurgere. ¶ Nõndũ aũt ꝙ corpus aĩatũ aliqñ mutat locũ ſm ſe totũ vt eſt cũ totaliter deſerit locuz primũ. aliqñ võ mutat locũ ſm partẽ vt cũ nõ totaliter deſerit locũ p̃muz. q̃re ſi aĩa mouet corpus: qꝛ mouet ⁊ ipſa. ⁊ ſi eodẽ mõ ſicut mouet ⁊ corpꝰ mouet ⁊ ipſa: cũ corpꝰ aliquãdo transferat ſm ſe totũ: aliquando ſm partes: oportebit dicere ꝙ aĩa aliqñ trãſferat ſm ſe totam: aliqñ ſm partes. hꝫ. n. illationes. lz nõ ſequant ſimpliciter: ſequuntur tamẽ ſuppoſitis poſitõibus antiquoꝝ.

Dubitat aũt hic Porphyriꝰ vt Themi. recitat: qꝛ ñ vr̃ veꝝ eẽ qđ phs ait. vz. ꝙ qñ aliqd mouet aliđ: qꝛ mouet ⁊ ipz: ꝙ eodẽ mõ moueat mouens q̃ mouet mobile: qꝛ ſol mouet vapores ⁊ trahit eos motu recto: ipe tñ ſol ñ mouet motu recto: ſz circl̃ari. ſilr̃ ẽt hoĩes trahũt nauẽ ipſi tñ hoĩes nõ trahunt. Ad h̃ ſoluit Themi. ꝙ ſi aĩa mouet corpꝰ: qꝛ mouet ⁊ ipa: digna ẽ ꝙ moueat eiſdẽ motibus qbus mouet ⁊ corpus: qꝛ ſi corpus mutat locũ ⁊ aĩa mutabit locũ. nõ eſt g̊ intẽtio Ariſt. ꝙ mouẽs ⁊ motũ moueant eodẽ motu nũero: vel eodez motu ſpẽ. vt ꝙ homĩes trahẽtes trahant ⁊ ipſi: ſz ꝑ tãto mouet eodẽ motu nauis tracta ⁊ hoĩes trahẽtes: qꝛ ſi nauis tracta mutat locũ ⁊ hoĩes trahẽtes mutabũt locũ. g̊ ſi corpus aĩatuz mutabit locũ ⁊ aĩa mutabit locũ: tñ qꝛ nũc hoc videt ſufficere. dicamus v̾ba Ariſ. intelligẽda eſſe de motu ĩmediate facto. ſol. n. nõ mouet vapores ĩmediate ſm motũ localẽ: ſed ꝑ p̃us vapores alterat ⁊ eis ĩcorporat calorẽ quẽdã ꝑ quẽ calorẽ incorporatũ vapores trahũtur ſurſuz: ſz ſi aliqd moueat aliud localiter. ⁊ hoc ĩmediate ⁊ nõ moueat illud niſi moueatur ⁊ ipſum: opz ꝙ ſimili motu moueat vtrũq̃z: ⁊ ſi nõ ſimili ꝑ omnẽ modũ: tñ quantũ ad hoc mouebunt motu ſimili: ꝙ ſi vnũ mutat locũ mutabit ⁊ aliud. de motu g̊ locali ĩmediate facto verũ eſt qđ dr̃. quare ſm poſitõez antiquoꝝ anima mutabit locum ⁊ ibit a corpore in corpꝰ. qđ eſt incõueniẽs.

Alterius forte dubitaret aliqs: qꝛ ẽt in ꝓpoſito vr̃ eſſe falſum qđ dr̃. nã aĩa mouet p̃us ſm ꝯſideriũ ⁊ appetitũ: ⁊ ipa ſic mota mouet corpꝰ localiter. ergo veꝝ eſt ꝙ aĩa nõ mouet corpus niſi moueat ⁊ ipſa: ⁊ tamẽ falſuz eſt ꝙ eodẽ mõ moueat ipa quo mouet ⁊ corpus: qꝛ ipa mouet ꝑ deſideriũ ⁊ appetitũ: corpꝰ võ mouet ſm locũ. ¶ Dđz ꝙ iſta dubitatio ꝯtingit: vt innuit themiꝰ ex eo ꝙ aliq neſciunt diſtiguere inter opatõez ⁊ motum. nã opatio ẽ actus ꝑfecti. motus aũt eſt actꝰ iperfecti. velle g̊ ⁊ deſiderare ⁊ ĩtelligere ⁊ imagiari ⁊ cetera talia ꝑ q̃ aĩa põt mouere corpꝰ nõ ꝓprie dicũt motũ: ſed opatõem. ſz ſi aĩa moueret ꝓprie vt ponebãt antiq mõ quo dcm̃ ẽ: ſimili motu moueret ipſa quo moueret ⁊ corpꝰ.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtꝝ ſi aĩa mutaret locũ ꝯtingeret reſurrectio mortuorum. ¶ Dđm ꝙ ſi aĩa mutaret locũ poſſet mutare corpus ⁊ ſi mutaret corpꝰ illud corpꝰ a quo exiret deſineret viuere ⁊ ĩcipet mori. illud aũt corpꝰ qđ intraret: ſi eẽt inaĩatũ ꝑ introitũ aĩe incipet eẽ aĩatum ⁊ incipet viuere. hoc g̊ modo poſſet cõtingere reſurrectio mortuoꝝ: qꝛ aĩe exeũtes ꝓpria corpora poſſent intrare corpora mortua. ⁊ ꝑ ꝯñs poſſent illa facere reſurgere. ¶ Aduertẽdũ tñ hoc eẽ attẽdẽdum ſm themiſtiũ ꝙ aliq poſuerunt aĩaz in corpore q̃ſi aquã in vaſe. aliq võ ſupaddiderũt aliq̃z ꝓportiõez inter corpus ⁊ aĩam: quare ſi non reqrit ibi ꝓportio: ſed ſufficit aĩam eẽ in corpore quocũq̃z mõ ad hoc ꝙ corpus illud viuat ⁊ ſit aĩatuz: ſi anima exiẽs a corpore ꝓprio ĩtraret corpus mortuũ: cõtingeret reſurrectio mortuoꝝ: ſz ſi reqrit ꝓportio inter corpus ⁊ animam: ſi exiẽs anima a corpore ꝓprio intraret corpus mortuum: non opz ꝙ illud corpus mortuũ reſurgeret ⁊ inciperet viuere: quia nõ eſſet ibi ꝓportio ĩter corpus ⁊ aĩam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Motũ aũt ſecundũ accñs ſi ab altero moueatur. depellet. n. vtiq̃z violẽtia aĩal: nõ oꝫ aũt. n. a ſeipo moueri ineſt in ſuba hoc ab alio moueri niſi ſecundũ accñs: ſicut neq̃z qdẽ igit ſecundũ ſe bonũ: aut ꝑꝑ ſeipz: hoc qdẽ ꝑꝑ aliud eẽ. hoc ãt alteriꝰ cauſa. Com. 42. **¶ Anima aũt maxie dicet aliqs vtiq̃z a ſẽſibilibꝰ moueri ſiqdẽ mouet.** Cõ. 43

¶ Ponit qntã rõnẽ dicẽs: ꝙ motũ aũt eſt aliqd ſꝫ accñs ſi moueat ab altero. videmus. n. ꝙ violẽtia vtiq̃z depellit aĩal. ⁊ tũc nõ mouet ex ſe: ſz nõ oꝫ cui cõpetit moueri a ſeipo in ſuba. i. eẽntialiter hec moueri ab alio niſi moueatur ſm accñs: ĩmo illud qđ mouet a ſeipſo nullo mõ mouet ab alio ſicut neq̃z qdẽ qđ appetit ſm ſe bonuz aut ꝑꝑ eẽt bonũ ꝑꝑ ſe: ſz eẽt bonũ. alteriꝰ cã. ſi g̊ aĩa mouet a ſe nõ

UVA. BHSC. IyR_077_1

ſeipẜ B gdē eſt pp aliud:qꝛ ſi eēt appellare pp aliud iā nō eēt bonū pp ſe:ſ; eēt bonū.alteri⁹cā.ſi g̊ aīa mouet̃ a ſe nō mouet̃ ab alio:ſed mouet̃ ab alio:qꝛ mouet̃ a ſenſibilib⁹. iō ſeqt̃ ꝙ ſi gdē mouet̃ aīa maxime vtiqꝫ dicet aliqs aīaz moueri a ſenſibilib⁹.q̄re cū aīa moueat ab alio vt a ſenſibilib⁹ nō ꝑꝑe mouebit̃ a ſe vt dicebāt āntiq. ℂ Dubitat āt B Themi⁹ pp v̄ba platōis dicētis ꝙ aīa nō mo᷑ a ſenſibilib⁹:ſ; ſēſibilia occurrūt motib⁹aīe.nā aīa ẜ dcā ſua cogſcit res ꝑ ꝯtactū ex eo ꝙ applicat ſe reb⁹: ñ g̊ ẜ B ſenſibilia mouēt aīaz:ſ; occurrūt aīe ex eo ꝙ applicat ſe eis:ſ; hᵉ poſitio.vt ꝓbat̃ i 2°. ꝛ 3°.h⁹ ē fl'a:qꝛ aīa cogſcit res nō ex eo ꝙ applicat ſe reb⁹:ſ; qꝛ res iprimūt ſpēs ſuas i aīa q̄s imprimēdo aliq̊ mō mouēt aīam. ℂ Deīde cū dicit.

ℂ At vo ꝛ ſi mouet ipſa ſeipāz: ꝛ ipſa mouebit̃ vtiqꝫ q̄re qm̄ ois mot⁹ ex diſtātia eſt ei⁹ qd̄ mouet̃ ſcdm ꝙ mouet̃ ꝛ aīa vtiqꝫ diſtabit a ſuba ipſi⁹ ſcdm ſeipſaz:niſi ſcdm accñs ſe moueat. ſed eſt motus ipſius ſubſtantie.

ℂ Ponit vltimaz rōnem.d.ꝙ ſi ipſa aīam ſeipſam mouet ſup.ſubal'r ꝛ ipſa vtiqꝫ mouebit̃ ſup.a ſua ſuba. quare qm̄ ois mot⁹ fit a diſtantia ei⁹ qd̄ mouet̃ ab eo ẜm qd̄ mouet̃ aīa:tunc exibit vel diſtabit vtiqꝫ a ſuba ſui ipſi⁹.ſi mouet̃ ẜ ſeipāz niſi ſe moueat ẜ accñs:ſ; ẜ āntiq̊s mot⁹ eſt ipſi⁹ ſube aīe ꝑ ſe. ℂ Nōn⁹ aūt viz rōnis h⁹in B ꝯſiſtere: qꝛ cū mot⁹ ſit diſtātia ei⁹qd̄ mouet̃ ẜ qd̄ mouet̃:ſic qd̄ mouet̃ localiter diſtat a loco i q̊ erat ꝛ mutat illū locū vl'ẜ ſe totuz vel ẜm ꝑtes.ſic ſi aīa mouet̃ ẜm ſubaz diſtabit a ſuba ſua.ꝛ ꝑdet ſubaz ſuā: vl'g̊ tota aīa vl' ſaltē ꝑtes ei⁹ deſinēt (eē ꝛ amittēt ſuā ſubaz ꝛ nāz:qd̄ ē icōueiēs.

Com. 44. Quidā āt ꝛ mouere aīaz dicūt corp⁹ in quo eſt: ſic ipa mouet̃: vt Demo. ſil'r dicēs Philippo comediaꝝ Didaſcalo.ait.n.dedalū feciſſe mobilē ligneā venerē infundēs argētū fuſile. Sil'r aūt ꝛ demo. dic̃ motas.n.inqt idiſibiles ſpheras:pp id ꝙ apte nate ſt̃ nuſq̄ꝫ māere ꝯhereqꝫ ꝛ mouere cōp⁹ oē.

ℂ Poſtq̄ꝫ ph's adduxit rōnes gñales ꝯ venātes aīaz ꝑ viā mot⁹ in ꝑte iſta vt dicebat̃ deſcēdit ad ſpāles opiones antiquoꝝ.circa qd̄ gnqꝫ facit:qꝛ ꝑ̊ deſcēdit ad opionē democriti.2°ad opionē platōis.3°ad opionē empe.4° pōit q̄ꝫdā opionē q̄ dr̃.tūc fuiſſe platōis.5°.deſcēdit ad opionē zenocratis.2ª ibi(Eodē āt mō)3ª ibi(Alia āt opio q̄dā)4ª ibi (Rōnabili⁹āt)5ªibi(Mltū āt ex his q̄ dcā ſūt)circa ꝑ̊ᵐ duo fac̃:qꝛ ꝑ̊ adducit opionez democriti.2°eā iꝓbat ibi. (Nos āt iterrogabimus)dic̃ g̊ ꝙ gdā dicūt aīaz mouere cōp⁹ſic mo᷑ ꝛ ipa.vt demo.ſil'r dicēs philippo didaſcalo.i. magr̃o comediaꝝ.iſte.n.philipp⁹ait dedalū feciſſe ligneā mineruā .i.ſtatuā illi⁹dee mobilē effūdēs argētū fuſile.i. argētū viuū.mouebat̃ g̊ illa ſtatua pp motū argēti viui: ſil'r āt ꝛ demo.dic̃.ingt.n.idiſibiles ſpas ex qb⁹ ꝯpōit̃ aīa eē mot⁹ pp id qd̄ apte nate ſt̃ nūq̄ꝫ māere.i.nūq̄ꝫ geſcere. illas v̊o ſic motas dic̃ ꝯhere ꝛ mouet̃ cōp⁹ oē.i.corp⁹totū. ℂ Nōnᵐ āt ſtatuā minerue ſic fuiſſe ordinatā ꝙ qñ aliq accedebāt ad ipāz āmbulabāt ſup q̄ſdā tabulas : ſubter q̄s erat argētū viuū. illis g̊ ſic āmbulātib⁹ ꝯꝑmebāt argētū viuū:qd̄ ꝯtinuabat̃ vſqꝫ ad ſtatuā:q̊ ꝯpreſſo agitabat ſtatuā ꝛ faciebat ipam moueri.q̄re ſic argētū viuū mouebat ſtatuā:ſic ẜ democritū athomi ex qbus cōponebat̃ aīa moti mouebāt corpus. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Nos aūt iterrogabim⁹ ſi ꝛ geſcere facit hoc idē.qūo āt faciat difficile:aut ipoſ'e dicere.

ℂ Diſputat ꝯ opionē demo.circa qd̄ duo facit ẜm ꝙ duas rōnes adduc̃ ꝯ ipẜ.2ªibi(Dīno āt)dic̃ g̊ ꝙ nos iterrogabimus d̄mocritū.ſi B idē.i. ſi hᵉ eadē corpa idiſibilia q̄ ſt̃ cā mot⁹.ſi hᵉ eadē cā fac̃ geſcere aīaz.qūo āt faciet eā geſce-

ℂ Prima figura per quā oſtendit̃ qūo in numeris ex quibus cōponit̃ anima eſt aſpectus rectus ꝛ cōſonantia.

ℂ Scḋa figura ꝑ quā oñdit̃ ꝙ in nūeris ex qbus cōponit̃ aīa eſt duplex coordiatio ꝛ eſt ibi idētitas ꝛ diuerſitas.

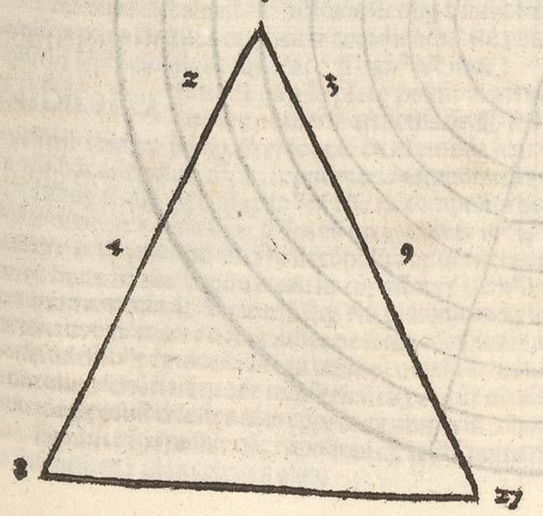

ℂ Tertia figura ꝑ quā oſtēdit̃ ꝙ in numeris ſit q̄dā reflexio ꝛ q̄dā ꝯuerſio ꝛ quedā quodāmodo circulatio.

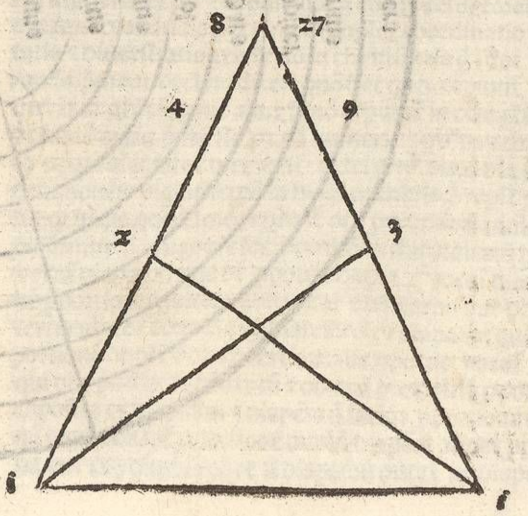

UVA. BHSC. IyR_077_1

re ē difficile aut īpoſſe aſſignare. ¶ Nondũ aũt ꝙ cũ aial aliqñ moueat̃ aliqñ queſcat oportuit aſſignare nõ ſolũ cãz mot⁹: ſed ẽt cãm quietis: qđ nõ potuit facere democrit⁹ per athomos cũ põeret eos ſemꝑ motos. ¶ Deide cũ dic̃.

¶ Omnino aũt nõ ſic videt̃ aĩa mouere aial: ſꝫ ꝑ volũtatẽ quãdã ⁊ intellectũ.

¶ Adducit ſecundã rõnem cõtra democritũ. dicebat eniz Democritus ꝙ anima ſic mouet aial ſicut mouet̃ ⁊ ipſa. ideo ait ꝙ omnino aũt non ſic videt̃ anima mouere animal ſicut ponebat democritus. vꝫ. ꝙ ipſa localiter mota moueat corpus per hꝰ motũ: ſed mouet ipm̃ per quandã voluntatem ⁊ intellectuꝫ. nõ ergo aĩa mota mouet corp⁹. ſed aĩa volẽs ⁊ itelligẽs mouet corp⁹. ¶ Deide cũ dicit.

Cõ. 45. ¶ Eodem autẽ modo ⁊ Timeus phyſiologizat animaꝫ mouere corpus: in eo. n. ꝙ eſt moueri ipſam: ⁊ corpus mouet: ꝓpter id qđ complexum eſt ad ipſum.

¶ Diſputat cõtra opinionẽ platonis: circa qđ duo facit: quia pmo recitat hꝰ opionẽ. ſecũdo eaꝫ improbat ibi. (Primũ quidẽ igit̃) circa primuꝫ tria facit. naꝫ anima ad tria põt comparari videlicet ad corpus ſuum: ad pͥncipia ſua: ⁊ ad operationes ſuas. ſecundũ aũt ꝙ ꝯparat̃ ad ſuuꝫ corpus ſic eſt complexa corpori ⁊ mouẽs ipſum. put vero comparat̃ ad ſua pͥncipia. ſic dicebat plato animaꝫ eſſe ex numeris conſonantibus ſiue ex numeris armonicis: ſed prout comparat̃ ad ſuas operatiões ſic dicebat plato ꝙ anima erat aſpectus rectus reflexus in circulum quem circuluꝫ diuidebat in duos circulos. ⁊ alterum circulũ in ſeptẽ circulos vt eſſent motus anime. i. operationes eius conformes motui celi. tria ergo facit ſecũdum ꝙ hec tria declarat. ſecũda ibi (Conſtituta eniꝫ) tertia ibi. (Aſpectum rectũ) Dicit ergo ꝙ eodẽ modo ⁊ thimeus. i. ille liber platonis phyſiologizat: ideſt philoſophando dicit animam mouere corpus in eo ꝙ eſt: ideſt contingit moueri ipſam animam. ⁊ dicit etiaꝫ idem plato ꝙ anima mouet corpus ꝓpter id ꝙ eſt cõnexa corpori. ¶ Deide cũ dicit.

¶ Conſtitutã. n. dicit ex elementis: ⁊ diſpartitam ſꝫm armonicos numeros: quatenus cum naturalem ſenſuꝫ armonie habeat: ⁊ vt omne ferat̃ ſꝫm ꝯſonantes motus.

¶ Oſtendit ꝙ ex eo ꝙ anima comparat̃ ad ſua pͥncipia eſt conſtituta ex numeris conſonantibus. hoc eſt ergo qđ ait ꝙ anima cõſtituta eſt ex elementis. i. ex ſuis principijs. ⁊ ſecundũ hoc dicimus eam eſſe diſpartitam ſꝫm numeros armoniacos. i. conſonantes quatenus habeat cõnaturalẽ ſenſum armonie. i. cõſonantie ⁊ vt omne. i. vt totaliter ferat̃ ſecundũ motus conſonantes. i. ſecũdum motus ⁊ operationes cõcordes ⁊ ꝓportõatas. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

¶ Aſpectũ rectũ in circulũ reflexit: ⁊ diuidens ex vno in duos circulos dupl̃r coordinantes. Iteruꝫ vnum diuiſit in ſeptem circulos: tanꝙ̃ eſſent celi motus anime motus.

¶ Hec eſt quarta figura per quam oſtenditur quomodo in celo eſt duplex motus circularis ſiue duplex circulatio ſuper duplici polo: ⁊ quomodo vna illarum circulationum diuiditur in ſeptem circulos.

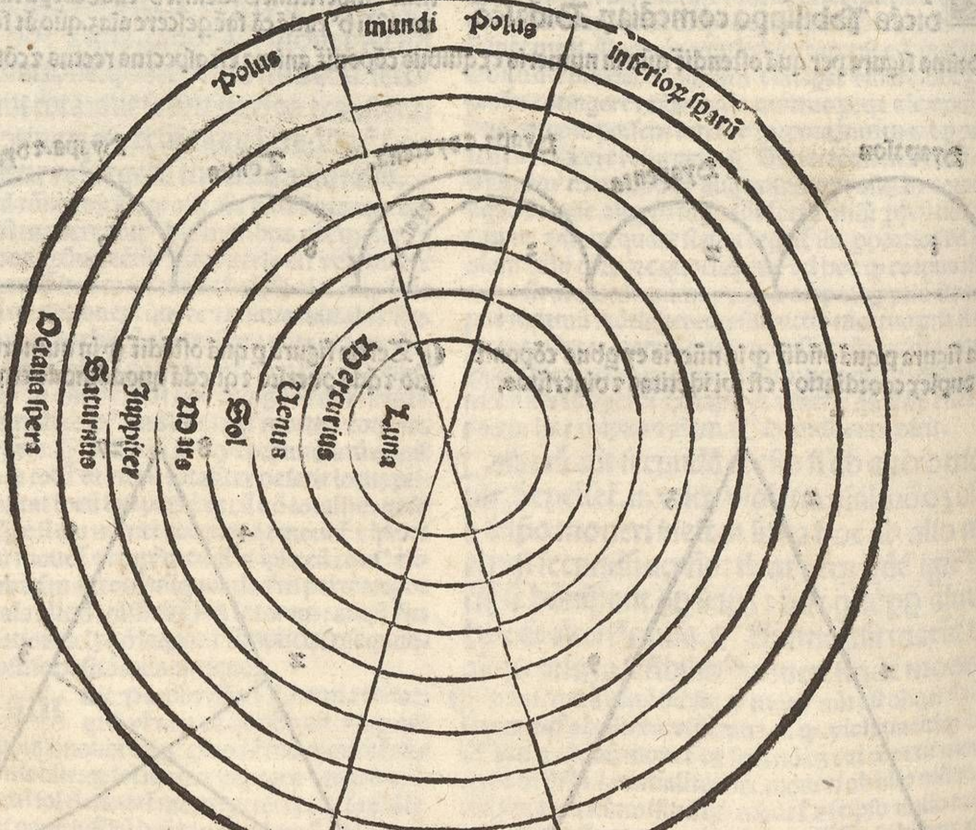

UVA. BHSC. IyR_077_1

¶ Hec eſt quinta figura per quā oſtēdit ꝙ in aīa eſt duplex circulatio: itellectiua: ⁊ ſenſitiua: ⁊ vna harꝫ diuidit in ſeptē circulos: qꝛ virtutes ſenſitiue ordinant ſm ſeptē gradus: vel melius. In aīa eſt duplex circulatio. i. opatio intellectiua: vna per quā itelligit ſubas ſeparatas: ⁊ alia ꝑ quā intelligit hec corporalia: ⁊ hec diuidit in ſeptē circulos put ſecūdus gradus ſeptem iſta obiecta corꝑalia ordinant: ſunt ergo anime motus ſicut celi motus.

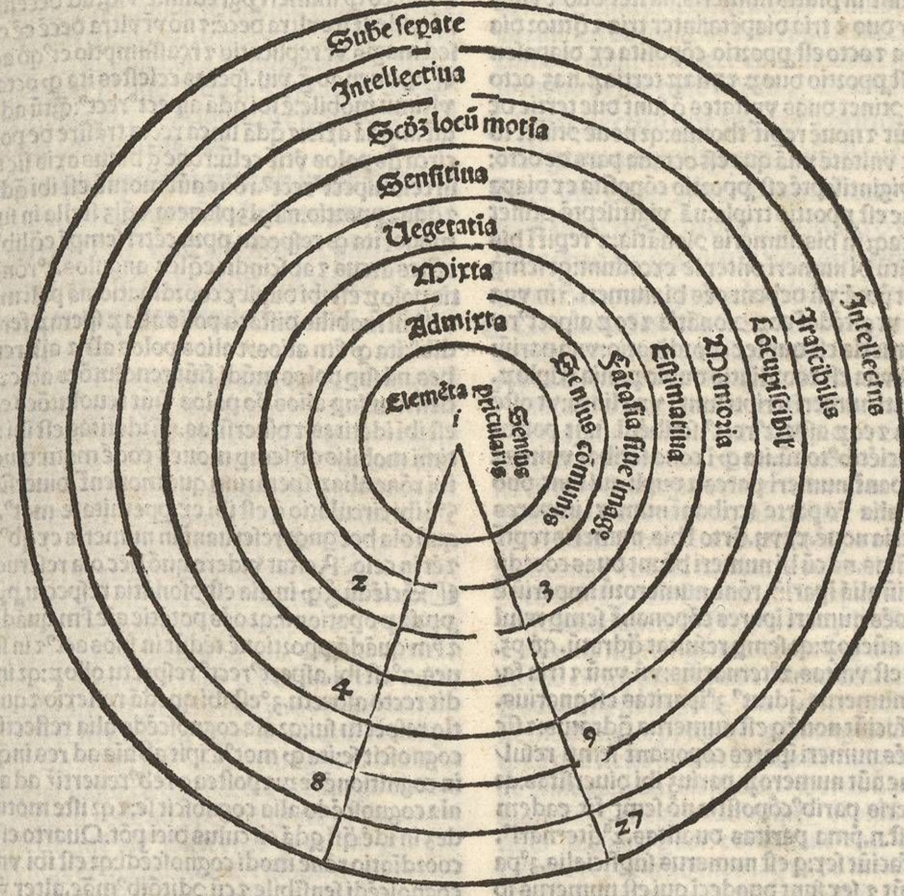

¶ Oſtēdit quō ſm opīonem platonis cōparat aīa ad ſuas opōnes. nā animā ſm ſuā opatōeꝫ dicimus ꝑus eſſe aſpectum rectū ⁊ lineā rectā quē aſpectū rectū ⁊ lineā rectaꝫ deus reflexit in circulum. ordinauit. n. ſic deus animā ꝙ ꝑus itelligeret alia ꝑ rectuꝫ aſpectū. ⁊ poſtea intelligeret ſe ꝑ modū cuiuſdā circulatiōis ⁊ reflexionis diuidens ex vno circlo duos circulos. i. deꝰ ꝯſtituēs ſic aīaꝫ diuiſit hūc circulū in duos circulos dupliciter coordinatos. itē vnuꝫ diuiſit in ſeptē circulos tāqꝫ eēnt celi motꝰ aīe motꝰ.

Dubitaret forte aliqs quō plato poſuit aīam cōponi ex numeris armoniacis. ¶ Dōꝫ ꝙ plato in thimeo ꝑncipaliter loquit de aīa mūdi ſeu de aīa celi. hāc aūt poſuit cōponi ex numeris armoniacis vel ꝯſonātibus. ſi aūt dixit aīaꝫ noſtrā eſſe ſic compoſitā hoc ꝑ tāto dixit: qꝛ anima nr̄a eſt ſm eū imago illius aīe q̄re ſi videre volumus quō aīa nr̄a ſit cōpoſita ex numeris armoniacis: vidēdū eſt quō aīa celi ſit cōpoſita ex talibꝰ numeris armoniacis. ¶ Sciendū ḡ ꝙ ſm platonicos ⁊ pitagoricos: ⁊ vt ait macrobius in libro de ſomno ſcipionis ex ſperis celeſtibꝰ ⁊ ex motibꝰ celoꝝ reſultat maxia armonia ⁊ maxima ꝯſonātia: ⁊ qꝛ oēs motꝰ celeſtes ꝓcedūt ab aīabus celoꝝ poſuit celeſtes aīas cōponi ex numeris ꝯſonātibꝰ. aīas aūt nr̄as poſuit eſſe cōpoſitas ex talibꝰ numeris inq̄tū imitant illas celeſtes aīas.

Alterius forte dubitaret aliqs quō ſit itelligenda opio Plat. ¶ Dōꝫ ꝙ i pōne platonis in dicēdo quō aīa ſit ꝯſtituta tria vīr difficultateꝫ hr̄e. tāgit. n. plato quaſdā difficultates circa numeros q̄ſdā circa aīaꝫ: ⁊ q̄ſdā circa celos. Ut ḡ plene appeat eiꝰ opio. Sciēdū ꝙ q̄ꝫtū ad pn̄s ſpectat qnqꝫ ſunt q̄ repiunt tā i numeris ex qbꝰ cōponit aīa q̄ꝫ etiā in celis ⁊ aīabꝰ: hec aūt ſunt ꝯſonātia: aſpectꝰ rectꝰ: duplex coordinatio identitatis ⁊ diuerſitatis ⁊ reflexio in circulū. tria ḡ ſunt declaranda. ꝑmo. n. declarādū eſt quō hec qnqꝫ repiunt in numeris ex qbꝰ cōponit aīa. 2º. quō repiunt in celo. 3º. quō repiunt in aīa. ꝑmū ſic pꝫ. nā numeri ex qbꝰ ponebat plato ꝯponi aīaꝫ: hi eē dicebant: videlꝫ vnꝰ. duo. tres. q̄tuor. octo. nouē: ⁊ vigintiſeptē: in his. n. numeris. ꝑ repit ꝯſonātia: qꝛ in eis quodāmō repiunt oēs ꝓportiōes muſicales. poſſumus. n. aſſignare ſex ꝓportiōes muſicales. q̄ꝝ ꝑma vocat diapaſon que dr̄ ꝓportio dupla. 2ª vocat diapēte: q̄ dr̄ ꝓportio ſexqaltera: alia vocat diateſaron que dr̄ ſexqtertia: alia dr̄ cōpoſita ex diateſaron ⁊ diapaſon que fac ꝓportionē duplā ⁊ duaꝝ tertiaꝝ: alia ꝓportio vocat tonus qui dr̄ ꝓportio ꝯtinēs totū ⁊ octauā ꝑteꝫ. vltia ꝓportio dr̄ cōpoſita ex diapaſon ⁊ diapēta q̄ faciūt ꝓportionē triplā: nā diapaſon fac ꝓportionē duplā: diapēta ꝯtinet ꝓportionē vniꝰ cuꝫ dimidia: q̄re ſi diapaſon ducat in diapēta. i. ſi

UVA. BHSC. IyR_077_1

duo ducant̄ in vnum cum dimidio reſultāt inde tria.naꝫ
bis vnū cū dimidio ſūt tres.ex diapaſon ḡ ⁊ diapēta cōſti-
tuit̄ ꝓportio tripla:ex diapaſon v° ⁊ diateſaron ꝯſtituitur
ꝓportio duoꝝ ⁊ duarum tertiaꝝ:qꝛ diapaſon.vt dcm̄ eſt.
eſt ꝓportio dupla:diateſaron v° eſt ꝓportio vnius ⁊ tertij.
bis aūt vnū ⁊ tertiū faciūt duo ⁊ duas tertias.oēs aūt he
ꝓportōes īueniunt̄ in p̄fatis numeris:nā īter duo ⁊ vnuꝫ
eſt diapaſon:īter duo ⁊ tria diapēta:inter tria ⁊ q̄tuoꝛ dia
teſaron:inter tria ⁊ octo eſt ꝓportio cōpoſita ex diapaſon
⁊ diateſaron q̄ eſt ꝓportio duoꝝ ⁊ duaꝝ tertiaꝝ.naꝫ octo
ꝯtinet bis tria ⁊ ꝯtinet duas vnitates q̄ ſunt due tertie de
trib⁹.īter octo aūt ⁊ nouē repit̄ thonus:qꝛ nouē ꝯtinet to
tuꝫ octo ⁊ ꝯtinet vnitatē vnā que eſt octaua pars de octo:
īter nouē aūt ⁊ vigintiſeptē eſt ꝓportio cōpoſita ex diapa
ſon ⁊ diapēta que eſt ꝓportio tripla.nā vigitiſeptē ꝯtinet
ter nouē:repit̄ itaqꝫ in his numeris ꝯſonātia:2° repit̄ ī his
aſpect⁹ rect⁹ inq̄ꝫtū hi numeri ꝯn̄ter ſe excedunt:qꝛ ſemꝑ
poſterioꝛ excedit p̄orē:vn̄ debent oēs hi numeri.p̊ in vna
linea ſerio ſcribi vt oſtēdat̄ eoꝝ ꝯſonātia ⁊ eoꝝ aſpect⁹ re-
ctus.3° in his numeris eſt duplex coordinatio:vna pariū:
alia impariū:vel vna eſt coordiatio duploꝝ:alia triploꝝ.
vn̄ poſtq̄ꝫ oēs p̄fati numeri ſcripti ſunt ī vna linea:vt oſtē
dat̄ eoꝝ ꝯſonātia ⁊ eoꝝ aſpect⁹ rect⁹:ſcribēdi ſunt poſtea
in duab⁹ lineis faciētib⁹ tonū.ita ꝙ ī cono ſcribat̄ vnitas ⁊
ex vna parte ſcribant̄ numeri pares ⁊ dupli qui ſunt duo
quatuoꝛ.octo.ex alia v° parte ſcribant̄ numeri impares
⁊ tripli qui ſunt tria nouē.xxvij.q̄rto ī his numeris repit̄
idētitas ⁊ diuerſitas.nā cū hi numeri hēant duas coordi-
natiōes vnā pariū aliā īpariū: rōne numeroꝝ impariū ē
ibi idētitas.qꝛ ſi oēs numeri īpares cōponant̄ ſemꝑ reſul
tat ibi eadē ſpēs nūeroꝝ:qꝛ ſemꝑ reſultat q̄dratū.qð pꝫ:
nā p̄ma īparitas eſt vnitas.2ª ternarius:vn̄ vnū ⁊ tria fa-
ciūt q̄tuoꝛ qui ē numerus q̄drat⁹.3ª īparitas eſt q̄narius.
q̄nqꝫ v° ⁊ q̄tuoꝛ faciūt nouē q̄ eſt numerus q̄dratus:⁊ ſic
de alijs.Si eni oēs numeri īpares cōponant̄ ſemꝑ reſul-
tat eadē ſpēs:rōne aūt numeroꝝ pariuꝫ ibi diuerſitas:qꝛ
ex diuerſis numeris parib⁹ cōpoſitis nō ſemꝑ fit eadem
ſpēs numeroꝝ:eſt.n.p̄ma paritas dualitas.2ª q̄ternari⁹.
duo aūt ⁊ q̄tuoꝛ faciūt ſex:q̄ eſt numerus ſuꝑficialis.3ª pa
ritas eſt ſex.ſex aūt ⁊ ſex ſunt duodeci qui eſt numerus ſo
lidus.variata eſt ḡ ſpēs numeri ex cōpoſitione pariuꝫ nu-
meroꝝ.q̄nto in p̄fatis numeris eſt quedam reflexio circu
laris.nā ibi ab īparib⁹ ſit ꝓceſſus ad paria ⁊ a parib⁹ ad īpa
ria per modū cuiuſdā reflexionis.nam ſi vnitas a qua fit
ꝓceſſus addat̄ binario q̄ eſt numerus par.fiet īde triari⁹
q̄ eſt numerus īpar.ꝓpter qð erit ꝓceſſus a parib⁹ ad īpa
ria.rurſus.ſi vnitas addat̄ ternario q̄ eſt numerus impar
fiet inde q̄ternari⁹ qui eſt numerus par:⁊ fiet eꝯ̊ ꝑ modū
cuiuſdā reflexionis ⁊ circulatōis ꝓceſſus ab imparib⁹ ad
paria:q̄re poſtq̄ꝫ p̄fati numeri ſunt ſcripti ſ̄m lineā rectā
vt oſtēdat̄ eoꝝ ꝯſonātia ⁊ eoꝝ aſpect⁹ rectus:⁊ poſtq̄ꝫ 2°
ſcripti ſunt ſ̄ꝫ duas lineas faciētes conū:ita ꝙ ī cono ſcri
pta eſt vnitas:⁊ ex vna ꝑte ſunt ſcripti numeri pares ⁊ du
plices:⁊ ex alia īpares ⁊ triplices vt oſtendat̄ eoꝝ duplex
coordinatio ⁊ eoꝝ idētitas rōne īpariū:⁊ diuerſitas rōne
pariū:ſunt p̄dicti numeri 3° ſcribēdi in duab⁹ lineis faciē-
tib⁹ conū:ita ꝙ vnitas nō ſcribat̄ in cono:ſed ſcribat̄ vna
vnitas ī capite vni⁹ linee:⁊ ex illa ꝑte ſcribant̄ numeri pa
res ⁊ duplices:alia vnitas ſcribat̄ in capite alteri⁹ linee ⁊
ex illa ꝑte ſcribant̄ numeri īpares ⁊ triplices:⁊ tūc ducat̄
vna linea ab vnitate ad ternariū:⁊ qꝛ ex vno ⁊ trib⁹ reſul-
tant q̄tuoꝛ:dabit̄ ītelligi ꝙ ſit ꝓceſſus a parib⁹ ad īparia:
alia linea ducat̄ ab vnitate ad binariū ⁊ reſultabit idē ter
narius q̄ eſt nūer⁹ īpar.dabit̄ ḡ ītelligi ꝙ nō ſolū eſt ꝓceſ-
ſus a parib⁹ ad īparia:ſꝫ ēt ecōuerſo:⁊ ꝙ circl'ariter ē ꝓceſ
ſus ab īparib⁹ ad paria.¶ Viſo quō ī nūeris ſunt oīa illa
q̄nqꝫ.Reſtat declarare quō in celo oīa iſta q̄nqꝫ hn̄t eſſe
¶ Sciēdū ḡ ꝙ an̄ tꝑa Ari.certitudinal'r nō fuit īuētū eē
aliqð celū vltra octauā ſperā.ſi aūt aliq̄ locuti ſunt de no-
na ſpera h̄ fuit ꝓpter q̄ſdā adaptatōes:ſic̄ fecerūt pitago-
rici q̄ p̄ter ſperā actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ:⁊ p̄ter octo ſperas ce-
leſtes decimā addiderūt volētes ſperas eē ī numero de-
nario:eo ꝙ numeri ꝓgrediunt̄ vſqꝫ ad decem.nā numeri
nō vident̄ ire vltra decē:⁊ nō vr̄ vltra decē eē enumeratio:
ſed magis vr̄ replicatio ⁊ reaſſumptio ei⁹ qð acceptuꝫ eſt.
¶ Ponendo ḡ.viij.ſperas celeſtes ita ꝙ octaua ſpera ſit
vltimū mobile:ē ibi q̄dā aſpect⁹ rect⁹:q̄ꝫtū ad axes.ītelli-
git̄.n.q̄dā axis:⁊ q̄dā linea recta trāſire de polo ad poluꝫ:
circa q̊s polos v̄tit̄ celū:rōne ḡ huius axis ſic trāſeūtis eſt
in celo aſpect⁹ rect⁹.rōne aūt motuū eſt ibi q̄dā ꝯſonantia
⁊ q̄daꝫ ꝓportio.nā q̄lꝫ planeta ⁊ q̄lꝫ ſtella in ſuo oꝛbe eq̄l'r
mouet̄ ita ꝙ reſpectu ꝓprij cētri ſemꝑ ī eq̄lib⁹ tꝑib⁹ trāſit
eq̄les arcus ⁊ abſcindit eq̄les angulos.3° rōne diuerſita-
tis poloꝝ eſt ibi duplex coordinatio:nā poli mūdi vel poli
vltimi mobilis diſtāt a polis aliaꝝ ſperaꝝ fere.xxiiij.gra-
dib⁹:ita ꝙ ſ̄m alios:⁊ alios polos al'r ⁊ al'r reuoluunt̄ oꝛ-
bes.nā ſuꝑ polos mūdi fiūt reuolutōes ab oꝛiēte in occi-
dentem:ſuꝑ alios v° polos fiūt reuolutōes ecōuerſo.4°
eſt ibi idētitas ⁊ diuerſitas.nā idētitas eſt ibi reſpectu vl-
timi mobilis qð ſemꝑ mouet̄ eodē motu:diuerſitas v° ē
ibi rōne aliaꝝ ſperarum que mouent̄ diuerſis motibus.
5° ē ibi circulatio q̄ eſt ibi ex ꝑpetuitate mot⁹.¶ Habito
quō oīa hec q̄nqꝫ reſeruant̄ in numeris ex q̄b⁹ cōponit̄ aīa
⁊ ēt in celo.Reſtat videre quō hec oīa reſeruent̄ in aīa.
¶ Sciēdū ḡ ꝙ in aīa eſt ꝯſonātia reſpectu ꝓpoꝝ actuū ⁊
ꝓpriaꝝ oꝑationū:qꝛ oēs potētie aīe ſ̄m quādā ꝯſonātiaꝫ
⁊ ſ̄m quādā ꝓportionē tēdūt in ſuos act⁹ ⁊ in ſuas oꝑatio-
nes.2° eſt ibi.aſpect⁹ rect⁹ reſpectu obōꝝ:qꝛ in obā aīa tē-
dit recto aſpectu.3° eſt ibi quedā reflexio ⁊ quedā circula
tio reſpectu ſui:qꝛ aīa cognoſcēdo alia reflectit̄ ſupꝛa ſe ⁊
cognoſcit ſe:ita ꝙ mot⁹ īcipit ab aīa ad res inq̄ꝫtū aīa fert̄
in cognitionē reꝝ:⁊ poſtea a reb⁹ reuertit̄ ad aīam inq̄ꝫtū
aīa cognoſcēdo alia cognoſcit ſe:⁊ qꝛ iſte motus eſt ab eo-
deꝫ in idē q̄ſi q̄dā circulus dici pōt.Quarto eſt ibi duplex
coordiatio rōne modi cognoſcēdi:qꝛ eſt ibi vnus modus
cognoſcēdi ſenſibile ⁊ cū ꝯditōib⁹ mā̄e.alter v° ītelligibi-
le ⁊ ſine hꝯ̊ ꝯditōib⁹.¶ Quīto ē ibi idētitas ⁊ diuerſitas
rōne pl'alitatis potētiaꝝ.nam in potētijs ītelligibilib⁹ eſt
idētitas:qꝛ ſunt ſimplices ⁊ vnite.In potētijs v° ſenſibili
bus eſt diuerſitas:qꝛ ſunt oꝛganice ⁊ extēſe.

Alterius forte dubitaret aliq̄s quō mot⁹ aīe ē
ſicut mot⁹ celi.¶ Dōm ꝙ ſicut
in celo eſt aſpect⁹ rect⁹:qꝛ p̊ debem⁹ ītelligere lineā rectā
trāſeuntē de polo ad polū q̄ linea recta ab aſtronomis dr̄
axis.poſtea hꝯ̊ aſpect⁹ rect⁹ reflectit̄ ī circulū:qꝛ ſuꝑ hꝯ
axē q̄ eſt q̄dā liea imagiata fūdat̄ mot⁹ circularis.3° hꝯ cir
culus diuidit̄ in duos circulos:qꝛ eſt ibi duplex circularis
mot⁹.vnus ab oꝛiēte ī occidētē.ali⁹ eꝯ̊.vlteri⁹ vnus hoꝛū
circuloꝝ diuidit̄ in ſeptē circulos:qꝛ mot⁹ ille ⁊ circulatio
illa q̄ eſt ab occidēte in oꝛiēs:diuidit̄ in ſeptē circulos pla
netarū:ſic in aīa p̊ eſt aſpect⁹ rect⁹ inq̄ꝫtuꝫ cognoſcit alia:
2° hꝯ̊ aſpect⁹ rect⁹ reflectit̄ in circulū inq̄ꝫtuꝫ cognoſcēdo
alia cognoſcit ſe.3° hꝯ̊ circulatio diuidit̄ in duos circulos
ꝓpter duo gn̄a obōꝝ.nā aīa eſt apta nata cognoſcere ſub-
ſtantias ſeꝑatas:⁊ illa cognitio rōne idētitatis ⁊ ſimplici-
tatis aſſil'at̄ motui p̄mi mobilis:⁊ eſt apta nata cognoſce-
re iſta coꝛꝑalia.⁊ hec cognitio:qꝛ eſt īferioꝛ alia cognitiōe
aſſil'at̄ motui īferioꝝ ſperaꝝ.diuidit̄ aūt iſte circulus in
ſeptē circulos:ꝓpter ſeptē gn̄a reꝝ coꝛꝑaliū:qꝛ q̄daꝫ ſunt
el'ta:q̄dā ſunt admixta vt vapoꝛes:⁊ ea q̄ nō ꝯſtāt ex oīb⁹
el'tis:ſꝫ ex aliq̄b⁹.q̄dā v° ſunt mixta vt illa q̄ ꝯſtāt ex oīb⁹
el'tis,ita ꝙ ſunt tria gn̄a īaīatoꝝ:⁊ q̄tuoꝛ ſūt gn̄a aīatoꝝ.

UVA. BHSC. IyR_077_1

vȝ. vegetatiua: ſenſitiua: ſᷓȝ locū motiua: ⁊ ītellectiua: oīa aūt hec corꝑalia ſunt. nā ipa aīata ītellectiua vt hoīes inter corꝑalia computari pn̄t. Diuidit̄ ḡ alter circulus ī ſeptē circulos. ꝓpter h̄ ſeptē gn̄a obiorū: pōt ēt h̄ diuerſitas alr̄ ſumi: vt fiat hec diuiſio nō ſᷓm oba: ſȝ ſᷓm potētias: ita ꝙ ſit pͥma diuiſio in ītellectū ⁊ ſenſuȝ. Intellus aūt ꝑꝑ ſui ſimplicitatē remaneat īdiuiſus: ſenſus aūt diuidat̄ ī ſeptē: ita ꝙ in pͦ gradu ſint ſenſus particulares. in 2°. ſenſus cōis. in 3°. imaginatio vel fantaſia. in 4° eſtimatiua que vt eſt ī hoīb⁹ a multis vocat̄ rō ꝑticularis. in 5° gradu ſit memoria. in 6° ꝯcupiſcibilis. in 7°. iraſcibilis: q̄re ſi ꝯſiderant̄ ꝑtacta eſt aīe motus tanq̄ȝ celi motus.

Com. 46. Primum quidē igit̄ non bene dicitur animā magnitudinē eſſe: eam. n. que oīs talē eſſe vult qualis eſt aliqn̄ vocatus intellectus. non eni velut ſenſitiua eſt: neqȝ vt deſideratiua: harū eniȝ motus non circulatio eſt.

¶ Poſita opīone platonis hic pħs eā reprobat: circa qđ q̄tuor facit ſᷓm ꝙ plato in ſua pōne q̄tuor innuebat. voluit. n. plato ꝙ ītellus eēt magnitudo. 2°. voluit ꝙ eēt magnitudo circularis. tertio ꝙ eſſet magnitudo circularis mota. quarto ꝙ eſſet magnitudo circularis mota cōnexa corpori. pͥmo ergo diſputat ꝯ͂ platonē: ex eo ꝙ dič ītellm̄ eſſe magnitudinē. 2°. ex eo ꝙ ponit īpm eē circulū. 3°. ꝙ ponit īpm eē mobilē. 4°. ex eo ꝙ ponit īpm ꝯnexū corꝑi. nā ⁊ ſi eſt aliq̄ vnio ītell's ad corp⁹. nō tn̄ eſt ille modus vnionis: nec eſt ille modus ꝯnexionis quē poſuit plato. 2ᵃ ꝑs īcipit ibi. (Necīū aūt ītellm̄ eē circulū). 3ᵃ ibi. (Adhuc aūt ītelligētia). 4ᵃ ibi. (Laborioſum aūt). circa pͥmū tria fač ſᷓȝ ꝙ tres rōnes adducit ad ꝓbādū ītell'ȝ nō eē magnitudinē. 2ᵃ ibi. (Qualr̄. n. ītelliget). 3ᵃ ibi. (Amp̄. quō intelligeret) circa pͥmū duo fač. qꝛ pͦ ne laboret in equoco declarat de qua aīa loq̄bat̄ plato: cū dicebat aīaȝ eē magnitudinē circularē. 2°. adducit rōnē ad ꝓpoſitū ꝙ aīa nō ſit magnitudo. ibi. (Intell's q̄dē vn⁹) dicit ergo ꝙ pͥmū q̄dē igit̄ nō bn̄ ē dicere aīaȝ eē magnitudinē. ⁊ ſubdit ꝙ plato vult eā aīaȝ q̄ ē oīs. i. vniuerſi ſiue aīaȝ mūdi eē talē. i. magnitudinē qualis ē aliqn̄ vocat⁹ ītellect⁹. illā. n. aīaȝ quā poſuit plato magnitudinē eē aliquādo plato vocabat eā aīaȝ oīs. i. vniuerſi: aliquādo vocabat eā intellectū: ⁊ ſubdit ꝙ aīa quā poſuit plato eē magnitudinē circularē nō ē velut ſenſitiua. neqȝ ē vt ꝺſideratiua. qꝛ mot⁹ harū nō ē circulatio. ¶ Notādū aūt ꝙ plato cū dicebat aīaȝ eē circulū vel eē magnitudinē circularē pͥcipaliter loq̄bat̄ de aīab⁹ celorū: ⁊ maxīe de aīa pͥmi mobilis ſiue de aīa vniuerſi: ſi aūt loq̄bat̄ de aīa noſtra vt tactū ē h̄ erat inquātū hec imitat̄ illā. ide ḡ ē ꝙ aliqn̄ aīaȝ vniuerſi dicebat eē talē: aliqn̄ vo vocatum intellectum ideſt aīam noſtram que poteſt vocari intellectus: dicebat talem eſſe.

Dubitaret forte aliqs vtrū ſenſus poſſit dici circulus: ⁊ vr̄ ꝙ ſic ꝑ ea q̄ in p̄cedēti lectione tāgebant̄: vbi diuidēdo vnuȝ circulū in ſeptē circulos dicebam⁹ hoc poſſe ītelligi de ſenſu diſtincto ſᷓm ſeptē gradus. ¶ In ꝯ͂riū ē h̄ pħs q vult ſenſuȝ ⁊ deſideriū nō eē circulos. qꝛ motus horū non ſunt circulares. ¶ Dōȝ ꝙ ſenſus duplr̄ pn̄t ꝯſiderari. vel in ſe. vel vt deſeruiunt ītellectui. ſi ꝯſiderent̄ in ſe: ſic nō ſunt circuli: qꝛ nō ſunt ſuꝑ ſe ꝯuerſiui. ꝓbat. n. ꝓculus in li° ſuo de elatione theologica ꝙ nihil corporeū eſt ſupra ſe ꝯuerſiuū: cū ergo ſenſus ſit v̄t⁹ corꝑalis ⁊ organica in ſe ꝯſiderat⁹ nō eſt circulus: nec eſt ſupra ſe ꝯuerſiuus. ſȝ ſi ꝯſiderat̄ vt deſeruit ītellectui: ſic pōt aliq̄ mō vocari circulus inq̄ȝtū ex opatione ſenſus ꝯſurgit opatio ītell's q̄ metaphorice circulus dici pōt: ſič ḡ imagīatio dr̄ circulus inq̄ȝtū deſuit ītellectui: ſic ⁊ opatio ſenſus aliq̄ mō dr̄ ꝑticipare circulationē īquātum deſuit opationi ītell's. dcm̄ ḡ platonis ꝙ aīa hȝ rōnē circuli vel totū pōt exponi de ītellectu ꝓut fert̄ in diuerſa gn̄a obiorū: ⁊ tūc expō nō vr̄ hēre aliquā calūniā: vel mō q̄ dcm̄ eſt: ⁊ vt nūc eſt expoſitū pōt exponi de ītellectu ⁊ ſenſu nō de ſenſu in ſe: qꝛ ſic accept⁹ ſenſus vt h̄ dr̄ nō hȝ rōnē circuli: ſed de ſenſu vt refert̄ ad ītellectum ita ꝙ ſenſus cui non ꝯiūgit̄ intellect⁹ cuiuſmodi eſt ſenſus brutorū nullo modo vr̄ hr̄e rōnē circuli. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Intellectus aūt vnus ⁊ cōtinuus eſt: ſicut intelligentia. intelligentia aūt ſicut intelligibilia. Hec aūt eo ꝙ ꝯn̄ter vnum ſicut numerus: ſed non ſicut magnitudo: ꝓpter qđ quidē neqȝ intellectus ſic cōtinuus: ſed aut impartibilis aut non: ſicut magnitudo aliq̄: ꝯtinuus eſt. Cō. 47.

¶ Ut dicebat̄ oſtēdit ītell'ȝ nō eē magnitudinē. ¶ Ad cuius euidentiā eſt ſciēdū ꝙ vt themiſtius inuit magis hic repħēdit̄ plato ſᷓm v̄ba q̄ȝ ſᷓm ītētionē. naȝ lȝ aliq̄ rōnes h̄ adducant̄ directe ꝯ͂ intētionē platonis: aliq̄ tn̄ adducunt̄ ꝯ͂ v̄ba. arguūt. n. rōnes ille ac ſi plato nō metaphorice: ſed ſimplr̄ dixiſſȝ ītellm̄ eē magnitudinē: qđ nō male factū ē. nā cū pħs v̄itatis nō debeat ſub velamīe metaphorarum ſuā ſciam tradere: plato aūt q h̄ feč ⁊ in v̄bis ⁊ in mō loq̄ndi repħēſibil' erat: q̄re aūt theologia nr̄a hēat hūc modū: qꝛ ibi diuin⁹ radius ſub ſacris velamib⁹: ⁊ ſub ſacris metaphoris nob̄ ꝓponit̄ hȝ ſpālē rōnē: quā hic dicere pn̄s op⁹ n̄ poſtulat. adducit ḡ rōnē pͥmā. d. ꝙ ītell's eſt ille q eſt vn⁹: ⁊ ꝯtinuus ſič ītelligētia. i. ſič eius opatio. ītelligētia aūt. i. opatio ei⁹: ſupple eſt vna ⁊ ꝯtinua ſič ītelligibilia. i. ſič oba. h̄ aūt. i. oba ītelligibilia ſunt ꝯn̄ter vnū ſič nūerus: ſȝ non ſič magnitudo: ꝓpter qđ q̄dē: neqȝ ītell's ē ſic ꝯtinu⁹. q. d. ꝙ cū oba ītell's nō ſint ꝯtinua ſič magnitudo: nec ītell's ē ſic ꝯtinuus: ſȝ aut eſt ītellect⁹ īpartibilis: aut nō eſt ſic ꝯtinuus: ſič eſt magnitudo aliq̄. ¶ Notādū aūt ꝙ cū potentie diſtinguant̄ ꝑ act⁹ ⁊ diffiniant̄ ⁊ act⁹ diſtinguant̄ ⁊ accipiāt ſpēȝ ex obtis: oȝ nos loq de poᵃ ītell'iua: ſič loqmur de ei⁹ actu: ⁊ đ ei⁹ obo: cū ḡ oba ītell'ibilia n̄ ſint ꝯtinua: lȝ poſſint eē ꝯn̄r ſe hn̄tia inq̄ȝtū vnū ītelligim⁹ poſt aliđ. Intell's n̄ oȝ dici magnitudo ꝯtīua: vt plato opīabat̄. ¶ Notādū ēt ꝙ pōt extēdi hec rō nō ſolū ꝯ͂ v̄ba platonis: ſȝ ēt ꝯ͂ ītētionē: nā ēt metaphorice loq̄ndo: ſi ītell's oȝ dici magnitudo h̄ eſt inq̄ȝtū fert̄ in eius obȝ: cū ḡ ēt ſic nō debeat dici magnitudo ꝯtinua: nullo mō vr̄ hēre veritatē platonicorū locutio. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Qualiter enim intelliget magnitudo cum ſit quālibet partiū ipſius: parte auteȝ aut ſᷓm magnitudinē: aut ſcđȝ punctum: ſi opȝ ⁊ hoc dicere partē: ſiquidē igit̄ ſcđm punctū: hec autē infinita: manifeſtū eſt: qm̄ nequaq̄ȝ ꝑtrāſibit. Si vo ſcđȝ magnitudinē multotiens ⁊ infinities intelliget idem: vr̄ aūt ⁊ ſemel ꝯtingēs.

¶ Adduč ſcđaȝ rōnē. circa qđ duo fač: qꝛ pͦ adduč h⁹ rōnē. 2° remouet q̄ȝdā cauillationē poſ'eȝ fieri circa ꝑtacta. ibi. (Si āt ſufficiēs) dič ḡ: q̄lr̄. n. ītell's eſt ſic magnitudo ītelliget q̄ȝlȝ ꝑtiū ipſi⁹. i. ꝑ q̄ȝlȝ ꝑtē ei⁹: aut ſupplet ītelliget ꝑte ſᷓm magnitudinē. i. ꝑte q̄ȝtitatiua: aut ītelliget ſᷓȝ pūctū. ſi oȝ ⁊ h̄ dicere ꝑtē: qꝛ pūct⁹ nō eſt ꝓp̄e ꝑs: ⁊ ſubdit: ſi q̄dē igr̄ ſᷓm pūctū. i. ſi ītell's ītelligit ſᷓȝ ꝑtē pūctalē: hec aūt ſūt īfinita: manifeſtū ē: qm̄ neq̄q̄ȝ ꝑtrāſibit illa. ſi v̄o ſᷓm magnitudinē. i. ſᷓȝ ꝑtē q̄ȝtitatiuā mltotiēs ⁊ īfinities ītelligȝ idē. vr̄ aūt ⁊ ſemel ꝯtingens. i. non vr̄ ꝙ ſit v̄a opīo platonis ꝙ

UVA. BHSC. IyR_077_1

itell'ſ exñs magnitudo applicãs ſe rei ſucceſſiue itelligat
illã:ſʒ vr̃ ꝙ abſqʒ tali ſucceſſione in ſil' ꝯtigẽdo rẽ itelligat
ipſam. ¶ Notãdũ aũt hãc rõnẽ nõ ꝓ̃pe eẽ ꝯ itẽtionẽ plat.
ſʒ ꝯ v̓ba.ait.n.itell'ʒ nõ itelligere res applicãdo ſe rebꝰ ſm
ꝑtẽ pũctalẽ vl' ſm ꝑtẽ q̃ntitatiuã ꝓut ſe applicãt magnitu
dines corꝑales. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ ait ſi h̓.i.ſi pũctũ oʒ dice
re ꝑtẽ:qꝛ pũctꝰ nõ ꝓ̃pe eſt ps.ſi aũt oʒ dici ps h̓ eſt ſʒ opi/
nionẽ pla.q poſuit lieã cõponi ex pũctis.ſuꝑficiẽ ex lieis.
corpus ex ſuꝑficiebus.

Dubitaret forte aliqs:qꝛ vr̃ hic ph̓s velle ꝙ itell'ſ
itelligat nõ ſucceſſiue:ſʒ ſil' ꝯtigẽdo.
cꝰ ꝯriũ vr̃ velle i de memoria ⁊ remiſcẽtia:vbi ait nr̃ʒ itel/
ligere ñ eẽ ſine ꝯtiuo nʒ ſine tpe. ¶ Dõʒ ꝙ nõ ẽ itẽtio ph̓i
negare a nr̃o itellꝰu oẽʒ ſucceſſionẽ ⁊ oẽʒ diſcurſum:ſʒ vult
ꝙ in itelligẽdo nõ ſit illa ſucceſſio ſʒ ꝑtes q̃ntitatiuas:aut
ꝑtes pũctales.vt videbat̃ itelligere plato.

Alterius forte dubitaret aliqs.vñ ſeqr̃ iſta ꝯ.ꝙ
ſi itell'ſ itelligeret applicãdo ſe
rebꝰ ſʒ ꝑtes q̃ntitatiuas ꝙ mltotiẽs ⁊ ifinities itelligeret
idẽ. ¶ Dõʒ ꝙ nunq̃ʒ aliqd ꝑtrãſit aliqð ſpatiũ niſi q̃lʒ ps
mouẽtis ꝑtrãſeat q̃lʒ ꝑtẽ ſpatij:q̃re ſi itellꝰus itelligit res
applicãdo ſe eis ſm ꝑtẽ q̃ntitatiuã:ad h̓ ꝙ itell'ſ ꝑtrãſeat
totã rẽ:⁊ applicet ſe toti rei:oʒ ꝙ q̃lʒ ps itellꝰus ſe applicet
cuilʒ ꝑti rei:⁊ qꝛ q̃lʒ ps q̃ntitatiua hʒ multas:⁊ q̊dãmõ ifi/
nitas ꝑtes:cũ q̈lʒ ꝯtinuũ ſit diuiſibile in ifinitũ:ſi ꝑ q̃lʒ
ꝑtẽ ſe applicat itell'ſ cuilʒ ꝑti rei ifinities ſe applicabit ei/
dem ꝑti.⁊ ꝑ ꝯñs ifinities itelliget idẽ.Deiñ cũ dicit.

¶ **Si aũt ſufficiẽs q̃libet ꝑtiũ tãgere qd oʒ cir/
culo moueri:aut ⁊ oio magnitudinẽ hr̃e. Si
aũt neccñ eſt itelligere tangẽtẽ toto circulo:qs
eſt partibus tactus.**

¶ Remouet q̃ndã cauillationẽ poſ̃ʒ fieri circa ꝑtacta.di
ceret.n.aliqs ꝙ nõ oʒ itell'ʒ itelligere:idẽ ifinities applicã
do ſe eidẽ ꝑ ifinitas ꝑtes:qꝛ ſʒ q̃ncũqʒ ꝑtẽ ſe applicet itelli
get totã rẽ.ſʒ ſi h̓ eẽt nõ oporteret itell'm moueri circulo:
nec hr̃e aliq̃ʒ magnitudinẽ ſi ſufficeret qlʒ cõtactꝰ ad h̓ ꝙ
itelligat totã rẽ.iõ ait:ſi ãt ſufficiẽs eſt itell'ſ q̃lʒ ꝑtiũ.i.ꝑ
q̃lʒ ꝑtẽ tãgere rẽ:⁊ ſupple itelligere ipaʒ totã qd opʒ.i.ad
qd oʒ itell'ʒ moueri circulo:aut oio hr̃e magnitudinẽ:ſi ãt
neccñ eſt itell'ere tãgẽtẽ toto circulo.i.totã rẽ circulariter
qs erit tactꝰ ꝑtibꝰ.i.ꝑ q̃s ꝑtes tãget ⁊ itelliget:vtꝝ ꝑ ꝑtes
pũctales vel ꝑ ꝑtes q̃ntitatiuas:q̊cũqʒ aũt mõ dicatur:vt
pʒ ꝑ rõneʒ ꝓpoſitã icidit̃ in icõueniens. ¶ Deĩde cũ dic̃.

Cõ. 48. ¶ **Amplꝰ quõ itelliget partibile ipartibili:aut
impartibile partibili.**

¶ Adducit 3^am^ rõnẽ.d.ãplꝰ quõ itelliget itell'ſ ꝑtibile ipar
tibili.i.ꝑ ꝑtẽ ipartibilẽ:aut quõ itelliget ipartibile ꝑtibili
.q.d.ꝙ ſi itell'ſ itelligat applicãdo ſe rebꝰ ꝑ ſuas ꝑtes:ſi hʒ
ꝑtes ꝑtibiles nõ itelligeret impartibilia:ſi v̓o ipartibiles
nõ poterit partibilia intelligere.

Dubitaret forte aliqs:qꝛ vr̃ hec rõ eẽ nulla.dice/
ret.n.Plato ꝙ cũ ſʒ põnẽ meã itellꝰus
ſit magnitudo ſic̃ in alijs magnitudibꝰ ſũt q̃dã ꝑtes ꝑtibi/
les vt ꝑtes q̃ntitatiue.⁊ q̃dã ipartibiles:vt pũcta:ſic ẽt i i/
tellꝰu ſũt hec duo gñ̃a ꝑtiũ.poterit itaqʒ itell'ſ ꝑ ꝑtes ꝑtibi
les itelligere ꝑtibilia:ꝑ ipartibiles v̓o ipartibilia. ¶ Dõʒ
ꝙ itell'ſ hʒ q̃dã obã ꝑtibilia vt corꝑalia:q̃dã ipartibilia vt
itelligẽtias:nõ g̊ exponẽdo ꝑtibilia ⁊ ipartibilia de ꝑtibꝰ
q̃ntitatiuis ⁊ pũctalibꝰ:ſʒ ð ꝑtibꝰ corꝑalibꝰ ⁊ icorꝑalibꝰ nõ
hʒ dubiũ qð q̃rit̃.nã ſi itellꝰus hʒ ꝑtes corꝑales ⁊ ꝑtibiles
quõ ꝑ ꝯtactũ ⁊ ꝑ applicatõeʒ poterit itelligere icorꝑalia ⁊
ipartibilia:ſi v̓o hʒ ꝑtes incorꝑales ⁊ impartibiles nõ po/
terit ſe applicare corporalibus ⁊ ꝑtibilibꝰ ⁊ cõmenſurare
ſe eis.⁊ itelligere ea:vt plato opinabat̃. ¶ Deinde cũ dic̃.

¶ **Neceſſariũ aũt itell'ʒ eẽ circulũ hũc. Intell'ſ
qdẽ.n.motꝰ itelligẽtia:circuli aũt circulatio:ſi
igit̃ itelligẽtia circulatio:⁊ itell'ſ vtiqʒ erit cir/
culus cũ huiuſmodi circulatio itelligẽtia ſit:ſꝑ
aũt aliqd itelliget ſiqdẽ ꝑpetua circulatio.**

¶ Poſtq̃ʒ ꝓbauit itell'ʒ nõ eẽ magnitudinẽ ꝓbat ipʒ nõ eẽ
circulũ.circa qð duo fac̃ ſm ꝙ duas rõnes adducit ad ꝓ/
poſitũ.2ª ibi.(Amp̃.aũt)i pª ꝑte itẽdit talẽ rõnẽ:ſi itell'ſ
eẽt circulus opatio eiꝰ eẽt circulatio.i.circularis:⁊ eẽt ꝑpe
tua:⁊ nõ hr̃et finẽ:ſʒ nulla opõ itell'ſ eſt hꝰ neqʒ practica:
nʒ ſpeculatiua.g̊ itellꝰus nõ eſt circulus.i hac aũt rõne ſic
ꝓcedit:qꝛ p̊ ꝓ̃mittit hãc ꝯñtiã ꝙ ſi itell'ſ eẽt circulus opõ
eiꝰ eẽt circularis:⁊ nõ hr̃et finẽ.2º oñdit opõnẽ itell'ſ ñ eẽ
circularẽ:ꝑꝑ qð ſeqr̃ ꝙ ipſe nõ ſit circulus.2ª ibi(Practi/
caꝝ qdẽ.n.)dic̃ g̊.neccñ aũt eſt ſupple ſm pla.itell'ʒ eẽ cir
culũ hũc.vʒ.hñtẽ motũ ſm ꝙ ſunt motꝰ celi:ſʒ ꝙ itell'ſ ñ
ſit hꝰ circulus:ſic pʒ:qꝛ motꝰ qdẽ ipſiꝰ itell'ſ eſt itelligẽtia
.i.opõ eiꝰ:motꝰ aũt circuli eſt circulatio:ſi g̊ itelligẽtia.i.ſi
opõ itell'ſ ẽ circulatio ⁊ itell'ſ vtiqʒ erit circulus:⁊ ſubdit
ꝙ cũ itelligẽtia.i.cũ opõ itell'ſ ſit hꝰ circulatio itell'ſ ſꝑ i/
telliget aliqd ſiqdẽ ꝓ qꝛ:qꝛ circulatio eſt ꝑpetua.q.d.ꝙ
cũ circulatio ſit ꝑpetua.i.nõ hẽat finẽ:ſi itell'ſ eſſet circu/
lus opõ eiꝰ eſſet circulatio ⁊ nõ hr̃et finẽ.ſʒ vt patebit opõ
intell'ſ nõ eſt circulatio ⁊ hʒ finẽ.g̊ nõ eſt itellꝰus circulus.

Dubitaret forte aliqs quõ circulatio eſt ꝑpetua:
⁊ nõ hʒ finẽ. ¶ Dõʒ ꝙ i circulo ſm ꝙ
hꝰ nõ eſt aliqs pũctꝰ in actu.nõ g̊ eſt rõ:q̃re magis motus
circularis finiat̃ in h̓ pũcto q̃ʒ in alio:vel g̊ finiet̃ hꝰ motꝰ
in q̊lʒ pũcto circuli:⁊ tũc nunq̃ʒ icipet ille motꝰ.vl' non fi/
niet̃ in aliq̊ pũcto.⁊ tũc ſemꝑ ꝑpetuabit̃ talis motꝰ:motꝰ
g̊ circularis ẽ ꝑpetuus:nec ex ipſo circulo poſſumꝰ aſſigna
re cãʒ q̃re hꝰ motꝰ incipiat vl' deſinat:vtꝝ aũt ex ſuꝑiori
agẽte poſſit ꝑ̃figi lex ꝙ hꝰ motꝰ icipiat vl' deſinat in phyſi
cis diffuſius diximus.

Alterius forte dubitaret aliqs ſi itelligẽtia.i.ſi opõ
itell'ſ eſſʒ circulatio:vtꝝ itell'ſ ſꝑ itellige/
ret:⁊ vtꝝ eius opõ ſꝑ ꝑpetuaret̃ ⁊ nunq̃ʒ ceſſaret:nec hr̃et
finẽ:vt vr̃ lr̃a ſonare. ¶ Dõʒ ꝙ opõ itell'ſ in practicis ꝓce
dit a fine ad ea q̃ ſt̃ ad finẽ:⁊ nõ eꝯ̊.nã finis in practicis ſe
hʒ ſic̃ pn^m^ in ſpeculatiuis.ſʒ i ſpeculatiuis qdẽ ꝓcedit a pn
cipijs ad ꝯ̊nẽ:⁊ ille eſt rectꝰ ordo.hĩta aũt ꝯ̊ne qeſcit.igr̃ ſi
rectꝰ ordo nõ magis regreret ꝓceſſũ a ꝓ̃miſſis ad ꝯ̊neʒ q̃ʒ
eꝯ̊.ſic̃ nõ qeſcimꝰ in ꝓ̃miſſis:ſʒ imus ad ꝯ̊nẽ:ſic nõ qeſcere
mus in ꝯ̊ne:ſʒ circulariter rediremus ad ꝓ̃miſſas.vl' ergo
nunq̃ʒ icipet hꝰ motꝰ vl' ſꝑ ꝯtinuaret̃ a ꝓ̃miſſis ad ꝯ̊nẽ ⁊ a
ꝯ̊ne ad ꝓ̃miſſas:⁊ ſic circulariter.itaqʒ ſic̃ in circulo:qꝛ nul
lus pũctꝰ ẽ ibi in actu:vel nunq̃ʒ icipet hꝰ motus:vl' ſemꝑ
ꝑpetuaret̃:ſic ſi opõ itell'ſ eẽt circularis nõ eſſʒ in aliq̊ de
terminata qes.vel nunq̃ʒ icipet tal' motus vel ſꝑ ꝑpetua/
ret̃:⁊ qð dcm̃ eſt de ꝯſideratione ſpeculatiua intelligẽdũ
eſt de conſideratione practica. ¶ Deinde cuʒ dicit.

¶ **Practicaꝝ qdẽ.n.itelligẽtiaꝝ termini ſt̃.oẽs
.n.alteriꝰ cã ſunt:ſpeculatiue aũt rõnibꝰ termi/
nant̃ ſil'r:rõ aũt ois diffinitio eſt aut demõſtra
tio. Demõſtratõẽs v̓o ⁊ a pcipio ſunt:⁊ hñt
quodãmõ finẽ ſill'm:aut ꝯcl'onẽ:ſi aũt nõ ꝯclu
dant̃:ſʒ nõ reflectunt̃ iteꝝ in pcipiũ accipien
tes ſemꝑ mediũ ⁊ extremitatẽ recte ꝓcedũt:h̓
circulatio iteꝝ in principiũ reflectit̃. Diffõnes
autem omnes finite ſunt.**

¶ Oñdit opõnes itell'ſ tã practicas q̃ʒ ſpeculatiuas eẽ ter
miatas.ꝑꝑ qð ſeqr̃ eas nõ eẽ circulares:qꝛ vt tactũ ẽ cir/

UVA. BHSC. IyR_077_1

culationis nō ſunt termini:nec ī circulo eſt aliqs terminus in actu.iō ait ꝙ practica⁊ gdē itelligētia⁊.i.opōnū itell's practica⁊ ſunt termini:ħ eſt hꝫ opōnes ſunt termīate:q2 oēs ſunt cā alteri⁹.i.cā finis ⁊ boni quo hito geſcim⁹.ſpeculatiue aūt terminant̄ ſilr rōnib⁹.nā termini ſpeculatiuaꝝ ſunt rōnes.rō aūt oīs eſt diffō aut dēmratio:dēmrationes.n.ſunt a pn°.i.icipiūt a determiatis pncipijs:⁊ hn̄t qdāmō finē illā:aut ꝯnē.ſill's.n.hꝫ getare itellm nr̄ꝫ:ita ꝙ vel tot⁹ ſill's vel ſaltē ipſa ꝯ pōt dici qes itell's nr̄i.⁊ ſubdit.ſi aūt nō ꝯcludant̄.i.ſi nō determinent̄ hꝫ ꝯnes:ſꝫ eamus ab vna ꝯne in aliā.ſꝫ tn̄ nō reflectunt̄ in terminu3:⁊ pncipiū ſūt accipiētes ſꝑ mediū ⁊ extremitates.mediū ḡ ſe hꝫ tanꝙ̄ pn^m:q2 mediū nunꝙ̄ intrat ꝯclōnē.extremitates vō ſe hn̄t tanꝙ̄ termini.q2 hec ſūt q̄ ꝯcludunt̄:recte ḡ pcedūt:ſꝫ circulatio iteꝝ ſe reflectit i pn^m:⁊ ſeqt̄ ꝙ diffōnes oēs finite ſunt:q̄re ſi tā dm̄ratio ꝙ̄ diffō hꝫ terminū. circulatio aūt nullū hꝫ terminū:nulla opō itellus erit circularis:ḡ nec itell's erit circulus.⁋ Notā^m āt ꝙ duplex ē opō itell's vna ſimplex:alia cōpoſita:opō aūt ſimplex terminat ad diffōnē:opō aūt cōpoſita per quā format̄ enunciatio termiat̄ ad ſill'ꝫ vel ad dēmrationē.ſicꝫ geſcit itellect⁹ ſimpliciū qn̄ itellectis pncipijs qditatis rei format ide diffōnē:ſic geſcit itell's cōpoſitoꝝ:qn̄ itell'is ꝓpōnibus format ide ſill'ꝫ vl' dēmrātōeꝫ.termini ḡ itell's ſunt diffō vl' dēmratio:⁊ q2 diffō rō dici dꝫ.nā diffō hoīs eſt rō eius.ſic ēt ⁊ dēmratio vel ſill's rō dici dꝫ.vn̄ qn̄ volum⁹ dicere ꝙ aliqs fec̄ bonū ſill'ꝫ vel bonā dēmrationē dicim⁹ ꝙ fec̄ bonā rōnē:q̄re ſi tā diffō ꝙ̄ dēmratio pōt dici rō.⁊ intell's terminat̄ vel diffōne vel dēmratiōe:bn̄ dcm̄ eſt ꝙ ſpeculatiue itelligētie rōnib⁹ terminant̄.⁋ Notādum ēt ꝙ q2 poſſꝫ aliqs cauillare.d.ꝙ nunꝙ̄ terminet̄ intelligētia ſpeculatiua:q2 augent̄ dm̄ratōes i poſt aſſumēdo:⁊ poſt vnā ꝯnē poſſum⁹ inēire aliā:ne aliqs p ħ veller ꝯcludere opōnez itell's eē circularē:ait phs hūc pceſſū nō eē circularē:ſꝫ magis eē rectū:q2 nō reflectim⁹ a ꝯne ad pncipia:ſꝫ magis mō recto imus a ꝯne ad ꝯnē.⁋ Notādū ēt diffōnes eē terminatas:q2 ſtat̄ eſt in ꝑdicatis:hn̄t.n.diffōnes pn^m ⁊ finē:q2 nō eſt aſcēdere in ifinitū in gn̄ib⁹:nec eſt dſceſus p formā vltra ſpēꝫ ſpāliſſimā:deſceſus aūt ad indiuidua eſt p mā3:quoꝝ nō eſt ſcia neqꝫ diffinitio:vt dr̄ in ſeptimo metaphy.⁋ Deinde cum dicit.

⁋ **Amplius aūt ſi eadē circulatio multotiēs eſt opabit multotiens itelligere idem.**

⁋ Adducit ſcam rōnē.d.ꝙ ampli⁹ aūt ſi eadē circulatio eſt multotiēs ⁊ ſupple ſi opatio itell's eſt circulatio oportebit multotiēs itelligere idē.⁋ Notādu3 aūt ꝙ nullus mot⁹ pōt ꝯtinuari idē niſi circularis:vt dclari hꝫ in phyſicis.circularis aūt nō ſolū pōt ꝯtinuari idē:ſꝫ vt ſupi⁹ ꝓbauimus ex pte circuli nō pōt ſumi rō ꝙ hꝫ mot⁹ icipiat vl' deſinat.⁊ q2 hꝫ mot⁹ ꝙ̄tū eſt de ſe ſꝑ reiterat̄:opō itell's ſi eſſet circularis cū vellet itell'ere aliqd:oporteret ꝙ ſepe itell'eret idē.⁋ Dicebam⁹.n.ꝙ ħ poſito nō magis eſſet qes in ꝯne ꝙ̄ in pmiſſis ad ꝯnē:⁊ a ꝯnib⁹ ad pmiſſas:ſꝑ ḡ icederem⁹ a pmiſſis ad ꝯnē:a ꝯnib⁹ ad pmiſſas:⁊ q2 nunꝙ̄ ħ hr̄et finē ſi vellem⁹ itelligere aliqd:oporteret ſepe ⁊ infinities itelligere ide3.illō igr̄ ide3 incōueniēs qō ſeqbat̄:ſi intell's eēt magnitudo ⁊ itelligeret res applicādo ſe eis ꝑ ptes ꝙ̄titatiuas:ſeqt̄ ēt ſi itellect⁹ eēt circulus ⁊ opō ei⁹ eodē mō eſſꝫ circularis ꝑm ꝙ plato opinabat̄.vtrobiqꝫ.n.ſeqt̄ ꝙ ſi volumus itelligere aliqd:dꝫ nos ſepe intelligere ide3.

Adhuc aūt itelligentia aſſimilat̄ cuidā quieti ⁊ ſtatui magis ꝙ̄ motui:eodē modo ⁊ ſyllogiſmus.

⁋ Poſtꝙ̄ phs ꝓbauit itell'ꝫ n̄ eē magnitudinē neqꝫ eſſe circulū:in pte iſta vt dicebat̄ oſndit ꝙ nō cōpetit ei mot⁹:nec ꝯnectit̄ corpi:eo mō ꝙ plato opiabat̄:duo ḡ facit:q2 ꝑ iꝓbat opiōnē platonis de itellu vel de aīa ꝙ̄tū ad motu3.2° iꝓbat opionē ei⁹ ꝙ̄tū ad ꝯnexionē corpis ibi.⁋ Laborioſum aūt.circa pmū duo facit ꝑm ꝙ dupl'r iꝓbat opionē ei⁹ de intellu ꝙ̄tū ad motu3.2^a ibi.⁋ At vo neqꝫ dic̄ ḡ:adhuc āt itelligētia.i.opō itell's ſimpliciū aſſilat̄ cuidā qeti ⁊ ſtatui magis ꝙ̄ motui:eodē mō ⁊ ſill's q ptinet ad intell'ꝫ cōpoſitoꝝ magis aſſilat̄ qeti ꝙ̄ motui:ḡ formet̄ ſic rō.illō qō magis aſſilat̄ qeti ꝙ̄ motui:non eſt mot⁹:ſꝫ oīs opō itell's tā ſimpliciū ꝙ̄ cōpoſitoꝝ magis aſſimilat̄ qeti ꝙ̄ motui.ḡ nulla opō tal' dꝫ ꝓprie dici mot⁹.⁋ Notādū aūt ꝙ itelligētia.i.opō itell's magis aſſilat̄ qeti ꝙ̄ motui:q2 dū hūores ſunt in motu:⁊ qn̄ nō ſunt getate paſſiones:vt pꝫ i iuuenib⁹:nō pōt in eis eē pfect⁹ rōnis vſus.nec recte in eis eſt prudētia.iō dr̄ i topicis.ꝙ nēo eligit iuuenes eē duces:eo ꝙ nō ꝯſtat eos eē prudētes.⁊ i 7° phy.dr̄ ꝙ aīa in ſedēdo ⁊ geſcēdo fit prudēs:⁊ q2 ſic ē opō intell's magis dꝫ dici qes ꝙ̄ mot⁹.⁋ Notan^m ēt ꝙ ⁊ ſill's magis aſſilat̄ qeti ꝙ̄ motui.nā cū nos dubitam⁹ d aliquo non geſcimus. facto aūt ſillō poſtꝙ̄ concludit̄ nobis per dēmrationē getat̄ intellect⁹ nr̄.⁋ Deinde cum dicit.

⁋ **At vo neqꝫ beatū qō non facile ſed violētu3. Si autem eſt motus ipſius:nō ſubſtātia extra naturam vtiqꝫ mouebitur.**

⁋ Adducit 2^am rōnē.ꝙ opō itell's nō ſit mot⁹.d. At vo neqꝫ eſt beatū qō nō eſt facile:ſꝫ violētū:btitudo.n.nō ꝯſiſtit i eo qō eſt qd violētū ⁊ nō eſt facile.ſi ḡ mot⁹ ipſi⁹ aīe nō eſt ſuba ei⁹.i.nō cōpetit ei ꝑm ſuba3 ſuā mouebit̄ vtiqꝫ aīa ex nā3:erit ḡ mot⁹ ex nām.erit itaqꝫ mot⁹ qd violētū ipſi aīe:⁊ in motu nō poterit ꝯſiſtere beatitudo ei⁹:formet̄ aūt ſic rō.in opōne itell's ꝯſiſtit btitudo aīe:in motu n̄ ꝯſiſtit btitudo aīe:ḡ opō itell's nō ē mot⁹.vt plato opiabat̄.⁋ Notandū aūt duplicē eē beatitudinē:vnā quā poſſum⁹ acqrere ex puris nālib⁹ ⁊ eſt valde impfecta:⁊ de hac determiauerūt phi de ꝙ ſimpl'r veꝝ eſt ꝙ ꝯſiſtit in opōne intell's:ē aūt hꝫ felicitas duplex.vna polytica ꝙ ꝯſiſtit i actu prudētie:ħ mō ḡ eē felicē nō eſt aliō ꝙ̄ eē ſic prudētem vt ſciat ꝯſiliari ſibi ⁊ alijs.alia eſt felicitas ꝯtēplatiua:⁊ ħ vt dō ea determiauerūt phi ꝯſiſtit in actu ſapie.i.in actu illi⁹ ſapiētie ꝙ dr̄ meta.meta.n.iter ſcias hūanitus iuētas p excellētiā ſapia eſſe dr̄.eſſe ḡ felicē ꝯtēplatiue ꝑm phos nihil eſt aliō ꝙ̄ ſcire bn̄ ꝯſiderare ꝯſideratōes metaphycales ē ēt qdam felicitas pfecta de ꝙ determināt theologi:ꝙ quō ſe hēat n̄ eſt pn̄is ſpeculatōis:ſufficiat aūt ad pn̄s ſcire felicitatē d qua determiauerūt phi ꝯſiſtere in opōne itell's.

Dubitaret forte aliqs:q2 non vr̄ valere ꝯn̄tia phi.vr̄.n.velle ꝙ beatitudo nō ꝯſiſtit i motu:q2 mot⁹ nō ē ſuba ipſi⁹ aīe:⁊ eſt ex nā3 ei⁹.videm⁹.n.ꝙ beatitudo ⁊ felicitas ꝯſiſtit in opōne aīe.iuxta illō qō dr̄ i pethy.ꝙ felicitas eſt opō aīe ꝑ3 vtutē pfectā.ḡ cū opō nō ſit ſuba rei:⁊ ſit aliqd additū nāe.nō eſt bona ꝯn̄a dicere ꝙ nō ꝯſiſtat beatitudo aīe i motu:q2 mot⁹ nō eſt ſuba ei⁹.⁊ eſt aliqd ex ſuba3 ipſi⁹.vr̄ aūt ħ competere ſoli.ꝑ ꝙ ſua beatitudo ſit ſua ſuba.nā vt dr̄ in.12.meta.in illo cap°.ſnia pr̄m intelligere ipſi⁹ pmi eſt ei eēntiale:⁊ q2 ſuū intelligere eſt ſua ſubſtantia:quia in illo intelligere eſt ſumma delectatio ⁊ ſumma beatitudo:ſequitur ꝙ ſua beatitudo ſit ſua ſubſtātia in omni aūt alio qō eſt citra ip3 ſua beatitudo nō eſt ſua ſuba:ſꝫ eſt aliqd pter nā3 ei⁹.⁋ Dōꝫ ꝙ cū felicitas vt tactū eſt ſit opō aīe ꝑ3 vtutē pfectā ſic loqndū ē de felicitate.vt logmur de vtutib⁹.vtutes aūt vt dr̄ in 2° ethy.ſunt aliq mō a nā:⁊ aliq mō nō ſunt a nā.vn̄ ibi ſcribit̄ ꝙ neqꝫ igr̄ a nā:neqꝫ pter nā3 fiūt vtutes:ſed nob exiſtentib⁹ innatū eſt qdē ſuſcipe eas:pfectis aūt ꝑ ꝯſuetudinē.q̄re ſic vtutes ſunt nob nāles:q2 ſum⁹ apti nati eē vtuo-

UVA. BHSC. IyR_077_1

ſi.ſic felicitas de q̃ locuti ſunt pħi eſt nob nālis.q2 ſumus apti nati eē ſic felices.hꝰ itaq3 felicitas eſt nālis:non ꝙ ſit ipſa nā aīe vt arguebat rō:nec eſt nālis:ꝙ a nā pfecte fiat:ſ3 p tāto eſt nālis:q2 eē ſic felices vt de felicitate locuti ſunt pħi ſumꝰ apti nati p nā3.motꝰ ḡ q2 nō eſt B mō nāl' aīe in eo nō ꝯſiſtit felicitas:ꝛ p ꝯñs opō intell's nō eſt motus:q2 in tali oꝑatione huiuſmodi felicitas h3 eē.

Alterius forte dubitaret aliqs quō motꝰ nō cōpetit aīe ſm nā3:ita ꝙ in eo nō poſſit eē felicitas. ¶ Dōz ꝙ mouere cōpetit aīe p ſe.nam cū aīal moueat̃ ex ſe o3 ꝙ ſit diuiſibile in talia duo:quoꝝ vnū ſit p ſe mouens aliud p ſe motū:aīa ḡ eſt p ſe mouēs. corpꝰ aūt p ſe motū:ſ3 moueri cōpetit aīe per accñs ꝛ eſt ei ex̃neū:felicitas aūt ꝯſiſtit in ꝓpria opōne rei nō in eo qđ ē ſibi ex̃neū:ꝛ nō eſt ꝓpriū ei:ꝛ q2 hꝰ eſt motꝰ reſpectu aīe ī motu nō pōt ꝯſiſtere felicitas:ꝛ p ꝯñs in intelligere aīe in q̄ ponit̃ hꝰ felicitas motꝰ eē ñ poterit.val3 ãt hec rō ſpāl'r ꝯ platonē.nā cū ipſe poſuerit aīa3 cōponi ex nūeris:nūerꝰ aūt ſit cōpoſitꝰ ex vnitatibꝰ aīa erit cōpoſita ex vnitatibꝰ: que ſunt pñcipia nūeroꝝ:vnitas autē ſic accepta differt a pūcto.vt dr in.5°meta.q2 B nō h3 ſitū.pūctꝰ aūt h3 ſitū.eſt .n.pūctꝰ ſuba poſita.vnitas aūt pōne caret:q2 oēs motꝰ ſūt aliq̄ mō in loco vt ſupra dicebat̃ ꝛ maxīe motꝰ localis:qđ nō ē ſituale:ꝛ qđ caret ſitu motꝰ ꝓprie ſumptꝰ penitꝰ ē ex̃neus ſibi:nec in B pōt ꝯſiſtere felicitas eiꝰ:ꝛ ſi eſt ei ex̃neꝰ motꝰ localis ſunt ei ex̃nei oēs alij motꝰ:q2 oēs motꝰ:alij ꝓ ſupponūt illū.Plato itaq3 cū poneret aīa3 cōpoſitā ex nūeris:ꝛ ex vnitatibꝰ oportebat eu3 dicere ꝙ ſitꝰ eēt ex̃neꝰ aīe:ꝛ ꝙ aīa non eſſ3 qd ſituale.ꝛ p ꝯñs cogebat̃ ponere ꝙ motꝰ eēt ex̃neus aīe:ꝛ ꝙ in eo felicitas nō poſſ3 ꝯſiſtere vt pl'ies ḡ ꝯcluſu3 eſt itelligere in q̄ ꝯſiſtit felicitas de q̄ locuti ſumꝰ nō pōt eē motꝰ:vt plato opiabat̃. ¶ Deiñ cū dicit.

Cō. 49. ¶ **Laborioſu3 aūt eſt cōmiſceri aīa3 corpi:nec poſſe abſolui:ꝛ adhuc fugiēdū ſiqdē meliꝰ intellectui non cū corpe eſſe:quēadmodū ꝛ cōſuetum eſt dici:ꝛ multis videt̃.**

¶ Improbat opīonē Pla.ex mō ſm quē ꝓbat aīa3 ꝯnecti corpi. ¶ Ad cuiꝰ euidētiā ſciēdū ꝙ in ꝯnexione aīe ad corpus q̃tū ad pñs ſpectat tria ſunt attēdēda.nā p̄ debemꝰ ponere aīa3 ſic ꝯnecti corpi ꝙ magis ſit corpus pp aīa3 q̃ aīa ꝓpter corpus.2°debemꝰ B ſic ponere vt eoꝝ motuu3 q̄ īſunt corpi poſſimꝰ ex ipa aīa reddere rōnē.3°đbemꝰ ſic talē ꝯnexionē ponere vt ꝓpria aīa ꝓprio corpi ꝯiūgat̃.tria ḡ fac phs:q2 p̄ iꝓbat pōnē Pla.q̃tū ad ꝯnexionē aīe:q2 ponebat eā ſic ꝯnexa3 ꝙ magis aīa erat pp corpꝰ q̃ ecõ.2° eā iꝓbat:q2 ponebat eā ſic ꝯnexā ꝙ ex tali ꝯnexiōe motuū q̄ ierāt corpi nō poterāt reddere rōnē.3°hꝰ pōnē iꝓbat:q2 nō ponebat aīa3 ſic ꝯnexā ꝙ ꝓpa aīa ꝓprio corpori vniret̃.2° ibi.(In manifeſta aūt).3ª ibi.(Illud aūt icōueniēs):dic̄ ḡ:ꝙ laborioſum.n.eſt aīam ꝯmiſceri corpori.eo mō ſup.quo ponebat Plato.ꝛ laborioſum eſt:ꝛ et nō poſſe aīa3 abſolui a corpe ſup.cum vult:nō.n.poterat aīa abſolui a corpe cū volebat.vt plato dicebat:ꝛ adhuc fugiēdū ē ſiqdē ſm hāc pōnē:ſupple aīe oē corpꝰ:ꝛ meliꝰ ē itell'i ñ eē cū corpe:quēadmodū ꝯſuetū eſt dici:ꝛ multis vr̃ ſic eē.formet ḡ ſic rō:ſi laborioſū eſt aīe miſceri cū corpe:ꝛ bonū eſt aīe nō eē cū corpe:quēadmodū ſeqt̃ ex pōne Pla.ꝛ ſic vr̃ m'tl':tūc corpꝰ ñ eſt pp bonū aīe:ꝛ q2 nos debemꝰ ſic ponere aīa3 eē ꝯnexā corpi ꝙ corpus ſit ꝓpter bonū aīe.cū plato nō poneret aīa3 corpi ſic ꝯnexā:ſeqt̃ ꝙ male opiabat̃.

Dubitaret forte aliqs quō debemus ponere aīa3 ſic ꝯnexā corpi ꝙ corpus ſit ꝓpter bonū aīe:ꝛ ꝙ magis ſit corpus pp aīa3 q̃ ecõ. ¶ Dōm ꝙ aīa ſic cōparat̃ ad corpus ſ3 ꝙ ars cōparat̃ ad organa:ꝛ ſicut ars exercet ꝓpas opōnes p ꝓpria organa:ſic aīa exercet p ꝓprias opōnes p ꝓpriū corpus:ꝛ q2 cuil3 rei cōpetit pfectio p ꝓpas opōnes aīa exercēdo ꝓpas opōnes p ꝓpriū corpꝰ. ſeqt̃ ꝙ ipſa acqrat ſuas pfectōes in ſuo corpe:ſic ḡ magis ſunt organa ꝓpter artē q̃ ars ꝓpter organa:ſic magis eſt corpus pp aīa3 q̃ aīa ꝓpter corpus.

Alterius dubitaret forte aliqs.quō ex pōne plato.ſeqbat̃ ꝙ fugiēdū erat aīe oē corpus.ꝛ ꝙ laborioſum erat aīe ꝯiūgi corpori:ꝛ ꝙ magis erat aīa pro pter corpus q̃ ecõ. ¶ Dōz ꝙ plato ponebat ꝙ aīa p̄ mouebat ſeipſa3:ꝛ q2 aīa:vt dicebat:erat ꝯnexa corpi.iō aīa mota mouebat corpus:appellat aūt plato motus aīe opōnes eius:qre ſi aīa mouet̃ ex ſe coopat̃ ex ſe.nō ḡ indiget corpore vt pficiat̃ in opōnibus ſuis:cū ipſa ſeipſam moueat: ꝛ ex ſeipſa opet̃.nll's eſt ḡ fructꝰ aīe ꝯiūgi corpi.ſed eſt fructus corpori ꝯiūgi aīe inq̃tū mouet̃ ab ipa ꝛ pficit̃ p ipa3. fugiēdu3 eſt ḡ aīe oē corpus:cū nullus fructꝰ ſit ei ex eo ꝙ ꝯiūgit̃ corpori:ꝛ laborioſum eſt aīe corpori ſic eſſe ꝯiūctā: q2 retardat̃ aīa ab eius motu ꝓpter grauedinē corporis:ꝛ magis eſt aīa ꝓpter corpus q̃ ecōuerſo:q2 nullus fructus ꝛ nulla pfectio ꝯſurgit anime ex vnione ad corpus.ſi volumus ſeq opinionē platonis:ſed magis eſt fructus:ꝛ pfectio corporis ex eo ꝙ aīe eſt ꝯiūctū. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Immanifeſta aūt ꝛ circulo ferri celū cā3:n3 .n.aīe ſuba cā eſt circulariter ferri:ſ3 ſm accñs ſic mouet̃:neq3 corpꝰ cā:ſ3 aīa magis illi.** Cō. 50.

¶ Adducit ſcđa3 rōnē ꝯ Platonē oſtēdēs eū inſufficiēter determinaſſe de ꝯnexione aīe ad corpus:q2 per ꝯnexionē illā nō poterat reddere rōnē motuū qui ierāt corpori:circa qđ duo facit:q2 p̄ facit qđ dcm̄ eſt.2° remouet quanda3 cauillationē circa ꝑtacta ibi.(At vo)dicit ḡ:ꝙ immanifeſta eſt cauſa circulo ferri celū.i.qre celū moueat̃ circulariter:neq3 enim ſubſtātia anime eſt cauſa circulariter ferri celū:ſed ſm accñs anima mouet̃ ſic.i.circulariter.neq3 corpus eſt cauſa illius motus:ſ3 magis illi corpori anima debet poni cauſa ꝙ ſic moueat̃. ¶ Notādū aūt ꝙ ſ3 platonem aīa nr̃a erat ad imaginē anime celi:ideo ſpecialem rōnē hic adducit ꝯ aīam celi ſm ꝙ plato ponebat eam celo eſſe cōnexa3.nam ſi celū eſt animatū debemus ponere animā taliter celo eſſe ꝯnexā:ꝙ manifeſta ſit cauſa quare celū circulariter moueat̃.Et q2 B plato facere nō potuit repꝛhenſibilis erat poſitio ſua.

Dubitaret forte aliqs:quare plato nō potuit reddere cauſa3 ex aīa celi ꝙ celum circulariter moueret̃. ¶ Dōz ꝙ vt ſupra tāgebat̃ opinio platonis de anima ſpāliter intelligēda erat de anima celi:ſi autem intelligebat̃ de anima noſtra:hoc pro tāto erat inq̃tū hoc imitabat̃ illā:qre cū ipſe poneret aīam de ſe eſſe aſpectū rectū:ꝛ poſtea diceret hꝰ aſpectū rectū deinde reflexiſſe in circulu3 anime.ſm hoc de ſe ꝛ per ſe cōpetebat motus rectus.ſi aūt cōpetebat ei motus circularis:hoc erat ex ꝯñti:ꝛ p accñs.ꝛ q2 anima mouebat corpus eo motu quo mouebat ſeipſa3:ꝛ quo mouebat per ſe: ex parte aīe nō poterat aſſignari cauſa:qre celū circulariter moueret̃:nec ēt hꝰ cauſa poterat aſſignari ex pte corporis:q2 anima erat cauſa illi corpi qre moueret̃:nō autē ipm corpus erat huiuſmodi cā:ꝛ q2 neutro mō poterat aſſignari huiuſmodi cā īmanifeſta erat cā circulo celu3 ferri. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **At vo q2 neq3 meliꝰ dr̃:oportebit pp hoc dictum facere circulariter ferri aīa:q2 dignꝰ ſit ipſa moueri:q̃ mouere:moueri aūt ſic:q̃ alr. Qm̄ aūt huiuſmōi ītētio ꝛ alterꝰ rōnis magis ꝓpria hāc qdē dimittamus nunc.**

¶ Remouet q̃dā cauillatōꝫ poſſe3 fieri circa ꝑtacta.dicer

UVA. BHSC. IyR_077_1

ret forte aliqs: ꝙ iō celū moueṫ circulariter: qꝛ deꝰ voluit ipſ ſic moueri: ſꝫ h̄ nō ſufficit: qꝛ ſi deꝰ h̄ voluit. ḡ h̄ ē meliꝰ. aſſignāda ē igr cā: qꝛ h̄ ſit meliꝰ: ꝛ q̄re h̄ ſit ꝯgruētius. ideo ait. at vo: qꝛ neqꝫ dr̄ meliꝰ. i. neqꝫ dr̄ bn̄ a platōicis ꝙ oportebat ꝑ hoc deū facere circulariter ferri aīaꝫ: qꝛ diͤ gniꝰ ſit ipaꝫ aīam moueri q̄ mouere: ꝛ moueri āt ſic. i. circulariter q̄ aiter: veꝝ qꝛ h̄ cā q̄re celū moueaṫ circulariter nō ē ꝓpa huic libro: ſꝫ magis ſpectat ad libꝝ celi ꝛ mūdi. iō ſubdit ꝙ qn̄ hꝫ itētio ē magis ꝓpa rōnibꝰ alteris. i. rōnibꝰ celi ꝛ mūdi. iō hāc q̄dē itentōeꝫ dimittemꝰ nūc: qꝛ h̄ nō ē plus hꝫ itētio ꝓſeq̄nda. ⸿ Nōnm āt ꝙ eodē motu q̄ moueṫ aīa mouet ꝛ corpus. iō dicebat plato ꝙ deꝰ fecit aīaꝫ moueri circulariter: qꝛ meliꝰ erat ipam moueri ſic q̄ aīr: vt ꝯcluderet ꝙ aīa celeſtis circulariter mota circulariter poſtea moueret celū. ⸿ Nōnm ēt ꝙ in his que nāl̄r aguntˀ deꝰ vult ea q̄ ꝯgruūt nāe: cū ḡ nā ꝑncipal̄r dicaṫ d̄ forma. ꝛ ſi dr̄ d̄ mā h̄ ē p analogiā ad formā vt vult pħs. 2º pħicoꝝ. ꝛ 5º metha. ſi deꝰ vellet celū vel aīaꝫ celeſtē moueri circulariter oporteret ꝙ h̄ ꝯpeteret nāe ipſiꝰ aīe: ꝛ qꝛ anima vt plato dicebat ſm ſuā nām eſt aſpectus rectus: cām quare celum circulariter moueret aſſignare non poterat. ⸿ Deinde cum dicit.

Cō.51. ⸿ Iſtud āt icōueniēs accit: ꝛ huic rōni ꝛ pl'ibꝰ q̄ de aīa ſūt: copulāt. n. ꝛ ponūt i corpꝰ aīaꝫ nihil deteriātes ꝑp quā cāꝫ: ꝛ q̄ꝫo bn̄te corpe. Et tn̄ vr̄ hoc vtiqꝫ neciū eē: ꝑp. n. cōitatē hoc q̄dē agit aliqd: h̄ aūt patiṫ: ꝛ hoc q̄dē mouet: illud aūt moueṫ hoꝝ nihil ē adiuicem q̄buſcūqꝫ. Hi aūt ſolū conanṫ dicere quale q̄d ſit aīa. ⸿ De

Cō.52 ſuſceptiuo aūt corpe nihil adhuc determiatuꝫ eſt tāqꝫ ꝯtigēs ſit ſcd̄ꝫ Pithagoricas fabulas q̄lꝫ aīaꝫ q̄dlꝫ corpꝰ igredi: ſil' itaqꝫ dn̄t aliq ſic ſi aliqs dicat Rhetoricā i phyſtulis igredi. oꝫ. n. artē vti organis: aīaꝫ aūt in corpe. videṫ. n. vnūq̄dqꝫ ꝓpriā hēre ſpēm ꝛ formam.

⸿ Adducit 3am rōnē q̄ rō nō ſolū eſt ꝯ platonē: ſꝫ ēt eſt q̄dā mō ꝯ oēs pħos ātiquos loq̄ntes de aīa. iō ait: ꝙ illud aūt icōueniens ꝙ nūc aſſignabimus accidit huic rōni. i. huic pōni platōice ꝛ pl'ibꝰ alys pōnibꝰ q̄ ſunt de aīa. Plato. n. ꝛ alij pħi copulāt ꝛ ponūt aīaꝫ in corpꝰ nihil determinātes ꝑp quā cāꝫ ꝛ q̄ꝫo ſe hn̄te corpe: ꝛ tn̄ vr̄ hoc eē neciū: ꝙ dicaṫ q̄liter corpꝰ q̄d igrediṫ aīa eſt diſpoſitū ꝛ ꝓportiōatū: qꝛ ꝑp cōitatē. i. ꝑp ꝓportōeꝫ ꝛ ꝑp ordinē quē hꝫ agens ad patiēs ꝛ aīa ad corpꝰ h̄ q̄dē. i. agēs agit aliqd. h̄ āt. i. patiēs patiṫ: ꝛ ꝑp hꝫ ꝓportōeꝫ h̄ q̄dē. i. aīa mouet. illud aūt. i. corpus moueṫ. ꝛ ſubdit: ꝙ. n. aūt hoꝝ. i. nulla hꝫ ꝯueniētia vl' ꝓportio ieſt adiuicē q̄buſcūqꝫ ꝯtigētibꝰ ꝛ idn̄tibus: ſꝫ oꝫ eſſe deteriata ꝛ diſpoſita q̄bꝰieſt talis ꝓportio. ꝛ ſubdit ꝙ hi aūt. i. pħi ſolū conāṫ dr̄e q̄le q̄d ſit aīa. de ſuſceptiuo āt corpe vel ad h̄ determināt tāqꝫ ꝯtingēs ſit ſm pythagoricas fabulas q̄lꝫlibꝫ aīam corpꝰ q̄dlꝫ igredi. iſti itaqꝫ dicunt ſil' aliqd ſicut ſi aliqs dicat rhetoricā. i. illā artē igredi in fiſtul. i. in organa alteriꝰ artis. oꝫ. n. artē q̄dē vti ꝓpriys organis: aīaꝫ āt oꝫ eē in corpe ꝓpō: qꝛ vr̄ vnūq̄dqꝫ corpꝰ hr̄e ꝓpriā ſpēm ꝛ ꝓpriā formā: ꝛ pari rōne ſupplendum eſt ꝙ vnaq̄qꝫ forma ꝛ ſpecies reqrit ꝓpriū corpꝰ.

Dubitaret forte aliqs: quomō ex pōne platōis ſequebaṫ ꝙ q̄libꝫ aīa igrederet q̄dlibet corpꝰ. ⸿ Dōm ꝙ plato ponebat aīam ꝯiungi corpori ꝛ alligari ſibi vt moueret ipſ. vn̄ nō videbaṫ aīr loq de vnione aīe ad corpꝰ: niſi ſic loq̄mur d̄ ꝯiunctōe manꝰ ad aliqd organū: qꝛ ſicut mota manꝰ mouet organū cui ꝯiungiṫ ſic mota aīa mouet corpꝰ cui ē ꝯnexa. cū ḡ q̄libet manꝰ ſit organū organoꝝ. ꝛ ſicut q̄lꝫ manꝰ pōt ꝯiūgi cuilibꝫ organo ſic ſm hoc q̄libꝫ aīa poterit ꝯiūgi cuilibꝫ corpi. ſi. n. moto pede mouet illud q̄d ē alligatū pedi nihil ad rē: vtꝝ illud alligatū ſit ferꝝ vel lignū vel aliqd hꝫ corpꝰ. nō. n. vis eſt in h̄ cuiuſcūqꝫ ſpēi ſit illud hꝫ alligatuꝫ. poſſet. n. eē vis ꝙ nō deberet eē cuiuſcūqꝫ q̄titatis: ſꝫ cū Plato ꝛ alij pħi ſolum determinarēt de aīa ꝛ nihil dicerēt de ſuſceptibili. i. de corpe: qꝛ ḡ in ſuis pōnibus nō declarabāt: cuiꝰ diſpōnis debeat eē corpꝰ aīatuꝫ: nec ēt determiabāt q̄te q̄titatis debeat eē hꝫ corpꝰ: relinq̄bāt ſm eos: ꝙ q̄cūqꝫ aīa poſſet igredi q̄dcūqꝫ corpꝰ cuiuſcūqꝫ ſpēi vel diſpōnis eēt hꝫ corpus vel etiā cuiuſcūqꝫ q̄titatis exiſteret.

Alia āt opio q̄ tradita eſt de aīa credibilis q̄dem multis ꝛ neqꝫ vna minor his q̄ dicta ſunt: rōnes aūt tanq̄ꝫ directiuas p̄bens: ꝛ in cōi factis rōnibus. Cō.53. Armoniam. n. quādam dn̄t.

⸿ Poſtq̄ꝫ pħs poſuit opiōnē Platōis ꝛ democriti. In pte iſta vt dicebaṫ arguit ꝯ opiōneꝫ empe. circa q̄d duo facit: qꝛ p̄ ponit q̄dā opiōnē ꝯformē opiōni emp. ꝛ eā iprobat. 2º deſcendit ſpāliter ad opiniōnē emped. ibi ⸿ Inueſtigabit aūt hoc vtiqꝫ) Circa p̄muꝫ duo facit: qꝛ p̄mo ponit hꝫ opiōneꝫ. 2º eā improbat ibi (Et. n. armoniā) Dicit ḡ. Alia aūt opinio eſt quedā tradita de aīa credibilis q̄dē multis ꝛ neqꝫ vna minor his que dicta ſunt. q. d. ꝙ hec opinio nō eſt minor alys opionibus: imo maior ꝛ ꝓbabilior. ratōes aūt tanq̄ꝫ directiuas p̄bens rationibus dico in cōi factis: ꝛ ſubdit ꝙ armōiaꝫ quādā dn̄t ſup. eē aīaꝫ. iſta itaqꝫ opio ſic ꝓbabilis ſic faciens rōnes directas eſt ꝙ anima ſit armonia q̄dā. ⸿ Nōnduꝫ aūt ꝙ dicit rōnibus in cōi factis: qꝛ antiq pħi vtplurimū arguebant p quedā cōia. Neſciebant aūt deſcēdere ad ꝓpria. ⸿ Deidecum dicit.

⸿ Et. n. armoniaꝫ tēperamentū ꝛ compōnem ꝯtrarioꝝ eſſe: ꝛ corpus componi ex cōtrarys. ⸿ Et q̄dē armōia q̄dā rō compoſitoꝝ: eſt aut ꝯpō: aīam aūt neutꝝ poſe eſt eſſe hoꝝ. Cō.54

⸿ Improbat hꝫ poſitōeꝫ. Ad cuius euidētiā ſciendū ꝙ armonia eſt q̄dā ꝯpō vel quedā rō ꝯponibiliū derelicta vel facta p motū alicuiꝰ agētis. quā armoniā ſequunṫ vel cōcomitanṫ alique ꝓprietates. quadrupliciter ḡ quātū ad p̄ſens ſpectat armonia conſiderari pōt. p̄mo ſm ſe vt eſt q̄dā cōpoſitio vel quedā rō. 2º ꝯſiderari pōt vt ꝯparaṫ ad motuꝫ tanq̄ꝫ ad p̄ncipiū effectiuū ex quo relinquiṫ. 3º vt ꝯparaṫ ad ꝓprietates que cōcomitanṫ ipſam. 4º vt ꝯparaṫ ad ipſa cōponibilia: quoꝝ eſt ꝯpoſitio ꝛ ratio. q̄tuor ḡ facit ſm ꝙ his quattuor modis ꝓbat animā non eſſe armoniā. p̄mo ḡ ꝓbat aīam nō eſſe armoniā: ſi armonia cōſidereṫ in ſe. 2º ꝓbat h̄: ſi armonia comparet ad ſuū p̄ncipium effectiuū. 3º ſi comparet ad ꝓprietates. 4º ſi cōparetur ad ipſa cōponibilia. 2a ibi (Ampliꝰ aūt mouere.) 3a ibi (Cōgruit aūt magis) 4a ibi (Ampliꝰ aūt q̄m) Dicit ḡ. ꝙ ꝛ. n. armoniā dicimꝰ eſſe ſup. tēperamtū ꝛ ꝯpōnem contrarioꝝ: ꝛ corpus dicimus ꝯponi ex ꝯrys. ſm ſe ḡ ꝛ formaliter armonia videṫ eſſe cōpoſitio ꝛ tēperamētū illorum ꝯrioꝝ ex q̄bꝰ cōponiṫ corpus: ꝛ q̄dē cū armonia ſit q̄dā ratio aut compoſitio compoſitoꝝ: anima aūt neutꝝ hoꝝ eſt poſſibile eſſe. ḡ non eſt armonia.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ videṫ falſuꝫ eſſe q̄d hic pħus ait. vꝫ. ꝙ anima nō ſit cōpoſitio nec rō cōpoſitoꝝ. nā illud eſt rō cōpoſitoꝝ q̄d retinet ꝛ tener ipſa ꝯpoſita: ſꝫ aīa tenet ꝛ retinet ipa elta ex q̄bꝰ cōponitur corpꝰ. ne feranṫ i propria loca. ḡ aīa eſt rō ipoꝝ cōpoſitoꝝ. i. ipſoꝝ elementoꝝ ex quibus cōponiṫ corpꝰ. ꝙ aūt aīa cōtineat ſic elemēta. pꝫ p pħuꝫ in ſecundo huius. qui

ait ꝙ aliqd eſt ꝯtinēs elta q̄ ferunt̄ in ꝯ̄ria loca. ⁊ ſubdit ꝙ euelarent̄.n.elta ⁊ recederēt a corꝑe niſi aliqd eēt ꝓhibens: ⁊ addit ꝙ hꝰ ꝓhibens eſt aīa. ſic ēt in p̊ hꝰ dr̄ ꝙ aīa magis ꝯtinet corpus q̄ȝ corpꝰ aīaȝ. nā aīa recedente a corpore corpꝰ expirat ⁊ marceſcit. marceſcit.n.corpus: qꝛ ipa cōpoſita diſſoluunt̄. aīa g̊ eſt rō ꝯpoſitoꝝ.i.ꝯponibiliū: qꝛ ꝯtinet ipa ꝯponibilia q̄ ſunt ꝯpoſita adiuicē ⁊ ea recedēte h̄ q̄ ſunt adiuicē ꝯpoſita diſſoluūt̄. ¶ Dōȝ ꝙ cū dr̄ ꝙ aīa nec eſt ꝯpoſita nec ē rō ꝯpoſitoꝝ ibi rō accipiēda eſt ꝓ tēperamēto ipſoꝝ ꝯpoſitoꝝ: qd̄ pȝ ex lr̄a p̄cedēte. nā cū p̊us dixiſſet ꝙ armōia ē ꝯpō vel tēpamētū ꝯ̄rioꝝ. poſtea dixit ꝙ aīa nec ē ꝯpō nec ē rō ꝯpoſitoꝝ. accepit g̊ h̄ rōnē ꝓ tempamēto. dicamꝰ g̊ ꝙ ꝯponibilia ꝯponūt̄.i. vniūt̄ adiuiceȝ ⁊ eis ꝯpoſitis ſi ſit ibi tēpamētū ⁊ ꝓportio dr̄ ibi eſſe armonia. armōia g̊ formal'r ⁊ eēntial'r aut ē ipa vnio ⁊ ipſa ꝯpō ꝯponibiliū vl' vt meliꝰ dicamꝰ ē ipm̄ tēpamētū ⁊ ipa ꝓportio ꝯponētiū: ſȝ cū qd̄libȝ hoꝝ ſit accn̄s: qꝛ ipa diſpō m̄aē ſiue ipȝ tēpamētū ꝯponētiū ⁊ ipſa vnio vel ipſa ꝯpō ꝯponibiliū accn̄s ē cū oporteat armoniā eē aliqd̄ hoꝝ aīa q̄ eſt neutꝝ hoꝝ nulloꝰ armonia dici dȝ. mō g̊ negat ph̄s ꝙ aīa nulloꝰ ſit rō componētiū vt rō in ꝯ̄riū oñdebat: ſȝ vult ꝙ nulloꝰ ſit illa rō q̄ ē armōia ⁊ tēpamētū. ¶ Deide cū dic̄.

¶ Amplius aūt mouere nō eſt armonie: anime aūt attribuunt omnes hoc.

¶ Adducit 2am rōnem q̄ ſumit̄ ex eo ꝙ armōia ꝯparat̄ ad motū dicēs. ampliꝰ āt armonie nō ē mouere. aīe āt oēs tribuūt h̄. vȝ. ꝙ ei ꝯpetat mouere. g̊ aīa nō ē armōia.

Dubitaret forte aliqs. quomō armōie nō ē mouere. ¶ Dōȝ ꝙ armōia nō mouet: ſȝ ē aliqd derelictū ex motu. agēs.n. mouet ⁊ diſponit m̄am q̄ diſpoſita ⁊ tēpata relinqt̄ in ea debita ꝓportio ⁊ debita armōia vel ipa miſcibilia ꝯponētia mixtū ſe trāſmutāt ⁊ alterāt adiuicē: qbꝰ trāſmutātꝭ ⁊ alteratis reſultat ibi debitū tēpamētū ⁊ debita armōia: armōia g̊ n̄ mouet nec trāſmutat: ſȝ ē aliqd ꝯn̄s trāſmutatōeȝ ⁊ motū. ide ē g̊ ꝙ nos dicebamꝰ hāc rōnē ſumptā eē n̄ ex ipa armōia in ſe ꝯſiderata: ſȝ vt ꝯpat̄ ad motū q ē ſuū p̄nm effectiuū. dȝ g̊ ſic formari rō. armōie nō ē mouere. aīe ē mouere: qꝛ oēs ph̄i tribuūt aīe h̄. vȝ. ꝙ moueat. g̊ n̄ ē armōia. ¶ Deide cū dic̄.

Cō. ¶ Cōgruit āt magis de ſanitate dicere armōiā:
55. ⁊ oīno de corꝑis virtutibꝰ q̄ȝ de aīa: māifeſtū aūt ſi aliqs tentauerit reddere paſſiōes: ⁊ opa aīe armonia quadā. difficile.n.ē adaptare.

¶ Ponit 3am rōnē ſumptā ꝑ ꝯpatōeȝ ad ꝓp̄etates. d. ꝙ cōgruit āt magis de ſanitate ⁊ oīno de v̄tutibꝰ corporeis dr̄e eē armoniā q̄ȝ dr̄e h̄ de aīa. māifeſtū āt ſi aliqs tētauerit reddere paſſiōes ⁊ opa aīe ex eo ꝙ ē armōia q̄dā difficile erit h̄ adaptare.i. difficile erit tales rōnes reddeꝛ. ¶ Notādū ꝙ cognita qditate rei hēmus viā ad reddēdū rōnē de ipſis accn̄tibꝰ ⁊ de ipſis ꝓp̄etatibꝰ. iō dicebat̄ in ꝓlogo ꝙ ſm q̄ſcūq; diffōnes nō ꝯtigit accn̄s cognoſcere: ſȝ neq; ſi ſm diffōnes illas ē facile imagīari aliqd de ipſis accn̄tibus oēs tales diffōnes vane ſunt. q̄re ſi aīa eēt eſſential'r ipa armōia: tūc cognita qditate armōie de facili poſſemꝰ reddere rōnē paſſionū ⁊ opationū aīe. Sȝ cū cognita qditate armōie difficile ſit h̄ cognoſcere ſeqt̄ ꝙ aīa nō ſit armonia. ¶ Nōnm āt ꝙ cognita qditate ipſiꝰ ꝓportōis poſſumus reddere rōnē eoꝝ q̄ ꝯpetūt ſanitati robori ⁊ decori. ⁊ alijs hꝰ v̄tutibꝰ corꝑalibꝰ. naȝ h̄ in q̄dā armonia ⁊ cōmēſuratōe ꝯſiſtūt. nā ſanitas ꝯſiſtit in ꝓportōe ⁊ armōia humoꝝ. Robur v̊o in ꝓportione oſſiū ⁊ neruoꝝ. vt inuit ph̄s in p̄nº tertij de eligēdis. Per armoniā g̊ poſſumꝰ reddere rōnē eoꝝ q̄ ꝯpetūt iſtis v̄tutibꝰ corꝑalibꝰ: ſȝ q̄l'r ꝑ armoniā poſſemꝰ reddere rōnē ipoꝝ opeꝝ itll'ibiliū ⁊ ipaꝝ paſſionū aīe nulloꝰ eēt facile: ⁊ qꝛ ſic ē: ſanitas ⁊ hꝰ v̄tutes corꝑales magꝭ vīr eē armōia q̄ȝ aīa. ¶ Deide cū dic̄.

¶ Ampliꝰ āt qm̄ dicimꝰ armoniā i duo reſpiciē Cō. 56
tes: maxime qdē ꝓpria magnitudinū in h̄ntibꝰ motū ⁊ pōnem ⁊ ꝯpōnē ipoꝝ: cū ſic ꝯgruāt: vt nullū ꝯgeneū ꝑtermittat̄: hic āt ⁊ eoꝝ q̄ miſcentur rōnē. ¶ Neutro qdē igit̄ mō rōnabile eſt. Cō. 57

¶ Adducit 4am rōnē ſumptā ꝑ ꝯpatiōeȝ ad ipa ꝯpōibilia: quoꝝ ꝯpō ⁊ rō vīr eē armōia. circa qd̄ duo facit: qꝛ p̊ ait ꝙ aīa n̄ ē armonia: qꝛ nec ē ꝯpō nec rō ꝯponibiliū. 2º qd̄ ſupoſuerat ꝓbat ibi (Cōpō aūt ꝑtiū) dicit g̊. Amp̄. āt qm̄ dicimus armoniā reſpiciētes i duo.i. ad duo. nā vnoº armonia ē maxīe ꝓpa magnitudīe. ⁊ h̄ in magnitudibꝰ h̄ntibꝰ motū poſitionē ⁊ ꝯpōnē ipſoꝝ.i. ipſaꝝ ꝑtiū: cū ipe ꝑtes ſic ꝯgruāt.i. ſic ꝯueniāt vt nullū ꝯgeneū.i. nihil eiuſdeȝ gn̄is ꝑtermittat̄. ipa g̊ ꝯpō ⁊ ordinatio ꝑtiū ſine defectu dr̄ armonia. hic āt ⁊ alioº dicimus armoniā eſſe rōnē eoꝝ q̄ miſcent̄. ⁊ ſubdit ꝙ neutro qdē igr̄ mō.i. nullo illoꝝ modorū eſt rōnabile aīaȝ eē armoniā. ¶ Nōnm āt ꝙ ꝑtes alicuius totiꝰ vel ꝯponētia aliqd̄ totū: aliqn̄ ſic ordināt̄ in toto ꝙ qd̄libet ꝯponētiū remanet ī nā ſua. vt pȝ de lapidibus ꝯponētibꝰ domū ⁊ de chordis ꝯſtituētibꝰ citharā: ⁊ d̄ fiſtulis ꝯſtituētibꝰ organa. nā qlibȝ lapis remanet in nā ſua. ⁊ q̄libȝ chorda ī cithara: ⁊ q̄libȝ fiſtula in orgāis manet ſm ſuā ſubāȝ: aliqn̄ v̊o ꝯponibilia nō remanent ī nā ſua. vt pȝ de el'tis ꝯponētibꝰ mixtū q̄ nō manent ſub formis ꝓprijs: vtroq; āt mō īuenit̄ armonia. nā cū ꝯponētia totuȝ remanēt in eo ſub ꝓprijs formis: tūc armonia eſt ꝯpō ꝯponibiliū nō patiēs defectū alicuiꝰ ꝯgenei.i. alicuiꝰ eiuſdē gn̄is. nā cū nulla chorda deficit ī cithara: ⁊ nulla fiſtula debita deficit in orgāis: ⁊ nullus lapis debitꝰ d̄ficit in domo: tūc ex hoc vīr reſultare q̄dā ꝓportio ⁊ q̄dā armonia: qn̄ vero ꝯponētia nō remanēt ſub ꝓprijs formis. vt pȝ in mixtione. tūc armonia nihil eſt aliud q̄ȝ rō miſcibiliuȝ: ⁊ qꝛ neutro iſtoꝝ modoꝝ aīa vīr eſſe armonia. nulloº vīr ꝯcedēdū aīaȝ armoniā eſſe. ¶ Nōnm ēt ꝙ qn̄ ꝯponētia remanent ſub ꝓprijs formis p̄nt h̄re multā diuerſitatē. nā aliqn̄ ipa ꝯponētia reqrūt ꝓpriū motū: qꝛ aliter mouet̄ chorda acuta al'r chorda grauis. aliqn̄ v̊o reqrūt ꝓpriā diſpōnem. vt pȝ in domibꝰ ꝯſtituentibꝰ ciuitatē q̄ nō opȝ ꝙ adiuicē ſe ꝯtingāt: tn̄ ſi bn̄ dȝ eſſe diſpoſita ciuitas opȝ domos eē bn̄ ordinatas. aliqn̄ v̊o hꝰ ꝑtes ꝯſtituentes totū non ſolū reqrūt debitā poſitioneȝ: ſȝ ēt reqrūt debitū ꝯtactū ⁊ debitā ꝯpōnē. vt pȝ de lapidibꝰ ꝯſtituētibꝰ domū quos oȝ ſe ꝯtingere vt domū ꝯſtituāt. ideo ph̄s ait hꝰ armoniā eſſe ī magnitudinibus h̄ntibus motū poſitioneȝ ⁊ compōnē ipſaꝝ partium. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Cōpoſitio aūt ꝑtiū corꝑis m'tū īueſtigabilis eſt. m'te.n. cōpōnes ꝑtiū: ⁊ multipl'r ſunt: cuiꝰ igit̄ ⁊ q̄uo cōgruit accipe itellectū: cōpōnē eē: aut ⁊ ſenſitiuū ⁊ appetitiuum.

¶ Probat qd̄ ſuppoſuerat: circa qd̄ duo facit: qꝛ p̊ ꝓbat ꝙ aīa nō ē armonia q̄ ē ꝯpō ꝑtiū. 2º ꝙ nō eſt armonia q̄ ē rō mixtionis ibi. (Sil'r āt.) dicit g̊ ꝙ ꝯpō aūt ꝑtiū corꝑis eſt multū īueſtigabilis.i. eſt valde manifeſta: ⁊ multe compoſitiōes ꝑtiū ſunt ⁊ ꝑtes multipl'r ſunt ꝯpoſite. cuiuſmodi ergo ⁊ q̄uo ꝯgruit accipe ītellectū ꝯpōneȝ eſſe aut ſenſitiuū ⁊ appetitiuū ſup. nō eſt facile īueſtigare. ¶ Nōnm aūt vīȝ rōnis hꝰ in hoc ꝯſiſtere ꝙ qꝛ poſitio partiū corporis ē facile īueſtigabilis: ea aūt que ſunt aīe qualiter ſint cōpoſita nō eſt facile īueſtigabile cuiuſmodi pars cōponit itellectū: ⁊ qualiter ītellectꝰ aut ſenſus aut appetitꝰ ſunt cōpoſita nō ē facile īueſtigabile: q̄re aīa ⁊ ea q̄ ſūt aīe nō p̄nt eē armonia q̄ eſt ꝯpō ꝑtiuȝ ⁊ q̄ eſt faciliter inueſtigabilis:

UVA. BHSC. IyR_077_1

¶ Nõn⁹ ēt ꝙ ſm armõiā q̄ ē ↄpõ ptiū cū remaneāt ptes in ſua nā ⁊ ſua ſuba facile ē videre q̄lr̄ ē tal' ↄpõ. nā facile eſt videre q̄ṁo carnes ⁊ oſſa ↄſtituūt corp⁹ aīal': ⁊ q̄ṁo lapides ↄſtituūt domū ⁊ chorde citharaꝝ. ⁊ ſic ð alÿs. veꝝ qꝛ miſcibilia ñ manēt ī mixto ſub ꝓprÿs formis. difficile ē videre q̄l' ſit armõia q̄ ē rõ mixtiõis: vt difficile ē videre q̄lr̄ elt'a ↄponūt carnē aut os aut qðcūqꝫ mixtū. Deīde cū dic̄.

¶ Silr̄ āt ⁊ icõueniēs ⁊ rõnē mixtiõis eē aīaꝫ: ñ eniꝫ eādē hꝫ rõnē cõmixtio elt'oꝝ ſm quā caro: ⁊ ſm quā os. Accidet igit̄ multas aīas hēre: ⁊ ſcðm oē corp⁹: ſiqdē oīa ex elt'is cõmixtis ſūt: cõmixtionis aūt rõ armonia ⁊ aīa.

¶ Improbat aliud mēbꝝ. vꝫ. ꝙ aīa ñ ſit armonia q̄ eſt rõ mixtiõis. d. ſilr̄ āt ⁊ incõueniēs ē aīaꝫ eē rõnē mixtiõis: qꝛ nõ hꝫ eādē rõnē mixtio elt'oꝝ ſꝫ quā ē caro ⁊ ſꝫ quā ē os. accidet igr̄ m'ltas aīas hr̄e oē cõp⁹ ſꝫ diuerſas ſuas ptes: ſiqdē oīa mēbra ſunt ex elt'is ↄmixta: ⁊ aīa ē armõia ⁊ rõ ↄmixtiõis: oꝫ ſꝫ diuerſas rõnes ↄmixtiõis reptas in vnoq̊qꝫ corpe aīato eſſe ibi diuerſas aīas: qð eſt inconueniēs. ¶ Nõnᵐ āt ꝙ qꝛ caro ē valde qd mobile īgēiauit nā vt ī q̊lꝫ aīali eēt aliqd duꝝ ad ſuſtinēdā carnē. vñ aliqb⁹ aīalib⁹ dedit nā oſſa aliqb⁹ ſpinas. aliqb⁹ v̄o ſipiões. in oī g̊ aīali ſūt diuerſe rõnes mixtiõis: qꝛ ñ ſm eādē rõnē ↄſtituūt̄ elt'a ad ↄſtituēdā carnē vl' os vl' ſpinā vel ſipionē. i. neruū illū quē hñt aīalia loco oſſis. qr̄ ſi aīa idē ē qð rõ mixtiõis in q̊lꝫ aīali erūt diuerſe aīe: qð ē icõueniēs. Deīde cū dic̄.

Cõ.58 ¶ Inueſtigabit āt h̄ vtiqꝫ aliqs ab empedocle: vnūq̊qꝫ. n. hoꝝ rõne q̄dā dic̄ eē: vtꝝ igit̄ h̄ rõ aīa eſt: aut magis alteꝝ aliqð cū ſit in partib⁹.

¶ Spālr̄ deſcēdit ad opīonē empe. q videbat̄ h̄ põere ꝙ aīa ⁊ forma rei eēt idē qð armõia ⁊ ꝓportio q̄dā. circa qð tria facit: qꝛ p̊ īprobat hꝯ põnē. 2º. hāc põnē q̄uis ſit falſa: oñdit tñ eā eē ꝓbabilē. 3º epilogat circa determiata. 2ª ibi (Si v̄o alteꝝ) 3ª ibi (Et qð qdē) igr̄ circa p̊ᵐ tria facit ſm ꝙ tres rõnes adducit ↄ empe. 2ª ibi (Amp̄. āt) 3ª ibi. (Et h̄ vtit̄.) dic̄ g̊ ꝙ iueſtigabit aūt h̄ vtiqꝫ aliqs ab empe. qꝛ ip̄e dic̄ vnūq̊qꝫ hoꝝ aīatoꝝ eē rõne q̄dā. i. ꝑ rõnē q̄ꝫdā. ſi g̊ vnūq̊qꝫ corp⁹ aīatū hꝫ eē ꝑ q̄ꝫdā rõnē. i. ꝑ q̄ꝫdā ꝓportionē: cū vnūq̊qꝫ tale corp⁹ hēat eē ꝑ aīaꝫ. vtꝝ g̊ hec rõ ⁊ hᵉ ꝓportio ē aīa aut magis aīa eſt alteꝝ aliqð q̄ꝫ hꝯ ꝓportio cū hꝯ ꝓportio ſit ī ptib⁹ ſup. alia ⁊ diuerſa. ¶ Nõnᵐ ꝙ qcqd dicat emp̄. icidit in icõueniēs. nā ſi dicit aīaꝫ eē ꝓportionē icidit in īcõueniēs ſupi⁹ tactū. vꝫ. ꝙ cū ī ptib⁹ corpis ſint diuerſe ꝓportõēs: ꝙ ī eodē corpe ſūt diuerſe aīe. ſi āt dicat aīaꝫ ñ eē ꝓportõēꝫ. tūc ↄdicit ſibi cū diceret corpus aīatū hr̄e eē ꝑ q̄ꝫdā ꝓportiõēꝫ: qð ñ eēt niſi aīa eēt q̄dā ꝓportio. nam eſſe nõ habꝫ ſimpl'r corpus animatū niſi per animam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius aūt vtꝝ ↄcordia cuiuſlibet mixtionis cā: aut eius q̄ ſcðm rõnem.

¶ Adducit 2ᵃᵐ rõnē ↄ emp̄. d. ampli⁹ āt ſup. q̄ret aliqs ab emp̄. vtꝝ ↄcordia ſit cā cuiuſlꝫ mixtiõis aut ſit cā ſolū hꝯ mixtõis q̄ ē ſm rõnē. i. ſm ꝓportõēꝫ ꝑ quā ſup. ↄſtituunt̄ corpa aīata. ¶ Nõnᵐ āt ꝙ ꝑ hāc rõnē qcqd dicat empe. icidit in icõueniēs. nā cū ip̄e diceret ꝙ aīa ē q̄dā ꝓportio ⁊ q̄dā armõia. tūc q̄rat̄ ab emp̄. vtꝝ ↄcordia quā ponebat cāꝫ gñatõis reꝝ ſit cā cuiuſlꝫ mixtiõis: ꝙ ſi ipſe dicat qð ſic. tc̄ vel oē corp⁹ mixtū eēt aīatū vl' oportebit dare aliq̄ꝫ aliam cām q̄ꝫ ↄcordiā q̄ faciat mixtionem illā quā reqrit aīa. ſi āt dicat amicitiā vel ↄcordiā nõ eē cāꝫ cuiuſlꝫ mixtiõis: ſꝫ ſolū mixtiõis aīate vel mixtiõis illi⁹ quā reqrit rõ aīatoꝝ: tc̄ ↄdicit põni ſue. dicebat. n. litē eē cāꝫ cuiuſlꝫ diſgregatõis: ↄcordiā v̄o cuiuſlꝫ ↄgregatõis. Deīde cū dic̄.

¶ Et hoc vtrū rõ ē: aut aliq̄d p̄ter rõnē. ¶ Hec quidē igit̄ hñt huiuſmodi dubitationes. Cõ.59.

¶ Adducit 3ᵃᵐ rõnē ↄ empe. d. ⁊ ſup. q̄rat̄ ab empe. vtꝝ h̄. i. ↄcordia ē idē qð rõ. i. ꝓportio quā dic̄ eſſe aīaꝫ: aut ↄcordia eſt aliqd alteꝝ p̄ter rõnē. i. p̄ter hꝯ ꝓportõēꝫ ⁊ armoniā. ⁊ ſubdit ꝙ h̄ qdē igr̄ dicta ab emp̄. hñt hꝯ dubitationes: qꝛ qcqd emp̄. dicit icidit in icõueniēs. ¶ Nõnᵐ āt ꝙ ꝑ hāc ēt rõnē tertiā qcqd dicat empe. icidit in icõueniēs. nā ſi ip̄e dicat ꝙ cõcordia ſit idē qð illa rõ ⁊ illa armonia quā dicit eē aīaꝫ. tūc cū ↄcordia ſit cā illi⁹ armõie idē erit cā ſui ipſi⁹. ſi v̄o dicat ↄcordiā ñ eē illā armõiā ⁊ illā ꝓportõēꝫ: tūc cū armõia ⁊ ꝓportio ſit q̄dā ↄueniētia: ↄueniētia āt ſit q̄dā ↄcordia. ſeq̄t̄ ꝙ ↄcordia nõ ſit ↄcordia. vel g̊ oꝫ dr̄e empe. ꝙ ↄcordia ſit cā ſui ipſi⁹: vel ꝙ cõcordia nõ ſit ↄcordia: quoꝝ vtrūqꝫ eſt icõueniēs. ¶ Deīde cū dicit.

¶ Si v̄o alteꝝ eſt a mixtõe aīa: qd igit̄ ſil'is carnis eē interimit̄: ⁊ alÿs ptibus aīalis.

¶ Quia dixerat ſupi⁹ ꝙ hᵉ põ ꝙ aīa ē q̄daꝫ ꝓportio ⁊ q̄dā armõia vel q̄dā mixtio hēbat directas rõnes: ꝓp qð īuenebat eā eē ꝓbabilē. iõ h̄ oñdit q̄ṁo hꝯ poſitio ſit ꝓbabil'. circa qð duo facit ſm ꝙ armõia dupl'r ſumi põt. nā p̊ oñdit ꝙ vr̄ eſſe ꝓbabile aīaꝫ eē armoniā ꝑut armõia eſt idē qð ↄpõ ptiū. 2º. declarat ꝙ vr̄ eē ꝓbabile aīaꝫ eē armõiā ꝑut armõia eſt idē qð rõ ↄpõnis vel mixtiõis ibi (Adhuc āt) dicit g̊. ſi v̄o aīa eſt aliqd alterū a mixtiõe. i. ab armõia q̄ ē mixtio ⁊ ↄpõ ptiū qd igit̄ ſil' carni eſſe. ⁊ alÿs talib⁹ ptib⁹ aīalis iterimit̄. i. tollit̄ ſup. aīa. formet̄ g̊ ſic rõ. illud q̄ interempto ⁊ remoto remouet̄ aliud ꝓbabile vr̄ ꝙ ſit idē cū illo: ſꝫ remota carne ⁊ remotis alÿs ptibus ex qbus componit̄ animal ſtatiꝫ remouet̄ aīa: q̄re vr̄ anima eſſe idem qð ↄpõ ipſaꝝ partium: qꝛ tollit̄ anima amota mixtione ⁊ amota ↄpõne taliū ptiū. ¶ Deīde cum dicit.

¶ Adhuc aūt ſiqdē nõ vnaqueqꝫ ptiū hꝫ aīaꝫ: ⁊ ſi nõ eſt anima ratio compoſitiõis: qd eſt ꝓp qð corrumpit̄ anima deficiente.

¶ Oñdit ꝙ vr̄ eē ꝓbabile aīaꝫ eſſe armõiā q̄ ē rõ mixtionis ⁊ ↄpõnis. d. adhuc āt ſi qdem nõ vnaq̄qꝫ ptiū al'is hꝫ aīaꝫ q̄ ſit rõ mixtiõis: ⁊ ſi aīa nõ eſt rõ ↄpõnis qd ē ꝓp qð corrūpit̄. i. tollit̄ aīa ðficiēte tali rõne mixtiõis ⁊ ↄpõnis. hꝫ aūt hec rõ eādeꝫ viꝫ cū alia. nā qꝛ amota rõne ↄpõnis tollit̄ aīa: vr̄ ꝙ aīa ſit idē qð armonia: q̄ eſt rõ mixtionis. ¶ Nõnᵐ āt ꝙ he due rõnes volētes ꝓbare aīaꝫ eē armoniā ſunt ꝓbabiles ⁊ appentes: ſꝫ ñ ſūt nec̄ie ⁊ vere. naꝫ nõ oꝫ ꝙ q̊cūqꝫ remoto remoueat̄ ⁊ aliud: ꝙ illud ſit ideꝫ cū illo. nā nõ poſſet ab igne tolli cal'itas niſi tolleret̄ ei⁹ ſuba ⁊ nā: nõ tñ ꝓp hoc calor eſt forma ſubalis ignis.

¶ Qð qdē igit̄ ñ armõiā poſſe ē eē aīaꝫ: neqꝫ circulariter moueri māifeſtū ē ex dictis: ſꝫ āt accidēs moueri ſic̄ dixim⁹ ē ⁊ mouere ſeipſam: vt moueri qdē in quo ē: hoc āt moueri ab aīa: al'r aūt nõ eſt poſſe moueri ſcðm locū ipſam. Cõ.60.

¶ Ultimo epilogat circa deteriata. d. qð qdē igr̄ nõ ē poſſe aīaꝫ eē armoniā vt dicebat emp. neqꝫ circulariter eā moueri vt dicebat plato māifeſtū ē ex dictis: ſꝫ ē. i. ↄtingit eā moueri ſꝫ accñs ſic̄ dixim⁹ ⁊ ↄtingit eā mouere ſeip̄aꝫ vt ↄʳ moueri qd. i. aliqd in eo in q̊ eſt. ſic g̊ mouet̄ aīa: qꝛ mouet̄ corp⁹ in q̊ exiſtit. ideo ſubdit ꝙ h̄ āt moueri ē ab aīa. ⁊ iſta aīa mouet ſeip̄aꝫ mouēdo corp⁹. al'r āt ñ ē poſſe moueri ipſam ſm locum.

RAtionabili⁹ aūt dubitabit vtiqꝫ aliqs de ip̄a tā q̄ꝫ q̄ mouet̄ ī huiuſmõi ↄſiderās. dicimus. n. aīaꝫ triſtari gaudere: Cõ.61.

UVA. BHSC. IyR_077_1

conſiderare: timere: amplius autem iraſci: ⁊ ſentire: ⁊ itelligere: hec aūt oīa motus eē videnť: vñ opinabiť aliqs ipſam moueri.

℄ Poſtq̃ phs diſputauit ꝯ opionē democ. platōis ⁊ empe. in pte iſta diſputat ꝯ q̃dā aliā opionē q̄ dr̄ fuiſſe platōis. qđ āt h̄ dr̄ ānexū ē imediate dictis. dixerat. n. ſ phs aiam nō moueri p ſe: ſ3 p accn̄s: ꝯ qđ poſſz qs obycere ꝙ aia iraſciť triſtať ⁊ gaudet. ſ3 he paſſiões ſūt qdā mot⁹. ḡ aie p ſe ꝯpetit moueri. duo ḡ faċ: q2 p̄ põit hāc põnē ꝙ aie cōpetit p ſe moueri: diċ eā eē rōnabiliorē alijs. z⁹ oñdit ꝙ pp h̄9 paſſiões ⁊ opa aie nō debemus ꝯcedere aia3 p ſe moueri. z⁹ ibi. ℄ Hoc āt nō eſt necē ℄ dicit ḡ. rōnabili⁹ āt dubitabit vtiq3 aliqs de ipa aia taq̃3 ſit illa q̄ mo⁹ p ſe ꝯſiderās in h̄9 paſſioib⁹ ⁊ opōnib⁹ aie. dicim⁹. n. aia3 triſtari: gaudere: ꝯſidere ⁊ tiere. ℄ Ampli⁹ āt dicim⁹ cā iraſci ⁊ ſētire ⁊ itllere: ſ3 h̄ oīa eē mot⁹ vñr. vñ opiabať aliqs ipa3 aia3 moueri.

Dubitaret forte aliqs. vtr̄ he paſſiões ⁊ opatões hēant rōnē mot⁹. ℄ Dōz ꝙ vt cōiter dr̄ i opib⁹ aie triplex iueiť mot⁹. v3. ꝑpe: min⁹ ꝑpe: ⁊ ſilitudiarie. ꝑpe āt repiť mot⁹ in appetitu ſēſitiuo. min⁹ ꝑpe repiť in ſenſib⁹. ſilitudiarie āt ⁊ mime ꝑpe repiť in itellectu. ad motū āt ꝑpe q̃tū ad pñs ſpectat duo ꝯcurrūt. v3. trāſmutatio h̄3 eē nāle: ⁊ ſub3 nāľr trāſmutabile i appetitu ḡ ſenſitiuo ⁊ h̄m paſſiões ſenſitiuas h̄3 eē ꝑpe mot⁹: q2 ibi ē trāſmutatio h̄m eē nāle vt appet i ira vbi ſanguis accēdiť ⁊ inflāmať. accēſio āt ⁊ iflāmatio noiant trāſmutatõe3 h̄m nāle eē. ℄ Ruſus ꝯcurrit ibi ſub3 nāľr trāſmutabile: q2 appetit⁹ ſēſitiu⁹ fūdať i orgão aliq̄ corpali: qđ cū ſit corp⁹ paſſibile ē nāľr trāſmutabile. in ſenſib⁹ vo ē mot⁹ min⁹ ꝑpe: q2 nō ē ibi trāſmutatio h̄m eē nāle: ſ3 h̄m eē intētōale. ſſ. n. ſenſus ſuſceptiui ſpēꝝ ſine mā. organū ḡ ſenſitiuū. l3 ſit corp⁹ nāľr trāſmutabile ⁊ paſſibile: in ſenſu tñ nō ē ꝑpe mot⁹ vt oñſu3 ē: ſ3 in itllu qdē: nec eſt mot⁹ rōne trāſmutatōis nālis: nec rōne ſubi nāľr trāſmutabiľ. q2 intelligere nō fūdať in orgão corpali: h̄ āt l3 ſit bñ dcm̄ aliq̄ mō: tñ eſt pter ꝓpoſitū. Nr̄a. n. dubitatio ē vtr̄ iraſci gaudere: ſētire ⁊ itelligere ⁊c. h̄9. dicāt motū. ad qđ ore poſſumus ꝙ nullū tale ꝑpe dicit motū. ſi. n. ira formaľr eēt ipa ebulitio ſanguis accēſi cū h̄9 ebulitio ſit qdā mot⁹ cogeremur dr̄e irā p ſe ⁊ ꝑpe quedā motū eē: ſ3 h̄ ē fl3. nā ip3 iraſci nō ē formaľr ipſa ebulitio ſanguis: ſ3 h̄9 ebulitio ē māire: q2 ſanguis ebulitõe facta oriť ⁊ ſurgit ira. dicamus ḡ gaudere. ⁊ triſtari. ⁊ ſentire. ⁊ itelligere ⁊ cetera talia ñ eē ꝑpe ⁊ formaľr mot⁹. verūtñ aliq̄ hoꝝ regrūt motū ꝑpe: ⁊ nō fiūt ſine motu ꝑpe ſumpto. aliq̄ vo h̄9 motū ꝑpe nō regrūt. poſitio ḡ h̄ dicēs aia3 p ſe moueri: q2 gaudet triſtatur ⁊ ſētit: vt themi⁹ inuit dupľr dficit. p qdē: q2 gaudere triſtari ⁊ cetera h̄9 ñ ſunt ꝑpe mot⁹. z⁹ vo: q2 dato ꝙ eēnt motus: aia nō p ſe moueret: q2 aia non gaudet nec triſtať nec ſentit: ſ3 hō p animā agit iſta. ℄ Deinde cu3 dicit.

Cō. 62. **℄ Hoc aūt nō ē necē: ſi. n. ⁊ maxie gaudere: aut dolere: aut itelligere mot⁹ ſūt: ⁊ vnūqđq3 moueri aliqđ: moueri āt eſt ab aia: vt iraſci aut timere: in eo ꝙ corpus quodāmō moueť. Intelligere āt forſitā huiuſmōi ē alteꝝ aliqđ.**

℄ Oñdit ꝙ pp gaudere triſtari: ⁊ pp cetera h̄9 opa ⁊ paſſiões aie nō debem⁹ ꝯcedere aia3 p ſe moueri: circa qđ q̄tuoꝛ facit h̄m ꝙ q̄ttuoꝛ rōnes adducit ad ꝓpoſitū. z⁹ ibi. ℄ Dr̄e āt iraſci ℄ 3⁹ ibi ℄ Hoc āt nō taq̃3 ℄ 4⁹ ibi. ℄ Intellect⁹ aūt ℄ circa p̄m duo facit: q2 p̄ adducit rōnē ꝙ pp h̄9 paſſiones ⁊ opa aie ñ debem⁹ ꝯcedere aia3 moueri. z⁹. declarat cuiuſmōi ſint mot⁹ h̄9 paſſiões ibi ℄ Hoꝝ āt accn̄t ℄ dicit ḡ ꝙ h̄ aūt ñ ē necē. v3. ꝙ aia moueať. nā ſi gaudere dolere aut intllere maxie mot⁹ ſūt ⁊ vnūqđq3. i. h̄3 vnūqđq3 tale op⁹ vel h̄m vnāquāq3 talē paſſionē ꝯueīt aliqđ moueri. illud āt moueri vt iraſci aut timere eſt ab aia in eo qđ corpus aliq̄ mō mo⁹: ⁊ q2 coꝛ ⁊ organa corpalia moueť p h̄9 paſſiões ñ ōbem⁹ ꝯcedere ꝙ talia ſint mot⁹ aie: ſ3 ꝙ ſint motus corpaliū orgãoꝝ. addit āt ꝙ intllere ē forſitā aliqđ alteꝝ ab h̄9: q2 nō ē ſīlis rō de eo. ⁊ de alijs paſſioib⁹ ⁊ opib⁹ aie. diċ ḡ forſitā ⁊ dubitatie loqť ō itllu: q2 nōdū declaratū ē cuiuſmōi vt⁹ ſit vt⁹ itellectiua: ſ3 de h̄ in 3⁹ tractabiť. ℄ Nōn⁹ āt vi3 rōnis h̄9 in h̄ ꝯſiſtere: q2 ea q̄ ſſ p ſe aie ñ cōicāť corpi nec orgāis: ſ3 in h̄9 paſſiōib⁹ mo⁹ coꝛ ⁊ talia: ⁊ cōicāť corpi. ḡ nō ſſ p ſe aie. ℄ Nōn⁹ ēt ꝙ h̄9 paſſiões ⁊ opa aie ñ ſſ mot⁹ vt i h̄9 opione ſuppōiť: dato tñ ꝙ eēnt mot⁹ aia his motib⁹ ñ mo⁹: ſ3 hō p aia3. ℄ Deide cū diċ.

℄ Hoꝝ aūt accidūt alia qdē h̄m loci mutationē quoꝛūdā modoꝝ: alia aūt h̄m alterationē: qualis aūt ⁊ quomō alterius rationis eſt.

℄ Oñdit cuiuſmōi mot⁹ ſint h̄9 opa ⁊ paſſiões aie. d. ꝙ de nūero hoꝝ quoꝛūdā modoꝝ. v3. paſſionū ⁊ opeꝝ aie alia qdē ſſ h̄3 loci mutatõe3. alia vo h̄3 alteratõe3. ⁊ ſubdit ꝙ q̄lia āt ſūt talia ⁊ q̄uo ē ibi mot⁹: alteri⁹ rōnis ē. i. ñ ſpectat ad pñtē ꝯſideratõe3. pñs. n. ꝯſideratio nō patiť exq̄ſite determiare q̄les ſint h̄9 paſſiões ⁊ q̄uo i eis h̄3 eē mot⁹ in li⁹ āt rhetoricoꝝ magl exq̄ſite dteriatū ē de h̄9 paſſiōib⁹ q̄liter eē hēant ⁊ vñ oriāť. ℄ Nōn⁹ āt ꝙ he paſſiões nō ſūt ꝑpe mot⁹: ſ3 ſūt qdā modi mot⁹ inq̄tū hñt mot⁹ ānexos. iō in lr̄a dr̄ ꝙ de nūero hoꝝ dictoꝝ modoꝝ. v3. motuū cuiuſmodi ſūt paſſiões ⁊ opa aie alia dñr eē mot⁹ h̄3 loci mutatione3 alia h̄m alteratiōe3.

Dubitaret forte aliqs q̄uo in his paſſionibus ꝯcurrit vterq3 mot⁹ tā localꝭ q̃3 alteratōis. ℄ Dōz ꝙ cū hō iraſciť ſanguis iflāmať ⁊ accēdit ⁊ ebulit. accēſus āt ſanguis ⁊ ebuliēs fluit ad exteriores ptes. inq̄t⁹ ḡ ſanguis accēditur ⁊ ebulit eſt ibi alteratio. inq̄tu3 vo fluit ad exteriores ptes ē ibi loci mutatio. In timore āt ēt h⁹ ꝯcurrūt. nā p timorē coꝛ ꝯſtrigiť ⁊ ſanguis fluit ad coꝛ. ⁊ ſic ē ibi loci mutatio. currēte āt ſanguie ad coꝛ remanent mēbra palida. ⁊ ſic ē ibi alteratio. fere ḡ i oīb⁹ paſſiōib⁹ ꝯcurrit vterq3 motus: ſ3 i aliqb⁹ vr̄ eē pncipalioꝛ mot⁹ alteratiōis: in aliqb⁹ vo mot⁹ localis: ⁊ inde ē ꝙ alia dñr fieri h̄m loci mutationē. alia vo h̄m alteratõe3. ℄ Deidecum dicit.

℄ Dicere aūt iraſci aia3 ſīle eſt: ⁊ ſi aliqs dicat eā texere vel edificare. Meli⁹ aūt eſt fortaſſis ſi diceret anima3 miſereri: aut adiſcere: aut intelligere: ſ3 hoiem anima. Cō. 63

℄ Adducit z⁹m rōnē. d. ꝙ dr̄e aia3 iraſci ſīlē ē ⁊ ſi aliqs dicat eā texere vel edificare. melius aūt fortaſſis eſt nō dr̄e animā iraſci aut adiſcere aut intelligere: ſed hoie3 agere hec aia. i. p aia3. anima ḡ nō moueť his motibus nec agit h̄9 opa: ſ3 eſt rō ⁊ pn̄⁹ ⁊ cā. q̄re homo ſic agat ⁊ quare taliť moueať. formeť ḡ ſic rō. nihil moueť illis motibus: reſpectu quoꝝ eſt rō ⁊ pn̄⁹ q̄re aliqđ aliud moueať: ſed anima eſt rō ⁊ pn̄⁹: q̄re hō moueať his motib⁹. ḡ ipſa his motib⁹ nō moueť. ℄ Nōn⁹ āt ꝙ dubitatiue loqť dicens fortaſſe meli⁹ eſt nō dr̄e pp itellectu3: de q̄ q2 nōdū certificatū eſt q̄le qđ ſit. iō de ipſo ſemp ſub dubio loquiť.

Dubitaret forte aliqs. vtr̄ gaudere ⁊ triſtari ⁊ cetera h̄9 ꝯpetāt ipi aie h̄m ſe. ℄ Dōm ꝙ vt ſatis inuit phs i lr̄a aliud ē qđ eſt rō agēdi: ⁊ aliud ē qđ agit. nā nec forma agit nec mā patiť: ſ3 ꝯpoſitu3 agit p formā ⁊ patiť p mām. Debem⁹. n. imagiari ꝙ ſic res ſe h̄3 ad eſſe ita ſe h̄3 ad agere. qb⁹ ḡ cōpetit p ſe eſſe ꝯpetit p ſe agere. ꝯpoſitū ḡ q2 p ſe ē p ſe agit. forma vo q2 nō p ſe ē: ſ3 eſt rō eſſendi nō p ſe agit: ſ3 ē rō agēdi. odire ḡ gaudere triſtari ⁊ cetera talia ſiue dicāt actõe3 ſiue paſſionē nō pote-

rũt ꝑ ſe ꝯpetere aĩe: q₂ nihil qḋ ñ ẽ ꝑ ſe nec ꝑ ſe agit nec ꝑ ſe patiẽ. aĩa ꝗ̊ ꝑ ſe loq̄ndo nec ꝑ ſe gaudet nec ꝑ ſe triſtaẽ: ſ₃ ẽ rõ q̄r ꝯpoſitũ gaudeat ⁊ triſtaẽ. hñ ꝗ̊ dcm̃ ẽ ꝙ ẽ meli⁹ dr̃e aĩaꝫ nec gaudere nec triſtari: ſ₃ hoĩeꝫ agere h⁹ ꝑ aĩaꝫ.

Alterius forte dubitaret aliq̄s. vtꝝ ĩtelligere ꝑ ſe ꝯpetat aĩe ita ꝙ poſſim⁹ cõcedere ꝙ q̄uis aĩa ñ gaudeat nec triſteẽ: ſ₃ hõ ꝑ aĩam: nihilomin⁹ tñ aĩa ꝑ ſe ĩtelligit. ¶ Dõꝫ ꝙ ſ₃ quoſdã ĩtelligere ẽ q̄dã opatio aĩe in q̄ nõ cõicat cũ corpe. ⁊ hꝯ opõ vt dicũt nõ ẽ ipſi⁹ ꝯiũcta. iõ vt dicũt phs ſupradixit ꝙ ĩtelligere ẽ aliqd alterũ hꝯ. q₂ nõ ẽ opõ ipſi⁹ ꝯiũcti: ſ₃ ipſi⁹ aĩe. nã cũ ĩtellect⁹ nõ ſit vt⁹ orgãica in ĩtelligẽdo ꝑ ſe nõ laborat organũ corporale: q̄re talis opõ nõ vr̃ eẽ toti⁹ ꝯiũcti ſ₃ aĩe. ¶ Sꝫ h ſtare nõ põt. nã q̄diu ẽ aĩa ꝯiũcta corpori nõ hꝫ ꝑ ſe eẽ ⁊ ſi ñ ꝯpetit ei ꝑ ſe eẽ nõ ꝯpetit ei ꝑ ſe agere. ipꝫ ẽt ĩtelligere ñ ẽ ipſi⁹ aĩe: ſ₃ ẽ ipſi⁹ ꝯiũcti. dato ꝗ̊ ꝙ ĩtellect⁹ nullo⁹ vtereẽ orgão corpali nec ꝑ ſe nec ꝑ accñs: attñ ex q̊ aĩa ẽ forma corporis q̊ poſito nõ ꝑ ſe ẽ: ſ₃ ẽ rõ eẽndi: ſeq̄ẽ ꝙ nõ ꝑ ſe agat: ſ₃ ſit rõ agẽdi: q̄re ipꝫ ĩtelligere nõ ꝑ ſe ꝯpetit aĩe: ſ₃ ſic aĩa ñ ꝑ ſe ẽ: ſ₃ ẽ rõ q̄re hõ ſit: ſic nõ ꝑ ſe ĩtelliget: ſ₃ ẽ rõ q̄r hõ ĩtelligat: hãc ãt v̾itatẽ ſpãl̄r debẽt expmere ⁊ ꝯfiteri catholici tractatores. vꝫ. ꝙ ſm ꝓpetatẽ locutiõis nõ dicamus ꝙ aĩa ĩtelligat: ſ₃ ꝙ hõ ꝑ aĩam. Quo poſito oꝫ ꝯcedere aĩam ĩtellectiuã eẽ formã corꝑis: ⁊ multiplicari ſ₃ mľtitudinẽ corpoꝝ: imo cũ ipſe idẽ Auero. h ꝯcedat ꝙ aĩa nõ adiſcat nec diſtiguat: ſ₃ hõ h faciat ꝑ aĩaꝫ ab ipa veritate coact⁹: oꝫ eũ dr̃e aĩaꝫ ĩtellectiuã eẽ formã corꝑis ⁊ ñ eẽ vnũ ĩtellectũ nũero in oĩb⁹: ſ₃ pl̄ificari ſm pl̄ificatõeꝫ aĩaꝝ ĩtellectiuaꝝ. hꝯ ãt aĩaꝫ ſ₃ h pl̄ificari oꝫ ſ₃ pl̄ificatõeꝫ cõpoꝝ.

Alterius forte dubitaret aliq̄s. vtꝝ aliq̊ mõ poſſumus ꝯcedere ꝙ aĩa ĩtelligat. ¶ Dõm ꝙ ſi iudicam⁹ de agere ſic iudicam⁹ de eẽ q̄cq̄d nõ hꝫ ꝑ ſe eẽ nõ hꝫ ꝑ ſe agere: verũtñ q₂ aĩa ĩtellectiua: l₃ q̄diu ẽ ꝯiũcta corꝑi nõ hẽat ꝑ ſe eẽ: ſ₃ det eẽ ꝯiũcto: verũtñ cũ ipa nõ ſit educta de potẽtia corꝑis: nõ eſt ita ĩmerſa mãe ſic cetere forme: nec ita ſuũ eſſe depẽdet a mã ſic eẽ aliaꝝ formaꝝ. iõ ipꝫ ĩtelligere magis ꝓpe vel nõ ſic ĩꝓpe attribuiẽ aĩe ĩtellectiue ſic attribuũẽ alie actões alijs formis. iõ nõ ẽ ita h ĩꝓpa. aĩa ĩtellectiua ĩtelligit. ſic ẽ hec. aĩa brutoꝝ ſentit. h. n. magis ẽ ꝓpa. hõ ĩtelligit. q̄ aĩa ĩtelligit: ſ₃ q₂ ꝑ ſe agere magis ꝓpe põt attribui aĩe ĩtellectiue q̄ alijs aĩabus: eo ꝙ ſuũ eẽ nõ ſic depẽdet a corꝑe ſic eẽ aliaꝝ aĩaꝝ. iõ forte nõ ſimpliciter: ſ₃ ꝑ q̄dã ꝯꝑatõeꝫ dixerũt aliq̄ hãc eẽ ꝓpriã ꝙ aĩa ĩtelligit. q̄cq̄d ãt ſit de locutõe ꝯꝑatiã oĩa tñ hec ſimpliciter ⁊ abſolute ſm ꝓprietatẽ vocabuli attribuenda ſunt compoſito magis q̄ forme ⁊ homini magis q̄ anime. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Hoc ãt ñ tãq̄ motu ĩ illa exñte aliq̄ñ q̄dẽ vſq̄ ad illã: aliq̄ñ aũt ab illa: vt ſenſus q̄deꝫ ab his: reminiſcẽtia vero ab illa: motus quidẽ ſunt in ſenſibilibus organis aut quietes.**

¶ Adducit tertiã rõnẽ. d. ꝙ h aũt. i. hꝯ opa ⁊ paſſiões non ſup. ꝯpetũt aĩe tãq̄ motu exñte in illa: ſ₃ aliq̄ñ q̄dẽ mot⁹ ſũt vſq̄ ad illã. i. vſq̄ ad aĩaꝫ. aliq̄ñ ãt ſunt ab illa. i. ab aĩa vt ſẽſus q̄dẽ ſẽ ab his. i. a ſenſibilib⁹ ad aĩaꝫ. reminiſcẽtia v̾o ẽ ab illa. i. ab aĩa: ⁊ q₂ ſic ẽ mot⁹ aut q̄etes q̄ ſũt hꝯ ſunt ĩ ſenſibilib⁹ orgãis: nõ in aĩa. ¶ Nõn^m ãt viꝫ rõnis h⁹ in h ꝯſiſtere ꝙ nihil moueẽ niſi illud ĩ q̊ ẽ mot⁹: ⁊ q₂ hꝯ paſſiones ⁊ opa mot⁹ ſũt in orgãis: nõ ſũt in aĩa: ſ₃ ſũt ad aĩaꝫ vel ab aĩa: ſeq̄ẽ ꝙ ꝑ hꝯ paſſiões ⁊ opa ñ moueaẽ aĩa: ſ₃ ſenſibilia organa moueãẽ. ¶ Nõn^m ẽt ꝙ aliq̄ mot⁹ ſũt ad aĩam vt apꝑꝫ ĩ ſentiẽdo vbi mot⁹ ĩcipit a ſenſibilib⁹ ⁊ terminaẽ vſq̄ ad aĩaꝫ. aliq̄ñ q̄dẽ mot⁹ ſũt ab aĩa vt apꝑꝫ in remiſcẽdo. nã ſ₃ remiſcẽtiã ex ipis ſpẽb⁹ q̄s hꝫ aĩa apud ſe tẽdit ĩ cognitõem reꝝ. h ꝗ̊ mot⁹ ẽ aliqd ab aĩa ad res: ⁊ q₂ oẽs tales mot⁹ vel ſũt ab aĩa vel ad aĩaꝫ: ⁊ nulli tales mot⁹ ſũt ĩ aĩa: ſ₃ in orgãis vt dicebaẽ ꝑ hꝯ paſſiões ⁊ opa nõ moueẽ aĩa ſ₃ organa. ¶ Nõn⁹ ẽt ꝙ text⁹ ille. mot⁹ aut q̄etes ĩ organis ſenſibilib⁹ ſũt. ſic põt exponi vt dcm̃ ẽ: ꝙ talia ñ ſũt in aĩa: ſ₃ in orgãis. Themi⁹ tñ aliqd ſubtiliter ſuꝑaddit dicẽs ꝙ poſſꝫ aliq̄s dr̃e ꝙ remiſcẽtia nõ hꝫ rõnẽ mot⁹: ſ₃ q̄etis eo ꝙ noĩet q̄uẽdã theſauꝝ ſpẽrũ quodãmõ apud aĩaꝫ q̄ſcẽtẽ. iõ phs ait ꝙ talia ſiue ſint mot⁹ aut q̄etes ſunt in orgãis ſenſibilib⁹ nõ in aĩa. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Intell's aũt vr̃ in fieri ſubaꝫ q̄dã exñs ⁊ ñ corrũpi: maxie ãt corrũpeẽ vtiq̄ ab ea q̄ eſt ĩ ſenio debilitate: nũc ãt fortaſſis q̄uẽadmodũ in ſenſitiuis accidit. Si. n. accipiat ſenior oculuꝫ iuuenẽ: videbit vtiq̄ ſicut ⁊ iuuenis: quare ſeniũ nõ eſt in ſuſtinẽdo aliqd aĩam: ſ₃ in quo.** Cõ.64

¶ Adducit 4^am rõnẽ. circa qḋ tria facit: q₂ p̊ adducit hꝯ rõnẽ. 2° qḋ dixerat mãifeſtat ꝑ ſiľe. 3° epilogat circa deteriata. 2ª ibi (Sic in ebrietatib⁹) 3ª ibi. (Or q̄dẽ igr̃) dicit ꝗ̊ ꝙ ĩtellect⁹ vr̃ eẽ q̄dã ſuba in fieri ⁊ nõ vr̃ corrũpi. nã maxie aũt corrũpeẽ vtiq̄ ab ea debilitate q̄ ẽ in ſenio. nũc ãt forte q̄uẽadmodũ accĩt in ſẽſitiuis. ſup. mľto magis accidit ĩ ĩtlľu. nã ſi ſenior accipiat oculũ iuuenẽ videbit vtiq̄ ſic ⁊ iuuẽis: q̄re ſeniũ nõ ẽ in ſuſtinẽdo aliqd aĩaꝫ: ſ₃ in ſuſtinẽdo illud in q̊ ẽ aĩa. i. in ſuſtinẽdo corp⁹. formeẽ ꝗ̊ ſic rõ. in illo ſũt hꝯ paſſiões ⁊ opa ⁊ hꝯ mot⁹ tãq̄ ĩ ſubo ꝑ cui⁹ debilitatẽ debilitanẽ illa: ſ₃ h⁹ nõ debilitãẽ ꝑ debilitatẽ aĩe: ſ₃ ꝑ debilitatẽ orgãoꝝ ⁊ ꝑ debilitatõeꝫ ipſi⁹ ꝯiũcti. ꝗ̊ hꝯ mot⁹ nõ ſũt ĩ aĩa: ſ₃ ſũt in orgãis ⁊ in ꝯiũcto. Or ãt debilitatio illoꝝ opeꝝ ñ ſit ꝑ debilitatẽ aĩe: ſ₃ organi ꝓbat ꝑ h: q₂ ſi ſenex accipet oculũ iuuẽis videret ſicuti ⁊ iuuẽis. ñ ꝗ̊ tales debilitatiões ſũt ex eo ꝙ ſuſtĩeat ⁊ patiaẽ ꝑ ſe aĩa: ſ₃ q₂ ſuſtinet ⁊ patiẽ ipꝫ ꝯiũctũ vel ipꝫ corp⁹ in q̊ ẽ aĩa. ¶ Nõn^m ãt ꝙ dic̃ ĩtlľctũ eẽ ſubaꝫ in fieri: q₂ forte ſic loq̄banẽ antiq̄ dicẽtes ĩtellectũ eẽ ſubaꝫ ĩ fieri: q₂ ẽ ſuba ĩcõpleta. vel forte h dicit ſ₃ opionẽ ꝓpriã: q₂ ĩtellectus poſſibiľ ẽ oĩa fieri ꝑꝑ potẽtatẽ quã hꝫ ad recipiẽdũ ĩtlľctuales ſpẽs. ¶ Notãdũ ãt ꝙ dic̃ ĩtellectũ ñ corrũpi: qḋ de ipo ĩtellectu ⁊ de ipa aĩa ĩtellectiua ĩdubitãter veꝝ ẽ: q₂ vt diceẽ ĩ 2° h⁹ ĩtellectus q̊q̄ in alteꝝ gen⁹ ẽ ⁊ ſepaẽ ab alijs tãq̄ ꝑpetuũ a corruptibili. de his aũt aĩab⁹ ꝙ nõ corrũpanẽ verũ ẽ aliq̊uo: q₂ ꝑ ſe nulla forma nec corrumpiẽ nec generaẽ: ſ₃ generationes ⁊ corruptiones taliuꝫ ſunt ꝑ generatiõem ⁊ corruptõneꝫ ꝯpoſiti. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ **Sicut in ebrietatibus ⁊ infirmitatib⁹. ¶ Intelligere autem ⁊ conſiderare marceſcunt alio quodã iterius corrupto: ipꝫ aũt ĩpoľe eſt. Intelligere aũt amare ⁊ odire: nõ ſunt illi⁹ paſſiones: ſ₃ huius hñtis illũ ſm ꝙ illũ hꝫ: q̄re ⁊ hoc corrupto neq̄ memoraẽ neq̄ amat: nõ. n. illi⁹ erãt: ſ₃ cõis qḋ q̄dẽ deſtructũ eſt: intellect⁹ aũt fortaſſis diuinũ aliqd eſt impaſſibile.** Cõ.65.

¶ Qḋ dixerat manifeſtat ꝑ ſimile oñdens ꝙ debilitãtur ⁊ impediunẽ hꝯ opa aĩe ꝓpter debilitationẽ corporis vel ꝓpter debilitatiõeꝫ ⁊ corruptõem organoꝝ dicẽs ꝙ ſicut in ebrietatib⁹ ⁊ in ĩfirmitatib⁹ ĩtelligere ⁊ ꝯſiderare marceſcũt. i. debilitanẽ ⁊ impediunẽ corrupto alio quodã iterius. i. corrupto organo fantaſtico. ipꝫ aũt ſupple intelligere ſ₃ ſe impoľe eſt ſup. ꝙ corrumpaẽ. ⁊ ſubdit ꝙ intelligere aut amare: aut odire nõ ſunt paſſiones illius. i. paſſiões ĩtellectus: aut aĩe intellectiue: ſed ſunt paſſiones huius. i. ipſius ꝯiuncti habẽtis illũ. i. habẽtis ĩtellectũ ſm ꝙ illũ. i. ſ₃ ꝙ ĩtellectũ habet, quare ⁊ corrupto hoc. i. corrupto or-

UVA. BHSC. IyR_077_1

gano corpali aīa neq̄ꝫ memoratᷓ:neq̄ꝫ amat:qꝛ hꝯ paſſiones nō erāt illiꝰ.i.ipſius aīe ſm ſe:ſꝫ erāt cōis.i.ipſius ꝯiūcti ⁊ cōicabanᷓ ipi organo corpali qđ q̄dē organū corpale deſtructū eſt.i.poniᷓ corruptū ⁊ deſtructū eē vel vt habꝫ alia lr̄a hꝯ paſſiones ſunt ipſius ꝯiuncti vt p̄dictū eſt.i.vt iam p̄diximus.p̄ma tn̄ lr̄a eſt correctior.vt pꝫ p Cōmen.⁊ the.⁊ ſubdit ꝙ intellectꝰ aūt fortaſſis eſt aliqđ diuinum ⁊ īpaſſibile. ❡ Notandū aūt ꝙ ſemp hic ſub dubio loqᷓ de ītellectu:qꝛ cū antiq̄ dicerent intellectū eē ſenſum ⁊ nondūꝫ manifeſta ſit dr̄ntia inter itellectū ⁊ ſenſūꝫ: oportuit ipꝫ in talibus ſub dubitatōe loq̄. ❡ Nōndū aūt ꝙ cū oīa opa ⁊ paſſiōes aīe cōicenᷓ aliquo mō alicui organo corporali q̄libꝫ talis actus ⁊ qđlibꝫ tale opus aīe pōt debilitari vel ēt īpediri totaliter p debilitatōem vel p corruptōem alicuiꝰ organi corporalis. ❡ Nōnduꝫ ēt ꝙ p ſimile qđ videmus in īfirmitatibꝰ ⁊ in ebrietatibꝰ pꝫ veꝝ eē qđ ſupiꝰ dicebaᷓ.ſ.ꝙ hꝯ paſſiones ⁊ opa aīe debilitanᷓ p debilitationem corporalium organorum.

❡ Quod q̄dē igiᷓ nō poſſibile moueri animaꝫ manifeſtū eſt ex his:ſi aūt penitus nō mouetur manifeſtū qm̄ neq̄ꝫ a ſeipſa.

❡ Ultimo epilogat circa determinata dicens: ꝙ q̄dē igiᷓ nō poſſibile eſt animam moueri manifeſtū eſt ex his.i.ex dictis:⁊ ſubdit ꝙ ſi aūt anima penitus non mouetur manifeſtū ē:qm̄ neq̄ꝫ moueᷓ a ſeipſa vt antiq̄ opinabanᷓ.

Cō. 66. Multū aūt his q̄ dicta ſunt in rōnibꝰ dicere aīaꝫ eē numeꝝ mouētē ſeipꝫ: inſunt.n.his impoſſibilia primo q̄dem ex ipō moueri accidētia: ꝓpria aūt ex eo ꝙ dn̄t ipſam eſſe numeꝝ.

❡ Poſtquā phūs improbauit opiōnē Democri.Platonis ⁊ Emp.i pte iſta vt dicebaᷓ iprobat opiōnē zeno.circa qđ duo facit:qꝛ p̄mo ait hāc opiōnē eē irrōnabiliorē alijs. zº adducit rōnes ad deſtruēdū hꝯ opiōnē ibi.(Qūo.n.opꝫ) dicit g̊.ꝙ multū āt his q̄ dicta ſunt irrōnabilius ē dicere aīam eē numeꝝ mouētē ſeipm.inſunt.n.ſic dicētibus primo impoſſibilia accn̄tia ex ipō moueri. īſunt ēt impoſſibilia ꝓpria ex eo ꝙ dicūt ipſam aīam eſſe numeꝝ. ❡ Nōndūꝫ aūt hāc opiōnē vt Themiſtiꝰ ait fuiſſe zeno. q cū diceret aīaꝫ eē numeꝝ ſeipm mouentē accidebant ei īpoſſibilia ex pte motus ſicut ēt ⁊ alijs phis.naꝫ aīa nō mouet ſeipſaꝫ cū nihil ſeipm moueat. ❡ Rurſus accidūt ei impoſſibilia propria ex parte numeri: quia anima non eſt numerus. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Quomō.n.opꝫ intelligere vnitatē motā: ⁊ a quo:⁊ qūo ipartibilē ⁊ indr̄n̄teꝫ exn̄teꝫ:ſi nāq̄ꝫ eſt mota ⁊ mobilis differre opꝫ.

❡ Adducit rōnes ꝯ hꝯ poſitōem.circa qđ duo facᷓ:qꝛ p̄mo iprobat hꝯ poſitōem q̄ꝫtū ad ſubam aīe.zº q̄ꝫtū ad accidētia eiꝰibi(Cōplectētibꝰ igᷓ)circa p̄mū duo facit:qꝛ p facit qđ dcm̄ eſt.zº cōparat hꝯ opiōnē ad opiones alias oñdēs ꝙ ipoſſibilia illa q̄ ſequunᷓ ad opiniones alias ⁊ ēt plura alia impoſſibilia ſequunᷓ ad illā opiōnē.oñdit.n.hāc opiniōnē hr̄e impoſſibilia cōia cū opionibꝰ alijs:⁊ ēt hr̄e ipoſſibilia ꝓpria.zº ibi(Accidit aūt)p̄ma ps diuidiᷓ in duas ſm ꝙ zeno duo ponebat in diffōne aīe.ſ. motū ⁊ numeꝝ. p̄mo.n.iprobat opiōneꝫ eius ex pte motꝰ.zº ex pte numeri ibi.(Ampliꝰ aūt a numero)circa p̄mū duo facit ſm ꝙ duo adducit ad ꝓpoſitū ibi(Ampliꝰ aūt qm̄ dn̄t) dicit g̊ p̄mo.qūo.n.oꝫ itelligere aīam eē vnitatē motā ⁊ qūo ⁊ a quo mouebiᷓ ipartibilē ⁊ idr̄ntē exn̄tē.q.d.ꝙ aīa nō pōt eſſe vnitas mouēs ſeipām cū vnitas ſit ipartibilis ⁊ idifferēs.i.indiuiſibilis.nā ſi aīa eſt motiua ⁊ mobilis differre oꝫ.nā omne qđ mouet ſeipm opꝫ eſſe diuiſibile in talia duo quoꝝ vnū ſit p ſe motū aliud p ſe mobile.ſed oīs vnitas eſt indiuiſibilis.g̊ nulla vnitas pōt mouere ſeipāꝫ.⁊ p ꝯn̄s aīa nō pōt eſſe vnitas ſeipſam mouens.

Dubitaret forte aliq̄s . vñ ſeqᷓ h̄ ꝯn̄tia ꝙ oē mouens ſeipꝫ oꝫ eē diuiſibile ⁊ partibile.

❡ Dōm ꝙ ſi aliqđ moueret ſeipm.tūc aliqđ ageret in ſeipm ⁊ patereᷓ a ſeipō. ſm g̊ ꝙ ageret eēt in actu: qꝛ q̄cq̄d agit:agit vt ē in actu.ꝑut vō patereᷓ eſſet in pō.⁊ qꝛ nihil idē inq̄ꝫtū idē ē in actu ⁊ in potētia:oē mouēs ſeipꝫ opꝫ eē diſibile in talia duo:quoꝝ vnū dicat actū reſpectu cuius ꝯpetat ei mouere ⁊ agere: ⁊ aliud dicat potētiaꝫ reſpectu cuiꝰ cōpetat ei moueri ⁊ pati. vnitas igitur qꝛ eſt aliquid indiuiſibile ſeipſam mouere non poteſt.

Ulterius forte dubitaret aliq̄s:qꝛ rō phi nō vr̄ arguere ꝯ opiōnē zeno.nō.n.dicebat zeno. ꝙ aīa eēt vnitas ſeipāꝫ mouēs:ſꝫ ꝙ eēt nūerus ſeipm mouēs.deberet g̊ phs ꝓbare ipoſſe eē ꝙ numerꝰ ſeipꝫ moueret. ❡ Dōm ꝙ ſi bn̄ ꝯſideramus opiōnē zeno.vel oportebat eū dr̄e ꝙ aīa eēt nūerꝰ ſeipꝫ mouēs:aut nūerꝰ ille quē dicebat zenocrates eē aīam n̄ hēbat plr̄es vnitates vel ſaltē ad opiōnē illiꝰ ſeq̄baᷓ ꝙ vnitas ſeipſaꝫ moueret:⁊ qꝛ h̄ eſt ipoſſe ipoſſis erat ſua pō. ꝙ aūt ſic ſit pꝫ.nā ſi aīa ē nūerus ſeipꝫ mouēs.⁊ h̄ cōpetit aīe p ſe:imo ſꝫ opiōnē zeno. h̄ ꝯpetit aīe in p̊ mō dicēdi p ſe:cū h̄ ponaᷓ in diffōne eiꝰ: q̄re ſi ille nūerꝰ q dr̄ aīa p ſe mouet ſeipꝫ: oꝫ ꝙ totū ſm ſe totū ſit motiuū ſui ipſiꝰ:qꝛ ſi totꝰ ille numerꝰ moueret ſemetipꝫ p ptes nō ꝯpeteret ei mouere ſeipꝫ p ſe totū . g̊ ſꝫ ꝙ totū mouebit ſeipꝫ.: ſꝫ ſi totꝰ ille nūerꝰ mouet ſe totū p ſe: oꝫ ꝙ q̄libꝫ vnitas illiꝰ nūeri moueat quālibꝫ vnitatē: ⁊ p ꝯn̄s q̄libꝫ vnitas mouebit ſeipāꝫ. ſeqᷓ g̊ ex pōne zeno. ꝙ vnitas ſeipām mouet. poſſet itaq̄ꝫ ſic formari rō phi.ſi aīa eſſet numerus ſeipm mouēs.ſeq̄reᷓ ꝙ vnitas ſeipāꝫ moueret:hoc ē impoſſe.g̊ ⁊c̄. ❡ ❡ Deīde cum dicit.

❡ Ampliꝰ aūt qm̄ dn̄t lineā motā facere planū punctū aūt lineā: ⁊ vnitatū motus linee erunt. Punctus.n.eſt vnitas pōnem hn̄s:numerus aūt aīe iā alicui eſt ⁊ pōnem habet. Cō.67

❡ Adducit ſecūdā rōnē.d.ampliꝰ aūt qm̄ dicūt lineā motā facere planū.i.ſupficiē: pūctū āt motū faceᷓ lineā:⁊ qꝛ ſic eſt motꝰ vnitatū erūt linee.i.vnitates mote ꝯſtituēt lineas.nā pūctꝰ ē vnitas pōnē hn̄s.g̊ nūerus aīe.i.nūerus q eſt aīa iā eſt alicubi ⁊ hꝫ pōnē: qđ eſt icōueniēs:qꝛ aīa tūc eēt q̄d ſituale. ❡ Nōnᵐ aūt ꝙ vt dcm̄ ē ſupra.oēs motus ſūt aliq̊ mō in loco.q̄cq̄d g̊ moueᷓ eſt aliqūo q̄d locabile ⁊ ſituale.vnitates g̊ ex q̄bꝰ ꝯponiᷓ aīa:qꝛ ſūt vnitates mote erūt ſituales ⁊ pōnē hēbūt.g̊ cū vnitas ſitualis ⁊ hn̄s poſitiōnē ſit idē qđ pūctꝰ vnitates ille ſūt pūcta. ❡ Nōnᵈ ēt ꝙ ſm opiōnē antiquoꝝ phoꝝ pūcta mota ꝯſtituūt lineā vnitates ꝯſtituētes aīaꝫ:qꝛ ſꝫ zeno.ſūt vnitates mote: cōſtituēt lineā.aīa g̊ ꝯſtituta ex talibꝰ vnitatibꝰ erit q̄d locale ⁊ hn̄s pōnē ⁊ erit q̄d ꝯtinuū:qđ ē icōueniēs:vel vt expſſius apperet incōueniēs ipā anima erit quedaꝫ linea: qđ eſt oīo ridiculū.duo g̊ incōueniētia ſequunᷓ. p̊ ꝙ aīa ſit linea cū ſit ꝯſtituta ex motu vnitatū q̄ ſunt idē qđ pūcta.zº ſequiᷓ ꝙ aīa ſit q̄d ſituale. ❡ Nōndū aūᷓ ꝙ antiq̄ phi vt dicebaᷓ circa p̄nᵐ ꝓlogi loq̄ntes d aīa ſolūmō de aīa hūana videbanᷓ intendere.⁊ qꝛ aīe humane potiſſime repugnat eſſe q̄d locabile ⁊ habere poſitioneꝫ.iō hec rō potiſſime ꝯdicit antiquoꝝ opioni. ❡ Deinde cū dicit.

❡ Ampliꝰ aūt a numero ſi auferat quis numerum:aut vnitatē:relinquiᷓ alius numerus planete aūt ⁊ animaliū multa diuiſa viuunt: ⁊ videnᷓ eandē animam habere.

¶ Improbat opionē ꝫeno. ex pte numeri circa qđ ꝗttuoꝛ facit ſm ꝙ ꝗttuoꝛ rōnes adducit ad ꝓpoſitū. ſcđa ibi. (Videbit̃ aūt.) 3ª ibi. (ꝯtingit aūt.) 4ª ibi. (Ampli⁹ aūt.) Dicit ergo ꝙ ampli⁹ aūt ſi aliqs auferat a nūero nūerū aut vnitatē relinqtur alius nūerus ſꝫ ſpēꝫ. plāte aūt ⁊ multa aīalia diuiſa viuunt ⁊ vident̃ hr̃e eādē aīaꝫ ſpē. qcqd igit̃ aufert̃ a nūero variat ſpēm numeri. nō aūt oīs diuiſio aīatorū diuerſificat aīaꝫ ſm ſpēm: q̄re aīa nō eſt idē qđ nūerus vt opinabat̃ ꝫenocrates. ¶ Deīde cū dicit.

Cō.68. ¶ Videbit̃ aūt vtiqꝫ nihil differre dicere vnitates aut coꝛpa parua. Et nāqꝫ ex democriti ſperis ſi fiāt pūcta: maneat aūt ſola ꝗtitas erit aliqđ in ipſo: hoc qdē mouens: illud āt qđ mouetur ſic in ꝯtinuo: nō. n. ꝓp hoc qđ eſt magnitudine differre: aut ꝑuitate accidit qđ dc̄m eſt: ſꝫ qꝛ quātū. vñ neceē aliqđ eſſe motiuuꝫ vnitatū. Si aūt in aīali mouēs aīa ⁊ ī nūero: q̄re nō mouēs: ⁊ qđ mouet̃ eſt aīa: ſꝫ mouēs ſolū.

¶ Adducit ſcđaꝫ rōnē ꝑ quā oñdit̃ ꝙ ſi eſt dare aliquē numerū motū vel aliq̄s vnitates motas aīa nō ē h⁹ nūerus: nec h⁹ vnitates: vt opinabat̃ ꝫeno. ſꝫ magis ē illud qđ mouet h⁹ numerū vel qđ mouet h⁹ vnitates. h̄ eſt ergo qđ ait ꝙ videbit̃ aūt vtiqꝫ nihil differre dicere aīaꝫ eē vnitates vt dicebat ꝫeno. aut eſſe coꝛpa parua: vt dicebat democrit⁹. ⁊ nāqꝫ ſi ex democriti ſperis fiāt pūcta. i. vt exponit ꝯmē. ſi ſpere democriti ſint adeo parue ꝙ dicant̃ eē pūcta. ſolū aūt q̄litas maneat erit aliqđ in ipſo h⁹ coꝛpe paruo: h̄ quidē mouēs: illđ āt qđ mouet̃. ſic in oī ꝯtinuo moto. mouēs differt a mobili. ⁊ ē ibi dare aliđ qđ mouet: ⁊ aliud qđ mouet̃. nā nō accidit qđ dc̄m ē. ſ. ꝙ opoꝛteat mouēs differre a mobili. ꝓp h̄ qđ ē differre magnitudīe aut paruitate: ſed qꝛ ꝗtū. i. ſed h̄ accidit qꝛ illud qđ mouet̃ ē ꝗtū. nā nō poſſumus dicere ꝙ coꝛpoꝛa parua moueāt ſeipa: ⁊ nō magna ⁊ eꝯ. ſꝫ oē qđ mouet̃: eo ipſo ꝙ eſt qđ ꝗtum ꝯtinuū. oꝫ ꝙ ab aliquo moueat̃. vñ qꝛ ipſe vnitates ꝯponētes aīaꝫ erāt qđ ꝗtū: cū eēnt mobiles: neceſſe eſt aliqđ eē motiuū ipſarū vnitatū. nō ergo ipſe vnitates nec ipſe nūerus erat aīa: ſed aīa erat id qđ mouebat illas. iđ ſeqtur ꝙ ſi in aīali id qđ ē mouēs eſt aīa. ⁊ ēt in nūero id qđ eſt mouēs ē aīa. q̄re aīa nō ē mouēs: ⁊ qđ mouet̃: vt opīabat̃ ꝫeno. ſꝫ mouēs ſolū.

Dubitaret forte aliqs quō ē ītelligere ꝙ ſpe dmocriti eēnt coꝛpa parua ⁊ eēnt pūcta: cū pūct⁹ nō ſit coꝛp⁹. nec ſit qđ ꝯtinuū: ſꝫ ſit termin⁹ ꝯtinui. ¶ Dōm ꝙ pūctus qđ īdiuiſibile noīat. ea ergo q̄ ſunt īdiuiſibilia ſꝫ ꝙ h⁹ quodāmō pūcta dici pñt. ergo lꝫ coꝛpoꝛa nālia ſint diuiſibilia in īfinitū. in eo ꝙ ſunt ꝗta vl̃ in eo ꝙ ſunt ꝯtinua. nō tñ ſunt īdiuiſibilia in infinitū ſm ꝙ ſunt nālia ⁊ ſm ꝙ ſunt finita ꝑ ꝓpꝛiaꝫ ſpēm. qꝛ ē deuenire ad īfimā ⁊ minimā aquā ⁊ ad minimā carnē. vt dr̃ in p̄mo phy. poſſet. n. tā modicū accipi de aq̄ vel de carne ꝙ ſi acciperet̃ parū plus nō vlterius remaneret in illa ſpē. coꝛpa ergo ſic accepta parua q̄ ſic ſunt īdiuiſibilia aliquo mō poſſūt dici pūcta ꝓut aliqđ ꝑticipant de īdiuiſibili. ē ergo ītētio phi dicere ꝙ ꝗtūcūqꝫ coꝛpa democriti ponant̃ eſſe ꝑua ſm ꝙ ſpectat ad ꝓpoſitū nō ē dr̃ia īter ſperas motas vel illa coꝛpoꝛa parua mota ex qbus cōponebat aīam democritus. ⁊ illas vnitates motas ex qbus ꝯponebat aīam ꝫeno. nā cū oē qđ mouet̃ ab alio moueat tā illis coꝛpib⁹ ꝗ illis vnitatib⁹ opoꝛtebat dare motoꝛē: ⁊ qꝛ aīa hꝫ rōneꝫ motoꝛis nō erit aīa h⁹ coꝛpa: nec erit aīa h⁹ vnitates mote vel h⁹ numerus motus: vt opinabat̃ ꝫeno. ſed erit id qđ mouet h⁹ vnitates ⁊ h⁹ numerū: q̄re bene ꝯcluditur in fine rōnis. ꝙ aīa nō eſt numerus ſeipꝫ mouēs: nec eſt id qđ mouet ⁊ qđ mouet̃: ſꝫ eſt mouēs ſolum.

Ulterius forte dubitaret aliqs quō in cōtinuo oꝫ dare aliqđ qđ mouet ⁊ aliqđ qđ mouet̃. nō qꝛ differat in magnitudīe ⁊ paruitate: ſꝫ qꝛ ꝗtuꝫ. ¶ Dōm ꝙ in. 7. phy. ꝓbat̃. hec ꝯclō ꝙ oē qđ mouetur ab altero mouet̃: c⁹ rō aſſignat̃. ꝗtitas eſt diuiſibilitas mobilis: nō enī qꝛ mobile differt magnitudīe aut ꝑuitate. i. nō qꝛ eſt magnū aut paruū: iđ mouet̃ ab alio: ſꝫ eo ip̄o ꝙ oē mobile eſt qđ ꝗtuꝫ. ⁊ qđ diuiſibile. ſeqtur ꝙ oē qđ mouet̃ ab alio moueat̃: ⁊ ꝙ nihil moueat ſeip̄ꝫ p̄mo. nā qcqd pauſat pauſante alio nō mouet̃ a ſe: ſꝫ mouet̃ ab alio: ſꝫ oē totū diuiſibile pauſat pauſante alio: vt pauſante ꝑte. ergo nullū tale totū mouet̃ a ſe. ſꝫ oē tale mouet̃ ab alio. q̄liter aūt h̄ rō Ari. facta in. 7. phy. teneat ⁊ ꝯcludat: in editionib⁹ q̄s fecimus ſuꝑ phyſicis diffuſius dixim⁹. in pñti aūt ſcire ſufficiat ꝙ oē coꝛpus ſiue ſit magnū ſiue paruū: dū tñ ſit ꝗtū ſi mouet̃ ab alio mouet̃. valet autē ad h̄ ꝓpō ꝑcli q ait. ꝙ nullū coꝛpus ⁊ nullū ꝗtū eſt ad ſe ꝯuerſiuū: q̄re nullū ꝗtū eo ipſo ꝙ eſt tale nō mouet ſeip̄m: qꝛ tūc ageret in ſeip̄ꝫ ⁊ eēt ad ſe ꝯuerſiuū. eſt ergo ītētio phi dicere ꝙ coꝛpa democriti ꝗtūcūqꝫ eēnt parua: eo ip̄o ꝙ erāt mobilia erāt ꝗta. ⁊ ꝑ ꝯñs nō mouebant̃ ꝑ ſe: ſꝫ ab alio: q̄re illa coꝛpa nō erāt aīa: ſꝫ aīa erat illđ qđ mouebat ea ſic ēt vnitates q̄s ponebat ꝫeno. eo ipſo ꝙ erāt mobiles erant ꝗte. ⁊ qꝛ erant ꝗte nō mouebant̃ a ſe: ſꝫ ab alio. igit̃ aīa nō erat ille vnitates vt dicebat ꝫeno. ſꝫ erat id qđ mouebat eas. nā ſic aīa non eſt aīal motū: ſꝫ eſt id qđ mouet ip̄ꝫ: ſic aīa nō eſt vnitates mote: nec ē numerus motus: ſꝫ magis ē id qđ mouet h̄. nō ergo erit aīa mouēs ⁊ motū: ſꝫ mouēs tm̄. ¶ Deide cuꝫ dicit.

¶ Cōtingit āt hanc vnitatē quodāmō eē: oꝫ enī quādā īeſſe ipſi dr̃iam ad alias: puncti aūt ſolitarij q̄ vtiqꝫ dr̃ia erit vna poſitio. Cō.69.

¶ Adducit tertiā rōnē. circa qđ duo facit. qꝛ p̄o oñdit cuiuſmodi vnitas ſit illa. q̄ ē ꝯſtitutiua aīe. 2º ex his q̄ dixerat arguit ꝯ ꝫeno. ibi. (Si qdē igr̃.) Dicit ergo ꝙ ꝯtigit aūt quodāmō hāc vnitatē q̄ ē ꝯſtitutiua aīe eē ſuꝑ. motā: ⁊ qꝛ ſic ē: oꝫ ipſi vnitati īeſſe ꝗdā dr̃iaꝫ ad alias vnitates nō motas. ⁊ ſubdit ꝙ puncti ſolitarij. i. vnitatis abſolute ſumpte ſiue vnitatis nō mote q̄ vtiqꝫ dr̃ia erit ad vnitatē motā niſi poſitio. q. d. vnitas ergo mota ē vnitas poſitionē hñs: ⁊ ꝑ ꝯñs eſt idē qđ pūct⁹. ¶ Notādū aūt ꝙ oē motū: eo ipſo qđ mouetur ē ſituale ⁊ eſt alicubi: ⁊ dr̃ hr̃e pōnē. ⁊ qꝛ vnitas hñs poſitionē ē ideꝫ qđ pūctus: vnitates ꝯponētes aīam qꝛ erant vnitates mote: differebāt ab vnitatib⁹ abſolute ſumptis pōne: ⁊ ſitu: qꝛ h⁹ vnitates erāt ſituales ⁊ hñtes pōneꝫ: ⁊ ꝑ ꝯñs h⁹ vnitates erāt idē qđ pūcta. ¶ Notādū ēt ꝙ ſicut pūctus pōt dici vnitas poſita ⁊ hñs pōnē: ſic vnitas pōt dici pūctus ſolitarius ⁊ pōne carēs: q̄re vnitates cōſtituētes aīaꝫ a punctis ſolitarijs. i. ab vnitatibus abſolute ſumptis ſola poſitione differebant. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Si qdē igit̃ ſunt altere in coꝛpoꝛe vnitates: ⁊ pūcta in eodē erunt vnitates: obtinebit. n. locū pūcti: et tñ qđ ꝓhibet in eodeꝫ eē ſi duo ſunt: et īfinita. quoꝝ. n. locus īdiuiſibilis eſt et ipſa.

¶ Si aūt in coꝛpe pūcta nūer⁹ aīe: aut ſi q coꝝ q̄ ī coꝛpe pūctoꝝ nūerus aīe: q̄re ſi non oīa hñt aīaꝫ coꝛpa: pūcta. n. ī oīb⁹ vident̃ eē īfinita. Cō.70.

¶ Ex his q̄ dixerat arguit ꝯ ꝫeno. dicēs. ſi qdē igr̃ ſūt altere. i. diuiſe vnitates ꝯſtituētes aīaꝫ ⁊ pūcta in coꝛpe ī eodem erūt vnitates ille ſuꝑ. cū punctis coꝛpoꝛis. obtinebit itaqꝫ h⁹ vnitas locū pūcti: ⁊ erūt in eodē loco pūctus ꝯſtituens aīaꝫ ⁊ pūct⁹ coꝛpis: ⁊ cū ita ſit: qđ ꝓhibꝫ ī eodē eē: ſi due ſīt ⁊ īfinitas. q. d. ꝙ ſi due res īdiuiſibiles vel duo pūcta pñt eē ſil̃ ⁊ īfinita ſil̃ eē poterūt. Nā q̄rū loc⁹ ē īdiuiſibil̃ ⁊ ipſa

UVA. BHSC. IyR_077_1

ſūt idiuiſibilia ēt q̄ ſunt idiuiſibilia nihil augēt. vñ q̄ rōne pñt eē duo idiſibilia ſil' ſic vt nihil augeāt īfinita ſil' eē poterūt. erūt ḡ ſil' vnitates aīe vel pūcta aīe cū pūctis corporis: ſꝫ differūt hec ab illis: ſꝫ ſi pūcta in corpe: ⁊ nūerus aīe .i. nūerus q̄ ē aīa ſup. nō dr̄t: aut ſi q̄ eoꝝ punctoꝝ q̄ ſunt in corpe ſunt nūerus aīe. i. q̄ ē aīa: q̄re nō oīa corpa hn̄t aīaꝫ. vident̄. n. pūcta ⁊ īfinita eē in oib⁹ corpib⁹: q̄re in oib⁹ talibus erit aīa. ¶ Notādū ſic formādā eē hāc rōnē ꝙ vnitates ↄſtituētes aīaꝫ ſunt idē qđ pūcta cū ſint vnitates mote ⁊ pōnē hn̄tes. tūc ḡ vel illa puncta differūt a pūctis corporis. ⁊ tūc ſil' erūt diuerſa puncta: qđ eſt icōueniēs: vl' nō differūt: ſꝫ ſunt idē cū punctis corpis. ⁊ tūc vbicūqꝫ erunt pūcta corpis ibi erit aīa: ⁊ qꝛ in oib⁹ corpib⁹ ſunt puncta in omnibus corporibus erit anima.

Dubitaret forte aliqs. qꝛ nō vr̄ icōueniēs plura ⁊ diuerſa pūcta ſil' eſſe. nā cū ↄtigua ſint quoꝝ vltima ſil' ſunt: vt dr̄ in. 6. phy. cū vltīa linearuꝫ ſint pūcta ſi plures ⁊ diuerſe linee ſe ↄtangerēt erūt plura ⁊ diuerſa pūcta ſil'. ¶ Dōm ꝙ pūcta pn̄t dupl'r accipi: vel q̄ ſt̄ in extremitatib⁹ ↄtinui: vel q̄ ſunt in ipſo ↄtinuo. plura pūcta exn̄tia in extremitatib⁹ ↄtinuoꝝ pn̄t ſil' eſſe ſi ↄtingat ipſa ↄtinua ↄtiguari: vt rō in ↄ̄riuꝫ arguebat: ſꝫ pūcta exn̄tia in corpe nō pn̄t ſil' plura eē niſi ipſa corpa ſe penetrarēt ⁊ ipſa corpa ſil' eēnt: ⁊ qꝛ q̄ rōne poſſent eē duo puncta ſil' poſſent ⁊ īfinita: ſeq̄tur ꝙ poſſent plura corpa eē ſil' ⁊ īfinita. ḡ ſi aīa eēt ↄpoſita ex vnitatib⁹ q̄ eēnt pūcta: vt ſeq̄tur ex pōne çeno. cū aīa ſit in ipſo corpe ſi alia eēnt pūcta aīe ⁊ pūcta corpis eēnt in ipſo corpe pl'a ⁊ diuerſa puncta ſil': qđ vt dcm̄ eſt ſtare nō pōt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ampli⁹ āt quō poſ'e ē ſepari pūcta ⁊ abſolui a corpib⁹ niſi diuidant̄ linee in puncta.

¶ Adducit q̄rtā rōnē dicēs. ampli⁹ aūt ſiqdē nō diuidant̄ linee in pūcta. quō ē poſ'e ſepari ⁊ abſolui pūcta a corpib⁹ ⁊ a lineis. q. d. nullo mō formet̄ ḡ ſic rō. ſi aīa eēt pūcta: vt ſeq̄bat̄ ex pōne çeno. cū pūcta nunq̄ꝫ poſſint ſepari a corpib⁹: aīa nūq̄ꝫ ſepat̄ a corpe. ⁊ p ↄn̄s nūq̄ꝫ corrūperet̄ aīal: qđ pꝫ eē falſuꝫ. ¶ Notādū aūt ꝙ ſi poſſꝫ linea diuidi in puncta. tc̄ poſſent pūcta p ſe eē. ſꝫ cuꝫ linea ſemp diuidat̄ in lineas nūq̄ꝫ ſepat̄ a linea pūct⁹ p ſe ſumpt⁹: ſꝫ ſemp ſepat̄ a linea pūctus. cū aliq̄ pte linee ipſi⁹. ⁊ q̄ rōne nō ſepat̄ pūct⁹ a linea: eadē rōne nō ſepat̄ linea a ſupficie. nec ſupficies a corpore. ⁊ p ↄn̄s nec pūcta a corpe: q̄re ſi aīa eēt conſtituta ex pūctl nūq̄ꝫ aīa ſeparet̄ a cōpe: qđ ē icōueniēs. Deiñ cū dic̄.

Cō. 71. ¶ Accidit āt ſic̄ diximus ſiqdē idē dicere corpus qddā ſubtiliū ptiū ipſaꝫ ponētib⁹: ſic āt ſic̄ Democritus moueri dicit ab aīa ppriū icōueniēs.

¶ Oñdit hāc opionē eē irrōnabiliorē alys. ⁊ declarat ꝙ p̄ter ipoſ'ia cōia q̄ hꝫ hꝯ poſitio. cū alys pōnib⁹ hꝫ ēt ipoſ'ia ppa. circa qđ duo facit. qꝛ pponit p̄ qđ ītēdit. 2°. declarat ppoſitū ibi. (Siqdē ḡ.) Dic̄ ꝙ accit aūt ſic̄ diximus ſup. huic pōni ſic qdē dr̄e idē ponētib⁹. i. dicētib⁹ ipſaꝫ aīaꝫ eē qddā corp⁹ ſubtiliū ptiū. q. d. id idē icōueniēs qđ accidit ponētibus aīaꝫ eē qddā corp⁹ ſubtile. accidit çeno. ⁊ ſubdit ꝙ ſic aūt ſup. accidit ex hac pōne vel opione: ſic̄ democrit⁹. dicit corp⁹ moueri ab aīa. q. d. id idē icōueniēs qđ accidit dmocrito ex mō ꝫ quē ponebat cōp⁹ moueri ab aīa accidit çenocrati: ⁊ ſeq̄tur ppriū icōueniēs. q. d. ꝙ adhuc accit huic opioni ppriuꝫ icōueniens. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Siqdē. n. ē aīa in oī eo qđ ſentit corpore: neceſſe ē in eodē duo eē corpora: ſi corpus aliqđ aīa. Numerū āt dicētibus in vno pūcto pūcta multa: ⁊ oē corp⁹ aīaꝫ hr̄e: niſi qdā nūer⁹ dr̄ñs fiat: ⁊ ali⁹ ab his q̄ in corpore punctoꝝ.

Cō. 72. ¶ Accitq̄ꝫ aīal moueri a nūero: ſic̄ ⁊ Democritū diximus ipm mouere. Quid ē. n. differre dicere ſperas ꝑuas: aut vnitates magnas: aut oīno vnitates ferri: vtrobiq̄ꝫ eniꝫ eſt neceſſe moueri aīal: in eo qđ mouet̄ ipſe.

¶ Declarat qđ dixerat dicēs. ſi qdē. n. eſt aīa in oī eo corpore qđ ſentit nec̄e ē eē ī eodē duo corpa ſi corp⁹ aliqđ ē aīa. ſicut ḡ ſm ponētes aīaꝫ eſſe qddā corpus ſubtile ſequebat̄ duo corpa eē ſil': ſic ēt ⁊ çeno. cū poneret aīaꝫ eē ↄpoſitā ex vnitatib⁹ motl ſiue ex vnitatib⁹ hn̄tib⁹ pōnē ⁊ ſitū cogebatur dicere aīaꝫ eē corp⁹: qꝛ nihil pōt eſſe tale niſi corp⁹. ⁊ p ↄn̄s ſequebat̄ ex hac pōne duo corpa eē in eodē. ꝑꝑ qđ icidebat çeno. in idē icōueniēs cū ponētib⁹ aīaꝫ eē qddā corpus ſubtile. ¶ Rurſus accidebat çeno. ppriū icōueniēs. iō ſubdit. ꝙ aūt nūerū dicētib⁹. i. çeno. ponēti aīaꝫ eſſe numerū accidit ppriū icōueniēs. vꝫ. ī vno pūcto eē plura pūcta. ⁊ vlterius accit ei oē corp⁹ hr̄e aīaꝫ niſi nūer⁹ pūctoꝝ aīe fiāt qdā nūerus drñs: ⁊ alius ab his pūctis q̄ ſunt ī corpore. ꝥ aūt ppriū icōueniēs. quō accidit çeno. in rōne paulo ante poſita declaratū eſt. ¶ Ulterius ēt accidit çeno. al' moueri a nūero: ſic̄ diximus ſm Democritū aīaꝫ mouere ipm corp⁹. nā ſic̄ ſm democritū aīa exn̄s ſpere mouet corpus: ſic ſm çeno. aīa exn̄s vnitates mouet al'. vr̄. n. opio çeno. in ꝥ eſſe ſil'is opioni democriti. nā ſic̄ poſuit democrit⁹ aīaꝫ eē q̄ſdā ſperas ꝑuas motas: qb⁹ motis mouebat̄ corpus: ſic poſuit çeno. aīaꝫ eē q̄ſdaꝫ vnitates magnas motas qb⁹ motis mouebat̄ corp⁹. igit̄ ex pte mot⁹ illo eodē mō quo arguebat̄ ↄ̄ dmocritū pōt argui ↄ̄ çeno. iō ſeq̄t̄ in lr̄a. qd ē. n. differre. i. q̄ ē dr̄ia dr̄e ſpās ꝑuas: vt dic̄ democrit⁹: aut dr̄e vnitates magnas: aut dr̄e oīo vnitates ferri. i. p ſe moueri: vt ponit çeno. īter has. n. opiones: q̄ꝫtū ad ꝥ nō eſt dr̄ia: qꝛ vtrobiq̄ꝫ. i. ſm vtrāq̄ꝫ nec̄e eſt moueri aīal ex eo ꝙ moueant̄ ſpere vl' ipſe vnitates. vtreq̄ꝫ. n. he opiones q̄ꝫtū ē ex pte mot⁹ poterūt ſil'r īpugnari. ¶ Notādū aūt ēt declarata eē illa tria q̄ ſup. ponebant̄. ſ. ꝙ zeno. accidit icōueniēs cōe cū ponētib⁹ aīaꝫ eē corp⁹ ſubtile. ⁊ etiā accidit ei icōueniēs ppriū: ⁊ vltra ꝥ accidit ei icōueniēs cōe cū democrito. ¶ Notādū ēt ꝙ ſic̄ democritus ponit aīaꝫ ↄponi ex paruis ſperis: ſic ⁊ zeno. ponit aīaꝫ ↄponi ex vnitatib⁹ magnis. i. ex vnitatib⁹ q̄ꝫtis. nā cuꝫ poneret illas vnitates eē motas. ⁊ oē qđ mouet̄ oꝫ eē q̄ꝫtū diſibile. cogebat̄ zeno. dicere vnitates illas eē magnas. i. eē q̄ꝫtas. ¶ Deiñ cū dic̄.

Cō. 73. ¶ Cōplectētib⁹ igit̄ in vnū numerū: ⁊ motū hec qdeꝫ accidūt: ⁊ multa alia huiuſmodi. Nō. n. ſoluꝫ diffōne aīe huiuſmodi ipoſ'e: ꝥ ⁊ accn̄s. Manifeſtū āt ſi qs argumētauerit ex rōne hac reddere paſſiōes ⁊ opa: vt cogitatiōes ſenſus: letitias. triſtitias: ⁊ q̄cunq̄ꝫ alia huiuſmodi: ſic̄ eni diximus pri⁹: neq̄ꝫ diuinare facile ē ex ipſis.

¶ Improbat opionē zeno. q̄ꝫtum ad accn̄tia aīe. d. ꝙ ↄplectentib⁹ aūt igit̄ in vnū numerū ⁊ motuꝫ q̄ dicebat zeno. eē aīaꝫ accidūt ꝥ icōueniētia q̄ diximus: ⁊ ēt accidūt multa alia icōueniētia. nā nō ſolū ipoſ'e ē diffōnē aīe eē hꝯ: vt dicebat zeno. ſꝫ ēt accn̄s aīe ſup. eſt ipoſ'e cognoſcere ex tali diffōne. nā manifeſtū ē ꝙ ſi qs argumtauerit ex hac rōne reddere. i. aſſignare paſſiones ⁊ opera anime: vtputa cogitationes ſenſus letitias triſtitias: ⁊ quecūq̄ꝫ alia hꝯ. ⁊ ſubdit ꝙ ſicut eniꝫ diximus p̄us ex ipſis que ſunt dicta a zeno. vel etiā que dicta ſunt ab alys phis neq̄ꝫ facile eſt diuinare talia. ſic. n. loquebant̄ democ. zeno. ⁊ aly phi ꝙ per ea que dicebant etiaꝫ ſi voluiſſemus diuinare vel vaticinari non erat facile aliquid cognoſcere de paſſionibus ⁊ operibus anime.

UVA. BHSC. IyR_077_1

Cō. 74. Tribꝰ aūt modis traditis ſm quos diſfiniunt aiā. Alij qdē motu enūciauerunt maxīe ĩ mouendo ſeipā: alij aūt corpꝰ ſubtiliſſimū: aut icorꝑaliſſimū alioꝝ. Hec aūt q̄s dubitationes ⁊ ſubcōtrarietates hñt ꝑterimꝰ fere: relinquit̄ aūt ꝯſiderare q̄lr dr̄ ex el'tis ipſā eē. dñt. n. q̄tenꝰ ſentiat ea q̄ ſūt: ⁊ vnūq̄dq̄ cognoſcat.

¶ Ut dicebat̄ ſupra ph̄i tripl'r diffiniebāt aiā. ſ. motu ſenſu ⁊ icorporeo. ⁊ ſm h̄ tribꝰ modis venabant̄ q̄ditates eiꝰ. duo tñ iſtoꝝ modoꝝ erant gnāles ⁊ ꝑncipales. vz. venari aiam ꝑ viā motus ⁊ ꝑ viā cognitiōis: ſz venari aiā ꝑ viā icorporei erat q̄ſi annexus. poſſumꝰ g̊ ſic ꝯtinuare hāc partē ad ꝑcedentē. ꝙ poſtq̄ ph̄s iprobauit opionē antiquorū put venabant̄ aiam ꝑ viā motꝰ: in ꝑte iſta iprobat eā put venabant̄ aiā ꝑ viā cognitiōis. circa qd̄ duo facit. q2 ꝑmo ꝯtinuat dicta dicēdis. 2°. exeq̄tur de itēto. ibi (Necariū aūt eſt.) dicit g̊. tribꝰ aūt modis traditis ſm quos diffiniūt aiā. alij q̄dē enūciauerūt aiā eē q̄d motiuū in mouendo ſeipſā. alij aūt dixerūt aiā ipſā eē corpꝰ ſubtiliſſimū aut icorporaliſſimū alioꝝ. i. icorporaliſſimū iter alia. ⁊ ſubdit ꝙ h̄ āt. i. hꝰ paſſiōes q̄s dubitatiōes hñt ⁊ q̄s ꝯrietates fere ꝑteriuimꝰ. i. ꝑtrāſiuimus ⁊ aſſignauimꝰ. ¶ Notādū āt ꝙ dic̄ fere: q2 multas alias ſubcōtrarietates ſiue m'ltas alias obiectōes potuiſſz tāgere Ari. ꝯ has opiones q̄s nō tetigit: ⁊ q2 has ꝑtranſiuimꝰ relinquitur cōſiderare de anima per viam cognitionis quomodo dr̄ ipam aiam eſſe ex el'tis. dicūt. n. aiā eē ꝯſtitutā ex el'tis q̄tenꝰ ſentiat ea que ſunt. i. oīa entia ⁊ cognoſcat vnūq̄dq̄ entiū. ¶ Notādū aūt ꝙ dic̄ ſe ꝑtranſiuiſſe ⁊ iprobaſſe nō ſolū aiam eē q̄d motiuū: ſz ēt eā eē icorporaliſſimū. i. q̄dā corpꝰ ſubtile nō ꝙ de h̄ fecerit ſpāle cap'lz: ſz in iprobādo opiones ph̄orū venātiū aiā ꝑ viā motꝰ iprobauit aiā eē q̄dā corpus ſubtile: q2 vt dicebat̄: tc̄ ſeq̄t̄ duo corꝑa ſil' eē. Deiñ cū dic̄.

Cō. 75. ¶ Neceſſariū aūt eſt accidere m'lta iꝑoſſibilia rōni. Ponunt. n. cognoſcere ſil'e ſil'i tāq̄ ac ſi aiam res ponentes.

¶ Exeq̄tur de itēto oñdēs ꝙ nō oz aiā eē ꝯpoſitā ex el'tis oīum: vt cognoſcat alia ſic̄ dicebāt antiq. circa qd̄ duo fac̄. ſic̄ dupl'r errabāt antiq ꝯparando aiam ad el'ta. nā q̄dā dicebant aiam eē ex el'tis. q̄dā dicebāt aiam eē in el'tis. ꝑmo g̊ ꝓbat aiā nō eē ex el'tis. 2°. oñdit eā nō eē in el'tis ibi. (Et in toto aūt q̄dā.) Circa ꝑmū tria facit. q2 ꝑ̊ antiquoꝝ pōnē oñdit eē falſā. 2°. oñdit eā eē iſufficiētē. 3°. ꝓbat eē ſupfluā ſcd̄a ibi. (Ois aūt q ex eo ꝯſentit.) 3ª ibi. (Si v̊o ex el'tis) Circa ꝑmū. 2. fac̄. q2 ꝑ̊ ꝓbat aiā nō eē ex el'tis ex ꝑte reꝝ cognitarū. 2°. ꝓbat h̄ ex ꝑte reꝝ cognoſcētiū ibi. (M'ltas aūt dubitatiōes.) Circa ꝑ̊ᵐ q̄ttuor facit. ſz ꝙ ex ꝑte reꝝ cognitarū ad q̄ttuor icōueniētia adducit ſi aia vt cognoſceret oia eēt ꝯpoſita ex el'tis oīū. q̄rū ꝑmū eſt ꝙ oēs res cognoſcibiles ſm ſuū eē nāle eēnt in aīa. 2ᵐ eſt ꝙ oēs res cognoſcibiles eēnt eodē mō ꝯpoſite. 3ᵐ eſt ꝙ oēs res cognoſcibiles haberēt eadē ꝑncipia imediata. 4ᵐ eſt ꝙ oēs res cognoſcibiles agerēt in aiā nō ſm ꝙ ſunt diſſil'es ⁊ diſcōuenietes. ſz ſm ꝙ ſunt ſil'es ⁊ cōuenietes. 2ª ibi. (Nō ſunt aūt h̄ ſola.) 3ª ibi. (Ampliꝰ aūt cū) 4ª ibi. (Incōueniēs.) Dic̄ g̊ ꝙ necīu eſt aūt accidere multa ipoſ'ia huic rōni: ſiue huic pōni. ponūt. n. illi cog̊ſcere ſil'e ſil'i tāq̄ ponētes ipſas res in aia ⁊ nō ſil'itudines rerū. ¶ Notādū ēt ꝙ ſi v̊a eſſet poſitio antiquoꝝ dicētiū ꝙ in aia ē terra: vt cognoſcat terrā: aq̄ vt cognoſcat aquā. tūc in aia eēnt res: nō ſil'itudines rerū: ſz res put hñt eſſe reale habent eſſe corporale ⁊ ſz tale eſſe nō ſunt rō cognitionis. ſi g̊ hoc mō res eſſent in aīa. ſequeret̄ ꝙ ipſa nihil cognoſceret.

Dubitaret forte aliq̄s: q̄re ſit icōueniēs ponere in aia ipſas res ſz eē reale ad h̄ ꝙ aia cognoſcat illas. ¶ Dōm ꝙ lz de h̄ in 2°. ⁊ 3°. diffuſius ſit tractādū: poſſumꝰ tñ q̄tū ad pñs ſpectat duplici via oñdere ꝙ ſit icōueniēs ipſas res eē in aia ſm eē reale. quarū ꝑ̊ma ſumit̄ ex ꝑte reꝝ cognoſcibiliū. ſcd̄a v̊o ex ꝑte aie cognoſcentis. ꝑ̊ma via ſic pz. nā ſi formā lapidis ſm id eſſe qd̄ eſt in re ex̄ eſſet in aīa: ſeq̄ret̄ ꝙ ipſe lapis cognoſceret. nā ſi in aia eſſet forma lapidis rō cognoſcēdi: ſi nō hr̄et aliud eſſe in lapide q̄ in aia: ſeq̄ret̄ ꝙ ⁊ lapis cognoſceret: qd̄ ē icōueniēs. ſcd̄a via ſic pz. nā vt in 2°. meta. dr̄ ſemꝑ id qd̄ eſt maxīe tale ē rō ⁊ cā oiū alioꝝ. nā oīa alia intm̄ ſūt talia iq̄tū ꝑticipāt aliq̄d de eo qd̄ ē maxīe tale: vt ſi ignis eſt maxīe cal's oīa alia intm̄ ſunt formal'r cal'a iq̄tū ꝑticipāt aliq̄d de nā ignis: q̄re ſi cognoſcere maxīe cōpetit deo ⁊ ſubſ̄ ſeꝑatis q̄ ſūt imālia: oīa alia intm̄ ſunt cognoſcitiua iq̄tū ꝑticipāt aliq̄d de imālitate. ipſe g̊ ſenſus: q tz infimū gradū inter cognoſcitiuas v̊tutes niſi aliq̄d ꝑticiparet de imālitate vt niſi eſſet ſuſceptiuꝰ ſpēi ſine mā nihil oīno cognoſceret. illd̄ g̊ qd̄ iformat ſenſū ⁊ multo magis id qd̄ iformat itell'z oz aliq̄d ꝑticipare de imālitate ad h̄ ꝙ poſſit eē rō cognoſcēdi: ⁊ q2 forme iſtoꝝ ſenſibiliū in re extra habēt eē oīo māle. oz ꝙ in aia ſint ſm aliud eſſe ad hoc ꝙ poſſint eſſe rō cognoſcendi. ¶ Deide cū dicit.

¶ Nō ſūt aūt hec ſola: m'lta v̊o ⁊ alia magis āt fortaſſis ifinita nūero q̄ ſūt ex his: ex q̊bus q̄dē igit̄ eſt vnūq̄dq̄ hoꝝ cog̊ſcere aiam ⁊ ſentire: h̄ ꝯpoſitū nō cognoſcet: neq̄ ſentiet vt q̄d eſt deꝰ: aut hō: aut caro: aut os: ſimiliter autē q̄dlibet aliud compoſitorum.

¶ Adducit ſcd̄ā rōnē. circa qd̄ duo fac̄. q2 ꝑ̊ ꝓponit qd̄ itēdit. 2°. declarat qd̄ dixerat ibi. (Nō. n. quol; mō.) dic̄ g̊. nō ſunt ſola aūt h̄. i. nō ſola el'ta cognoſcibilia ab aia: ſz m'lta alia. magis aūt fortaſſis ſunt ifinita nūero q̄ ſunt ex his. i. ex el'tis. ex q̄bꝰ q̄dē igit̄ vnūq̄dq̄ hoꝝ eſt. i. ꝯtingit aiā cognoſcere ⁊ ſentire: ſz hꝰ ꝯpoſitū ⁊ hꝰ mixtū ex el'tis aia nō cognoſceret: neq̄ ſentiret niſi ſup. hēat rōnē ꝯpōnis ſz ꝙ illud mixtū eſt ꝯpoſitū: ⁊ nō cognoſceret q̄d eſt deus. i. q̄d eſt celū aut hō aut caro aut os. ſil'r aūt q̄dl; aliud ꝯpoſitorū nō cognoſcet aia ſup. niſi hēat in ſe rōnē cuiuſl; mixtionis: ⁊ q2 hꝰ rōnes ſunt quodāmō infinite. erit g̊ quodāmō aia ꝯpoſita ex ifinitis: qd̄ eſt icōueniens. ¶ Notādū ꝙ cū ipſe res cognoſcibiles ſm ꝙ ſunt alie ⁊ alie ſint alio ⁊ alio mō ꝯpoſite. ⁊ hēant in ſe aliā ⁊ aliā rōnē mixtionis. ſi aia debeat cognoſcere hꝰ mixta nō ſufficit ꝙ habeat in ſe elementa: ſz oz ꝙ habeat in ſe hꝰ rōnes ſm quas ſunt h̄ mixta ꝯpoſita. ⁊ q2 vna res nō ꝯponit̄ niſi ſm vnū modū mixtionis vel g̊ aia nō cognoſcet aliqd̄ mixtū vel oportebit dicere ꝙ hꝰ oēs res cognoſcibiles ꝯpoſite ꝯponant̄ ſm vnā ⁊ eandē rōnē mixtionis: vt ſm illā rōnē mixtiōis ſm quā ē ꝯpoſita: q̄re ſicut ex ꝑ̊ma rōne ſequebat̄ ꝙ res cognoſcibiles haberent in aia eſſe reale ſic ex iſta ſeq̄tur ꝙ oēs res cognoſcibiles cōponant̄ ſm vnā ⁊ eandē rōnē mixtionis. ¶ Notandū aūt ꝙ dicit deū. i. celum eſſe q̄d ꝯpoſitū: q2 loq̄tur ſm modū empe. q dicebat oīa alia eſſe cōpoſita ex q̄ttuor elemētis ⁊ ex lite ⁊ amicitia. deū aūt. i. celū poſuit compoſitum ex quattuor elementis cum amicitia ſine lite. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nō. n. quol; mō ſe hñtia el'ta: hoꝝ vnūq̄dq̄: ſz rōne q̄dā ⁊ cōpōne queādmodū dic̄ Empedocles: os ⁊ terra: Terra aūt hñ apta in bene amplis receptaculis duas ex octo partibꝰ ſor- Cō. 76.

tita eſt fluide dari: quatuoꝛ vero vulcano dede runt. oſſa autem alba fcā ſunt: nihil igit̃ ꝑfect⁹ elt̃a ĩ aĩa eẽ niſi ⁊ rões ierũt ⁊ ꝯpõ. Cognoſcet eniꝫ vnũqͦdqꝫ ſil̃e. os aũt aut hoĩeꝫ nihil niſi ⁊ hec inerũt: hoc aũt qđ ĩpol̃e ſit nihil oꝫ dicere: qs eniꝫ dubitabit ſi inerit in aĩa lapis: aut hõ: ſimiliter ãt bonũ ⁊ nõ bonũ: eodẽ mõ ⁊ de alijs.

¶ Declarat qđ ſupoſuerat. oñdens ꝙ nõ in oĩb⁹ eſt idẽ modus mixtiõis dicẽs ꝙ non q̃libꝫ mõ ſe hñtia elt̃a ꝯſtituũt ſup. vnũqͦdqꝫ hoꝝ. i. vnũqͦdqꝫ ꝯpoſitoꝝ: ſꝫ oꝫ ħ fieri q̃dam rõne. ⁊ q̃dã ꝓportione: ⁊ q̃dã ꝯpoſitiõe: queãdmodũ dicit Emp. ꝙ os ꝯpoſitũ eſt: qꝛ humus. i. terra ẽ coaptata in amplis diffuſionib⁹. nã elemẽtũ terre multũ abundat in oſſibus: ita ꝙ hꝰ elemẽtũ ſoꝛtitũ eſt duas ꝑtes ex octo ꝑtib⁹. q̃ttuoꝛ aũt ꝑtes dederunt vulcano. i. igni. nã oſſa alba fcã ſunt qꝛ eſt ibi multum de igne. ⁊ ſup. vnaꝫ ꝑtem dederũt aque. ⁊ vnã aeri: diuidebat. n. Emp. elt̃a in. 8. ꝑtes. ⁊ in aliq̇bus mixtis erant plures de vno elt̃o: ⁊ in aliq̇bus vͦo plures de alio: in oſſe aũt dicebat eẽ hũc moduꝫ mixtionis ꝙ ibi erãt due ꝑtes terre. q̃ttuoꝛ ignis: vna aeris: ⁊ vna aque. g̊ volebat Emp. ꝙ nõ ſm eandẽ rõnẽ ꝯponerent̃ oĩa mixta ex elemẽtis: ⁊ qꝛ ſic eſt: nihil g̊ eſt ꝑfectus. i. nihil ꝓdeſt elemẽta in aĩa eſſe niſi ⁊ inerũt ibi rõnes. i. ꝓportiones elementoꝝ: ⁊ niſi inerit ibi ꝯpoſitio miſcibiliũ. naꝫ cognoſcet vnũqͦdqꝫ ſil̃i: vt os aut hoĩeꝫ nihil. i. nihil tale cognoſcet niſi ⁊ ħ ierunt. i. niſi in eadẽ aĩa ſint hꝰ rõnes ⁊ ꝯpõnes ſꝫ q̃s ſunt iſta ꝯpoſita. ħ aũt ꝙ ſit ĩpol̃e nihil oꝫ dicere: qꝛ ſi hoc eſſet: tũc lapis. hõ ⁊ cetera mixta eẽnt in aĩa. ⁊ per ꝯñs ꝯ̃ria eẽnt in aĩa. iõ ſubdit. qs. n. dubitabit ſi erit in aĩa lapis aut homo: ſimiliter aũt erit ibi bonum ⁊ non bonum. eodem modo ſe habebit ⁊ in alijs mixtis.

Dubitaret forte aliq̇s: q̃re oꝫ ꝙ ſi aĩa dꝫ cognoſcere hꝰ mixta ꝙ nõ ſolũ ſint in ea miſcibilia: ſꝫ ẽt rõnes miſcibiliũ. ¶ Dõꝫ vt dr̃ ꝑͦ poſt. ſcire ẽ cãꝫ rei cognoſcere: ⁊ qm̃ illius eſt cã. non ſufficit g̊ vt ſciat̃ effectus ſcire cãm: niſi ſciat̃ vt eſt eius cã: q̃re ſi elementa ſunt cã mixtoꝝ ⁊ cõponũt mixta vt cognoſcam⁹ ipſa ꝯpoſita: ⁊ ipſa mixta nõ ſufficit ſcire elemẽta niſi ſciant̃ rõnes ⁊ ꝓportiões ſm q̃s elt̃a cauſant ⁊ ꝯponũt mixta: ⁊ qꝛ ſm opionẽ antiquoꝝ aĩa nõ cognoſcit res exterioꝛes niſi ꝓut hꝫ in ſe real̃r illas: opoꝛtebit ſꝫ illas rõnes ⁊ ꝓ poꝛtiões ꝙ in ea ſint lapis homo ⁊c̃. hꝰ mixta.

Alterius forte dubitaret aliq̇s. vñ ſeq̇tur ꝙ ħ poſito in aĩa eẽt bonũ ⁊ eẽnt cõtraria. ¶ Dõꝫ ꝙ oꝫ dare aliquã diſpõnẽ in mã q̃ dr̃ neceſſitas ad quã ſeq̇t̃ nec̃io ĩtroductio foꝛme. elt̃a g̊ reducunt̃ ad mediũ ⁊ ad ꝓportionẽ: ⁊ qñ ſic ſunt ꝓportionata vt req̇rit nã lapidis nec̃io ex eis ꝯſtituit̃ lapis: q̃re ſi real̃r ſunt ĩ aĩa elt̃a ⁊ real̃r eſt ibi ꝓportio ſm quã ꝯſtituit̃ ibi lapis hõ ⁊ ceruus ⁊ cetera talia nec̃io oĩa iſta eſſent in aĩa. imo qđ ẽ pl̃s: illa eadẽ elem̃ta que ponebãt antiq eẽ ſub foꝛma aĩe. opõtebit ſil̃ ⁊ ſel̃ eẽ ſub foꝛmis oĩuꝫ mixtoꝝ cũ ibi opõteat real̃r reſeruari oẽs hꝰ ꝓportiões ⁊ rõnes. igit̃ cũ mixta ſꝫ eſſe reale hẽant ꝯ̃rietates erunt elt̃a ſil̃ ſub foꝛmis ꝯ̃rijs ⁊ erũt in aĩa ſil̃ ꝯ̃ria: ꝙ cũ vtrũqꝫ ſit ĩcõueniẽs. nõ oꝫ dicere ꝙ nullus ſane mẽtis de ħ dubitare põt. ¶ Deiñ cũ dic̃.

Cõ.77. ¶ Ampli⁹ aũt quũ m̃tipl̃r dicat̃ id qđ eſt. ſignificat. n. aliud q̇dẽ hoc aliq̇d: aliud q̃̄titatẽ aut q̃litatẽ: aut ⁊ qđdã aliud diuerſoꝝ ꝑ̃ntoꝝ: vtꝝ ex oĩb⁹ erit aĩa: aut nõ: ſꝫ nõ vident̃ cõia oĩum elt̃a eẽ: ſi igĩ q̃cũqꝫ ſubſtantiaꝝ ſũt: ex his ſolũ: q̃o igĩt̃ cognoſcet ⁊ alioꝝ vnũqͦdqꝫ: aut dicet vniuſcuiuſqꝫ gñis elt̃a eẽ. et principia ꝓpꝛia ex qb⁹ aĩaꝫ cõſtare. erit ergo q̃litas. et quãtitas. et ſuba. ſed ĩpol̃e ẽ ex q̃̄titatis elt̃is ſubaꝫ eẽ. ⁊ ñ q̃̄titatẽ. dñtib⁹ itaqꝫ ex oĩb⁹ hec ⁊ hꝰ alia accñ̃a.

¶ Adducit rõnẽ tertiã dicẽs. ampli⁹ aũt cũ multipl̃r dicat̃ id qđ eſt. i. ens. qꝛ aliud q̇dẽ ſignificat ħ aliq̇d. i. ſubaꝫ aliđ q̃̄titatẽ aliud q̃litatẽ: aut qđdã aliud diuerſoꝝ. i. diuerſorũ p̃dicamẽtoꝝ. cũ g̊ ſic ſit vtꝝ aĩa erit ex oĩbus elemẽtis oĩuꝫ p̃dicamẽtoꝝ aut nõ: ſꝫ nõ vident̃ elt̃a eẽ cõia oĩb⁹ p̃dicamẽtis: imo alia ⁊ alia p̃dicamenta hñt alia ⁊ alia p̃ncipia. ſi g̊ q̃cũqꝫ elt̃a ſunt ſubarũ ex his ſolũ ſup. ẽ aĩa. quõ g̊ cognoſcet aĩa vnũqͦdqꝫ alioꝝ p̃dicamẽtoꝝ. q. d. nullo⁹: aut ſi diceret aliq̇s eẽ elt̃a ⁊ ꝓpꝛia p̃ncipia vniuſcuiuſqꝫ gñis. ex q̇bus ꝯtingit aĩaꝫ ꝯſtare. erit g̊ aĩa ⁊ q̃litas ⁊ ſuba ⁊ ſup. erit ẽt q̃̄titas ⁊ vnũqͦdqꝫ p̃dicamẽtoꝝ: ſꝫ ĩpol̃e eſt ex elt̃is q̃̄titatis eẽ ſubaꝫ ⁊ nõ q̃̄titateꝫ. dicẽtib⁹ itaqꝫ ex oĩb⁹ elt̃is aĩam eẽ vt cognoſcat oĩa ħ ⁊ hꝰ ĩpol̃ia que dicta ſunt ⁊ ẽt alia ĩpoſſibilia que dicent̃ accidunt eis.

Dubitaret forte aliq̇s vtrũ eadẽ ſint p̃ncipia ſube ⁊ alioꝝ p̃dicamẽtoꝝ et vr̃ ꝙ ſic: qꝛ q̇cq̇d ẽ cã cãe: eſt cã cãti: ſꝫ ſuba ẽ cã oĩuꝫ alioꝝ p̃dicamẽtoꝝ: qꝛ mã ſubta cũ foꝛma eſt cã oĩum accñtiũ q̃ fiũt in ea. p̃ncipia igit̃ ⁊ cauſe ſube erũt p̃ncipia ⁊ cãe oĩuꝫ alioꝝ. ¶ Dõꝫ ꝙ ħ qđ determiat̃ in. 12. meta. vbi dr̃ ꝙ p̃ncipia ſube ſunt ſuba. ⁊ p̃ncipia rel̃onis ſunt rel̃o. ꝓut g̊ ſunt alia ⁊ alia p̃dicam̃ta ſic oꝫ ponere alia ⁊ alia p̃nᵃ. Sed ꝓꝑ rõnẽ factã in ꝯ̃riũ. ſciẽdũ ꝙ ſꝫ ꝯmẽtatoꝛẽ ea q̃ ſũt ĩmediata p̃ncipia ſube ſunt mediata p̃ncipia accñtis. ſunt g̊ eadẽ p̃ncipia oĩuꝫ mediata: ſꝫ nõ ĩmediata. g̊ cũ cognitio diſtincta debeat eẽ ꝑ p̃ncipia ĩmediata. ſi aĩa dꝫ cognoſcere oĩa: oꝫ ꝙ ſit ex ĩmediatis p̃ncipijs oĩuꝫ: qđ nõ poſſet eẽ niſi oĩa p̃dicamẽta eẽnt vnũ p̃dicam̃tũ: ⁊ niſi eadẽ eẽnt ĩmediata p̃ncipia oĩuꝫ: q̃re ſic̃ ex p̃ma rõne ꝯcludebat̃ res eẽ in aĩa. ſm eẽ nãle. ⁊ ſic̃ ex ſcđa poterat ꝯcludi oẽs res cognoſcibiles hr̃e eundẽ modũ mixtionis: ſic ex hac ꝑte argui põt ꝙ oĩuꝫ cog̊ſcibiliũ ſint eadẽ ĩmediata p̃nᵃ. ¶ Deinde cũ dic̃.

¶ Incõueniens ãt eſt dicere q̇dẽ ĩpol̃e eẽ ſil̃e a ſil̃i ſentire: aut ſil̃e ſimili: ⁊ cog̊ſcere ſil̃e ſimili Cõ. 78. Sẽtire ãt pati aliq̇d: ⁊ facere: ⁊ moueri ponũt. ſil̃r ãt ⁊ cog̊ſcere: ⁊ intelligere.

¶ Adducit 4ᵐ ĩcõueniẽs. oñdẽs ꝙ ſꝫ põnẽ antiq̊rũ ſi ſil̃e ſil̃i cog̊ſcit̃: ſeq̇t̃ ꝙ ſil̃e a ſil̃i patiat̃. ħ ẽ g̊ ĩcõueĩeẽs ꝙ ait ꝙ ĩcõueniẽs ẽ aũt dr̃e qđ dicebãt antiq: ⁊ impoſſibile ẽ ſil̃e a ſil̃i pati vel eẽ paſſibile. ſentire aũt ſil̃e ſil̃i. i. ꝑ ſil̃e cog̊ſcere ſil̃e ſup. ẽ ĩcõueniẽs. nã ſentire aũt ponũt. i. dñt ĩ pati aliq̇d ⁊ moueri. ſil̃r aũt ⁊ cog̊ſcere ⁊ ĩtelligere ſup. vr̃ eẽ qđdã pati: q̃re ſi aĩa cog̊ſcit ex eo ꝙ patit̃ aliđ ab oĩbis ñ oꝫ ꝙ hẽat ĩ ſe real̃r ĩpa oĩa: vt ponebãt antiq: qꝛ nihil patit̃ a ſeipõ: ſꝫ nec̃e ẽ nãꝫ aĩe eẽ aliã ⁊ ſeꝑatã ab oĩb⁹ talib⁹. Deiñ cũ dic̃.

¶ Multas ãt difficl̃tates et dubitationes: hñte ĩpo dicere ſic̃ Empedocles ꝙ coꝛpoꝛeis elt̃is ſingula cog̊ſcunt̃: et ad ſil̃e teſtat̃: qđ nũc dictũ ẽ. Quecũqꝫ. n. iſũt in aĩaliũ coꝛpoꝛib⁹ ſimpl̃r: terra aut oſſa: nerui pili: nihil ſentire videt̃: q̃re neqꝫ ſil̃ia et tamen conueniret.

¶ Adducit ĩcõueniẽtia ꝯ̃ opiones antiq̊rũ ex ꝑte cog̊ſcẽtiũ circa qđ. 5. fac̃. ſꝫ ꝙ. 5. ĩcõueniẽtia adduc̃. nã ſi aĩa eẽt ꝯpoſita ex oĩb⁹ vt cog̊ſceret oĩa. q̃̄tũ ad p̃ñs ſpectat. 5. ĩcõueniẽtia ſeq̇rent̃ ex ꝑte cognitiõis ipſi⁹ ſiue ĩpoꝝ cog̊ſcẽtiũ q̊rũ p̃ᵐ ẽ ꝙ oẽs ꝑtes aĩalis cog̊ſcerẽt. 2ᵐ ẽ ꝙ vnũ p̃nᵐ nõ cog̊ſceret pl̃a. 3ᵐ ẽ ꝙ ds eẽt ĩſipiẽtioꝛ oĩb⁹ alijs. 4ᵐ ẽ ꝙ oĩa cognoſcibilia eẽnt aĩata. 5ᵐ ⁊ vlt̃ᵐ ẽ ꝙ aliq̇d eẽt ĩ his coꝛꝑali-

UVA. BHSC. IyR_077_1

bus nobili⁹ aïa. z^a ibi. (Ampli⁹ ãt.) z^a ibi. (Accĩt aũt.) 4ª ibi (Oĩo ãt.) 5ª ibi (Dubitabit ãt.) Dĩc g̃. ꝙ mltas dubitatiões ꝛ difficultates hñte ip̃o dr̃e ſic Emp. dĩc. i. ipſa opiõne. ꝛ ipſo dicto Emp. vz. ꝙ corporeis eltis ſingula coḡſcantur: ꝛ qđ nũc dcm̃ ẽ de cognitõe teſtat̃ ip̃e Emp. ad ſile. i. ꝑ ſile. vult. n. ꝙ p̃pa cã cognitõis ſit aſſilatio. ꝙ ſi ſic eẽt oẽs ptes aïalis ꝛ q̃cũqꝫ ſũt i aïali coḡſcerẽt ꝛ ſentirẽt ꝙ falſuz ẽ. iõ ſubdit ꝙ q̃cũqꝫ. n. iſunt in corꝑib⁹ aïaliũ q̃ ſũt ſimplr terra. i. q̃ ſunt valde terreſtria vt oſſa nerui pili nihil ſentire videnť: q̃re nꝫ ſilia. i. q̃ ſũt ſilr terreſtria ſup. ſũt coḡſcitiua. ꝛ ſubdit ꝙ tñ ꝯueniret ſup. ꝙ pili ꝛ oſſa ſentirẽt ꝛ coḡſcerẽt. cũ iſta habeant ſilitudinẽ cũ alijs ꝛ ſint cõpoſita ex eltis. ¶ Notandũ aũt in aïali eẽ quoſdã neruos qui ſunt organũ ſentiendi. ſunt tamẽ ꝛ etiã in aïali qdaz nerui valde terreſtres qui nihil ſentiunt. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ. 79. ¶ Amplius aũt vnũqđqꝫ principioꝝ ignorãtia pluriũ q̃ꝫ itelligẽtia exiſtet. Cognoſcet qdẽ eni vnũ qđlz: multa aũt ignorabit: oïa. n. alia.

¶ Adducit ſcđaz rõnẽ di. ꝙ vnũqđqꝫ p̃ncipioꝝ exiſtere in ignorãtia pluriũ ſup. q̃ꝫ in itelligẽtia. cognoſceret qdẽ eni qđlz p̃ncipioꝝ vnũ. cũ ſit qd ſimplex. ignorabit aũt multa qꝛ ignorabit oïa alia. g̊ vnũqđqꝫ principioꝝ plra ignorabit q̃ꝫ itelliget: ꝛ vnũqđqꝫ p̃ncipiatũ plra coḡſcet q̃ꝫ aliqđ p̃n^m. ¶ Notãdũ aũt ꝙ cũ p̃n^m ſit aliqd ſimplex nõ poterit hr̃e ſilitudinẽ niſi cũ vno: ꝛ ita nõ cognoſcet niſi vnũ. p̃ncipiatũ v̊o qđ ẽ qd ꝯpoſitũ poterit hr̃e ſilitudinẽ cũ mltis ꝛ poterit coḡſcere multa. ꝑꝫ g̊ Emp. ꝑfectiora erunt p̃ncipiata q̃ꝫ principia. ꝛ etiam animalia ſenſitiua plura cognoſcent q̃ꝫ ſubſtãtie ſeparate. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Accidit ãt ꝛ Empedocli iſipiẽtiſſimũ eẽ deũ. Solus. n. eltoꝝ vnũ nõ coḡſcet diſcordiã: mortalia aũt oïa. Ex oïb⁹. n. vnũqđqꝫ eſt.

¶ Adducit z^m icõueniẽs dicẽs. accit aũt Emp. deũ eẽ inſipiẽtiſſimũ. nã ſolus ipſe nõ coḡſcet vnũ de nũero eltoꝝ. i. nõ cognoſcet vnũ eltuz ſiue nõ coḡſcet vnũ p̃n^m: vt nõ cognoſcet diſcordiã. mortalia ãt oïa coḡſcẽt oïa p̃n^a: qꝛ vnũqđqꝫ mortaliũ eſt ex oïb⁹ eltis. ¶ Notãdũ aũt ꝙ vt plries dcm̃ eſt Emp. ponit. 6. p̃ncipia. vz. q̃ttuor elta ꝛ litẽ ꝛ amiciciã: ꝛ dĩc ꝙ mortalia ꝯponebant̃ ex oïbus iſtis p̃ncipijs. deũ aũt q ẽ icorruptibilis dixit eẽ ꝯpoſitũ ex q̃ttuor eltis ꝛ ex amicitia ſine lite. nã ex lite ſine diſcordia ꝑꝫ ꝙ ponebat cãbat̃ oïs corruptio. ꝑꝫ h̃ g̊ mortalia cognoſcebãt oïa q̃ erãt ꝯpoſita ex oïbus p̃ncipijs: ſꝫ đs nõ cognoſcet oïa: qꝛ non cognoſcet diſcordiam. eſſet itaqꝫ inſipientioꝛ mortalibus alijs. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ. 80. ¶ Oĩo aũt ꝑꝑ quã cãm: nõ oïa hñt aïam q̃ ſunt qm̃ oïa: aut eltuz: aut ex elto: aut vno: aut pluribus: aut oïbus. Neceſſe eſt eniz vnum aliqđ cognoſcere: aut quedam: aut oïa.

¶ Adducit 4^m icõueniẽs. vz. ꝙ ꝑꝫ hanc põnẽ ſeq̃ret̃ ꝙ oïa cognoſcibilia eẽnt aïata: ꝛ ꝙ oïa coḡſcibilia cognoſcerẽt. iõ ait. oĩo aũt ꝑꝑ quã cãz nõ oïa q̃ ſũt. i. oïa entia hñt aïaz. oẽ. n. ens ꝑꝫ antiquos ph̃os aut ẽ eltuz aut ẽ ex elto vel ex eltis: qꝛ oẽ ens aut ex vno elto aut ex plib⁹ aut ex oïb⁹. neceſſe ẽ g̊ oẽ ens cognoſcere aut vnũ aliqđ aut q̃dã aut oïa. ¶ Notãdũ ꝙ ſi ꝑm antiq̊s ph̃os aſſilatio ẽ ꝑp̃a ꝛ imediata cã cognitõis: tũc qcqd hꝫ ſilitudinẽ cũ aliq̊ cognoſcit illud. igit̃ cũ oẽ ens vel hẽat ſimilitudinẽ cũ vno ſi ẽ ex vno elto vel cũ plurib⁹ ſi ẽ ex plib⁹ vel cũ oïbus ſi ẽ ex oïb⁹ oẽ ens cognoſcet vnũ vel plra vel oïa: ſꝫ cũ qcqd cognoſcit habeat aïaz oẽ ens erit coḡſcẽs ꝛ hẽbit aïaz: qđ ẽ icõueniẽs.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ videt̃ falſũ eẽ ꝙ oẽ ens vel ſit eltuz vel ex eltis qꝛ ſubẽ ſeꝑate nõ ſunt h̃ vel illud. ¶ Rurſuz falſuz eſt ꝙ oẽ coḡſcẽs ſit aïatũ: qꝛ tũc ĩtelligẽtie haberẽt aïaz. ¶ Dđz ꝙ h̃ ph̃s loqt̃ ſupponẽdo dicta antiquoꝝ ph̃oꝝ q nõ ꝑceperũt niſi corp⁹: ꝛ maxie loqt̃ h̃ ꝯ Emp. q dixit oïa vel eſſe eltuz vel ex eltis. ꝑꝫ h̃ g̊ verũ ẽ ꝙ oẽ ens vel ẽ eltuz vel ex eltis. ¶ Rurſus cũ nullũ corꝑale cognoſcat niſi ſit aïatũ: oportebat Emp. ꝯcedere oẽ coḡſcẽs aïatũ eẽ. Deiñ cũ dĩc.

¶ Dubitabit aũt vtiqꝫ aliqs: ꝛ qd ẽ vnũ faciens ipſa: mãe. n. ꝯparant̃ elemẽta: maxie. n. ꝑp̃iuz eſt illđ ꝯtinẽs qđcũqꝫ ẽ. aïa ãt aliqd meli⁹ eẽ: ꝛ antiqus ipole ẽ: ipoſſibili⁹ ãt adhuc intellectu. Rõnabiliſſimũ. n. hũc eẽ nobiliſſimũ ꝛ diuinũ ꝑm nãm: elta aũt dñt eſſe prima entiuz. Cõ. 81.

¶ Adduc̃ 5^m ꝛ vltimũ icõueniẽs. oñdẽs ꝙ aïa nõ ẽ ex eltis ſꝫ ẽ ꝯtinẽs elta: qꝛ ſi eẽt ex eltis eſſet in his corꝑalib⁹ aliqd digni⁹ aïa: qđ ẽ oĩo icõueniẽs: ꝛ maxie ẽ icõueniẽs de aïa itellectiua: iõ ait ꝙ dubitabit autẽ vtiqꝫ aliquis qd ẽ faciẽs vnũ ipſa elta. nã elta ꝯparant̃ mãe: ꝛ oꝫ ſemꝑ ꝙ aliqd cõtineat ea: illđ aũt ꝯtinẽs qđcũqꝫ ẽ. maxie. n. ꝑp̃iũ eſt ſup. ꝙ ſit qd nobile ꝛ qd dignũ: ſꝫ in his corꝑalib⁹ eẽ aliqd meli⁹ ꝛ antiqus aïa ẽ ipole. ꝛ ipolius ẽ ãt adhuc itellectu. i. adhuc ipolius ẽ eẽ aliqd nobili⁹ itellectu. nã rõnabiliſſimũ ẽ hũc. i. itellꝫ eẽ nobiliſſimũ ꝛ qd diuinũ ꝑꝫ nãz. ꝛ ſubdit ꝙ elta dñr p̃ma entiũ: qb⁹ ſup. aïa eſt p̃oꝛ dignitate ꝛ perfectiõe. ¶ Nõn^m ãt viz rõnis in h̃ ꝯſiſtere: qꝛ q̃ꝫtũcũqꝫ elta dicãt̃ p̃ma entia aïata ꝛ maxie itells ẽ dignioꝛ oïb⁹ eltis ꝛ oïb⁹ q̃ ſũt in his corꝑalib⁹: ſꝫ ſi aïa eẽt ex eltis tc̃ illđ qđ ꝯtinerꝫ illa elta ex qb⁹ ꝯponeret̃ aïa eẽt dignius aïa. eẽt itaqꝫ in his corporalibus aliqd digni⁹ aïa: qđ cũ ſit icõueniẽs cogimur dicere aïaz nõ eẽ ex eltis: ſꝫ eẽ ꝯtinẽs elemẽta. Cõ. 82.

OMnes ãt ꝛ q ex eo ꝙ ſentit ꝛ cognoſcit aïa: q̃ ſunt ex eltis dñt ipſam: ꝛ q maxie motiuũ ꝛ non de oï dñt aïa: nꝫ. n. ſenſitiua: oïa motia: videnť. n. eẽ q̃dã aïalium: ꝛ mouentia ꝑm locũ: et tñ vꝛ hoc ſolo motu mouere aïa aïal.

¶ Poſtq̃ꝫ oñdit opionẽ ãtiq̊rũ dicẽtiũ aïaz ꝯponi ex eltis eẽ falſã: i ꝑte iſta oñdit eã eẽ iſufficiẽtẽ. diuidit̃ ãt ps iſta i. 4. ꝑtes ꝑꝫ ꝙ q̃druplr oñdit eẽ đfectũ ꝛ iſufficiẽtiã i ãtiq̊rũ dictis. z^a ibi (Silr ãt) z^a ibi (Si ãt aliqs.) 4ª ibi (Hoc ãt ſuſtinuit.) Dĩc g̃. ꝙ oẽs ãt q dñt aïaz ex eltl eẽ ex eo ꝙ aïa ſentit ꝛ coḡſcit ea q̃ ſt̃. i. entia: ꝛ q dñt aïaz eẽ maxie motiuũ ñ dñt de oï aïa. i. locuti ſt̃ iſufficiẽter: qꝛ cũ deberẽt loq đ aïa vlr loquũť đ q̃dã aïa: q̃re nec oïa aïata ſũt ſenſitia: vt pꝫ i plãtis: nec oïa ſenſitia ſt̃ motia: qꝛ videnť eẽ q̃dã de nũero aïaliũ q̃ nõ ſũt motia ꝑꝫ locũ: ꝛ tñ vꝛ aïa mouere. al. h̃ ſolo motu. vz. motu locali. ¶ Nõn^m ãt ꝙ ſol hoïb⁹ dati ſũt ſenſus: vt đſuiãt tã nec̃itati vite quã ẽt ad ſciaz. ceterl ãt aïalib⁹ dati ſt̃ ſẽſus ſolũ ad nec̃itatẽ vite. iõ vt dicet̃ i z^o. h⁹: aïalia hñtia oïa nec̃ia i loco gnãtõis ñ mouenť motu locali ꝓgreſſiuo: ſꝫ mouenť ſolũ ꝑꝫ dilatatõez ꝛ ꝯſtrictiõez. diffinire g̊ aïaz ꝑ eẽ aliqd motiuũ ẽ diffinire aïaz iſufficiẽter: cuz non omnis anima ſit talis.

Dubitaret forte aliqs. qꝛ ñ vꝛ veꝝ eſſe ꝙ aïa moueat ſolũ motu locali. qꝛ ſĩc v̊t⁹ appetitiua ẽ q̃dã po^a aïe. ſic ꝛ v̊t⁹ augm̃tatia ꝛ nutritia ſt̃ po^e aïe vtꝝ ãt ſint diuerſe po^e ꝑꝫ rẽ vl ꝑꝫ rõnẽ ñ ſpectat ad hũc lib ſꝫ ad z^m. nũc ãt ſcir̃ ſufficiat has eẽ po^as aïe. g̊ cũ aïa ꝑ appetitũ moueat motu locali ꝑ augm̃tatõez moueat motu augmẽti: ꝑ nutrim̃tũ v̊o vꝛ mouere motu alteratõis: fl̃ꝫ igr̃ vꝛ eẽ qđ in lr̃a dr̃ ꝙ aïa moueat h̃ ſolo. vz. motu locali. ¶ Dicẽdũ ꝙ ꝛ ſi alij mot⁹ ſint ab aïa. ñ tñ ſic inoteſcit nob̃ aliqd eẽ aïatũ ex eo ꝙ aliqd nutrit̃ vl augm̃tat̃ ſĩc ex eo ꝙ localiter mouet̃. nã mot⁹ nutritõis ẽ q̊dãmõ nob̃ occult⁹. mo

UVA. BHSC. IyR_077_1

tus vo augm̄ti q̄dā mō inoteſcit nob̄ p motū localē: qꝛ itm̄
nob̄ appꝫ aliqd augm̄tatū eē inq̄ꝫtū cernimꝰ ipꝫ occupare
maiorē locū: vľ ſaltē ñ ē nob̄ ſic manifeſtus motꝰ augm̄ti:
ſicͭ motꝰ locaľ. nā potiſſime iudicamꝰ aliqd aiatū eē cū vi-
demꝰ ꝙ mouet̄ ex ſe localr̄. nō ḡ dr̄ in lr̄a ꝙ nulloꝰ ſint alij
motꝰ ab aia: ſꝫ ꝙ vr̄ aia h̄ ſolo motu mouere: qꝛ h̄ ſolꝰ mo-
tus iter oēs alios motꝰ maxie vr̄ ꝛ māifeſtat̄ eē ab aia. ē ḡ
itētio pħi ꝙ cū ātiq dicebāt aiaꝫ eē qd motiuū itētio eoꝝ
erat loq ſolū ō motu locali. qꝛ h̄ ſolꝰ motꝰ maxie vr̄ eſſe ab
anima. cum ergo non omnis anima moueat hoc motu in-
ſufficienter de anima loq̄bātur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Silr̄ āt ꝛ qcūqꝫ itellcīuū ꝛ ſēſitm̄ faciūt ex elťis.
vidētur. n. plāte viuere ñ pticipātes loci muta
tione nꝫ ſenſu: ꝛ aialiū mlťa itelligētiā non h̄re.

¶ Aſſignat 2am iſufficiētiā dicēs. ꝙ qcūqꝫ faciūt itellectiuū
ꝛ ſenſitiuū ex elťis: ſilr̄ āt ſup. loquunt̄ iſufficiēter: qꝛ nō lo
quunt̄ de oī aīa: qꝛ plāte vident̄ viuere ꝛ ñ ſunt pticipātes
loci mutationē nec ſenſū: ꝛ ēt mlťa aīalia vident̄ ñ h̄re itel
lectū. ¶ Notanm āt ꝙ ſi diffiniat̄ aīa eē qd motiuū iſuffi-
ciens eſt diffō: qꝛ nō oīs aīa ē talis. Rurſus ſi dicat̄ eē qd
ſenſitiuū ēt iſufficiēter dr̄: qꝛ ñ oīa aīata ſentiūt. āpliꝰ ſi di-
ceret̄ qd itellectiuum eē erit iſufficiēs ꝓmo: qꝛ nō oīa aīa-
ta h̄nt itelligētiā. diffōnes ḡ ātiq̄rū ſiue ſumant̄ penes mo
tū ſiue penes cognitōēꝫ ſenſitiuā ſiue penes itellectiuā ſp
ſūt iſufficiētes: ꝛ nō ꝯpetūt oī aīe. ¶ Deinde cū dicͭ.

¶ Si āt aliqs ꝛ hec ſegregauerit: poſuerit qꝫ i-
tellꝫ ptē aliqꝫ aīe. Silr̄ āt ꝛ ſenſitiuuꝫ: nꝫ vtiqꝫ
ſic dicꝫ ō oī aīa: nꝫ ō tota vľ vna.

¶ Aſſignat 3am iſufficiētiā di. ꝙ ſi āt aliqs ſegregauerit hͨ. i.
ſegregati voluerit loq de his. i. de ſenſitio ꝛ itellectio: ꝛ po
ſuerit itellꝫ ptē aliquā eē aīe. ſilr̄ āt ꝛ ſenſitiuū dixerit eſſe
ptē aīe: ꝛ dixerit ſe velle loq ſoluꝫ de his ptibꝰ aīe: nꝫ vtiqꝫ
ſic dicꝫ de oī aīa: qꝛ nō loqt̄ de vegetatiua: nꝫ loqt̄ ſufficiē-
ter de oī aīa. i. de oī aīa tota vel de vna aīa. ¶ Nōnm āt ꝙ
antiq dōo aīaꝫ eē qd motiuū vľ qd cognitiuū mlťiplr̄ defi
ciebāt. p̊ qꝛ ñ loq̄bant̄ de aīa vlr̄: cū ñ oīs aīa ſit taľ. 2º qꝛ de
nlľa aīa loq̄bant̄ ſufficiēter: qꝛ aīe itellectīe ſiue aīe hūane
vľ ēt aīe ſenſitīe: vt aīe brutoꝝ ꝯpetunt mlťa alia q̄ꝫ cogno
ſcere ꝛ ſentire: vt appetere augmentari vegetare ꝛcͭ. talia.
dato ḡ ꝙ antiq dicerent ꝛ ſegregatī vellēt loq de aīa hūa
na ꝛ ō aīa alioꝝ aīaliū ſi nō loq̄rent̄ ō oī aīa: nec ēt ſufficiē
ter loquerētur de vna anima. ¶ Deinde cū dicit.

Cō. 83. ¶ Hoc āt ſuſtinuit: ꝛ q̄ eſt in orpheicis vocatis
carminibꝰ rō. dicͭ. n. aīaꝫ ex toto igredi reſpira-
mētuꝫ q̄ fert̄ a vētis: nō poľe itaqꝫ plantis hoc
accidere: nꝫ aīaliū qbuſdā ſiqdē ñ oīa reſpirāt:
Hoc āt latuit ſic opinantes.

¶ Aſſignat 4am iſufficiētiā i dcīs ātiq̄rū ꝛ maxie i dcīs or-
phei. d. ꝙ rō q̄ ē i carmibꝰ orphei. i. illius poete orphei ſuſti
nuit h̄ ꝙ qdē fuit iſufficiēs. nā orpheꝰ iſufficiēter locutꝰ ē
de aīa. dicͭ. n. aīaꝫ igredi ex toto aere: ꝛ dicͭ aīaꝫ eē reſpiram̄
tū q̄ aīa exn̄s reſpiram̄tū fert̄ i corpꝰ aīaľ a vētis. ventꝰ. n.
ꝫ ſic opinātes deferēdo aerē reſpiratū i corpe aīaľ ōfere-
bat ꝛ aīaꝫ. hͨ āt pō ē iſufficiēs: qꝛ ñ ꝯpetit oībꝰ aīatl. iō ait ꝙ
ñ poľe ē itaqꝫ h̄ accidere plātis: cū plāte ñ attrahāt aereꝫ:
nꝫ qbuſdā aīaliū. ſu. h̄ accit: ſi qō ñ oīa aīalia r̄ſpirāt. ꝛ ſub
dit ꝙ h̄ āt latuit ſic opinātes. ¶ Nōnm āt ꝙ dicētes aīam
eē reſpiram̄tū vľ eē aerē reſpiratū: vt dicebat orpheꝰ iſuf-
ficiēter loquūt̄: qꝛ plāte ñ reſpirāt cū ſint aīate. nec ēt oīa
aīalia reſpirāt. ſic ḡ opinātes latuit ꝙ ñ oīa aīata reſpirāt:
qꝛ ſi h̄ ñ latuiſſꝫ eos ñ dixiſſēt aīaꝫ eē reſpiram̄tū vľ eē ae-
rē reſpiratū. ¶ Nōnm ēt ꝙ orpheꝰ dr̄ ſuā rōnē poſuiſſe in
carmibꝰ vľ ad lr̄aꝫ. qꝛ mō poetico p metra ꝛ p carmīa ſuaꝫ

pōnē ſcripſit vľ dr̄ ſua rō fuiſſe i carmibꝰ: qꝛ ſua dicta. ita
erāt dlcia ꝛ pſuaſiua ꝛ allectiua ꝙ merebant̄ dici q̄dā car
mia. dr̄. n. ille orpheꝰ fuiſſe tā dulcis ꝯtionator: vt lapides
. i. hoīes lapideos duros ꝛ ſilueſtres iclinaret ad ſuā volū-
tatē. fuit. n. iſte orpheꝰ p̊mꝰ: vt dr̄: q iduxit hoīes ſilueſtres
ꝛ morantes in ſiluis vt cōſtituerent ciuitates ꝛ viuerēt ci-
uiliter. ¶ Tunc ſequitur illa pars.

¶ Si vo ex elťis aīaꝫ facere oꝫ nihil oꝫ ex oībꝰ. Cō. 84.
ſufficiēs. n. ē altera pars ꝯrietatis ſeipāꝫ diiudi
care ꝛ oppoſitā. Recto eni ꝛ ipuꝫ ꝛ obliquū
cogſcimꝰ. Iudex. n. vtroꝝūqꝫ canō ē recto: obli
quū aūt neqꝫ ſuiipſiꝰ neqꝫ recti.

¶ In q̄ poſtq̄ꝫ pħs oñdit opiōnē ātiq̄ꝝ eē falſā ꝛ iſufficiētē
oñdit ipāꝫ eē ſupfluā. nā ātiq loq̄ntes ō aīa dicebāt q̄dā ſu
pflua ꝛ ōficiebāt i necijs. iō ait. ꝙ ſi oꝫ facere aīaꝫ ex elťis
vt cogſcat ēīa: nihil oꝫ. i. ñ oꝫ eā facere ex oībꝰ elťis: qꝛ ſuf
ficiēs ē altera ps ꝯrietatis iudicare ſeipāꝫ ꝛ oppoſitā. qꝛ re
cto. i. p rectū cogſcimꝰ ipꝫ rectū ꝛ obliquū. vtriuſqꝫ. n. i. taꝫ
recti q̄ꝫ oblig iudex ē rectū: ꝛ ſeqt̄ ꝙ canō. i. regľa: vt in lr̄a
cō. ē recto. i. ꝯpetit r̄cto. ꝙ ſit regľa p quā cogſcimꝰ tā ipꝫ q̄ꝫ
obliquū. oliquū āt nꝫ ſui ipiꝰ nꝫ recti pt ſu. eē iudex nec re-
gula. ¶ Nōnm āt vi rōnis hꝰ i h̄ ꝯſiſtere. ꝙ ſi aīa eēt ꝯpoſi
ta ex elťis: vt cogſcat oīa. ñ oꝫ eā pōere ꝯpoſitā ex oībꝰ ele
mētis. nā cū p calꝫ poſſimꝰ cogſcere fr̄ꝫ tāq̄ꝫ eiꝰ puatiōēꝫ: ꝛ
p hūidū ſiccū ſufficͭ i ea eē duas q̄litates: vt poſſit cogſcer̄
oēs q̄litates. a ſili ſuff. cͭ eā eē ꝯpoſitā ex duobꝰ elťis: vt poſ
ſit cogſcere oīa 4or elťa. ¶ Nōnm āt ꝙ ñ ē oīo ſiľe ō recto
ꝛ obliq̄ ꝛ ꝯrietate elťoꝝ: qꝛ obliquū p ſe loq̄ndo nō dicͭ niſi
puatiōēꝫ recti: ſicͭ tenebra puatiōēꝫ lucis: ꝛ qꝛ puatio de ſe
ñ ē ens: vt i p̊ phy. dr̄: obliquū nulloꝰ ē cogſcibile p ſe niſi p
rectū: ita ꝙ rectū ē iudex ſui ꝛ oblig: ſꝫ qōlꝫ ꝯrioꝝ: cū con
traria ſint ſub eoō: vt ꝓbat̄ i. io. meta. opꝫ ꝙ dicat aliquā
nāꝫ poſitiuā. verūtñ: qꝛ vnū ꝯrioꝝ ē pfectiꝰ alio: ſp vnū dr̄
h̄re rōꝫ hītꝰ: aliō rōnē puatōīs. ꝫ h̄ ḡ fr̄ꝫ dr̄ eē puatio cali
ñ ꝙ fr̄ꝫ nlľaꝫ nāꝫ dicat: qꝛ fr̄ꝫ poſitīe ē q̄dā q̄litas. verūtñ
nā illiꝰ gnīs ſub q̄ ꝯtinet̄ calꝫ ꝛ fr̄ꝫ pfectiꝰ reꝓuat̄ i caľo q̄ꝫ
i fr̄o: ꝛ ex h̄ calꝫ dr̄ h̄re rōnē forme ꝛ hītꝰ. fr̄ꝫ vo rōnē pua
tiōīs: ꝛ qꝛ ſp p ꝯriū qō hꝫ rōnē hītꝰ ē aptū natū cogſci ꝯriū
qō hꝫ rōnē puatōīs: exēplū iductū de recto ꝛ obliq̄ intm̄ ē
ſiľe iq̄ꝫtū facͭ ad ꝓpoſituꝫ: qꝛ ſicͭ p rectū ē aptū natū cogſci
obliquū ſic per alterā ptem ꝯrietatis ē apta nata cogſci re
liqua. Tunc ſeqtur illa pars.

¶ Et i toto aūt q̄dā miſceri ipāꝫ dicūt: vnde for Cō. 85
taſſis ꝛ Thales opinatꝰ ē oīa eē plēa dijs.

¶ In q̄ poſtq̄ꝫ pħs iprobauit opiōnē dicētiū aīaꝫ eē ex elťi
ḡra hꝰ iprobat opiōnē dicētiū aīaꝫ eē i elťis. Circa qō duo
facͭ. qꝛ p̊ ꝓponit hꝰ opiōnē. 2º aſſignat hꝰ opiōnis rōnē ibi.
(Opiari āt.) Circa pꝰ. 2. facͭ. qꝛ p̊ narrat pfataꝫ opiōnē. 2º
eā iprobat ibi. (Hoc āt hꝫ.) dicͭ ḡ. ꝙ q̄dā dn̄t aīaꝫ miſceri
in toto vniuerſo: ita ꝙ in ipis elťis dicebāt aīaꝫ eē. vñ for-
taſſis ꝛ thales. i. ille pħs q vocat̄ thales opinatꝰ ē ex h̄ oīa
plena dijs. ¶ Nōnm āt ꝙ ātiq pħi: ꝛ ēt adhuc mlťi retinēt
illū modū ꝙ ōs ſit aīa mūdi: ꝛ qꝛ aīa ē in q̄lꝫ pte corpis ōs
ē totꝰ in q̄lꝫ pte vniuerſi. peccauerūt tñ in h̄ mlťi antiquo
rū: quia crediderūt deū eē formaľr aīaꝫ mūdi: ꝛ ex h̄ hūit
ortū illa opio: vt i ipis elťis eēt aīa.

Dubitaret forte aliqs ō opione illiꝰ thaľ: qꝛ ſi deꝰ
exn̄s aīa mūdi eēt i q̄lꝫ pte vniuerſi: ſicͭ aīa i q̄lꝫ pte corpo
ris: ñ pp h̄ ſeqt̄ ꝙ oīa ſint plēa dijs. ſꝫ ꝙ oīa ſūt plena deo.
¶ Dōꝫ ꝙ ſi vellemꝰ expōere lr̄aꝫ ꝯn: qō ꝓpoſita ñ h̄ret lo
cū. nā vbi nos h̄emꝰ ꝙ oīa ſr̄ plēa dijs i lr̄a ꝯn dr̄. ꝙ oīa ſūt
plena deo: ſꝫ ſi lr̄am nr̄am ſaluare volumꝰ dr̄e poſſumus
ꝙ plato ꝛ mlťi antiq̄rū ꝺm multitudinē pfectionū reper-
tarū ipoſuerūt multitudinē deoꝝ: vt pꝫ ex ꝓculo in libro

UVA. BHSC. IyR_077_1

ſtio de electiõe triomatica. ſm hͦ ğ non ſolũ oĩa ſunt plena deo: ſed etiaz omnia ſunt plena dijs. ¶ Deĩde cũ dicit.

¶ Hoc ãt hꝫ q̃ſdã dubitatiões: ꝑꝑ quã .n. cãz in aere: aut in igne aĩa cũ ſit nõ fac̃ aĩal in mixto: ⁊ hoc in his melioꝛ eẽ putata.

¶ Improbat hꝰ poſitionẽ. circa qđ tria facit. qꝛ pͦ adducit vnũ icõueniẽs ꝯ hꝰ opionẽ. 2ͦ adducit aliud. 3ͦ ꝯcludit ex dictis ꝙ gcqd dicãt ſic opinãtes ſemꝑ ducunt̃ ad iconueniens. 2ª ibi (Queret .n. vtiqꝫ) 3ª ibi (Accidit aũt) Dicit ğ ꝙ hoc aũt .i. hͦ poſitio hꝫ q̃ſdã dubitationes .i. ſequunt̃ ad eã q̃dã incõueniẽtia: quoꝝ pͥmũ icõueniẽs eſt. qꝛ ꝑꝑ quaz cãm in aere aut in igne aĩa cũ ſit nõ fac̃ al̃. in mixto autez ſupple fac̃ al̃. q̃ſi dicat. ꝙ ſi aĩa eſt in toto vniuerſo ⁊ eſt in ipſis el̃tis; tũc ſicut mixta hñtia aĩaz ſunt aĩalia. ſic ⁊ el̃ta ſunt aĩalia: ĩmo multomagis aĩa exñs in el̃tis faceret aĩalia q̃ꝫ exñs in mixtis: eo ꝙ aĩa elementoꝝ ſit nobilioꝛ aĩa mixtoꝝ. iõ ſeqtur in lr̃a. ꝙ ⁊ hͦ in his .i. aĩa q̃ eſt in el̃tis putata ẽ melioꝛ ſupple q̃ꝫ illa q̃ eſt in mixtis. erũt ğ el̃ta animalia: qđ patet eſſe falſum.

Dubitaret forte aliqs. qꝛ nõ videt̃ eẽ verum ꝙ ĩ qbuſcũqꝫ mixtis ſit aĩa ꝙ illa ſint aĩalia. nã ⁊ plãte hñtes aĩam nõ dñr aĩalia eſſe. ¶ Dõz ꝙ antiq phi nõ loq̃bant̃ de aĩa niſi ꝑ ꝯparationẽ ad motũ ⁊ ſenſuz. ⁊ qꝛ aĩa ſenſitiua. ⁊ ſm locũ motiua nõ eſt aĩa plãtaꝝ: ſꝫ aĩaliũ: oportebat ꝙ ĩ qbuſcũqꝫ eẽt aĩa ꝑut de ea loq̃bant̃ ãtiq ꝙ illa eẽnt aĩalia. ¶ Deide cũ dic̃.

¶ Queret .n. vtiqꝫ aliqs: quaz ob cãz q̃ in aere aĩa ea q̃ ĩ aĩalibꝰ melioꝛ ⁊ imoꝛtalioꝛ.

¶ Aſſignat 2ᵐ icõueniẽs. ꝯtinet̃ aũt ſic. ꝙ melioꝛ videt̃ eẽ aĩa q̃ eſt in el̃tis q̃ꝫ in elementatis ⁊ in mixtis: ſed ſi aĩa in mixtis facit aĩal multo magis in el̃tis dꝫ facere aĩal. ꝙ ſi nõ fac̃ in eis aĩal: q̃re ponit̃ illa aĩa melioꝛ. iõ ãt q̃rit aliqs ob quã cãm aĩa q̃ ẽ in aere .i. in el̃tis ẽ melioꝛ ⁊ imoꝛtalioꝛ q̃ꝫ ea q̃ eſt in aĩalibꝰ: q̃ſi dicat. non poterit hꝰ rõ aſſignari. ¶ Notãdũ aũt ꝙ ſm ꝯmẽtatoꝛẽ aĩa q̃ eſt in el̃tis deberet eẽ dignioꝛ q̃ꝫ illa q̃ eſt in el̃tatis. qꝛ ẽ cũ mioꝛi ꝯrietate. nã lꝫ vnũ elemẽtũ ꝯriet̃ alteri: ipa tñ elemẽta nõ ſũt ꝯpoſita ex ꝯrijs: nec hñt in ſe ꝯrietatẽ: ſꝫ ipſa mixta in ſe ipſis ꝯrietatẽ hñt: qꝛ ſũt ꝯpoſita ex ꝯrijs. ¶ Nõnᵐ aũt ꝙ q̃ꝫto forma ẽ nobilioꝛ tãto magis ꝑficit ⁊ dat nobiliꝰ eẽ mãe. ſi ğ eẽ aĩatũ eſt nobilius q̃ꝫ eẽ inanimatũ: ſi aĩa mixtoꝝ dat ꝓprio corpi ꝙ ſit aĩatuz: ⁊ ꝙ ſit aĩal: multo magis aĩa elemẽtoꝝ q̃ ẽ nobilioꝛ dabit ipſis el̃tis ꝙ ſint aĩalia. vel ergo oportebit dare el̃ta eẽ aĩalia vel ꝙ aĩa ĩ eis nõ ſit nobilioꝛ ⁊ imoꝛtalioꝛ q̃ꝫ aĩa mixtoꝝ. opinãtes igit̃ aĩam eẽ in el̃tis gcqd dicant icidũt in incõueniẽs. ¶ Deide cũ dicit.

Cõ. 86 ¶ Accidit aũt vtrobiqꝫ incõueniẽs ⁊ irrõnabile: ⁊ nãqꝫ aĩal dicere ignem: aut aerez magis irrationabiliuz eſt: ⁊ nõ dicere animalia: cum anima inſit inconueniens eſt.

¶ Cõcludit ex dictis ꝙ gcqd dicãt ſic opinãtes ſꝑ icidunt in icõueniẽs dicẽs. ꝙ accidit aũt vtrobiqꝫ icõueniẽs ⁊ irrõnabile. ⁊ nãqꝫ dicere ignẽ: aut aerez: aut aliqđ el̃tuz eſſe aĩal ẽ magis irrõnabile irrõnabiliũ .i. valde irrõnabile. et iõ nõ dicere el̃ta eſſe aĩalia cũ aĩa inſit eis. ẽ ẽt icõueniẽs. ¶ Notãdũ aũt eẽ valde ĩcõueniẽs dicere alicubi eẽ aĩaz ⁊ id nõ eẽ aĩatũ. qꝛ tũc nõ eẽt dr̃ia iter hr̃e aĩaz ⁊ nõ hr̃e. ſi ğ in el̃tis eſt aĩa vel el̃ta erũt aĩalia: qđ ẽ valde ĩcõueniẽs cũ careãt oꝛganis vel alicubi erit aĩa: qđ nõ faciet corpus animatũ: qđ eſt incõueniẽs. ¶ Deinde cũ dicit.

Cõ. 87. ¶ Opinari ãt vident̃ aĩaz eẽ: ⁊ in his qm̃ totuz partibus ſimilis ſpẽi: q̃re neceſſarium ipſis dicere ⁊ animã ſimul ſpeciei partibꝰ eẽ ſi itercipi aliqđ cõtinẽtis in aĩalibꝰ aĩata aĩalia fiũt.

¶ Aſſignat hꝰ opionis cãm. circa qđ tria fac̃. qꝛ pͦ aſſignat hꝰ rõnẽ. 2ͦ arguit ꝯ eã. 3ͦ epilogat circa determiata. 2ª ibi (Si aũt aer) 3ª ibi (Manifeſtũ igit̃) Dic̃ ğ ꝙ opinari aũt vident̃ aĩaz eẽ ⁊ in his .i. el̃tis: qm̃ totũ eſt ſil̃is ſpẽi ꝑtibꝰ. q̃re neceſſe ẽ eis dicere aĩaz eẽ ſil̃is ſpẽi in ꝑtibꝰ ⁊ in toto: ſed ita ꝙ ſi ꝑs aeris ẽ aĩata: ⁊ totꝰ aer eſt aĩatus. ⁊ ſubdit ſi aĩalia fiunt aĩata itercipi aliqd ꝯtinẽtis .i. ꝑꝑ intercipi ꝯtinentis aliqd in aĩalibꝰ: q̃ſi dicat. ꝙ iſti ſic opinãtes opinabant̃ aĩalia fieri aĩata ꝑꝑ hoc ꝙ q̃dã ꝑs aeris ꝯtinẽtꝭ aĩalia ꝑ reſpirationẽ attrahebat ⁊ itercipiebat in ipſis aĩalibus. ex hͦ ğ ꝯcludebãt aerẽ aĩatũ eſſe. qꝛ ꝑs aeris attracta per reſpirationẽ erat aĩata. ¶ Notãdũ aũt vꝫ rõnis hꝰ in hoc ꝯſiſtere: ꝙ ſi ꝑs aeris attracta ⁊ ĩtercepta ꝑ reſpirationez fac̃ aĩal aĩatũ: ꝙ tãdiu aĩal viuit: ⁊ eſt aĩatũ q̃ꝫ diu põt reſpirare: cũ ꝑꝑ qđ vnũqđqꝫ: ⁊ illđ magis: ſi ꝑs aeris reſpirata fac̃ eſſe aĩatũ aĩal ſeqt̃ ꝙ illa ꝑs aeris ml̃to magis ſit aĩata: ſed cũ aer ſit eiuſdẽ rõnis in toto ⁊ in ꝑtibꝰ: ſi aliqua ꝑs aeris eſt aĩata: oꝫ totũ aerẽ aĩatũ eſſe. erit ğ aĩa in ipſo aere ⁊ pari rõne in el̃tis alijs. ¶ Notãdũ aũt hãc lr̃az introduci al̃r a ꝯmẽtatoꝛe ⁊ al̃r a themiſtio. nã ꝯmẽtatoꝛ introducit eã: vt dcm̃ eſt. vꝫ. ꝙ ꝑs aeris reſpirata vt dicebãt ſic opinãtes: ẽ aĩata: iõ ꝑꝑ ſil̃ez rõnẽ in toto ⁊ in ꝑtibꝰ totꝰ aer aĩatus erit. themiſtiꝰ vͦo ait ꝙ cũ corpꝰ aĩalis cõſtet ex q̃tuoꝛ el̃tis ex quo corpꝰ aĩalis ẽ aĩatũ illas ꝑtes el̃toꝝ cõponẽtes hꝰ corpꝰ opꝫ aĩatas eẽ. ⁊ qꝛ el̃ta ſunt eiuſdẽ rõnis in toto ⁊ in partibus: oꝫ tota elementa aĩata eſſe.

Dubitaret forte aliqs. quõ rõ hoꝝ phoꝝ deficiat. ¶ Dõz ꝙ ſi itroducatur hꝰ rõ vt itroducit eã ꝯmẽtatoꝛ ſtatiꝫ appet falſitas. qꝛ ꝑs aeris attracta ꝑ reſpirationẽ: lꝫ ĩ aĩalibꝰ reſpirãtibꝰ faciat ad ꝯtiuatõez vite inq̃ꝫtũ fac̃ ad refrigerationẽ coꝛdis: illa tñ ꝑs aeris nõ ẽ aĩata: nec ꝑꝑ hͦ opꝫ totũ aerẽ aĩatũ eſſe. ſi vͦo itroducat̃ vt itroducit eam themiſtiꝰ ẽt falſa eſt rõ. qꝛ el̃ta nõ ſũt ĩ corꝑe aĩal̃ ſub ꝓprijs formis: nec ſũt ſub actu: ſꝫ vͦtute. iõ lꝫ corpꝰ aĩal̃ ſit aĩatũ: nõ ꝑꝑ hͦ poſſumꝰ ꝯcedere ignẽ vel aerẽ vel aliqđ el̃tũ aĩatũ eſſe. ¶ Deĩde cũ dic̃.

¶ Si ãt aer qdẽ diſcerptꝰ ſil̃is ſpẽi: aĩa aũt diſſimil̃ ꝑtibꝰ: hoc qdez aliqd ipiꝰ exiſtet. vꝫ. aliud ãt nõ exiſtet: neceſſe ẽ igitur ipſã ſimilis partis eſſe: aut non vnuz eſſe in q̃libet ꝑte oĩs.

¶ Improbat hꝰ rõnẽ ꝑ quã illi phi arguebãt el̃ta aĩata eẽ dicẽs. ſi ãt qdẽ aer diſcerptꝰ .i. diſus a toto .i. ſi illa ꝑs aeris reſpirata q̃ attrahit̃ ⁊ ſepat̃ a toto ẽ ſil̃is ſpẽi. ſupple cũ toto. aĩa aũt eſt diſſil̃is ſpẽi. q̃ſi dicat. ꝙ hꝰ rõ ĩplicat oppoſita. qꝛ ſi ꝑꝑ eãdẽ rõnẽ in toto ⁊ ĩ ꝑtibꝰ volũt oñdere totum aerẽ aĩatũ eẽ. qꝛ ꝑs aeris ẽ aĩata: oportere ꝙ eẽt ſil̃ aĩa in toto ⁊ ĩ ꝑtibꝰ: ⁊ tñ ipſi põebãt eã diſſil̃ez. qꝛ põebãt ꝙ ĩ ꝑtibꝰ el̃toꝝ ẽ aĩa coꝛruptibil̃. ĩ toto vͦo ĩcoꝛruptibil̃. iõ ſeqt̃ in lr̃a. ꝙ hͦ qdẽ ꝙ ẽ aliqd ipſiꝰ .i. qđ ẽ aĩa totiꝰ exiſtet .i. nõ coꝛrũpet aliđ. vꝫ. qđ ẽ aĩa ꝑtis ñ exiſtet .i. coꝛrũpet̃. nec̃e ẽ igr̃ aĩaz eẽ ſil̃is ꝑtis .i. ſil̃is ſpẽi ⁊ eiuſdẽ rõnis ĩ ꝑte ⁊ ĩ toto: ita ꝙ ſi vna ẽ coꝛruptibil̃: ⁊ alia. aut ſi hͦ ñ ꝑt poni ñ ꝯuenit eẽ vnũ .i. vnã aliq̃ꝫ aĩaz ĩ q̃lꝫ ꝑte oĩs .i. ĩ toto el̃to. ñ ğ ĩpa tota el̃ta ſũt aĩata: vt iſti nitebant̃ oñdere. ¶ Ultĩo cũ dicit.

¶ Mãifeſtũ igit̃ ex dictis: ꝙ neqꝫ cogſcere ieſt aĩe: ꝑꝑ id ꝙ eſt ex elemẽtis neqꝫ: moueri ipſaz bene neqꝫ vere dicitur.

¶ Epilogat circa determinata dicẽs. ꝙ manifeſtũ eſt ergo ex dcis ꝙ ñ ieſt aĩe cogſcere .i. nõ ꝯpetit aĩe ꝙ cogſcat. ꝑꝑ id ꝙ ẽ ꝯpoſita ex el̃tis. ⁊ ſubdit ꝙ nꝫ bñ nꝫ vͤe dcm̃ ẽ ĩpam aĩaz moueri ꝑ ſeĩpaz. ita ꝙ aĩa ſit ſeĩpaz mouẽs. in dͤterminãdo ğ de aĩa vtroqꝫ mõ peccabãt phi ⁊ q̃ꝫtũ ad cognitionem ⁊ quãtũ ad motũ: vt ꝑ habita manifeſtũ eſt.

UVA. BHSC. IyR_077_1

Cō.88 **Q**Voniaz aūt cognoſcere ieſt aīe et ſētire et opinari: adhuc ꝯcupiſcere et deliberare: et oīno appetitus: ſic āt et ſꝫ locū motus ab aīa. in aīalibus autez augmētum: et ſtatus: et diminutio vtrum toti aīe vnūqḋqꝫ hoꝝ inſit: et oī itelligimus et ſentimus: et alioꝝ vnumqḋqꝫ facimꝰ: et patimur: aut ꝑtibus alteris altera: et viuere igiť vtruz in aliquo horum ſit vno: aut in pluribus: aut in omnibus: aut aliqua alia cauſa.

¶ Hec ꝑs diuiſa fuit ꝯ totū ꝓcedēs in q̄ poſtq̄ ph̄s iprobauit opiones antiquoꝝ q̄ꝫtū ad totā aīaz: iprobat opiones eoꝝ q̄ꝫtū ad ꝑtes aīe. circa qḋ tria facit. qꝛ ꝑᵒ ingrit q̄uo hꝰ potētie ſiue hꝰ ꝑtes potētiales ꝯparanť ad aīam. 2ᵒ recitat circa h̄ opionē quoꝝūdā ph̄oꝝū. 3ᵒ illā opionē iprobat. 2ᵃ ibi (Dicūt itaqꝫ) 3ᵃ ibi (Quid igiť cōtinet) Dicit ġ: q̄m aūt ieſt aīe. i. cōpetit aīe cognoſcere ⁊ ſentire ⁊ opinari. adhuc aūt ꝯcupiſcere ⁊ deliberare ⁊ oīo appetitꝰ. ſic autez ⁊ motꝰ ſꝫm locū in aīalibꝰ ab aīa. adhuc aūt ⁊ augmētum ⁊ ſtatꝰ ⁊ decrementū. oīa ġ illa ſūt ab aīa. ⁊ qꝛ ſic ē: rōabilr̄ q̄riť vtrū vnūqḋqꝫ hoꝝ inſit toti aīe. ⁊ oī aīe: ita ꝙ itelligimus ⁊ ſentimꝰ ⁊ vnūqḋqꝫ ſupple alioꝝ facimus ⁊ patimur ſupple ꝑ totā aīaz aut alteris ꝑtibꝰ. i. ꝑ alteras ꝑtes. ⁊ nō ꝑ totā aīaz altera facimꝰ ⁊ patimur. ⁊ ēt rōnabilr̄ q̄ritur vtrū viuere ſit in aliquo hoꝝ vno vel ī plibꝰ aut in oībus. vr̄. n. de ipſo viuere eē ſpālitér difficultas vtrū ſit in aliq̄ vt ꝑ aliquā vnā talē potētiā aut ꝑ pl'es aut ꝑ oēs aut ſit aliq̄ alia cā ipſiꝰ vite. ¶ Notādū aūt ꝙ dicit facimꝰ ⁊ patimur. qꝛ potētiaꝝ aīe q̄dā ſūt actiue vt nutritia ⁊ augmentatiua. q̄dā vͦ ſūt paſſiue vt ſenſus ⁊ appetitus.

Dubitaret forte aliqs. q̄uo iſta ꝯparanť ad aīaz. ¶ Dōm ꝙ aīa vna exn̄s ſꝫm eēntiam hꝫ pl'es potētias: q̄rū q̄dā nō ſūt organice nec ſūt actꝰ alicuiꝰ ꝑtis corꝑis vt itellectꝰ ⁊ volūtas. q̄dā vͦ dr̄nt formaliter ⁊ rōne: ſꝫ nō dr̄nt ſubō ⁊ magnitudīe: vt ſenſitiuuz: ⁊ appetitiuū: ſꝫ locū motiuū: ⁊ fanᵃ. vbicūqꝫ. n. ē ſenſitiuuz ibi eſt appetitiuū: ⁊ ſꝫm locū motiuū ⁊ fanta. hec. n. nūq̄ꝫ ſeꝑanť magnitudīe ⁊ ſubō. vn̄ videmꝰ in aīalibꝰ q̄ diuiſa viuūt ꝙ in q̄libꝫ ꝑte reſeruanť ſenſus ⁊ fanta. ⁊ ſi h̄ reſeruanť in q̄libꝫ ꝑte oꝫ ibi eē letitia ⁊ triſtitia. letitia aūt q̄n ꝯiungiť ꝯuenīēti. triſtitia vͦ q̄n ꝯiūgiť diſcōuenīēti. q̄re erit in q̄libꝫ ꝑte ſꝫm locū motiuū: ita ꝙ q̄lꝫ ꝑs aīalis diuiſi viuit ⁊ ſentit: ⁊ ſi pungiť retrahiť: qḋ ſine motiuo ſꝫ locū eē nō pōt. h̄ ġ nō ſeꝑanť adinuicē. aliq̄ vͦ ſeꝑanť ab alÿs ſed alia nō ſeꝑanť ab eis: vt vegetatiuū ſeꝑať a ſenſitiuo ſꝫ ſenſitiuū nō ſeꝑať ab illo. ⁊ h̄ tā in eodē aīato q̄ꝫ in diuerſis. in eodē. n. ſeꝑať vegetatiuū a ſenſitiuo. qꝛ in eodez aliq̄ ꝑtes viuūt ⁊ vegetanť ⁊ nutriunť ⁊ augmētanť: q̄ tn̄ nō ſentiūt vt oſſa. ī diuerſis vͦ ēt ſeꝑať. qꝛ reꝑiunť aīata viuētia ⁊ nō ſentiētia vt plāte. ſenſitiuū vͦ n̄ ſeꝑať a vegetatiuo nec ī eodē aīato nec in diuerſis. qꝛ nulle ꝑtes alicꝰ aīalis ſentiunt q̄ nō vegetanť: nec eſt aliqḋ animatuz qḋ ſentiat ⁊ nō viuat. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.89 ¶ **Dicūt itaqꝫ q̄dam ꝑtibilē ipam: ⁊ alio q̄dem itelligere: alio aūt concupiſcere.**

¶ Narrat circa h̄ opionez q̄ꝛūdā ph̄oꝝ. circa qḋ duo fac̄. qꝛ ꝑᵒ fac̄ qḋ dcm̄ ē. 2ᵒ hāc opionē iprobat ibi (Quid igr̄ cōtinet.) Dicit ġ ꝙ dn̄t itaqꝫ q̄dā ph̄i ꝑtibilez eſſe ipaz aīaz ⁊ alio q̄dem intelligere. alio aūt cōcupiſcere.

Dubitaret forte aliqs. in quo errabāt iſti ph̄i ſic opinādo aīam eē ꝑtibilē. ¶ Dōm ꝙ ſi ꝯſiderenť ꝑhabita q̄druplr̄ errare poterāt: ita ꝙ ꝑmus error eē poterat ꝙ itelligerēt aīam eē ꝑtibilē ſꝫm ſubam: ita ꝙ in eodē aīato eſſent diuerſe aīe ꝑ eēntiā. ſcḋs error eſſe poterat ꝙ ſi nō itelligebāt aīam ꝑtibilē ſꝫm ſubaz: ſed ſꝫm potētias: ꝙ tn̄ eēt ſic ꝑtibilis ſꝫm potentias ꝙ q̄libet potentia determīaret ſibi organū ſpāle. nā vt dicebať in eodē aīato eſt vna aīa ꝑ eēntiā: ⁊ nō q̄libꝫ potētia ꝺtermīnat ſibi ſpāle organū. qꝛ itellectꝰ nulliꝰ partis corꝑoris eſt actꝰ. Tertiꝰ error eſſe poterat ꝙ aīa ſic eſſet ꝑtibilis ſꝫ potentias ꝙ ſingule potētie nō ſolū differāt adinuicē rōne: ſed ēt dr̄ant magnitudine ⁊ ſubō. nā vt dicebať: q̄dā ſunt potētie aīe q̄ nūq̄ꝫ ſeꝑanť adinuicē ſubō: vt fantaſ. appetitiuū ſenſitiuū ſꝫm locū motiuū nō ſeꝑanť a tactu. Quartus error eē poſſet ꝙ ſi aīa eēt ꝑtibilis ſꝫm potentias ꝙ ſic̄ q̄dā potētie ſeꝑanť ab alÿs ſubō: ita alie poſſent ſeꝑari ab eis: vt ſic̄ vegetatiuū ſeꝑať a ſenſitiuo. qꝛ q̄dā aīata viuūt ⁊ n̄ ſentiūt: ⁊ ī eoḋ aīali q̄dā ꝑtes vegetāť qbꝰ n̄ ieſt ſenſus ſic ecōuerſo ſenſitiuū ꝑt ſeꝑari a vegetatiuo. Dein̄ cū dic̄.

¶ **Quid igiť ꝯtinet aīaz ſi ꝑtibil' ē apta nata: nō. n. vtiqꝫ corꝑꝰ: videť. n. cōtrariū magis aīa corpus cōtinere: egrediēte. n. ſpirat: ⁊ marceſcit.**

¶ **Si igiť alterū aliq̄d vnā ipaz facit: illud maxime erit aīa: oportebit aūt iterum illud q̄rere: vtrū vnū aut multaꝝ partiū ſit: ſiq̄dē. n. ē vnū: ꝓpter q̄d nō mox ⁊ aīaz vnum: ſi vero diuiſibile iterum rō queret: quid eſt cōtinens: ⁊ ſic vtiqꝫ procedet in infinitum.** Cō. 90.

¶ Improbat hꝰ opionez de ꝑtibilitate aīe. circa qḋ q̄tuor facit. ſꝫm ꝙ q̄druplr̄ pōt errari circa ꝑtibilitatē aīe. naz ꝑᵒ oñdit ꝙ aīa nō eſt ꝑtibilis ſꝫm eſſentiam: ita ꝙ in aīali ſit aīa multiplex ſꝫm ſubam. 2ᵒ oſtēdit ꝙ nō ē partibilis ſꝫm potentias: ita ꝙ q̄libet potētia determīet ſibi aliquā ꝑtez corꝑoris: ⁊ aliqḋ ſpāle organuz. 3ᵒ declarat ꝙ nō ē ꝑtibilis ſꝫm potētias: ita ꝙ q̄libet potētie differāt adinuicē magnitudine ⁊ loco. 4ᵒ manifeſtat: ꝙ ēt nō eſt ꝑtibilis ſꝫm potētias: ita ꝙ ſic̄ aliq̄ potētie pn̄t ſeꝑari ab alÿs: ita ecōuerſo ille poſſint ſeꝑari ab eis. 2ᵃ ibi (Dubitabit) 3ᵃ ibi (Videť aūt plāte) 4ᵃ ibi (Videnť aūt ⁊ q̄ in plātis) Dicit ġ. ꝙ ſi aīa eſt apta nata ꝑtibilis ſupple ſꝫ eēntiā: ita ꝙ ſit multipartiuz ſꝫm ſubam. quid ġ ꝯtinet aīaz. i. q̄d viuit ⁊ q̄d ꝯtinet illas ꝑtes ꝙ nō ſeꝑenť. nō. n. vtiqꝫ corꝑꝰ pōt eē ſic ꝯtinēs. videť eniz magis cōtrariū. nā anima magis videť ꝯtinere corpus ⁊ ea q̄ ſunt in corꝑore ꝙ nō diſſoluanť q̄ꝫ econuerſo. qꝛ egrediēte aīa a corꝑore corꝑꝰ expirat ⁊ marceſcit ⁊ diſſoluunť oīa q̄ ſunt in corꝑore. ſi ġ aliq̄d alterū a corꝑe facit ipam aīaz vnā: illud vtiqꝫ ſic cōtinēs maxīe erit anima. oportebit aūt iterū q̄rere illud. i. de illo ſic cōtinēte et vniente: vtrū ſit vnū ſꝫm eſſentiā aut ſit multipartiuz ſꝫm ſubſtantiā. ſiquidez illud eniz ſic cōtinens eſt vnū: ꝓpter quid nō mox ⁊ aīam ponimus eſſe q̄d vnuz. ſi vero illud cōtinens aīam eſt diuiſibile: iterū rō q̄reret q̄d eſt ꝯtinēs illud diuiſibile. ⁊ ſic vtiqꝫ ꝓcedeť in īfinitū: aut ſtādū erat in ꝑmis. ¶ Notādū aūt regulā eē ph̄i ꝙ quotiēſcūqꝫ ē abire in infinitū ſtādū eſt in ꝑmis. ſi ġ aīa eſt multipartiū ſꝫm ſubam ⁊ aliq̄d ꝯtinet ipam: pari rōne illud ꝯtinēs habebit aliud cōtinens. vel ġ eſt abire in infinitū: vl' ſtandū eſt in ꝑmis. ⁊ dicendū eſt aīaz nō eſſe ꝑtibilē eēntialr̄ nec eſſe multipartiū ſꝫm ſubam. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Dubitabit aūt aliqs de partibꝰ ipſiꝰ quā poſitionem hꝫ vnaq̄qꝫ in corꝑore: ſi eniz tota aīa omne corpus cōtinet: cōuenit ⁊ ꝑtiū vnāquāqꝫ continere aliquid corꝑoris: hoc autē aſſimilať impoſſi: qualez eni partez: aut q̄uo intellectus continebit graue eſt fingere.** Cō. 91.

UVA. BHSC. IyR_077_1

¶ Remouet 2m errorẽ. circa partibilitatẽ aĩe videlꝫ ꝙ aĩa nõ eſt ſic partibilis ſm̃ potẽtias ꝙ q̃lꝫ potẽtia determĩet ſibi determĩataꝫ ꝑteꝫ corporis ⁊ ſpãle organũ. qꝛ ĩtellectꝰ nulliꝰ ꝑtis corporis eſt actꝰ. iõ ait qđ dubitabit aũt aliq̃s ⁊ de ꝑtibꝰ ipſiꝰ aĩe quã potẽtiaꝫ hẽat vnaq̃ꝫ ꝑs in corpe. nõ. n. q̃libꝫ potẽtia aĩe determĩat ſibi aliquã corporis ꝑtẽ. nã falſuꝫ eſt credere aĩaꝫ ſic ꝑtibilem ꝙ ſi tota aĩa ꝯtinet oẽ. i. totũ corpꝰ: vnaq̃ꝫ ꝑtiuꝫ. i. vnaq̃ꝫ potentiaꝝ aĩe ꝯtinet aliq̃d. i. aliquã ꝑtẽ corporis. hoc aũt. i. ꝙ q̃libꝫ potẽtia determĩet ſibi aliquã ꝑtẽ corpis aſſimilaꝛ̃ ĩpoſ̃i. qꝛ q̃lem ꝑtẽ aut q̃uo ĩtellectꝰ ꝯtinebit aliquã ꝑtẽ corpis graue eſt fingere. nã ſi ꝑ figmẽtũ vellemꝰ loq̃ nõ eſſet leue aſſignare quã ꝑteꝫ corporis determinet ſibi ĩtellectꝰ cũ ipſe nullius partis corporis ſit actus. ¶ Deinde cũ dicit.

Cõ.92 ¶ Videnꝛ̃ aũt ⁊ plãte deciſe viuere: ⁊ aĩalium q̃dã ĩciſoꝝ tãq̃ꝫ eandẽ hñtia aĩam ſpẽ: ⁊ ſi non numero vnaqueq̃ꝫ quidẽ ꝑtiũ ſenſuꝫ hꝫ ⁊ mouetur ſm̃ locũ in q̃ddã tp̃s.

¶ Remouet tertiũ errorẽ. circa partibilitatem aĩe. vꝫ. ꝙ aĩa nõ eſt ſic ꝑtibilis ſm̃ potẽtias q̃ ſingule potẽtie dr̃ant adinuicẽ magnitudĩe ⁊ ſubo. circa qđ duo facit. qꝛ p̊ facit qđ dictũ eſt. ſcđo remouet quãdã cauillationẽ poſ̃eꝫ fieri circa p̃tacta ibi (ſi aũt nõ ꝑmanent) dicit g̊: ꝙ videnꝛ̃ aũt ⁊ plante deciſe viuere: ⁊ q̃dã ꝑtes aĩaliũ deciſoꝛuꝫ ſupple deciſe viuũt tanq̃ꝫ illa ſint hñtia eandẽ aĩaꝫ ſpẽ. ⁊ ſi nõ numero. ⁊ ſubdit ꝙ vnaq̃ꝫ q̃deꝫ illaꝝ ꝑtiũ ĩciſoꝝ aĩaliũ hꝫ ſenſum ⁊ moueꝛ̃ ſm̃ locũ in quodã tp̃e. i. vſq̃ꝫ ad aliquod tp̃s. nã mẽbra aĩaliũ anuloſoꝝ ĩciſa: licꝫ moueanꝛ̃ ꝑ aliq̃đ tp̃s: nõ tñ diu cõtinuaꝛ̃ in eis hꝰ motꝰ. ¶ Notãdũ aũt ꝙ ſi plante deciſe viuũt: ⁊ ſi plãtanꝛ̃ creſcũt ⁊ vegetanꝛ̃: opꝫ ꝙ in q̃lꝫ ꝑte reſeruenꝛ̃ oẽs potẽtie q̃s req̃rit aĩa plãte: et ſi in vna ꝑte reſeruaꝛ̃ vna potẽtia: vtpote nutritiua: ĩ alia v̊o ꝑte reſerueꝛ̃ alia potẽtia: vtpote augmẽtatiua: tũc non q̃lꝫ ꝑs plãte nutrireꝛ̃ ⁊ augmẽtareꝛ̃. qđ pꝫ eſſe falſuꝫ. ⁊ tũc plãte deciſe nõ viuerẽt nec creſcerẽt: qđ ad ſenſuꝫ pꝫ eſſe falſuꝫ. nõ g̊ ſic eſt aĩa ꝑtibilis ſm̃ potẽtias ꝙ q̃libet potẽtie differãt adinuicẽ magnitudine ⁊ ſubo. ¶ Notãdũ ãt ꝙ ſi diuidaꝛ̃ aĩal anuloſuꝫ in q̃libꝫ ꝑte reſeruabiꝛ̃ ſenſitiuum ⁊ ſm̃ locũ motiuũ. nõ g̊ he potẽtie ſunt ſeꝑabiles adinuiceꝫ magnitudĩe ⁊ ſubo. g̊ tã per ea q̃ videmꝰ in plãtis q̃ꝫ per ea q̃ videmꝰ in ꝑtibꝰ quoꝛũdã aĩaliũ ĩciſoꝝ pꝫ verũ eſſe qđ dicebaꝛ̃. videlꝫ ꝙ aĩa nõ eſt ſic ꝑtibilis ſm̃ potentias ꝙ ſingule potẽtie differant adinuicẽ magnitudine ⁊ ſubo. ¶ Notãdũ aũt ꝙ q̃ꝫ diu plãta eſt vna ꝯtinua. ⁊ quã diu aĩal anuloſum non diuidiꝛ̃ tãdiu eſt ibi vna aĩa nũero ſm̃ actũ. diuiſa aũt plãta vel diuiſo hꝰ aĩali in q̃libet parte reſeruabiꝛ̃ aĩa. ⁊ ille partes habent eãdem animam nõ numero ſed ſpecie. ¶ Deinde cũ dicit.

Cõ.93 ¶ Si aũt nõ ꝑmaneret: nulluꝫ ĩcõueñiẽs eſt. inſtrumenta. n. nõ habent quibꝰ ſaluent naturã: ſed nihilominꝰ in vtraq̃ꝫ partiũ oẽs exiſtũt partes: ⁊ ſimilis ſpẽi ſunt adinuicẽ: ⁊ toti adinuicẽ quideꝫ: ſic que non ſeꝑabiles ſunt: toti autem anime tanq̃ꝫ ĩdiuiſibili exñte.

¶ Remouet quãdã cauillationẽ poſ̃em fieri circa p̃tacta. diceret enĩ aliq̃s ꝙ mẽbra aĩalis diuiſi nõ diu manẽt nec diu pñt viuere: ſꝫ hoc nõ eſt ꝙ q̃libꝫ ꝑs nõ hẽat aĩam: ſed qꝛ nõ põt in eis cõtinuari vita. qꝛ nõ hñt organa. nã q̃libꝫ ꝑs deciſa nõ hꝫ os nec ſtomacũ qđ poſſit digerere cibũ. iõ ait. ſi aũt nõ ꝑmanet. i. ſi nõ diu viuũt partes aĩalis deciſe nullũ ĩcõueniens eſt. qꝛ nõ hñt inſtr̃a q̃bus ſaluent nãm vel vitã: ſed nihilominꝰ tñ in vtraq̃ꝫ partiuꝫ aĩalis deciſi exiſtunt oẽs ꝑtes, i, oẽs potentie q̃ req̃runꝛ̃ ad aĩam talis aĩalis. ⁊ ſubdit ꝙ hꝰ potentie ſunt ſiꝉ̃is ſpẽi adinuicẽ: ⁊ toti adinuicem. ſic ille q̃ nõ ſunt ſeꝑabiles toti aut aĩa tanq̃ꝫ ipſa tota indiuiſibili exñte. ¶ Notãduꝫ aũt ꝙ quãto aĩa eſt magis ꝑfecta tanto req̃rit maiorẽ diuerſitateꝫ in organis: quãto v̊o eſt magis ĩperfecta tanto req̃rit minorẽ diuerſitatẽ: ita ꝙ aĩe ĩperfecte q̃ſi in ſingulis ꝑtibꝰ corporis exercẽt oẽs oꝑõnes ſuas. iõ hꝰ potẽtie ſunt adĩuicẽ ſiꝉ̃es: qꝛ non ſeparanꝛ̃ magnitudĩe: ſꝫ ſunt in eodẽ ſubo ⁊ q̃ſi in q̃libet ꝑte corporis reſeruaꝛ̃ vnaq̃ꝫ talis potentia. g̊ ſunt ſiꝉ̃es tales potẽtie. qꝛ req̃rũt ſiꝉ̃es ꝑtes corporis. ¶ Ruꝛſus hꝰ potẽtie dicunꝛ̃ ſiꝉ̃es toti aĩe. qꝛ ĩ eodẽ ſiꝉ̃es oꝑõnes fiunt in ꝑtibꝰ corporis ⁊ ĩn toto corpoꝛe. ipſa. n. aĩa ĩperfecta dr̃ eſſe ĩdiuiſibilis. qꝛ non diuidiꝛ̃ ita ꝙ in vna ꝑte corporis ſit vna potentia ⁊ exerceat vnã oꝑationẽ. in alia v̊o ſit alia potẽtia ⁊ exerceat aliã oꝑõnẽ: ſꝫ ĩ oĩbꝰ ꝑtibꝰ corpis quodãmõ reſeruanꝛ̃ oẽs ꝑtes aĩe. ¶ Ultimo cũ dicit.

¶ Videtur aũt ⁊ q̃ in plãtis aĩa p̃ncipiuꝫ q̃ddã Cõ. eſſe: hac. n. ſolum cõicãt ⁊ aĩalia ⁊ plante: ⁊ .94. ipſa quideꝫ ſeꝑaꝛ̃ a ſenſibili principio: ſenſum autem nullum ſine hac habet.

¶ Remouet q̃rtũ errorẽ. circa ꝑtibilitatẽ aĩe. videlicet ꝙ aĩa nõ eſt ſic partibilis ſm̃ potẽtias ꝙ ſicut q̃daꝫ potẽtie ſeparanꝛ̃ ab alijs: ita alie ſeparenꝛ̃ ab eis. qꝛ vegetatiuuꝫ ſeparaꝛ̃ a ſenſitiuo. ſenſus autẽ nõ ſeꝑaꝛ̃ ab eo: iõ ait ꝙ videꝛ̃ aũt ⁊ aĩa q̃ eſt in plãtis eſſe quodãmõ p̃ncipiũ vegetãdi. ⁊ ſubdit ꝙ hac ſola. i. ſola vegetatiua cõicãt aĩalia ⁊ plãte: ⁊ ip̃a q̃dẽ vegetatiua ſeꝑaꝛ̃ a p̃ncipio ſenſibili. i. a ſenſu: ſed nullũ aĩatũ hꝫ ſenſuꝫ ſine hac. i. ſine vegetatiua. qꝛ lꝫ vegetatiuũ ſeꝑeꝛ̃ a ſenſu: ſenſus tñ nõ ſeꝑaꝛ̃ a vegetatiuo.

¶ Explicit primus liber de anima.

¶ Incipit liber ſecundus.

Que q̃dem a prioribus tradita ſũt de aĩa dicta ſunt. Iteꝝ aũt tãquã ex principio redeamus: tentantes determinare q̃d eſt anima: et que vtiq̃ꝫ erit cõiſſima rõ ipſius. Commẽti p̃mi

¶ Poſtq̃ꝫ ph̃s determĩauit de aĩa ſm̃ opiõnẽ antiquoꝛuꝫ. In ꝑte iſta determinat ſm̃ opiõnẽ ꝓpriã. circa qđ duo facit. qꝛ p̊mo ꝯtinuat ſe ad dicẽda. 2o exequiꝛ̃ de ĩtento ibi (Dicamꝰ itaq̃ꝫ vnũ q̃ddã genꝰ) Dicit g̊ ꝙ q̃ ſũt dicta. i. recitata ⁊ narrata: q̃ q̃dẽ ſũt tradita de aĩa a p̊oribꝰ. i. ab antiq̃s. iterũ aũt tanq̃ꝫ ex p̃ncipio redeamꝰ tẽtãtes determinare q̃d eſt aĩa: ⁊ q̃ vtiq̃ꝫ erit cõiſſima rõ ipſiꝰ. ¶ Notãdũ aũt ꝙ ſicut dictũ fuit in ꝓlogo narrãde erãt opiones antiquoꝝ: q̃tenus bñ dcã acceptaremꝰ: male v̊o dicta renueremus. ⁊ qꝛ modicũ aut nihil bñ dcm̃ ĩuentũ fuit in eoꝛũ opionibꝰ. iõ ait ꝙ q̃ſi a p̃ncipio vult redire ⁊ determĩare de anima. taꝉ̃r enim vult ſe hr̃e ph̃us erga antiquos. ⁊ ſic vult a p̃ncipio determinare de aĩa: ac ſi nihil eẽt dictum ab eis. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ de aĩa duplex diffõ dari põt. vna cõis: ⁊ alia ꝓpria. cõis enim diffõ de anima habeꝛ̃ ex eo ꝙ ipſa eſt actus corpis organici: ſicut ⁊ q̃libet forma eſt actꝰ ſue mãe. ꝓpria vero diffõ de aĩa inueſtigari põt cognoſcẽdo eius potentias. naꝫ ex diuerſitate potentiarum anime vt ꝑut aliqua anima dat ſuo corpori ꝙ viuat ſolũ. aliqua vero ꝙ viuat ⁊ ſentiat: ⁊ aliqua q̃dem ꝙ viuat ſentiat et ĩtelligat: ĩueſtigare poſſumꝰ diuerſitatẽ nature ipſius aĩe ⁊ dare quaſi ꝓpriam diffinitionem eius. ¶ Notandum etiaꝫ ꝙ vbi nos habemus ꝙ querenda eſt cõmuniſſima ratio ipſius: in alia littera habetur querenda eſt magis propria ratio ipſius: ⁊ vtrunque aliquo modo facit philoſophus. Nam primo inueſtigat communiſſimam rationem ipſius anime dando talem diffinitioneꝫ de ipſa que

UVA. BHSC. IyR_077_1

cuilibet aĩe competit. Poſtea determinat de diuerſitate potentiaꝝ aĩe quib⁹ cognitis aliquo mõ habem⁹ viam vt magis ſp̃aliter cognoſcam⁹ aĩam. ⁊ vt formemus de ipſa magis ꝓpriam ⁊ magis ſp̃alem rõnem.

Dubitaret forte aliqs. q2 videt̃ hic pħus contradicere his q̃ in ꝓlogo dixerat. ibi eniʒ videbat̃ innuere nõ eſſe accipiendaʒ de aĩa rõnem cõem ſed ſp̃aleʒ. hic aũt vult ꝙ ⁊ cõiſſima rõ eius accipienda ſit. ❡ Dõm ꝙ ĩtellectus ĩtelligẽdo reʒ diffõnẽ format. q̃ diffõ eſt exp̃ſſiua ⁊ ſignificatiua q̇ditatis rei: ⁊ per hõ diffõnẽ formatã ab ĩtellectu ĩtelligim⁹ rerũ q̇ditates. ❡ Diffinitio ğ dupl'r põt cõparari vel ad ipſas q̇ditates reꝝ: q̃rũ eſt ſignificatiua. vel ad ip̃m ĩtellectum cui deſeruit ꝓut ĩtelligit hõ q̇ditates. vñ ⁊ cõmentator in. 7. meta. vbi dat dr̃iaʒ ĩter diffõnẽ dialecticã ⁊ meta. ait hec duo ptinere ad diffõneʒ. ſ. ꝙ ſit ſignificatiua q̇ditatis reꝝ ⁊ ꝙ ſit organũ ⁊ inſtr̃m ĩtellect⁹ deſeruiẽs ei ad ĩtelligenduʒ q̇ditates ipſas. cũ ğ q̃rit̃ vtꝝ de aĩa vel de aliq̃ alia re reddenda ſit diffõ cõis ⁊ gñal'. ſi ꝯparam⁹ diffõnẽ ad ip̃aʒ reʒ cui⁹ eſt ſignificatiua ſic ſp diffõ gñalis ⁊ cõis ẽ ĩpropa. q2 gen⁹ ꝓp̃e nõ dic̃ formã vnã nec q̇ditatẽ vnã vl' ypoſtaſim vnã. imo vt dixim⁹ in ꝓ hui⁹. nã gnĩs ꝓut cõparat̃ ad vl'e qδ eſt in ĩtellectu eſt ꝯcept⁹ ſũpt⁹ ex tenui ſingulariũ ſil'itudine. ſʒ ſi ꝯparem⁹ diffõneʒ ad ĩtell'm vt deſeruit ad ĩtelligendũ. q2 ſunt nobis ꝓ nota ꝯfuſa magis: ⁊ cognoſcẽdo cõia ꝓcedim⁹ in cognitionẽ ſp̃aliuʒ: nõ ſũt abyciende diffõnes cões. pħs itaqʒ ĩnuebat ſupi⁹ nõ eẽ dãdaʒ cõeʒ ⁊ gñaleʒ diffõneʒ ipſi⁹ aĩe. ꝓp ĩpropꝛietatẽ quã hñt hõ diffões ex pte rerũ. hic aũt dicit q̃rendã eſſe cõiſſimã diffõnẽ ipſi⁹ aĩe. ꝓp hꝰ ꝙ tales diffões ⁊ ſi hñt aliquaʒ ĩpropetatẽ vt ꝯparant̃ ad res. ſunt tñ organa ⁊ iſtr̃a deſeruientia ĩtellectui ad cognoſcendas nãs reꝝ. ❡ Deide cũ dicit.

Co. z. ❡ **Dicimus itaqʒ vnum qδdam genus eoꝝ q̃ ſunt ſubſtantiam ipſaʒ: huius aũt aliud q̇dem eſt ſicut mãʒ: que ẽm ſe q̇deʒ nõ eſt hoc aliq̇d: aliud aũt formaʒ ⁊ ſpecieʒ: ẽm quã iam dr̃ hoc aliq̇d: ⁊ tertiam que ex his.**

❡ Exequit̃ de ĩtento. circa qδ duo fac̃. q2 p̊ ĩueſtigat de aĩa diffõneʒ cõem oĩ aĩe. z°. q2 nõ ẽ ſiſtendũ in diffõne cõi. inq̇rit circa aĩam diffões ſp̃ales ⁊ ꝓp̃as ibi (Qm̃ ãt ex ĩcertis) Circa p̃mũ tria fac̃. q2 p̊ venat̃ ptes ponendas ĩ diffõne aĩe. z°. ꝯcludit diffõnẽ ei⁹ tãqʒ venatã. 3° declarat q̃daʒ declarãda circa diffõnẽ ipſi⁹. zᵃ ibi (Neceſſe eſt ğ) 3ᵃ ibi (Hic aũt dr̃) ❡ Ad euidẽtiã p̃me ptis. ſciẽdũ ꝙ aĩa ⁊ oĩs forma q̃ eſt pfectio mãe hʒ ſil'eʒ diffõnẽ diffõnib⁹ accidẽtiuʒ. q2 ſic̃ in diffõnib⁹ accñtiũ ponit̃ ſub̃m: qδ eſt p̃ter eorum eẽntiã: ſic in diffõnib⁹ taliũ formarum ponit̃ mã vel corp⁹ qδ eſt p̃ter eẽntiã forme. he ğ diffões ⁊ ille ſunt p additamẽta. in diffõnib⁹ aũt p additamẽta: vt tradit pħs. 7. meta. eſt mod⁹ ꝯrius reſpcũ diffõnũ ſubaꝝ. nã in diffõnib⁹ ſubaꝝ q̃ nõ ſunt p additamẽta qδ ẽ ibi potentiale ſe hʒ vt gen⁹: ⁊ qδ eſt formale ſe hʒ vt dr̃ia vt ſi aĩal rõnale eſt diffõ hoĩs aĩal ĩ hac diffõne ſe hʒ q̃ſi potẽtiale ⁊ vt mã: ⁊ rõnale ſe hʒ q̃ſi actuale ⁊ vt forma: ſʒ in diffõnib⁹ accñtiuʒ eſt eꝯrio. nã ſi diffiniat̃ ſymus qδ ẽ naſus cau⁹: li curuus ſe hʒ q̃ſi gen⁹: ⁊ naſus ꝙ eſt ſub̃m ⁊ mãle reſpcũ ei⁹ ſe hʒ q̃ſi dr̃ia. Nã ſic̃ aĩal eſt cõe ad oẽ ſenſibile: addito tñ ei hoc qδ eſt rõnabile ꝯbit ip̃m ⁊ ꝯſtituit hãc ſpẽʒ ſube q̃ eſt hõ: ſic cauũ eſt cõe ad oẽ ꝓfundũ. ⁊ addito ſibi naſo ꝯbit̃ ⁊ ꝯſtituit̃ hꝰ accñs qδ eſt ſymuʒ. ſic ẽt in diffõne formarũ ſe hʒ. nã eẽ actũ p̃mũ vel eẽ actũ ſubalẽ ẽ cõe cuilibʒ forme ſubali: ſʒ eẽ actũ ſubalẽ ⁊ p̃mũ corpis phyci potẽtia vitam hñtis eſt ꝓpꝛiũ aĩarũ. in hac ğ diffõne ea q̃ ſe tenẽt ex pte act⁹ ſe hñt q̃ſi gen⁹. ſʒ ea q̃ ſe tenẽt ex pte potẽtie ⁊ ex pte corpis ſe hñt q̃ſi dr̃ia. ĩ venãdo ğ ptes poſitas in diffõne aĩe duo facit. q2 p̊ venat̃ ea q̃ ſe tenent ex pte act⁹ ſiue gnĩs. z° ea q̃ ſe tenent ex pte corpis vel ex pte dr̃ie. zᵃ ibi (Sube aũt maxĩe) ea aũt q̃ in diffõne aĩe ſe tenẽt ex pte act⁹ ⁊ ex pte gnĩs ſunt tria. nã aĩa eſt act⁹ ſubalis ⁊ p̃mus. Circa p̃mũ ğ tria fac̃. ẽm ꝙ tres diuiſiões ponit. nã p̊ põit quãdã diuiſionẽ p quã vult hr̃e ꝙ aĩa eſt q̇d ſubale. z° ponit diuiſionẽ aliã p quã venat̃ ꝙ aĩa hʒ rõnẽ act⁹. 3° ponit diuiſionẽ tertiã p quã hr̃i põt ꝙ aĩa eſt act⁹: nõ q̇libʒ: ſed p̃m⁹. ex his ğ trib⁹ diuiſiõib⁹ venari poſſum⁹ q̃cũqʒ in diffinitiõe aĩe tenẽt ſe ex pte gnĩs ⁊ ex pte act⁹. zᵃ diuiſio ĩcipit ibi (Eſt aũt mã) 3ᵃ ibi (Et hꝰ dupl'r) Dicit ğ ꝙ nos vtiqʒ poſſum⁹ dicere ſubaʒ eẽ vnum qδdam gen⁹ eoꝝ q̃ ſũt. i. eẽ qδdã gen⁹ entis ⁊ h⁹ q̇dẽ ſube aliud q̇dẽ ſe hʒ ſic̃ mã qδ ẽʒ ſe nõ eſt in actu. aliud aũt ſe hr̃e dicim⁹ q̃ſi formã ⁊ ſpẽm ẽm qua dr̃ iam hꝰ aliq̇d ĩ actu. ⁊ eſt dare tertiã ſubaʒ q̃ eſt cõpoſita ex his. videlʒ ex mã ⁊ forma. eſt ğ hꝰ diuiſio: ꝙ alia eſt ſuba mã: alia forma: ⁊ alia cõpoſitũ: ex q̃ diuiſione hr̃e vult ꝙ aĩa q̃ eſt forma eſt ſuba vel ẽ q̇d ſubale.

Dubitaret forte aliqs. vtrũ ſuba q̃ eſt gen⁹ p̃dicatur de mã ⁊ de forma. ⁊ videt̃ ꝙ ſic. q2 pħs in hꝰ loco ſubaʒ q̃ eſt qδdã gen⁹ entis diuidit in mãʒ ⁊ formã ⁊ cõpoſitũ qδ nõ eẽt niſi ſuba q̃ ẽ gen⁹ de mã ⁊ forma p̃dicari poſſet. ❡ In ꝯriũ eſt. q2 p̃ncipia nõ ſũt in gñe niſi p reductionẽ: ſʒ qδ ẽ in gñe p reductionẽ de eo nuq̃ʒ p̃dicat̃ gen⁹. mã ğ ⁊ forma q̃ ſũt p̃ncipia in gñe ſube ꝓ tãto ſunt in hõ gñe. q2 p̃ncipiata vel ꝯpoſita ex mã ⁊ forma ſũt ĩ gñe. de ip̃is ğ p̃ncipiatis p̃dicabit̃ gen⁹: de p̃ncipyſ võ p̃dicari nõ poterit. ❡ Dõʒ ꝙ duplici via venari poſſum⁹ ſubaʒ q̃ eſt gen⁹ nõ p̃dicari de mã ⁊ forma. p̊ᵃ via ſumit̃ ex eo ꝙ gen⁹ hʒ rõnẽ toti⁹. mã võ ⁊ forma rõnẽ ptis. zᵃ võ ſumit̃ ex analoᵃ. reperta ĩter ſubaʒ mãʒ formã ⁊ ꝯpoſitum. p̃ma via ſic pʒ. Nã vt dicit̃ ĩ thop̃. ꝯ rõnẽ gnĩs eſt nõ p̃dicari eẽntial'r. ⁊ q2 ps nõ p̃dicat̃ eẽntial'r de toto: cũ ſuba q̃ eſt gen⁹ p̃dicet̃ eſſential'r de ſuba ꝯpoſita ex mã ⁊ forma. p̃dicat̃. n. eẽntial'r de ipſa ſpẽ vt de hoĩe vel de capꝛa q̃ intelligit̃ ſic eẽ ꝯpoſita. q̃re cũ mã ⁊ forma ſint ptes ſube cõpoſite: ſi ſuba q̃ eſt gen⁹ p̃dicaret̃ de hõ ptib⁹ cuʒ ſuba ſic accepta dicat totũ ⁊ p̃dicet̃ eẽntial'r de ſuba ꝯpoſita dñte totũ. tũc totũ p̃dicaret̃ de ſuis ptib⁹. cũ ğ vnũ totũ ſit mlte ptes ſi totũ p̃dicat̃ de ſuis ptibus. tũc vnũ eſſet multa tota: qδ ẽ ĩcõueniẽs. iõ dr̃. 6. thop̃. ꝙ ſi gen⁹ predicaret̃ de dr̃ia vnũ aĩal eẽt multa aĩalia. hãc aũt rõnẽ ꝙ ſuba q̃ ẽ genus nõ p̃dicet̃ de mã. q2 dicit totũ: ⁊ mã ptẽ: tãgit ꝯmẽtator in z°. meta. ſup illo cap'lo. qm̃ in fũdamẽto nãe. vbi ait dr̃iaʒ eſſe ĩter gen⁹ ⁊ mãʒ. q2 mã dicit potẽtiã purã: genus ãt dicit q̇d mediũ ĩter potẽtiã ⁊ actũ: ac ſi diceret ꝙ gen⁹ dicit q̇d ꝯpoſitũ ex actu ⁊ potẽtia. mã võ dicit ip̃aʒ potentiaʒ. iõ dr̃ia eſt ĩter gen⁹ ⁊ mãm: ⁊ ſuba q̃ ẽ gen⁹ p̃dicari de mã nõ põt. ſic ẽt dicere poſſum⁹ ꝙ q2 gen⁹ dicit q̇d ꝯpoſituʒ ex potẽtia ⁊ actu: de forma q̃ dicit ip̃ʒ actũ p̃dicari nõ poterit. ❡ Uiſo ſubam q̃ eſt gen⁹ nõ p̃dicari de mã ⁊ forma: ex eo ꝙ hʒ rõnẽ toti⁹. ille võ rõnẽ ptis. Reſtat videre q̃uo hõ p̃dicatio ſtare nõ poſſit ꝓp analogiã reptã in ipſis. Sciẽdũ ğ ꝙ licʒ vera vniuocatio ſit ſolũ in ſpẽ ſp̃aliſſima ⁊ oẽ gen⁹ ꝯtineat analogiã q̃ʒdã: aliq̃ tñ analogia tollit naturaʒ gnĩs. analogia. n. q̃ reperit̃ in gñe ſumit̃ ex eo ꝙ genus nõ dicit formã vnã: ſed pl'es: ⁊ ille pl'es forme pfectione ⁊ dignitate ſe excedũt. nã ſi bñ ſeq volum⁹ pypateticoꝫ viã nõ ſunt due forme q̃ ſunt eq̃lis pfectiõis ⁊ q̃ eq̃liter pticipent ſuũ gen⁹. analogia ergo ẽm magis pfectuʒ ⁊ ĩperfectũ reperit̃ in genere. ſʒ analogia ẽm cãm ⁊ cauſatũ tollit rõnem generis. naʒ licet aĩal perfectius reperiat̃ in homĩe q̃ʒ in leone. hõ tamen nõ eſt cã quare aĩal de leone predicetur. nã ſi hoc eſſet: animal nõ eſſet genus: ſed eſſet analogũ tali analogia q̃ tolleret rõnẽ generis. cũ ergo materia hẽat ꝙ ſit ſuba ⁊ aliquid in actu p formã. ꝯpoſitũ võ

UVA. BHSC. IyR_077_1

ſit h̄ aliquid ⁊ ſuba per materiã ⁊ formã ex qbus cõponi-
tur. ſuba dr̄ analogice de mã forma ⁊ cõpoſito ſm analo-
giam acceptã penes cãm ⁊ cãtum. ⁊ q2 hoc tollit rõnez ge
neris cõcedendũ eſt ſubam q̃ eſt genus nõ p̄dicari de illis
tribus: ſed ſubam que eſt quid analogum. q2 vero obycie-
batur de pħo valde ſignanter loqtur ſi ꝯſideret̃ text⁹ ei⁹.
nõ. n. ait ſubam q̃ eſt gen⁹ p̄dicari de mã forma ⁊ ꝯpoſito:
ſed dicit q2 ſuba eſt qõdã gen⁹ entis ⁊ hꝯ ſube. aliud qdẽ ẽ
mã aliud forma. mã g̊ nõ ẽ ſuba q̃ eſt gen⁹: ſ3 eſt aliqd h⁹.
q2 eſt ps ei⁹ vel p̄ncipiũ reſpectu ipſi⁹. ⁊ ſic mã nõ eſt ſuba
q̃ eſt gen⁹. ſ3 eſt aliqd h⁹ ſic nec forma ſola. g̊ ſuba 3ª q̃ ẽ cõ
poſita ẽ illa de q̃ eẽntialr̄ p̄dicat̃ ſba q̃ ẽ gen⁹. Deiñ cũ dic̃.

¶ Eſt autem materia quidez potentia: ſpecies
autem eſt endelechia.

¶ Ponit ſcdaz diuiſionẽ dicẽs. q2 eſt ãt mã quedã potẽtia
ſpẽs ãt. i. forma ẽ endelechia. i. pfectio ⁊ act⁹. ¶ Notãduz
aũt q2 ſic ex p̄ma diſiõe voluit pħs q2 aĩa eẽt qd ſubale. q2
eſt forma ⁊ ſuba dr̄ de mã ⁊ forma ⁊ cõpoſito. ſic pħus ex
hac diſiõe vult hr̄e q2 aĩa ſit act⁹. q2 ẽ forma ⁊ forma ẽ q-
daz act⁹ ſic mã eſt q̃dã potẽtia. ¶ Deide cũ dicit.

¶ Et hoc duplr̄. hoc quidem ſicut ſcientia: il-
lud autem ſicut conſiderare.

¶ Põit 3ªᵐ diſionẽ dicẽs. q2 ⁊ h̄. i. act⁹ dr̄ duplr̄. nã h̄ qdẽ
eſt ſic ſcia. i. ſic act⁹ p̄m⁹. illud aũt ẽ ſic ꝯſiderare. i. ſic act⁹
ſecũdus ex hac aũt diuiſiõe habere vult q2 anima ſit act⁹
nõ quilibet ſed primus. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.3. ¶ Subſtãtie aũt maxime videntur eẽ corpora.
Et hoꝝ phyſica: hec. n. alioꝝ principia.

¶ Poſtq̃ venat⁹ ẽ ptes diffõnis aĩe tenẽtes ſe ex pte act⁹
⁊ ex pte gnĩs. in pte iſta venat̃ hꝯ ptes tenẽtes ſe ex parte
corpis: ⁊ q̃ſi ex pte dr̄ie. circa qõ tria fac̃. q2 p̄ venat̃ hanc
pticulã q2 eſt act⁹ corpis pħyci. 2° q2 eſt act⁹ vitã hñtis. 3°
q2 eſt act⁹ hñtis vitã nõ q̃cũq3 mõ: ſ3 in potẽtia. 2ª ibi (S3
phyſicoꝝ) 3ª ibi (Quare oẽ corp⁹) Dic̃ g̊ q2 maxie ſube vi
dent̃ eſſe corpa ⁊ hoꝝ. ſ. de nũero corpoꝝ maxie ſũt ſube
corpa pħyca. q2 h̄ ſũt p̄nª alioꝝ. ¶ Notãdũ aũt q2 dic̃ cor
pora eẽ maxie ſubas nõ q2 maxie hẽant eẽ vel q2 pl's ha-
beãt de entitate q̃3 alia: ſ3 dñr maxie eẽ ſube. q2 maxie ſũt
manifeſte: ⁊ pl's appet ſenſib⁹ nr̄is eas eẽ ſubas. ¶ Notã-
duz ẽt q2 oẽs forme artificiales ſũt accñtia: vt vult cõmẽ-
tator p̄ pħi. tota g̊ ſuba artificialiũ eſt mã. corpa g̊ pħyca
ſunt magis ſube q̃3 artificialia. q2 artificialia ſũt ſube ſo-
lum rõne mãe. pħyca võ ſũt talia nõ ſoluz rõne mãe. ſ3 ẽt
rõne forme. ẽ ãt ⁊ alia rõ q̃re corpa pħyca ſũt magis ſube.
q2 ſꝑ accñs p̄ſupponit ſubaz. ⁊ ſuba h3 rõnẽ p̄ncipij reſpcũ
accñtis. ⁊ q2 ars p̄ſuppõit nãz ⁊ nãlia ſũt p̄ncipia artificia-
liũ: vt lapides ⁊ ligna ſũt p̄nª dom⁹. ⁊ ferrũ eſt mãle p̄nci-
piũ cultelli ⁊ ſerre: o3 talia eẽ magis ſubas q̃3 artificialia
corpa. ¶ Notãdũ ẽt q2 cũ aĩa hẽat rõnẽ p̄ncipij: ⁊ cũ cor-
pora aĩata ſint p̄ª in gñe corpoꝝ: ſi aĩa ẽ act⁹ aliq̊ꝝ corpoꝝ:
dignũ eſt eã eẽ actũ corpoꝝ phyſicoꝝ. venata eſt g̊ illa pti
cula q2 aĩa eſt actus corporis phyſici. ¶ Deide cũ dic̃.

¶ Phyſicoꝝ aũt alia qdem hñt vitã: alia autẽ
non hñt. Vitã aũt hr̄e dicim⁹ id qõ p ſeip̄z ali-
mentum: ⁊ augmentũ: ⁊ decrementũ h3.

¶ Venat̃ pticulaz aliã. videl3 q2 aĩa eſt act⁹ corporis hñt|
vitã. ait: g̊ q2 pħi. corpoꝝ alia qdẽ hñt vitã: alia aũt ñ hñt.
⁊ ſubdit q2 vitã hr̄e dicim⁹ id qõ p ſeip̄m alimẽtũ ⁊ aug-
mentũ ⁊ decrementũ h3. ⁊ tũc eſt ſupplẽdus text⁹ q2 cu3
corpora aĩata p ſe nutriant̃ ⁊ hẽant augmẽtũ ⁊ decremen
tu3. o3 talia corpora hr̄e vitã. Eſt ergo aĩa actus corporis
pħi. nõ cuiuſlib3: ſed hñtis vitaz. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Quia oẽ corpus phyſicũ pticipãs vita ſuba
erit. ſubſtãtia aũt ſic ſicut cõpoſita. ¶ Qm̃ aũt Cō.4.
eſt corp⁹ ⁊ hꝯ vitam hñs: nec3 vtiq3 erit corp⁹
aĩa: nõ eſt. n. eorum q̃ in ſubiecto corpus: ma-
gis aũt ſicut ſubiectum ⁊ materia eſt.

¶ Venat̃ particulã aliã. videl3 q2 aĩa ẽ act⁹ corporis pħi.
hñtis vitã: nõ quocũq3 mõ: ſ3 potẽtia. dicit g̊. q̃re oẽ corp⁹
phyſicũ pticipans vitã ſup. in actu. ſuba erit. ſuba autẽ ſic
ſic cõpoſita. ⁊ ſubdit: qm̃ aũt eſt corp⁹ ⁊ hꝯ corp⁹. ſ. ꝯpoſitũ
qõ eſt hñs vitã. ſ. in actu: ⁊ ſupplẽdũ eſt q2 corp⁹ qõ ponit̃ ĩ
diffõne aĩe nõ eſt hꝯ corp⁹ cõpoſitũ ſic habens vitã: nec ẽt
vtiq3 corp⁹ qõ ponit̃ in diffõne aĩe eſt ipſa aĩa. q2 tale cor-
pus nõ eſt eoꝝ q̃ ſũt in ſubo: ſ3 magis ẽ ip3 ſub3 vel ſic ipa
mã. cõplẽda eſt g̊ rõ pħi: q2 ſi corp⁹ qõ ponit̃ in diffinitiõe
aĩe nõ eſt corp⁹ cõpoſitũ actu hñs vitã: nec eſt ipſa aĩa q̃ ẽ
in corpe. ſic in ſubo: ſ3 hꝯ corp⁹ ſe h3 ſicut ſub3 ⁊ mã. q2 qõ
eſt tale. eſt potẽtia hñs vitaz. aĩa g̊ eſt act⁹ corporis hñtis
vitã nõ quocũq3 mõ: ſed in potentia.

Dubitaret forte aliqs. cui⁹ corpis ſit act⁹ aĩa.
⁊ videt̃ q2 corpis cõpoſiti. nã
hñ dictũ eſt: q2 aĩa eſt forma hoĩs: ⁊ eſt forma aĩalis. ⁊ per
ꝯñs eſt forma illi⁹ corporis qõ p̄dicat̃ de hoĩe vel de aĩali:
ſed tale corp⁹ eſt corp⁹ cõpoſitũ. g̊ aĩa eſt forma corporis
ꝯpoſiti: ſ3 forma ⁊ actus ſũt ide3. g̊ aĩa eſt act⁹ corporis cõ
poſiti. ¶ In ꝯ̃riu3 eſt pħs q vult q2 corp⁹ cui⁹ eſt act⁹ aĩa
nõ ſit ip̄m corpus ꝯpoſitũ nec ſit ipſa aĩa: ſ3 magis eſt mã
⁊ ſubm. ¶ Dõm q2 aliud eſt q̃rere. vtrũ aĩa ſit forma aĩa-
lis vel corpis cõpoſiti. ⁊ vtrũ aĩa vel corp⁹ cõpoſitũ pona-
tur in diffõne aĩe. nã ⁊ ſi cõcedi põt q2 aĩa ſit forma corpo-
ris cõpoſiti: corp⁹ tñ cõpoſitũ non cõponit̃ in diffõne aĩe.
na3 cũ tale corp⁹ ĩcludat formã ſi poneret̃ in diffõne for-
me ide3 poneret̃ in diffõne ſui: q̃re cũ h̄ loquat̃ pħs non
de quocũq3 corpore cui⁹ act⁹ eſt aĩa: ſed de corpore qõ po-
nitur in diffõne aĩe: hñ dictũ eſt. q2 cum diffinit̃ aĩa q2 aĩa
eſt act⁹ corpis: li corpis nõ dicit corp⁹ cõpoſitu3: nec dicit
ipa3 aĩa3: ſ3 dic̃ alterã pte3 ꝯpoſiti vt mã3 ⁊ ſub3. ¶ Poſ-
ſumus aũt alr̄ rñdere q2 forma p ſe. ⁊ p̊ ĩformat mãm ⁊ ẽ
actus ei⁹. ſi aũt eſt act⁹ cõpoſiti h̄ nõ eſt rõne q̃ ꝯpoſitũ ẽ.
q2 cũ cõpoſitũ ĩcludit formã: idẽ eſſet act⁹ ſui. ꝯpoſitũ ita-
q3 nõ ſm ſe totũ ĩformat̃ a forma: ſ3 rõne alteri⁹ partis vt
rõne mãe. g̊ iſta eſt p ſe ⁊ p̊. q2 forma eſt act⁹ mãe: q2 autẽ
ſit act⁹ ꝯpoſiti. h̄ eſt rõne ptis mãlis exñtis in ipſa forma.
g̊ eſt act⁹ mãe p ſe ⁊ p̄mo: ⁊ aĩa p ſe ⁊ p̊ ẽ act⁹ corpis qõ re-
ſpectu ei⁹ ſe h3 ſic mã ⁊ ſubm: vt hic pħus ait. eſt tñ actus
corpis ꝯpoſiti vel eſt act⁹ ipſi⁹ aĩalis non p ſe ⁊ p̊: ſed rõne
ptis mãlis exñtis in ipſo: ⁊ ex ꝯñti vt rõ ſupior oñdebat. ⁊
per h̄ p3 ſolo ad obm: qũo aũt tale corp⁹ qõ cõponit̃ in dif
finitiõe aĩe: ⁊ qõ ſe h3 ſic mã ⁊ ſubm ſit potẽtia vitã hñs: ĩ
ſequenti lectiõe clarius oſtẽdet̃. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Neceſſe eſt ergo animaz ſubſtantiaz eſſe: ſic
ſpeciem corporis phyſici potentia vitã haben
tis. ¶ Subſtantia aũt actus eſt ⁊ pfectio hu- Cō.5.
iuſmodi igitur corporis actus.

¶ Venatis ptib⁹ poſitis in diffõne aĩe cõcludit diffõnem
ipſam tanq̃3 venata3 dicens: q2 neceſſe eſt ergo aĩam eſſe
ſubſtantiam ſicut ſpeciem. ideſt ſicut formã ⁊ actum cor-
poris phyſici. ideſt naturalis potentia vitam habentis. ⁊
ſubdit q2 anima autem eſt ſubſtantia que eſt actus: ⁊ q2
huius igitur corporis. ſ. potentia vita3 habentis actus ſci-
licet eſt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Hoc autez dicit̃ dupliciter: alius quidẽ ſicut
ſcientia: alius qde3 ſicut cõſiderare. manifeſtũ
eſt igit̃: q2 aĩa eſt act⁹ ſicut ſcia: ĩexiſtere. n. aĩa3
⁊ ſomnus ⁊ vigilia eſt: ꝓportionale aũt vigi-

UVA. BHSC. IyR_077_1

lantia qdeʒ ipſi cõſiderare: ſomnus aũt ipſi ha-
Cõ.6. bere ⁊ nõ operari. ¶ Prior aũt generatiõe in eodem ſubiecto ſciã eſt. vñ aĩa eſt prim⁹ actus corporis phyſici potẽtia vitã hñtis.

¶ Declarat q̃dã declarãda circa diffõneʒ aĩe. dixerat.n.ſe velle iueſtigare cõiſſimã rõnẽ aĩe. ⁊ ẽt dixerat ꝙ neͨe eſt aĩam eſſe ſicut actũ corpis phyſici. duo g̃ ſunt declarãda. circa hꝰ diffõnẽ. pmo ꝙ hꝰ diffõ ſit cõiſſima. z°. qꝺ ptes poſite in diffõne aĩe ſunt de rõne eiꝰ: ⁊ ꝙ diffõ aĩe ſit cõueniẽter aſſignata. duo g̃ facit. qꝛ p° oñdit diffõnẽ aĩe eſſe cõiſſimam: vel ꝓbat eã eẽ cõem oĩ aĩe. ſcꝺo oñdit ipaʒ eẽ cõuenienter aſſignatã ibi. (Vñ nõ opʒ q̃rere) Circa pmũ tria facit. qꝛ p° oñdit pdictã diffõnẽ eſſe cõeʒ oĩ aĩe. q̃ʒtũ ad ea q̃ ſe tenent ex pte actꝰ. z°. q̃ʒtuʒ ad ea q̃ ſe tenẽt ex pte corporis. 3°. ex his q̃ dixerat ꝯcludit ꝯclõnẽ intẽtam aſſerens diffõnẽ datã. de aĩa cuilʒ aĩe eẽ cõeʒ. 2ᵃ ibi (Tale aũt qꝺcũqʒ) 3ᵃ ibi (Si aũt aliqꝺ cõe) Dic̃ g̃ ꝙ h aũt. i. actꝰ dupl'r dr̃. aliꝰ aũt ſicut ſuba. i. ſicut actꝰ pmꝰ. alius aũt ſicut ꝯſiderare. i. actus ſcꝺs. mãifeſtũ ẽ g̃ ꝙ aĩa ſe hʒ ſicut ſcĩa. i. ſicut actꝰ pmus nã in exiſtere aĩaʒ. i. ꝑ h ꝙ aĩa exiſtit in aĩalibus ⁊ ſõnus ⁊ vigilia ẽ. i. ineſt ipſis aĩalibꝰ: ⁊ addit ꝙ vigilãtia ẽ ꝓportionabile vel ẽ ſile vt hʒ alia lr̃a ipſi ꝯſiderare. i. ipſi actui z°. ſõnus aũt ſile ẽ ipſi hr̃e ſciaʒ ⁊ nõ opari ꝑ eã. in eodẽ g̃ ſcia prior eſt gñatiõe q̃ʒ ꝯſiderare. vñ ſeqᷣ ꝙ aĩa eſt actꝰ pmus corpis phyſici potẽtia vitã hñtis: tũc g̃ eſt ſupplẽda lr̃a ꝙ cũ h ſit cõe oĩ aĩe eſſe ſicut actũ pmũ diffõ data de aĩa cõiſſima ẽ q̃ʒtũ ẽ ex pte actꝰ. ¶ Notãdũ ꝙ cuʒ aĩal ſemꝑ hẽat aĩaʒ: nõ tñ ſꝑ vigilat: ⁊ cũ pus itelligiᷣ aĩal. vel aliud corpꝰ aĩatũ hr̃e aĩaʒ q̃ʒ opari ꝑ ipam: aĩa magis aſſilat̃ ſomno ⁊ ſcie q̃ʒ ipſi vigilare ⁊ cõſiderare. bona ẽ g̃ ꝓbatio phi. ꝙ qꝛ in aĩali ⁊ in eo in q̃ exiſtit aĩa ieſt ſõnꝰ ⁊ vigilia. iõ aĩa non aſſilat̃ vigilie nec actui. z° qꝛ ſi h eẽt cũ aĩal ſꝑ hẽat aĩam nõ ei ieſſet ſõnꝰ ſed ſꝑ vigilaret. g̃ aĩa magis erit actꝰ pmꝰ q̃ʒ ſcꝺs. ⁊ qꝛ h eſt cõe oĩ aĩe eẽ hꝰ actum diffõ data de aĩa q̃ʒtũ eſt ex pte actꝰ cuilibʒ aĩe eſt cõis. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ ꝺʒ phʒ in. 9. meta. gñatõe vel tpe i eodẽ potẽtia pcedit actũ. licʒ ſimpl'r actꝰ pcedat potẽtiã. ⁊ qꝛ hñs actũ pmũ vt habitũ vel formã ẽ in potẽtia ad actuʒ zᵐ vt ad opõnẽ. i eodẽ. i. reſpectu eiuſdẽ gñatiõe vel tpe pus itelligiᷣ aliquis habere ſciam q̃ʒ conſiderare ꝺm ipam ⁊ hr̃e aĩam q̃ʒ operari ꝺm eam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Tale autem qꝺcunqʒ organicuʒ: organa aũt ⁊ plantaꝝ ptes ſunt: ſed penitus ſimplices: vt folium fructiferi cooperimentuʒ: fructiferum autem fructus: radices vero ori ſimiles ſunt: vtraqʒ enim trahunt alimentum.

¶ Oñdit diffõnẽ pdictã eſſe cõem q̃ʒtũ ad ea q̃ ſe tenẽt ex pte corpis dicẽs. qꝺcũqʒ corpꝰ cuiꝰ. ſ. actꝰ ẽ aĩa tale ẽ organicũ. nã organa aũt ⁊ ptes plãtaꝝ ſunt: ſʒ hꝰ organa vl' hꝰ ptes ſunt q̃ſi penitꝰ ſimplices. i. nõ hñt tãtã diuerſitatem ſicut ptes ⁊ organa aĩaliũ: ꝙ aũt in plãtis ſit aſſignare organa. pʒ. qꝛ foliũ eſt vt coopimtũ corticis vl' fructiferi. i. illiꝰ ptis vbi fructꝰ naſciᷣ. ⁊ fructiferuʒ. i. ꝑs illa vbi fructꝰ naſciᷣ fcã eſt gr̃a fructꝰ. radices vͦ in plãtis ſũt ſiles ori. naʒ vtraqʒ trahũt alimẽtũ. ꝑ ora. n. aĩalia trahũt alimẽtũ: plãte vͦ ꝑ radices. ¶ Notãdũ aũt viʒ rõnis phi in h ꝯſiſtere ꝙ ſi corpa plãtaꝝ: de qbꝰ minꝰ vr̃: ſũt organica ⁊ phyca hñtia vitã multomagis h erit i alijs corpibꝰ alioꝝ aĩatorũ. g̃ q̃ʒtũ ẽ ex pte corpis: diffõ data de aĩa cõis ẽ oĩ aĩe: cũ q̃libʒ aĩa ſit actꝰ corpis phyſici. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ organuʒ dr̃ oẽ illud qꝺ ẽ ad aliꝺ ordinatũ. eo g̃ ipo ꝙ folia ordinãt ad tegẽdũ cortices fructuũ vel ad tegẽduʒ ptes fructiferas arboris: ⁊ ptes fructifere facte ſt̃ ꝑꝑ fructũ: ⁊ radices ꝑꝑ aſſũptõeʒ nutrimẽti oʒ i ipa plãta diſtiguere organa lʒ nõ ſit ibi tãta dr̃ia organoꝝ q̃ʒta i aĩalibꝰ. ¶ Deiñ cũ dic̃.

¶ Si autem aliquod commune in omni anima oportet dicere: ꝙ erit vtiqʒ actus primus corporis organici phyſici. Cõ.7.

¶ Cõcludit ex dcĩs diffõnẽ datã ꝺ aĩa eẽ cõeʒ oĩ aĩe dicẽs. ꝙ ſi oʒ dicere aliqꝺ cõe eẽ in oĩ aĩa. i. ſi oʒ dicere aliquam diffõnẽ eẽ cõeʒ oĩ aĩe: erit vtiqʒ iſta ꝙ ẽ actꝰ pmus corpis organici phici. ¶ Notãdũ ãt ꝙ ſi hͨ diffõ nõ ẽ cõis oĩ aĩe vel h eẽt ex pte actꝰ. qꝛ nõ oĩs aĩa eẽt actꝰ pmꝰ vel ex pte corpis. qꝛ nõ oẽ corpꝰ aĩatũ eẽt organicũ phycũ: ſʒ cũ oñſũ ſit oẽʒ aĩaʒ eẽ actũ pᵐ ⁊ oẽ corpꝰ aĩatũ ẽt plãtarũ ꝙ minꝰ vr̃ eẽ organicũ phyſicũ pʒ diffõnẽ pdictã oĩ aĩe eſſe cõem.

Vnde nõ opʒ querere: ſi vnum eſt anima et corpus: ſicut neqʒ oʒ q̃rere: ſi vnũ eſt cera et figura: nʒ oĩo vniuſcuiuſqʒ mã: et id cuiꝰ eſt mã: hoc enim vnũ et ens: quũ multipl'r dicanᷣ: qꝺ ꝓprie eſt actus.

¶ Poſtq̃ʒ phs venatꝰ ẽ diffõne aĩe ⁊ oñdit diffõnẽ illã eſſe cõeʒ oĩ aĩe. in pte iſta oñdit diffõnẽ illã eẽ cõueniẽter aſſignatã. circa qꝺ duo fac̃. qꝛ p° fac̃ qꝺ dcm̃ ẽ. z°. ex his q̃ dixerat ꝯcludit aĩaʒ q̃ʒtũ ad aliq̃s ſuas ptes iſepabilẽ eẽ a corpore ibi (Qꝺ qdẽ igiᷣ nõ ſit aĩa) Circa pᵐ. 4. fac̃ ꝺʒ ꝙ q̃ſi. 4. tetigerat circa diffõnẽ aĩe. dicebaᷣ. n. ꝙ aĩa ẽ actꝰ ſubalis ⁊ pmꝰ corpis organici phyſici potẽtia vitam hñtis. p° g̃ oñdit ꝯueniẽter eẽ aſſignatũ: ⁊ dcm̃ ꝙ aĩa ẽ actꝰ. z° ꝙ aĩa ẽ actꝰ ſubal' ⁊ pmꝰ. 3° ꝙ ẽ actꝰ corpis organici phyci. q̃rto ꝙ ẽ actꝰ potẽtia vitã hñt]. 2ᵃ ibi (Vl'r qdẽ igr̃) 3ᵃ ibi (Cõſiderare ãt i ptibꝰ) 4ᵃ ibi (Eſt ãt nõ abyciẽs aĩaʒ) Dic̃ g̃. vñ pʒ. ꝙ nõ oʒ q̃rere. ſi vnuʒ ẽ aĩa ⁊ corpꝰ: ſicut nec oʒ q̃rere ſi ꝯtigit eẽ vnũ cerã ⁊ figurã: neqʒ oĩo vniuſcuiuſqʒ mãʒ ⁊ cuiꝰ ẽ mã. h. n. vnũ ⁊ eſſe cũ m'tipl'r dicanᷣ qꝺ ꝓpe actꝰ ẽ. ¶ Notãdũ ãt ꝙ fatuũ eẽt q̃rere q̃uo ex corpe ⁊ albedie fiat corpꝰ albũ cũ de rõne albedis ſit albificare corpꝰ i q̃ exiſtit. ſic qꝛ actꝰ ⁊ forma rei ẽ ipſa vnitas eiꝰ ⁊ eſt illꝺ a q̃ res hʒ eſſe ⁊ vnũ eẽ: fatuũ ẽ q̃rere q̃uo ex potẽtia ⁊ actu: et ex mã ⁊ forma fiat vnũ. nã ſicut de rõne albedis ẽ facere albuʒ. ſic qꝛ forma ẽ ipa vnitas rei de rõne eiꝰ ẽ dare eẽ ⁊ facere vnũ. itendit g̃ phs talẽ rõnẽ. illud qꝺ de ſe ẽ vnitas q̃daʒ ⁊ de ſe ẽ apta nata facere vnũ cũ mã: oʒ dici actꝰ ⁊ forma: ſʒ aĩa de ſe ẽ q̃dã vnitas: ⁊ ꝺ ſe ẽ apta nata facere vnũ cũ corpe. g̃ eſt actꝰ ⁊ forma corpis. ¶ Notandũ ẽt ꝙ eſſe actũ nõ eſt ꝓpriũ forme ſubali: imo ꝯpetit oĩ forme: eo. n. ipſo ꝙ corpꝰ ẽ in potẽtia ad aĩaʒ: ⁊ cera ẽ in potẽtia ad figurã fit vnũ ex corpe ⁊ aĩa ⁊ ex cera ⁊ figura. nã cũ dicaᷣ eẽ ⁊ vnũ multipl'r: qꝛ aliqd ẽ in potẽtia: aliqd ẽ in actu. aliqd hʒ vnitatẽ in potẽtia aliqd in actu. qꝛ ꝓpe vnũ ⁊ eẽ ꝯpetit ipſi actui. iõ ab actu ⁊ forma res hʒ eẽ ⁊ vnitateʒ. ⁊ ꝑ ſe reſultat ens ⁊ vnum ex forma et eo cuius eſt forma vel ex actu et eo cuius eſt actus.

Dubitaret forte aliqs. vtꝝ fiat vnũ ex aĩa ⁊ corpe ⁊ ex mã ⁊ forma: ⁊ vl'r ex potẽtia ⁊ actu

¶ Dꝺm ꝙ cũ q̃riᷣ vtꝝ ex mã ⁊ forma ⁊ vl'r ex potẽtia et actu fiat vnũ aut ẽ hꝰ qꝺ itroducta. qꝛ dubitaᷣ de mõ vnitatis: aut qꝛ q̃riᷣ vnitatis cã. ſi itroducta ẽ ꝑꝑ moduʒ dicidʒ ꝙ ſicut agẽs ꝯiungiᷣ patiẽti ꝺʒ v̾tutẽ ſic forma vniᷣ mãe ꝺm eẽntiã. ⁊ qꝛ ſicut a v̾tute egrediᷣ opari ſic ab eẽntia egrediᷣ eẽ. iõ ſicut ex actiuo ⁊ paſſiuo fit vnũ ꝺm opõnes: qꝛ agẽtis ⁊ patiẽtis ẽ vnꝰ actꝰ. vt phs ait 3°. phycoꝝ. ſic ex mã et forma fit vnũ ꝺm eẽ. qꝛ eaꝝ ẽ vnũ. ⁊ idem eẽ. pʒ g̃ q̃uo ex mã ⁊ forma fiat vnũ. ſʒ ſi nõ dubitaᷣ de mõ ſʒ de cã. diſtiguẽdũ ẽ de cã. qꝛ aut dubitaᷣ de cã itrinſeca aut de extrinſeca. ſi de itriſeca nll'a q̃rẽda eſt tal' cã. nõ. n. eſt aliq̃ collanec aliqs clauꝰ ꝯiungẽs formã mãe. nihil. n. ẽ itermediũ iter mãʒ ⁊ formã qꝺ ſe hẽat q̃ſi ligamẽtũ ligãs mãm for-

UVA. BHSC. IyR_077_1

me ꝓpter hoc bñ dcm̃ eſt ꝙ non oꝫ q̃rere quõ ex aĩa ⁊ cor pore ⁊ figura ⁊ cera fiat vnũ.i.nõ oꝫ q̃rere aliquã cãm ĩtri ſecã ligãtẽ ⁊ ꝯiũgẽtẽ formã mãe:ſꝫ eoipſo ꝙ ħ eſt qd ĩ po tẽtia.illud vo qd in actu:fit ex eis vnũ:q̃re nõ eſt vlterius q̃rẽda aliq̃ cã intrinſeca:q̃rẽda eſt tñ̃ extrinſeca cã:⁊ ħ eſt motor.motor.n.et efficiẽs facit actu tale:⁊ ẜm eiꝰ actõem forma vnit̃ mãe ⁊ aĩa corpi:facit aũt vnũ ex corpe ⁊ aĩa:⁊ ex mã ⁊ forma:⁊ ħ eſt qõ ait pħs ĩ fine.8.meta[ce].ꝙ mã ⁊ forma nõ ſunt quaſi duo diuerſa.⁊ ꝙ ex eis fiat vnum nõ hñt in ſeipſis vnionis cãm ꝑter motorẽ.¶ Deiñ cũ dicit.

Cõ.8. ¶ Uniuerſal̃r quidem igitur dictuꝫ eſt quid ſit anima:eſt enim ſubſtãtia que ẜm rõnem:hoc autem eſt quod quid erat eſſe huiuſmodi cor poris:ſicut ſi aliquod organoꝝ phyſicum eſſet corpus vt dolabra:erat quidem enim dolabre eſſe ſubſtantia ipſius ⁊ anima hec:diuiſa autẽ hac nõ vtiq̃ amplius dolabra erit:ſed aut equi uoce:nũc autem eſt dolabra:non autẽ huiuſce modi corporis q̃cq̃d eſt eſſe:⁊ rõ aĩa:ſꝫ phy ſici huiuſcemodi corporis hñtis in ſeipſo prin cipium motus ⁊ ſtatus.

¶ Oñdit bñ aſſignatã eẽ hãc ꝑticulã diffõnis aĩe ꝙ ẽ actꝰ ſubalis ⁊ ꝑmus.d.ꝙ vl̃r qdẽ igit̃ dcm̃ eſt qd ſit aĩa:q̃a eſt ſuba ẜm rõnẽ.i.ſuba ſic̃ forma ⁊ actꝰ a qua ſumit̃ rõ ⁊ diffõ rei:ħ eſt aũt ꝙ qd erat eẽ.i.actꝰ q̃ditatis ꝑmꝰ ⁊ ſubalis hu ius corporis.ſ.nãlis qõ decl̃at.d.ꝙ ſicut ſi aliqõ organoꝝ artificialiũ eẽt corpus phyſicũ.i.nãle vt dolabra:ſi eẽt hꝰ eẽ qdẽ dolabre.i.forma dolabre.erat.i.oporteret eẽ dola bre ipſiꝰ ſba:⁊ q̃ aĩa eſt ħ.i.ẽ for[a] corpis nãlis.iõ ſupple eſt ſuba:⁊ eſt actꝰ ꝑmꝰ ipſius corpis.⁊ ſubdit:ꝙ diuiſa aũt hac .i.ſeꝑata forma dolabre a dolabra:nõ vtiq̃ erit ampliꝰ do labra:vl̃ ſi erit dolabra:ħ eſt equoce:nunc aũt eſt dolabra q̃ dolabra nõ eſt corpꝰ nãle:ſꝫ artificiale:iõ diuiſa forma dolabre:adhuc remãet dolabra.ſꝫ aĩa nõ ẽ ꝙ qd ẽ eẽ:⁊ rõ corpis hꝰ.i.artificial̃:ſꝫ pħici.i.nãlis.ẽ.n.aĩa for[a] corpis hu iuſcemõi hñtis ĩ ſemetipo ꝑn[m] motꝰ ⁊ ſtatꝰ:⁊ q̃ oẽ tale cor pus eſt nãle:aĩa eſt forma corpis nãlis:⁊ ꝑ ꝯñs eſt actꝰ ſub ſtãtialis ⁊ ꝑmus.¶ Notãdũ aũt vim rõnis huius in hoc cõſiſtere.vꝫ.ꝙ q̃ dr̃ia eſt ĩter corpus nãle:⁊ artificiale:q̃ forma corpis artificialis nõ eſt ſuba:nec actꝰ ꝑmus:ſꝫ for ma corpis nãlis eſt ſuba ⁊ actꝰ ꝑmus:aĩa q̃ eſt forma cor poris nãlis erit ſuba vl̃ actus ſubal̃ ⁊ ꝑmus:q̃re ſic̃ ꝑ rõnẽ ꝑmã ꝓbat̃ aĩam eẽ actũ:ſic ꝑ hãc oſtẽdit̃ eã eẽ actũ ſuba lem ⁊ ꝑmũ.¶ Notãdũ ẽt ꝙ vt ꝓbatũ eſt.2°.phyſicoꝝ.nã eſt ꝑn[m] ſiue motꝰ ⁊ ſtatꝰ eius in q̃ eſt ꝑ ſe ⁊ ꝑ ⁊ ẜꝫ ꝙ hꝰ:q̃re eoipſo ꝙ aĩa ẽ for[a] tal̃ corpis ẜꝫ ꝙ huiuſcemõi ẽ hñs in ſe ꝑncipiuꝫ motus ⁊ ſtatꝰ:⁊ ſic ſeq̃t̃ eã eſſe formã corpis nã lis:⁊ per ꝯñs eſſe actũ ſubſtãtialẽ ⁊ primũ.

Dubitaret forte aliq̃s:q̃ nõ vr̃ veꝝ ꝙ amota for ma dolabre:adhuc remanet dolabra. nã ſic̃ forma corpis nãlis dat ei eẽ nãle:ſic forma artificia lis corpis dat ei eẽ artificiale:⁊ q̃ cũ dolabra qd artificia le noiet:amota forma dolabre nõ vlterius remanebit do labra.¶ Dõꝫ ꝙ dolabra duo dicere mihi põt vel ſubam dolabre vel tale artificiatum qõ eſt dolabra.ſi dicat mihi ſubam eiꝰ amota forma dolabre remanet tota dolabra.i. remanet tota ſuba ipſiꝰ:q̃ forma dolabre:⁊ q̃lꝫ artificial̃ forma accñs eſt:ſꝫ cũ ꝑ amotionẽ accñtis ꝑ ſe:⁊ ẜm ꝙ hꝰ nihil ꝑeat de ſuba rei amota forma dolabre non remanet dolabra ẜꝫ ꝙ ẽ qd artificiale.dr̃ tñ̃ remanere dolabra to ta:q̃ remanet tota ſuba ipſiꝰ:ſꝫ ħ in corpe nãli dici ñ põt: q̃ for[a] corporis nãlis eſt ſuba.amota g̊ forma corpis nãlis nõ remanet tota ſuba eius:q̃ ſublata eſt forma q̃ eſt ꝑnci palius ſuba q̃ꝫ mã.q̃re ex dr̃ia nãliuꝫ ⁊ artificialiuꝫ:vult hr̃e pħs ꝙ aĩa ſit ſuba.i.ſit actus ſubalis ⁊ ꝑmus:q̃ ẽ for ma corpis nãlis non artificialis.¶ Deinde cuꝫ dicit.

Cõ.9. ¶ Cõſiderare aũt in partibus oportet quod di ctum eſt. Si enim eſſet oculus animal:anima vtiq̃ ipſius viſus eſſet.hic enim ſubſtantia eſt oculi que eſt ẜm rõnem:oculus aũt materia vi ſus eſt:quo deficiẽte non eſt adhuc oculus niſi equiuoce:ſicut lapideus aut depictus. Opor tet igitur accipere quod eſt in parte in toto vi uente corpore ꝓportionabiliter nãq̃ ſe habet: ſicut pars ad partẽ:totus ſenſus ad totũ corpꝰ ſenſitiuum:ẜm ꝙ huiuſmodi.

¶ Oñdit aĩaꝫ eẽ actũ corpis organici pħici.d.ꝙ dcm̃ eſt õ aĩa.vꝫ.ꝙ actꝰ corpis organici phyſici ꝯſiderare oꝫ ĩ ꝑtibꝰ potẽtialibꝰ ipſiꝰ aĩe.nã ſi oculus eẽt aĩal viſus vtiq̃ eẽt aĩa ipſiꝰ.ħ.n.eſt ſuba oculi q̃ eſt formalis.⁊ ẜꝫ rõnẽ.oculus ãt ẽ ſubꝫ ⁊ mã ipſiꝰ viſus:q̊ viſu deficiẽte nõ ẽ adhuc oculus nec remanet oculus:niſi equoce:ſic̃ oculus lapidis aut de pictus:q̃ nõ eſt niſi equoce oculus:oꝫ g̊ accipe ꝙ eſt in ꝑte corpis vt in oculo eſſe in toto viuente corpe ꝓportional̃r. nã ſic̃ ſe hꝫ ꝑs potẽtial̃ ad ꝑtẽ corpis:vt ſic̃ ſe hꝫ ſenſus vi ſus ad oculũ ſic ẜm ꝙ hꝰ ſe hꝫ totꝰ ſenſus.i.tota aĩa ſenſiti ua ad totũ corpus:tota g̊ aĩa eſt actus totius corpis ĩ quo ſunt nerui oculi aures ⁊ diuerſa organa motiua vl̃ ſenſiti ua.⁊ tũc ſupplẽda eſt rõ:ꝙ cũ tale corpꝰ ſit phyſicũ ⁊ orga nicũ:ſeq̃t̃ aĩaꝫ eẽ actũ corpis organici phyſici.¶ Notã[m] aũt ꝙ nõ eſt aliqõ corpꝰ aĩatũ in quo nõ ſint diuerſa orga na deſuiẽtia vl̃ ad nutrimẽtũ:vl̃ ad augmẽtũ vl̃ ad motũ vl̃ ad ſenſuꝫ:iõ nulla eſt aĩa:vt hic de ea loq̃mur que ñ ſit actus corpis phyſici.¶ Notãduꝫ aũt ꝙ cũ a forma ꝑnci pal̃r ſumat̃ rõ ⁊ diffõ rei:q̃ nihil diffõnẽ ĩgredit̃:niſi qõ ẽ for[a]:aut qõ hꝫ ordineꝫ ad formã.iõ ꝑtẽ formalẽ appellat partẽ ẜm rõnem:⁊ qõ quid erat eſſe.

Dubitaret forte aliq̃s:quõ amota forma rei nõ re manet res:niſi equoce.¶ Dõm ꝙ eq̃ uoca ſũt:q̃ꝝ nom̃ eſt idẽ:rõ ſube eſt diuerſa:q̃ cũ a forma ꝑncipal̃r ſumat̃ rõ ſubal̃ rei:mutata forma variat̃ rõ ſbe. g̊ ſi forma mutata adhuc nõ remanet res eadẽ.ſed idẽ no men:vt ſi de leone corrupto adhuc dr̃ leo:oꝫ ħ eẽ equoce de leone.n.viuo ⁊ mortuo equoce ꝑdicat̃ leo.cũ ħ ſit ſolũ ẜm idẽ nomẽ:nõ ẜm eãdẽ formã:nec eãdẽ rõnẽ ſube.

Alterius forte dubitaret aliq̃s.q̃ vr̃ velle pħus ꝙ deficiẽte viſu nõ remanet oculus niſi eq̃ uoce.cũ.n.viſus vel po[a] viſiua ſit accñs qõdã:ſicut amota forma dolabre adhuc remãet dolabra:vt ſuꝑius dicebat̃ eo ꝙ forma dolabre ſit accñtalis.ita deficiẽte viſu adhuc remanet oculus cũ ĩpe viſus ſit accñs.¶ Dõꝫ ꝙ dcm̃ pħi dupl̃r v̊ificare poſſumꝰ.ꝑ̊ ꝑ ſuppõnẽ.2°ꝑ diſtinctionẽ.per ſuppõnẽ aũt dõo ꝙ pħs ħ mõ ait:ꝙ deficiẽte viſu non re maneret oculus.ſi oculus eẽt aĩal:q̃ tũc viſus eẽt for[a] ſba lis eius.nã ſi dolabra eẽt corpꝰ pħycũ amota forma dola bre nõ vlteriꝰ remaneret dolabra:q̃ forma illa eſſet:ſic ẽt de oculo dicere poſſumꝰ.Per diſtĩctionẽ ãt ſaluare poſſu mus ꝙ diximꝰ.nã oculus põt dupl̃r ꝯſiderari vl̃ vt ẽ ſuba ⁊ q̃ꝫtũ ad eſſe ſbale qõ hꝫ:⁊ ſic ħ hꝫ ab eẽntia aĩe.nã vna ẽ eẽntia aĩe q̃ dat eẽ ſubale toti corpi:⁊ oĩbꝰ mẽbris:inq̃ꝫtuꝫ hñt ordinem ad ĩpm totuꝫ.Alio° põt ꝯſiderari oculus vt eſt nom̃ organi vl̃ vt eſt nom̃ mẽbri officialis:⁊ tunc ꝙ ſit tale hꝫ ab ĩpo viſu vl̃ a v̊tute viſiua.nã ipſa eẽntia aĩe nõ põt eẽ ĩmediate ꝑn[m] oꝑõnis viſiue:ſꝫ oꝫ ħ fieri ꝑ ĩpaꝫ po tẽtiã viſiuã:deficiẽte g̊ viſu:⁊ ſi remanet illõ qõ eſt ſuba in oculo:nõ tñ̃ remanet ĩpe oculus:vt ẽ qõdã organũ:⁊ vt eſt

UVA. BHSC. IyR_077_1

quoddam mēbꝝ officiale ſicͭ amota forma dolabꝛe ⁊ ſi remanet dolabꝛa.i.ſubā dolabꝛe.nō tñ remanet dolabꝛa vt eſt qōdā corpꝰ artificiale:qa nō vlteriꝰ facere poterit opꝰ artis:ſic nec remanet oculus:vt ē qōdā organuȝ officiale: qa nō vlteriꝰ exercere poterit offm̄ vidēdi.¶ Dicamus ḡ ꝙ lȝ albedo ſit accn̄s:tñ qa eſt de rōne coꝛpis albi:iō amota albedīe nō vlteriꝰ dr̄ corpꝰ albū:vl̄ ſi diceret albū h̄ eēt equoce:ſic lȝ v̄tꝰ viſiua ſit qōdā accn̄s:⁊ q̄daȝ poᵃ aīe:attñ qꝛ hꝰ poᵃ ē de rōne oculi vt ē qōdā organū officiale:iō accipiēdo ſic oculū deficiēte viſu non vlteriꝰ remanet oculus niſi equoce:qa nō vlteriꝰ pōt exercere offm̄ vidēdi:ſicͭ nec oculus lapideus aut depictus huiuſmodi officiuȝ exercere poſſet.¶ Deinde cum dicit.

¶ Eſt aūt nō abӱciēs aīam potētia ens vt viuat
Cō. 10. ſed qͦd habēs. Semen aūt ⁊ fructꝰ potētia huiuſmodi coꝛpus eſt:ſicut qdē igit̄ icīſio:⁊ viſio:ſic ⁊ vigilantia actꝰ:vt aūt viſus ⁊ potētia organi aīa:coꝛpus aūt qͦd potētia:ſȝ ſicͭ oculus pupilla:⁊ viſus:⁊ ibi aīa ⁊ coꝛpꝰ aīal.

¶ Oñdit hñ dcm̄ eē ꝙ aīa eſt actꝰ coꝛpis poᵃ vitā hñtis.d. ꝙ corpꝰ qͦd eſt poᵃ ens vt viuat ⁊ cuiꝰ actꝰ eſt aīa nō eſt abӱciēs aīaȝ:ſȝ eſt illͦd qͦd eſt hñs aīaȝ:ſemē aūt ⁊ fructꝰ eſt poᵃ hꝰ coꝛpus:qͦd.ſ.nō eſt actu hñs aīaȝ.ſȝ eſt in poᵃ abӱciente actū ⁊ addit ꝙ vigilātia ſic eſt actꝰ ſicͭ q̄dā icīſio ⁊ viſio.i. ſicͭ actꝰ vidēdi vel vt vigilātia:ſȝ vt viſu.i.v̄tus viſiua ⁊ vt poᵃ organi eſt aīa.aīa ḡ ē ſicͭ actꝰ p̄mꝰ:⁊ ſicͭ id qͦd ē p̄mū p̄nᵐ ipſiꝰ opis vel ipſius actꝰ ſcͦdi.Coꝛpꝰ aūt eſt id qͦd ē hñs aīaȝ ⁊ actū p̄mū:⁊ ī poᵃ eſt ad actū zᵐ.non eſt ḡ aīal ſꝑ ꝯiūctuȝ actui zͦ:ſȝ ſicͭ pupilla ⁊ viſus eſt oculus:ſic ⁊ ibi aīa ⁊ coꝛpꝰ eſt aīal.¶ Nōnᵐ aūt ꝙ ſi accipiat̄ vita ꝓ ipſo ope vegetatiuo:nō ꝓ ipſo eē:tūc coꝛpꝰ cꝰ actꝰ eſt aīa:lȝ ꝭȝ ꝙ hꝰ ſit actu aīatū:eſt tñ poᵃ viuēs.nā ſi oculus ex eo ꝙ hȝ viſum.i.v̄tutē viſiuā eſt poᵃ videre.i.pōt videre:ſȝ ñ oȝ ꝙ actu videat: ita coꝛpꝰ ex eo ꝙ hȝ aīam hȝ ꝙ poſſit opari opatōes vite ⁊ eſt poᵃ vitā hñs.aīa aūt nō eſt actꝰ coꝛpis ſicͭ viſio.i.actꝰ vidēdi:ſȝ ſicͭ viſus.i.v̄tꝰ viſiua eſt actꝰ oculi.¶ Nōnᵐ ēt ꝙ ſemē plātē:⁊ fructꝰ in q̄ reꝭuat̄ ſemē nō ſolū eſt ī poᵃ ad opa vite:ſȝ eſt in poᵃ ēt ad ipſaȝ aīaȝ:coꝛpꝰ v̄o cuius actꝰ eſt aīa lȝ ſit in poᵃ ad opa vite:nō tñ eſt abӱciēs aīaȝ:ſȝ ē actu cōiunctū aīe.ſil̄e eſt ḡ de pupilla ⁊ v̄tute viſiua ex qbus ꝯſtituit̄ oculus:ſicͭ de aīa ⁊ coꝛpe:ex qbꝰ ꝯſtituit̄ aīal:nā ſicut pupilla cꝰ actꝰ ē poᵃ viſiua ſꝑ ꝯiūcta eſt v̄tuti viſiue:non tñ ſemꝑ actu videt:ſȝ pōt videre:ſic ⁊ coꝛpus aīatū:lȝ ſit ꝯiūctū aīe:eſt tñ poᵃ viuēs.i.in poᵃ ad opa vite:⁊ ad actū ſcͦȝ.¶ Deinde cum dicit.

Cō. ii ¶ Qͦd qdē igit̄ nō ſit aīa ſepabilis a coꝛpe:aut ꝑtes quedā ipſius ſi partibilis apta nata eſt:nō immanifeſtū eſt:quarundā enim actꝰ partium ipſaꝝ:at v̄o ꝭm quaſdaȝ nihil ꝓhibet ꝓpter id qͦd nullius coꝛpoꝛis ſunt actus.

¶ Cōcludit ex dictꝪ ꝙ aīa q̄tū ad aliq̄s ſui ꝑtes ēt ſepabil̄ ē a coꝛpe.circa qͦd duo fac.p̄ qͦd dcm̄ ē.zͦ ex his q̄ dixerat deſcēdit ad qōdā dcm̄ platonis ibi.(Amp̄.aūt immanifeſtū).dicit ḡ:ꝙ qdē ḡ nō ſit aīa ſepabil̄:a coꝛpe:aut q̄dā partes ipſius aīe:nō hñt dubiū:⁊ nō eſt imanifeſtū.ſi ꝑtibilis eſt aīa a coꝛpe ꝭm eas.nā aīa ꝭm aliq̄s ſui ꝑtes ē actꝰ q̄rūdā ipſaꝝ ꝑtiū coꝛpis:⁊ ſubdit ꝙ at v̄o ꝭm q̄ſdā ꝑtes ipſius nihil ꝓhibet aīaȝ ſepari:ꝓpter id qͦd nullius ꝑtis coꝛpis ſt̄ actꝰ.¶ Nōnᵐ aūt ꝙ qꝛ aīa:vt pȝ ex dictis eſt actꝰ coꝛpis ⁊ aliq̄ ꝑtes potētiales eiꝰ vt potētie ſenſitiue ſt̄ actꝰ ꝑtiū coꝛpoꝛis manifeſtū ē aīaȝ ꝭȝ partes illas non ſepari a coꝛpe: tñ ꝭm q̄dā ꝑtē vt ꝭm ītell̄ȝ q nō eſt actꝰ alicꝰ ꝑtis coꝛpis: qꝛ nō eſt v̄tus oꝛganica nihil ꝓhibet eaȝ ſeparabilem eſſe.

¶ Notandū ēt ꝙ q̄diu aīa ītell̄iua ē ꝯiūcta coꝛpi tādiu ītell̄s aliq̄ mō eſt ſepatꝰ a coꝛpe:⁊ aliq̄ mō nō eſt ſepatꝰ ab eo:eſt.n.ſepatꝰ:qꝛ nō ē v̄tꝰ oꝛganica:nec imediate ꝑficͭ ipm̄ coꝛpꝰ:ſȝ īmediate fundat̄ in ipa eētia aīe:vt clariꝰ dicet̄ ī 3ͦ.dr̄ tñ ītell̄s q̄tū ad aliquē modū nō eſſe ſepatꝰ a coꝛpe: qꝛ ſꝑ ī ſui opōne vtit̄ fātaſia ⁊ oꝛgāo corꝑali.Deiñ cū dicͭ.

¶ Amplius aūt immanifeſtū ſi ſit coꝛpis actus aīa:ſicut nauta nauis. Figuraliter qdē igit̄ ſic determinet̄:⁊ deſcribat̄ de anima.

¶ Ex his q̄ dixerat deſcēdit ad qōdā dcm̄ platonis:ponit .n.plato ꝙ aīa ꝯiūgebat̄ coꝛpi:ſicͭ nauta naui:⁊ ſicͭ motoꝛ mobili:⁊ qa adhuc nō ſufficiēter determīatū ē de aīa quō ſit actꝰ coꝛpis:iō ait:ꝙ amplius aūt eſt imanifeſtū.i.nō ē adhuc plene determinatū:ſi aīa ſit actus coꝛpis ſicͭ nauta nauis.⁊ ſubdit q̄ſi epilogando:ꝙ figural̄r qdē ḡ ſic determiet̄ ⁊ deſcribat̄ de aīa:ſicͭ deſcripſimus:⁊ ſicͭ determiauimus de ea.¶ Nōnᵐ aūt ꝙ lȝ ex dictis ſit aliq̄l̄r decl̄atuȝ ꝙ aīa ſit actus coꝛpis:ſicͭ foꝛma nō ſicͭ motoꝛ:vl̄ ſicͭ nauta nauis:tñ qa nōdū plene determīatū eſt de aīa quō ſit ꝑfectio coꝛpis:īmo plenius h̄ patebit ꝑ ſeq̄ntia.iō ait:figuraliter eē h̄ dcm̄:⁊ īmanifeſtū quō aīa ſit actus corꝑis.

Ad itelligētiā autē dictoꝝ dubitare poſſumꝰ d̄ ꝑtibꝰ poſitis ī diffōne aīe.¶ p̄ ḡ dubitabit̄:vtꝝ aīa ſit actꝰ.zͦ vtꝝ ſit actꝰ corꝑis.3ͦ:vtꝝ ſit actꝰ coꝛpis phẏſici.4ͦ:vtꝝ ſit actꝰ corꝑis oꝛgāici.5ͦ vtꝝ ſit actus hñtis vitā in poᵃ.ex his.n.qnq; ꝑticul̄ ꝯſtare vr̄ tota diffō aīe.¶ Ad p̄mū aūt ſic ꝓcedit̄:⁊ vr̄ ꝙ aīa nō ſit actus nā ſicͭ ſe hȝ mā ad ipſaȝ poᵃᵐ ſic ſe hȝ forᵃ ad ipm̄ actū:ſed mā nō eſt ſua poᵃ vt vult Cōmē.p̄ phẏ.ḡ nec foꝛᵃ ē ipe actꝰ. ¶ Dōȝ ꝙ poᵃ mãe duo dicere pōt:qa vl̄ dicit ipȝ reſpectū quē hȝ mā ad formā:vl̄ dicit ipaȝ ſubaȝ mãe in q̄ fundat̄ hꝰ reſpcūs.ſi ḡ dicat ipȝ reſpcūȝ:ſic mā ñ ē ipa poᵃ.ꝭȝ hūc igit̄ modū loqt̄ Cōmē.p̄ phẏ.q ait ipſaȝ poᵃᵐ nō eē mām. qa poᵃ ē ī qñe relatōis.mā v̄o ī qñe ſube:ſȝ ſi potētia dicat ipſaȝ ſubaȝ in q̄ fundat̄ tal̄ reſpcūs ⁊ tal̄ oꝛdo ad foꝛmaȝ: ſic mā ē ipa poᵃ.¶ Aduertēduȝ tñ ꝙ ſicͭ mā d̄e ꝑuat̄ aliq̄ foꝛᵃ:tñ qꝛ ꝑuatio vltra eētiā mãe nō dicit aliquā nāȝ:ſed d̄ ſe ē nō ens:iō nō ē icōueniēs imediate ī ipa eētia mãe ꝑuationē fundari:ſic lȝ d̄e mā depēdeat a foꝛma:⁊ ſit ī potētia ad ipſaȝ ⁊ hēat oꝛdinē ⁊ reſpectū ad eā.attñ qꝛ hꝰ oꝛdo:⁊ reſpcūs ⁊ potētialitas vltra eētiā mãe nō aliq̄ aliā nāȝ dn̄t:ſȝ vl̄ dicūt ꝑuationē ipſaȝ:vl̄ ſūt qd rōnis:⁊ ſic nō eſt icōueniēs talia īmediate fūdari ī ipa ſba mãe.¶ Hoc viſo de leui pȝ qd dōȝ ſit de foꝛma.nā ſicͭ potētia mãe pōt dicere vl̄ reſpectū vl̄ ſubaȝ ī q̄ fūdat̄ reſpcūs ille:ſic ⁊ actꝰ pōt noīare vl̄ reſpectū quēdā vl̄ foꝛmā ipſaȝ ī q̄ fūdat̄ reſpectus ille.p̄ mō aīa ⁊ q̄cūq; alia foꝛma ñ ē actꝰ:ſȝ zͦ mō. nā mā dr̄ relatiue ad foꝛmā:⁊ eͦ:qꝛ ſicͭ mā ē q̄dā potētia ī q̄ fūdat̄ reſpectꝰ ad foꝛmā:ſic ⁊ foꝛma ē qdā actꝰ ī q̄ fūdat̄ oꝛdo ⁊ reſpcūs ad māȝ:erit ḡ foꝛma eſſential̄r actꝰ qdā:ſicͭ ⁊ mā ſubal̄r eſt potētia q̄dā.Argᵐ ī ꝯriū ſolutū ē ꝑ iā dcā.

Alterius āt dato foꝛmā eē actū.dubiʳ vtꝝ ſit actꝰ coꝛpis:⁊ vr̄ ꝙ ñ.nā cū qñatio ⁊ natitas ſit via in naturā ⁊ via in foꝛmam illius erit actus foꝛma qͦ in qñatōe ē ſubȝ:ſȝ maxīe ⁊ ꝓpꝛiū ſubȝ ī qñatōe ſimplici:⁊ in qñatōe ſube.i.vl̄e.vt vult ph̄s ī p̄oe qñatōe.ḡ foꝛᵃ ſubal̄ īmediate fūdabit̄ ī ẏle vl̄ ī mā p̄ma.ñ igr̄ ē hñ dcm̄ ꝙ aīa q̄ eſt ſubal̄ foꝛma ſit actꝰ coꝛpis:ſȝ ꝙ ſit actꝰ mãe:ad h̄ aūt adduci pñt oīa argᵃ īꝓbātia pl̄alitatē foꝛmaꝝ:ſed ea cā bꝛeuitatis volumꝰ ſilētio ꝑtrāſire.¶ Dōȝ ꝙ niſi eēt dare aliq̄s gradus ī foꝛmis ſaluare non poſſemꝰ quō aliq̄ ſubal̄ foꝛma cuiuſmōi ē foꝛma el̄ti:⁊ ēt foꝛma mixti iaīati dicatur foꝛᵃ mãe vl̄ actꝰ mãe:aīa v̄o dicat̄ actꝰ coꝛpis.¶ Sciēdū ḡ ꝙ in ſubalibus foꝛmis ē dare duplex genus graduū vnū ꝭȝ rōnē:⁊ aliͦd ꝭm rē.p̄mū genus graduuȝ accipit̄ ꝭm

UVA. BHSC. IyR_077_1

formã cõez ⁊ ſpãlē.nã ſ҃m rõnē pꝰintellig̃ aliqd eē corpꝰ q̃ꝫ
eē tale corpꝰ:vt q̃ꝫ eē ignē:lꝫ ñ ꝑ aliã formã ignis ſit ignis
⁊ corpꝰ:ſi g̊ phyſicꝰ eēt artifex rõnabil' nõ eēt icõueniēs:ꝙ
q̃lꝫ formã mãlē ſpecificã ſic diffiniret:ꝙ eſſet actꝰ corpis
eo ꝙ q̃lꝫ forma actu tal' p̄ſupponit formaꝫ corpis:ſic̃ ſpēs
p̄ſupponit formã gñis:vl' ēt ſi eēt v̊a pō auicebron ꝙ eēnt
gradus reales in formis ſ҃m deſcēſuꝫ p̄dicamēti:ſic̃ ē ibi
ordo ſ҃m rõnē ⁊ ītell'ꝫ phy.in diffiniēdo aliquã formã mã/
lē ſpecificã q̃ꝫtūcūq̃ꝫ eēt impfecta diceret eã eſſe actū cor/
poris:vt ſi diffiniret formã el'ti:vt ignis diceret ꝙ eēt actꝰ
corpis ⁊ diceret ignē eē cõpoſitū nõ ex mã ⁊ forma:ſed ex
corpe ⁊ forma:ſꝫ forma gñis ⁊ forma ſpēi nõ differūt niſi
ſ҃m rõnē ſolū.nã ſi ꝑ aliã formã ignis eēt ignis ⁊ corpus:⁊
corrupto igne:⁊ gñato īde aere remaneret forma corpis:
⁊ eēt realr eadē corpeitas in aere gñato q̃ fuit in igne cor/
rupto eēt v̊a vniuocatio ī forma gñis:⁊ genus diceret for/
mã vnã:cuiꝰ ꝯriū pᷓ a ph̃o ꝑ rõnes m'ltas circa finē.7.phy.
tenēdū eſt g̊ in cõpoſito eē vnã ſubalē formaꝫ.vtꝝ aūt h̃
ſit in q̊lꝫ cõpoſito dubiū eſt de hoīe:in quo vtrū ſint pl'es
forme vl' nõ ad pñs nihil determīare decernimꝰ:qꝛ expo/
ſcit h̃ ſciaꝫ altiorē.cū.n.de vnitate formaꝝ loq̄mur ſemꝑ
hoīeꝫ eē exceptū volumꝰ.❡ Uiſo ꝙ ſ҃m gradus formaꝝ
ſ҃m rõnē ⁊ ītell'ꝫ nõ eſt ſaluãdū quõ aīa cuiuſl'ꝫ corpis aīa/
ti eſt corpis actꝰ.forma v̊o el'ti ⁊ corpis iaīati eſt actꝰ mãe.
Reſtat videre de ordīe graduū q̄ quodãmõ ſunt reales.
❡ Sciēdū g̊ ꝙ forme ſeīuicē ꝯtinēt vt ꝑfectior ꝯtinet ip/
fectiorē vt forma el'ti ē ipfectior q̃ꝫ forma mixti:⁊ forma
mixti iaīati q̃ꝫ vegetatiui.⁊ vegetatiui q̃ꝫ ſenſitiui:⁊ ſenſi/
tiui q̃ꝫ ītellectiui.vegetatiuū g̊ reſuat̃ in ſenſitiuo ⁊ ſenſi/
tiuū ī ītellectiuo:ſic̃ trigonū ī tetragono vt ph̃s ait:nã ſic̃
oēs ãguli trigoni reſuant̃ ī tetragono:⁊ adhuc pl'es.ſic q̄c
q̄d pōt vegetatiuū pōt ſenſitiuū:⁊ adhuc ãpliꝰ:⁊ q̄cq̄d pōt
aīa ſenſitiua brutoꝝ:pōt aīa ītell'iua hoīs:⁊ adhuc vlteriꝰ:
⁊ ſic̃ ſuo mõ vegetatiuū reſuat̃ ī ſēſitiuo:ſic ⁊ ſēſitīm ī ītell'i
uo:ſic forᷓ el'ti q̃ſi ipfectior reſuat̃ ī forᷓ mixti iaīati:⁊ for/
ma mixti iaīati in aīa vegetabili.hi.n.gradus nõ ſunt ſ҃m
rõnē tm̃:vt ꝙ ītell's eos faciat ſicut facit gradū ⁊ ordineꝫ
īter formã gñis ⁊ ſpēi:eo ꝙ vl'r ad ītell'ꝫ ꝑtīeat facere vl'i/
tatē in rebꝰ.vt dicit Cõmē.p̊ hꝰ:ſꝫ hos gradus:⁊ hūc ordi/
nē formaꝝ ipſa nã facit:⁊ qꝛ ſunt nãles ⁊ reales in diffõni
bus nãlibꝰ ſūt ꝯſiderandi.inde eſt g̊ ꝙ aliq̃ ſubalis forma
dr̃ eſſe actꝰ mãe:qꝛ ꝑꝑ ſuã ipfectionē īmediate ſe tꝫ ex ꝑte
mãe:⁊ nõ p̄ſupponit aliq̃ꝫ aliã realē formã:aliq̃ v̊o forma
dr̃ eē actꝰ corpis:vt aīa.ꝯtinet.n.aīa v̊tualr in ſe formam
mixti:⁊ aīa vt aīa eſt ꝯꝑat̃ ad id cꝰ eſt actꝰ nõ tanq̃ꝫ ad mãꝫ
tm̃ ſicut ꝯꝑat̃ forᷓ el'ti:vel forᷓ mixti inaīati:ſꝫ ꝯꝑat̃ aīa ad
ſuū ſuſceptiuū ꝑpter ſui vlteriorē ꝑfectionē tanq̃ꝫ ad cor/
pus:⁊ dr̃ eē actꝰ corpis.❡ Dicamꝰ g̊ ꝙ loq̄ndo de ipſa aīa
brutoꝝ in q̄bꝰ planū eſt eē vnã formã ſubalē:aīa illa ꝯſide
rari poterit dupl'r vl' vt aīa ē:vl' vt ſupplet vicē forme mix
ti:⁊ inquantū eſt anima eſt actꝰ corpis:⁊ p̄ſupponit ſeip̄aꝫ
inq̃ꝫtū v̊o ſupplet vicem forme mixti non p̄ſupponit aliq̄d
aliud realr loquendo:ꝑpter qd̃ ſic accepta non debet dici
actꝰ corpis:ſꝫ actꝰ mãe.ſed quomõ h̃ ſtare poſſit cum hꝰ
aīa nõ ſit niſi vna res:⁊ vna forᷓ ſubal' in ſeq̄nti q̄õne pate
bit:vbi ꝑ ea q̃ ibi tradunt̃ ſoluet̃ qd̃ ſupius eſt obiectū.

Alterius aūt dato aīaꝫ eē actū corpis.dubitat̃ vtꝝ
ſit actꝰ corpis ph̃yci:⁊ vr̃ ꝙ ñ:qꝛ corpꝰ phy
ſicū eſt corpus q̃le:cū phyſicus nõ abſtrahat a mã ſenſibi/
li:⁊ ꝑ ꝯñs a mã q̃li:ſi g̊ corpus q̃le igredit̃ diffõnē aīe cum
q̃litas ſit qd̃dã accñs.accñs igrediet̃ diffõnē ſubē:qd̃ eſt ī/
cõueniēs.❡ Dōꝫ ꝙ motꝰ ſic eſt de ꝯſideratõe nãlis ꝙ q̄c/
q̄d ipſe ꝯſiderat q̊dãmõ ꝯſiderat ꝑ cõꝑationē ad motuꝫ.
vñ ſi nãꝫ vel formã nãlis diffinit:dic̃ eã eſſe p̊nᵐ motꝰ ⁊ ſta
tus.q̃re ſi nãlr diffiniēdo dr̃ aliq̃ forma eē actꝰ mãe vt for
ma el'ti vl' forma mixti iaīati:aliq̃ v̊o dr̃ eē actꝰ corpis:oꝫ

hãc diuerſitatē ex ipſo motu originē ſumere:ita vt ſic̃ nãl'
forma diuerſimode eſt p̊nᵐ motꝰ:ſic apud nãlē diuerſimo
de diffinit̃.videmus aūt in ſpera actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ:q̃ꝫtū
ad pñs ſpectat duplicē motū.vnū determīatū ad vnū ter
minū vt forma leuis ſurſum ⁊ forma grauis deorſuꝫ:aliū
v̊o ad oēꝫ dr̃iaꝫ põnis:⁊ ſ҃m hūc motū mouet aīa.ī p̊ g̊ mo/
tu mobilia nõ mouent̃ ex ſe:ſꝫ ex gñante.❡ Ruſus ī hꝰ
motu tãq̃ꝫ rõ:⁊ p̊nᵐ mouēdi actiue eſt forma mediãte gra
uitate.rõ v̊o q̃re mobile moueat̃ paſſiue ē ipſa mã.vt Cõ/
mētator ait 4.º phy.ca.º de vacuo:iō ait ꝙ ſi fieret motꝰ in
vacuo grauia ⁊ leuia mouerent̃ ī īſtãti:qꝛ in tali motu to/
ta reſiſtētia eſt ex ꝑte medij:in oībꝰ g̊ vbi forma vel nã eſt
p̊nᵐ motꝰ ſolū ad vnã dr̃iaꝫ põnis talia nõ dñr cõponi ex
forma ⁊ corpe:ſꝫ ex forma ⁊ mã:⁊ forma in eis non dr̃ eſſe
actꝰ corpis:ſꝫ actꝰ mãe.dicamꝰ g̊ ꝙ aīa vt aīa eſt nõ mouet
mediãte grauitate:ſꝫ mediãte appetitu vel mediãte aliq̃
alia poᷓ motiua:q̃ motiua poᷓ req̄rit organizationē mãe:ī
tali g̊ motu grauitas nõ ſe tꝫ ex ꝑte aīe mouētis:ſꝫ ex ꝑte
p̄ncipij paſſiui:⁊ ex ꝑte mãe:ſic̃ ēt organizatio ſe tꝫ ex ꝑte
mãe:⁊ quia mã organica vt eſt ꝯiuncta grauitati vel alijs
debitis q̃litatibꝰ nãlibꝰ hꝫ rõnē corpis:⁊ pōt dici phyſicuꝫ
corpꝰ.aīa vt diffinit̃ a nãli:⁊ vt cõparat̃ ad motū ñ dꝫ dici
actꝰ mãe:ſꝫ actꝰ corpis ⁊ nõ corpis cuiuſcūq̃ꝫ:ſꝫ corpis phy
ſici ⁊ nãlis:quõ aūt ſic dðo ſaluare poterimꝰ ꝙ accñs non
cadit in diffõne ſubē in ſeq̄nti q̄õne clarius apparebit.

Alterius eſt 4.º dubitãdū dato aīam eē actū:⁊ eſſe
actū corpis:⁊ ēt corpis nõ cuiuſcūq̃ꝫ:ſed
phyſici.dubitat̃ vtrū ſit actꝰ corpis organici:⁊ vr̃ ꝙ nõ:qꝛ
organizatio ē ꝑ q̃ꝫtitatē.abſq̃ꝫ q̃ꝫtitate.n.⁊ abſq̃ꝫ diſtictio/
ne ꝑtiū organizatio eē nõ pōt:q̃re ſi corpꝰ organizatum ca
dit in diffõne aīe q̃ꝫtitas ponit̃ ī diffõne ſubē:qd̃ eſt īcõue/
niens.❡ Dōꝫ ꝙ lꝫ mã nõ ſit extēſa niſi ꝑ q̃ꝫtitatē:v̊e tñ ē
extēſa:⁊ alia eſt extēſio mãe:⁊ alia q̃ꝫtitatis:qd̃ pꝫ:qꝛ ſi di/
uideret̃ mã quãta:ſicut aliō eſt mã:⁊ aliud eſt q̃ꝫtitas:ſic
alie eēnt ꝑtes mãe:⁊ alie ꝑtes q̃ꝫtitatis:⁊ qꝛ hꝰ ꝑtitio eſt ꝑ
ꝓprie ꝑpter extēſionē:alia ē extēſio mãe:⁊ alia extēſio q̃ꝫti/
tatis.❡ Aduertēdū g̊ ꝙ lꝫ mã exēſionē hēat ab alio:mã
tñ vt ē extēſa nõ dicit aliã rē:nec aliã formã:nec aliã eſſen
tiã q̃ꝫ mã.nã q̃ꝫtitas ſeipſa extēdit mãꝫ:qꝛ forma ſeip̄a nõ
mediãte aliq̊ alio medio ꝑficit mãꝫ.g̊ eo ip̄o ꝙ q̃ꝫtitas de
ſe ē actu extēſa:⁊ mã eſt ī potētia vt extēdat̃:mã coniūcta
q̃ꝫtitati:⁊ ꝯiūcta poᷓ actiuī q̃ꝫtitas ꝑ ſeip̄aꝫ extēdit mãm:⁊
mã paſſiue ꝑ ſeipſam extēdit̃.itaq̃ꝫ organizatio ⁊ extenſio
mãe dupl'r pōt accipi:vel ꝑut dicit ſolas ꝑtes mãe vl' ꝑut
dicit ſil' cū ꝑtibꝰ mãe ēt ꝑtes q̃ꝫtitatis:mã g̊ organizata et
extēſa nõ igredit̃ diffõnē aīe ſ҃m ꝙ icludit ꝑtes q̃ꝫtitatis:
qꝛ tūc accñs igrederet̃ diffõnē ſubē:ſed ſ҃m ꝙ dicit ſolas
ꝑtes mãe q̃re nõ accñs:ſꝫ ſuba igredit̃ diffõnē ſubē.ima
ginant̃.n.multi ꝙ cū q̃ꝫtitas extēdit materiã:⁊ alia ē extē
ſio mãe:⁊ alia eſt extēſio q̃ꝫtitatis:ꝙ illa extēſio mãe dif/
ferēs ab extēſione q̃ꝫtitatis ſit q̃dã res differēs ab eēntia
mãe:ita ꝙ mã:⁊ illa extēſio ſunt due res.ſꝫ hi ignorãt quõ
forma materiã ꝑficit:opinant̃.n.ꝙ extēſio q̃ eſt q̃ꝫtitas ñ
ꝑ ſeipſam extēdat mãꝫ:ſꝫ extēdat ipſam imp̄mēdo ei ex/
tenſionē aliã:pari g̊ rõne erit qd̃ de illa alia extēſiõe imp̄ſ
ſa mãe differēte tã ab extēſiõe q̃ꝫtitatis q̃ꝫ ēt ab ipſa mã.
vtꝝ ꝑ ſeipſam extēdat mãꝫ:vel oꝫ ad h̃ ꝙ mã extēdat̃ ꝙ
huic extēſioni ſuꝑaddat̃ extēſio alia:aut g̊ erit abire ī īfi/
nitū:aut ſtãdū eſt in p̄mis:⁊ eſt ſimpl'r ꝯcedēdū q̃ꝫtitateꝫ
ꝑ ſeipſam extēdere mãꝫ actiue ⁊ mãꝫ ꝯiūctã q̃ꝫtitati ꝑ ſe/
ipſã extēdere mãꝫ paſſiue:ꝑꝑ qd̃ qꝛ mã ſic paſſiue extēſa ē
⁊ ſic paſſiue orgãizata:qꝛ ñ dic̃ aliq̄d aliud q̃ꝫ mãꝫ:lꝫ dicat
quēdã modū ſe hñdi quē hꝫ mã:vt eſt ſub quãtitate:ſi ſic
accepta mã igrediat̃ diffõneꝫ ſubē:nõ accñs:ſꝫ ſuba igre/
diet̃ diffõnē ſubē.❡ Dicamꝰ g̊ ꝙ extēſio paſſiua mãe nõ
eſt alia res diuerſa a materia:lꝫ ſit ꝑ aliq̄d aliō.ſ.ꝑ q̃ꝫtita/

UVA. BHSC. IyR_077_1

tem ei inherentē: ⁊ qđ dcm̄ eſt de q̄ntitate itelligēdū eſt de q̄litate: ⁊ de oib⁹ alijs īherētib⁹ mãe. nã ſic mã ꝑ q̄ntitatē extēdit̄ paſſiue: ſic ⁊ paſſiue afficit̄ ꝑ grauedinē: ⁊ diſponit̄ ꝑ raritatē: ⁊ ꝑ alia accñtia inherētia ſibi: igr̄ ſi forma ſubalis mãȝ ꝑficit: oȝ eã talē mãm ꝑficere q̄li materie eſt ꝯiūcta: q̄re ſi hꝰ forma ꝯiūgit̄ mãe extēſe ꝑ q̄ntitatē affecte ꝑ grauedinē: ⁊ diſpoſite ꝑ raritatē ⁊ ꝑ alia accñtia nec̄e ē eã eſſe actū mãe ſic extenſe ſic affecte: ⁊ ſic diſpoſite. itaq̄ȝ ſi mã ſic accepta igrederet̄ diffõnē ſube nõ ſeq̄ret̄ ꝙ accñs igrederet̄ diffõnē ſube: ſȝ tñ ex h̄ haberet̄: ꝙ mã cui ꝯiūcta ſunt accñtia ingrederet̄ diffõnē eius: qđ nõ eſt incõueniēs iudicãdū. nã ſi forma materiã ꝑficit accñtib⁹ ꝯiūctã nihil incõueniēs: ſi mã ꝯiūcta accñtib⁹ ingredit̄ diffõnem forme. ¶ Ut ġ ſciamus q̄lr̄ in diffõnib⁹ nãlibus mã itret diffõnē forme. Sciēdum ꝙ vt ſupra dicebat̄ q̄cq̄d ꝯſiderat nãlis ſumit̄ ꝑ cõparationē ad motū: vñ ⁊ ſi naturã diffiniat nãlis: hoc eſt vt eſt p̄n^m mot⁹: ⁊ ꝑ ꝯparationē ad motū: ꝓpter qđ lȝ accñtia nõ igrediant̄ diffõnē forme ſubal': mã tñ affecta vel diſpoſita ꝑ accñtia ſe tenētia ex ꝑte materie, put forma eſt mot⁹ p̄n^m igredit̄ diffõnē forme. cuȝ ġ ī motu grauiū ⁊ leuiū ipa grauitas ⁊ leuitas: ⁊ ipſa accñtia ſe teneãt ex ꝑte forme: ſi diffinim⁹ formã grauis: vel ēt formam mixti: ⁊ ēt ipſam aiaȝ nõ vt aia eſt. ſȝ vt ſupplet vicē forme mixti ipſa materia cadet in diffõne ei⁹: ⁊ nõ dicem⁹ formã ſic acceptã eſſe actū corꝑis: ſȝ eſſe actū materie: ſed ſi diffinim⁹ aiaȝ: vt aia eſt. q̄ in motu cuius p̄n^m eſt aia ſm ꝙ hꝰ orgãizatio: ⁊ grauitas: ⁊ mlt̄a talia accñtia ſe tenent ex ꝑte materie: ꝯgruū eſt materia diſpoſita ꝑ organizationē: ⁊ affecta ꝑ accñtia illa que in tali motu ꝑ ſe: ſe tenēt ex ꝑte materie: igrediat̄ diffõnē aie: ſȝ cū materia ſic organica: ⁊ ſic affecta dici poſſit corpus organizatū ⁊ phyſicū hñs dcm̄ eſt ꝙ aia eſt act⁹ corꝑis organici phyſici: qđ v̓o obycitur ꝙ ſi h̄ dicim⁹ q̄litas vel accñtia alia ingrederent̄ diffõnē ſube. pȝ ꝙ accñs nõ ingredit̄ diffõnē ſube: ſed materia accñtib⁹ cõiūcta põt igredi diffõnē eius: qđ quõ ſit eſt per habita manifeſtum.

Alterius etiã q̄nto dubitat̄. vtrū aia ſit act⁹ corporis hñtis vitã ī po^a. ⁊ vr̄ ꝙ nõ. q̄ po^a ⁊ act⁹ diuidunt̄ ex oppoſito: q̄re ſi corp⁹ actu viuit non eſt dicendū ꝙ hēat vitaȝ in po^a. ¶ Rñdeo dōȝ ꝙ viuere q̄ntū ad pñs ſpectat duplr̄ ſumi põt. ꝑ̊ pro ipſo eſſe: ⁊ ſic accipit ipm ph̄s in ꝑ̊ de aia cū ait: ꝙ viuere viuētib⁹ eſt eſſe. 2°. põt accipi viuere pro ipſis opib⁹ vite vt pro ipſo ſentire vel pro ipſo motu ſm locū vel ꝑ augmēto vel ꝑ ipſo itelligere. nã ſȝ hoc q̄tuor ſeꝑam⁹ viuētia aiata ab inaiatis nõ viuētib⁹. nã ſi videmus aliq̄d augeri vel ſentire vl' moueri ex ſe vel itelligere dicimus illud viuere. hoc ġ mõ accipit ph̄s viuere in hoc 2° cū ait. ꝙ viuere dr̄ q̄tuor modis: dr̄. n. viuere ſm ipm itelligere vel ipſa opõ itell's: ⁊ ēt ſm ſenſum ⁊ ſm motū ⁊ augmētum eſt qđdã viuere. q̄cūq̄ȝ ġ modo accipiat̄ viuere: ſemꝑ dr̄ aia eſſe act⁹ corꝑis po^a vitã hñtis. nã lȝ corp⁹ cui⁹ act⁹ eſt aia actu viuat ⁊ actu hēat tale eſſe q̄le eſt viuere: tñ vt igredit̄ diffõnē aie dr̄ hr̄e vitam in po^a. nã cuȝ hꝰ eſſe: ⁊ hꝰ viuere hēat corp⁹ ab aia: vt aia eſt ſi corpus hñs actu talē vitã igrederet̄ diffõneȝ aie tūc aia ſm ꝙ hꝰ eſſet ꝑor ſeipſa: qđ eſt incõueniēs. h̄ ġ mõ ꝓbat ph̄s ſupra aiaȝ eſſe actū corꝑis po^a vitã hñtis: q̄ corpus qđ igredit̄ diffõnē aie nõ eſt corpus cõpoſitū actu habens vitã: nec eſt ipa aia: ſȝ eſt materia ⁊ ſubȝ qđ ſm ꝙ hꝰ eſt in potētia ad viuere. ġ ſi accipiat̄ viuere ꝑ ipſo eſſe oñſum eſt quõ aia eſt act⁹ corꝑis potētia vitã hñtis: ſȝ ſi accipiat̄ viuere pro ipſo oꝑe vite. tūc nõ eſt dubiū qđ q̄rit̄. nã aia eſt quo ꝑ̊ ⁊ p̄ncipalr̄ oꝑamur oꝑa vite: ſic ġ hñdo potētiã viſiuã nõ oȝ ꝙ actu videamus: ſȝ ſimus potētia videntes: ſic corpus hñs aiam ſm ꝙ hꝰ nõ opȝ ꝙ actu oꝑet̄ oꝑa vite: ſed ſit potētia viuēs, i. poſſit oꝑari oꝑa vite: corpus ġ cuius actus eſt aia: ⁊ ſi nõ eſt in potētia ad aiam: nec ē abyciens ipſam: ſed eſt actu hñs eã: eſt tñ in potētia ad viuere .i. ad oꝑa vite: q̄ nõ oȝ ꝙ ſemꝑ actu oꝑet̄ ea. ſȝ poſſit oꝑari illa: qđ v̓o dicebat̄ ꝙ actus ⁊ potētia diuidunt̄ ex oppoſito: pȝ ꝙ vt eſt actu nõ eſt i potētia loq̄ndo de potētia abyciente actū. poſſumus. n. ſaluare corpus eſſe aiatū actu: et hr̄e actu eſſe qđ eſt viuere: ⁊ tñ dr̄ eſſe in potētia ad vitaȝ modo quo dcm̄ eſt. vȝ. vt igredit̄ diffõnē aie.

Quoniaȝ aūt ex incertis quidē. certius aūt fit qđ ⁊ ſcđm rõnē notius: tentandum eſt iterū ſic aggredi de ipſa. non . n. ſcđm ꝙ oȝ diffinitiuã rõnē oſtēdere: ſicut plures terminoꝝ dicūt: ſed ⁊ cãȝ ieſſe ⁊ demonſtrare.

¶ Poſtq̄ȝ ph̄s venat⁹ eſt diffõnē aie in cõi: i ꝑte iſta venat̄ diffõnē ꝓpriã vnicuiq̄ȝ aie: circa qđ duo facit: q̄ ꝑ̊ ꝯtinuat ſe ad dđa. 2° exeq̄t̄ de itēto ibi (Dicam⁹ ġ p̄n^m) circa p̄mū duo facit: q̄ ꝑ̊ ꝓpõit qđ itēdit. 2°. qđ dixerat manifeſtat ꝑ ſile ibi. (Nūc aūt ſic̄) dic̄ ġ: q̄m ãt aliq̄d q̄dē ex incertis. i. aliq̄d de numero icertoꝝ: fit ãt qđ certū certius. i. ꝑ aliq̄d certius: ⁊ ſm rõnē notius: ⁊ q̄ ſic eſt tentãdū eſt ſic aggredi de ipſa aia vt hēam⁹ de ea rõnē. i. diffõnē certã: ⁊ dicētē cãȝ. nõ. n. diffinitiuã rõnē oȝ oñdere ſolū: q̄ ſicut pl'es terminoꝝ. i. pl'es de nūero termioꝝ ſiue diffõnū dñt: ſȝ ēt oȝ diffõnes oſtēdere ⁊ demr̄are cãm ieſſe. i. cãm q̄re ꝓprietates ⁊ paſſiones inſint. ¶ Notãdū aūt ꝙ ſm ph̄m ꝑ̊ poſterioꝝ triplex eſt diffõ. q̄dã. n. eſt demr̄atõis ꝯ. vt ſi dicat̄ ꝙ ira eſt accēſus ſanguis: aliq̄ v̓o eſt demr̄atõis p̄n^m: vt h̄ ira eſt appetit⁹ doloris in ꝯrio. põt. n. diffõ p̄ma ꝯcludi per ſcđaȝ. nã q̄ hȝ appetitū doloris in ꝯrio hȝ accēſum ſanguinis circa cor. eſt aūt diffõ dans cãm q̄ eſt demr̄atiõis p̄n^m. d. ꝑꝑ q̄d ꝑfectior q̄ȝ diffõ. que eſt dm̄ratõis ꝯ. nõ. d. ꝓpter q̄d: ſȝ q̄: eſt aūt ⁊ 3ª diffõ cõplectēs vtrãq̄ȝ: que eſt q̄ſi virtualr̄ tota demr̄atio. vult ġ ph̄s ꝙ cum ſupra poſita ſit de aia diffõ q̄. que eſt iꝑfecta: hic q̄rēda eſt diffõ ꝑfecta: ⁊ ꝓpter q̄d. ¶ Notãdū aūt ꝙ diffõnes ſpãles ⁊ ꝓpe q̄ hic tradunt̄. vȝ. ꝙ aia eſt quo viuit̄: ⁊ quo ſentit̄ ⁊c̄. ſunt aliq̊ mõ notiores quo ad naturã: q̄ ſꝑ ſpãlia ſunt aliq̊ mõ notiora quo ad naturã q̄ȝ ꝯfuſa: ſūt etiam h̄ aliq̊ mõ notiora quo ad nos: q̄ oꝑa vite magis ſunt nobis nota q̄ȝ ipa. forma ġ ꝓpter h̄ ꝙ aia eſt p̄ncipiū viuēdi ⁊ ſentiēdi: qđ eſt aliquo modo certū: poterim⁹ ꝯcludere ⁊ inueſtigare quo mõ aia eſt corꝑis actus: ſi hoc ſit de icertis. i. ſi ſit de numero icertoꝝ: ⁊ nõ ſit nobis certū ⁊ notum.

Dubitaret forte aliq̄s que diffinitionū aie dicat: q̄ ⁊ que ꝓpter q̄d. ¶ Dicendū ꝙ ſm quoſdã ph̄s dat duas diffõnes de aia: quarū q̄lȝ eſt cõis: differūt tñ: q̄ vna eſt demonſtrationis p̄ncipium: alia v̓o eſt demonſtrationis ꝯcl'o. diffinit̄ aūt aia ꝙ eſt actus corporis: ⁊ ꝙ eſt viuendi p̄ncipiū: ſed hec diffinitio ꝙ eſt act⁹ corporis ꝯcludit̄ per hãc ꝙ eſt viuēdi p̄ncipium: eſt. n. hec ꝑor illa: ſȝ vt iſti dicūt duplex eſt ꝑus quo ad nos: ⁊ ſimplr̄ quo ad nos eſt hec diffinitio ꝙ aia eſt viuendi p̄ncipiū ꝑor illa: ꝙ eſt act⁹ corporis. nam ex hoc cognoſcimus aiam eſſe actū corporis. q̄ videmus eam eſſe viuēdi p̄ncipiū: ſimplr̄ tñ alia diffinitio eſt ꝑor illa. nã aia non eſt act⁹ corporis ex eo ꝙ eſt viuēdi p̄ncipiū. ſȝ ecõuerſo. itaq̄ȝ hec diffinitio ꝙ aia eſt viuendi p̄ncipiū eſt cauſa alterius i iferendo: ſed illa eſt cauſa huius in eſſendo ſm hos ġ ph̄s vult ꝙ non ſufficit querere p̄mã diffõnem aie que quo ad nos ē demõſtrationis ꝯcl'o: niſi querat̄ ⁊ illa q̄ hoc modo eſt demonſtratõis p̄ncipiū: ſed hoc nõ videt̄ bñ dcm̄. nam vt dr̄ ꝑ̊ phy. innata eſt nobis via ex notioribus nobis: ⁊ certioribus in certiora ⁊ notiora nature, in ſcia er

UVA. BHSC. IyR_077_1

go naturali:⁊ etiam in ſcietia diuina:vbi ex effectibus ꝓcedimus ad cauſas:⁊ ex cōib⁹ ad ꝓpria ordine doctrine:ṗponēda ſunt ṗora ⁊ notiora quo ad nos:vñ pħs in metaᶜᵃ. ṗus determinauit de ſuba ſenſibili que eſt nob̄ notior.qđ fecit in ſeptimo:q̄ȝ de ſubȳs ſepatis:de qb⁹ agit̄ in.xy.trāſgreſſus eſt igr̄ pħs doctrine ordinē icipiēdo nō a notioribus quo ad nos:ſȝ a notiorib⁹ ſimpl̄r:ponēdo ṗus diffōnē ṗorē i eē q̄ȝ diffōnē ṗorē quo ad nos:ꝓpter qđ poſſumus al̄r dicere tenendo cum cōmētatore.ſ.ꝙ pħus ṗus poſuit diffōnē aīe cōem:in ꝑte iſta vult iueſtigare diffōnes aīe ꝓprias:⁊ q2 nō ſufficit cognoſcere aliqd in cōi niſi eat̄ ad ꝓpria nō ſufficit aſſignaſſe diffōnē aīe iā dictā niſi iueſtiget̄ ꝓpria rō aīe.dr̄ aut diffō ṗdicta cōis oī aīe eſſe diffinitio q2.ſȝ diffō ꝓṗa dr̄ eē ꝑꝑ qd.ſic ğ pōt ꝯtiuari text⁹ ꝙ poſtq̄ȝ pħs determinauit de diffōne cōi aīe dicente q2.in ꝑte iſta vult iueſtigare diffinitionē aīe ꝓpriam dicentem ꝓpter quid.⁊ aſſignantem cauſam.

Alterius forte dubitarȝ aliqs:q̄re diffō data dr̄ q2. diffō v̄o dāda que eſt ꝓpria dr̄ ꝓpter qd. ❡ Dōȝ ꝙ diffinitio ꝓpria ꝑfectior ē q̄ȝ cōmunis.vt cōmētator inuit.cū ergo diffinitio ꝓpter qd ꝑfectior ſit diffōne q2.diffinitio cōis ṗus data:eo ꝙ imꝑfecta eſt dr̄ eē q2.diffinitio aūt dāda ꝓpria:eo ꝙ ꝑfectior ſit:dr̄ eſſe ꝓpter qd. poſſumus aūt al̄r dicere ⁊ melius.ꝙ duplex eſt demr̄atio q2.vt pħs ṗ poſterioꝝ dicit.vna per cauſaȝ remotā.alia ꝑ effectū:velle ğ iueſtigare ꝓprietates ipſi⁹ aīe ꝑ diffōnē datam cōem oī aīe eſt ire ꝑ cām cōem ⁊ remotā ⁊ demr̄are q2.ſed ire ꝑ diffōnes ꝓprias:⁊ ꝑ cauſam ſpālē eſt incedere magis ꝓpter quid.quare cōgrue diffinitio ṗma dicit̄ eſſe. quia.hoc autem ꝓpter quid.

Alterius forte dubitaret aliqs quō diffinitio ṗus data dr̄ eſſe demr̄atōis ꝯcl'o. dāda v̄o demr̄atōis ṗnᵐ. ❡ Dōȝ ꝙ in hac qōne fac̄ dubiū q2 diffinitio ṗus data magis vr̄ eſſe cā diffōnū ſeq̄ntiū q̄ȝ ecōuerſo.ſunt aūt diffōnes ſeq̄ntes ꝙ aīa eſt quo viuit̄ tm̄ ⁊ ſic eſt aīa ꝓpria vegetabilib⁹. Ruſus aīa eſt quo viuit̄ ⁊ ſentit̄:⁊ ſic eſt aīa aīaliū imꝑfectoꝝ.ampli⁹ aīa eſt quo viuit̄ ⁊ ſentit̄:⁊ fit mot⁹ ſm locū:⁊ ſic eſt aīaliū ꝑfectoꝝ.q̈rto aīa eſt quo fiūt oīa hꝰ.⁊ vlterius eſt id quo itelligim⁹:⁊ ſic eſt aīa humana.he ğ ſunt' ꝓprie diffōnes aīe.ṗma v̄o ē cōis:ſed cū diffinitio:ṗma magis ſit cā haꝝ diffōnū q̄ȝ eꝯ. magis dȝ dici illa demr̄ationis ṗnᵐ q̄ȝ ꝯcl'o. ❡ Sciēduȝ ğ ꝙ ꝑ cāȝ remotā nō ꝯtigit demr̄are affirmatiue:ſȝ negatiue:vt ſi aīal eſt remota cā reſpiratōis:nō valȝ.hoc eſt aīal ğ reſpirat:ſȝ negatiue valet vt ꝑies nō reſpirat:q2 non eſt aīal:⁊ ſi vites ſunt cauſa remota ſibilatōis nō valet.vites ſt.ğ ſibilatio ē.ſȝ negatiue valet:vt ſcite nō ſibilāt:q2 non ſt ibi vites.tal' ğ cā ſȝ pħȝ ṗ poſterioꝝ.ñ ē ꝓṗe cā:q2 iꝓpria ē ⁊ cōis:ſȝ ꝓṗa cā ē ſi negatio ifert negationē ⁊ affirma⁹.ifert affirmationē.ğ ſi tales cauſe ꝓṗe eēnt:ſic valȝ ñ aīal eſt.ğ nō reſpirat:ſic valeret.aīal ē.ğ reſpirat.qđ falſuȝ eſt.talis eſt aūt diffō cōis de aīa reſpectu diffōnū ꝓpriaꝝ. nā nō valet.aīa eſt act⁹ corpis organici.ğ eſt ṗnᵐ vegetādi tm̄:vel ğ eſt ṗnᵐ vegetādi ⁊ ſentiendi. diffō ğ nulla ſpālis cōcludi pōt per illā diffōnē cōem:ita ꝙ per diffōnē illā nō pōt ꝯcludi diffō ſpālis affirmatiue:ſȝ ꝯcludi poſſit negatiue.nā bñ valet.non eſt act⁹ corpis organici.ğ nō eſt.ṗnᵐ vegetādi tm̄:nec eſt ṗnᵐ vegetādi ⁊ ſentiēdi.diffō ğ cōis nō ꝯcludit aliq̄ȝ diffōnū ſpāliū:ſed ecōuerſo:nā bñ valet.ṗnᵐ eſt aīa vegetādi:vel ēt ſentiendi.ğ eſt act⁹ corpis organici. pȝ ğ diffōnē ṗus aſſignatā eē.q2 eo ꝙ dicat cām remotā:⁊ eē demr̄ationis ꝯnē q2.ꝯcludi hȝ ꝑ diffōnes alias aſſignatas ſpāles.pȝ ēt pħm non fuiſſe trāſgreſſum ordinē doctrine:q2 hꝰ ordo reqrit vt a cōmunibus ad ſpālia ꝓcedatur. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Nūc autem ſicut cōcluſiones rōnes terminorum ſunt vt quid eſt thetragoniſmus:equale altera parte longiori:orthogoniū eſſe equilaterale:talis autem terminus ratio ꝯcl'onis. dicēs aūt qm̄ thetragoniſmus minus eſt medie iuentio rei cauſam dedit.

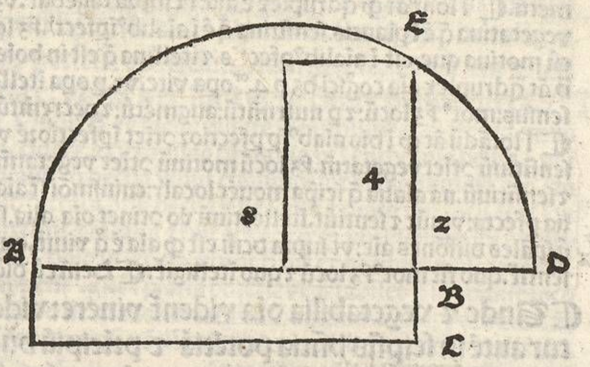

❡ Qđ dixit manifeſtat ꝑ ſile.d.ꝙ ml'te rōnes.i.ml'te diffōnes ſunt ſic ꝯnes termioꝝ.i.ſunt ꝯcluſe ꝑ terminos alios ſiue ꝑ diffōnes:ꝯcludunt̄.n.ml'te diffōnes per terminos ſiue ꝑ diffōnes alias:vt ſi q̄rat̄ qd eſt thetragoniſm⁹:diffō.d.ipm̄ eē orthogoniū eqlaterale eq̄le ſuꝑficiei:altera ꝑte longiori:tal' aūt termin⁹.i.diffō eſt rō ꝯnis.i.eſt ꝯ.demr̄atiōis:⁊ ē.d.q2 ſȝ diffō.d.ꝙ.thetragoniſm⁹ eſt iuētio medie rei dic̄ cām:⁊ ꝑꝑ qd. ❡ Notādū aūt ꝙ ſi deſcribat̄ figura oblonga hñs alterā ꝑtē longiorē cuiuſmodi eſt figura.a.e.ſi accipiat̄ mior linea.vt.b.d.⁊ addat̄ linee maiori:⁊ ꝯſtituat̄ linea.a.b.d.⁊ ſup illā lineā ꝯſtituat̄ ſemicirculus ⁊ a pūcto.b.ducat̄ linea.b.c.vſq3 ad circūferētiā ſemicirculi. vt ꝓbat̄ in 6° geometrie linea.b.c.erit media rei iuētio.i. erit medio loco ꝓportiōal' iter lineā.a.b.⁊.b.d.ita ꝙ ſic ſe hȝ liea.a.b.ad.b.c.ſic ſe hēbit.b.c.ad.b.d.q2 q̄ȝtū.a.b.excedit.b.c.tm̄.b.c.excedit b.d.ſȝ vt i eodē 6° ꝓbat̄.quotiēſcūq3 ſunt tres liee ꝓportōales qđ fit ex ductu ṗme in tertiā eq̄le eſt ei qđ fit ex ductu medie in ſeipſam:q̄dratū ğ.b.c. qđ.fit ex ductu.b.c.in ſeipaȝ q̄ eſt linea media eq̄le ē figure.a.e.q̄ ē altera ꝑte lōgior q̄ fit ex ductu.a.b.q̄ eſt liea ṗma in.b.d.vel in.b.e.q̄ eſt eq̄lis ſibi q̄ ponebat̄ linea 3ª.manifeſtū eſt aūt h̄ in nūeris:vt ſi accipiant̄ tres nūeri ꝓportiōales:qđ fit ex ductu ṗmi i tertiū eq̄le eſt ei qđ fit ex ductu ſcđi in ſeiṗm.hꝰ aūt nūeri ſunt octo.q̄tuor duo.nā ſic octo ſe hñt ad q̄tuor:ſic quatuor ad duo:⁊ tm̄ valet octies duo ſic q̄ter q̄tuor.vult ğ pħs dicere ꝙ q dicit thetragoniſmū.i.q̄dratū eē orthogoniū.i.rectangulū eqlaterale.i. hñs eq̄lia latera eē eq̄le figure altera ꝑte lōgiori dicit q2 ita eſt:ſȝ nō dic̄ cāȝ.ſȝ dicēs ꝙ eſt media rei iuētio dic̄ cām ⁊ ꝓpter qd.nā ꝑꝑ h̄ q̄dratū eſt eq̄le figure altera ꝑte longiori:q2 ꝯſtituit̄ ex liea q̄ eſt media rei iuētio.i.medio loco ꝓportōalis:⁊ tūc ſupplēdū eſt.ꝙ ⁊ ſic circa aīaȝ ſe hȝ.nam dās diffōnē cōeȝ dat diffōnē dicētē q2.⁊ q̄ ē demr̄atōis ꝯ. ſȝ dās diffōnē ſpālē:⁊ ꝓpriā dat diffōnē q̄ modo quo dcm̄ eſt dic̄ ꝑꝑ qd:⁊ ē demr̄atōis ṗncipiū. ❡ Deiñ cū dicit.

❡ Dicamus igit̄ principium accipiētes intētionis determinari aīatuȝ ab inaīato in viuendo: Cō.iz.
multipl̄r aūt ipſo viuere dicto:⁊ ſi vnuȝ aliqđ hoꝝ inſit ſolū viuere ipſuȝ dicimus:vt intellectus:⁊ ſenſus motus:⁊ ſtatus ſcđm locum. Adhuc autē motus ſm alimentum ⁊ decrementum:⁊ augmentum.

❡ Exeq̄t̄ de itēto:circa qđ duo fac̄.q2 ṗ diſtiguit diuerſos modos viuendi,2°.ſȝ illos modos viuendi docet ſumere

ſpãles diffõnes ⁊ ppãs aĩe ibi.(Uñ ⁊ vegetabilia).dic̃ g̃: dicam⁹ q̄ accipiẽtes pñᵐ itẽtõis nr̃e determiari.i.diſtigui: ⁊ differre aĩatũ ab iaiato: i viuẽdo g̃ ƒʒ diuerſa opa vite diuerſimode notificãda eſt aĩa: ſubdit aũt q̄ ipo viuere dcõ multiplr̃: q̄ꝛ dr̃ 4.ᵒʳ mõis: ſi ſolũ vnũ aliqd hoꝝ iſit dicim⁹ viuere ipʒ cui ieſt: ſt̃ aũt mõi viuẽdi vt itell̃s ſenſus mot⁹ ⁊ ſtat⁹ ƒʒ locũ: ad h̄ ãt mot⁹ ƒʒ alimẽtũ ⁊ decremẽtũ ⁊ augmẽtũ.℄ Nõnᵐ ãt q̄ q̃druplex ẽ aĩa: vt ſupra tãgebat̃.vʒ. vegetatiua q̃ ẽ i plantis. ſenſitiua q̃ ẽ i aĩalib⁹ ipfect).ƒʒ locũ motiua que eſt i aĩalib⁹ pfectis. ⁊ itell̃iua q̃ eſt in hoĩe. h̄ ãt q̃druplex aĩa cog̃ſci hʒ p 4.ᵒʳ opa vite.vʒ.p opa itell̃s ſenſus: mot⁹ ƒʒ locũ: ⁊ p nutrimẽtũ: augmẽtũ: ⁊ decremẽtũ. ℄ Notãdũ ãt q̄ i his aĩab⁹ ſp pfectioꝛ ↄtiet ipfectioꝛẽ vt ſenſitiuũ ↄtiet vegetatm̃.ƒʒ locũ motiuũ ↄtiet vegetatm̃: ⁊ ſenſitiuũ.nã aĩalia q̃ ſeipa mouẽt local̃r: cuiuſmõi ſt̃ aĩalia pfecta: viuũt ⁊ ſentiũt. itellectiuũ v̾o ↄtinet oĩa alia. ſt̃ g̃ ſpãles diffõnes aĩe: vt ſupra dcm̃ eſt q̄ aĩa ẽ q̃ viuit̃. quo ſentit̃. quo fit mot⁹ ƒʒ locũ ⁊ quo itelligit̃.℄ Deiñ cũ dic̃.

Cõ. 14. ℄ Unde ⁊ vegetabilia oĩa vident̃ viuere: videtur autẽ in ſeipſis hñtia potẽtiã ⁊ pricipiũ huiuſmodi p qd̃ augmẽtũ ⁊ decremẽtum ſuſcipiunt ſcdʒ ↄ̃rios locos: nõ.n. ſurſuʒ qdẽ augẽtur: deorſum autẽ non: ſed ſil̃r in vtroq̄ ⁊ penitus quecunq̄ alunt̃ ⁊ viuunt in fine: quouſq̄ poſſunt accipere alimentum.

℄ Docet ſumere has ſpãles: ⁊ ppãs diffõnes aĩe.℄ Ad c⁹ euidẽtiã ſciẽdũ q̄ h⁹ diffõnes aĩe potiſſime accipiunt̃ pp diuerſas poᵃˢ ⁊ diuerſa opa vite q̃ videm⁹ i reb⁹ aĩatis. vñ tria fac̃: q̄ꝛ p̊ docet ſumere h⁹ diffõnes. 2ᵒ decl̃at quẽ ordinẽ he poᵉ ad iuicẽ hẽant. 3ᵒ decl̃at de vnaq̄q̄ haꝝ poᵃꝝ p ſe.vʒ.d̾ vegetatiua ſenſitiua itell̃iua: ⁊ ƒʒ locũ motiua. 2ᵃ ibi (Potẽtiaꝝ ãt aĩe) 3ᵃ ibi (Neciũ aũt ⁊ debẽtẽ de his) circa p̊mũ tria facit. q̄ꝛ p̊mo docet ſumere has diuerſas ⁊ pprias diffõnes aĩe datas ƒm diuerſa opa vite vl̃ ƒʒ diuerſas poᵃˢ. 2ᵒ ↄpat h⁹ poᵃˢ ad ipaʒ aĩaʒ. 3ᵒ oñdit q̄ ad cõpletã diffõnẽ aĩe iſtis diffõnib⁹ ſpãlib⁹ oʒ ſupaddere diffõnẽ cõeʒ vl̃ docet ↄcludere diffõnẽ cõeʒ p h⁹ diffõnes ſpãles. 2ᵃ ibi (Utꝝ ãt vnũqd̃q̄ eoꝝ) 3ᵃ ibi. (Qm̃ ãt q̊ viuimus) i pte iſta p̊ᵃ itẽdit talẽ rõnẽ. ſenſitm̃ itell̃iuũ ƒʒ locũ motm̃ nõ ſepant̃ a vegetatiuo: ſʒ aĩa ẽ pñᵐ vegetãdi: vl̃ ẽ pñᵐ q̊ viuit̃. g̃ eſt pñ⁹ q̊ ſentit̃ q̊ fit mot⁹: ⁊ q̊ itell̃it̃: cũ ſenſitm̃ motiuũ ⁊ itell̃iuũ a vegetatiuo nõ ſepent̃. Nã ſi vegetatiuũ ſepat̃ a ſenſitiuo: ⁊ ab alys: ⁊ nõ eↄ̊. vegetatiuũ ẽ p⁹ill̃: ⁊ q̄ꝛ qd̃ ẽ pñ⁹ p̊oris ẽ pñᵐ alioꝝ q̃ ſt̃ poſtea: aĩa q̃ ẽ pñᵐ vegetãdi ẽ pñᵐ oĩuʒ alioꝝ.vʒ. ſentiẽdi itelligẽdi: ⁊ ƒʒ locũ mouẽdi. i hac aũt rõne ſic pcedit: q̄ꝛ p̊ oñdit q̄ aĩa ẽ pñᵐ q̊ viuit̃. 2ᵒ decl̃at q̄ aĩalia a vegetatiuo ſepari nõ pñt. 3ᵒ ex h̄ ↄcludit aĩaʒ eẽ pñᵐ viuẽdi ſentiẽdi ⁊ itelligẽdi ⁊ ƒm locũ mouẽdi. 2ᵃ ibi. (Separi ãt) 3ᵃ ibi (vegetatiuũ ãt dicim⁹) ↄtiuet̃ ãt ſic. dcm̃ eſt q̄ qb⁹ ineſt aliqd̃ vnuʒ p̊dcõꝝ dñr viuere. vñ q̄ꝛ ſic ẽ ⁊ vegetabilia oĩa vñr viuere: q̄ꝛ vñr i ſeipſis hñtia poᵃᵐ ⁊ pñ⁹ h⁹ p qd̃ ſuſcipiũt augmẽtũ ⁊ decremẽtũ: ⁊ h̄ ƒm ↄ̃rios locos. nõ.n. vegetabilia augent̃ qdẽ ſurſũ: nõ ãt deorſuʒ: ſʒ ſil̃r i vtroq̄ ſuſcipiũt augmẽtũ qd̃ ſup. eẽ nõ poſſet niſi ab aĩa: ſubdit ãt q̄ penit⁹ q̃cũq̄ alunt̃ q̊uſq̄ i finẽ pñt accipe alimẽtũ viuũt: ſupple p pñᵐ qd̃ ẽ aĩa.℄ Nõnᵐ aũt q̄ ƒm Cõmẽ. moueri ad oẽʒ dr̃iaʒ põnis ñ põt eẽ ab aliq̃ nãl̃ri. ſʒ oʒ q̄ ſit ab aĩa. g̊ eo ipo q̄ vegetabilia augmẽtant̃ i oẽʒ ptẽ ⁊ trahũt alimẽtũ ƒʒ ↄ̃rios locos. vt ſurſum deorſũ: ſil̃r vtrobiq̄ oʒ h̄ eẽ p pñᵐ h⁹: qd̃ eſt aĩa: ⁊ p aliq̄ poᵃᵐ aĩe. ex qbus oĩb⁹ vult hẽre ph̄s q̄ aĩa eſt p̊ncipium quo viuitur.℄ Deinde cum dicit.

Cõ. 15 ℄ Separi aũt hoc ab alỹs poſſe eſt. Alia aũt ab hac ipoſſe in reb⁹ mortalibus: manifeſtũ eſt aũt in his que vegetant̃: neq̄ enim vna eſt in ipſis potẽtia alia aĩe.℄ Uiuere qdẽ igit̃ ppter hoc principiũ eſt in oĩbus viuentibus. Cõ. 16

℄ Oſtẽdit q̄ alia nõ ſepant̃ a vegetatiuo: ſed ipſum põt ſeparari ab alys. circa qd̃ duo facit: q̄ꝛ p̊mo fac̃ qd̃ dcm̃ eſt. 2ᵒ oñdit ſil̃e eſſe de ſenſu tactus reſpectu alioꝝ ſenſuum: ſicut de vegetatiuo reſpectu ſenſitiui ⁊ itellectiui: ⁊ ƒm locum motiui. nã ſic̃ ſenſus tact⁹ põt ſepari ab alys ſenſib⁹ ⁊ nõ ecõuerſo: ſic vegetatiuũ in mortalib⁹ põt ſeparari ab alys: ⁊ nõ ecõuerſo. 2ᵃ ibi. (Aĩal aũt). dicit g̃ q̄ ſeparari ãt eſt poſſe. hoc. ſ. vegetatiuũ ab alys: alia ãt i mortalib⁹ ipoſſibile eſt ſeparari ab hoc. i. a vegetatiuo. q̄ aũt vegetatiuũ poſſit ſeparari ab alys. manifeſtũ eſt aũt in his que vegetant̃. i. in vegetabilibus ⁊ plantis: in ipſis. n. neq̄ vna alia potẽtia aĩe ieſt p̃ter vegetatiuũ: ſʒ ipm̃ qdẽ igit̃ viuere ineſt oĩbus viuẽtib⁹: ppter hoc pñᵐ. ſ. ppter aĩam vegetatiuam. nã aĩa vegetatiua eſt pñ⁹ quo viuit̃.℄ Notãdũ ãt q̄ ait in reb⁹ mortalib⁹ nõ ſepari alia a vegetatiuo p̃ſeruãdo ſe a corpib⁹ ſupceleſtib⁹ que ſi ſint aĩata non hñt tñ de potẽtys aĩe niſi itellectiuũ ⁊ deſideratiuũ. nõ aũt hñt vegetatiuã ⁊ ſenſitiuã: vt vult cõmẽtatoꝛ in. 12ᵒ meta. ſup illo caᵒ. mouet aũt. intelligẽtie. n. motrices orbiũ: ⁊ ſi habẽt v̾tutẽ intellectiuã ⁊ deſideratiuã: non tñ hñt potẽtiã ſenſitiuã ⁊ vegetatiuã.℄ Notãdũ q̄ ſi in oĩbus mortalibus vegetatiuũ nõ ſepat̃ ab alys: oʒ in oĩbus talib⁹ viuẽtibus eſſe aĩam vegetatiuã: ⁊ per ↄ̃ñs in oĩbus huiuſmodi aĩa ẽ p̊ncipiũ viuendi.℄ Deinde cum dicit.

℄ Aĩal aũt pp ſenſũ primũ: ⁊ nãq̄ q̃ nõ mouẽt neq̄ mutãtia locũ: hñtia aũt ſenſuʒ aĩalia dicimus ⁊ nõ viuere ſolũ: vñr aũt ⁊ h⁹ multa eſſe aĩaliũ: manẽtia aũt cũ ſint nã: hñt ſolũ ſenſum.

℄ Oñdit ſil̃r eẽ de tactu reſpcũ alioꝝ ſenſuũ: ſic̃ de vegetatiuo reſpcũ alioꝝ. circa qd̃ duo fac̃. q̄ꝛ p̊ ait. q̄ aĩal eſt aĩal pp tactũ. 2ᵒ oñdit ſenſuʒ tact⁹ poſſe ſepari ab alys: ⁊ nõ eↄ̊. ibi (Senſitiuũ ãt) dic̃ g̊. q̄ aĩal aũt ẽ aĩal pp ſenſũ p̊mũ. i. pp tactũ: ⁊ nãq̄ q̃ nõ mouent̃ nʒ ſt̃ mutãtia ƒʒ locũ: hñtia aũt ſenſuʒ tact⁹ aĩalia eẽ dicim⁹ ⁊ nõ viuere ſolũ. ſubdit ãt q̄ m̃lta de numero aĩaliũ vñr eẽ h⁹ cũ ſint manẽtia nã. i. nãliter ſolũ habẽt hũc ſenſum. ſ. tactus.℄ Notandũ aũt q̄ aĩal dicit̃ eſſe aĩal pp tactũ: q̄ꝛ ſufficit ad h̄ q̄ ſit aĩal q̄ hẽat ſenſum tact⁹. hñtia. n. hũc ſolũ ſẽſũ ñ dñr eẽ viuẽtia tm̃: ſʒ dñr aĩalia.℄ Deĩde cum dicit.

℄ Sẽſuũ aũt tact⁹ p̊rio ieſt oĩb⁹: ſic̃ aũt vegetatiuum põt ſeparari a tactu: ⁊ ab omni ſenſu: ſic ⁊ tactus ab alỹs ſenſibus. Cõ. 17

℄ Oñdit ſenſũ tact⁹ ſepari ab alys. d. q̄ d̾ nũero ſẽſuũ ille ƒſus q p̊ ieſt oĩb⁹ aĩalib⁹ ẽ tact⁹: q̄ꝛ ſic̃ vegetatm̃ pt ſepari a tactu: ⁊ ab oĩ ſenſu. ſic ⁊ tact⁹ ab alys ſenſib⁹ ſepari pt. ſil̃e ẽ. n. de vegetatiuo reſpcũ oĩuʒ alioꝝ: ⁊ d̾ tactu reſpcũ oĩuʒ ſenſuũ.℄ Nõᵐ ãt ſic eẽ recolligẽda v̾ba ph̄i q̄ ſic̃ vegetatiuũ reƒuat̃ i oĩb⁹ alys: ⁊ alia ñ pñt ſepari ab ipo: ſic̃ ſenſus tact⁹ reƒuat̃ in oĩ aĩali: ⁊ aly ſenſus nõ pñt ſepari ab eo: oʒ q̄ ſic̃ aĩa q̃ ẽ pñᵐ tãgẽdi ẽ pñᵐ ſentiẽdi ƒʒ oẽs alios ſenſus ſic ẽt oʒ q̄ aĩa ſic̃ eſt pñᵐ viuẽdi ſic ſit pñᵐ oĩuʒ alioꝝ vt ſit pñᵐ ſentiẽdi itelligẽdi: ⁊ ƒm locũ mouẽdi.℄ Deiñ cũ dic̃.

℄ Uegetatiuũ autẽ dicim⁹ ptẽ huiuſmodi aĩe qua ⁊ vegetabilia pticipãt: aĩalia autẽ oĩa vñr tãgẽdi ſenſum hñtia.℄ Propter quã aũt cãʒ. vtrũq̄ hoꝝ q accidit poſteri⁹ dicem⁹: nũc aũt in tm̃ dictum ſit ſolũ: q̄ eſt aĩa hoꝝ q̃ dicta ſunt pricipiũ: ⁊ his determiata eſt vegetatiuo Cõ. 18.

UVA. BHSC. IyR_077_1

ſenſitiuo: intellectiuo: ⁊ motu.

¶ Cōcludit ex dictis aīaꝫ eē pn^m oīuꝫ iſtoꝝ. d. ꝙ vegetatiuuꝫ āt dicim⁹ ꝑtē potētialē ſiue potētiā hꝰ aīe q̄ vegetatiua ꝑticipāt ⁊ ſup. potētiaꝫ tactiuā eē dicim⁹ ꝑ quā oīa aīalia vīr eē hñtia tāgēdi ſenſū. ſꝫ ꝓꝑ quā cāꝫ vtrūqꝫ hoꝝ accidit ꝙ potētia vegetatiua īeſt oīb⁹ viuētib⁹: ⁊ pōt ſepari ab alys ⁊ nō eꝯ. ⁊ potētia tactiua īeſt oīb⁹ aīalib⁹ ⁊ pōt ſepari ab alys ſenſib⁹ ⁊ ñ eꝯ. q̄re. ſ. ħ ɔtigat dicem⁹ poſteri⁹ circa finē tertij hꝰ. nūc āt ſolū intm̄ dcm̄ ſit ꝙ aīa eſt pn^m oīuꝫ hoꝝ q̄ dicta ſunt: ⁊ ē pn^m vegetādi ſentiēdi ⁊ itelligēdi ⁊ ſm locū mouēdi: ⁊ hꝰ aīa ē determiata. i. diſticta his. i. ī reb⁹ aīatꝭ vegetatio ſēſitiuo ītellectiuo ⁊ motiuo ſꝫ locū. ¶ Nōn^m āt ꝙ ait aīaꝫ ī reb⁹ aīatis eē diſtictā ꝑ ħ 4^{or}: qꝛ aīata repiūť ī q̄druplici gradu vt ſupiꝰ diffuſiꝰ dixim⁹.

Cō. 19. **V**trū aūt vnūq̄dqꝫ hoꝝ ē aīa: aut ꝑs aīe: ⁊ ſi pars: vtrū qdē ſicut ſit ſeꝑabilis rōne ſolū: aut in loco.

¶ Poſtq̄ phus dic̄ aīam diſtigui ꝑ has potētias. vꝫ. ꝑ vegetatiuū ſenſitiuū itlł'iuū ⁊ ſꝫ locū motiuū ⁊ oñdit eā eē pn^m viuēdi ſentiēdi ītelligēdi ⁊ ſm locū mouēdi. nūc i ꝑte iſta īqrit qūo potētie he ɔpāť ad aīaꝫ. circa qđ duo fac̄: qꝛ p̊ circa ħ mouet qōes q̄ſdā. z^o. exeqť đ qōnib⁹ illis. ibi (De qbuſdā āt hoꝝ) dicit g̊ ꝙ q̄ri pōt vtꝝ āt vnūqđqꝫ hoꝝ. i. vnaq̄qꝫ haꝝ potētiaꝝ ē aīa aut ē ꝑs potentiał aīe ⁊ ſi ē ꝑs. vtꝝ ſic ſit ꝑs vt vna haꝝ potētiaꝝ ſit ſeꝑabił ab alia rōne ſolū. i. diffōne aut ſit ſeparabilis loco. i. ſubo. ¶ Nōn^m āt ꝙ ꝓꝑetates ⁊ accñtia q̄dā ſunt diſticta abinuicē rōne ⁊ diffōne ⁊ eēntiał'r: nō tñ ſubo ⁊ loco vt ſi in eodeꝫ pomo ⁊ in eadē ꝑte. ⁊ in eodē loco vel ſubo eēnt coloꝛ ⁊ ſapoꝛ: adhuc iſta duo differūt eſſentialiter: ſed nō differunt ſubiecto ⁊ loco. ¶ Deinde cum dicit.

¶ De qbuſdā aūt hoꝝ nō eſt difficile videre: quedam autem dubitationem habent.

¶ Exeqť de qōnib⁹ ꝑdictis. ¶ Ad cui⁹ euidentiā ſciēdū ꝙ ſoluta qōne z^a ſoluiť p̊^a. nā ſi bñ ſciuerim⁹ qūo diſtiguūť ⁊ qūo ſeꝑanť abīuicē vegetatiuū ſenſitiuū ⁊ cetera talia: appebit vtꝝ qđlꝫ eoꝝ ſit aīa vel ꝑs aīe. nā cū ī eodē ñ ɔtīgat ſił eē pl'es aīas niſi vbi pl'a đ iſtis ſił ſunt: nō erit qđlꝫ eoꝝ aīa: ſꝫ ꝑs aīe. tota g̊ difficultas ē qūo hꝰ ꝑtes potētiales aīe ſint ſił ⁊ qūo diſtiguūť. duo g̊ facit: qꝛ p̊ oñdit qūo ſunt ſił. z^o. qūo diſtiguunť ibi (Rōne aūt ꝙ altere) circa p̊^m duo facit: qꝛ p̊ ɔtinuat ſe ad dicēda. z^o. exeqť de itēto ibi (Sicut. n. in plātis) dicit g̊ ꝙ de qbuſdā āt hoꝝ. i. haꝝ potētiaꝝ nō eſt difficile videre qūo ſunt ſił ⁊ qūo diſtiguūť q̄dā āt dubitatōeꝫ hñt. nā in vegetabilib⁹ ⁊ ſenſibilib⁹: eo ꝙ talia magis nobis ſūt nota nō ē difficile videre qūo talia ſe hñt: ſꝫ dubiū ē de rōne ⁊ itlł'u. ¶ Deide cū dic̄.

Cō. 20 ¶ Sic̄. n. in plātis q̄dā diuiſa videnť: ⁊ viuētia ſeꝑata abīuicē tanq̄ exñte in his aīa: actu qdeꝫ vna in vnaquaqꝫ plāta: potētia aūt pl'ib⁹.

¶ Exeqť de itēto. circa qđ tria facit: qꝛ p̊ oñdit facile eē ħ videre in vegetabilib⁹ ⁊ plātis. z^o. declarat ħ ēt eē facile ī ſenſibilib⁹ vel in aīalib⁹. 3° ait difficultatē hr̄e circa ītellectū ⁊ ꝑſpectiuā potentiā. z^a ibi (Sic videmus) 3ª ibi (De itlł'u aūt) dicit g̊ facile eē ħ videre ī aliqb⁹ ſicut appet in plātis ⁊ in vegetabilibus. q̄dā. n. vegetabilia diuiſa ⁊ ſeꝑata abīuicē videnť ⁊ viuētia eē tāq̄ exñte in his vna qdeꝫ aīa actu. in vtraqꝫ plāta. i. in vtraqꝫ ꝑte plātaꝝ pl'ibus aūt in potētia. ¶ Nōn^m aūt potentias aīe vegetatiue eē augmentatiuū nutritiuū ⁊ gnātiuū: q̄re ſi planta diuiſa in q̄libet ꝑte ei⁹ ħ oīa reſeruari pñt: pꝫ hꝰ potētias in plātis nō eſſe diuiſas loco ⁊ ſubo: ita ꝙ in vna ꝑte plāte ſit nutrimētuꝫ: in alia vō augmētatiuū: imo ꝑs q̄libꝫ nutriť ⁊ augmēta. ¶ Nōn^m ꝙ cū aīa plāte extēdať ſꝫ extenſionē ei⁹: qꝛ forma mālis extendiť extēſiōe māe: q̄diu plāta ē ɔtinua tādiu eſt vna aīa ī tota plāta: ſꝫ diuiſa plāta ꝑtes plātarū pñt iteꝝ radicari ī terra ⁊ viuere. ⁊ in q̄libꝫ eaꝝ reſeruabitur aīa: q̄re aīa in plāta ē vna in actu: ſꝫ ſūt mł'te ī potētia: qꝛ ꝑ diuiſionē plurificari pñt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sic videmus ⁊ circa alias dr̄ntias aīe accidere: vt ī Enthomis deciſis: ⁊. n. ſenſum vtraqꝫ ꝑtiū hꝫ ⁊ motū ſꝫ locū: ſi āt ſenſuꝫ ⁊ phātaſiā ⁊ appetitū: vbi qdē. n. ſenſus eſt: ⁊ triſtitia ⁊ letitia ē: vbi āt hec ſunt ex necītate deſideriuꝫ ē.

¶ Oñdit ħ eē facile videre ī ſenſibilib⁹. d. ꝙ ſic videmus accidere. ⁊ circa alias dr̄ias aīe vt ī enthomis đciſis. i. vt ī aīalib⁹ q̄ deciſa viuūt cuiuſmōi ſūt aīalia ānuloſa. ⁊. n. ī talib⁹ vtraqꝫ ꝑtiū deciſaꝝ hꝫ ſenſū ⁊ motū ſm locū. ſi āt ſenſuꝫ hñt ⁊ fātaſiā ⁊ hñt appetitū: qꝛ vbi ē ſenſus ibi ē triſtitia. i. doloꝛ ⁊ letitia. vbi āt ħ ſūt ex necītate ⁊ đſideriū ē. i. appetit⁹. g̊ ſic̄ ī plātis potētie vegetabiles ñ ſūt diuiſe loco ⁊ ſubo ſic ⁊ ī aīalib⁹ ſenſitiuū extimatiuū appetitiuū ⁊ ſꝫ locū motiuū nō ſūt diuiſa loco ⁊ ſubo: qꝛ deciſo aīali ī q̄lꝫ ꝑte ei⁹ hec oīa reſeruari pñt.

Dubitaret forte aliqs: vtꝝ ħ ſit veꝝ ꝙ đciſo aīali ī q̄lꝫ ꝑte ei⁹ reſeruari poſſit extimatio vel fantaſia. ⁊ vř ꝙ nō: qꝛ hꝰ đtutes vt ait ɔmentatoꝛ ſup. 3^m h⁹ hñt eſſe in capite: qř determinant ſibi ſpāle organū: nō g̊ reſeruāť in q̄lꝫ ꝑte coꝛꝑis. ¶ Dōm ꝙ vt ait ɔm̄ta. duplex ē fantaſia. q̄dā determiata ⁊ ꝑfecta: ⁊ q̄dā q̄ſi indetermiata ⁊ ipꝑfecta. đtermiata āt ⁊ ꝑfecta dř illa qñ abſentib⁹ ſenſibilib⁹ pñt adeē fantaſie ⁊ imagiatōes. vñ ɔmētatoꝛ ait ꝙ ī eis q̄ ſť ꝑfecta īueniūť talia ī abſētia ſenſatoꝝ. q̄dā āt ē imagiatio ⁊ fantaſia ipꝑfecta vt illa q̄ ſꝑ ē ɔiūcta ſenſui ⁊ nihil imagiať niſi ſit aliqd actu mouēs ſenſū. p̊^a imagiatio ꝓꝑ ſui ꝑfectōeꝫ determiat ſibi ſpāle organū. z^a vō ſeqť oēꝫ ꝑtē ſēſibilē: ⁊ hꝫ eſſe in q̄cūqꝫ ꝑte ſit ſenſus. nā cū ꝑtes ſenſibiles doleāt ſi ɔiūganť alicui pūgitiuo vel alicui diſcōueniēti: ⁊ delectēť ſi ɔiūgāť ɔueniēti: oꝫ ſꝫ hūc motū fcm̄ a ſenſu aīal imaginari fugā cū dolet ad pñtiā ſenſibił triſtabilis: vł imaginari ꝓſecutōeꝫ cū delectať ad pñtiā ſenſibił. ⁊ ꝑ ħ pꝫ ſolō ad obm̄: qꝛ aliq̄ fantaſia determiat ſibi organū: aliq̄ vō nō.

Alterius forte dubitaret aliqs: qꝛ vř velle ꝙ ſꝫ locū motiuū nō ſeꝑeť a ſenſitiuo: ɔ̄riū aūt h⁹ oñdebať ſupꝛa. dicebať. n. ꝙ aīalib⁹ ipꝑfectis ſenſitiuis īerat ſenſitiuū qb⁹ nō īerat ſꝫ locū motiuū. ¶ Dōꝫ ꝙ duplex eſt mot⁹ ſꝫ locū vn⁹ ꝓgreſſiuus. ⁊ ħ nō ɔpetit aīalib⁹ oīb⁹. ali⁹ vō dilatatōis ⁊ ɔſtrictōis: ⁊ ħ ɔpetit aīalib⁹ q̄tūcūqꝫ ipꝑfectis. nā aīalia ex q̊ ſentiūt cuꝫ pūgunť ⁊ ſentiunt triſtabile retrahūt ſe: ⁊ mouenť motu ɔſtrictiōis: cum vō ſentiūt đlectabile ampliāt ſe ⁊ mouenť motu dilatatōis. hec g̊ q̄tuoꝛ ſunt īſeꝑabilia loco ⁊ ſubo. vꝫ. ſenſus imagiatio ipꝑfecta appetit⁹ ⁊ mot⁹ ſm locū. nā aīalia ſtatiꝫ cū ſentiūt doloꝛeꝫ vel delectatōeꝫ imaginanť ⁊ appetūt fugere doloꝛē ⁊ ꝓſeq đlectatōeꝫ. ⁊ ꝑ ɔñs mouēť aliq̊ motu ad ꝓſeq̄ndū đlectabile ⁊ ad fugiēdū nociuū. ¶ Deide cū dic̄.

¶ De itellectu autem ⁊ ꝑſpectiua potētia nihil adhuc manifeſtū ē: ſꝫ videť gen⁹ alterū aīe eē: ⁊ hoc ſolū ɔtigere ſepari: ſicut ꝑꝑetuū a coꝛruptibili. Cō. 21.

¶ Relique aūt ꝑtes aīe manifeſtū eſt ex his ꝙ nō ſeparabiles: ſicut q̄dā dicunt. Cō. 22

¶ Ait dubiū eſſe de itlł'u qūo ſe habeat ad potētias alias. dicit g̊ ꝙ de itlł'u ⁊ ꝑſpectiua potētia nihil ē plene adhuc manifeſtū qūo ſe hēat ad potētias alias: ſꝫ vř ħ eſſe alterū gen⁹ potētiaꝝ. ⁊ ħ ſolū gen⁹ potētiaꝝ ſiue h^c ſola potētia vř ɔtigere ſepari ab alys. i. a vegetatiuo ⁊ ſenſitiuo ſic̄ ꝑꝑetuū a coꝛruptibili: reliq̄ aūt ꝑtes potētiales aīe manifeſtuꝫ ē ex his q̄ dicta ſūt ꝙ nō ſunt ſic ſeꝑabiles ſic̄ dicūt

UVA. BHSC. IyR_077_1

gdā.i.ſicut dixerūt platonici.plato.n.volebat ꝙ ꝯcupiſcibilis eēt ī corde nutritiua ī epate:ſꝫ vt pꝫ ex dictis appetitus ⁊ ꝯcupiſcibilis ſeqˀ oēm ꝑtē ſenſibilē ⁊ nō epar tātū: qꝛ vbicūqꝫ ē ſenſus ibi ē fantaſia:⁊ appetitꝰ. ¶ Nōnᵐ aūt ꝙ itellectꝰ eſt alteꝝ genꝰ potētiaꝝ aīe: qꝛ ē potētia nō organica:ꝑꝑ qō ſola ipa ē ſeꝑata accipiēdo ſeꝑatōez ꝓut aliqd nō ē organo affixū ⁊ ꝯiunctū.cetere aūt potētie ſenſibiles:qꝛ ſunt ꝑfectiores orgāoꝝ nō ſunt ſeꝑabiles vt opinabatur plato:nec etiā ſunt ſic ſeꝑabiles ꝙ poſſint eē abſqꝫ organo corporali. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Rōne āt ꝙ altere manifeſtū ē. ſenſitiuo. n.eē ⁊ opinatiuo alteꝝ.ſiqdē ⁊ ſentire ab ipo ⁊ opinari.ſilr aūt ⁊ alioꝝ vnūqdqꝫ q̄ dicta ſunt.

¶ Oſtēdit qūo he potētie ſunt diſticte. circa qō duo facit. qꝛ ꝓ oñdit qūo ſunt diſticte rōne.2ᵒ qūo diſtiguūˀ ſubō ⁊ loco ibi.(Qō aūt qbuſdā)diċ ġ ꝙ rōne āt he potētie ſint altere ⁊ diſticte manifeſtū ē.nā ſenſitiuo ⁊ opinatiuo ē alteꝝ eē.i.altera diffō ⁊ altera rō.ſi qdē ſentire ſit alteꝝ ab ipo opinari.ſilr ⁊ vnūqdqꝫ alioꝝ q̄ dicta ſunt.i.vnaqueqꝫ aliaꝝ potētiaꝝ de qbꝰ diximus differt ab alia ſup.ſi actus eiꝰ differt ab actu alteriꝰ. ¶ Nōnᵐ āt ꝙ potētie diſtiguūtur ꝑ actꝰ ſicˀ actꝰ ꝑ obā:q̄re ſi ſentire ⁊ opiari. ⁊ alij actus aliaꝝ potētiaꝝ differūt abiuicē opꝫ ſenſitiuū ⁊ opinatiuū ⁊ potētias alias abiuicē differre. ¶ Nōnᵐ ēt ꝙ he potentie q̄ꝫtūcūqꝫ fundenˀ in eodē organo ⁊ in eodē ſubō differunt tn̄ eētialr ⁊ formaliter:cū ġ ratio ⁊ diffinitio ſumatur a forma : nō dicunˀ he potentie loco ⁊ ſubō diſtingui: ſed diffōne ⁊ ratione. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ. ¶ Quod aūt qbuſdā aīaliū omnia inſunt hec:
23. qbuſdā ꝟo quedā hoꝝ:alteris aūt vnū ſolum. Hoc aūt facit differentiā aīaliū: ꝓpter quā aūt cauſaꝫ ſit factū in poſterius intēdendū eſt. Similiter aūt ⁊ circa ſenſus accidit:alia quidē habent oēs:alia vero quoſdā: quedam vero vnū maxime neceſſarium factum.

¶ Oſtēdit qūo he potētie differunt ſubō ⁊ loco.d.ꝙ aūt qbuſdā aīaliū īſunt oia h̄.i.oēs hꝰ potētie: qbuſdā ꝟo īſunt q̄dā hoꝝ.i.aliq̄ haꝝ potētiaꝝ.alteris aūt ineſt vnū ſolū.⁊ ſubdit ꝙ h̄ eſt qō facit dr̄iaꝫ aīaliū:⁊ ēt ſupplēdū eſt ꝙ h̄ eſt qō facit dr̄iam īter oīa aīata ⁊ īter hꝰ potētias. nā ſm ꝙ aliq̄ aīatoꝝ vel aliq̄ aīaliuꝫ hn̄t plr̄es vel pauciores de hꝰ potētijs ſic ſunt magis vel minꝰ ꝑfecta:ſꝫ ꝑꝑ quā cām hoc ſit ꝑfectū ꝙ he potētie ſic diſtinguūˀ ⁊ loco ⁊ ſubō:qꝛ aliq̄ reꝑiunˀ in vno ſubō ⁊ ī vno aīato q̄ nō reꝑiunˀ in alio poſteriꝰ ē intēdendū:qꝛ circa finē libri hꝰ dicetˀ:addit aūt ꝙ id qō accidit circa oēs hꝰ potētias: ſilr aūt accidit ⁊ circa ſenſus:qꝛ alia qdeꝫ aīalia hn̄t oēs ſenſus.alia ꝟo habēt quoſdā.i.aliquos:ſꝫ q̄dā aīalia hn̄t vnū ſolū maxīe neciū vt tactū. ¶ Nōnᵐ ēt ꝙ hr̄e plr̄es vel pauciores ꝺ potētijs aſſignatis facit dr̄iam in ipis aīalibꝰ ⁊ vlr in oībꝰ aīatis ⁊ ēt in ipſis potētijs.nam ſm ꝙ aliq̄ aīaliū vel aliq̄ aīatoꝝ hn̄t plr̄es vel pauciores de illis potētijs.ſic ſunt magis vel minꝰ ꝑfecta.vn̄ plāta q̄ hꝫ vnū ſolū.vt vegetatiuū imꝑfectior ē oībꝰ. ¶ Rurſus h̄ facit dr̄iaꝫ in ipis potētijs:qꝛ ſi aliq̄ potētiaꝝ reꝑiunˀ in aliq̄ aīato ⁊ aliq̄ in alio ꝯtigit potentias illas differre nō ſolū rōne ⁊ diffinitione : ſed etiaꝫ (loco ⁊ ſubiecto.

Dubitaret forte aliqs:vtꝝ potētie aīe differāt rōne ſolū:vel ēt loco ⁊ ſubō. ¶ Dōꝫ ꝙ haꝝ potētiaꝝ q̄dam ſunt ꝑticulares vt viſus auditꝰ guſtꝰ ⁊ odoratus.q̄daꝫ ꝟo ſunt q̄ſi vlr̄es diffuſe ꝑ totū corpus vt vegetatiuū tactiuū imagīatiuū appetitiuū ⁊ ſm locū motiuū.ſi ġ ſit qō nō de potētijs diffuſis ꝑ totū corpꝰ:ſꝫ de determinātibꝰ ſibi ſpāle organū planū ē tales potētias nō ſolū differre rōne:ſed ēt loco ⁊ ſubō vt viſus ſic ē in oculo ꝙ nō in lingua:⁊ guſtꝰ ſic ī ligua ꝙ nō in oculo:ſꝫ ſi loq̄mur ꝺ potētijs diffuſis ꝑ totū corpꝰ.ſic dicūt qdā ꝙ ī diuerſis diſtiguūˀ loco ⁊ ſubiecto:ſꝫ nō in eodē vt vegetatiuuꝫ diſtiguitˀ a ſenſitiuo in diuerſis:eo ꝙ ſenſitiuū reꝑitˀ in aīali.vegetatiuū ꝟo reꝑitur ī plāta in q̄ nō reꝑitˀ aliqs ſenſus.dr̄e tn̄ poſſumus ꝙ q̄ diſtiguūˀ ī diuerſis aīatis loco ⁊ ſubō diſtiguunˀ ēt ī eodē aīali.nā ſicˀ vegetatiuū ⁊ augmētatiuū reꝑiunˀ in plāta in q̄ nō reꝑitˀ ſenſus:ſic in eodē aīali reꝑiunˀ aliq̄ ꝑtes q̄ viuūt ⁊ augmētanˀ:⁊ tn̄ nō ſentiunt vt oſſa ⁊ aliq nerui.⁊ ēt caro ipa nō ē illud in q̄ tāqꝫ in ſubō fundaˀ ſenſus tactꝰ:ſꝫ eſt mediū ī tali ſenſu.vt īfra dicetˀ: organū ꝟo tactꝰ ē qdā neruꝰ diffuſus ꝑ totū corpꝰ hn̄s in ſe multos ramuſculos. vt ġ ſit ad vnū dr̄e q̄cūqꝫ potētie diſtiguūˀ loco ⁊ ſubō in diuerſis aīatis.diſtiguūˀ etiā in eodē. Nā ſicut reꝑitˀ aīal qō nō videt nec audit:ſentit tn̄ ſm ſenſum tactꝰ:ita reꝑitˀ aliq̄ ꝑs corꝑis in q̄ reſeruaˀ ſenſus tactꝰ:vbi nec reſeruaˀ auditꝰ nec viſus.⁊ ſicˀ plāte viuūt.⁊ n̄ ſentiūt:ſic ī eodē aīali q̄ꝫtūcūqꝫ ꝑfecto īuenitˀ aliq̄ ꝑs corꝑis q̄ nutritˀ ⁊ augmētaˀ:⁊ tn̄ n̄ ſentit.ſemꝑ.n. ⁊ in eodē ⁊ ī diuerſis ꝓora ſeꝑantur a poſteriorībꝰ nō eꝯ.vt ſicˀ in diuerſis aīatis reꝑitˀ vita ſine ſenſu.nō ſenſus ſine vita ſic ī eodē aīali reꝑiunˀ ꝑtes q̄ viuūt ⁊ nō ſentiūt:nulle tn̄ ꝑtes ſūt q̄ ſentiāt ⁊ nō viuāt. ſm h̄ ġ dr̄ia haꝝ potētiaꝝ ꝓut accipiēda eſt rōne ſolū vt etiā loco ⁊ ſubō īueſtigari poterit ꝑ iā dicta.

Cõ.24 Quoniā aūt quo viuimus ⁊ ſentimus dupliciter dr̄.ſicut quo ſcimus . dicimus aūt hoc qdē ſciam:illud aūt animā.vtroqꝫ.n.hoꝝ dicimur ſcire. ſilr ⁊ quo ſanamur:alteꝝ qdē ſanitas eſt: aliud āt parte quadā corꝑis:aut ⁊ toto.hoꝝ aūt ſciētia qdē: ⁊ ſanitas forma: ⁊ ſpēs quedā ⁊ ratio:vt actus ſuſceptiuoꝝ hic quidē ſciētifici:illa vero ſanabilis. videtˀ.n.in patiente ⁊ diſpoſito actiuorum ineſſe actus.

¶ Poſtq̄ꝫ phs docuit ſumere ꝓpriā diffōnez vniuſcuiuſqꝫ aīe ſm diuerſa oꝑa vite ⁊ ſm diuerſas potētias : ⁊ ꝯparauit ipas potētias ad ipaꝫ aīaꝫ.in ꝑte iſta vult oñdere ꝙ ad ꝑfectā diffōnē aīe:oꝫ ꝙ diffōni ſpāli ſuꝑaddaˀ ꝑdicta diffō cōis. ¶ Ad cuiꝰ euidētiā ſciēdū ꝙ vt ſupra tāgebaˀ diffōnes ſpāles dāde de aīa ſūt q̄tuor ſm q̄tuor gradus aīatoꝝ vt aīa ē q̄ viuitˀ q̄ꝫtū ad plātas:q̄ ſentitˀ q̄ꝫtū ad aīalia imꝑfecta:q̄ fit motꝰ ſm locū q̄ꝫtū ad ꝑfecta.⁊ 4ᵃ diffō ſpālis ē ꝙ aīa eſt q̄ ꝑ ītelligitˀ q̄ꝫtū ad aīaꝫ hūanā:ſꝫ cū aīa ſit forma corꝑis.oꝫ in diffōne eiꝰ facere mētiōez de corꝑe.diffō ergo illa corꝑis.ſ.ꝙ aīa ē actꝰ corꝑis q̄ ſpālē mētiōez facit de corꝑe addenda ē iſtis diffōnibꝰ ſpālibꝰ vt ꝯpletiꝰ hēat diffō aīe. ¶ Diffiniēda ē ġ ſic aīa:ꝙ eſt actꝰ corꝑis q̄ ꝑ viuitˀ vel ē actus corꝑis q̄ ꝑ ſentitˀ.⁊ ſic cuilibet diffōni ſpāli ſuꝑaddēda ē illa diffō cōis. phs ġ in oñdēdo ꝙ ī determinādo ꝺ aīa oꝫ ſpālē mētōez facere de corꝑe ⁊ ī oñdēdo ꝙ diffōnibꝰ ſpālibꝰ ſuꝑaddēda ē diffō cōis q̄ facit ſpālē mentionez de corꝑe:tria facit:qꝛ ꝓ ꝓbat aīaꝫ eſſe actū ⁊ formā corꝑis.2ᵒ. ex h̄ oñdit ꝙ in determinādo de aīa oꝫ ſpālem mētōez facere ꝺ corꝑe.3ᵒ ex his q̄ dixerat ꝯcludit q̄lr diffiniēda ſit aīa.2ᵃ ibi.(Et ꝑꝑ h̄ hn̄.)3ᵃ ibi(Cꝛ qdē igˀ)circa ꝓᵐ duo facit ſm ꝙ duplr ꝓbat ītentū.2ᵃ ibi.(Triplr.n. dicta)in probādo aūt animaꝫ eſſe formā intendit talem rationem.viuimus ſentimus ⁊ ſanamur ⁊ vlr̄ omnem actōez facimꝰ ꝓncipalr ꝑ formā:ex ꝯnti ꝑ māꝫ:ſꝫ aīa eſt q̄ ꝓmo viuimus ⁊ ſentimus: ⁊ alias actōes facimus.ġ aīa ē forma ⁊ n̄ mā. In hac āt rōne ſic ꝓcedit:qꝛ ꝓ ponit maio

UVA. BHSC. IyR_077_1

rem.2° minorē.3° ꝯnē.2ª ibi(Anima āt hoc)3ª ibi (Quare rõ q̄dā)ponit ḡ ꝑ maiorē.vȝ.ꝙ agere ꝑncipal'r eſt a forma ⁊ ex ꝯñti a mā.dicens ꝙ qm̄ quo viuimus ⁊ quo ſentimus dr̄ dupl'r ſicut ⁊ quo ſcimus.dicimus autē ħ ꝑ qđ ſcimus eē q̄dē ſciam illud aūt eſſe aiam. vtroq̄ȝ.n. hoꝝ tam ſcia q̄ȝ aīa dicimur ſcire.ſil'r aūt ⁊ q̊ ſanamur eſt dupl'r:qꝛ aliud q̄dē eſt ſanitas:aliud aūt ē quo dicimur ſanari:tāq̄ȝ ꝑte q̄dā corporis aut tanq̄ȝ ⁊ toto corpore hoꝝ aūt q̄b⁹ ſanamur ⁊ ſcimus ſcia q̄dē ⁊ ſanitas ſe hȝ ſicut forma ⁊ ſpecies q̄dā:⁊ ſic rõ ⁊ vt act⁹ ſuſceptiuoꝝ a q̄b⁹ ſup.ꝑmo ⁊ ꝑncipaliter egredit̄ agere:⁊ ſubdit qūo ſciētia ⁊ ſanitas ſunt actus ⁊ forma ſuſceptiuoꝝ.dicēs ꝙ hec q̄dē.ſ.ſcia eſt act⁹ ⁊ forma ſciētifici.i.aīe ſciētifice:illa v̊o.ſ.ſanitas ē actus ⁊ forma corꝑis ſanabilis. ex ħ aūt vult hr̄e ꝙ oȝ ad ipȝ agere vt ad ip̄m ſcire vel ad ip̄m viuere aliq̄d cooꝑari ſubm. nā vt ſubdit.in patiēte.n.⁊ diſpoſito vident̄ actiuoꝝ ieſſe act⁹.nā ſemꝑ ꝓpria forma req̄rit ꝓpriā ⁊ diſpoſitā mā̄ȝ.

Dubitaret forte aliq̄s:qūo agere a forma ⁊ a ſubiecto:ſȝ ꝑncipal'r a forma vt ſcire ⁊ cõſiderare ꝑ ſciam ē a ſcia ⁊ ab aīa:ſȝ ꝑncipal'r a ſcia ⁊ actus ſanatõis ē a ſanitate q̄ eſt forma corꝑis ⁊ ēt ab ipſo corꝑe: ſȝ ꝑncipali⁹ eſt a ſanitate.¶ Dr̄ȝ ꝙ omne qđ agit:agit vt eſt in actu:⁊ qꝛ ꝑncipal'r act⁹ dr̄ de forma.iõ agere ꝑncipaliter eſt a forma:mā aūt ſi ē in actu hoc ē iquātū eſt ꝯiuncta forme:q̄re ſi mā eſt rõ agēdi ħ eſt ex ꝯñti iquātuȝ ē in actu ꝑ formā. ꙩ aūt ipſa mā ſit aliq̊ mõ rõ agēdi pȝ:qꝛ eo ip̄o ꙩ actus actiuoꝝ ſunt in patiente ⁊ diſpoſito: ⁊ eo ipſo ꙩ ꝓpria forma nõ hȝ eē niſi in ꝓpria materia:ſic materia ꝓpa req̄rit vt ſit ſub ꝓpria forma : ſic oȝ ip̄aȝ materiā ſaltē ex ꝯñti eē rõnē ⁊ cām ⁊ oīs act⁹ ⁊ oīs actõis q̄ egredit̄ a forma.iõ pħus in volēdo oñdere ꙩ agere ꝑncipal'r erat a forma dixit ꙩ forma erat act⁹ ⁊ rõ ſuſceptiui.volēdo āt ꝓbare ꙩ ad ipȝ agere aliq̄d faciebat materia ⁊ ſubm: dixit ꙩ act⁹ actiuoꝝ ſunt in patiēte ⁊ diſpoſito vel ꙩ idē ē: oȝ ꝓpriā formā ieſſe ꝓꝑe materie.¶ Deīde cū dic̄.

¶ Anima autē hoc quo viuimus: ⁊ ſentimus: ⁊ mouemur: ⁊ itelligimus primo. Quare ratio vtiq̄ȝ quedam erit ⁊ ſpecies: ſed non vt materia ⁊ vt ſubiectum.

¶ Poſita maiori.vȝ.ꙩ agere ꝑncipal'r ⁊ ꝑ̊ eſt a forma ponit minorē ⁊ infert ꝯnē dicēs ꙩ aīa aūt ē hoc q̊ ꝑmū ⁊ ꝑncipaliter viuimus ſentimus mouemur ⁊ itelligimus. q̄re erit vtiq̄ȝ ipſa aīa ſic̄ q̄dā rõ ⁊ ſpēs ⁊ nõ vt materia ⁊ ſubȝ. ¶ Nõnᵐ aūt ꙩ aīa eſt quo ꝑmo viuimus ſentimus ⁊ itelligimus ⁊ mouemur:qꝛ viuere ꝓut noīat oꝑa vite ⁊ etiaȝ oꝑa ſenſitiua ⁊ alia q̄cūq̄ȝ oꝑa oꝑat̄ aīa mediātib⁹ aliq̄b⁹ potētys: ita ꙩ aīa reſpectu illoꝝ oꝑeꝝ ſe habȝ ſicut ꝑncipiū ꝑncipale ⁊ ꝑmum.potentie v̊o ſicut ꝑncipiū imediatū ⁊ primum.¶ Deinde cum dicit.

Cõ.25 ¶ Tripliciter.n. dicta ſuħa ſicut diximus: quarū hec q̄dē ſpēs: illud aūt materia: aliud aūt ex vtriſq̄ȝ: hoꝝ aūt materia q̄dē potētia: ſpēs autē actus: poſtea ex vtriſq̄ȝ aīatū nõ corp⁹ eſt act⁹ aīe: ſed ipſa corporis cuiuſdam.

¶ Adducit 2ᵃᵐ rõnez ꙩ aīa ſit actus ⁊ forma dicens ꙩ.ſicut.n.diximus triplex ē dicta ſuħa:quaꝝ ħ q̄dē eſt ſpēs: illud v̊o materia:aliud aūt ē ex vtriſq̄ȝ ꝯpoſitū.hoꝝ āt triū materia ē q̄dē potētia ſpēs aūt ē act⁹ poſtea ex vtriſq̄ȝ eſt ipȝ aīatū.ḡ materia ⁊ corp⁹ ſunt ꝑtes aīati.oȝ ḡ alteꝝ hoꝝ eſſe formā ⁊ actū alteri⁹:ſȝ corp⁹ nõ ē act⁹ aīe:ſȝ oȝ ꙩ ipſa aīa ſit act⁹ ipſi⁹ corꝑis.aīa ḡ erit act⁹ ⁊ forma.¶ Nõnduȝ aūt ꙩ nūq̄ȝ ex duobus fit vere vnū niſi vnū illoꝝ ſe hēat vt actus.aliud v̊o vt potentia:q̄re ſi ex aīa ⁊ corꝑe fit aīatuȝ.oȝ vnū eē actū reſpcū alteri⁹: ſȝ corpus nõ ē actus aīe erit ergo aīa actus eius.¶ Deinde cum dicit.

¶ Et ꝓꝑ hoc bñ opinant̄ q̄bus videt̄: neq̄ȝ ſine corꝑe eſſe: neq̄ȝ corpus aliq̄đ aīa. corpus q̄dē enim nõ eſt: corporis aūt aliquid eſt. Et ꝓpter hoc in corpore huiuſmodi : ⁊ nõ ſicut priores ad corpus aptabāt ipſam: nihil diffinientes in quo: ⁊ quali: ⁊ vere cūȝ nõ videat̄ accipe q̄đlibet ꝯtingēs. ſic aūt fit ⁊ ſcđm rõnez. Uniuſcuiuſq̄ȝ enim actus in potētia exiſtētis: ⁊ in ꝓpria materia aptus natus eſt fieri. Cõ.26.

¶ Oſtēſo aīaȝ eſſe actū ⁊ formā corꝑis.ait ex ħ ꙩ in determinādo de aīa oȝ ſpālē mētõeȝ facere de corꝑe. ⁊ tūc concludēdū eſt ꙩ diffõni ſpāli ſuꝑaddēda ē diffõ cõis q̄ ſpālem mētiõeȝ facit de corꝑe.dicit ḡ.⁊ ꝓꝑ ħ ſup.ꙩ aīa ē act⁹ ⁊ forma corꝑis:bñ opinant̄ q̄b⁹ vr̄ neq̄ȝ aīaȝ eē ſine corꝑe: neq̄ȝ eē aliq̄đ corp⁹:corpus q̄dē.n.nõ ē aīa:eſt tñ aīa aliq̄d corꝑis:qꝛ ē forma ⁊ actus eius:⁊ ꝓꝑ hoc aīa ē in corꝑe ⁊ in corꝑe hꝰ̊.ſ.apto ⁊ diſpoſito.⁊ iõ nõ ē adaptāda q̄cūq̄ȝ aīa ad q̄đcūq̄ȝ corp⁹:ſic̄ q̄dā ꝑores.i.q̄dā ātiquoꝝ adaptabāt ip̄aȝ aīaȝ ad q̄đcūq̄ȝ corp⁹: nihil tñ diffiniētes i q̊ ⁊ q̄li corpore oȝ eē aīaȝ:⁊ vere repħēſibiles erāt:cū nõ videat̄ aīa accipe idr̄nter q̄đlibȝ corp⁹ ꝯtingēs.ſic aūt fit ⁊ ſḿ rõneȝ ſi ꝓpriū corp⁹ adaptet̄ ꝓꝑe aīe.nā act⁹ vniuſcuiuſq̄ȝ i potētia exñtis in materia diſpoſita ⁊ ꝓpria apt⁹ natus ē fieri.¶ Nõnᵐ aūt ꙩ forma vt forma ē ſemꝑ ē in materia.ꙩ ſi ꝯtigat aīaȝ ſeꝑari a corꝑe quādiu manet ſeꝑata ñ ē forma materie:qꝛ nõ iformat ipſam materiā.¶ Nõnᵐ ēt ꙩ antiq̄ determinātes de aīa ⁊ nihil diffinientes de ſuſceptibili fuerūt pytagorici q̄ fabuloſe loq̄ntes dicebāt q̄ȝlibet aiam igredi q̄đlibet corpus.¶ Deīde cū dic̄.

¶ Qꝛ quidē igit̄ actus eſt quidā ratio ponit̄ habentis eſſe huiuſmodi materiā ex his.

¶ Cõcludit ex dictis q̄liter diffiniēda ſit aīa.d. ꙩ q̄dē igit̄ aīa ē actus q̄dā ⁊ rõ potētia vitā hñtis ⁊ eā eē hꝰ̊ actū q̊.ſ. ꝑmo viuit̄ ſentit̄ intelligit̄ ⁊ fit mot⁹ ſḿ locū manifeſtū eſt ex his.i.ex dictis.ex habitis.n.in v̊bis pħi accipiēda ē diffõ aīe ꝯplectēs tā diffõnem ꝓpriā q̄ȝ cõeȝ.¶ Nõnduȝ aūt ꙩ addēdo diffõnem aīe cõem diffinitiõi ſpāli fit vna diffinitio que eſt tota demõſtratio poſitõe differens. naȝ diffinitio cõis vt oñdebat̄ ſupra: cõcludi habȝ ꝑ diffõneȝ ſpālem.vñ ⁊ hunc modū tenuit pħus in lectõe ꝑ̃ſenti. nā ꝑ hoc ꙩ anima eſt id quo ꝑmo viuimus ſentimus itelligimus ⁊ ſḿ locū mouemur:ex q̄bus accipi pñt ſpāles diffõnes aīe ꝯcluſit aīam eſſe ſpēm ⁊ actū corꝑis q̄ ē cõis diffõ ipſius:q̄re vt in ꝑcedētibus tāgebat̄:lectio ꝑ̃ſens dupliciter ꝯtiuari põt ad ꝑcedētia.ꝑ̊ vt pħs ꝑ diffõnes ſpāles velit ꝯcludere diffõnē cõem.nā ꝑ hoc ꙩ anima eſt quo ꝑmo viuimus ⁊c̄.ꝯcludit̄ ꙩ ſit forma ⁊ actus corꝑis.nam diffinitio ſpālis ꝯcludere hȝ diffõnem cõem. 2° põt introduci hoc lr̄a. vt velit pħus ꙩ diffõni ſpāli ſuꝑ addēda ſit diffinitio cõis:ſed he due ꝯtinuationes q̄ſi in idē tēdunt: qꝛ ſi vna diffõnum ꝯcludit̄ ꝑ aliam:oȝ ad ꝑfectā diffõnem habendā vtrāq̄ȝ diffõneȝ combinare. nā ille ꝑfecte diffinit qui vnam diffinitioneȝ conflat ex duab⁹ diffõnibus.quarū vna ē demõſtratõis ꝑncipiū.alia v̊o eſt demõſtratiõis ꝯcluſio.poteſt etiā ⁊ 3° mõ cõtinuari ſic: ꙩ pħs in ꝑncipio huius ſecūdi iueſtigabit diffõnem aīe cõem q̄ eſt demonſtratiõis ꝯcl'o.in lectõe āt heſterna ibi(qm̄ āt ex icertis) inueſtigauit diffõnes anime ſpāles ⁊ ꝓprias que ſunt demonſtratõis ꝑncipiū: in lectiõe aūt ꝑ̃ſenti que incepit ibi: qm̄ aūt quo ꝑmū viuimus.docet addere diffinitiões ſpeciales diffinitioni cõi.⁊ ꝑ ꝯñs inueſtigat diffõnem anime que eſt tota demonſtratio põne differens.

UVA. BHSC. IyR_077_1

Lõ. 27 **P**Otentiaꝝ aũt aïe q̃ dicte ſunt alijs q̃dem inſunt oẽs: alijs vͦo quedã haꝝ: q̃buſdã vͦo vna ſola. Potentias vͦo dicimus: vegetatiuũ: appetitiuũ: ſenſitiuũ: motiuũ ſm locũ: ⁊ intellectiuũ.

¶ Poſtq̃ꝫ ph̄s poſuit diffõnẽ cõem omni aïe: ⁊ docuit ſm diuerſa opa vite. ⁊ ſꝫ diuerſas potẽtias accipe ꝓprias diffinitões cuiuſlibꝫ aïe. In pte iſta enũerat potẽtias ipſius aïe: ⁊ oñdit quõ ſe hñt hꝰ potẽtie adinicẽ ex q̃ oñſione clarius appet quõ ſumẽda eſt diffõ aïe tam cõis q̃ꝫ ẽt ꝓpria. tria ḡ facit: q2 p̊ ait q nõ oẽs potẽtie inſunt oïbus aïatis ⁊ enumerat potẽtias ipſiꝰ aïe. 2º oñdit quõ potentie ſe hñt adinicẽ. 3º ex his q̃ dixerat declarat quõ accipiẽda ẽ cõis diffõ aïe ⁊ quõ ꝓpria. 2ª ibi (Ineſt aũt plãtis) 3ª ibi (Manifeſtũ igit̃) Dicit ḡ q potẽtiaꝝ aũt aïe q̃ dicte ſunt alijs q̃dẽ ĩſunt oẽs vt hominibꝰ: alijs vͦo q̃dã haꝝ vt aïalibus alijs: q̃buſdã vͦo vna ſola vt plãtis. enumerat aũt hꝰ potẽtias. dicẽs potẽtias aũt dicimus vegetatiuũ ſenſitiuũ appetitiuũ ſm locũ motiuũ ⁊ itellectiuũ. ¶ Nõnᵐ aũt necitatẽ hꝰ capl'i ex hoc cõſurgere. nam cum ſupra dixit circa ipaꝫ aïaꝫ ſumẽdas eſſe q̃ttuoꝛ diffõnes ſpãles: quaꝝ p̄ma competit plantis. 2ª animalibus impfectis. 3ª perfectis. 4ª hominibus. Dubitaret forte aliq̃s: cuꝫ ſint quinq̃ꝫ potentie aïe. q tales diffinitiones ſpãles deberẽt eſſe q̃nq̃ꝫ. ḡ p̄ncipalis intẽtio ph̄i in hoc capl'o eſt oñdere q appetitiuu nõ ꝯſtituit diuerſuꝫ gradũ aïatoꝝ: ſꝫ alie diuerſuꝫ gradũ aïatoꝝ ꝯſtituũt: q̃re lꝫ ſint q̃nq̃ꝫ potẽtie q̃ttuoꝛ tñ ſunt gradus aïatoꝝ: ⁊ ſm eos ſumunt q̃ttuoꝛ diffõnes ſpãles. ĩde eſt q poſt diſtictõeꝫ haꝝ potẽtiaꝝ ⁊ hoꝝ graduũ. declarat quõ ſumenda eſt diffõ aïe cõis ⁊ quõ ꝓpria. nã ⁊ ſi talia ſupius tacta ſunt: tñ p ea que hic tradent̃ manifeſtiꝰ patefient. ¶ Deindecum dicit.

¶ Ineſt aũt plantis vegetatiuũ ſolũ: alteris aũt hoc ⁊ ſenſitiuũ. ſi aũt ſenſitiuũ ⁊ appetitiuuꝫ: ⁊ appetitus quidem enim deſiderium: ⁊ ira: ⁊ voluptas ſunt.

¶ Oñdit quõ hꝰ potẽtie ſe hñt adinicẽ. circa qͦ duo facit: q2 p̊mo oñdit quõ ſe hẽant adinicẽ vegetatiuũ ſenſitiuũ. 2º quõ ſe hñt ad potẽtias alias. ſ. ſm locũ motiuũ ⁊ itellectiuũ. 2ª ibi (Quibuſdã aũt ad h̃ ineſt) Circa p̊mũ duo facit: q2 p̊mo facit qͦ dcm̃ eſt. 2º q̃ͦdã qͦ ſuppoſuerat manifeſtat ibi (Animalia aũt oïa) Dicit ḡ q ĩeſt aũt plãtis vegetatiuũ ſolũ. alteris aũt aïatis. vt aïalibus ineſt hꝰ potẽtia. ſ. vegetatiuuꝫ ⁊ ſenſitiuũ. ſi aũt in eis ieſt ſenſitiuũ ineſt ⁊ appetitiuũ. he ḡ potẽtie ſic ſe hñt adinicẽ: q2 vegetatiuꝫ põt ſepari a ſenſitiuo: ſꝫ ſenſitiuũ nõ ſepat̃ ab appetitiuo. addit ãt qd appellat appetitiuũ dicẽs q appetitiuũ. q̃dẽ. n. ſunt ira deſideriũ ⁊ volũtas. ¶ Nõnᵐ aũt q appetitus duplex ẽ. itellectiuus vt volũtas. ⁊ ſenſitiuꝰ. ⁊ h̃ diuidit̃ in iraſcibilẽ ⁊ ꝯcupiſcibilẽ. oẽs ḡ appetitus ſunt tres. vꝫ. d̃ſideriũ ſiue ꝯcupiſcibilis. Ira. i. iraſcibilis ⁊ volũtas. alia aũt lr̃a hꝫ voluptas. ⁊ tũc totũ referẽdũ eſt ad appetitiuũ ſenſitiuũ: q2 deſideriuꝫ ira ⁊ voluptas vt noïant paſſiões nõ repiunt̃ niſi in appetitu ſenſitiuo. vtꝝ aũt repiat̃ voluptas circa appetituꝫ intellectiuuꝫ: ⁊ quomodo habꝫ eſſe in tali appetitu nõ preſentis eſt ſpeculatõis.

Dubitaret forte aliq̃s. vtꝝ plãtis ĩſit appetitus. ⁊ vr̃ q ſic. nã appetitus ẽ q̃daꝫ ĩclinatio ſeq̃ns formã. ſi ḡ plãtis ĩeſt forma q̃ eſt aïa. oꝫ ſm formaꝫ illã dare ĩclinatõeꝫ aliq̃ꝫ quã vocamus appetitum. ¶ Dicendũ q ſicut ẽ de motu: ita ſuo mõ ẽ de appetitu. ſicut ḡ videmus duplicẽ motũ. vnus q̃ ẽ ad vnã drñtiaꝫ põnis q̃ eſt mediãte grauitate ⁊ leuitate: ⁊ hic ẽ p nãm alicuiꝰ elementi. aliꝰ vͦo eſt ad oẽm drĩaꝫ põnis: ⁊ h̃ eſt ab aïa. ſic duplex ẽ appetitus. vnus ſeq̃ns formã nãlem: ⁊ hic ẽ appetitus nãlis ſic dicimus q lapides ⁊ grauia appetũt eẽ deorſuꝫ. aliꝰ ẽ appetitꝰ ſeq̃ns formã app̄hẽſaꝫ. ⁊ h̃ dr̃ eẽ aïalis. plãtis ḡ ĩeſt appetitꝰ nãlis: nõ aïalis: q2 carẽt app̄hẽſiõe ⁊ cognitõe. ¶ Dicamus ḡ q ſic mixta inaïata hñt pfectiorẽ formã q̃ꝫ el'ta: tñ q2 p formã illã nõ ꝯpetit eis aliꝰ motus a motu el'toꝝ: ſꝫ mouent̃ p nãꝫ el'ti p̄dñantis in ipſis. iõ nõ loq̄mur aliter de motu mixtoꝝ q̃ꝫ el'toꝝ: ſic ⁊ plante lꝫ habeant pfectiorẽ formã q̃ꝫ alia inaïata: tñ q2 ſm formã illam nõ hñt aliũ modũ appetẽdi q̃ꝫ alia inaïata: eo q cognitiõe careãt ſic illa. iõ nõ aliter loq̃ndũ ẽ de appetitu plantaꝝ q̃ꝫ de appetitu inaïatoꝝ. dñr ḡ plante nõ hẽre appetitũ: nõ q2 nõ hẽant appetitũ nãlẽ: ſed q2 nõ hñt aliquã potẽtiã aïe appetitiuã ſupadditã appetitui nãli.

Alterius forte dubitaret aliq̃s. vñ ſeq̃t̃ h̃ ꝯñtia q q̃bꝰ ĩeſt ſenſitiuũ ĩeſt ⁊ appetitiuũ. ¶ Dicẽdũ q appetitꝰ vt ſupra dicebat̃ eſt quedã ĩclinatio ꝯñs formã. eo. n. ipõ q alicui aliq̃ forma ĩpzimit̃ oꝫ ſm formã illã hr̃e aliquẽ ordinẽ ⁊ aliq̃ꝫ ĩclinatõeꝫ quã vocamus appetitũ. vt eo ipõ q in grauibꝰ hꝫ eſſe forma grauis: ex forma illa ĩclinant̃ ⁊ ordinant̃ ad locũ deorſuꝫ ⁊ appetũt deorſuꝫ eẽ. ſi ḡ ĩclinatio ⁊ appetitꝰ ſic ſeq̃t̃ formã ꝑut in aliquibꝰ repit̃ alius ⁊ alius modus receptõis forme: repit̃ in ipſis alius ⁊ aliꝰ appetitus plãte. ḡ ⁊ vl'r oïa inaïata: q2 nõ recipiũt formã niſi mãliter tantũ. nõ hñt niſi vnũ appetitum vt appetitũ nãlẽ ſeq̃ntẽ formã nãliter ĩpreſſam. aïalibus vͦo in q̃bꝰ repit̃ cognitio ſenſitiua ꝯpetit duplex modus receptiõis forme. alterãt̃. n. ſenſitiua mãliter ſic alia corpora nãlia. ⁊ ẽt alterãt̃ itẽtõaliter: eo q ſenſitiua ſunt. nã ſenſus ſuſceptiuus eſt ĩtentõis ſenſibiliũ ⁊ ſuſcipit formã ſine mã. In aïalibꝰ ḡ repit̃ duplex appetitꝰ ſm duplicem modũ receptiõis forme. ꝑut. n. recipiũt formã mãliter rõne q̃ ſunt corpora nãlia cõpetit eis appetitus nãlis: ſꝫ ꝑut ſuſcipiũt formã ſine mã ꝯpetit eis appetitꝰ ſenſitiuus q̃ diuidit̃ in irã ⁊ ꝯcupiſcẽtiã. hoïbꝰ vͦo q̃bꝰ p itellectũ ꝯpetit pcipere formã cõem vl'r ineſt nõ ſolũ appetitus naturalis ⁊ ſenſitiuus: ſꝫ itellectiuus. ¶ Dicamus ḡ triplicẽ eſſe ſuſceptõeꝫ forme: q2 aliq̃ñ ſuſcipit̃ forma cũ mã ⁊ cũ ꝯditõibus materie: ⁊ ſic mutant̃ inſenſibilia. aliq̃ñ vͦo ſuſcipit̃ forma ſine materia: q2 nõ ſuſcipit̃ realiter: ſed intẽtionaliter: nõ tñ ſuſcipit̃ ſine ꝯditõibus materie: q2 recipitur pticulariter ⁊ h̃ ⁊ nũc. ⁊ ſic mutant̃ ſenſus. ſenſus. n. dr̃ ſuſcipe formã ſine mã: q2 nõ recipit eã realiter: ſꝫ ĩtẽtiõaliter: ſuſcipit tñ eã cũ ꝯditõibꝰ materie: q2 recipit ĩpaꝫ pticulariter ⁊ h̃ ⁊ nũc. tertiꝰ modus receptõis forme ẽ cũ ſuſcipit̃ penitus ĩmãliter. ⁊ talis ẽ ſuſceptio intellectꝰ q̃ recipit formã ſine mã ⁊ ſine ꝯditiõibꝰ materie. plãtis ḡ ⁊ ceteris corpibꝰ inaïatis ꝯpetit ſolus vnus modus receptiõis forme. iõ hñt ſolũ vnũ appetitũ vt nãlẽ: ſꝫ ſenſibilibꝰ ꝯpetit duplex modus ſuſceptõis. iõ duplicẽ hñt appetitũ nãlẽ ⁊ ſenſitiuũ. in hoïbꝰ vͦo in q̃bꝰ triplex modus ſuſceptõis forme ẽ. ſ. vnus nãlis aliꝰ ĩtentõalis ſenſibilis. tertiꝰ q̃ ẽ penitus ĩmãlis vt ꝑut ſuſcipit formas ĩtelligibiles eſt triplex appetitꝰ. ſ. nãlis ſenſitiuꝰ ⁊ ĩtellectiuꝰ: cũ ḡ q̃rit̃. vñ ſeq̃t̃ h̃ ꝯñtia q hñtia ſenſitiuũ hñt ⁊ appetitiuũ: dici oꝫ q q2 habẽtibꝰ ſenſitiuũ cõpetit aliꝰ modus ſuſceptionis forme q̃ꝫ alijs corpibꝰ nãlibus carentibꝰ ſenſu: opꝫ q aïalibus p̄ter appetitũ nãlem ſeq̃ntẽ nãlem formã competat appetitꝰ ſenſitiuus. ſeq̃ns formã app̄hẽſaꝫ ſm ſenſuꝫ ex h̃ aũt pꝫ: q̃re plãtis ſm q aïate ſunt nõ dñr hr̃e appetituꝫ: q2 ex eo q plante hñt aïam nõ cõpetit eis aliq̃s modus ſuſceptionis forme q̃ nõ cõpetat rebus inanimatis. oïno eñi plãte ĩmutant̃ ſicut altera inanimata. iõ ſup appetitũ nãlẽ non hñt aliquẽ aliũ appetitũ. itaq̃ꝫ cũ h̃ nõ loquit̃ ph̄us de appetitu naturali: ſꝫ de eo q̃ eſt pars potẽtialis aïe dicimus. plantas nõ hr̃e appetitũ. ¶ Deinde cum dicit.

UVA. BHSC. IyR_077_1

¶ Animalia aũt oĩa hñt vnũ ſenſuʒ tactus: cui aũt ſenſus ineſt: huic ⁊ letitia: ⁊ triſtitia: ⁊ dulce ⁊ triſte: quibus autē ⁊ concupiſcentia: delectabilis enim appetitus hic.

¶ Quia dixerat ꝙ hñtia ſenſuʒ hñt ⁊ appetituʒ. iõ h̃ ꝓbat qđ dixerat: ⁊ qꝛ oĩa hñtia ſenſuʒ hñt tactũ: ꝓbat ꝙ oĩbus qb⁹ ĩeſt ſenſus tact⁹ ĩeſt ⁊ appetit⁹. põt aũt ſic formari rõ. qbuſcũqꝫ ĩeſt ſenſus ĩeſt tact⁹. qbuſcũqꝫ ĩeſt tact⁹ ineſt appetitus. ğ oĩa hñtia ſenſuʒ hñt appetituʒ. ꝓbat ğ ꝙ hñtia tactũ hñt appetitũ: ⁊ qꝛ guſt⁹ eſt qdã tact⁹. iõ duo facit: qꝛ p̃mo oñdit ꝙ hñtia tactũ hñt appetitũ. 2° ꝙ hñtia guſtũ hñt ⁊ appetitũ ibi (Sapor vo vt delectamentũ) circa pͥmũ duo facit ẜm ꝙ dupl'r ꝓbat itentũ. 2ª ibi. ¶ Adhuc alimẽtũ) dicit ğ ꝙ aĩalia oĩa ſaltē hñt vnũ ſenſuʒ vt tactuʒ. cui aũt ineſt ſenſus tact⁹ huic ⁊ letitia ⁊ triſtitia ⁊ dulce ⁊ triſte ĩeſſe põt. qb⁹ aũt hec ĩſunt ĩeſt ⁊ ɔcupiſcẽtia. ⁊ p ɔñs appetit⁹: qꝛ hec. ſ. ɔcupiſcẽtia eſt appetit⁹ rei delectabilis. ¶ Nõn⁹ aũt ꝙ ſenſus tact⁹ ſi iũgat̃ cũ aliq̃ diſcõueniẽti vt ſi pungat̃ cũ acu dolet. ſi vo iũgat̃ cõueniẽti delectat̃: ⁊ qꝛ delectatio ⁊ dolor nõ põt eẽ ſine appetitu: cuicũqꝫ ĩeſt ſenſus tact⁹ ineſt appetitus: q̃re veꝝ eſt qđ dicebat̃. vʒ. ꝙ cui ĩeſt ſenſus eſt appetitus cũ nulli inſit aliqs ſenſus niſi iſit ei ſenſus tactus. ¶ Deĩde cum dicit.

Cō. 28 ¶ Adhuc aũt alimẽti ſenſuʒ habẽt. tactus. n. alimenti ſenſus: ſiccis. n. ⁊ hũidis: ⁊ calidis ⁊ frigidis alunt̃ oĩa viuẽtia. hoꝝ aũt ſenſus tactus: ſed alioꝝ ſenſibiliũ ſcđm accidẽs: nihil. n. in alimẽtũ cõfert ſonitus: neqꝫ color: neqꝫ odorat⁹: humoꝛ aũt vnũ aliqđ eſt tãgibiliũ. Eſuries aũt ⁊ ſitis: cõcupiſcẽtia ⁊ eſuries: ꝙ calidi: ⁊ ſicci: ſitis aũt frigidi ⁊ humidi.

¶ Adducit aliã rõnẽ oñdens ꝙ hñtia ſenſuʒ tact⁹ hñt appetitũ. d. ꝙ adhuc hñtia ſenſum tact⁹ hñt ſenſuʒ alimẽti: qꝛ ſenſus tactus eſt ſenſus alimẽti. ſiccis. n. ⁊ hũidis ⁊ calidis ⁊ fridis alunt̃ oĩa viuentia. hoꝝ aũt ẽ ſenſus tact⁹. ğ reſpectu tãgibiliũ ſumit̃ alimẽtũ. alia vo ſenſibilia p accñs faciũt ad nutrimẽtũ. iõ ſubdit ꝙ alioꝝ ſenſibiliũ ẜm accidẽs hʒ eſſe nutrimẽtũ nec ſonus neqꝫ color nec odoratus. i. odoꝛ q̃ ſunt obiecta alioꝝ ſenſuũ qđcũqꝫ iſtoꝝ nihil cõfert in alimentũ. humoꝛ aũt. i. ſapoꝛ ⁊ ſi aliqđ ɔfert ad alimentũ hoc eſt qꝛ ſapoꝛ ẽ vnũ aliqđ tãgibiliũ. oba ğ tact⁹ p ſe faciũt ad alimẽtũ: ſʒ obiecta alioꝝ ſenſuũ faciũt p accidẽs: ſʒ reſpcũ alimẽti hʒ eſſe ɔcupiſcẽtia. ğ reſpcũ ſenſibiliũ tact⁹ hʒ eẽ ɔcupiſcẽtia ⁊ cui ĩeſt tact⁹ ineſt ɔcupiſcẽtia. ꝙ aũt ẜm alimentũ ſumat̃ ɔcupiſcẽtia pʒ qꝛ eſuries. i. fames ⁊ ſitis reſpiciũt alimẽtũ ⁊ ɔcupiſcẽtia eſt ẜm ipſa: ꝙ aũt ſic ſit pʒ qꝛ ⁊ eſuries qdẽ ẽ ɔcupiſcẽtia calidi ⁊ ſicci: ſitis aũt eſt fridi ⁊ hũidi. ¶ Nõnduʒ aũt ꝙ cuicũqꝫ ĩeſt ſenſus tact⁹ ĩeſt ſitis vel eſuries. cui vo ineſt aliqđ hoꝝ ineſt appetit⁹ ⁊ ɔcupiſcẽtia alimẽti. q̃re cuicũqꝫ ineſt ſenſus tactus ĩeſt appetit⁹ aliqs vel cõcupiſcẽtia. ¶ Nõn⁹ ẽt ꝙ ex eiſdẽ nutrimur ⁊ ſumus: ⁊ qꝛ ſumus ex q̃ttuoꝛ elẽtis nutrimur ex mixtis ⁊ ɔpoſitis ex q̃ttuoꝛ elẽtis. vnũ. n. ſolũ non ſufficit ad nutritiõeʒ alicui⁹ aĩati: q̃re cũ mixta ẜm ꝙ hõ ſint cala vel frida hũida vel ſicca nutrimur calidis humidis fridis ⁊ ſiccis. ⁊ qꝛ hec ſunt dñtie tãgibiliũ dr̃ tact⁹ eẽ ſenſus alimẽti: ⁊ dñtie tãgibiliũ p ſe faciũt ad alimẽtuʒ: dñe vo alioꝝ ſenſuũ faciũt p accñs nõ p ſe. ſi aũt ſapoꝛ qđ eſt obm guſt⁹ facit ad alimẽtũ hoc eſt qꝛ guſt⁹ eſt qdã tactus ⁊ guſtabile ẽ qđdã tãgibile. ſi aũt tact⁹ p ſe eſt ſenſus alimẽti cui ĩeſt ſenſus tact⁹ ĩeſt appetit⁹ ⁊ ɔcupiſcẽtia alimenti. nihil. n. hʒ ſenſum tactus niſi deſideret frigida vel calida vel hũida vel ſicca: quare omne tale neceſſe eſt ha-

bere appetitum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sapoꝛ vo vt delectamẽtũ hoꝝ eſt. ¶ Certificandũ aũt de his poſterius eſt: nũc aũt itantũ dcm̃ ſit: ꝙ aĩalibus habentibus tactũ ⁊ appetitus inſit. De fantaſia aũt imanifeſtũ. poſteri⁹ autem intendendum eſt. Cō. 29

¶ Quia guſt⁹ eſt qdã tact⁹ oñdit ꝙ hñtia guſtũ hñt ẽt appetitũ. d. ꝙ ſapoꝛ nõ eſt qđdã delectamentũ hoꝝ. i. eoꝝ q̃ appetimus p famẽ vel p ſiti. ğ cui ĩeſt ſapoꝛ ĩeſt ei delectatio. ⁊ p ɔñs appetitus. addit aũt ꝙ certificãduʒ eſt de his poſteri⁹. nã de oĩb⁹ his ſenſibilib⁹ ĩfra plenius ẽ dcm̃. nũc aũt in tantũ dcm̃ ſit ꝙ aĩalib⁹ hñtibus tactũ inſit ⁊ appetitus. ⁊ ſubdit ꝙ de fantaſia aũt quo ſe hẽat ad appetituʒ vel ad ſenſuʒ tact⁹: ⁊ vl'r ad oẽm ſenſum imanifeſtũ ẽ. poſterius aũt intẽdendũ eſt de hoc. manifeſtũ eſt aũt ꝙ habentia tactũ habẽt appetitũ: ſed vtꝝ habeant fantaſiam non eſt plene manifeſtum.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ ſupra mãifeſte dixit ꝙ cuicũqꝫ ĩeſt ſenſus ĩeſt ⁊ fantaſia. ğ ſicut p habita manifeſtũ eſt ꝙ cui ĩeſt ſenſus ĩeſt appetit⁹: ſic p alia eſt etiã manifeſtũ ꝙ cui ĩeſt ſenſus ĩeſt fantaſia. ¶ Dõm duplicẽ eẽ fantaſiã. vnã ideterminatã. aliã determinatã. vt ſupra diffuſi⁹ diximus. dato ğ ꝙ manifeſtũ ſit ꝙ cui ĩeſt ſenſus ĩeſt fantaſia ideterminata: cui tñ ĩeſt fantaſia determiata nõdũ eſt manifeſtũ. vel poſſumus dicere ꝙ qꝛ de imaginatione ⁊ fantaſia infra plenius tractabitur. ideo dicit hoc imanifeſtũ eſſe quid ſit de ipſa tenendum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quibuſdã vo adhuc ĩeſt ⁊ ẜm locũ motiuũ: alteris aũt intellectiuũ ⁊ itellect⁹ vt hoibus: ⁊ ſi aliqđ alteꝝ huiuſmodi ẽ: aut ⁊ honoꝛabili⁹.

¶ Oſtendit quomõ ſe habeant ad alias potẽtias ẜm locũ motiuũ ⁊ intellectiuũ dicẽs ꝙ qbuſdã aũt aĩalib⁹ adhuc. i. ſupra h̃. vʒ. ſupra vegetatiuũ ſenſitiuũ ⁊ appetitiuũ ĩeſt ⁊ ẜm locũ motiuũ. ğ ẜm locũ motiuũ eſt aliqđ ſupadditũ alȳs potẽtȳs: ⁊ alia poſſunt ſepari ab ipõ ⁊ nõ ecõuerſo. ⁊ ſubdit ꝙ alteris ſupple ſup oĩa hec ĩeſt intellectiuuʒ ⁊ intellectus vt hoib⁹: ⁊ ſi aliqđ alteꝝ eſt hõ hñs intellectũ ſicut homo aut ẽt eſt ⁊ honoꝛabilius homine dicet̃. ¶ Notandũ etiam ꝙ ait ſi aliquid aliud eſt honoꝛabilius homine ꝓpter coꝛpoꝛa ſupceleſtia que dicunt̃ eẽ animata ⁊ habere de virtutibus anime intellectiuã ⁊ deſideratiuã.

Manifeſtũ igit eſt: qm̃ eodẽ modo vna vtiqꝫ erit rõ aĩe ⁊ figura: neqꝫ eniʒ ibi figura eſt p̃ter triangulũ ⁊ figuras. q̃ ɔñter ſunt: neqꝫ hic anima preter p̃dictas ẽ: fiet ãt vtiqꝫ ⁊ in figuris ratio cõmunis: q̃ cõuenit qdeʒ oĩbus. ꝓpria aũt nullius erit figure: ſimil'r. n. ⁊ in dictis aĩalibus. Cō. 30

¶ Poſtq̃ p̃hus oñdit q̃ñ potentie anime ſe hñt adiuicẽ: qꝛ vt pʒ appetitiuũ nõ facit gradũ diſtinctuʒ ab alȳs: ſed alie q̃tuoꝛ potẽtie vt vegetatiuũ ⁊ ſenſitiuũ ⁊ ẜm locum motiuũ ⁊ intellectiuũ faciunt diſtinctũ gradũ animatoꝝ cuʒ ẜm hos gradus ſumende ſint ſpãles ⁊ ꝓprie diffõnes aĩe que addẽde ſunt diffõni anime cõi vt habeat̃ cõpleta diffinitio eius. iõ in p̃te iſta poſt diſtinctionẽ haꝝ potẽtiarũ ⁊ hoꝝ graduũ ſpãliter deſcẽdit ad oſtẽdendũ q̃ũo accipiẽda ſit de aĩa cõis diffinitio ⁊ q̃ũo ꝓpria. nã ⁊ ſi h̃ p habita aliq̃liter eſt manifeſtũ tñ p ea que hic dicent̃ magis veritas patefiet. duo ğ facit: qꝛ p̃mo oñdit quomodo accipienda ſit de anima diffinitio cõis. 2° quomodo propria ibi (Simil'r aũt ſe hñt) circa pͥmũ duo facit: qꝛ p̃mo qđ dcm̃

UVA. BHSC. IyR_077_1

eſt.2° ex his q̄ dixerat ſpāliter deſcēdit ad icrepandū pla tonē ibi.(Vn̄ ridiculū ē)dicit ḡ ꝙ manifeſtū igiṫ eſt qm̄ eodē mō erat vtiq̄ȝ vna rō.i.diffō aīe ſicut figure.nā neq̄ȝ ibi.ſ.in figuris eſt aliq̄ figura ꝑter triangulū ⁊ q̄drāgulū ⁊ alias figuras q̄ ſūt ɔn̄r. ſic neq̄ȝ ibi.vȝ. ex ꝑte aīaꝝ eſt aīa aliq̄ cōis ſeꝑata ꝑter vegetatiuū ſenſitiuuȝ ⁊ alias ſpāles aīas.⁊ ſubdit:ꝙ fiet autē vtiq̄ȝ ⁊ in figuris vna cōis rō.i. diffō q̄ ɔuenit q̄deȝ oībus figuris: nullius aūt figure erit ꝓpria.ſilr̄ aūt ⁊ in dictis aīalib⁹:vel in dictis aīab⁹: vt hȝ alia lr̄a: ſe hēbit ꝙ aſſignabiṫ rō cōis aīe q̄ ɔueniet oībus aīabus ⁊ nullius aīe erit ꝓpria. ¶ Nōnduȝ aūt pħum di xiſſe querendā eſſe cōeȝ diffinitōeȝ aīe que ɔueniat omni aīe ꝑꝑ platonē q̄ q̄rebat diffinitōes reꝝ ſeꝑataꝝ ꝑtermit tens res naturales ⁊ ſenſibiles. ¶ Deīde cū dicit.

¶ **Unde ridiculū eſt querere cōeȝ rōnē ⁊ in his ⁊ in alteris: que nullius erit eoꝝ que ſunt pro pria ratio: neq̄ȝ ſm̄ ꝓpriaȝ ⁊ indiuiduā ſpēm: dimittentes huiuſmodi.**

¶ Deſcēdit ad icrepatiōeȝ platōis ſpālr̄.d.ꝙ bn̄ ridiculuȝ eſt q̄rere cōem rōnem.i.diffōnem ⁊ in his ⁊ in aīabus ⁊ in alteris reb⁹ nālibus q̄ rō.i.diffō nulli⁹ erit.i.nulli ɔueniet eoꝝ q̄ ſunt propria.i.q̄ ſunt ſpālia.talis ḡ dȝ eſſe diffinitio aīe cōis:q̄ ɔueniat cuilibȝ aīe ꝓprie.i.cuilibȝ aīe ſpāli ⁊ ad dit ꝙ neq̄ȝ ſup.ſufficit q̄rere talē rōnem cōeȝ dimittētes rōnē ſpālem ſm̄ ꝓpriā ⁊ īdiuiduā ſpēȝ.ſic ḡ q̄rēda ē diffō cōis ɔpetēs cuilȝ aīe:ꝙ tn̄ nō ꝑtermittaṫ diffō ſpālis.

Dubitaret forte aliq̄s:q̄ȝ nō vr̄ itelligibile ꝙ poſ ſit dari cōis diffō aīe q̄ nō ɔueniat cui libet aīe ſpāli cuȝ hoc ſit de rōne cōis: ꝙ ꝑdicaṫ de quolȝ ſpāli. ¶ Dōm ꝙ cōe qȯ eſt in reb⁹:⁊ qȯ ꝑdicaṫ de reb⁹ dif finiri nō pōt niſi diffō illa ɔpetat cuilibȝ ꝑticulariū:q̄ȝ idē tenēdū eſt de diffinito ⁊ diffōne:q̄re ſi cōe qȯ diffiniṫ pre dicaṫ de quolȝ ſpāli:opȝ diffōnē datā de ipſo ꝑdicari ⁊ de quolȝ tali:ſed ſi eēt vera opīo platonis ponēs vl'ia ⁊ cōia hr̄e eſſe ſeꝑatū ⁊ ꝑ ſe exiſtere:tunc de tali cōi ⁊ vl'i oporte ret dare diffōnem nō cōpetentē alicui ꝑticulari.nā q̄ȝ idē iudiciū de diffōne ⁊ diffinito eſt:cū illud cōe ſit abſtractū nō poſſȝ eſſentialiter de reb⁹ ꝑdicari:eo ꝙ nihil eſſentia liter de reb⁹ ꝑdicari pōt:niſi qȯ exiſtit in ipis:neciū erit il lius diffōneȝ cōis nō ɔpetere alicui rei ꝑticulari : itaq̄ȝ cū ſcia ſit de reb⁹ ⁊ de vl'ibus q̄ ſunt in rebus ⁊ nō de ideis ⁊ de vl'ibus ſeparatis:⁊ rurſus cū diffōnes ſint ipſaꝝ reꝝ ⁊ ipſoꝝ vl'iuȝ exn̄tiū in rebus ⁊ nō ipoꝝ exēplariū nec ipo rū vl'iuȝ hn̄tium ꝑ ſe eſſe ne icidamus in poſitōeȝ platōis ſm̄ quā oportebat dare diffōnem reꝝ cōium ⁊ vl'ium nō ɔpetentē alicui ꝑticulariū : monet nos pħs cauere nobis ne demus hꝰ diffōnē cōem. ¶ Aduertēdū tn̄ ꝙ pħus ex dictis platonis ɔ̄ platonē arguit. volebat.n.plato ꝙ q̄ȝ fi gure ita ordiāte ſe hn̄t:q̄ȝ poſt trigonū ē tetragonū ⁊ poſt tetragonū pentagonū: ⁊ q̄ȝ vna figura eſt cā alteri⁹ in nu meris ⁊ figuris q̄ ſic ordinate ⁊ cāliter ſe ɔn̄tur nō poſuit ideas ⁊ exēplaria ſeꝑata.credidit eni ꝙ ſufficeret ordo ⁊ cālitas q̄ repiṫ in numeris ⁊ figuris ad hoc ꝙ poſſent dif finiri ⁊ eſſe ſcia de ipis abſq̄ȝ eo ꝙ poneremus ideas ſeꝑa tas exn̄tes eoꝝ cās . arguit ḡ pħs ꝙ cū ita ordiāte ſe exce dant aīe ſicut numeri ⁊ figure:q̄ȝ ſicut tetragon⁹ ꝑſuppo nit trigonū:⁊ hȝ tot āgulos quot hȝ trigon⁹:⁊ adhuc pl'es: ⁊ ſic trinitas ꝑſupponit dualitateȝ:⁊ hȝ tot vnitates quot dualitas:⁊ adhuc pl'es: ſic ſēſitiuū ꝑſuppōit vegetatiuū:⁊ pōt q̄cq̄d ꝑt ipm: ⁊ adhuc ampli⁹:⁊ qȯ dcm̄ ē de ſenſitiuo reſpcū vegetatiui: itelligēdū ē de ſm̄ locū motiuo reſpcū ſēſitiui:⁊ de itellectio reſpcū ſȝ locū motiui:ordinē ḡ quē aſpicimus in figuris ⁊ numeris iuenimus in aīabus: qua re ſi ibi nō eſt figura nec numerus ꝑter has figuras ꝑticu lares:ſic nec in aīabus erit dare aliq̄ȝ aīam idealē ⁊ ſeꝑa tam hn̄tē eſſe ꝑter has aīas.⁊ ꝑ ɔn̄s nō erit dāda cōis dif finitio de aīa q̄ nō ɔpetat aīabus ꝑticularibus. ¶ Aduer tendū eſt ꝙ ſicut aīe gradatiȝ ſe excedūt ⁊ ē dare ordinē quēdā in ipis aīabus:ſic oīa nālia ordīata ſunt. nā ſic oēs numeri hn̄t ordinē ad vnitatē:ſic oīs effectus ⁊ oīa natu ralia hn̄t ordinē ad ꝑmam cām q̄ eſt eēntia vnitatis ⁊ bo nitatis . q̄re ſi ordinē iſtū quē aſpicimus in figuris ⁊ nūe ris repimus in aīabus: ⁊ in alijs rebus nālib⁹: bene dcm̄ eſt ꝙ pħus ait ꝙ in his.i.in aīabus ⁊ in alteris rebus nāli bus ridiculū eſt q̄rere cōem aliq̄ȝ rōneȝ que rō nō ſit nul lius.i.non ɔueniat alicui eoꝝ q̄ ſunt ꝓpria.i.que ſunt ſpā lia ⁊ ꝑticularia:neq̄ȝ.n. in his neq̄ȝ in illis eſt dare cōe ali quod ⁊ ideā aliquā ſeparatam ab iſtis que ſpālia ⁊ ꝓpria ſunt. ¶ Aduertendū ēt hui⁹ capl'i duplicez eſſe neceſſita tem:vnā que tacta fuit vt ꝓpter hoc ſit hoc capl'm intro ductū vt cū q̄nq̄ȝ ſint potentie aīe quatuor tn̄ ſunt diffō nes ſpāles eius: q̄ȝ appetitiuū nō conſtituit graduȝ diuer ſum ab alijs potētijs.alia eſt neceſſitas huius capl'i vt ꝓ pter hoc ſit itroductuȝ ne icidamus in opīonem platonis q̄ dicebat ſciam ⁊ diffōnem nō eſſe iſtaꝝ reꝝ ſenſibiliuȝ: ſed vl'ium ſeꝑatoꝝ. ꝓpter qȯ in diffiniendo dupl'r pecca bat.ꝑmo q̄ȝ oportebat eū dare diffinitōeȝ cōem que non competebat alicui iſtoꝝ particulariū.2°. q̄ȝ hꝰ ſenſibilia ⁊ ꝑticularia ꝑtermittebat. ita ꝙ cuȝ daret diffōnem cōem competentē vl'ibus ſeꝑatis nō curabat dare diffōneȝ ꝓ priam competentē ſenſibilib⁹ rebus.ideo pħus poſtq̄ȝ diſtinxit gradus animatoꝝ ait vtrūq̄ȝ faciēdū eſſe.vȝ.ꝙ querēda eſt diffinitio cōmunis que nō ſit ꝓpria alicui aīe ſpāli : ɔueniat tn̄ cuilibȝ eaꝝ ⁊ nō eſt ſiſtendū in tali diffō ne:ſȝ querēda eſt diffō ꝓpria. ¶ Deinde cuȝ dicit.

¶ **Similr̄ aūt ſe hn̄t ei:qȯ de figuris eſt: ⁊ que ſm̄ animaȝ ſunt. Semp.n.in eo qȯ eſt ɔn̄r eſt in potentia qȯ prius eſt in figuris inanimatis: vt tetragono trigonum eſt:in ſenſitiuo autem vegetatiuum.** Cō.31.

Tetragonum.

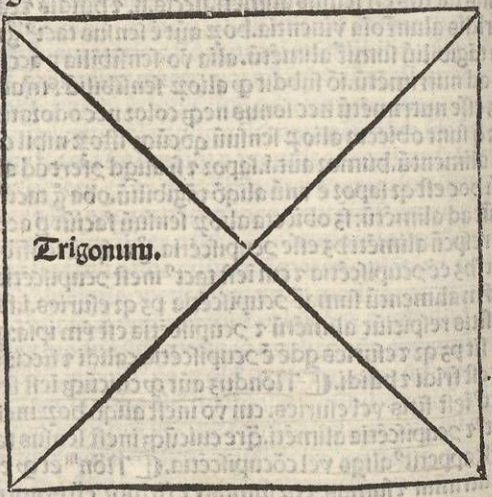

¶ Oſtenſo q̄uō querenda eſt cōis diffinitio anime oſtēdit quomō querēda ſit ꝓpria:circa qȯ duo facit:q̄ȝ ꝑmo oſtē dit querēdā eſſe diffinitionē ꝓpriā.ſecūdo diſtinguit gra dus animatoꝝ vt clarius pateſiat quot diffinitōes ꝓprie ſunt querēde ibi.(Sine.n.vegetatiuo.)Dicit ḡ ꝙ ſimilr̄ ſe hn̄t ei qȯ eſt de figuris ea que ſunt ſm̄ aīam. nam in fi guris ⁊ in rebus animatis ſemꝑ in eo qȯ eſt ɔn̄ter ⁊ poſte rius eſt potentia.i.virtualiter id qȯ eſt ꝑus:vt in tetrago no virtualiter quidē eſt trigonū:q̄ȝ omnes angulos quos habet trigonus habet tetragonus ⁊ adhuc plures ⁊ in ſen ſitiuo virtualiter eſt vegetatiuū:q̄ȝ quicquid poteſt vege

seu 9 nec immutatur penitus maliter
nec penitus immaliter

tatiuũ põt ſenſitiuũ ⁊ adhuc amplius: q̃re ſi ſenſitiuũ cadit ſupra vegetatiuũ ⁊ vnus gradus aĩatoꝝ aliqd ꝓpriũ ⁊ aliquid ſpãle addit ſupra aliũ nõ ẽ ſiſtendũ in diffõne cõi. ſʒ ⁊ ſm vnũqdq; aĩatoꝝ querẽdũ eſt q̃ ſit vniuſcuiuſq; aĩa ⁊ q̃ ſit ꝓpria vniuſcuiuſq; rõ: vt q̃ plãte ⁊ que hoĩs aut ẽt que beſtie. ⁊ addit ꝙ ꝓp quã aũt cãʒ ſic ↄ̃uẽr ſe hñt hꝰ aĩata ꝙ vnũ addit ſupra aliõ ⁊ vnũ põt ſeparari ab alio ⁊ nõ ecõuerſo: vt q2 vegetatiuũ põt ſeparari a ſenſitiuo: ſʒ nõ ↄuertit̃: q̃re ĝ h ↄtingit ↄſiderãdũ ẽ ſup. poſt vt circa finẽ huiꝰ libri.

Dubitaret forte aliqs: q2 vr̃ h phs ponere ſolum tres gradus aĩatoꝝ. vʒ. plãtã beſtiã ⁊ hoĩeʒ: ⁊ ẽt cõiter diſtinguunt̃ tres aĩe. ſ. vegetatiua. ſenſitiua. ⁊ itellectiua: q̃re icõueniẽter aſſignant̃ q̃tuoꝛ gradus aĩatoꝝ: ⁊ nõ hñ vr̃ querẽdas eẽ q̃ttuoꝛ ſpãles diffões aĩe. ❡ Dõʒ ꝙ in rebꝰ ordinatis in q̃bus eſt ꝓgreſſus ab extremo in extremũ ꝑ mediũ: ſaltẽ ẽ aſſignare tria mẽbra. vʒ. ſupius extremũ ⁊ iferius extremũ ⁊ mediũ iter vtrũq; vt in aĩabus extremũ ſupius eſt aĩa intellectiua. q̃ vt itellectiua q̃cq̃d recipit q̃ſi penitꝰ imãliter recipit: q2 recipit ſine mã ⁊ ſine ↄditionibus mãe. extremũ aũt iferius tʒ aĩa plantaꝝ q̃ q̃cq̃d recipit mãliter recipit. nã plãta ſm ꝙ hꝰ non imutat̃ niſi mãlr̃ tm̃. mediũ aũt gradũ tʒ aĩa beſtiarũ vel aĩa ſenſitiua. nã ſenſus nec imutat̃ penitꝰ mãlr̃ cũ vt ifra dicet̃ ſit ſuſceptiuus ſpẽrũ ſine mã. nec ẽt imutatur penitus imãliter: q2 recipit cũ cõditionibꝰ mãe. recipit eni ꝑticulariter. ⁊ h ⁊ nunc. ſm h ĝ aſſignant̃ tres gradus aĩatoꝝ. vʒ. plante que tʒ gradũ extremũ ⁊ ifimũ: ⁊ hoĩs q̃ iter mortalia tʒ gradũ ſupremũ. tertia eſt aĩa beſtie tenẽs gradũ mediũ iter illa. ſʒ hoc ĝ aſſignant̃ tres aĩe. ſ. vegetatiua: ſenſitiua: ⁊ itellectiua. ❡ Aduertendũ tñ ꝙ ſenſitiuũ qđ ponit̃ mediũ iter vegetatiuũ ⁊ itellectiuũ: nõ eſt me[m] punctale: ſʒ magnẽ latitudinis. in h. n. medio eſt aſſignare duos gradus: q2 q̃daʒ ſunt ſenſibilia ⁊ aĩalia ipſecta: vt illa q̃ ſolũ ſentiunt: ⁊ nõ mouẽt ſe motu ꝓgreſſiuo. ſi aũt cõpetit eis aliqs motus h eſt dilatatiõis ⁊ ↄſtrictiõis. q̃dã vo ſunt pfectioꝛa: q̃bus cõpetit nõ ſolũ ſenſitiuũ: ſʒ ẽt ſm locũ motiuũ. nõ ĝ obſtante ꝙ triplex ẽt ſit aĩa: poſſunt tñ diſtingui q̃ttuoꝛ gradus aĩatoꝝ. q2 aĩa ſenſitiua vel aĩa beſtiarũ diuidit̃ in duos gradus: q2 q̃dã eſt ſolũ ꝑncipiũ ſentiẽdi. q̃dã vo ſentiendi ⁊ ſm locũ mouẽdi. ❡ Deinde cuʒ dicit.

❡ **Sine eni vegetatiuo ſenſitiuũ nõ eſt: a ſenſitiuo aũt ſeparat̃ vegetatiuũ in plantis.**

❡ Diſtinguit vel aſſignat hos q̃ttuoꝛ gradus aĩatoꝝ. iõ q̃ttuoꝛ facit. q2 ꝑmo oñdit eẽ q̃dã aĩata q̃ ſolũ viuũt vt plante. 2° ait eẽ q̃dã q̃ viuũt ⁊ ſentiũt: vt aĩalia iperfecta. 3° dicit eẽ aĩalia q̃ viuũt ⁊ ſentiũt ⁊ mouent̃ ſm locũ: vt aĩalia pfecta. 4° ait eẽ q̃rtũ gradũ aĩatoꝝ: vt hoĩem cui ↄpetunt oĩa hec ⁊ ẽt itelligere. 2ª ibi (Iterũ ãt.) 3ª ibi (Et ſenſitiuoꝝ) 4ª ibi (Vltimũ aũt.) dicit ĝ ꝙ ſine vegetatiuo eniʒ nõ eſt ſenſitiuũ: ſʒ a ſenſitiuo ſepatur vegetatiuuʒ: vt in plantis. plante ĝ tenent ifimũ gradũ iter aĩata: q2 eis nõ competit niſi vegetatiuum tantũ. ❡ Deinde cum dicit.

❡ **Iterũ ãt ſine q̃dem eo qđ põt tãgere alioꝝ ſenſuũ: nʒ vnꝰ ẽ: tactꝰ aũt ſine aliis ẽ. Multa enim nʒ viſuʒ nʒ auditũ hñt neq; odoratus ſenſuʒ.**

❡ Determinat de ſcđo gradu aĩatoꝝ vt de aĩalibus iperfectis dicẽs: ꝙ iterũ q̃dẽ qđ põt tãgere. i. ſine tactu: neq; ſine eo vnꝰ. i. nullus eſt alioꝝ ſenſuũ. tactꝰ eni eſt ſine aliis ſenſibus: q2 multa de nũero aĩalium: vt aĩalia iperfecta: neq; habent viſuʒ neq; auditũ neq; etiã habent ſenſum odoratus: ſed habent ſolũ tactũ. in ſcđo ĝ gradu ſunt aĩalia iperfecta quibus ineſt ſolũ vegetatiuuʒ ⁊ ſenſitiuum: ⁊ nõ ſenſus q̃libet. ſʒ ſenſus tactus. ❡ Deinde cũ dicit. in 2° gradu

Cõ. 32. ❡ **Et ſenſitiuoꝝ aũt alia q̃deʒ hñt ſm locũ motiuum. alia vero non habent.**

❡ Determinat de tertio gradu aĩatoꝝ dicẽs: ꝙ ⁊ ſenſitiuorũ aũt alia q̃deʒ habẽt motiuũ ſm locũ: vt aĩalia magis pfecta: alia aũt nõ hñt vt iperfecta. in 3° ĝ gradu ſunt aĩalia pfecta q̃bꝰ ↄpetit vegetatiuũ: ſenſitiuũ: ⁊ ſʒ locũ motiuũ. in 3° gradu

Dubitaret forte aliqs: q2 vermes ſm h videnť eẽ aĩalia pfecta cũ eis ↄpetat ſm locũ motiuũ. ❡ Dõm ꝙ vt ſupra tangebat̃ h ſm locũ motiuũ intelligitur de motu ꝓgreſſiuo. q̃dã eni mouent ſeipſa ſolũ dilatando ⁊ cõſtringendo vt conche marine. huic eni motui aſſimilat̃ motus vermiũ. nã cũ vermes ſe mouent. pꝛimo ſʒ ꝑtẽ anterioꝛẽ ſe retrahũt ⁊ ↄſtringunt: ⁊ ſe cõſtringendo ſm ꝑtem anterioꝛẽ trahunt poſt ſe ꝑtẽ poſterioꝛeʒ ⁊ poſtq̃ ſic ſe ↄſtringunt ⁊ cõſtrinxerũt ⁊ traxerunt poſt ſe aliã ꝑtem dilatant poſteq; ſe ſm ꝑtem conſtrictam. ⁊ ſic faciunt ſe ad vlterioꝛẽ locũ. motus ĝ ille non ꝓprie eſt motꝰ ꝓgreſſiuus: imo valde modicũ differũt a motu dilatationis ⁊ cõſtrictionis. ex quo manifeſte pʒ ꝙ omnia reptilia cuiuſmodi ſunt ſerpẽtes ⁊ talia iperfecta ſunt: q2 nõ ꝓprie gradiunt̃ ſed reptant. ❡ Deinde cum dicit.

❡ **Vltimũ aũt ⁊ minimũ rõnẽ ⁊ itellectũ: vt hõ aut huiuſmodi aliud. Quibꝰ eni ieſt rõcinatio corruptibiliũ his ⁊ reliq̃ oĩa: q̃bus aũt illorum vnũq̃dq; nõ oĩbus rõcinatio: ſʒ q̃buſdaʒ q̃dem neq; imaginatio: alia ãt hac ſola viuũt. De ſpeculatiuo aũt itellectu: alia rõ eſt. Qđ q̃deʒ igit̃ de hoꝝ vnoquoq; rõ hec ꝓꝓꝛiſſima anima: ⁊ de anima manifeſtum eſt.**

❡ Determinat de q̃rto gradu aĩatoꝝ dicens. ꝙ vltimus ⁊ minimũ iter aĩata eſt habẽs rõcinationẽ ⁊ itellectũ. ⁊ ſubdit ꝙ q̃bus enim corruptibiliũ ineſt rõcinatio his ⁊ reliq̃ oĩa inſunt: q̃bus aũt ineſt vnũq̃dq; alioꝝ non oĩbus ineſt rõcinatio ⁊ itellectus: ſʒ cui ineſt intellectiuũ ineſt vegetatiuũ ſenſitiuũ ⁊ ſm locũ motiuũ. ſʒ non conuertitur. itellectiuũ ĝ in mortalibus pſupponit oĩa alia. ſʒ nullũ alioꝝ pſupponit ipm̃. imo non ſolũ q̃dlibet alioꝝ non pſupponit itellectiuum: ſʒ etiã nõ q̃dlibʒ preſupponit imaginationẽ. ideo ſubdit ꝙ quibuſdã aũt aĩalibus neq; imaginatio ieſt ſʒ q̃daʒ aĩalia viuunt. i. dirigunt̃ in opa vite a ſola. i. per ſolam imaginationẽ. rõ aũt q̃re poſſunt habere imaginationẽ ſine itellectu eſt q2 de ſpeculatiuo autẽ itellectu altera rõ eſt quã de imginatione: ⁊ ꝓpter hanc alteritatẽ ⁊ diuerſitatẽ põt illa potentia ineſſe alicui aĩali preter iſtã. ❡ Vltimo ↄcludit circa determinata dicens: ꝙ q̃deʒ igit̃ manifeſtũ eſt ꝑ hita ꝙ ſup. cũ ſint tot gradus aĩatoꝝ de vnoq̃q; eoꝝ ſumẽda ẽ ꝓꝓꝛiſſima rõ. ſ. q̃ eſt dicta. vʒ. ꝙ aĩa eſt actꝰ coꝛpoꝛis quo ꝑmo nititur. quo ꝑmo ſentit̃. ⁊ ſic de aliis.

Neceſſariũ aũt eſt debentẽ de his perſcrutationem facere: accipere vnũq̃dq; eoꝝ quid ẽ. Poſtea ſic de habitis: aut de aliis inueſtigare. Cõ. 33.

❡ Poſtq̃ phs docuit aſſignare circa aĩam non ſolũ diffinitionẽ cõem: ſʒ etiam diffões ꝓprias ſumptas ſm diuerſa opera vite ⁊ ſm diuerſas potẽtias. in parte iſta itendit determinare de vnaquaq; harũ potentiarũ. circa qđ duo facit. q2 ꝑmo oſtẽdit quo oꝛdine eſt ꝓcedendũ. 2° incipit determinare de vnaquaq; potẽtia ſm oꝛdinẽ pretactum. 2ª ibi (Quare ꝑus de alimento.) Circa ꝑmum duo facit ſm ꝙ potentie ad duo comparari poſſunt: vʒ. ad oꝛgana ⁊ ad alia que ↄſequunt̃ ipſas potẽtias. 2° vo ad actus ⁊ ad obiã.
❡ Pꝛimo ĝ oſtendit quo oꝛdine eſt determinãdũ de potentiis put comparantur ad oꝛgana ⁊ ad alia que ↄſequũ

f

UVA. BHSC. IyR_077_1

tur ipſas potẽtias. ¶ Scđo vero ꝓut comparant̃ ad act⁹ ⁊ obiecta ſcḋm que hᵒ⁹ potentie habẽt diffiniri. ſeđa ibi (Si aũt oꝫ dicere.) dicit ḡ. ꝙ neceſſariũ eſt aũt debẽtẽ facere perſcrutationẽ de his. i. de potẽtijs hᵒ⁹ accipere qđ eſt vnũ quodqꝫ eoꝝ. i. vnaqueqꝫ harum potentiaꝝ. Poſtea autẽ ſic. i. poſt determinationẽ hãc ĩueſtigãduꝫ eſt de habitis. i. de his que ꝯſequunt̃ potentias aut etiã opꝫ inueſtigare. ⁊ de alijs vt de organis ipſarũ potẽtiarũ. ¶ Notãdũ ꝙ circa q̃ꝫlibꝫ potentiã poſſumus aliquas aſſignare ꝓprietates ꝯñtes ipſam vt ꝓpriũ eſt viſui ſentire a remotis magis q̃ꝫ aliq̃s ſenſus ⁊ ſuſcipere ſpẽs magis ĩtentiõalr̃ q̃ꝫ aliq̃s ſenſuum vel aliq̃ alia ſi qua ſint. ¶ Determinanduꝫ eſt ḡ de ipſis potẽtijs ⁊ de ꝓprietatibus ſequẽtibus eas: ⁊ de alijs vt de organis ipſarũ potentiarũ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si ãt oꝫ dicere qđ vnũqđqꝫ ipſoꝝ: vt qđ intellectiuũ ⁊ ſẽſitiuũ aut vegetatiuũ. Prius adhuc dđm quid ſit ĩtelligere: ⁊ qđ ſentire. priores. n. potentijs act⁹ ⁊ ꝓatiões ſcđm rõnẽ ſũt ſi ãt ſic: aut his priora oppoſita oꝫ ꝯſiderare đ illꝰ vtriqꝫ. Primũ oportebit đtermĩare ꝓꝑ eandẽ cãꝫ: vt de alimẽto: ⁊ ſenſibili: ⁊ intelligibili.

¶ Oñdit quo ordine determinãdũ eſt de potẽtijs ꝓut cõparant̃ ad actus ⁊ obiecta dicens. ꝙ ſi aũt oportet dicere quid eſt vnũquodqꝫ ipſoꝝ. i. vnaqueqꝫ harum potentiarũ vt quid eſt ĩtellectiuũ ſenſitiuum aut vegetatiuũ ꝓ͛us adhuc dđm eſt quid ſit actus vt quid ſit ĩtelligere: ⁊ qđ ſentire. nã actus ⁊ ꝓationes ſcḋm rõnem diffinitiuã ſunt ꝓ͛ores potentijs. ſi aũt ſic. i. ſi ꝓ͛us eſt dđm de actibus q̃ꝫ de potentijs. Adhuc opꝫ conſiderare oppoſita. i. obiecta tanq̃ꝫ ꝓ͛ora his. i. actibus vtiqꝫ ꝓpter eandeꝫ cãm oportebit determinare ꝓ͛mũ de illis. i. de obiectis q̃ꝫ de actib⁹: vt determinãduꝫ erit ꝓ͛us de alimento ⁊ de ſenſibili ⁊ ĩtelligibili q̃ ſunt obiecta dictarũ potentiarũ q̃ꝫ de ipſis actibus.

Dubitaret forte aliquis. qꝛ nõ videt̃ ꝓ͛us eſſe determinandum de actibus q̃ꝫ de potẽtijs. nam actus fluunt ⁊ cauſant̃ a potẽtijs. ḡ ſunt poſteriores in eſſe q̃ꝫ ille: ⁊ poſterius determinãdũ eſt de actibus q̃ꝫ de illis. ¶ Rurſus ꝓ͛ora nõ diffiniunt̃ per poſteriora: q̃re ſi actus ſunt poſteriores potẽtijs: qꝛ cauſant̃ ab illis. ḡ ſi volumus ſcire qđ eſt vnaqueqꝫ potẽtiarũ nõ oportet ꝓ͛us determinare de actibus: qꝛ actus nõ debẽt eſſe diffinitiui potẽtiarũ ex quo ſunt poſteriores illis. ¶ Dđm ꝙ duplex eſt ꝓ͛us. quo ad nos. ⁊ ſcḋꝫ nãm. planũ eſt enĩ ꝓ͛ores eſſe act⁹ potentijs quo ad nos. nã aĩa noſtra tꝫ ĩfimũ gradum: ⁊ tꝫ puraꝫ potentiã in genere ĩtelligibiliuꝫ: ſicut mã in genere entiuꝫ: q̃re ſicut nullus actus in genere entiũ põt egredi a mã anteq̃ꝫ ĩformetur aliqua forma ſiue ſpecie ſenſibili ſic nullus actus in genere ĩtelligibiliũ põt egredi ab ĩtellectu pꝰq̃ꝫ informet̃ aliqua ſpecie ĩtelligibili. ĩtellect⁹ ḡ nõ põt ĩtelligere per ſeipꝫ ſicut nec mã agere: ſꝫ ſi ĩtelligit hoc eſt ꝓut informatur ſpẽbus alioꝝ obiectoꝝ. ſpecies ḡ ille ꝓ͛us ducunt in cognitionẽ obiectoꝝ quoꝝ ſunt ſpecies: ⁊ ducendo in cognitionẽ obiectoꝝ ducunt in cognitionẽ actuuꝫ: ⁊ deinde in cognitionẽ potentiarũ: ita ꝙ potentie cognoſcũtur per actus: ⁊ actus ꝑ obiecta. actus enĩ ĩmediatius comparant̃ ad obiecta q̃ꝫ potentie: eo ꝙ potentia tendit in obiectum mediante actu. q̃re ſi ꝓ͛us cognoſcimus obiecta: oꝫ per ea ꝓ͛us cognoſcere actus q̃ꝫ potentias. igit̃ quo ad nos actus ſunt ꝓ͛ores potentijs: ⁊ ex hoc volunt aliqui ſumere rõneꝫ ſufficientẽ ꝙ potentie diffiniuntur per actus: nõ qꝛ actus ſunt ꝓ͛ores ſcḋm nãm: ſꝫ ſolum quo ad nos. hoc tamẽ nõ ſufficiẽter dicit̃. qꝛ tunc ſubſtãtie diffinirentur per accidentia: ⁊ haberẽt diffõnem per additamenta: cũ noſtra cognitio ĩcipiat a ſenſu: ⁊ ſenſibiliora ſint nobis accidẽtia q̃ꝫ ſubſtantie. ¶ Sciendũ ꝙ actus etiam ſcḋm nãm ſunt aliq̃ modo ꝓ͛ores potentijs. nam cum ſemꝑ cauſa ſit ꝓ͛or cauſato ſcḋm nãꝫ: cum duo aliqua ſcḋm phm̃ 5ᵒ. metaphyſice. ſic ſe adinuicem habere poſſint ꝙ vnũ eſt cauſa alterius ⁊ ecõuerſo. vt potio eſt cauſa ſanitatis ⁊ ſanitas eſt cauſa potionis: nõ eſt incõueniens aliqua duo ſic ſe habere ꝙ ſcḋm naturam vnum eſt ꝓ͛us altero ⁊ ecõuerſo. hoc ḡ modo ſe hñt actus ⁊ potentia. ¶ Nã potẽtie ſunt cauſe actuuꝫ in genere cauſe efficientis: ſed qꝛ ipſe ordinantur ad actus tanq̃ꝫ ad finẽ: actus ſunt cauſa potẽtiarũ in genere cauſe finalis: ſunt ḡ actus ſcḋm nãm ꝓ͛ores potentijs non ſcḋm eſſe ſed ſcḋm intentionẽ nature. inde eſt ḡ ꝙ qꝛ potentie ſunt q̃ſi quedã organa ipſius anime per que exercet ſuos act⁹: cũ organa maxime diffiniri habeãt per opera ad que ordinant̃: bene dictũ eſt qđ dicit̃ in lr̃a. vꝫ. ꝙ ſi ſcire volumus qđ ſit vnaqueqꝫ iſtarũ potentiarũ. ꝓ͛mo ſciendũ eſt qđ ſit actus. hñt eniꝫ potentie diffiniri per ipſos actus tanq̃ꝫ per ſuuꝫ fineꝫ ⁊ tanq̃ꝫ ꝑ ea que ſunt ꝓ͛ora ĩtentione nature. Oppoſita aũt his nõ eſt difficile ſoluere. naꝫ cũ dicitur potentias cauſas eſſe actuũ. verũ eſt in genere cauſe efficientis: actus tamẽ ſunt cauſa potẽtiarũ in genere cauſe finalis: ⁊ ſcḋm hoc poſſunt diffinire eas. qđ vero addebatur ꝙ nihil diffinitur ꝑ ſuum poſterius: patet ꝙ licꝫ actus ſcḋm naturam ſint poſteriores in eſſe: ſunt tamen ꝓ͛ores ſcḋm nature intẽtioneꝫ ⁊ vt ꝓ͛ores ſunt poſſunt eſſe diffinitiui potentiarũ.

Alterius forte dubitaret aliquis vtrum actus diſtinguãtur per obiecta. ⁊ vtrũ ꝓ͛us determinãduꝫ ſit de obiectis q̃ꝫ de actibus. ⁊ videtur ꝙ non. qꝛ potentiarũ anime q̃daꝫ ſunt actiue quedaꝫ paſſiue. actiue vt nutritiua augmentatiua. paſſiue vt potẽtie ſenſitiue. ⁊ etiam ipſum ĩtelligere eſt quoddam pati. obiecta vero licet habeant rõnem cauſe reſpectu actuuꝫ potẽtiarum paſſiuarum. tamẽ reſpectu actuuꝫ potentiarũ actiuarum nõ habẽt rõnem cauſe: ſed potius ecõuerſo. nã obiecta nihil cauſant in potẽtijs actiuis ſcḋm ꝙ hᵒ⁹ ſunt: ſꝫ magis ĩpe potentie cauſant aliquid in obiectis: nõ ḡ eſt vl̃iter verum ꝙ actus diffiniant̃ per obiecta. qꝛ in potentijs actiuis magis videntur debere diffiniri obiecta per actus q̃ꝫ ecõuerſo. ¶ Dđꝫ ꝙ obiecta ſunt ꝓ͛ora actibus ⁊ potentijs quo ad nos. nam vt dicebatur in precedenti pretacta queſtione. anima cognoſcit ſeipſam cognoſcendo alia: ꝓcedit enim anima in cognoſcẽdo ſeipaꝫ quaſi modo reſolutiuo: nam potẽtie egrediuntur ab anima ⁊ a potẽtijs egrediuntur actus: ⁊ mediãtib⁹ actibus fit ꝓgreſſus ad obiecta: aĩa tamẽ ꝓ͛mo cognoſcit obiecta: ⁊ per obiecta actuꝫ: ⁊ ꝑ actus potentias: ⁊ per potẽtias cognoſcere poteſt ſuam ſubam ⁊ nãm. ¶ Rurſus obiecta nõ ſolum ſunt ꝓ͛ora quo ad nos: ſed etiã ſunt ꝓ͛ora quo ad nãm qꝛ ſunt aliquo modo cauſa reſpectu actuum ſiue illi actus ſint potentiarum actiuarũ ſiue paſſiuarũ. nam actuuꝫ potentiarũ paſſiuarũ obiecta ſunt cauſa in genere cauſe efficiẽtis: qꝛ illos efficiũt ⁊ etiaꝫ ſunt aliquo modo cauſa in genere cauſe finalis: qꝛ hᵒ⁹ act⁹ ordinantur ad ipſa obiecta. ḡ nulli dubium eſt obiecta potentiarum paſſiuaruꝫ eſſe ꝓ͛ora actibus cũ ſint ꝓ͛ora ⁊ quo ad nos ⁊ etiaꝫ ſcḋm nãm. planum eſt ergo ꝙ tales actus diſtinguunt̃ ⁊ diffiniunt̃ ꝑ obr̃a a q̃bus recipiũt eẽ ⁊ ſpecieꝫ. ¶ Amplius ẽt obĩa potẽtiarũ actiuarũ ſunt ꝓ͛ora actibus nõ ſolũ quo ad nos: ſꝫ ẽt aliquo mõ ſcḋm nãm. nã lꝫ obĩa nõ habeãt rõneꝫ cãe in genere cãe efficiẽtis: tñ vt cõiter ponitur: ⁊ vt põt haberi a phõ ꝓ͛ ethi. habẽt rõneꝫ cãe in genere cãe finalis. vñ dr̃ ꝓ͛ ethi. ꝙ q̃buſcũqꝫ ꝓ͛ter ꝓationem ſunt aliq̃ ꝓata ipſa ſunt fines ꝓationũ. oĩs ḡ ꝓatio trãſiẽs in exteriorẽ mãm: qꝛ ex tali ꝓatione ꝯſtituit̃ aliqđ ꝓatum in re ex̃ oꝫ ĩpm ꝓatũ eẽ finẽ ꝓatiõis: vt domus eſt finis edificatiõis. itaqꝫ ſi potẽtia nutritiua ⁊ augmẽtatiua ſunt potẽtie actiue ⁊ aliqđ efficiũt in ĩpm obm̃ vt in alimẽtum

UVA. BHSC. IyR_077_1

erit alimētū tráſmutatū ꝛ cōuerſū vt regrunt tales po tētie finis operū dictarū potētiarū. q̄re ſic potentie diſtinguunt̄ per actus q2 actus ſunt p̄ores eis quo ad nos: ꝛ etiā ſm itentionē nāe q2 ſunt earū finis: ſic ꝛ actus etiā potentiarū actiuarū habent diffiniri per obiecta: q2 illa obiecta ſunt p̄ora quo ap nos ꝛ etiā ſunt eoꝝ finis. Qꝫ aūt obiciebatur in ꝯriū ſolutū eſt ꝑ iā dicta

Cō. 34. Quare primū de alimēto ꝛ gñatione dcm̄ ē: vegetatiua. n. aīa ꝛ alijs ineſt prima: ꝛ maxime cōis potentia ē aīe ſm quā ineſt viuere omnibus: cuius ſunt opera generare ꝛ alimento vti.

❡ Exeqtur de hꝰ potētijs ſm modū pretaxatū: ꝛ q2 q̄ttuor ſunt ille potētie ſm quas ſumunt̄ diuerſi gradus aīatorū iō q̄ttuor facit: q2 p̄mo determiat de vegetatiuo. 2º de ſenſitiuo. 3º de itellectiuo. 4º de ſꝫ locū motiuo. 2ª ibi (Determinatis aūt his dicamus.) 3ª in p̄ncipio tertij quē qdā icipiūt ibi (ꝙ aūt nō ſit ſenſus.) qdam vō ibi: (qm̄ āt duabꝰ drijs.) qdā aūt ibi (de pte āt aīe.) quid tn̄ de hoc ſit tenēdū in ꝓſequēdo patebit. q̄rta aūt ps vbi determinat de ſꝫ locū motiuo incipit circa finē tertij ibi (de mouēte aūt qdeꝫ.) Circa p̄mū tria facit. q2 p̄mo ait p̄mū determinādū eē de vegetatiua potētia. 2º quedā que ſuppoſuerat ꝓbat. 3º incipit ꝓbare vel determinare de ipſa potētia vegetatiua. 2ª ibi (Nālíſſimū. n.) 3ª ibi (Qm̄ aūt eadē potētia) cōtinuet̄ aūt ſic. dictū eſt prius determinandū eſſe de obiecto ꝛ actu q̄ꝫ de potētijs. ꝛ rurſus: q2 p̄mo determinādum eſt de obiecto ꝛ actu potētie p̄oris q̄ꝫ poſterioris: q̄re ſi ſic eſt, p̄mo dcm̄ eſt de alimēto qꝺ eſt obm̄ vegetatiue potentie ꝛ de gñatione q̄ eſt actus eius. naꝫ vegetatiua aīa ineſt p̄ma alijs ꝛ vegetatiua q̄ eſt potētia aīe ſꝫ quā ieſt viuere viuētibus cuiꝰ opa ſunt gnāre ꝛ alimēto vti hꝰ. vꝫ. potētia eſt maxie cōis. p̄mo g̊ dcm̄ eſt de ipſa. ❡ Deinde cū dicit.

❡ Naturaliſſimum enim opum viuentibus eſt q̄cūqꝫ ꝑfcā ꝛ non orbata aūt gnātionē ſpōtaneam hn̄t facere alterū q̄le ipſū: animal qdē aīal: plāta āt plantā: q̄tenꝰ ipſo ſp ꝛ diuino ꝛ imortali eē ꝑticipent: ſꝫ ꝙ pn̄t.

❡ Quedā que ſuppoſuerat ꝓbat. ſuppoſuerat. n. ꝙ potētia cuiꝰ eſt gnāre ꝛ alimēto vti eſt maxie cōis viuētibꝰ. Rurſus ſuppoſuerat hꝰ potētiaꝫ eſſe ipſius aīe. ꝑꝑ qꝺ ſeqtur ꝙ hꝰ opa ipſi aīe ſint attribuenda. tria g̊ facit. q2 p̄ ꝓbat gnāre eſſe maxie cōe viuentibꝰ. 2º oſtendit hꝰ opa que ſunt generare: alimēto vti ꝛc. hꝰ eſſe ab ipſa aīa. 3º ex hoc iprobat opiones quorūdā nō attribuētiū talia opera aīe nec potētijs eius: ſꝫ dicētium hoc eſſe ex neceſſitate māe vel ex nā alicuius alimenti. 2ª ibi (Eſt aūt aīa.) 3ª ibi (Empe. aūt.) circa p̄mū duo facit ſꝫ ꝙ dupl'r ꝓbat gnāre eſſe quid cōe. 2ª ibi (Omnia. n. illud appetunt.) Dicit g̊ operū viuētibꝰ .i. iter opera que ꝯpetunt viuētibus nālíſſimū eſt ſup. ipm̄ gnāre: ꝛ q2 eſt nālíſſimū. iō eſt valde cōe. iō ſubdit ꝙ q̄cunqꝫ viuētia ꝑfecta ꝛ nō orbata aūt habent gnātionē ſpontaneā poſſunt facere alteruꝫ q̄le ipm̄. i. poſſunt gnāre vt aīal qdem facit aīal: plāta aūt plantam: ꝛ hoc faciūt ꝛ ſic generant q̄tenus hꝰ gnābilia ſm ꝙ poſſunt participēt ipo ſemper eſſe ꝛ ipſo eſſe diuino ꝛ imortali. ❡ Notādum aūt vi gnātiuā ſm pħm eſſe datā rebus vt gnābilia que in ſeipis perpetuari non pn̄t ꝑpetuent̄ aliquo mō in ſuo ſimili ꝛ ꝑticipēt ipſo ſemper eſſe diuino ꝛ immortali. Poſuit. n. pħs mundū nūq̄ꝫ deficere: iō abſolute loqtur dicens ad gnābilia ꝑ gnātioneꝫ poſſe hr̄e ſemꝑ eē non in ſe: ſꝫ in ſuo ſimili. ❡ Notādū ēt opera vegetatiue eē generare nutrire ꝛ augere iter que opera gnāre eſt ꝑfectius: q̄re ſic h̄ eſt ſic cōe alia cōmuniora ſunt de oībus g̊ operibus vegetatiue ē determinādū p̄us q̄ꝫ de operibus potētiarū aliarum ex quo hꝰ opera ꝯuenit eſſe ſic cōmunia. ❡ Notādum etiā ꝙ ait generare ſibi ſimile quecūqꝫ viuētia ſunt ꝑfecta: ꝛ nō orbata aut habēt ſpōtaneam gnātionem. nam ſm ꝯmētatoreꝫ ad h̄ ꝙ aliqꝺ animatū generet tria regruntur. p̄mo ꝙ ſit ꝑfectū q̄ꝫtum ad tempus: ideo pueri: ꝛ q̄cūqꝫ aīata nō ſunt ꝑfecta ſm tempus nō generāt. 2º dꝫ eſſe nō orbatū. i. nō diminutū aliquo membro vel ipeditū aliq̄ occaſione. 3º dꝫ nō habere gnātionē ſpontaneā. i. nō dꝫ eſſe gnātum ex putrefactiōe. naꝫ aīalia gnāta ex putrefactiōe nō generāt. dicuntur enim talia habere gnātionē ſpontaneā. q2 videtur per ſeipſa generari: eo ꝙ nō habēt generās ꝓꝑe ſpeciei. vn̄ ꝯmētator appellat talia gnāri per ſe. ❡ Deinde cū dicit.

❡ Oia. n. illud appetūt: ꝛ illiꝰ cā agūt oia q̄cunqꝫ agūt ſꝫ naturā. ❡ Id āt qꝺ cuiꝰ cā fit dupl'r ē: hoc q̄dē cuiꝰ: illꝺ vero quo: qm̄ igit̄ cōicare nō pn̄t ipſo ſp ꝛ diuina cōtinuatiōe: ꝑꝑ id qꝺ nihil ꝯtigit corruptibiliū idē: ꝛ vnū numero permanere ſꝫ ꝙ pōt ꝑticipare vnūqꝺqꝫ: ſic cōicat hoc qdeꝫ magis: illud vero minus: et ꝑmanet nō idē: nūero qdeꝫ nō vnū: ſpē aūt vnū. Cō. 35.

❡ Adducit ſcdaꝫ rōnē dicēs ꝙ oia appetunt illud. ſ. participare eſſe diuinū ꝛ ꝑpetuari i eſſe ꝛ illiꝰ cā agunt oia q̄cūqꝫ agūt ſm nām: ꝛ diſtinguit de fine dicens: ꝙ illud aūt cuiꝰ cā fit aliquid eſt duplex: h̄ qdeꝫ cuius cā fit vt finis extra .i. vt finis nō inherens: illud vō quo eſt aliqd vt forma ꝛ finis itra. ipſe g̊ deus eſt finis ꝓpter quē oia agunt tanq̄ꝫ id cuius gr̄a ſunt oia: nō tn̄ tanq̄ꝫ finis iherēs ꝛ depēdēs: ſed ipm̄ eſſe qꝺ ꝑticipatur a rebus eſt finis ꝓpter qꝺ oia agūt tāq̄ꝫ finis itra ꝛ tāq̄ꝫ id quo formal'r ſunt oia. ſi g̊ ſic oia appetūt eē diuinū qm̄ gnābilia ꝛ corruptibilia nō poſſunt cōmunicare ipo ſemꝑ eē: ꝛ diuina ꝯtinuatiōe. i. ꝯtinue ꝓpter id ꝙ nihil corruptibiliū idē ꝛ vnū numero pōt ꝑmanere ſm ꝙ pōt ꝑticipare diuinū eē ſic vnūqꝺqꝫ cōicat ipm̄. h̄ qdē magis: illud vō minus: q2 q̄dā ſunt ꝛ viuūt magis: q̄daꝫ vero minus: nihil tamē generabiliū ideꝫ numero ſemꝑ ē: iō data eſt eis v̄tus generatiua: vt qꝺ nō pōt ꝯtinuari ideꝫ numero ꝯtinuet̄ idem ſpē: ideo ſubdit ꝙ gnābile nō ꝑmanet ideꝫ ſed vt idē. nā numero qdem nō manet vnū ꝛ idē: ſpē aūt manet vnū ꝛ ideꝫ. ❡ Notādū aūt hāc rōnē differre a p̄ma. q2 p̄ma arguebat generare eſſe qd cōe: q2 eſt naturaliſſimū: ꝛ ꝯpetit oībus viuētibꝰ nō orbatis: h̄ āt ꝓbat gnāre eē qd cōe: q2 ordiat̄ ad h̄ vt gnābilia ꝯtinuent̄ i eſſe qꝺ oia appetūt. ē g̊ hec rō alia ab illa: ꝛ ēt eſt eiꝰ fulcimētū ꝓbat̄. n. h̄ ꝙ ibi ſupponebat̄: dicebat̄. n. ibi. ꝙ plāta generat plātā. ꝛ aīal aīal: vt poſſint ꝯtinue ꝑticipare diuinū eē hic autem redditur illius cā vbi oſtēdit̄ oia appetere ꝑticipationē cōtinuā diuini ipſius eē: ꝛ q2 h̄ fit ꝑ gnātionē: iō vis generatiua collata eſt rebus.

Cō. 36. Eſt aūt aīa viuentis corporis cauſa et principium: hec aūtē multipliciter dicuntur. attn̄ aīa ſm determiatos tres modos cauſa dr̄. Eteni vnde motus cā eſt: et cuius cauſe. et ſicut ſubſtantia animatorum corporum anima cauſa.

❡ Poſtq̄ꝫ pħs ꝓbauit ꝙ gnāre ē qd valde cōe ꝑꝑ qꝺ attribuēdū eſt cōi potentie. ſ. vegetatiue. in pte iſta: vt dicebat̄ oñdit hꝰ opa eſſe ab ipſa aīa. itendit aūt talē rōnē: qꝺ ē forma ꝛ finis ꝛ motor corporis eſt cā ꝛ p̄ncipiū operū q̄ fiunt in corpore. ꝛ ꝑ corpus aīa eſt hꝰ. g̊ eſt cā ꝛ p̄ncipiū ipſiꝰ augmētatiōis ꝛ gñatiōis ꝛ ceteroꝝ taliū q̄ fiūt in corpore vel

UVA. BHSC. IyR_077_1

ꝑ corpus.ẟtus aũt totius rõnis huius in h cõſiſtit ꝙ aĩa ẽ finis forma ⁊ motor corporis.duo ġ facit.qꝛ pmo ait aĩam ſic eẽ i triplici gñe cãe reſpectu corpis. 2º. qͦd dixerat ꝓbat ibi.(Qꝛ qdẽ igit.)dicit ġ ꝙ aĩa eſt cauſa ⁊ pncipiũ viuẽtis corporis:ſꝫ h.ſ.cã ⁊ pncipiũ multiplr dicunt:qꝛ q̃druplr. attñ aĩa lꝫ nõ ſꝫ omnes.4.modos ſit cauſa corporis: tam̃ ſm tres determinatos modos dr cauſa eius. ⁊ eni eſt ipſa aĩa cauſa.vñ motus.i.eſt mouens cauſa reſpectu corporis ⁊ eſt cuius cauſa.i.finis eius. ⁊ tertio anima eſt cã aĩatorũ corpoꝝ ſic ſubſtãtia.i.forma ſubalis. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

Cõ.37. ¶ Qͦd quidem igitur ſit ſicut ſubſtãtia manifeſtum eſt. Cauſa.n.ipſius eſſe omnibus ſubſtãtia eſt: viuere autem viuentibus eſt eſſe. cauſa autez ⁊ principium horum anima.

¶ Probat qͦd dixerat.circa qͦd tria facit ſꝫ ꝙ ꝓbat aĩaꝫ eẽ in triplici genere cãe.pmo eni ꝓbat ipſaꝫ eſſe cãꝫ formalẽ. 2º.finalẽ.3º.mouentẽ.2ª ibi(Manifeſtũ eſt aũt.)3ª ibi(At vero ⁊ vnũ pncipiũ.)Circa pmũ duo facit:ſm ꝙ duplr ꝓbat aĩam eſſe formã corporis.2ª ibi(Amplius aũt.) Dicit ġ. ꝙ qdeꝫ igit ſit ſicut ſuba.i.ſic forma ſubalis corporis manifeſtum eſt:qꝛ ſuba.i.forma ſubalis eſt oĩbus cauſa ipſius eſſe.omne eni eẽ eſt a forma : ⁊ qcqd eſt cã rebus q̃tuꝫ ad ipm eſſe eſt forma rerũ:ſꝫ viuere viuentibus eſt eſſe:⁊ aĩa eſt cauſa ⁊ pncipium horum.ſ.viuentiuꝫ ꝙ ſint ⁊ viuant.ġ eſt eorum forma. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius autẽ eius qͦd potẽtia rõ actus eſt.

¶ Adducit ſcdaꝫ rõneꝫ dicens:ꝙ amplius aũt aĩa eſt rõ ⁊ actus eius qͦd eſt in potẽtia.i. corporis qͦd eſt potẽtia vitaꝫ habens.eſt ġ anima forma eius:qꝛ qͦd eſt rõ:⁊ actus alicuius eſt forma ipſius. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Manifeſtuꝫ autez eſt et ꝙ cuius gratia anima cauſa:ſicut eniꝫ intellectus gratia huius facit: eodem modo ⁊ natura: ⁊ hoc eſt ipſius finis: huiuſmodi autem in animalibus anima.

¶ Probat aĩam eẽ cãꝫ finalẽ reſpectu corpis. circa qͦd tria facit.qꝛ pmo ꝓbat aĩaꝫ eẽ cãꝫ finalẽ corporis qͦd iformat. 2º.ꝓbat ipſaꝫ eẽ quodãmõ finẽ oĩum corpoꝝ phyſicoꝝ.3º. ne laboret in equoco diſtiguit de fine.2ª ibi.(Et ſm nãꝫ) 3ª ibi(Duplr aũt.)Dic ġ.manifeſtũ eſt aũt ꝙ aĩa eſt cuius cã gra alia fiũt.i.eſt cã finalis:qꝛ ſicut itellectus.i. ſic ars fac aliqd gratia huius.i.ꝑpter finẽ:eodẽ mõ nã opatur gra alicuius.⁊ h eſt finis ipſius:cuius gra operat .h aũt cuius gratia opatur nã in aĩalibus eſt aĩa.aĩa ġ eſt finis aĩaliũ vel eſt finis corpoꝝ aĩatoꝝ. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Et ſcdꝫ naturam. Oĩa eniꝫ phyſica corpora aĩe inſtrumẽta ſunt:ſicut aĩaliũ:ſic ⁊ plãtarum tanq̃ꝫ gratia aĩe exiſtẽtia.

¶ Oñdit aĩam quodãmõ eſſe finẽ oĩuꝫ corpoꝝ phyſicoꝝ. dicẽs:⁊ ſm nãꝫ.i.eoꝝ corpoꝝ que ſunt ſm nãm ſup. finis eſt aĩa.nam oĩa phyſica corpora ſunt quodãmõ iſtrumẽta aĩe ſic corpora aĩaliuꝫ ⁊ plantarũ:⁊ ẽt ſup.alioꝝ ſunt tanq̃ꝫ exñtia gratia aĩe.ġ aĩa eſt finis oĩum iſtoꝝ. ¶ Notanduꝫ ãt ꝙ ſemꝑ ignobiliora ordinant ad nobiliora: vt aq̃ ⁊ terra ⁊ alia inaĩata ſunt alimẽta vegetabiliuꝫ ⁊ ordinant ad plantas.plante vͦ ⁊ alia vegetabilia ſunt cibus aĩalium ⁊ ordinant ad ipſa.oĩa aũt hec ordinant ad hoĩem ⁊ homo ẽ quodãmõ finis oĩum:q̃re ſi aĩata ſunt finis alioꝝ corpoꝝ nãlium aĩa cuius gratia ſunt corpora aĩata: eſt quodãmõ finis oĩum corpoꝝ phyſicoꝝ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Dupliciter autem dicitur ꝙ cuius gratia eſt ⁊ ꝙ cuius. et ꝙ quo.

¶ Ne laboret in equoco diſtinguit de fine dicens:ꝙ duplr aũt dr.ꝙ cuius cã eſt vnũqͦdq̃ꝫ.i.duplr dr finis.vꝫ. ⁊ ꝙ cuius gratia ſunt oĩa.i.finis extra ⁊ ꝙ quo ſunt alia.i.finis intra. ¶ Notandũ ꝙ aĩa aliter eſt finis corpoꝝ aĩatoꝝ ⁊ alioꝝ corpoꝝ phyſicoꝝ.nã animatoꝝ corpoꝝ eſt finis itra ⁊ eſt illud quo formalr ſunt ⁊ viuunt corpora animata.aliorũ vero corpoꝝ eſt finis extra nec eſt illud quo formalr ſunt alia corpora:ſed eſt illud cuius gratia ſunt alia corpora.qꝛ ad eaꝫ omnia hͦ corpora quodãmodo ordinantur: quare cum ſupra dictum fuerit aĩam eſſe finem corpoꝝ animatorum.⁊ etiã alioꝝ:qꝛ nõ eodeꝫ modo eſt finis horum ⁊ illorum:ne laboret in equiuoco oportuit ipſuꝫ phm de fine diſtinguere. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At vͦ et vñ pricipiũ q ſꝫ locũ motus aĩa ẽ:ñ oĩbus ãt viuẽtibus ieſt potẽtia hec. Eſt ãt alteratio et augmẽtũ ſꝫ aĩam:ſenſus.n.q̃dam alteratio eẽ videt.nihil ãt ſentit qͦd nõ hꝫ aĩaꝫ. Silr ãt et de augmẽto et decremento ſe hꝫ:nihil.n. decremẽtuꝫ patit:neq̃ꝫ augmẽtat phyſice niſi alat:alit autem nihil qͦd nõ cõicet vita.

¶ Oſtendit aĩam eſſe cãm mouenteꝫ ipm corpus.vel oſtẽdit eam eſſe cãm efficientẽ oĩum motuũ ⁊ oĩum operum que fiũt naturalr in corporibus animatis.dicit ġ. at vero anima eſt pncipium pmum ⁊ pncipalr vnde fit motus ſꝫ locuꝫ.Et ſubdit ꝙ hͦ potentia nõ ineſt oĩbus viuentibus qꝛ non omnia viua mouentur localr.addit autem ꝙ alteratio ⁊ augmentum eſt ſm aĩam qꝛ ſenſus:quedaꝫ alteratio eſſe videtur ⁊ nihil ſentit:qͦd nõ habet aĩaꝫ. Addit etiã ꝙ ſimiliter autem de augmento ⁊ de decremento ſe habet:qꝛ nihil decrementum patitur:neq̃ꝫ augmẽtatur phyſice niſi alatur.alitur nihil qͦd non ⁊municet vita: ⁊ qͦd nõ habeat aĩam.omnia ġ hec fiunt per aĩaꝫ : ⁊ anima eſt cauſa mouens reſpectu corporis.⁊ eſt cauſa efficiens omniuꝫ iſtoꝝ corpoꝝ que fiunt in corpore. ¶ Notandum autem phm intendere talem rõnem.cõuenit aĩam eſſe cãm oĩuꝫ eoꝝ que nõ reperiunt niſi in corporibus animatis: ſꝫ moueri motu ꝓgreſſiuo alterari ſꝫ ſenſũ augeri ⁊ minui ⁊ cetera talia nõ repiunt niſi in corporibus animatis.ġ oĩuꝫ horum cauſa eſt anima. ¶ Notãdum etiam ꝙ:vt ſupra tangebat animatũ diſtinguitur ſm quattuor gradus vel ſm quattuor potẽtias ſiue ſm quattuor opera vite.vꝫ. ſm vegetatiuum ſenſitiuũ intellectiuum ⁊ ſm locuꝫ motiuũ:ſꝫ de itellectiuo eſt alia ratio:⁊ de eo imanifeſtuꝫ eſt quid ſit tenenduꝫ:ideo pretermittens ipm tanq̃ꝫ difficilius de tribus alijs tantũ mentionẽ facit dicens:aĩam eſſe cãm motus ſm locũ q̃tum ad opera ſm locũ motiue.Et eſſe cãm alterationis ſenſuũ q̃tũ ad opera ſenſitiue:⁊ eſſe cãm augmenti ⁊ decrementi q̃tum ad opera vegetatiue. ¶ Notandũ etiã ꝙ nõ oportet illud cuius cauſa eſt aĩa ineſſe oĩ animato:ſꝫ ſufficit ꝙ nõ inſit rebus ianimatis:ideo ſignãter phs ait ꝙ motus ſm locũ.i.motus ꝓgreſſiuus cauſat ab aĩa:licet nõ inſit oĩbus viuentibus. ¶ Notandũ etiaꝫ ꝙ augmentũ cõiter ſumptũ eſt preexiſtenti q̃titati additamẽtũ:ſm quẽ modũ artificialia augent.naꝫ poſſunt lapides addi parieti ⁊ augmentabitur.ſed augmentuꝫ ſumptuꝫ ꝓprie fit cũ quelibet pars aucti aucta eſt: ⁊ cuꝫ tranſmittitur aliqd ad q̃libꝫ ꝑtem augmẽtati:qͦd nõ contingit fieri niſi mediãte alimẽto.iõ ſignãter ait ꝙ phyſice.i.nãlr ⁊ ꝓpe nõ augmẽtat niſi qͦd alitur. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Empedocles ãt nõ bñ dixit:hoc addens augmentuꝫ accidere plãtis:deorſum quidem radicem mittẽtibus:ꝑpter id ꝙ terra ſic fert ſcdm naturam. ſurſum autez propter ignem. Cõ.38.

¶ Oñſo ꝙ augmẽtare ⁊ ſentire ⁊ hͦ opa ſunt ab aĩa.in pte

UVA. BHSC. IyR_077_1

ſita:vt dicebaꝛ̄ remouet phs errores quoꝝūdā errātiū circa predicta.errabāt enim aliq circa h̄:q2 nō attribuebant ipſi aie augmētū.ſ3 dicebāt h̄ contingere ex alia cā. duo ḡ facit ſm q duos errores circa h̄ remouet. z° ibi (Videꝛ̄ aūt qbuſdam.) pma pars diuidiꝛ̄ in duas:q2 pmo ponitur opinio Empe. circa h̄ errantis .z°.eius opinio iprobaꝛ̄ ibi. (Neqꝫ.n.ſurſuz.) Cōtinuetur aūt ſic.dictū ē q augmētū fit ab ipa aia:ꝛ q2 ſic eſt:ideo Emp.nō bene dixit h̄.i.circa hoc addens augmētū accidere plātis:nō per aiaz:ſ3 ex neceſſitate materie.dicebat.n.de plātis mittētibus qdez radices deorſuz ꝑpter id qd terra ſic ferꝛ̄ ſm nām:ſurſuz āt mittētibus ramos:ꝑpter ignē ſilr ſurſum.nam ſicut terra nāliter ferꝛ̄ deorſuz ſilr ignis fertur ſurſum.

Dubitaret forte aliqs vtrū augmentuz ↄtingat ex neceſſitate mãe:vt q augmētū fiat ſurſuz ꝑpter ptes igneas.deorſuz vo ꝑpter ptes terreas.ꝛ videꝛ̄ q ſic. q2 ſm phm.z°.phy.ars imitaꝛ̄ nāz.nā ſimilia ſunt opera nãe ꝛ artis.q2 ſi nauifactiua eēt in ligno.eodē mō fieret nāliter nauis ſicut ꝛ mō fit p artē qre cū in opibus artis ſic augmēteꝛ̄ edificiū q grauia ponunꝛ̄ deorſuz:vt appz in domibus:vbi grauia:vt lapides ponunꝛ̄ in fundamēto ꝛ leuia ponunꝛ̄ ſurſuz:vt ligna ponunꝛ̄ in tecto.etiā ꝛ in opere nãe ſic augmētatur aiatū q partes leuiores augmentabūt ſuperiora grauiores vo iferiora.Erit ḡ augmētū ſurſuz ꝑpter ignē deorſuz vo ꝑpter terrā.⁋ Dōm q actus actiuoꝝ ſunt in patiente ꝛ diſpoſito grauitas.ḡ ꝛ leuitas mãe nō eſt pncipalis cā augmenti. q2 actio pncipalr nō eſt attribuēda mãe ſ3 forme.aia ergo que eſt ſubalis forma corporis animati eſt illud per qd pncipalr iſta fiunt.grauitas aūt ꝛ leuitas mãe ītātū aliqd poterunt facere ad augmētū inqꝫtum ptes grauiores magis ſunt apte deſcēdere.ꝛ q2 agens operaꝛ̄ ſm diſpōnez paſſi. ideo ptes ille grauiores magis mittunꝛ̄ ad iferiora. leuiores vo ad ſupiora. Itaqꝫ nō eſt ītētio phi qn grauia ꝛ leuia aliqd poſſint facere ad augmētū:ſ3 vult iprobare Empe.q hꝰ opera pncipalr attribuebat iſtis.q aūt leuitas ꝛ grauitas aliquo mō ad h̄ deſeruiāt pz:ſi cōſideremus in oibus: ſpāliter in hoibus vñ femine cōiter habēt groſſa crura:eo q ſint frigide ↄplonis:ꝛ cū frigidi ſit deſcendere:iō ipſe in ptibus iferioribus igroſſantur magis. hoies vo calidioris ↄplonis exñtes cōiter ſubtiliōes hñt iferiores ptes ꝛ groſſiores ſupiores:ꝛ p h̄ pz ſolō ad qſitū.⁋ Deinde cū dicit.

⁋ Silr.n.neqꝫ ſurſuz.aut deorſuz bene accipit. Non.n.idē oibus ſurſuz et deorſuz oi: ſ3 ſicut caput aialium:ſic radices plantarū ſunt: ſi congruit inſtrā dicere altera:et eadē opibus.

⁋ Improbat opionē Emp.circa qd duo facit ſm q duplr iprobat ipz.pmo.n.iprobat eū ex eo q nō bene aſſignabat partes aiatoꝝ.z°.ex eo q nō bene aſſignabat cām augmēti in hꝰ ptibus ibi (Adhuc aūt.) Diꝛ̄ ḡ.q Emp. neqꝫ bene accepit ſurſuz ꝛ deorſuz.naz nō eſt idē ſurſuz ꝛ deorſuz in oibus animatis ꝛ in oi.i.in vniuerſo.ſ3 ſic̄ eſt caput ſurſum reſpectu aialium:ſic radices ſunt ſurſuz reſpectu plantarū ꝛ hoc ſignificat iſtrumēta eſſe eadez ꝛ altera operibꝰ.i.per opera:rami ḡ in plātis ſunt deorſum:ꝛ radices ſurſuz qd ē ergo ſurſum in plātis eſt deorſuz in vniuerſo.

Dubitaret forte aliqs:vnde eſt q in rebꝰ aiatis oportz aſſignare ſurſuz ꝛ deorſum ſpāle preter id qd videmus in vniuerſo. ⁋ Dōz q ſicut tranſmutatio ſm formā fecit ſcire mām ſic tranſmutatio ſ3 ſitū facit ſcire locū.ſurſuz ḡ ꝛ deorſuz ꝛ hꝰ drie locoꝝ accipiēde ſunt ſm motū quē videmus in rebus.videmus aūt vnū modū motus gnālem oibus exñtibus in ſpera actiuoꝝ ꝛ paſſiuoꝝ:q fit in elrtis a forma leuis ꝛ grauis.i mixtis vo ab elemēto pdominante in ipſis.ſm ḡ hūc motū grauia ferunꝛ̄ deorſuz ꝛ leuia ſurſuz.ꝛ q2 hꝰ motus gnālis ineſt omnibus que ſunt in ſpera actiuoꝝ ꝛ paſſiuorū:ideo ſm hunc motū accipiꝛ̄ ſurſum vel deorſuz in vniuerſo.Eſt ḡ deorſum in vniuerſo locus ad quē ferunꝛ̄ grauia:ꝛ ſurſum ad quē leuia.Eſt autem ꝛ alius ſpecialis motus qui eſt ab aia non a forma grauis vel leuis vel a dominio alicuiꝰ elemēti:ꝛ h̄ motus reperiꝛ̄ in oibus que alūtur vbi alimentū per virtutē aie fertur ad oēm dñiam poſitionis:qd non poſſet eſſe p nām alicuius elemēti: quare ſicut in rebus animatis reperiꝛ̄ ſpecialis motus ſupra motum illū gnālē:quē videmus in tota ſperā actiuoꝝ ꝛ paſſiuoꝝ: ſic in talibus opoꝛtet ↄſiderare ſpāle ſurſuz ꝛ deorſuz preter ſurſuz ꝛ deorſuz qd aſpicimꝰ in toto vniuerſo. ⁋ Rurſus hoc ſpeciale ſurſuz ꝛ deorſum qd reperiꝛ̄ in rebus aiatis accipienduz eſt ī animatis impfectioribus ſm ea q̄ videmus in magis pfectis:itaqꝫ cū in aialibus ꝛ maxime in hoibus ora ꝛ capita ſint ſuperius:erit in plantis ſupius qd tenet locū capitis vl' oris. in aialibus nāqꝫ organa ꝛ inſtra ſunt eadē vel diuerſa ſm q opera videnꝛ̄ eſſe eadē vel diuerſa que ḡ ordinanꝛ̄ ad idē opus videnꝛ̄ eē idē organū ꝛ inſtrm ꝛ eodē mō loquēdū eſt de illis.cū ḡ radices ordinētur ad idem opus vt ad ſumptionē alimēti ad qd ordinantur ora in aialibus:erunt radices in plātis ſupius ſic̄ ora ꝛ capita in aialibus q̄ ſupius eſſe dicunꝛ̄.⁋ Deide cū dicit.

⁋ Adhuc āt qs eſt ↄtinēs in ↄ̄ria q̄ ferunꝛ̄:ignez et terraz. Diſtrahenꝛ̄.n.niſi aliqd ſit ꝓhibens. Si vo erit hoc ē aia:et cā alimēti: et augmēti. Cō.39.

⁋ Improbat Emp.ex eo q nō bene aſſignabat cāz augmēti dicens:q adhuc aūt.i.ſupra.h̄ arguimus ſup.ↄ̄ Emp.qd eſt ↄtinēs ignē ꝛ terrā q̄ tendūt ad ↄ̄ria loca diſtrahenꝛ̄.n. ꝛ ibunt hꝰ elemēta in ſperas ꝓprias niſi aliqd ſit ꝓhibēs ꝛ ↄtinēs illa ſi vo aliqd tale erit h̄ ē aia: ꝛ ipa erit cā alimēti ꝛ augmēti.⁋ Notandū aūt actionē:ꝛ ipſa opera tribuēda eſſe pncipali agēti magis qꝫ organo qre cū anima ſit cōtinens elrta ipſa habebit pncipalitatē reſpectu eoꝝ. actiones ergo ꝛ motus qui fiunt in corpore aiato ſm q aiatuz eſt attribuēdi ſunt magis aie quā elrtis.⁋ Deide cū dicit.

⁋ Videꝛ̄ aūt qbuſdā ignis nā ſimplr cauſa augmenti et alimenti eſſe: et nanqꝫ ipſuz videꝛ̄ ſolū corporeū et elemētoruz qd alitur:et augmētatur. vnde et in plantis:et in aialibus putabit vtiqꝫ prius eſſe hoc qd operatur. Cō.40.

⁋ Remouet errorē quoꝝūdā alioꝝ attribuentiū augmentū ꝛ alimētū nō aie:ſed igni.Circa qd duo facit. q2 pmo ponit eoꝝ opionē.z°.eaz iprobat ibi (Hoc aūt cōcauſa.) Diꝛ̄ ḡ.q vr aūt qbuſdam ignis natura.i.nāliter ſimplr eſſe cā alimēti ꝛ augmēti.nā ꝛ ipm ſolū de numero corpoꝝ ꝛ elementoꝝ videꝛ̄ eſſe qd alitur ꝛ augmentaꝛ̄.vñ ꝛ in plātis ꝛ in aialibus putabit vtiqꝫ quis eſſe h̄.i. eſſe ignē qd operaꝛ̄ augmentū ꝛ alimentū. ⁋ Notādū aūt hāc poſitionē differre a poſitiōe Emp.q2 poſitio illa attribuebat augmētū igni ꝛ terre: h̄ aūt igni tantum. Rurſus illa attribuebat augmētū elemētis rōne q̄ grauia ꝛ leuia.hec aūt.i.h̄ attribuit igni:eo q ignis ſit maxīe opatiuus ꝛ actiuus. ⁋ Notādū ēt q ignis videꝛ̄ ali ꝛ augmētari ſic̄ ꝛ aiata. nam ſic̄ alimētū adueniens carni caro conuertit ipz ad ſe ꝛ fit ſub maiori qꝫtitate:ſic ligna addita igni.ignis cōuertit ea ad ſe ꝛ fit ſub qꝫtitate maiori.de nullo aūt alio ita ſenſibiliter h̄ videmus ſicut de igne.ideo ponebāt illi ignez qui erat in plantis ꝛ animalibus eſſe principalem cauſam:quare illa augmentarentur.⁋ Deinde cū dicit.

⁋ Hoc aūt ꝛ concauſa qdez quodāmō eſt: non tñ ſimplr cā:ſ3 magis aia: ignis.n.augmentuz Cō.41.

in infinitum eſt quouſq̃ fuerit combuſtibile. Natura autem conſtantium omniũ terminus eſt ⁊ ratio magnitudinis ⁊ augmenti: hoc aũt eſt anime: ꝫ non ignis: ⁊ rõnis magis q̃ mãe.

¶ Improbat opinionē hãc dicẽs. ꝫ aũt .ſ. ignis cõcauſa q̃dem eſt quodam modo: vt fiat alimentũ ⁊ augmentum. nam calor igneus qui aliquo modo refuat̃ in corpore aĩato eſt organũ ⁊ iſtrumẽtum anime ⁊ aliquo modo cooperatur ad augmẽtuꝫ ⁊ alimẽtum: tamẽ nõ eſt ignis ſimpl'r ⁊ p̃ncipal'r cã augmẽti: ſed magis anima. naꝫ modus augmẽti ignis valde diſſimilis ẽ augmẽto qđ aſpicim⁹ in aĩalibus: ideo ſubdit q̃ augmẽtũ .n. ignis in ĩfinitũ ẽ quouſq̃ fuerit combuſtibile: ſꝫ oĩum natura cõſtantium que naturaliter augmẽtant̃ ẽ terminus ⁊ ratio eoꝝ magnitudinis ⁊ augmẽti. ⁊ q̃ talem terminũ habẽt ab anima ⁊ ex forma: manifeſtum ẽ q̃ ꝫ autẽ .i. augmẽtare p̃ncipaliter ẽ ipſius aĩe: ſed nõ ignis: ⁊ p̃ncipaliter ẽ ipſius rõnis et forme magis q̃ materie. ¶ Notãdum aũt q̃ ex hoc poſſet ſumi noua rõ. vt vna rõ eſſet: quare attribuẽduꝫ eẽt aĩe augmẽtũ ⁊ non igni: quia augmẽtuꝫ animatoꝝ ẽ terminatũ ⁊ limitatũ: ignis vero augmẽtuꝫ vadit in ĩfinitũ: quare cum hꝰ terminus augmẽti inaĩatis ſic ſit ab anima attribuẽdum ẽ hoc magis anime q̃ igni. alia rõ eſſe poſſet: q̃ actio magis ẽ attribuenda rõni ⁊ forme q̃ mãe: q̃re cum anima cõparet̃ ad ignẽ ⁊ ad alia elemẽta exñtia in mixto ſicut forma ad mãꝫ magꝭ attribuẽda ſũt ꝫ aĩe q̃ igni vl' aliȷs el'tis.

Dubitaret forte aliq̃s. q̃ videtur ph̃s ſibi cõtradicere. Ait .n. q̃ oĩum natura cõſtantium ẽ certa rõ ⁊ terminus eoꝝ magnitudinis ⁊ augmẽti. ⁊ dicit q̃ augmẽtum ignis vadit in ĩfinitũ. cum tamẽ ignis ſit aliquid nã cõſtãs. ¶ Dõꝫ q̃ hãc ꝯtradictionem leuiter poſſemus effugere exponẽdo eſſe rõnez ⁊ terminũ magnitudinis ⁊ augmẽti oĩum cõſtãtium natura .ſ. oĩum augmẽtabiliuꝫ per nãm: vt ꝯmẽtator videtur exponere. ⁊ q̃ nãliter ⁊ p̃prie nõ augmẽtantur niſi aĩata. ideo nõ ẽ ibi cõtradictio: q̃ quãdo loq̃tur de augmẽto cõſtãtis natura oportet q̃ loquat̃ de augmẽtabili nãliter. omnia g̊ augmẽtabilia nãliter habere terminũ augmẽti: ⁊ ignẽ nõ habere terminũ. nõ implicat ꝯtradictionem: q̃ ignis non ẽ quid animatum. ⁊ per ꝯñs nõ dicitur p̃prie augmẽtari.

¶ Ut tamẽ melius pateat qual'r põt augmentari aliquid in ĩfinitũ ⁊ qual'r nõ. ſciẽduꝫ q̃ terminus augmẽti aliquãdo ſumit̃ ex forma. aliquãdo ex materia. aliquãdo ex ordine vniuerſi. Ex forma quidem reperit̃ terminus in augmento in oĩbus animatis. nam oĩa animata ſunt organica corpora. partes etiaꝫ corporis animati cõparãtur ad aĩam ſicut organa ad artem. naꝫ ſicut ars p̃pria opera exercet p̱ ſua organa ſic anima p̃prias operatiões exercet p̱ partes corporis. quare cuꝫ nulla ars requirat organa ĩfinita. imo q̃ ẽ cõtra rõnem organi q̃ ſit ĩfinituꝫ cuꝫ ei debeatur debita q̃ꝫtitas ⁊ debita mẽſura ex opere ad qđ ordinatur: oꝫ partes corporis animati finitas eẽ: ⁊ ex parte aĩe que quaſi quedaꝫ ars per partes corporis quaſi p̱ p̃pria organa exercet p̃prias op̱atiões: debetur ipſis partib⁹ corporis ⁊ ipſis organis certa rõ ⁊ terminus eoꝝ magnitudinis ⁊ augmenti. ſecũdo põt eſſe terminus in augmẽto ex parte materie. Nam ſi aliquid ꝯſtaret ex tota mã ſua nõ eſſet niſi vnũ tale in ſpẽ illa: ⁊ illud augmẽtari nõ poſſet: q̃re cũ tota materia actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ ſit finita ſalteꝫ ex p̱te mãe: ignis hꝫ terminũ in augmẽto. vult g̊ ph̃s dicere: q̃ cuꝫ forma ignis nõ ſit forma corporis organici: non ſic repugnat ex p̱te forme corporis augmentũ ignis in ĩfinitũ: ſicut repugnat corpori aĩato. ſi aũt ꝫ repugnat ei erit ex p̱te mãe: vt ex parte cõbuſtibilis. tertio ĩponitur finis ⁊ terminus rebus ex p̱te vniuerſi. ⁊ ſic omnia elemẽta habẽt finẽ ⁊ terminuꝫ ſic vt vnũ elemẽtuꝫ nõ oĩa alia poſſit cõuertere ad ſeip̃m: ſꝫ cuꝫ orbiculariter dominent̃ mõ ſigna cal'a mõ frida: oꝫ q̃ orbiculariter aliquãdo elemẽta frida habeãt dominiũ ſup̱ calida: aliquãdo ecõuerſo. nũq̃ g̊ ſic cõtinue dominant̃ calida el'ta aut fr̃a vt poſſint oĩa alia ad ſe cõuertere. ¶ Eſt g̊ de ordĩe vniuerſi dare aliquẽ terminum ipſi igni vltra quẽ augmẽtari nõ põt. Pꝫ itaq̃ quõ ſoluit̃ ꝯdictio quã p̱tendit littera: ⁊ quõ accipienda ẽ mens ph̃i. ⁊ etiã pꝫ quõ iponitur terminus ⁊ finis rebus augmẽtabilibus.

Quoniã aũt eadeꝫ eſt potentia vegetatiua: ⁊ gñatiua: de alimento neceſſarium eſt determinare primũ. Sep̱at̃ eni ab aliȷs potẽtiȷs op̱e hoc. Cõ. 47.

¶ Poſtq̃ ph̃s oñdit q̃d ſit actus vegetatiue potẽtie: q̃ act⁹ eius ẽ generare ⁊ alimẽto vti: ⁊ oñdit quõ talia opera attribuẽda ſunt aĩe. in p̱te iſta determĩat de ip̃a vegetatiua potentia ꝫm ordinẽ ſup̱ius p̃taxatuꝫ. Erat aũt ordo ille q̃ prius determinãdũ erat de obõ potẽtie q̃ de actib⁹ ⁊ de actibus q̃ de potẽtia. iõ tria facit. q̃ p̃mo determinat de obto vegetatiue potẽtie. ſcđo de actibus eius. tertio determĩat de ipſa potẽtia. ſcđa ibi. (Qm̃ autẽ nihil alitur.) tertia ibi. (Quare hꝰ aũt.) circa p̃muꝫ duo facit. q̃ p̃mo ait q̃ dõm ẽ de alimẽto qđ ẽ obm̃ vegetatiue ⁊ generatiue potẽtie. 2° exeq̃tur determinãdo de ipſo alimẽto ibi. (Videt̃ ãt eẽ.) dicit g̊. q̃ qm̃ eadẽ potẽtia aĩe ẽ vegetatiua ⁊ gñatiua ⁊ obiectũ hꝰ potẽtie ẽ alimẽtuꝫ neceſſariũ ẽ g̊ p̃mũ determinare de ipſo alimẽto. q̃ aũt alimẽtuꝫ ſit obm̃ potẽtie vegetatiue pꝫ. q̃ i ꝫ op̱e .i. in op̱e nutritiõis ⁊ in agere aliq̃d circa alim̃tũ ſep̱at̃ hꝰ po^a ab aliȷs potẽtȷs vt a ſẽſitiõ ⁊ itell'iuo.

Dubitaret forte aliquis vtrũ vnuꝫ ⁊ ideꝫ vt alimẽtũ ſit obm̃ nutritiue ⁊ gñatiue. ⁊ vr̃ q̃ nõ. q̃ potẽtiaꝝ q̃rũ ſũt diuerſi act⁹ ſũt ⁊ diuerſa oba: ſꝫ nutritiue ⁊ gñatiue ſũt diuerſi act⁹. vꝫ. nutrire ⁊ gñare: g̊ hẽbũt diuerſa oba. ¶ Opp^m ãt vr̃ velle ph̃s q̃ ait vegetatiuã ⁊ gñatiuã eãdẽ eẽ po^am ⁊ hꝰ obꝫ dic̃ eẽ alim̃tũ. ¶ Dõꝫ q̃ alim̃tũ al'r ⁊ al'r acceptũ ẽ obꝫ ñ ſolũ nutritiue ⁊ gñatiue: ſꝫ ẽt augm̃tatiue. Nã ſic̃ vt⁹ gñatia ꝫꝫ ph̃ꝫ ẽ data reb⁹ vt corruptibilia faciãt talia q̃lia ip̃a ſt: ⁊ ꝯtinuẽtſe i eſſe eadẽ ſpẽ q̃ ñ pñt ſe ꝯtinuare eadẽ nũero. ſic vt⁹ nutritia eſt data eis vt p̱ aliqđ tp̃s ſeip̃a ſaluẽt. calor .n. nãl' ſp̱ agit i humidũ: ⁊ fac̃ ip̃m exalare q̊ exalãte perit vita q̃re niſi p̱ vtutẽ nutritiuã fieret reſtauratio dep̱diti: aĩatũ nõ poſſꝫ ſubſiſtere. p̱p̱ qđ digerit̃ ⁊ coq̃t̃ alim̃tũ ⁊ ꝯuertit̃ i ſubaꝫ nutriti: p̱ quã ꝯuerſionẽ fit reſtauratio dep̱diti: q̊ ſcõ ſaluat̃ aĩatũ: ita q̃ alim̃tũ nutrit i eo q̃ q̃d vt i eo q̃ ꝯuertit̃ i ſubaꝫ nutriti. ¶ Viſo quõ fit nutritio ⁊ quõ alim̃tũ ẽ obꝫ potentie nutritiue: reſtat videre quõ fit augm̃tũ ⁊ quõ alim̃tũ ẽ obꝫ po^e augm̃tatiue. Scie^m g̊ q̃ lꝫ ſufficiat ad nutrim̃tũ aliq̃lis reſtauratio dep̱diti ⁊ ꝯuerſio alim̃ti i alitũ: ad ꝫ tñ q̃ fiat augm̃tũ ñ ſuffic̃ q̃liſcũq̃ reſtauratio dp̱diti: imo oꝫ eẽ maiorẽ reſtaurationẽ q̃ fuerit dep̱ditio: q̃ cũ pl's ꝯuertit̃ de alim̃to i alitũ q̃ fuerit ipꝫ dep̱ditũ: oꝫ alitũ augm̃tari ⁊ fieri maioris q̃ꝫtitatis. alim̃tũ g̊ nutrit i eo q̃ q̃d: ſꝫ augm̃tat i eo q̃ q̃ꝫtũ: q̃ ſic augm̃tat q̃ ꝯuertit̃ maior q̃ꝫtitas alimẽti q̃ fuerit dp̱ditio: tc̃ .n. alim̃tũ augm̃tat ipꝫ alitũ. ⁊ fac̃ ip̃m maioris q̃ꝫtitatis. Oñſo alim̃tũ al'r ⁊ al'r ſũptũ eẽ obꝫ nutritiue ⁊ augm̃tatiue: reſtat videre quõ ſit obꝫ gñatiue. Scie^m g̊ q̃ ſic̃ alim̃tũ iq̃ꝫtũ ꝯuertit̃ i alitũ nutrit i eo q̃ q̃d: ⁊ augmẽtat i eo q̃ q̃ꝫtũ: ſic iq̃ꝫtũ ẽ aliq̃d ibi ſup̱fluũ fac̃ ad gñatõnẽ: ita q̃ ſem̃ qđ ẽ gñatõis p̃n^m ẽ ſup̱fluũ alim̃ti. Ex q̊ app̱ꝫ q̃ nutritia augm̃tatia ⁊ gñatiua pñt dici eadẽ po^a. nã illa eadẽ po^a p̱ quã digerit̃ alim̃tũ ⁊ reſtaurat̃ dep̱ditũ ⁊ nutritur aĩatũ: p̱ illã eadẽ p̃t fieri tãta ꝯuerſio q̃ ſit pluſq̃ dep̱ditio p̱p̱ qđ augm̃tabit̃ aĩal: ⁊ fiet maioris q̃ꝫtitatis. ſic ẽt p̱ illã eãđ po^am p̃t fieri tãta ꝯuerſio ⁊ tãta đcoctio alim̃ti q̃

ſi totū trāſeat ī ſubāz nutriti: ſʒ ibi ſit ſupfluū alimēti ⁊ fiet ſde ſem: q̄re nutritia augm̄tatia ⁊ gñatia ſt̄ aliq̄o vna poa. Et vnuz ⁊ idē eſt obiectū earum vt alimentū. al'r tñ ⁊ al'r cōſideratuz. ¶ Utruz aūt huic potentie cōi q̄ cōparatur ad nutritionez augmentū ⁊ generationē oportet ſupaddere aliq̄s potentias ſpāles nō eſt preſentis ſpeculatiōis. talia.n.tractāda eēnt ſup libro de nutrimēto ⁊ nutribili. ſufficiat aūt ad pñs ſcire idez eſſe obiectū qd̄ alit augmētat ⁊ eſt gñatiōis pn^m. pp qd̄ augmētatiua nutritiua gñatiua mō q̄ diximꝰ eadē potētia dici pñt. ¶ Deiñ cū dic̄.

Cō. 43. ¶ Videt̄ aūt eſſe alimētū cōtrariuz cōtrario: nō oē aūt oi. Sʒ q̄cūq; cōtrarioꝝ nō ſolū gñationē hñt ex inuicē: ſʒ ⁊ augmētū. Fiūt.n. m'lta ex inuicē: ſʒ nō oia augent̄: vt ſanū ex laborāte.

¶ Determinat de ipſo alimēto. circa qd̄ tria facit. q2 pmo dat ꝯditiōes alimēti. ſcdo ex his q̄ dixerat oñdit ꝙ alimētum ⁊ alitū nō eodē mō ꝯparant̄ adinuicē. 3o circa ptacta mouet dubiū qd̄dam. 2a ibi (Vident̄ aūt neq; illa) 3a ibi (Dubitationē aūt hʒ) Tāgit aūt duas ꝯditiōes alimēti. pma eſt ꝙ videt̄ aūt eē alimētū ꝯriū ꝯrio.i. ꝯrium alito. Secūda ꝯditio alimēti eſt ꝙ nutriat ⁊ augmentet alitū. iō ſubdit ꝙ nō oē aūt ꝯriū oi ſupp. ꝯrio eſt alimētū: ſed q̄cunq; ꝯrioꝝ nō ſolū gñationē hñt adiuicē: ſed ⁊ hñt augmentū: ita ꝙ vnū augmētat ⁊ nutrit aliud. talia.ſ. hñt rōnē alimēti. ⁊ ſubdit ꝙ fiūt multa ex inuicē: ſʒ nō oia talia ſe nutriūt ⁊ augmētāt vt fiat ſanū ex laborāte: laborās tñ nō eſt alimētū ſani. q2 nō nutrit nec ſaluat nec augmētat ipm. Sūt itaq; he due ꝯditiōes alimēti ꝙ ſit ꝯriū alito. ⁊ ꝙ hēat ſaluare ⁊ augmētare ipm. ¶ Deide cū dicit.

¶ Vident̄ āt neq; illa eodē mō adiuicē eē alimētū. Sʒ aq̄ qdē igni alimētū eſt: ignis aūt nō alit aquā. In ſimplicibꝰ qdē igit̄ corpibꝰ hoc eſſe vi' maxie: aliud qdē alimētū: aliud qd̄ alit̄.

¶ Oñdit ex his q̄ dixerat ꝙ alimentū ⁊ alitū nō eodē mō ꝯparant̄ adiuicē. iō ait ꝙ aūt vident̄ neq; illa eodem mō adinuicē eē alimētū. illa.n.ſ. alimētū ⁊ alitū nō eodez mō ꝯpant̄ adiuicez nec eodē mō ſunt alimētū adinuicē. nam alimētū alit alitū ⁊ ē alimētū eiꝰ: ſʒ alitū nō alit alimētuz nec eſt ipſiꝰ alimētū. g̊ alimētū ⁊ alitū nō eodē mō ꝯparātur adiuicē: ſed aq̄ qdē q̄ ſe hʒ vt alimentū ē alimētū igni. Ignis āt nō alit aquā. Et ſubdit ꝙ in ſimplicibꝰ qdē corporibꝰ. h̄ videt̄ eſſe maxie qd̄ alit̄. videlʒ ignis. patʒ. g̊ ꝙ aliud eſt qdē alimētū. aliō vo qd̄ alit̄: ⁊ al'r cōparat̄ alituz ad alimentū. al'r alimētū ad alitū. ¶ Nōn^m aūt ꝙ hic aq̄ accipit̄ p oī hūido. ⁊ vt pʒ ignis maxie nutrit̄ hūido ⁊ potiſſime hūido vnctuoſo cuiuſmodi ē oleū. ⁊ oē pingue. et etiā oē hūidū ſubtile. nā ⁊ vinū ſublimatū pp ſui ſubtilitatez maxie eſt cibꝰ ignis. Ignis g̊ q videt̄ ali tali hūido nō eodē mō ꝯparat̄ ad hūidū ſic hūmidū ad ipʒ. nā ignis nō alit humiduz vt flāma nō alit oleū: ſed ecōuerſo. Quō aūt iter corpora ſimplicia ignis maxie alat̄ fuit ſupiꝰ patefactum. ad pſens aūt ſcire ſufficiat ꝙ ex ſili qd̄ videmꝰ inter ignem ⁊ humidū: alimentū ⁊ alituz nō eodez modo adinuicem ꝯparant̄. ¶ Deinde cū dicit.

Cō. 44. ¶ Dubitationē āt hʒ. Dñt.n. hi qdē ſil'e ali ſil'i: ſicut ⁊ augeri: aliȷ́s aūt ſicut diximus ecōtrario videt̄ ali cōtrarium contrario.

¶ Mouet circa ptacta dubiū quoddā. circa qd̄ tria facit. q2 pmo mouet hꝰ dubium. ſcdo obycit ad alteram partē. tertio ſoluit dubium ꝓpoſitū. ſcda ibi (Tanq; ipoſſibile) tertia ibi (Utruz aūt ſit alimentū) Dicit. ergo dubiū aūt habet quomodo ſe habeat alimentū ad alitum. dicunt.n. quidam ſimile ſimili ali. ſicut ⁊ augeri: fuit aūt cōis opio phorum ꝙ ſimile ſimili auget̄. ⁊ ex hoc aliqui volebāt arguere ꝙ ſimile ſimili alat̄. ſic ergo videt̄ quibuſdam. ſed alys ſicut diximus in libro de generatione econtrario videtur. dicunt enim ſimile nō ali ſimili: ſed contrariuz cōtrario. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Tanq; ipoſſibile ſit ſil'e a ſil'i: alim̄tū mutari: ⁊ decoq. Mutatio āt oīs ī ꝯriū: aut ī mediū.

¶ Obycit ad alteram partez queſtionis oſtendens ꝙ contrarium contrario alatur. circa qd̄ duo facit ſm ꝙ dupl'r oſtēdit ītentuz ibi. (Adhuc aūt) cōtinuetur autez ſic. bene dictuz eſt cōtrariū cōtrario ali ⁊ nō a ſimili. tanq; ipoſſibile ſit ſimile a ſimili ali. alimentū eniz mutari ⁊ decoqui oportet. mutatio autem in omnibus aut eſt a contrario in contrarium: aut eſt in medium. nam medium comparatum ad contrarium induit rationem alterius cōtrary. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Adhuc aūt patit̄ aliquid alimentuz ab eo qd̄ alit̄: ſed nō hec ab alimēto ſicut nec inſtructor a materia. Sed ab illo hoc. inſtructor aūt mutatur ſolum in actum ex ocio. Cō. 45.

¶ Adducit ſecūdam rōnem dicens. ꝙ adhuc alimentum patitur aliquid ab eo qd̄ alit̄. ſed hoc qd̄ alit̄ non patit̄ ab alimento. ſicut neq; inſtructor.i. artifex nō patit̄ a materia: vt carpētarius nō patitur ab archa. ſed hoc.ſ. materia patitur ab illo.i. ab īſtructore vel artifice. īſtructor autez ſolum mutatur ex ocio in actū vt ſi prius nō operabatur. poſtea operet̄ pus fuit ocioſus. ⁊ poſtea eſt in actu ⁊ in ope rari. dupl'r ergo ꝓbat̄ ꝙ alimētum patit̄ ab alito. pmo q2 decoquit ipm. ſcdo q2 ꝯparat̄ ad ipm vt artifex ad archā. ¶ Notanduz autem duas rationes factas eſſe ꝓbantes alimētum eſſe contrarium alito. quarum pma potiſſime īnititur huic ꝙ alimētum mutat̄ in alituz ⁊ mutatio non eſt niſi in cōtraria. ſecūda vero īnititur huic qd̄ alimētuz patitur ab alito. et nihil patitur a ſimili. ſed a cōtrario: he tamen due rationes ſe conſequuntur: ⁊ vna eſt fulcimētū alterius. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Utrū aūt ſit alimentū qd̄ vltimo aduenit: aut qd̄ primo hʒ d'riam. Si vero vtrūq;: ſʒ hoc quidem nō coctuz: illud coctū: vtrobiq; vtiq; contingit alimentū dicere. Inquātū.n. nō coctuz: cōtrarium cōtrario alit̄: inquātū coctū: ſil'e ſil'i. Quare manifeſtum quod dicunt quodāmodo vtriq; ⁊ recte: ⁊ non recte.

¶ Soluit ad qōnez ꝓpoſitam dicens. ꝙ habʒ d'riaz vtruz ſit alimētū qd̄ vltimo aduenit aut qd̄ pmo.i. refert log de alimento pmo anteq; ſit cōuerſuz ⁊ coctū: ⁊ vltio.i. poſtq; eſt iaz coctū ⁊ digeſtū. ſi aūt vtrūq;.i. ſm vtrūq; cōiter loquamur de alimēto: ſʒ tñ differt. q2 hoc qdez eſt nō coctū. illud vero eſt coctū: vtrobiq; vtiq; cōuenit alimētū dicere. ſed aliter ⁊ aliter de eo eſt loquēdum. q2 inquantū non coctū ꝯriū ꝯrio alit̄. inq;tū aūt coctū ſil'e ſimili. q̄re manifeſtum eſt qd̄ dicūt quodāmodo vtriq; ⁊ recte ⁊ nō recte. ¶ Notādū aūt ſic ſoluere h̄ phm de alimēto qōnez ⁊ de alito ſicut ſoluit eā in de gñatione de actiuo ⁊ paſſiuo vbi dicitur ꝙ agēs ⁊ patiens in pncipio ſunt diſſil'ia: in fine āt ſil'ia: ſic in pnº alimētū anq; ſit coctū eſt diſſil'e alito. ī fine ſil'e. g̊ nec ē ſimpl'r aſſerēdū ꝯriū ꝯrio ali: nec ꝙ ſil'e ſil'i: ſʒ ē. vt ſic: ⁊ ē. vt nō. vt ē p hita māifeſtū. ¶ Deide cū dic̄.

¶ Qm̄ aūt nihil alit̄ nō pticipās vitā. aiatū vtiq; erit corpꝰ qd̄ alit̄ inq;tū aiatū: q̄re ⁊ alimentum per ſe ad aiatū eſt: ⁊ nō ſm accidens. Cō. 46.

¶ Deteriat d̄ actibꝰ vegetatīe. circa qd̄ 3ia fac̄ ſʒ ꝙ 3r pōit̄

UVA. BHSC. IyR_077_1

eſſe actus vegetatiue.vꝫ. alere augere ⁊ generare. primo determiat de ipſo alere. ſcðo de augmētatiōe. 3° de gñatiōe.2ª ibi.(Eſt aūt alterū)3ª ibi(Et gñationis)Dicit ğ. qm̄ aūt nihil alit̄ nō participās vita:aīatū vtiqꝫ erit corpꝰ qð alit̄ inq̄ꝫtū aīatū eſt.q̄re alimētū eſt aliqð aīatū ſuppleordinatū ⁊ ī potētia ad ip̄m.⁊ ħ nō ꝭm accn̄s: ſed ꝑ ſe. pꝫ ergo q̄d eſt alere ꝑ ſe. Nam ſi alimētū ſic ꝑ ſe ordinatur ad alitū ⁊ eſt in potētia ad ip̄m ⁊ ſaluat ip̄m: alere ⁊ nutrire vel ipſa nutritio nihil aliud eſt q̄ꝫ ꝯuerſio alimenti in alitū ⁊ ſaluatio eius qð alit̄. ¶ Deinde cū dicit.

Cō.47 ¶ **Eſt aūt alterū alimēto ⁊ in augmēto eē: ſecūdū.n. ꝙ q̄ꝫtū aliqð aīatū eſt augmētatiuū: ꝭm aūt ꝙ hoc aliq̄d et ſub̄a: alimētū ē. Saluat.n. ſubſtātiā: et vſqꝫ ad hoc ē quouſqꝫ alat̄.**

¶ Determinat de ipſa augmētatiōe dicēs. ꝙ alterū eſt eē diffinitiuū vel altera eſt rō alimēto ⁊ augmētatiuo. nam nutrimētū alr̄ augmētat alr̄ alit. nā ꝭm q̄deꝫ ꝙ nutrimētum eſt aliq̄d q̄ꝫtuꝫ augmētatiuū eſt aīati.ꝭm aūt ꝙ eſt ħ aliq̄d ⁊ ſub̄a eſt alimentū.nā nutrimētū ſaluat ſub̄aꝫ aliti vt eſt ħ aliud ⁊ ſub̄a ⁊ vſqꝫ ad ħ eſt.i. hꝫ eē ⁊ ſaluat̄ alitū ip̄m quouſqꝫ alat̄.i.q̊uſqꝫ pōt accīꝑe nutrimētū. ex dr̄ia ğ quā hꝫ alimētū ex eo ꝙ alit ⁊ augmentat. q꞉ alit ī eo ꝙ q̄d: ⁊ augmētat in eo ꝙ q̄ꝫtū patere pōt q̄d eſt augmētare ⁊ q̄d eſt nutrire. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Et gñatiōis aūt factiuū eſt qð nō eiꝰ qð alit̄: ſed quale id qð alit̄: iā.n. eſt ipſa ſub̄a: generat autem nihil ipſum ſeipſum: ſed ſaluat.**

¶ Determinat de actu gñatiōis vel de ipſo gñare dicēs. ꝙ potentia vegetatiua vel ip̄m vegetatiuū eſt factiuū gñatiōis nō eiꝰ qð alit̄: ſed q̄le eſt id qð alit̄. potētia.n. gñatiua nō eſt p̄ncipiuꝫ gñatiōis eiꝰ qð alit̄ nec eiꝰ in q̊ ē: ſed eiꝰ qð eſt tale q̄le eſt id qð alit̄ ⁊ qð eſt ſil'e ſibi. Qꝛ aūt ſic ſit pꝫ. q꞉ iā eni ſub̄a q̄ alit̄ eſt: qð aūt generat̄ nō ē. nihil autē gñat ſeip̄m ſed ſaluat. potētia ğ vegetatiua pōt nutrire ⁊ ſaluare illud in q̊ ē. ſꝫ nō pōt gñare ipꝫ. q꞉ ip̄m iā ē ⁊ nihil ſeip̄m gñat. ¶ Notādū āt ꝙ aliq̄d ē expediēs indiuiduo: aliq̄d v̊o expediēs ſpēi. alimētū aūt q̄ꝫtū ad aliq̄d ꝯuertit̄ in alitū. q̄ꝫtū v̊o ad aliq̄d tranſit in ſemē. Illud ğ qð ꝯuertit in alitū ordiauit nā pro ꝯſeruatiōe idiuidui: ſꝫ illud qð trāſit in ſemē ordiauit ad ꝯſeruationē ſpēi. ſupfluū igitur alimēti ē ſemē. q꞉ eſt ſupfluū indiuiduo in q̊ ē: ſꝫ nō ē ſupfluū ſpēi: ad cuiꝰ ꝯſeruationē ordinat̄: q̄re ſi ſemē nō ordinat̄ ad gñationē eiꝰ in q̊ ē: ſꝫ ad gñationē ſil'is in ſpē: bene dcm̄ ē ꝙ vegetatiua nō ē factiua gñatiōis eiꝰ in q̊ ē. ſꝫ eiꝰ qð eſt q̄le ip̄m eſt ⁊ ſil'e ſibi. ¶ Deide cuꝫ dicit.

Cō.48 ¶ **Quare hꝰ aīe p̄icipiū potētia ē pol'is ſaluare. Suſcipiēs ip̄aꝫ ꝭm ꝙ ē hꝰ. Alimētū aūt ꝑparat opōnē. vn̄ priuatū alimēto nō pōt eē.**

¶ Poſtq̄ꝫ determinauit de obto vegetatiue potentie ⁊ de actibꝰ eius. In ꝑte iſta determiat de ipſa potētia vegetatiua diffiniēdo ip̄aꝫ. circa qð duo facit. ꝭm ꝙ duplicē diffōnem aſſignat. 2ª ibi(Qm̄ aūt a fine)Circa p̄mū duo facit. q꞉ p̊ diffinit potētiā vegetatiuā. 2°. q꞉ diffiniēdo hāc mentionē fecerat de alimēto: ne laboret in equoco oñdit q̄uo ad ip̄m nutrire ⁊ ad ip̄m alere diuerſimode ꝯparatur ibi (Qm̄ aūt ſūt tria) Cōtinuet̄ aūt ſic. dictū eſt ꝙ alimētuꝫ ſaluat ſub̄aꝫ aliti. ⁊ q꞉ potētia vegetatiua eſt potētia q̄ alit̄ aīatū. q̄re manifeſtū ē ꝙ hꝰ aūt p̄ncipiū nutritiuū ē q̄daꝫ potētia aīe pol'is ſaluare ſuſcipiēs ip̄am: ꝭm ꝙ hꝰ ē. Eſt ğ diffō vegetatiue ꝙ eſt potētia q̄ ꝭm ꝙ hꝰ ē hꝫ ſaluare ſuū ſuſceptiuū. Et ſubdit ꝙ alimētū aūt ꝑparat. i. ē mā̄ ꝑparata ⁊ ꝓpria opatiōi hꝰ potētie. vn̄ p̄uatum alimēto nō pōt eſſe ideſt nō pōt durare in eē. ¶ Notādū āt ꝙ alimētuꝫ ē mā̄ ꝑparata. i. ꝓpria potētia vegetatiue ſic̄ ferrū eſt ꝓpria mā̄ artis fabrilis. q̄re ſic̄ ſine ferro ars fabrilis nō pt̄ exercere opōnes ſuas: ſic nō pōt potentia vegetatiua ħ facere ſine alimēto. opus ergo vegetatiue qð eſt ſaluare aiatum ſine alimento fieri non poterit: ꝓpter qð alimēto ſubtracto neceſſe eſt animatum perire.

Dubitaret forte aliq̄s. q꞉ cū potētia vegetatiua ſit actiua: ⁊ alim̄tū ꝯparetur ad ip̄aꝫ ſic p̄ncipiū paſſiuū: nō videt̄ bn̄ dcm̄ ꝙ alimētum ꝑparet opōnē vegetatiue potētie. q꞉ tūc ꝯpararet̄ ad ip̄am nō vt paſſiuū: ſꝫ vt actiuū. ¶ Dōꝫ ꝙ vt ſupra patuit eo ipſo ꝙ ꝓpa forma req̄rit ꝓpriā mām̄: ⁊ ꝓpriꝰ actꝰ req̄rit ꝓpriū ſuſceptiuū: oꝫ ꝙ rō agēdi nō ſolū ſit forma. ſꝫ ēt mā̄: vt ſanamur nō ſolū ſanitate: ſꝫ ēt corpore. ğ eo ipſo ꝙ actꝰ ſaluatōis: quā facit potētia vegetatiua in corꝑe aiato agit ipꝫ mediāte alimēto: corpꝰ aīatū nō ſolū ſaluat̄ potētia vegetatiua tanq̄ꝫ p̄ncipio actiuo: ſꝫ ēt ſaluat̄ alimento tanq̄ꝫ p̄n°paſſiuo: circa qð opat̄ potētia vegetatia ꝯuertēdo ipꝫ in ſub̄aꝫ aliti. q̄re alimētū ē aliq̊ mō cā ⁊ rō ꝙ ſaluet̄ aīatū: ꝑꝑ qð nō immerito dr̄ eſſe qðdā ꝑparamētū ad hoc opꝰ qð eſt ſaluare aīatū. ¶ Deide cū dicit.

¶ **Qm̄ aūt ſunt tria: qð alit̄: ⁊ quo alit̄: ⁊ alēs. Alens q̄dē eſt prima aīa: qð vero alit̄ eſt hn̄s hāc corpꝰ: quo vero alit̄: alimentum.** Cō. 49.

¶ Quia dixerat ꝙ potētia vegetatiua ſaluat aīatū alendo ip̄m: ⁊ dixerat ꝙ ⁊ alimētū ꝑparat hāc opōnē. q꞉ ēt ipꝫ alimentū ſaluat ⁊ alit aīatū: ne laboret in equoco: oñdit q̄uo ħ diuerſimode hꝫ eē dicēs: qm̄ āt tria ſūt qð alit ⁊ qð alit̄ ⁊ quo alit̄ alens q̄dē p̄mo ⁊ p̄ncipalr̄ eſt aīa p̄ma. i. vegetatiua. qð v̊o alit̄ eſt corpus hn̄s hāc aīaꝫ vegetatiuam. q̊ v̊o alit̄ eſt alimētū. diuerſimode ğ ꝯparat̄ ad ip̄m ſaluare. ⁊ ad ip̄m alere potētia vegetatiua ⁊ alimētū. q꞉ potētia vegetatiua eſt alēs ⁊ ſaluās actiue: ſꝫ alimentuꝫ eſt illud qð patitur: ⁊ qð cōuertitur in alitum ⁊ per hꝰ conuerſionem alimentum eſt id quo animatum alit̄ ⁊ ſaluatur. ¶ Notandum auteꝫ ꝙ omnes operatiōes quas videmus in corpore efficit anima mediātibus potentijs: ita ꝙ ideꝫ opus eſt ab anima ⁊ potentia: ſed ab anima eſt tanquā a cauſa p̄ncipali ⁊ prima. a potentia vero tanquaꝫ ab immediata ⁊ ꝓxima. vnde potentia ſenſitiua eſt qua ſentimꝰ: ſed anima eſt p̄ncipiuꝫ ſentiens ⁊ potentia vegetatiua eſt alens: ſed anima vegetatiua eſt p̄ncipiū alens. Et quia ſic ſe habet anima reſpectu potentiaruꝫ: nō curat ph̄s qð attribuitur potentijs attribuere anime ⁊ econuerſo. vnde cuꝫ loquitur de anima vegetatiua ꝙ eſt p̄ncipium alens: ſtatiꝫ intelligenduꝫ eſt de potentia ꝙ ſit alens: immo in hoc loco cum vellet loqui de potentia vegetatiua ꝙ eſſet alens locutus eſt de anima ꝙ eſſet principium alens. innuens qð dicto hoc de anima. intelligeretur ⁊ idem de potentia. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Qm̄ aūt a fine appellari oīa iuſtum eſt: finis aūt eſt generaſſe quale ipꝫ erit: vtiqꝫ prima aīa generatiuum quale ipſum.**

¶ Ponit ſecundam diffinitioneꝫ ſumptā reſpectu operis generationis. Et q꞉ ad opus generationis ⁊ ad alia opera anime concurrunt diuerſa organa. ideo tria facit. quia primo ponit diffinitionem predictam. ſecundo diſtinguit de organis ⁊ inſtrumentis ipſius anime. tertio epilogat circa determinata. ſecūda ibi(Eſt autem quo alitur)tertia ibi (Figuraliter quidē igitur)Dicit ergo. quoniaꝫ aūt a fine iuſtuꝫ eſt omnia appellari ⁊ denominari. finis aūt anime vel potentie vegetatiue eſt generare tale animatū quale eſt ip̄m in quo eſt aīa prima. i. vegetatiua: vel etiā ipſa potentia vegetatiua erit generatiua talis animati quale eſt

UVA. BHSC. IyR_077_1

ipſum in quo eſt hꝯ anima vel huiꝰ potentia. ¶ Notandum aũt ꝙ pͥmus actus vegetatiue potentie eſt nutrire. ſcd̃s eſt augere. ⁊ hic eſt ꝑfectioꝛ ꝙ̃ pͥmus. tertius eſt generare ſibi ſiſe: ⁊ iſte ꝑfectioꝛ eſt oĩbus alijs. qꝛ vnũqd̃qꝫ ꝑfectuꝫ eſt cũ põt ſiſe generare. ꝓducere ergo ſiſe dicit̃ eẽ finis hꝯ potentie. qꝛ hic actꝰ eſt ꝑfectioꝛ oĩbus alijs.

Dubitaret forte aliqͥs. vtrũ potẽtia vegetatiua poſſit diffiniri ꝑ iſtũ actuꝫ q̄ eſt generare. et videt̃ qd̃ nõ. nã generatio eſt q̃dã mutatio ad ſubalẽ formã. g̃ gn̄atio nõ dꝫ attribui potentie q̄ eſt qd̃dã accidẽs: ⁊ q̃dã potentia aĩe. ſed attribui dꝫ ipſi aĩe q̄ ẽ ſubal̃ forma. Ad hoc idẽ videt̃ facere lr̃a phi q̄ nõ dicit potentiã eſſe pͥncipiũ gn̄atiuuꝫ q̃le ipm: ſed aĩaꝫ. ¶ Dñm ꝙ oĩa opera exercet aĩa mediãtibꝰ potẽtijs eo ꝙ eſſentia forme ĩmediate eſt pͥncipiũ eſſendi nõ opandi. ⁊ qꝛ opera fluunt ab aĩa mediãtibꝰ potẽtijs. iõ dicebat̃ ſupꝛa hꝯ opa eſſe ab aĩa tanq̃ꝫ a cã pͥncipali: ⁊ a potẽtia tanq̃ꝫ a ꝓxima. vñ dicebat̃ ꝙ potentia eſt operãs: ſed aĩa eſt pͥncipiũ operans: vel potẽtia eſt rõ operãdi ꝓxima: aĩa v̓o rõ operãdi pͣ: cõiter itaqꝫ in opibꝰ aĩe appꝫ ea eẽ ab aĩa mediãtibꝰ potentijs. ¶ Sed forte dubiũ ẽ alicui de ope gn̄atõis. qꝛ cũ gn̄atio terminet̃ ad ſubalẽꝫ formã potentia q̄ eſt q̃daꝫ ꝓprietas ⁊ qd̃dã accn̄s videt̃ agere vltra ſuã ſpẽm ſi ꝯparetur ad gn̄ationẽ. ¶ Sciendũ g̊ ꝙ nõ eſt ĩconueniẽs aliqͥd agere vltra ſuã ſpẽm in v̓tute alteriꝰ ⁊ vt eſt oꝛganũ ⁊ inſtrumentũ alicuiꝰ. ipſa g̊ potentia vegetatiua inq̃ꝫtũ ẽ oꝛganuꝫ ⁊ inſtr̃m aĩe facere poterit ad gn̄ationẽ. erit g̊ potẽtia generãs vel rõ gn̄atiõis: ſꝫ aĩa erit pͥncipiũ generans ⁊ pͥma rõ gn̄atõis. ¶ Et per hoc pꝫ ſol̓o ad rõnẽ pͥmã. ꝙ v̓o addebat̃ de phõ. qꝛ ſpãliter videt̃ mẽtionẽ facere de aĩa pꝫ ꝑ iaꝫ dicta ꝙ qꝛ hꝯ opa ſunt ab aĩa ⁊ a potẽtijs: cũ phs facit mẽtionẽ de vno: ĩtendit ꝙ fiat mẽtio de alio. vtriuſqꝫ ergo poterit eſſe diffõ data ⁊ aĩe ⁊ potentie. Nec repugnat h̓ ſuperioꝛibꝰ dictis: vbi diximꝰ ꝙ ibi de aĩa dabant̃ ſpãles diffõnes: nã ⁊ de ea notificatiões ſuperiꝰ date. ⁊ q̃ hic tradunt̃ ⁊ pl̓es alie ſpãles notificatiões dari poſſunt.

Alterius forte dubitaret aliqͥs. cũꝫ phus diffiniat aĩaꝫ vel potentiã vegetatiuam ab actu nutriendi ⁊ ab ope gn̄ationis: q̃re nõ diffinit ipſam ab ope augmẽti: cũ tñ opus augmẽti ꝑfectiꝰ ſit ope nutritiõis. ¶ Dñm eſt ꝙ cũ pl̓es actus attribuimꝰ vni: ſi ab aliquo illoꝝ actuũ notificamꝰ illud ⁊ nõ ab alio q̃ꝫtuꝫ ad p̄ſens ſpectat ex duplici cã põt contingere. pͥmo ſi ille actus magis inſeꝑabiliter adheret ei. Scd̃o ſi eſt finis illoꝛuꝫ ⁊ ꝑfectioꝛ alijs. nã a fine dignũ eſt oĩa appellari. ideo eſt g̊ ꝙ aĩa vel potentia vegetatiua diffinit̃ a duplici ope. vꝫ. nutritiõis ⁊ gn̄atiõis: ſed nõ ꝓpter eandeꝫ cãm: ſꝫ ab ope nutritiõis notificat̃ tanq̃ꝫ ab eo qd̃ magis ei inſeꝑabiliter adheret. nã quãdiu aĩatuꝫ viuit tãdiu nutrit̃. Ab ope v̓o gn̄atiõis notificat̃ tanq̃ꝫ ab eo qd̃ eſt finis alioꝝ ⁊ ꝑfectiꝰ alijs. ſed ab ope augmenti nõ dat̃ ſpãlis notificatio. tum qꝛ hoc opus non adheret inſeparabil̓r aĩe vegetatiue vel potentie. tum etiam quia nõ eſt alioꝛum finis nec perfectius alijs. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ.50 ¶ **Eſt aũt quo alit̃ dupl̓r: ſicut ⁊ quo gubernatur. ⁊ manꝰ ⁊ themõ: hoc q̃dẽ mouẽs ⁊ motũ: illd̓ aũt mouẽs ſolũ. O ẽ aũt alimẽtũ neĉarium eſt decoqui: opat̃ aũt decoctionẽ calidũ. Vñ omne animatum habꝫ caloꝛem.**

¶ Diſtinguit de inſtrumẽtis ipſius aĩe vegetatiue vel nutritiue dicens. ꝙ eſt aũt quo alit̃ dupliciter ſicut ⁊ quo gubernat̃ vt manus ⁊ themon. Sicut g̊ nauta hꝫ duo inſtrumenta. vnũ cõiunctuꝫ qd̃ nõ mouet̃ ab extrinſeco vt manum. ⁊ aliud ſeparatũ qd̃ mouetur ab exterioꝛi pͥncipio vt themon. ſic aĩa vtit̃ caloꝛe nãli tanq̃ꝫ inſtrumẽto cõiũcto ⁊ alimento tanq̃ꝫ ſeꝑato: iõ ſubdit ꝙ hoc q̃dẽ. ſ. inſtrumẽtum ſeparatũ eſt mouẽs ⁊ motũ. illud aũt. ſ. inſtrumentũ ꝯiunctũ eſt mouens ſolũ ꝙ vero p̄ter alimentũ opoꝛteat dare ipſi anime aliqd̃ oꝛganũ quaſi cõiunctũ cuiuſmodi ẽ caloꝛ naturalis. pꝫ. qꝛ oẽ alimentũ neceſſariũ eſt poſſe decoqui. operat̃ aũt decoctioneꝫ calidũꝫ. omne aũt aĩatum hꝫ caloꝛem quaſi oꝛganũ quo decoquit alimentũ. ¶ Notandum aũt ꝙ quicquid vtitur aliquo in obſequium ſui põt dici oꝛganuꝫ ⁊ inſtrumentũ eius: q̃re cum anima vtatur alimẽto ⁊ caloꝛe naturali in ſui obſequiũ omnia talia poſſunt dici oꝛgana ⁊ inſtrumenta eius. ¶ Notanduꝫ ẽt ꝙ oꝛganum ſeparatuꝫ vt themon dicit̃ mouere motum: ſed oꝛganum cõiunctuꝫ vt manus ſicut cõiter ponit̃ dicitur mouere nõ motum. nõ qꝛ nullo modo moueat̃: ſed qꝛ non mouet̃ ab exterioꝛi pͥncipio. ¶ Vel poſſumus aliter exponere lr̃am ⁊ ſine magna calũnia: vt li mouens motũ referat̃ ad qd̃cunqꝫ oꝛganuꝫ ſiue ſit cõiunctũ ſiue ſeꝑatũ. ſed mouens ſolũ referat̃ ad agens pͥncipale: qd̃ in actione illa eſt mouẽs tm̃. in opere g̊ nutritiõis ꝑ ſe loquẽdo aĩa ẽ mouẽs tm̃: ſed oꝛgana ipſiꝰ aĩe in hꝯ opere mouẽt mota. q̃ oꝛgana dupl̓r diſtinguunt̃. qꝛ quedã ſunt cõiuncta q̃dam vero ſeparata. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Figuraliter quidem igit̃ alimentum quid ſit dictum eſt. Certificandum autem eſt poſteriꝰ de ipſo in ꝓprijs rõnibus.**

¶ Epilogat circa determinata dicẽs. ꝙ dictũ eſt de his figuraliter. i. ſuperficialiter vel typo vt exponit themi. ſed poſteriꝰ certificãdũ ẽ de alimẽto ꝓprijs rõnibꝰ. dr̃ ãt phꝫ feciſſe quẽdã ſpãlẽ librũ de nutrimẽto ⁊ nutribili: q̄ nõdũ ad nos ꝑuenit. vbi dr̃ ſpãles rões tradidiſſe d̓ ipo alimñto.

Determiatis aũt his dicamꝰ cõiter de oi ſenſu. Sẽſus ãt i ipſo moueri ⁊ pati aliqͥd accidit: ſicut dcm̃ ẽ. Videt̃. n. q̃daꝫ alteratio eſſe. Aiũt aũt q̃daꝫ ſiſe a ſiſi pati. Hoc aũt q̃uo poſe: aut ĩpoſe: dictuꝫ eſt in vl̓ibꝰ rõnibus de agere ⁊ pati. Cõ.51

¶ Poſtq̃ꝫ phs determinauit de vegetatiuo. In parte iſta determinare incipit de ſenſitiuo. circa qd̃ duo facit. quia pͥmo inquirit quo modo ſe habꝫ ſenſus ad ipſum ſenſibile. In ſecunda parte determinat de vnoquoqꝫ ſenſu ⁊ de vnoquoqꝫ ſenſibili ibi (Dicendum autem ſm̃ vnumquẽqꝫ ſenſuꝫ.) ¶ Ad euidẽtiaꝫ autẽ pͥme partis ſciendum ꝙ ſenſus reſpectu ſenſibilis quaſi tria ſoꝛtitur. pͥmo quia eſt quedam potentia paſſiua. ſecũdo hꝯ potentia eſt reducibilis ad actum. tertio reduci habet ad actum per ꝓpꝛiũ ſenſibile vel ꝓpꝛium actum. Duo ergo facit. quia pͥmo oſtendit ſenſum eſſe potentiam paſſiuaꝫ reducibilem ad actuꝫ per ꝓpꝛiuꝫ ſenſibile. ſcd̃o vt melius pateat quomõ ſenſus eſt potentia paſſiua. ⁊ quomodo eſt reducibilis ad actuꝫ diſtinguit de ipſa potẽtia ⁊ de ipſo actu ibi (Diuidẽdum aũt de potentia ⁊ actu) Circa pͥmuꝫ tria facit ſm̃ ꝙ tria inueſtigat de ipſo ſenſu ⁊ de ipſo ſenſibili. pͥmo enim oſtendit ſenſum eſſe potentiaꝫ paſſiuam. ſecũdo declarat ipſam potentiaꝫ eſſe reducibilem ad actuꝫ. tertio ꝓbat ꝙ talis potentia reduci hꝫ ad actum per ꝓpꝛiũ ſenſibile vel ꝓpꝛium actuꝫ. 2ͣ ibi. (Quoniaꝫ autem ſentire) tertia ibi. (Omnia auteꝫ patiunt̃) Circa pͥmuꝫ duo facit. ſm̃ ꝙ dupliciter ꝓbat intentum. ſcd̃a ibi (Habet aũt dubitatõeꝫ) Dicit ergo ꝙ determinatis auteꝫ his que diximus de vegetatiuo dicamus cõiter de omni ſenſu. ⁊ ſubdit ꝙ ſenſus auteꝫ accidit. i. fit vel accidit ipm fieri in ipſo moueri vel pati aliquid: ſicut dictum eſt pͥus vt in libꝛo phy. videtur enim vt ibideꝫ traditũꝫ eſt ſenſus eſſe alteratio q̃daꝫ. ſi g̊ ſenſus eſt in quodã pati ⁊ in quodã alterari ſiue in q̊dam

UVA. BHSC. IyR_077_1

moueri ſenſus eſt potentia paſſiua. ⁊ ſubdit ꝙ aiunt autē quidā ⁊ ſimile a ſimili pati. Ꝭ aūt quō poſſibile ⁊ quō impoſſibile dictū eſt in vlibus rōnib⁹ de agere ⁊ pati. i. dc̄m eſt in de generatiōe capitulo de actiuis ⁊ paſſiuis. Ex illo ergo capitulo ſciri pōt vtrū paſſio a ſimili vł a ꝯrio ſit: ꝓpter qđ ſciri pōt vtruȝ ſenſus patiatur a ſenſibili ſimili vł a contrario. ℭ Deinde cum dicit.

Cō. 52. ℭ Habet aūt dubitatiōnē: ꝓp qđ ſenſuū ipſorū nō ſit ſenſus: ⁊ q̄re ſine his q̄ ſūt extra nō faciūt ſenſuȝ: in exn̄te in igne ⁊ terra ⁊ alijs elemētis quorū ē ſenſus ꝑ ſe: aut ſm accn̄tia his.

ℭ Adducit ſcđaȝ rōnē ꝓbantē ſenſuȝ paſſiuā potentiā eē. circa qđ duo facit. q2 pmo pmittit q̄ones quaſdā. 2° ſoluit q̄ones illas ex quaꝝ ſolōne oſ̄dit ſenſuȝ eē potētiā paſſiuaȝ ibi (Manifeſtū igit̄ ē) Dicit ḡ ꝙ hȝ aūt dubitationē ꝓp qđ ipſoꝝ ſenſuū nō ſit ſenſus. i. q̄re ſenſus non ſentit̄: ⁊ rurſus hȝ q̄onē: q̄re nō faciūt ſenſuȝ ſine his q̄ ſunt extra. i. ſine exterioꝛib⁹ ſenſibilib⁹ vt i exn̄te igne ⁊ terra ⁊ alijs el'tis quoꝝ ē ſenſus ꝑ ſe: aut ē ſenſus ꝑ ſe ſm accn̄tia his. Dubitat̄ ergo quare nō ſit ſenſus in actu ſine el'tis ⁊ ſine accn̄tib⁹ el'toꝝ quoꝝ eſt ꝑ ſe ſenſus. ℭ Deīde cū dic̄.

ℭ Manifeſtū igit̄ eſt ꝙ ſenſitiuū nō eſt actu: ſȝ potētia tm̄. vn̄ nō ſentiunt: ſicut cōbuſtibile nō cōburit̄ ipm̄ a ſe ipſo ſine cōbuſtiuo: ꝯbureret .n. ſeipm̄ ⁊ nihil īdigeret actu ignem eſſe.

ℭ Soluit q̄ones ꝓpoſitas ex q̄ ſolōne ꝓbat̄ intentum. q2 oſ̄dit ſenſuȝ eē paſſiuā potentiā. iō ait. manifeſtū ē igr̄. q2 ſenſitiuū nō ē actu. ſed potētia tm̄. vn̄ nō ſentiunt ſenſus ſeipſos nec ſentiūt ſine exterioꝛib⁹ ſenſibilib⁹. nā ſic ꝯbuſtibile n̄ ꝯburit ſeipȝ ſine exterioꝛi ꝯbuſtiuo. ꝯbureret. n. ſeipm̄. i. ꝑ ſeipm̄ ⁊ nihil īdigeret eē actu ignē: ſi ſupple ꝯbuſtiuū ſit̄ cū Ꝭ ꝙ eſt in potētia paſſiua vt ꝯburat̄ eēt in potētia actiua vt ꝯbureret. ⁊ q2 ſil'e ē de ſenſu oȝ ſenſum ſm ꝙ hꝫ eſſe in potentia paſſiua tm̄.

Dubitaret forte aliqs. q2 videt̄ falſū eē ꝙ ſupra dixit. vȝ. ꝙ ipſoꝝ elemētoꝛū ē ſenſus ꝑ ſe. cū. n. ignis ⁊ terra ſubam nominent: cū ſuba ſentiat̄ ꝑ accn̄s: ei⁹ nō erit ſm ſe ſenſus. ℭ Dōm ē ꝙ aliqđ ſentiri ꝑ ſe pōt itelligi dupl'r. vł q2 ꝑ ſe agit in ſenſuȝ ⁊ ſic cal'a ⁊ frigida ⁊ cetera talia ⁊ q̄ ſunt hꝫ ſūt ꝓpria ꝑ ſe ſenſibilia. Alio° dn̄r ſenſibilia ꝑ ſe. nō q2 ſm ſe agāt in ſenſum. ⁊ Ꝭ mō el'ta nō dn̄r eſſe ſenſibilia ꝑ ſe: ſȝ q2 ꝑ ſe cōpetit eis hr̄e accn̄tia illa ſm q̄ agūt in ſenſuȝ. ⁊ Ꝭ mō el'ta dicunt̄ eē ſenſibilia ꝑ ſe. q2 calitas ⁊ frigiditas ⁊ hꝫ q̄litates q̄ ꝑ ſe agunt in ſenſuȝ ſūt ꝑ q̄litates elemētoꝝ. ide eſt ꝙ qđ phs nō aſſeruit ſimpl'r elemēta ꝑ ſe ſentiri: ſȝ ait ꝙ elemētoꝝ erat ꝑ ſe ſenſus aut ſm accn̄tia ipſis elemētis. ⁊ q2 ſi ipſa elemēta ſentiunt̄. Ꝭ ē ꝓp accn̄a eis īherētia. ⁊ ſi dn̄r ſentiri ꝑ ſe Ꝭ ē q2 illa accn̄tia q̄ per ſe ſentiunt̄ eis inſūt ꝑ ſe. Soluit̄ ēt al'r qđ tacta ſic: vt loq̄t̄ phs ſm opiōnē alioꝝ dicentiū itellectū ⁊ ſenſuȝ idē eē: qđ ſi veꝝ eēt cū itellꝰ ſit cognitiuꝰ ſubarū eēt ⁊ ſenſus cognitiuꝰ ſubaꝝ. Jō ait ꝙ ſenſus ꝑ ſe vel ſentit ipſa el'ta ⁊ ipſas ſubas el'toꝝ q̄tū ad eos q̄ dn̄t ꝙ itell's ē ſenſus: vel ſentit accn̄tia ipſis q̄tū ad opiōnē verā: q̄ ſenſus ꝑ ſe nō eſt ſubarū ſed accn̄tiū.

Alterius forte dubitaret aliqs. q2 videt̄ ꝯtia pħi falſa eē ꝙ ſentiret ſeipſum. ſȝ hꝫ diceret potētiā actiuā: tūc vel ſenſus ſentiret ſeipȝ vel ſentiret abſq3 exterioꝛib⁹ ſenſibilib⁹. ℭ Uidem⁹ enī ꝙ ꝯbuſtiuū eſt in potētia actiua ad ꝯburēdū: ⁊ tn̄ ꝯbuſtiuū non ꝯburit ſeipm̄ nec pōt ꝯburere nō pn̄te exterioꝛi ꝯbuſtibili. ℭ Dōm ꝙ ad hoc ꝙ actō nō ſit in aliq̄ abſq3 additiōe alicui⁹ extrinſeci dupliciꝰ de cā pōt ꝯtingere. ꝑ ſi illa actio ſit trāſiens in exterioꝛē mām. ⁊ ſic actio cōburētis nō pōt eſſe abſq3 exterioꝛi ꝯbuſtibili. q2 ꝯburere nō eſt in ꝯburēte ſed in ꝯbuſto. 2° hoc pōt ꝯtigere ſi illud in q̄ recipit̄ illa actio nō ſit in potētia actiua ſȝ paſſiua. ⁊ iō ꝯbuſtibile non ꝯburit̄ abſq3 exterioꝛi ꝯbuſtiuo. q2 ꝯbuſtibile ē in potētia paſſiua vt ꝯburat̄: ſed ſi actio nō eēt trāſiens in exterioꝛē mām: ⁊ illud in q̄ eēt illa actio eēt in potētia actiua reſpectu illius actiōis ad nihil regreret̄ aliqđ exteriꝰ: ſed illud ageret in ſeipȝ ⁊ poſſet agere abſq3 alia ſuba exterioꝛi. q̄re cū ſentire nō ſit actio trāſiens in exterioꝛē māȝ. q2 videre nō ē in re viſa: ſed in vidēte ſi ſenſus eēt in potētia actiua reſpectu hꝫ actiōis ſeq̄ret̄ ꝙ ſenſus poſſet ſentire ſeipm̄ ⁊ ꝙ poſſet ſentire nō pn̄tib⁹ ſenſibilib⁹. ⁊ q2 hoc eſt falſuȝ: ideo ex hoc vult phus ſenſum non eſſe potentiam actiuā ſed paſſiuam. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Quia aūt ſentire dicim⁹ dupl'r: potentia enī3 audiens ⁊ videns audire ⁊ videre dicim⁹: ⁊ ſi forte doꝛmiēs: ⁊ qđ iā opans dupl'r vtiq3 dicetur ⁊ ſenſus: hic qdē ſic potētia: ille vo ſic actu. ſil'r aūt ⁊ ſentire. qđq3 potētia ens: ⁊ qđ actu. Cō. 53

ℭ Oſtendit ſenſuȝ eē taleȝ potentiā paſſiuā q̄ ē reducibilis ad actū. circa qđ duo facit. q2 pmo facit qđ dc̄m eſt. 2° aſſignat modū ſm quē hꝫ potētia reducit̄ ad actū ⁊ fit in actu ibi (Primū qdē igit̄) Dicit ḡ. q2 aūt ſentire dicim⁹ dupl'r. nā potētia audiēs ⁊ vidēs audire ⁊ videre dicim⁹. dr̄ enī aliqs videns ēt ſi forte ſit doꝛmiēs. ſolū. n. ꝙ aliqs nō ſit cecus. ēt ſi doꝛmiat videns dr̄. ⁊ ēt dr̄ vidēs qđ iā eſt operās ⁊ vidēs in actu. dupl'r vtiq3 ē dicere ꝙ ſit ſenſus Ꝭ qdē ſicut potētia. ille aūt ſic actu. Sil'r aūt ⁊ ſentire dupl'r dicet̄. vȝ. ꝙ q2 potētia ē ens tale. vel q2 ē actu tale. vȝ. ſentiens: quare ſi ſenſus pōt eē in potētia ⁊ in actu ꝓbatū eſt qđ dicebatur. vȝ ꝙ ſenſus eſt ſic in potentia ꝙ eſt reducibilis in actum. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Primū qdē igit tanq3 ſit idē pati ⁊ moueri: ⁊ agere ⁊ mouere dicim⁹: ⁊ nāq3 mot⁹ ē actus quidā: iꝑfect⁹ tn̄ ſicut in alteris dc̄m eſt. Cō. 54.

ℭ Dat modū quō ſenſus reducit̄ ad actuȝ. ℭ Ad cui⁹ euidentiā ſciēdū ꝙ ſenſus reducit̄ ad actū inq̄tū mouet ab aliquo obiecto exterioꝛi agente. motus ergo ille vel alteratio illa que eſt facta in ſenſum ab exterioꝛi obiecto dicitur eſſe actus ipſius ſenſus: ⁊ dicit̄ facere ſenſum iā actu. Et ideo ait ꝙ primum quidem igitur ſic ſit ſenſus in actu tanquā dicim⁹ ꝙ pati ⁊ moueri ſit idem ⁊ agere. i. ſit ideȝ qđ actus: ⁊ nanq3 motus quideȝ eſt actus: imperfectus tamen ſicut dictuȝ eſt in alteris vt in tertio phyſicoꝝ. ℭ Notandum auteȝ ꝙ actio ⁊ paſſio ſunt idem motus: vt ꝓbatum eſt in tertio phy. illa ergo immutatio vel ille motus accipiendo motuȝ large qui ſit ab obiecto exterioꝛi vt recipitur in ſenſu dicit̄ paſſio vt eſt ab agente dicit̄ actio. et q2 illa imutatio qdam actus eſt ⁊ quedam perfectio eo ꝙ omnis motus ſit actus mobilis opoꝛtȝ ſenſum ſic fieri in actu inquantum immutatio facta in ipſo eſt quidā act⁹. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Omnia autem patiunt̄ ⁊ mouent̄ ab actiuo ⁊ actu ente. vnde eſt qdē tanq3 a ſimili pati: eſt aūt vt a diſſimili ſicut diximus: patit̄ qdē. n. qđ diſſimile: paſſum aūt ſimile eſt.

ℭ Oſtenſo ſenſum eſſe potentiam paſſiuam ⁊ eē reducibilem ad actum hic oſtenditur ꝙ eſt reducibilis ad actuȝ a ꝓprio actiuo vel a ꝓprio ſenſibili dicēs ꝙ oīa patiunt̄ et mouent̄ ab actiuo ſupple ꝓprio ⁊ ab eo qđ eſt actu ens. ſ. ſupple ſenſus mouebit̄ a ꝓpo ſenſibili qđ ē actu tale q̄lis eſt ſenſus in potentia. iō ꝯcludit quō ſenſus patit̄ a ſen

UVA. BHSC. IyR_077_1

ſibili dicens.ꝙ biſ eſt.i.cõtingit ſenſuz pati tanq̃ a ſimili
eſt aũt ipm pati vt a diſſimili:ſicut iã diximꝰ. patit̃ gdẽ.n.
qȯ eſt diſſimile.q2 in ꝑncipio ſemꝑ patiens eſt diſſile:ſed
cũ iam eſt paſſum eſt ſimile.¶ Deinde cũ dicit.

Cõ.55 ¶ Dõm autẽ de potẽtia ꝛ de actu:nũc.n.ſim-
plr̃ dicimꝰ q̃ hẽmꝰ de ipſis.

¶ Quia dixerat ſenſum eſſe potentiã paſſiuã reducibilez
ad actũ vt ſciat̃ qũo ſenſus eſt potẽtia ꝛ qũo ẽ gd paſſiuũ
ꝛ qũo eſt reducibilis ad actũ diſtinguit de potẽtia et actu
ꝛ de paſſiõe.circa qȯ tria facit.q2 ꝑ diſtinguit de potẽtia ꝛ
actu.2°.diſtinguit de ipſa paſſiõe vel de ipſo pati. 3° q̃ dixe
rat adaptat ad ſenſitiuũ.2ª ibi(Nõ.n.aũt ſimplr̃ neq̃ pa
ti)3ª ibi(Senſitiuũ aũt)Circa pmũ duo facit.q2 ꝑ conti-
nuat ſe ad dicẽda.2°.exequit̃ de itẽto.2ª ibi(Eſt gdẽ.n.)
Dicit g̊ ꝙ diuidẽdũ aũt eſt.i.diſtiguẽdũ ẽ de potẽtia ꝛ de
actu.nã nũc ſimplr̃ diximꝰ q̃ habemꝰ dicere de ipſis.q2 g̊
vſq̃ nũc diximus ꝛ locuti ſumus:vt hꝫ littera cõmenti de
actu ꝛ potentia ſimpliciter:ne laboremus in equiuoco be
ne ſe hꝫ diſtinguere.¶ Deinde cũ dicit.

¶ Eſt gdẽ.n.ſicut ſciẽs aligd:ſicut ſi dicamus
hoiem:qm̃ homo ſciẽtium ꝛ habentiuz ſciam
Eſt aũt ſicut iaz dicimꝰ ſciẽtẽ hñtẽ grãmaticã.

¶ Exequit̃ de itento.circa qȯ duo facit.q2 pmo diſtinguit
duplicẽ potentiã.2°.dat dr̃iaz inter eas ibi(Vtriq̃ aũt ho-
ruz)Dicit g̊ ꝙ eſt gdẽ.n.aliqȯ ſic ſciens.ꝛ ſic in potentia
aligd ꝯſiderare ſicut ſi dicamꝰ hoiem eſſe ſcientẽ:qm̃ hõ
eſt de nũero ſcientiũ ꝛ de nũero hñtiũ ſciaz.eſt aũt iã alio
mõ ſciens ſicut iã diximꝰ ſcientẽ eẽ hñtez grãmaticã ꝛ ha
bentez habitũ ſcie.¶ Notãdũ aũt ꝙ ſciens ẽ in potentia
ad ꝯſiderare.ſed tñ alr̃ ẽ in potẽtia ad cõſiderare g eſt ſic
ſciens g eſt aptus natus habere ſciam vel qui eſt ſic ſciẽs
g iam hꝫ habitũ ſcientie.¶ Deinde cũ dicit.

¶ Vtriq̃ aũt hoꝝ nõ eodẽ mõ poſſis ẽ.Sꝫ hic
gdẽ qm̃ genꝰ huiꝰ ꝛ materia eſt.Ille ãt q2 vo-
lens poſſibilis eſt cõſiderare niſi aligd ꝓhibeat

Cõ.56. exterius.¶ Jam aũt cõſiderãs actu ens:per ſe
ꝛ proprie ſciens hanc literam.a.

¶ Dat dr̃iam inter hãc potentiaz ꝛ illã.circa qȯ duo facit.
ſm ꝙ duas dr̃ias aſſignat.2ª ibi(Ambo gdez igit̃)Dicit
g̊ ꝙ vterq̃ aũt hoꝝ nõ eodẽ mõ eſt poſſibilis.i.nõ eodem
mõ eſt in potẽtia ad ꝯſiderare.ſed h̃ gdez qm̃ eſt genꝰ hꝰ.
q2 eſt de gñe ſcientiũ ꝛ eſt q̃ſi mã ꝛ ſubm in quo hꝫ eẽ ſcia
ꝑꝑ qȯ eſt in potẽtia remota ad ꝯſiderare.ille aũt g hꝫ iaz
habitũ ſcie eſt in potẽtia ꝓpinq̃:vt q2 volẽs iã poſſis ẽ ꝯſi-
derare niſi aligd aliud exteriꝰ ꝓhibeat ſuã ꝯſiderationez
.i.aliq̃ exterior occupatio vel aligd aliud ipedimẽtũ.ſub-
dit aũt ꝙ ẽ aligd qȯ iã aũt ẽ conſiderãs actu ens ꝛ ꝓprie
ſciẽs hãc lr̃az.a.¶ Notãdũ aũt ꝙ hec tria vident̃ ſe hr̃e
ꝑ ordinẽ.q2 pmo aligd ẽ in potẽtia ad habitũ ſcie ꝛ poſtea
hꝫ habitũ.3°.ꝯſiderat ſm illũ habituz:vt pmo põt gs ſcire
hãc lr̃am.a.ꝛ poſtea ſciat eã:ꝛ eſt dare tertiũ qñ iã actu cõ
ſiderat ipaz.ꝛ tũc ẽ ꝓprie.i.ꝑfecte ſciẽs eam.

Dubitaret forte aligs.q2 nõ videt̃ veꝝ eẽ ꝙ
ꝯſiderãs in actu ſit ꝓpe ſciẽs.
nam ſcire noiat habitũ nõ opꝑõnẽ.q̃re ꝯſiderãs in actu nõ
ꝓpe dr̃ ſciẽs.q2 ꝯſideratio opꝑõnẽ noiat nõ habitũ.¶ Di-
cendũ ꝙ ſic eſſentia ẽ ꝑfectior ex eo ꝙ eſt cõiũcta ꝑfectio
ri eſſe:lꝫ eẽ ſit aligd additũ eſſentie:ꝛ ſic nã res eſt magis
ꝑfecta ex eo ꝙ ẽ ꝯiũcta debitis ꝓprietatibꝰ:lꝫ ꝓprietates
ſint aligd additũ nãe:ſic ipſe habitꝰ cũ eſt ꝯiũctꝰ actui ꝑfe
ctior eſt.lꝫ actꝰ ſit aligd differẽs ab habitu.Exponẽda ẽ g̊
lr̃a phi ꝙ ꝯſiderãs in actu ẽ ſciẽs ꝓpe.i.ꝑfecte.q2 ꝑfectior
eſt aliq̊ mõ habitꝰ ſi actu ſit ꝯiũctꝰ.¶ Deide cũ dicit.

¶ Ambo gdẽ igit̃ primi ſm potẽtiã ſcientes ſꝫ
hic gdez ꝑ doctrinã alteratꝰ ẽ:ꝛ multotiens ex
ꝯtrario mutatꝰ hitu:hic ãt ex eo qȯ hñt ſenſuz
aut grãmaticã:nõ agere aut i agere alio modo.

¶ Dat dr̃iaz iter hãc potẽtiã ꝛ illã dicẽs.ꝙ ambo gdẽ igit̃
pmi ſunt ſciẽtes ſm potẽtiã:ſꝫ hic gdẽ ꝑ doctrinã altera-
tus eſt g caret habitu ꝛ mltotiẽs mutatꝰ ẽ ex habitu ꝯrio
vt ex ignorãtia vel ex errore.h̃ aũt g iã hꝫ habitũ eſt ſciẽs
ex eo ꝙ hꝫ ſenſuz.i.ſciam vt grãmaticã.talis g̊ dr̃ nõ age-
re.i.nõ eſſe in actu.ꝛ dr̃ agere.i.eſſe in actu alio mõ.g.n.hꝫ
habitũ alio ꝛ alioꝰ ẽ in agere nõ in agere:vl ẽ in actu ꝛ nõ
in actu.nã ſm ꝙ hꝰ ẽ in actu ꝑ.nõ in actu 2°.¶ Notãduz
aũt ꝙ dicit duos pmos eẽ ſꝫ potẽtiã.q2 tres modi noiati
ſunt:quoꝝ pmꝰ ẽ cũ gs caret habitu:ſecũdꝰ cũ hꝫ habitũ.
tertiꝰ vȯ cũ iã ꝯſiderat in actu.duo ergo pmi ſũt aliq̊ mõ i
potẽtia.vꝫ.carens habitu ꝛ hñs habitũ:lꝫ nõ ꝯſiderãs.ter
tius vȯ q2 ꝯſiderat in actu ſm ꝙ hꝰ:iõ nõ eſt in potentia.
¶ Notãdũ aũt duplr̃ differre pmũ poſſe a 2°.pma dr̃ia ẽ.
q2 qui ꝑ mõ ẽ in potẽtia nõ põt ꝑfecte ꝯſiderare cuz vult
niſi ꝑus acgrat ſciaz:ſꝫ g iã hꝫ ſciaz põt niſi aliud ipediat.
2ª dr̃ia eſt.q2 qui pmo eſt in potẽtia caret habitu ꝛ oꝫ ipm
tranſmutari ꝛ alterari loquẽdo large de alteratione ad h̃
ꝙ acquirat habitũ:ſꝫ ens i potẽtia 2° mõ iam hꝫ habitũ.
has aũt duas differentias tetigit phus vt pꝫ.

Non eſt autẽ ſimplr̃:neq̃ agere:neq̃ Cõ.
pati:ſed aliud gdẽ corruptio:qa ꝯtra- 57.
rio:aliȯ aũt ſalus:magis ẽ qȯ potẽtia
ab eo qȯ eſt actu.ꝛ ſimili ſic:ſicut po
tentia ſe habet ad actum.

¶ Poſtq̃ phs diſtinxit de potentia ꝛ actu:in ꝑte iſta vt di-
cebat̃ diſtinguit de ipſo pati.circa qȯ duo facit.q2 ꝑ fac̃ qȯ
dictũ eſt.2°.oñdit qũo in actibꝰ ꝛ in habitibꝰ aĩe repit̃ paſ-
ſio vel alteratio ibi(Speculãs.n.fit)Dicit g̊ ꝙ nõ ẽ autẽ
ſimplr̃.i.nõ dicit̃ ſimplr̃ ſꝫ multiplr̃ neq̃ ipm pati:ſꝫ aliȯ
gdem pati ẽ corruptio q̃dã a ꝯrio.aliud aũt magis ẽ q̃daz
ſalus.ꝛ q̃dã receptio eiꝰ qȯ eſt in potẽtia ab eo qȯ ẽ i actu.
ꝛ a ſilr̃ ſic.i.ab h̃ mõ ſilr̃ ſic põ hꝫ ſe ad actuz.i.ſic põ habꝫ
ſilitudinez cum actu duplex eſt g̊ paſſio.vna ꝓpria q̃ fit a
ꝯrio ꝛ alia q̃ nõ ẽ ꝓprie paſſio:ſꝫ magis ẽ ſalus ꝛ receptio.

Dubitaret forte aligs.q2 videt̃ falſum eẽ ꝙ
dicit phs.vꝫ.cũ potẽtia reci-
pit aligd ab actu.h̃ nõ eſt a ꝯrio ſed a ſilr̃ nec eſt ibi ꝓprie
paſſio:ſꝫ ſalus ꝛ receptio.ꝯſtat aũt ꝙ potentia nõ eſt ſilis
actui.ſed diuidit̃ ex oppoſito ꝯ ipm.¶ Dõm ꝙ ſm phm
gnto metaphyſice.caplo de paſſiõe.paſſio ꝓpe ſumpta dr̃
tranſmutatio nocẽs.nã ſm ipm trãſmutatio ꝛ motꝰ maxi
me dr̃ paſſio qñ eſt nociuus.cũ g̊ agẽs agit in paſſuz vt cũ
ignis agit in aquã ꝯuertẽdo eã ad ſe ibi eſt duo ꝯſiderare.
vꝫ.expoliationẽ forme oppoſite ꝛ itroductionẽ forme ꝓ-
poſite.in hꝰ.n.trãſmutatione mã expoliat̃ forma aq̃ ꝛ in-
duit formã ignis:ꝑut g̊ mã expoliat̃ forma aq̃ eſt ibi paſ-
ſio.nã forma aq̃ aliquo mõ ẽ ꝑfectio ipſiꝰ mãe.q̃re aliquo
mõ eſt nociuũ ipſi mãe amittere talẽ formã.naz lꝫ forma
aq̃ nõ ſit ita ꝑfecta vt forma ignis:aliq̃ tñ perfectio eſt:et
aliqȯ nocumentũ:ꝛ aliq̃ iperfectio reſultat in mã amittẽ
do talem formã.eſſet.n.ipſa mã ꝑfectior ſi ſic poſſet acq-
rere vnã ꝙ nõ amitteret aliã.itaq̃ in hꝰ tranſmutatõe ẽ
ibi paſſio ꝑut mã expoliatur forma aque:ſed ꝑut recipit
formã ignis nõ ꝓprie eſt ibi paſſio:ſed magis eſt ibi ſalus
ꝛ receptio.nã hoc nõ eſt nociuũ mãe nec eſt ex hoc mate-
ria iperfectior:imo ex hoc fit magis in actu ꝛ perfectione:
quare ſi nõ eſſet tranſmutatio a cõtrario:ꝛ materia ſic ac-
quireret aliquaz formã ꝛ aliquã ꝑfectionẽ.ꝛ ꝑꝑ h̃ nullaz
aliã perfectionẽ amitteret:ita eſſet ibi ſalus ꝛ receptio ꝙ

UVA. BHSC. IyR_077_1

non ꝓprie eſſet ibi paſſio. ⁊ cū hoc fieret diceret̄ mā pati a ſimili.i.a cōuenieti. ſm hoc ergo dicit pħs ꝙ ſalus ⁊ receptio eſt ab eo qꝺ ē in actu.⁊ a ſimili.i.a cōuenieti. nā cōuenit mãe:⁊ omni ei qꝺ eſt in potētia nō qꝺ expolieſ ꝑfectione ⁊ actu:ſ3 ꝙ iduat̄ ea. hoc ergo dr̄ ei eē ꝯueniens et perfectiuū eius.nō obſtante ergo ꝙ actus diuidit̄ ex oppoſito ꝯ potētiā.dr̄ tn̄ ei eſſe ſil̄is inq̄ꝫtū ē ei ꝯueniēs ⁊ ꝓportiōat' ⁊ inq̄ꝫtū eā ornat ⁊ ꝑficit. ¶ Deīde cū dicit.

¶ Speculans eni3 fit habens ſciētia3 : qꝺ vere nō eſt alterari:in ip̄m eni3 additio eſt ⁊ in actū:

Cō.38 aut alterū genus alteratiōis eſt. ¶ Vñ nō bene h3 dicere ſapientē cu3 ſapiat alterari:ſicut neq3 edificatorem cum edificat.

¶ Oſtenſo ꝙ paſſio multipl̄r. dr̄ ingrit qūo reperiat̄ paſſio ⁊ alteratio in habitib' ⁊ in actib' anime. circa qꝺ duo facit. qꝛ p̄mo oſtendit ꝙ nō eſt ꝓprie paſſio nec alteratio cū quis eſt in potētia ad actū 2m: vt ſi aliqs hñs habitu3 ⁊ ſciam incipiat cōſiderare ⁊ vadat in actū. 2° oñdit nō eſſe ꝓprie paſſionē cū quis eſt in potētia ad habitū ⁊ ad actu3 p̄mū ſi acquirat ip̄m ibi (In actū qdē igit̄) Dicit ergo ꝙ habēs eni3 ſciam fit ſpeculās in actu ꝙ vere ſupple nō eſt ꝓprie pati:aut nō eſt alterari.nā in ip̄m.i. ad ip̄3 ē additio qdā ⁊ eſt qꝺdā ire in actū: ꝓpter qꝺ nō ē ibi alteratio. eſt aūt ſi eſt ibi alteratio alterū genus alterationis.vñ nō bñ ſe h3 dicere ſapiētē alterari cū ſapiat vel ſciētē alterari cū ꝯſiderat:ſic̄ neq3 edificatorē alterari dicim' cū edificat.

Dubitaret forte aliqs.qꝛ non videt̄ ſimile id qꝺ adducit̄ pro ſimili.nā edificare eſt agere.ſed itelligere eſt quoddā pati. q̄re ſi edificans cū edificat nō alterat̄ nec patit̄: nō ꝑꝑ hoc ſequit̄ ꝙ intelligēs vel ꝯſiderans nō patiat̄ nec alteret̄. ¶ Dꝺ3 ꝙ ſolutio hui' q̄ſtionis depēdet ex queſtiōe p̄miſſa.dicebat̄ eni ſupra ꝙ paſſio eſt in mā ex eo ꝙ expoliat̄ vna forma nō ex eo ꝙ addit̄ ſibi alia.qꝛ additio ⁊ ꝑfectio nō ꝓprie ē paſſio.ſed magis eſt ſalus ⁊ receptio. vñ cū cōcludebatur ibidē ꝙ ſi mā ſic ꝑficeret̄;vel ſic adderetur ei vna forma ꝙ nō expoliaret̄ alia nō ꝓprie eſſet ibi paſſio. ħ ergo mō pħs arguit volens ꝙ qꝛ habēs habitū ſi cōſiderat ⁊ tendat in actū:ꝙ ita addit̄ ſibi hec ꝑfectio q̄ eſt actus ꝙ non expoliat̄ aliq̄ perfectione:nō eſt ibi ꝓprie paſſio.qꝛ eſt ibi additio ſine ꝑditiōe:q̄re q̄ꝫtū ad hoc tenet ſil̄itudo pħi de edificatore ⁊ ſapiente. nō vult eni ꝙ ſapere ⁊ intelligere ſic dicat agere ſicut edificare: ſed qꝛ ſic̄ edificator qñ edificat ſm ꝙ h9 eſt nihil perdit: ſed ſolū tendit ad actu3 ſic ſapiens cū ſapit ⁊ ſciens cū cōſiderat nihil perdit: ſ3 ſolu3 ſuperaddit̄ ei qdā actus ⁊ q̄dā perfectio:q̄re nō eſt ibi ꝓprie nec alterari neq3 pati. ¶ Deinde cū dicit.

¶ In actum quidem igit̄ ducēs ex potentia ente ſm intelligere ⁊ ſapere nō doctrina3: ſed alteram habere denominationē iuſtum eſſe. Ex potentia aūt ente adiſcens: ⁊ accipiens ſciētia3 ab actu ente ⁊ didaſcalo.

¶ Oſtendit ꝙ nō eſt ꝓprie paſſio nec alteratio ſiqs ſit in potētia ad habitū ⁊ tendit in ip̄m.circa qꝺ duo facit.quia p̄mo dat differentiā inter p̄mū poſſibile ⁊ iſtud.2°.oſtēdit ſ3 tale poſſibile nō eſſe paſſionē nec alterationē ibi.(Aut neq3).Dicit ergo ꝙ in actū quidē igit̄ ducens ex potentia ente ſm intelligere ⁊ ſapere:vt doctrina3.i. nō ꝓpter hoc dicit̄ doceri.hñs ergo habitū ſi ſit in potentia ad ꝯſiderare ⁊ ad itelligere nō dicit̄ doceri ſi incipiat cōſiderare ſm illū habitu3:ſed iuſtū eſt tale ire in actū habere aliā denominationem q̄3 doctrinā:ſ3 ex ente potētia ad habitum ⁊ adiſcens ⁊ accipiēs ſciam ab ente actu.i.ab eo qꝺ eſt actu ſic̄ a didaſcalo.i.a magiſtro.ſupple talis dr̄ doceri. ¶ Notandū ergo dr̄iam eſſe iter eum q nō h3 habitū ⁊ acquirit ip̄m ⁊ inter eū,qui ia3 h3 habitū ⁊ eſt in potētia ad ꝯſiderare.na3 ſciens geometriā ſi cōſiderat de ipſa nō ꝓpter ħ dicit̄ doceri:ſ3 ſi nō h3 ſciam ⁊ acquirit eā doceri dicit̄ et maxime ſi acquirit eam ab alio.

Dubitaret forte aliquis.qꝛ videt̄ hic pħus velle ꝙ ens in potētia ad habitū fiat i actu ⁊ acqrat ſcia3 ꝑ magiſtrū. hoc eni nō videt̄ eē neceſſariū. nā omne qꝺ quis nouit aut diſcens aut iueniēs nouit.pōt ergo quis in actu ſciēs fieri nō ſolū diſcens ab alio: ſ3 etiā inueniēdo ſciam ꝑ ſeip̄m. ¶ Dꝺ3 ꝙ nō eſt itentio pħi ꝙ ſemꝑ ſcia diſcat̄ a magiſtro alio. ſed vult ꝙ nunq3 aliqs in potentia ſciens fiat actu ſciens niſi per aliqd in actu.ita ꝙ ſemꝑ ab actu ente fit aliquis actu ſciens. ¶ Ad cuius euidentiā ſciēdū ꝙ eo mō quo quis adiſcit ſcia3 per aliū: inueni: ſciam ⁊ per ſeip̄m.nā hoc mō magiſter docet diſcipulum exponēdo ei aliqua per ſe nota ⁊ ex illis eliciendo cōcluſiōes debitas ⁊ intētas.hoc ēt mō quis ēt ſeip̄m pōt in ſcia3 ducere ꝓcedendo ex per ſe notis ad alia. ſi g̊ quis ab alio ſciam diſcat fit actu ſciens ab actu ente ⁊ formal̄r qꝛ fit ſciens a magiſtro in quo formal̄r actu exiſtit ſciētia. vñ iſte modus quodāmodo aſſimilat̄ generatiōi vniuoce qñ ex cal̄o generat̄ calidū:⁊ ex igne ignis:⁊ ex ſciēte ſciēs. Nam ſic ſignū ſciētis eſt poſſe docere ⁊ poſſe facere aliū actu ſcientē: ſicut ſignū eſt calidi poſſe calefacere ⁊ poſſe facere aliud actu calidū. ¶ Sed ſiquis ſcia3 acquirat nō diſcendo:ſed inueniēdo fit actu ſciens ab actu ente. qꝛ fit ſciens in virtute luminis itellectus agentis: in quo v̄tualiter ſunt manifeſta oīa p̄ncipia per ſe nota. ¶ Nā oia talia ſunt nobis nāliter nota per lumen itellect' agentis.in quo quodāmō virtual̄r eſt oīs ſcia. Itaq3 cum quis ſic ſit actu ſciens nō aſſimilat̄ generationi ꝓut calidū generat̄ a calido.ſed ꝓut calidū generat̄ a ſole q nō eſt calidus formaliter:ſed virtual̄r. Nā ſicut in eius v̄tute eſt calidū efficere ſic in virtute luminis intellect' agētis eſt vt quis ſeipſum ducat ad ſciam ꝓcedendo ex per ſe notis ad alia. ¶ Quare ſicut ſemꝑ calidū generat̄ ab actu ente formaliter vel virtual̄r:ſic ſemꝑ adiſcens diſcit aut a ſciēte formaliter ⁊ actu.vel ab habēte ſciam virtual̄r. pħs v̄o magis exemplificat cum quis actu fit ſciens ab actu ente formaliter vt a didaſcalo vel a magiſtro.qꝛ ibi manifeſtius apparet qꝺ dicitur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Aut neq3 pati dicendu3: ſicut dictum eſt:aut duos eſſe modos alterationis : ⁊ eam que in priuatiuas diſpoſitiones mutationem : ⁊ eam que in habitus ⁊ naturam.

¶ Oſtendit ꝙ prout quis eſt potentia ſciens fit actu ſciēs nō eſt ꝓprie ibi pati.continuet̄ autē ſic. dictum eſt ꝙ potentia ſciens fit actu ſciens a magiſtro.ſm aūt hāc doctrinam:aut neq3 dꝺ3 eſt pati:ſicut dictū eſt: aut dꝺmē duos eſſe modos alteratiōis:quaſi dicat.ꝙ q̄3uis diſcipulus diſcat ſciam a magiſtro ſm talē doctrinā aut nō alterat̄ ꝓprie aut ſi alterat̄:ħ eſt ſm quādam ſimilitudinē.qꝛ duos cōtingit eſſe modos alteratiōis. videl3 eā mutationē vel alterationē q̄ eſt in diſpōnes p̄uatiuas.i.in diſpōnes ꝯtrarias:⁊ eā que eſt in habitū ⁊ nām.i.in habitū ⁊ nāle3 ꝑfectionem. ¶ Notādū aūt ꝙ ħ lr̄a.ex potētia aūt ente.pōt legi cū clauſula ſuperiori vt ſit ſenſus ꝙ non eſt doctrina nec dicit̄ quis doceri ſi hñs habitū ⁊ incipit cōſiderare ſ3 ip̄m.ſed doceri dicit̄ ſi ex potentia ente ⁊ habēs ſciam in potentia diſcat ip̄am a magiſtro. ¶ Rurſus pōt legi cum littera ſequēti vt ſit ſenſus ꝙ quis ens in potētia ad ſciētiam ſi acquirat ip̄am a magiſtro ex tali acq̄ſitiōe: aut nō patit̄ ꝓprie:aut ſi patitur ħ eſt ſm alium modu3 paſſiōis

UVA. BHSC. IyR_077_1

⁊ opꝫ eſſe plures paſſionis modos. Eſſet aūt hic dubitandum: q₂ ſupius videbat̄ velle ꝙ accipiens ſciam poſſet alterari: ħ aūt hoc negat. Sꝫ de hac q̄one infra pleni⁹ patebit. ħ aūt ſufficiat dr̄e ꝙ accipiēs ſciam nō ꝓprie alterat̄: ſed ſimilitudinarie: vel poſſumus dr̄e ꝙ qs duplr̄ pōt accipe ſciam. p̄mo exiſtens in pura negatōe: ita ꝙ ſic acqrat habitū ſcie ꝙ nullo habitu expoliet̄. 2° hoc pōt ꝯtingere ſi hn̄s habitū erroneū expoliet̄ illo habitu ⁊ induat̄ habitu v°. p̄mo mō nō eſt ibi alteratio niſi valde large: ſꝫ ſcd̄o mō cum fiat ibi aliq̄ expoliatio eſt ibi alteratio. ħ g̊ mō loq̄bat̄ pħus ſupius cū dixit ꝑ doctrinā alteratus eſt multoties mutat⁹ ex ꝯrio habitu. q. d. ꝙ hoc mō eſt ibi alteratio ſi mutet̄ ex ꝯrio habitu vt qd̄ ſic acqrat vnū habitū ꝙ ꝑdat aliū. hic aūt vt cōiter ponit̄ dicit nō eē alteratōeꝫ in acq̄ſitōe ſcie: q₂ loqt̄ de tali acq̄ſitiōe vbi qs nullo habitu expoliat̄. ¶ Aduertēdū tn̄ ꝙ nec ħ nec ibi eſt ꝓprie alteratio nec paſſio: tn̄ plus eſt ibi de alteratiōe ⁊ de paſſione cū qs ex habitu ꝯrio vadit ad ſciam q̄ꝫ cum eſt in pura negatōe. ⁊ ſic acqrit habitū ſcie: ꝙ nullo alio habitu expoliatur. ¶ Tunc ſequitur illa pars.

Cō.59 ¶ **Senſitiui aūt prima qdē potētia mutatio fit a generante: cum aūt generatū eſt hꝫ iam ſicut ſcientia: ⁊ ſentire: qd̄ aūt ſecundū actum: ſimiliter dicit̄ ipſi conſiderare.**

¶ In q̄ que dixerat circa ſciam ⁊ itellectū adaptat ad ſenſum: circa qd̄ duo facit: q₂ p̊ adaptat ad ſenſuꝫ q̄ dicta ſunt de potentia ⁊ actu. 2° q̄ dicta ſūt de pati ⁊ alterari ibi. (vti aūt nec̄e eſt) Circa p̊ᵐ tria facit: q₂ p̊ facit qd̄ dcm̄ eſt. 2° q₂ mentōeꝫ fecerat de ſenſu ⁊ itellectu dat dr̄iam iter itellectū ⁊ ſenſuꝫ. 3° q₂ dādo hꝰ dr̄iam quodāmō diſgreſſioneꝫ fecerat a ꝓpoſito reſumit q̄ dicta ſunt d̄ actu ⁊ potētia. 2ª ibi (Differt aūt) 3ª ibi. (Sꝫ de his qdē) Dic̄ g̊. ꝙ ſenſitiui aūt qdē p̊ª mutatio fit a gn̄ante: potētiā g̊ ſenſitiuā acqrit nā a gn̄ante: ſic acqrit̄ hitus ſcie a magiſtro: ſed cū iam generatū eſt iā hꝫ ſentire: ſic̄ ſciēs iā hꝫ ſciaꝫ. Et ſubdit: ꝙ āt ⁊ ſm actū. i. ſenſus ſm actū ſilr̄ dr̄ ipſi ꝯſiderare. ſenſus g̊ ſe hꝫ vt ſcia: ſentire ſic̄ ꝯſiderare: q̄re ſic̄ ex ꝑte itellectus p̊us eſt qs in poª ad ſciam: ⁊ poſtea hꝫ ſciam: ⁊ pōt eſſe ī potētia ad ꝯſiderare: ſic aīal āteq̄ꝫ ſit gnātū eſt in poª ad ſenſum. Et poſtq̄ꝫ iam hꝫ v̄tutē ſenſitiuā pōt eē in poª: nō ad ſenſum: ſed ad ſentire. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Differt aūt: q₂ huiuſmodi actiua opatōis extra ſunt: viſibile ⁊ audibile. Similiter aūt ⁊ reliqua ſenſibiliū.**
Cō.60 ¶ **Cauſa aūt q̄m ſingularium quidē ſm actū ſenſus: ſcia aūt vl'ium. hec. n. in ipſa quodāmodo ſunt oīa.**

¶ Dat dr̄iam iter itell'm ⁊ ſenſum: circa qd̄ duo fac̄ ſm ꝙ duas dr̄ias aſſignat. 2ª ibi. (Un̄ itelligere) Dicit g̊ ꝙ differt āt ſenſus ab itellectu: q₂ actiua qdē opatōis hꝰ. i. obā que qdē ſunt actiua ⁊ factiua opatiōis ſenſibil': ex̄ ſunt: vt viſibile ⁊ audibile: ſilr̄ aūt ⁊ reliq̄ de numero ſenſuū ſunt ex̄ aīam. Cā aūt huius eſt ſenſus: q̄m ſenſus q eſt ſm actū eſt ipſoꝝ ſingulariū. ſꝫ ſcia eſt vl'iū. hec. n. vl'ia ſunt quodāmodo in ipſa aīa. Eſt vtiq̄ꝫ hec dr̄ia iter ſenſuꝫ ⁊ itell'm: q₂ obm̄ ſenſus eſt ꝑticulare qd̄ eſt ex̄ aīam: ſꝫ obm̄ itell's eſt vl'e qd̄ eſt quodāmodo in anima.

Dubitaret forte aliqs quō veꝝ ē qd̄ hic dr̄ ꝙ obm̄ itell's eſt vl'e: ſenſus v° ꝑticulare. ¶ Dōꝫ ꝙ vnūqd̄q̄ꝫ agens agit eſt in actu ꝑ formam ſuā: q̄re oīs actio ⁊ oīs opatio ſumit mediū ⁊ mēſurā ex forma ipſi⁹ agētis. ꝓpter qd̄ bn̄ dcm̄ eſt ꝙ oē agēs agit ſm exigētiā ſue forme. nā ſiue ſit actio trāſiēs in exteriorē mā̄ꝫ ſiue nō ſit trāſiēs ſemꝑ ſumit modū ⁊ mēſuraꝫ a forma q̄ eſt ipſi⁹ opationis p̊nᵐ: q̄re q̄lis eſt forma ⁊ ſpēs in itellectu exn̄s talis eſt actio itell's: ⁊ tale erit obm̄ itelligibile in qd̄ tēdit itellectiua potētia mediante hꝰ actiōe. Sic ēt ex ꝑte ſenſus q̄lis eſt ſpēs ſenſibilis in ſenſu exn̄s, tale erit ipm̄ ſentire vl' ipſa actio ſenſus: ⁊ tale erit obꝫ ſenſibile in qd̄ tēdit organū ſenſus mediante actōe ſenſitiua. igit̄ cū ſpēs itelligibilis ſit abſtracta a ꝯditiōib⁹ mā̄e que ſunt hic ⁊ nūc: oꝫ actū itelligēdi: ⁊ obm̄ intelligibile ſic abſtractū eē. nā ſi itell's mediāte ſpecie lapidis fert̄ in cognitionē eius: cū ſpēs illa in itellectu exn̄s ſit abſtracta a ꝯditionib⁹ mā̄e: oꝫ lapidē vt eſt obm̄ itell's a cōditionib⁹ mā̄e eſſe abſtractū: ſed cū lapis ſic accept⁹ ſit qd vl'e: bn̄ dcm̄ ē obꝫ itell's eſſe vl'e: ſed cū ſpēs in ſenſu exn̄s non ſit abſtracta a ꝯditionib⁹ mā̄e ſenſus mediāte ſpē hꝰ fert̄ in obꝫ nō abſtractum: quare cum omne tale ſit ꝑticulare: obiectum ſenſus erit particulare.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtꝝ vl'ia ſint in aīa. Et vr̄ ꝙ n̄. q₂ vl'e ē obꝫ itell's ſꝫ itell's ſꝫ pħm: recto aſpectu nō fert̄ i cognitionē ſui: nec eoꝝ que ſunt in ipſo: ſed in cognitionē alioꝝ. vn̄ in 3° hui⁹ dicet̄ ꝙ itell's ſic ſeip̄ꝫ cognoſcit. ſic. vꝫ. cognoſcendo alia. quare ſi itell's recto aſpectu fert̄ in cognitionē alioꝝ: que ſunt extra: cū recto aſpectu ferat̄ in cognitionē vl'ium: opꝫ vl'ia eē ex̄. ꝓterea vl'ia p̄dicant̄ de reb⁹: ſꝫ nō p̄dicat̄ aliqd eēntialr̄ de re niſi qd̄ eſt i ipſa re. g̊ oꝫ vl'ia nō eē in aīa: ſꝫ i reb⁹. Amplius ſcia eſt de reb⁹ vt de aīalib⁹ lapidib⁹ magnitudinib⁹ ⁊ ceteris talib⁹: ſꝫ talia nō ſunt in aīa: q₂ lapis nō eſt in aīa: ſꝫ ſpēs lapidis. vt dicet̄ in 3° ea igit̄ quoꝝ eſt ſcia ex̄ aīaꝫ oꝫ eſſe. ſꝫ cū vl'iū ſit ſcia nō erūt vl'ia in aīa ſed ex̄. ¶ Dōꝫ ꝙ vt cōiter ponit̄ nā hoīs vel nā lapidis vel aliq̄ alia hꝰ nā duplex hꝫ eē vnū mā̄le in reb⁹: ⁊ ſꝫ ħ eſt qd ꝑticulare. ⁊ aliud formale vt in aīa: ⁊ ſm hoc eſt qd vl'e. nam non repit̄ hō niſi in his carnib⁹ ⁊ in his oſſib⁹: nec repit̄ lapis niſi in hac mā̄ ſignata. Si talia ſunt vl'ia ⁊ accit eis itētio vl'itatis. ħ nō eſt vt ſunt in ſeipſis: ſꝫ vt ſunt in aīa. vn̄ ē ꝙ cōiter ponit̄ vl'ia eē in aīa. Sꝫ lꝫ ħ bonū itell'm hr̄e poſſit. n̄ tn̄ ſufficiēter q̄ſitū illucidat niſi aſſignet̄ modus quō vl'ia ſunt in mēte: ⁊ quō ſm eſſe in aīa ſunt: nā ſi ſimplr̄ aſſerimus vl'ia eſſe in aīa dicim⁹ ea non p̄dicari de reb⁹: aſſerimus ēt non eſſe de reb⁹ ſciaꝫ: vt in obiectionib⁹ dicebat̄. ¶ Aduertēdū g̊ ꝙ lꝫ eēntialr̄ nō p̄dicat̄ de re niſi qd̄ eſt i ipſa denoīatiue: tn̄ de re p̄dicari pōt qd̄ non eſt in ea. vt dr̄ op⁹ humanū nō ab humanitate q̄ ſit in oꝑe: ſꝫ ab humanitate q̄ eſt in artifice a quo ꝓceſſit op⁹: ſic̄ ēt dr̄ res viſa non a viſione que ſit in ipſa: ſꝫ a viſione que eſt in vidēte: ſic ēt dr̄ res ꝯſiderata nō cōſideratōe q̄ ſit in ea. ſꝫ q̄ eſt in mēte ⁊ in itellectu. ¶ Hoc viſo de leui pꝫ quō aliqd hꝫ eſſe vl'e. nā res ip̄e ſunt vl'es: ſꝫ nō ſunt vl'es vt ſūt in ſeipſis: q₂ ſic hn̄t eē nō abſtractū: ſꝫ ſunt vl'es vt ſt̄ ꝯſiderate ab aīa. qa ſic hn̄t eē abſtractū: q̄re ſi veꝝ eſt aīaꝫ ꝯſiderare de reb⁹ ⁊ res eē ꝯſideratas ab aīa cū res ꝯſiderate ſint abſtracte: veꝝ eſt res ipſas vl'es eē. Sic̄ g̊ res nō ſunt ꝯſiderate ꝑ cōſiderationē q̄ ſit i eis: ſꝫ hꝰ ꝯſiderationē fac̄ aīa ⁊ eſt i aīa. ſic res n̄ ſunt vl'es ꝑ ſeip̄as: ſꝫ itell's eſt q fac̄ vl'itatē in reb⁹. Ul'ia igit̄ ſunt in aīa ⁊ ex̄ aīaꝫ. nā vl'ia ꝓ tāto ſunt in aīa: q₂ itētio vl'itatis nō attribuit̄ reb⁹ niſi mediāte itellectu. Et q₂ ꝯſideratio ab aīa: ꝑ quā fit vl'itas in reb⁹: nō eſt i reb⁹. ſꝫ in aīa: ſi denoīatio eſt a forma: ⁊ ab ea eē. ſi res dn̄r vl'es ⁊ ꝯſiderate per aliqd qd̄ eſt in aīa ſm tale eē dn̄r eſſe in aīa. Hoc eſt g̊ ꝙ cōmētator ait. vꝫ. qd̄ vl'ia: vt ſunt in poª ſūt ex̄ aīaꝫ: ita ꝙ res nō ſunt vl'es: vt ſunt in ſeipſis. ſꝫ ab itellectu attribuit̄ eis vl'itas vel intētio vl'itatis: inde eſt g̊ ꝙ cōis opio dic̄ ꝙ vl'ia ſunt in ſeipſis ſm eē mā̄le: q₂ eē mā̄le ē eē in potētia. ſꝫ in aīa ſunt ſm eē formale: q₂ ꝯſideratio ⁊ itētio vl'itatis a q̄ res formalr̄ dn̄r vl'es ſunt in aīa: ita ꝙ formalr̄ res nō dr̄ eē vl'es ꝑ aliqd qd̄ eſt in ipſa: ſꝫ ꝑ aliqd qd̄ ē

UVA. BHSC. IyR_077_1

ſicut opus non dr̄ humanū per aliqd qđ eſt i eo:ſ3 ꝑ aliqd qđ eſt in artifice.ex h̄ ğ ſoluunṫ obā.nā cū dr̄ vl̄ia ſūt itellectꝰ obm̄ ſic itelligēdū eſt:vt pʒ ꝑ dicta:qꝛ res vt ſūt ꝯſiderate ab aīa ſunt obm̄ itell'us:⁊ h̄ mō ſunt vl'es:vt dcm̄ eſt. Qđ võ addebaṫ vl'ia ꝓdicari de rebꝰ pro tanto verū eſt.qꝛ res ꝓdicanṫ de rebꝰ qbꝰ accidit itētio vl'itatis.nā cū res q̄ hʒ eē cū ꝯditionibꝰ mãe ſit illa ⁊ eadē res q̄ ꝯſideraṫ ſine ꝯditōibꝰ mãe:oʒ ꝙ vl'e ꝓdiceṫ de ꝑticulari cū res ſine ꝯditionibꝰ mãe ꝯſiderata ſit vl'e cū ꝯditionibꝰ.mãe võ ſit ꝑticulare.qđ aūt vlterius addebaṫ ꝙ de vl'ibꝰ eſt ſcia.pʒ verū eē.nā ſcia eſt de rebꝰ vt ſunt ꝯſiderate ab aīa que ſic accepte pñt dici vl'es.Sic ğ verificādū vl'ia ſm ꝙ hꝫ eē in aīa nō ꝙ ipē res ſint in aīa:ſ3 qꝛ in aīa eſt ipā ꝯſideratio ꝑ quā facit aīa vl'itatē i rebꝰ:⁊ tribuit rebꝰ itētionē vl'itatis.pʒ ğ quō vl'ia ꝓdicanṫ de rebꝰ:⁊ quō de ipſis eſt ſcia.⁊ quō ſūt obm̄ itell'ꝰ:⁊ quō ſṫ in aīa:⁊ quō in rebꝰ. ¶ Deiñ cū dicit.

¶ Unde intelligere in ipſa eſt cum velit. Sentire aūt non eſt in ipſa. Neceſſariuʒ eſt aūt eſſe ſenſibile. Similiter aūt ⁊ hoc ſe habet in ſcientijs ſenſibiliū: ⁊ ꝓpter eādē cauſam:qꝛ ſenſibilia ſingulariū ſunt: ⁊ exterioꝝ.

¶ Dat ſcđaʒ dr̄iaʒ iter intell'ʒ ⁊ ſenſuʒ.d.ꝙ in ipſa aīa eſt itelligere cum velit.ſentire aūt nō eſt in ipſa cū velit:ſʒ neceſſariū eſt exterius ſenſibile.Sil'r aūt:⁊ h̄ ſe hʒ in ſciētijs ſenſibiliū ꝑꝑ eādē cām.qꝛ ſenſibilia ſūt de nūero ſingulariū ⁊ exterioꝝ. ¶ Notādū ꝙ ſm cōmētatorē in.7.meta. ſingularia cū recedūt a ſenſu neſcimus an ſint an nō ſint. ſed poſſumꝰ opinari ea eē vel nō eē:q̄re ſcia.i.certa cognitio de ſenſibilibꝰ hr̄i nō pōt niſi q̄ꝫdiu ſenſibilia actu imutant ſenſum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed de his qdē certificare tp̄s fiet ⁊ i rurſū.

Cõ.61 ¶ Nūc aūt tm̄ ſit diffinitū:qm̄ cum nō ſimpl'r ſit qđ potētia diciṫ.ſed aliđ qdeʒ:ſicut ſi dicamus puerū poſſe militare. Aliud aūt ſicut i etate exiſtētē:ſic ſe hʒ ſenſitiuū. ¶ Qm̄ aūt inoiata eſt ipſoꝝ dr̄ia.

Cõ.62. determiatū eſt aūt de his:qm̄ altera ⁊ quomodo altera.

¶ Quia dādo hic dr̄iaʒ inter intell'm ⁊ ſenſum quodāmō diſgreſſionē fecerat a ꝓpoſito notat ſe diſgreſſionē feciſſe ⁊ redit ad ꝓpoſitū reſumens q̄ dicta ſunt de actu ⁊ potentia.d.ꝙ de his qdē.i.de dr̄ia intell'ꝰ ⁊ ſenſus certificare.i. certius determiare tp̄s fiet ⁊ in rurſum.i.i poſteruʒ.inuit ğ diſgreſſionē factā eē in determinādo q̄ dicta ſunt:iō rediens ad ꝓpoſitū ait:ꝙ nūc intātū diffinitū ſit qm̄ cū non ſimpl'r ſit qđ poᵃ dr̄:ſed aliud qdeʒ eſt in poᵃ remota:ſic̄ ſi dicamꝰ puerū poſſe militare:aliud aūt in poᵃ ꝓpinq̄:ſic̄ in etate exñtē dicimꝰ militare poſſe.Sic ſe hʒ ſenſitiuū i duplici potētia:⁊ addit ꝙ qm̄ inoiata eſt dr̄ia ipſoꝝ poꝛ̄iū et neſcimꝰ ꝓprio noīe noiare poᵃᵐ remotā ⁊ ꝓpinquā.iō ſupple ſufficiat:qm̄ determinatū eſt de ipſis poſſibilibus vel de ipſis potentijs:qm̄ ſunt altera:⁊ quomodo ſunt altera. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Uti aūt nec̄e eſt ipſa pati ⁊ alterari tanq̄ꝫ proprijs noibꝰ. Sēſitiuū aūt potētia tale eſt:q̄le iā actu ſenſibile ſic̄ dcm̄ eſt. Patiṫ qdē igiṫ non ſil'e ens:paſſū aūt aſſil'atū eſt: ⁊ equale illud.

¶ Adaptat ad ſenſum quō ꝯtigit circa ipʒ eē alterationē ⁊ paſſionē.d.ꝙ nec̄e ē vti ipſo pati ⁊ alterari tāq̄ꝫ ꝓprijs noibus.q.d.paſſio ⁊ alteratio nō ꝓp̄e hn̄t fieri circa ſenſuʒ:tñ qꝛ nō hēmus ꝓp̄a noīa:vtimur his noibꝰ tanq̄ꝫ ꝓprijs.Et ſubdit quō ſenſus patiṫ ⁊ alteraṫ a ſenſibili.d.ꝙ ſenſitiuū eſt tale in poᵃ q̄le eſt iā ſenſibile in actu ſic̄ ſupius dcm̄ ē:⁊ hꝫ ſenſitiuū patiṫ qdē nō ſil'e ens:paſſū aūt aſſimilatū eſt: ⁊ ē tale q̄le eſt illud ſenſibile:eſt.n.hoc cōmune cuilʒ agēti ⁊ patienti:ꝙ in principio ſunt diſſimilia:in fine ſimilia.

Dicendū aūt eſt ſm vnūquēq̄ꝫ ſenſum de ſenſibilibꝰ primo. dr̄ autē ſenſibile tripl'r:quoꝝ duo qdē dicimus per ſe ſentiri:vnū aūt ſm accn̄s. Duoꝝ aūt aliud qdē ꝓpriū eſt vniuſcuiuſq̄ꝫ ſenſus:aliud autem cōmune omnium. Cõ.63

¶ Poſtq̄ꝫ ph̄s oſtēdit quō ſe hʒ ſenſibile ad ſenſum:⁊ quō ſenſus eſt in poᵃ ad ſenſibile:⁊ quō patiṫ ab eo. In ꝑte iſta vt dicebaṫ determinat de ipſis ſenſibilibꝰ ⁊ de ſenſu.duo ğ facit.qꝛ ꝓ determiat de ipſis ſenſibilibꝰ.2ᵒ de ſenſu ibi. (Oʒ aūt vl'r de oī ſenſu)circa ꝓmū duo fac̄.qꝛ ꝓ diſtiguit triplex ſenſibile.vʒ.cōe ꝓpriū:⁊ ꝑ accn̄s.2ᵒ determinat de ꝓprio ſenſibili vniuſcuiuſq̄ꝫ ſenſus ibi(Qm̄ qdē ē viſus) circa ꝓmuʒ duo facit:qꝛ ꝓmo ꝯtinuat ſe ad dicenda ⁊ dat quādā diuiſionē de ipō ſenſibili.2ᵒ.exponit diuiſionis mēbra ibi.(Dico aūt ꝓmum).Dic̄ ğ ꝙ dōm eſt ꝓus de ſenſibilibꝰ ſm vnūquēq̄ꝫ ſenſum:⁊ ſubdit ꝙ ſenſibile tripl'r dr̄: quoꝝ duo dicimꝰ ꝑ ſe ſentiri:vnū aūt ſm accn̄s.duo ğ ſṫ ſenſibilia per ſe:⁊ vnū ꝑ accn̄s. Iſtoꝝ aūt duoꝝ ſenſibiliū ꝑ ſe aliud qdē eſt ꝓpriuʒ vniuſcuiuſq̄ꝫ ſenſus.aliud võ eſt cōe oī ſenſui vel ſupple eſt cōe pl'ibꝰ ſenſibꝰ. ¶ Notādum aūt ꝙ cū dicimꝰ ſenſibile cōe eſſe omni ſenſui:nō eſt verū de oī ſenſibili cōi:ſʒ de aliq̊.ſed cū ſufficiat ꝙ aliqs hō currat:ad h̄ ꝙ h̄ ſit vã hō currit:ſic ſuffic̄ aliqđ ſſibile cōe eē cōe oī ſenſui.ad h̄ ꝙ verificeṫ illa.ſenſibile cōe eſt cōe oī ſenſui.Sʒ ſi vl'r de ſenſibili cōi loq volumꝰ dicemꝰ ſenſibile cōe eē qđ ſentiṫ ab oībꝰ vl' pl'ibꝰ ſenſibꝰ. ¶ Deiñ cū dic̄.

¶ Dico aūt ꝓpriū qdē qđ nō ꝯtigit altero ſenſu ſentiri: ⁊ circa qđ non ꝯtingit errare: vt viſus coloris: ⁊ auditꝰ ſoni: ⁊ guſtus hūoris. Tactꝰ aūt pl'es hʒ differētias.

¶ Exponit diuiſionis mēbra.circa qđ duo facit:qꝛ ꝓ exponit ꝓdicte diuiſionis mēbra.2ᵒ dat dr̄iaʒ iter ſenſibilia ꝓpria ⁊ cōia ibi.(Senſibiliū aūt ſm ſe)circa ꝓmū tria fac̄ ſm ꝙ tria ſenſibilia tetigerat.vʒ.ꝓpria cōia:⁊ ꝑ accn̄s.ꝓ ğ oſtēdit qd ſit ſenſibile ꝓpriū.2ᵒ.qd cōe.3ᵒ.qd ꝑ accn̄s.2ᵃ ibi (Cōia aūt)3ᵃ ibi.(Scđʒ accn̄s aūt)circa ꝓmū duo facit: qꝛ ꝓ ait ſenſibile ꝓpriū eſſe:circa qđ ſenſus non decipiṫ.2ᵒ manifeſtat qđ dixerat ibi.(Sʒ vnuſqſq̄ꝫ iudicat)dicit ğ. dico aūt ꝓpriū eſſe ſenſibile qđ nō ꝯtigit altero ſenſu ſentiri.⁊ circa qđ nō ꝯtingit errare ſenſuʒ: vt viſus reſpectu coloris:⁊ auditus reſpectu ſoni ⁊ guſtus reſpectu humoris.ſ. ſaporis.⁊ ſubdit ꝙ tactꝰ pl'es hʒ dr̄ias:qꝛ eiꝰ dr̄ie ſunt frigidū ⁊ cal'm humidū ſiccū leue graue:⁊ hꝫ. ¶ Deiñ cū dic̄.

¶ Sed vnuſqſq̄ꝫ iudicat de his ⁊ nō decipiṫ viſus qm̄ color:neq̄ꝫ auditꝰ qm̄ ſonus:h̄ qdē coloratū:aut vbi:aut qd ſonās:huiuſmodi qdeʒ igiṫ dicunṫ ꝓpria vniuſcuiuſq̄ꝫ.

¶ Manifeſtat qđ dixerat oſtēdēs quō ſenſus nō decipiṫ circa ſenſibile ꝓpriū.d.ꝙ vnuſqſq̄ꝫ.i.ſenſus iudicat de his .i.de ꝓprijs ſenſibilibꝰ ⁊ nō decipiṫ:qm̄ calor:neq̄ꝫ qm̄ ſonus:ſed qd eſt coloratum:aut vbi:aut qd ſonans.nō decipiṫ ğ viſus in iudicādo qm̄ coloratū:neq̄ꝫ auditꝰ in iudicādo:qm̄ ſonus:ſed in iudicādo:qd eſt illud qđ eſt coloratū ⁊ vbi eſt decipi pōt viſus:ſic etiā iu iudicādo qd eſt qđ ſonat:⁊ vbi ſonat decipi pōt auditꝰ.ſubdit aūt ꝙ hꝫ qdē igiṫ dr̄r ꝓpria obā vniuſcuiuſq̄ꝫ ſenſus. ¶ Deinde cum dicit. Cõ.64

¶ Cōmunia aūt:motus:quies:numerus:figura:magnitudo:huiuſmodi enim nullius vnius

UVA. BHSC. IyR_077_1

ſunt ꝓpria: ſʒ cōmunia oībus. Tactui eni motus aliqs ſenſibilis ⁊ viſui per ſe qdē: igit̃ ſunt ſenſibilia hec ſm accidens.

¶ Oſtēdit q̄ ſt̃ oba cōia. d. ꝙ cōia aūt ſenſibilia ſūt qnq̃. ſ. mot⁹: qes: nūerus: figura: magnitudo. hꝰ āt ſenſibilia nullius vnius ſenſus ſunt ꝓpa: ſʒ oīb⁹. ſ. talib⁹ ſenſib⁹ cōia. i. cōpetit eē cōia plib⁹ ſenſib⁹: qꝺ pʒ. nā ſic̃ mot⁹ aliqs ſēſibilis eſt tactui ⁊ viſui: ſic ēt qꝺlʒ dictoꝝ ſenſibiliū cōe eſt plib⁹ ſenſib⁹ vt viſui ⁊ tactui. ⁊ ſubdit ꝙ hꝫ qdeʒ igit̃. i. ſenſibilia cōia ſunt ſenſibilia ꝑ ſe nō ꝑ accn̄s. ¶ Notādū aūt ꝙ ſm Cōmē. mot⁹ qes ⁊ nūerus ſūt cōia oīb⁹ ſenſib⁹: figura aūt ⁊ q̄ʒtitas ſunt ſolū mō cōia viſui ⁊ tactui. vn̄ ipſe ait ꝙ oīa hꝰ ſenſibilia ſt̃ cōia: ſʒ n̄ oīa ſt̃ cōia oīb⁹ ſenſib⁹. lr̄a ġ ꝑhi q̄ ait: cōia oīb⁹: vl' exponēda eſt ꝙ oīb⁹ his ſenſib⁹ cōpetit ꝙ ſint oīa hec cōia: vl' ꝙ oībus ſenſibus aliqua hꝰ ſenſibiliū ſunt cōmunia. ¶ Deīde cum dicit.

Cō.65 ¶ Secūdum accidens autem dicit̃ ſenſibile: vt ſi album ſit Diarij filius: ſm accidens etenim hoc ſentit̃: quoniaʒ accidit albo hoc quod ſentitur: vnde nihil patitur ſcꝺm ꝙ huiuſmodi: eſt a ſenſibili.

¶ Oſtēdit que ſunt ſenſibilia ſm accn̄s. d. ſm accn̄s autē dr̃ aliqd ſenſibile vt ſi dyarij fili⁹ ſit qd albū hꝫ. ſ. Dyarij filius qꝺ eſt ſubm albi ſentit̃ ſm accn̄s: qm̄ hꝫ ꝙ ſentit̃ accit albo: illud ġ ſentit̃ ꝑ accn̄s qꝺ accidit ſenſibili ꝑ ſe vn̄ ꝙ tale ſit ſenſibile ꝑ accn̄s pʒ: q2 ſenſus nihil patit̃ a tali ſenſibili ſm ꝙ hꝰ eſt. ¶ Notādū aūt ꝙ dyarius vel vt hʒ alia lr̄a diarij fili⁹. dr̃ accidere albo n̄ ſimpl'r: q2 ſuba nō accit alij: ſʒ hec accit albo inq̄ʒtū ſtat ſub hꝫ attributo qꝺ ē qd viſibile. vn̄ hic accn̄s idē ſonat qꝺ ex̄neū. nā ex̄neū eſt ab albo inq̄ʒtū eſt qd viſibile ꝙ ſit diarij fili⁹. ¶ Deīn cū dicit.

¶ Senſibilium autem ſm ſe ꝓprie ꝓpria ſenſibilia ſunt: ⁊ ad que ſubſtantia apta nata eſt: vniuſcuiuſq̃ ſenſus.

¶ Dat dr̃iam inter ſenſibilia cōia ⁊ ꝓpa. dicebat̃. n. duo eē ſenſibilia ꝑ ſe. ſ. ꝓpa ⁊ cōia. nō tn̄ eodē mō ſunt ſenſibilia ꝑ ſe hec ⁊ illa. nā ſenſibilia ꝓpria ſūt ſenſibilia ꝓpe. i. ꝑncipal'r ⁊ ꝑ. iꝺ ait: ꝙ ſenſibiliū aūt ꝑ ſe. i. de nūero ſenſibiliū ꝑ ſe ſenſibilia ꝓpa ſunt ſenſibilia ꝓprie. i. ꝑ ⁊ ꝑncipal'r. naʒ ⁊ hꝰ ſenſibilia ſunt ad q̄. i. ꝑ que apta nata eſt ſuba vniuſcuiuſq̃ ſenſus terminari. diffinit̃. n. qlʒ ſenſus inq̄ʒtuʒ eſt apt⁹ nat⁹ ſentire ſenſibile ꝓpriū: nō aūt ꝓut eſt apt⁹ natus ſentire ſenſibile cōe. q̄re differt ſenſibile ꝓpriū a cōi.

Dubitaret forte aliqs. vtruʒ ſenſibilia cōia aliqd efficiāt in ipos ſenſus. ¶ Dōʒ ꝙ oʒ dicere ſenſibilia cōia aliqd facere i ipos ſenſus. al'r. n. n̄ eēnt ſenſibilia ꝑ ſe: ſʒ ꝑ accn̄s: ſʒ quō agāt in ipſos ſenſus: de hꝫ ſunt diuerſi modi dicēdi. dixerūt. n. aliq dr̃iaʒ eē i trāſmutatione ſenſuū: q2 ſenſibilia ꝓpria trāſmutāt ipſos ſenſus q̄ʒtū ad ſpeciē: ſenſibilia v̄o cōia nō trāſmutāt q̄ʒtū ad ſpeciē: ſʒ q̄ʒtū ad modū actiōis. nā ſenſibilia cōia nō agunt in ipos ſenſus imꝑmēdo ibi ſpeciē ꝓpriā: ſʒ ſolū faciūt diuerſitatē in ipſis q̄ʒtū ad modū agēdi. ſenſibilia ġ ꝓpa imprimunt ſuas ſpēs in ſenſus: verūtn̄ hꝰ ſenſibilia ꝓut ſunt in minori vel maiori q̄ʒtitate: vel ꝓut ſunt in qete vel in motu: al'r ⁊ al'r trāſmutāt ſenſum. poſſum⁹ tn̄ al'r diſtinguere iter ſſibilia cōia ⁊ ꝓpa. naʒ i ꝓſequēdo patebit q̄l'r ipa ſenſibilia cōia aliq̊ modo imꝑmūt ſuas ſpēs in ipſos ſenſus. ē ġ al'r ɔcedēdū. dicamus itaq̃ taʒ ſenſibilia cōia q̄ʒ ꝓpa eē ſenſibilia ꝑ ſe: q2 tā iſta q̄ʒ illa agūt in ipos ſenſus: al'r tn̄ ⁊ aliter: q2 ſenſibilia ꝓpria agūt in ſenſus ꝑncipal'r ⁊ ꝑ. cōia v̄o agūt in eos ex ɔn̄ti ⁊ mediātib⁹ ſenſibilibus ꝓprijs: ita ꝙ ſi eſſet magnitudo ⁊ figura vel aliqꝺ aliud ſenſibile cōmune abſq̃ luce ⁊ colore: vl' abſq̃ ſono: vl' abſq̃ alijs ſenſibilib⁹ ꝓprijs nō imutaret nec viſum: nec auditū: nec aliquem ſenſum. ſenſibilia ġ ꝓpa ſunt ſenſibilia ꝑ ſe: ⁊ ꝑmo: ſed ſenſibilia cōia ſunt talia per ſe: ſed nō ꝑ. differūt ġ hec ab illis: ſicut qꝺ eſt ꝑ ſe ab eo qꝺ eſt ꝑ. ꝙ āt ſenſibilia cōia imꝑmāt ſuā ſimilitudinē i ſenſuʒ pʒ: ſi ɔſiderent̃ dicta ꝑſpectiue. nam ſm ꝑſpectiuū viſibile ſic imꝑmit ſpēʒ ſuaʒ i viſū ꝙ dextrū videat̃ dextrū: ⁊ ſiniſtꝝ ſiniſtruʒ: imꝑſſio ġ dyametralis ⁊ fortis eſt ſm illū ordinē ꝑtiū in ſenſu ſm quē eſt in re ſenſibili. nā dextra pars rei ſenſibilis imꝑmit ſuā ſilitudinē fortē in dextra ꝑte oculi: ⁊ ſiniſtra i ſiniſtrā: ⁊ media in mediā: q̄re ipe ꝑtes rei ſenſibilis diuerſificāt actōes ſuas in ſenſu ⁊ maxime in viſu ⁊ tactu: ſʒ cū ex alio ⁊ alio ſitu ꝑtiū ɔſtituat̃ alia ⁊ alia magnitudo: ⁊ alia ⁊ alia figura: oʒ tā magnitudinē q̄ʒ figurā imꝑmere ſuā ſilitudinem in ſenſum: itaq̃ ſicut color imꝑmit ſuaʒ ſilitudinē in viſu: q2 ſilitudo coloris recipit̃ in eo: ita magnitudo ⁊ figura imꝑmūt ſuā ſilitudinē in viſu: q2 ꝓut ꝑtes magnitudīs ſenſibilis exn̄tes in ea hn̄t eſſe differēs: ſic dr̃iaʒ faciūt in viſu ⁊ tactu: ſic ēt ſicut alia ⁊ alia figura reqrit aliū ⁊ aliuʒ ſitū partiū: ſic ꝑtes al'r ⁊ al'r ſituate al'r ⁊ al'r mouēt ſenſū. ⁊ q2 ſm ꝓportionē partiū exterioris rei fit imutatio ſēſus ⁊ maxime ſenſus viſus ⁊ tact⁹: negare n̄ poſſumus magnitudinē ⁊ figurā que ɔſtituunt̃ ex alijs ⁊ alijs partib⁹: ⁊ ex alio ⁊ alio ſitu ꝑtiū ſm ſuā ꝓportionē ⁊ ſilitudinē aliqualiter facere ſe i ſenſu. Et qꝺ dcm̄ eſt de magnitudīe ⁊ figura que percipiunt̃ a tactu ⁊ viſu. intelligendum eſt de numero motu ⁊ qete que ꝑcipiunt̃ ab omni ſenſu. Nam ipſe numerus ſenſibiliū imꝑmit ſuā ſpeciē vel ſilitudinē in oī ſenſu a quo illa ſenſibilia ſentiunt̃: q2 quot ſunt ſenſibilia tot ſunt imutationes in ipo ſenſu: ſed ſi ex numero ſenſibiliū accipit̃ numerus imutationū ⁊ intētionū factarū in ſenſu: opʒ ipm numeꝝ ſuā ſilitudinē in ſenſu facere: ſic ēt ⁊ mot⁹ ſuā ſilitudinē in ſenſu facit: q2 ꝓut variat̃ ⁊ mutat̃ exterior pars rei ſenſibilis fit variatio ⁊ mutatio in itētione facta in ſenſu: q̄re ſicut ex ſpecie rei ſenſibilis reſultat ſpēs in ſenſu: ſic ex motu rei ſenſibilis aliqual'r mot⁹ reſultat i ſenſu: ⁊ qꝺ dcm̄ eſt de motu intelligendū eſt de qete cū qes nō ſit niſi ꝑuatio motus. vlterius: q2 ſupponebat̃ i qōne premiſſa ſenſibilia cōia mouere ſenſuʒ per ſe.

Dubitaret forte aliqs quō ſenſibilia cōia ſunt per ſe ſenſibilia: ⁊ quō ꝑ ſe mouēt ſenſum. hoc aūt cōmentator dupl'r declarare vr̃. dicit. n. ſenſibilia cōia eſſe ꝑ ſe ſenſibilia: q2 ſunt ꝓpriū ſubm ſenſibiliū ꝓprioꝝ: vt q2 color tanq̄ʒ in ꝓprio ſubō fundat̃ in magnitudine erit magnitudo ꝑ ſe viſibilis. adducit ēt ad hꝫ z^{am} rōnē. d. hꝫ eē ꝑ ſe ſenſibilia: q2 ſunt ꝑ ſe obm ſenſus cōis. vult . n. ꝙ ſic̃ ſenſibilia ꝓpa ſunt oba ſenſuū ꝓpoꝝ: ſic ſenſibilia cōia ſunt obʒ ſenſus cōis. ſʒ hꝫ a qbuſdā improbant̃: dicūt . n. nullā haꝝ rōnū ɔcludere: nā non vr̃ bn̄ dcm̄ ſenſibilia cōia ſentiri ꝑ ſe: q2 ſunt ꝓpriū ſubm ſenſibiliuʒ ꝓprioꝝ: q2 tūc ignis ſentiret̃ ꝑ ſe cū ſit ꝓpriū ſubm caloris: quo poſito ipſa ſuba ſentiret̃ ꝑ ſe: cū ignis ſubaʒ noīet. Amplius āt z^a rō vt vr̃ nō ē v̄a: q2 oba cōia n̄ ſolū ꝑcipiunt̃ a ſenſu cōi: ſʒ ēt a ſenſib⁹ ꝓprijs. nā cū ſenſus cōis imutet̃ ꝑ imutationē ſenſuū ꝓpoꝝ: nullū obm imutabit ſenſuʒ cōeʒ niſi ꝑus imutet ſenſus ꝓpos. Igit̃ vt appeat qd de his ſit tenēdū. ¶ Sciēdū ſniaʒ ɔmētatoris in hac ꝑte eē ſenſibilia cōia ſentiri ꝑ ſe: ſʒ nō ꝑ. vn̄ ait ꝙ hꝰ ſenſibilia. vʒ. cōia lʒ ſentiātur eēntial'r. i. ꝑ ſe. nō tn̄ ſunt ꝑma. hꝫ tn̄ ſatis ɔcludunt̃ rōnes ꝑtacte: q2 qn̄ aliqua actio egredit̃ a mā et a forma ab vtroq̃ eſt ꝑ ſe: ſed a forma ē ꝑncipal'r: a mā ex ɔn̄ti vt ꝑ ſe ſanamur nō ſolū ſanitate: ſʒ ēt corꝑe: ſʒ ꝑncipal'r ſanamur ſanitate: corꝑe v̄o ex ɔn̄ti: ſic q2 ſenſibilia ꝓpria vt in ſubō fundant̃ in ſenſibilib⁹ cōib⁹ imutatio ipſoꝝ ſenſuuʒ ꝑ ſe ē nō ſolū a ſenſibilib⁹ ꝓprijs: ſʒ ēt a cōib⁹: ſʒ a ꝓprijs ꝑ ſe eſt

UVA. BHSC: IyR_077_1

⁊ p̊ a cōibꝰ ꝑ ſe ⁊ nō p̊: nō eſt.n.ītelligibile ꝙ aliqd ſit ſubʒ forme: ⁊ tñ actio illiꝰ forme non cōicet̄ ꝑ ſe ipſi mãe: q̄re ſi ſenſibilia cōia ꝑ ſe ſubyciunt̄ ꝓprys: imutare ſenſū qđ eſt actꝰ ſenſibiliū ꝓpoꝝ: oʒ ꝑ ſe cōicari vel ꝑ ſe ꝯuenire ſenſibilibꝰ cōibꝰ: q̄re aūt hoc nō cōicat̄ ipſi ſube vt q̄re non dr̄ ignis ꝑ ſe ſenſibilis cū ſit ꝑ ſe ſubm caloris in q̄one ſeq̄nti patebit: ſufficiat aūt ad pn̄s ſcire quō ꝯcludit rō a cōmētatore facta: alia ēt cōmētatoris rō nō eſt deſpiciēda. naʒ rei cōpetit aliqd ꝑ ſe ſiue cōpetat ei rōne gn̄is: ſiue rōne ſpēi hō.n.nō ſolū eſt ꝑ ſe rōnalis qđ cōpetit ei i eo: ꝙ hō ſed ēt eſt ꝑ ſe ſenſibilis ꝙ cōpetit ei in eo ꝙ aīal: attñ alr̄ cōpetit rei ꝑ ſe qđ ei ꝯpetit rōne ſpēi. qꝛ h̄ ei cōpetit ꝑ ſe ⁊ p̊: q̄ʒ qđ cōpetit ei rōne gn̄is: qꝛ illud eſt ꝑ ſe: nō tñ p̊. viſus itaqʒ immutat̄ a ſenſibili ꝓprio ⁊ a cōi: ſʒ a ꝓpo imutat̄ in eo ꝙ viſus: ⁊ h̄ eſt rōne ꝓpe ſpēi: ſʒ a ſenſibili cōi nō imutat̄ viſus in eo ꝙ viſus: ⁊ rōne ꝓpe ſpēi: ſed h̄ eſt in eo ꝙ eſt ſenſus: ⁊ rōne gn̄is: h̄ eſt ḡ qđ Cōmē. ait ꝙ iſta ſenſibilia cōia ſt̄ cōprehēſibilia ſenſibꝰ ꝺʒ ꝙ ꝑlus: nō ꝺm ꝙ ſūt aliq ſenſus. ex quo manifeſte pʒ ſenſibilia ꝓpa ſentiri a ſenſibꝰ ꝑ ſe: ⁊ p̊: qꝛ imutāt eos rōne ꝓpe ſpēi: ſenſibilia v̊o cōia ſentiri ꝑ ſe: nō tñ p̊. qꝛ ſenſus imutat̄ ab eis rōne gn̄is: non rōne ꝓpe ſpēi: qđ ḡ dicit cōmētator ſenſibilia cōia eē obʒ ſenſus cōis nō eſt ītētio ſua: ꝙ nō ꝑcipiant̄ a ſenſibꝰ ꝓprys. ſʒ qꝛ ſenſus ꝓpry nō ꝑcipiūt ea vt ſūt ꝓpry: ⁊ rōne ſpēi: ſʒ vt ſunt ſenſus ⁊ rōne gn̄is: iō ſi h̄ ſenſibilia d̄bēt appropꝛiari alicui ſenſui: appropriabunt̄ ſenſui cōi in quo vniunt̄ ⁊ ꝯueniūt ꝑticulares ſenſus: nō aūt approp̄abūtur alicui ſenſuuʒ ꝓprioꝝ.

¶ Eſt tñ diligēter notām̄ ꝙ hec rō vl̄ior ē q̄ʒ alia. nā qđlʒ ſenſibile cōe. lʒ ſentit̄ a ꝑticulari ſenſu rōne gn̄is nō rōne ꝓpe ſpēi: nō tñ facile eēt ſuſtinere: nec facile eēt oſtēdere quō qđlʒ ſenſibile cōe eēt ꝑ ſe ſubm ſenſibiliū ꝓprioꝝ. nā motꝰ ꝑcipit̄ ab oī ſenſu: nō tñ qđlʒ ſenſibile ꝓpriū tanq̄ʒ in ꝓprio ſubō fundat̄ i motu: ſʒ ſonus tm̄ īter ſenſibilia ꝓpa i hꝰ ſubō fūdari vr̄. ¶ Eſt ēt notādū ꝙ genꝰ pōt accipi magis cōe ⁊ minus cōe. magnitudo ḡ ⁊ figura q̄ ſolū ꝑcipiuntur tactu ⁊ viſu ꝑcipiunt̄ ab eis nō rōne ſpēi. ſʒ rōne gn̄is minꝰ cōis: nūerus v̊o qes ⁊ motꝰ q̄ ꝑcipiūtur ab oī ſenſu ꝑcipiūtur ab eis rōne gn̄is magis cōis. Nā accipiēdo ſenſū vt eſt qd cōe ad oēs ꝑticulares ſenſus hʒ rōnē cōioris generis q̄ʒ vt eſt cōe: ad duos ſenſus tm̄ vt ad tactū ⁊ viſuʒ.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtꝝ filiꝰ cleonis vl̄ quecūqʒ alia ſuba ſentiat̄ ꝑ accn̄s: ⁊ vr̄ ꝙ nō ꝑ rōnē ſupius factā: Nā ſi actio forme ꝑ ſe cōicat̄ ꝓpo ſubō ⁊ ꝓprie mãe: imutare ſenſuʒ qđ ꝯuenit calori ꝑ ſe cōicabit̄ igni qđ ē ꝓpriū caloris ſubʒ. ¶ In ꝯriū ē phs q vult talia ſentiri ꝑ accn̄s. ¶ Dōʒ ꝙ oē qđ ꝑ ſe ſentit̄ vel eſt ſenſibile ꝓpriū vel cōe: ſuba ḡ qꝛ nō eſt ſenſibile ꝓpriū: nec ē vnū aliqđ de q̄nqʒ ſenſibilibꝰ cōibꝰ n̄ poterit ſentiri ſenſu ꝑ ſe: ſed ſi ſentit̄ h̄ eſt ꝑ accn̄s: itaqʒ circa hāc v̄itatē duplr̄ qs poſſet errare. p̊ ſi diceret diary filiū vl̄ aliquā aliā ſubſtātiā nō ſentiri ab aliq̊ ſenſu ꝑ accn̄s. 2° ſi aſſereret eā ſentiri ꝑ ſe. ¶ Propter qđ ſciēdū ꝙ ſi aliqs faciat aliqd q̊ ſcō fit aliud. oʒ ꝙ ſit aliq̊ mō cā illiꝰ: vt apiēs feneſtrā: ad cuiꝰ apitionē ſeq̄t̄ illumiatio domꝰ: q feneſtrā apit dr̄ domū illumiare ⁊ eē illumiatōis cā. ſʒ h̄ eſt ꝑ accn̄s nō ꝑ ſe: ſic q̄a ꝑ ſenſus cognoſcimꝰ aliq̊ qbꝰ cognitꝭ cognoſcere poſſumꝰ reꝝ ſbas: qꝛ accn̄tia ꝯferūt magnā ꝑtē ad cognoſcēdū qđ qd eſt: dr̄ ſuba ſentiri a ſenſu: ſʒ h̄ eſt ꝑ accn̄s nō ꝑ ſe. debemus.n.imaginari ꝙ ſuba ꝑcipit̄ ab itell̄u: vel directe: ⁊ ſic ꝑcipit̄ ſuba vl̄is: vel ꝯuertēdo ſe ad fantaſmata: ⁊ ſic ꝑcipitur ſuba ꝑticularis: ꝑcipit̄ ēt ꝑticularis ſuba a q̄daʒ v̄tute ſenſitiua iteriori q̄ vocat̄ extimatiua: in hoīe v̊o hꝰ v̄tꝰ vocari pōt rō ꝑticl̄aris: ſiue rō colatiua ītētionū ꝑticulariū. eſt itaqʒ tā in hoīe q̄ʒ in brutis q̄dā poᵃ ſenſitiua q̄ ꝑcipiūt̄ ſube ꝑticulares: ⁊ ēt ꝑ hꝰ v̄tutē quodāmō ꝑcipiunt̄ ꝑticularia vel ꝑticulares ītētōes diuʒ decē generū. attñ hꝰ ꝑticulares ītētiones alr̄ ꝑcipiunt̄ ab extimatiua in hoīe: ⁊ alr̄ ab extimatiua i bruto. naʒ extimatiua brutoꝝ ꝑcipit has nō abſolute: ſʒ in cōpatōe ad ꝓſeq̄ndū necia vite vl̄ ad fugiēdū ꝯria. n̄.n. ſūt dati ſenſus aīalibꝰ alys vt deſuiāt ſcie ſʒ vt deſuiāt ad necitatē vite: q̄re extimatiua i eis cognoſcit idiuiduales ītētōes: put ꝑ talē cognitionē iuuant̄ ad ea q̄ ſunt necia vite: in hoībꝰ v̊o: qbꝰ ſenſus deſuiunt nō ſolū ad vite neceſſitatē: ſʒ ad ſciam: cognoſcunt̄ hꝰ itentōes idiuiduales ab extimatiua i eis ēt ꝺʒ ſe: qđ nō cōpetit aīalibꝰ alys. iō cōmētator ait loq̄ns de hac v̄tute extimatiua: ꝙ ꝯphēdit ītētōes huiꝰ idiuidualis hoīs: ⁊ hꝰ ītētionē huius idiuidual̄ eq̄: ⁊ vl̄r ītētionē vniuſcuiuſqʒ idiuidui. x. p̄dicamētoꝝ: ⁊ ſubdit ꝙ vr̄ eſſe h̄ ꝓpriū ſenſibꝰ hoīs. nā vt dcm̄ ē ꝓpriū ē extimatiuā i hoīe ꝑcipe has ītētōes ꝺm ſe. i alys v̊o h̄ nō eſt ꝺm ſe: ſed ꝑ cōpationē ad necia vite: erit itaqʒ hic ordo ꝙ viſu ꝑcipiēte figurā: vel colorē alicꝰ ſube vel aliq̊ alio ſenſu ꝑcipiēte aliqd circa ſubaʒ ꝑ talē cognitionē ſenſitiuā itell̄s vel extimatiua poterit ipſam ſubaʒ cognoſcere: ⁊ qꝛ ſenſus cognoſcit aliqd: quo cognito hēre poſſumꝰ cognitionē ipſiꝰ ſube: dr̄ ſuba cognoſci a ſenſu per accn̄s n̄ ꝑ ſe. qđ v̊o obyciebat̄ de ſubō caloris: dici dʒ ꝙ aliquid pōt eſſe ſubʒ caloris vel alterius ſenſibilis ꝑ ſe vl̄ vt illud ſenſibile eſt quoddā ens vel vt eſt imutatiuū ſenſus: ignis ḡ eſt ꝑ ſe ſubm caloris vt calor q̄dā ens eſt: nō vt eſt imutatiuū ſenſus. nā ſi calor eēt ſine igne imutaret ſenſū: videmꝰ.n. colorē eſſe i magnitudie vt i ſupficie: ⁊ ſic ex n̄s imutat viſuʒ: attñ ſi color eēt p̄ter magnitudinē: qꝛ hēret eē pūctuale nō poſſet imutare viſū: qꝛ nō poſſet facere angulū in oculo. decl̄auerūt.n. faciētes ſciaʒ de aſpectibꝰ oē qđ vr̄ ſub angulo videri: ⁊ qꝛ ſic eſt magnitudo ē ꝑ ſe ſubʒ coloris: nō ſolū vt eſt q̄dā ens: ſʒ vt eſt imutatiuus viſus magnitudo ḡ aliqd facit i viſu. ⁊ vr̄ ꝑ ſe non ꝑ accn̄s. ignis v̊o vel q̄cūqʒ alia ſuba pōt eē ꝑ ſe ſubʒ caloris: vl̄ alterius ſenſibilis put illud ſenſibile eſt quoddā ens: non aūt put eſt immutatiuum ſenſus: ideo ſubſtātia nihil facit in ſenſu. ⁊ dicit̄ ſentiri per accidēs nō per ſe.

Uius qdeʒ eſt viſus h̄ ē viſibile: viſi- Cō.66
bile aūtē eſt color qdē: ⁊ qđ v̄e eſt dicere: inoīatuʒ aūt exiſtit ens: manifeſtuʒ aūtē erit igrediētibꝰ maxime.

¶ Poſtq̄ʒ phs diſtixit ſenſibilia cōia a ꝓprys ⁊ determiauit de ſenſibilibꝰ cōibꝰ. In ꝑte iſta deteriat de ſenſibilibꝰ ꝓprys: circa qđ. v. fac̄ ꝺm ꝙ. v. ſūt hꝰ ꝺſibilia. p̊ ḡ deteriat de ꝓpo ſenſibili viſus. 2° de ꝓpo auditꝰ. 3° de ꝓpo odoratꝰ 4° de ꝓpo ꝺſibili guſtꝰ. 5° de ꝓpo ꝺſibili tactꝰ. 2ᵃ ibi. (Nūc aūt p̄mum de). 3ᵃ ibi. (De odore aūt). 4ᵃ ibi. (Guſtabile aūt) 5ᵃ ibi. (De tāgibili aūt) ¶ Ad euidētiā aūt p̄me ꝑtis notādū ꝙ oīa viſibilia quodāmō ꝑticipāt nāʒ lucis. nō eſt.n. itelligibile ꝙ viſus ſit vnꝰ ſenſus ꝑticularis: ⁊ tñ obʒ eiꝰ ꝓpriū nō ſit vniꝰ alicꝰ nãe vel nō reducat̄ ad aliq̄ʒ vnaʒ nāʒ. diuerſificabit̄ itaqʒ ipm viſibile put diuerſimode ꝑticipat nāʒ lucis: color ḡ ⁊ lux aliq̊ mō vnā nāʒ dn̄t. nā color eſt q̄dā lux opaca ⁊ obūbrata: ⁊ ſic̄ color pōt dici q̄daʒ lux obūbrata: ita lux p̄t dici qdā color clarus ⁊ ſplēdidꝰ. His viſis dicere poſſumꝰ ꝙ oīa viſibilia ad q̄nqʒ modos reducunt̄ ꝺm ꝙ q̄nqʒ modis pōt aliqd cōparari ad nāʒ lucis. nā aliqd cōparat̄ ad nāʒ lucis: qꝛ pōt in ſe recipe lucē vt corpꝰ dyafanū qđ eſt viſibile nō ꝑ ſe: ſʒ ꝑ ex̄neū colorē ⁊ ꝓpter lucē quā recipit. 2° aliqd cōparat̄ ad nāʒ lucis: qꝛ hʒ i ſe hꝰ nāʒ: ſʒ hʒ eā mō opacato ⁊ obūbrato: ⁊ ſic ſūt viſibilia corꝑa colorata hn̄tia i ſe colorē q ē q̄dā lux obūbrata. 3° aliqd cōparat̄ ad nāʒ lucis: qꝛ hʒ eā i ſe clare ⁊ lucide: ⁊ iſta ſunt i duplici gn̄e: qꝛ aliq̄ hn̄t hāc nāʒ magis clare vt corꝑa ſupceleſtia que ꝑ antonomaſiā pn̄t dici lucida. aliq̄ v̊o hn̄t eaʒ minus clare vt ignis. Rurſus eſt qntꝰ modus

UVA. BHSC. IyR_077_1

cõparationis:q² aliq̃ cõparãtur ad nãm lucis:eo ꝙ hẽant hãc nãm aliqual'r medio mõ iter opacũ ⁊ claꝝ:⁊ ħ modo cõparat̃ ad nãm lucis illud ꝙ pħs appellat viſibile inominatũ:q² nõ põt vno noĩe noĩari ⁊ hoꝯ viſibile ẽ querc⁹ putrida:ſquame quoꝝ̃dã piſciũ:noctiluce:⁊ cetera talia.i talib⁹ gdẽ:q² eſt nã lucis modo medio iter opacũ ⁊ claꝝ:rõne qua nã illa vergit ad opacũ reſultat ibi coloꝛ rõne:qua vergit ad claꝝ reſultat ibi lux.ita ꝙ eſt ibi lux ⁊ coloꝛ vt i pſeq̃ndo appebit. Debemus.n.imagiari ꝙ quedã hñt colorẽ tm̃ vt ꝑticipãtia nãm lucis modo opaco:q̃dã hñt lucẽ tm̃ vt ꝑticipãtia hoꝯ nãm mõ claro:ſʒ q̃dam hñt vtrũqꝫ .vʒ.colorẽ ⁊ lucẽ vt ꝑticipãtia nãʒ lucis mõ medio vl' q̃dã modo:mõ vtroqꝫ.vʒ.aliq̃l'r claro:⁊ aliq̃l'r opaco.eſt vtiqꝫ aliqd qð nec hʒ colorẽ:nec lucẽ:ſʒ põt itẽtões hoꝝ recipe aliũde vt diaphanũ:aliqd aũt hʒ colorẽ:ſʒ nõ lucẽ:vt corpus opacũ.aliqd aũt hʒ vtrũqꝫ vt viſibile ĩnoĩatuʒ.aliqd ṽo hʒ lucẽ tm̃.⁊ hoc dupl'r:q² vel habʒ hãc magis clare vt corpa ſupceleſtia i qb⁹ per antonomaſiam eſt lumẽ:aliqd ṽo hʒ eã min⁹ clare vt ignis.viſibilia g̊ reducunt̃ ad.v.vʒ. ad colorẽ ad diaphanũ ad lumẽ ad viſibile ĩnoĩatuʒ:⁊ ad ignẽ.ſm hoc pñs capl'm põt diuidi in ꝑtes.v.q² p̊ determinat de colore.2° de diaphano.3° de lumĩe.4° de viſibili ĩnoĩato.5° de igne.2ª ibi.(Eſt igr̃ aliqd diafanũ)3ª ibi(Lumen aũt eſt hoꝯ diafani)4ª ibi.(Nõ oĩa aũt viſibilia).5ª ibi.(Ignis aũt in vtriſqꝫ) Rurſus ad euidẽtiã p̃me ꝑtis. ¶ Sciẽdũ ꝙ viſibile ĩnoĩatũ in quo eſt aliq̃ mõ lux ⁊ coloꝛ plus accedit ad nãʒ coloꝛis q̃ʒ lucis:q² nã lucis ibi exiſtens plus accedit ad modũ opacũ ſm queʒ fit coloꝛ q̃ʒ ad modũ claꝝ ſm quẽ modũ gñat̃ lux:⁊ q² viſibile ĩnoĩatuʒ ſic appꝛopinq̃t ad nãm coloꝛati:iõ pħs volẽs determĩare de colore:duo facit:q² p̊ ſepat ⁊ diſtĩguit hoꝯ viſibile ĩnoĩatum a colore.2° determĩat de ipſo colore ibi.(Viſibile.n. eſt coloꝛ)dicit g̊.qm̃.gdẽ eſt viſus ſupple ꝑceptiuus ꝓpꝛij obti.hoc aũt.vʒ.ꝓpꝛiũ obm viſus eſt viſibile:alia aũt lr̃a nõ hʒ:qm̃.ſed cui⁹:⁊ tũc exponat̃ ꝙ viſibile eſt ħ cuius gdem viſus eſt ꝑceptiuus:⁊ ſubdit ꝙ viſibile aũt eſt coloꝛ gdẽ:⁊ ẽt eſt aliud qð ṽe gdẽ eſt dicere ꝙ eſt viſibile. ĩnominatũ aũt exiſtit ens:q² nõ põt vno noĩe noĩari:⁊ ſubdit ꝙ maxime aũt erit hoc manifeſtũ ĩgrediẽtib⁹.i.ꝓcedẽtibus.nã ĩfra manifeſtũ erit quõ hoꝯ viſibile ĩnoĩatũ eſt aliud ⁊ diſtinctũ a colore. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Viſibile enim eſt coloꝛ:hoc autẽ eſt in eo qð ſm ſe viſibile:ſm ſe autem non rõne:ſed qm̃ in ſeipſo habet cauſam eſſendi viſibile.**

¶ Determĩat de colore oſtẽdens quõ ſit viſibile:circa qð duo fac̃:q² p̊ fac̃ qð dcm̃ eſt.2° aſſignat cãm dicti ibi.(Dis.n.coloꝛ)Dic̃ g̊.ꝙ viſibile.n.eſt coloꝛ:hic aũt eſt i eo ꝙ eſt ſm ſe viſibile:⁊ exponit quõ accipiẽdũ ſit ſm ſe.d.ſʒ ſe ãt ſupple dico colorẽ eẽ viſibilẽ nõ rõne.i.nõ diffõne vel nõ rõne.i.nõ ꝙ ſit rõ:q̃re oĩa alia videant̃:ſʒ qm̃ in ſeipſo hʒ cãm eẽndi viſibile. ¶ Notãdũ aũt ꝙ colorẽ eẽ viſibilẽ ꝑ ſe non rõne:ſʒ qm̃ i ſe hʒ cãʒ ꝙ ſit tale:dupl'r põt exponi.p̊ vt exponat̃ rõne.i.diffõne:⁊ tũc eſt ſenſus ꝙ coloꝛ eſt viſibilis ꝑ ſe:nõ in p̊ mõ:ſed in 2°.nã p̃mus modus dicẽdi ꝑ ſe eſt qñ diffõ vel ꝑs diffõnis p̃dicat̃ de diffinito.ſcðs mod⁹ eſt qñ ꝓpꝛia paſſio p̃dicat̃ de ſubo:⁊ q² in ſubto eſt cã:q̃re ĩſit ei ꝓpꝛia paſſio:eẽ g̊ viſibile nõ eſt diffõ coloꝛis:nec cõpetit coloꝛi ꝑ ſe rõne.i.diffõne:q² ñ ꝑtinet ad p̊m modũ:ſʒ cõpetit ei ꝑ ſe:q² coloꝛ hʒ in ſe cãm:q̃re ſit tale:q² hoc ꝑtinet ad 2m modũ.aliter aũt exponit̃ ſic.naʒ coloꝛ nõ eſt rõ: q̃re videant̃ oĩa alia:ſʒ magis aliqd aliud vt lumẽ eſt rõ: q̃re videat̃ coloꝛ:erit g̊ ſenſus ꝙ coloꝛ nõ eſt viſibile ꝑ ſe rõne.i.ꝙ ipſe ſit rõ q̃re oĩa alia videant̃.ſʒ eſt hoꝯ:q² hʒ in ſe cãm q̃re ſit tale:hec aũt expõ multũ vr̃ ↄcoꝛdare cũ lr̃a ſequẽti:vbi ꝓbat̃ colorẽ eẽ viſibilẽ ꝑ ſe nõ rõne:q² non vr̃ ſine lumĩe.vr̃ g̊ eſſe ĩtẽtio pħi ꝙ coloꝛ non ſit rõ:q̃re oĩa alia videant̃:q² aliqd aliud vt lumẽ eſt rõ:q̃re videat̃ ipẽ.

Dubitaret forte aliqs.vtꝝ coloꝛ ſit viſibilis ꝑ ſe:⁊ vr̃ ꝙ non:q² ꝑ ſe ⁊ ꝑ aliõ opponũtur:ſed coloꝛ eſt viſibilis ꝑ aliud:vt ꝑ lumẽ.g̊ ⁊c̃. ¶ In ↄ̃riũ eſt lr̃a pħi. ¶ Dõm ꝙ pħs in 3° huius vr̃ cõparare ĩtell'm agẽtẽ ⁊ lumẽ ad colores ⁊ fantaſmata:vult.n. ꝙ ſicut ſe hʒ lumẽ ad colores:ſic ſe hʒ ĩtell's agens ad fantaſmata. Q² ſi hoꝯ ſil'itudo eſſet ṽa per oĩa:forte non eſſet via ad euadẽdũ:quõ colores eſſent per ſe viſibiles vt pħs teſtat̃:q² lumẽ per ĩtellectũ agẽtis eſt neceſſariũ in ĩtelligendo ꝓpter ipa fantaſmata:que non ſunt ĩtelligibilia in actu:ſed in potẽtia:ſm g̊ ħ colores q̃ʒtũ eſt de ſe non eẽnt actu viſibiles:qð eſt ↄtra mẽtẽ pħi vt i pſequẽdo patebit. illa g̊ ſil'itudo intãtũ eſt vera:q² ſicut fantaſmata nõ poſſunt ĩmutare ĩtellectũ poſſibilẽ ſine ĩtellectu agẽte:ſic colores nõ poſſunt ĩmutare viſum ſine lumĩe:deficit tñ huiuſmodi ſil'itudo:q² irradiatio ĩtellectus agẽtis req̃rit̃ ꝓpter ipſa fantaſmata:que nõ ſunt actu ĩtelligibilia:ſed lumen nõ directe req̃rit̃:ꝓpter ipſos colores qui ſunt actu ⁊ de ſe viſibiles:ſed req̃rit̃ ꝓpter mediũ:qð non ĩmutat̃ a coloꝛib⁹ niſi ſit actu illumĩatũ:⁊ hec eſt ſnĩa ↄmẽtatoꝛis q̊ hãc queſtionẽ ꝑtractãs ait:ꝙ lumẽ eſſe neceſſariũ i vidẽdo tripl'r põt ĩtelligi.aut q² lux dat coloꝛib⁹ formã ⁊ habitum:quo agũt in diaphanũ:aut dat diaphano formã qua recipit motuʒ a coloꝛib⁹:aut vtrũqꝫ:⁊ ſubdit ꝙ ſi ↄſiderauerimus qð dicit Ariſt.in hoc caplo:erit manifeſtũ ꝙ lux non eſt neceſſaria niſi ſm ꝙ dat diaphano formã aliquaʒ qua recipit motũ a colore:req̃rit̃ itaqꝫ lux non ꝓpter obʒ ſiue ꝓpter colorẽ:ſed ꝓpter mediũ:ſiue ꝓpter diaphanuʒ. cauſam aũt quare non req̃rit̃ lux ꝓpter ipſum colorẽ aſſignat idẽ ↄmentatoꝛ cũ ait:ꝙ impoſſibile eſt dicere ꝙ lux ſit illud qð largit̃ coloꝛi habitũ ⁊ formã qua ſit viſibilis: qm̃ ſi ita eſſet ↄparatio viſionis ad colorẽ eſſet accñtalis: ⁊ ſecũda:non p̃ma:eſſet.n.mediãte illo habitu:debemus enim imaginari ꝙ coloꝛ eſſential'r eſt quedã lux.nã lux ẽ ſuba ⁊ hypoſtaſis coloꝝ:⁊ inq̃ʒtũ eſt coloꝛ per ſe ⁊ eſſentialiter ẽ quedã lux per ſe:⁊ eſſential'r eſt qd viſibile:verũtamen quia coloꝛ non ꝑticipat lucem in excellẽtia ⁊ in claritate:ſed eſt quedã lux obũbꝛata:lʒ ꝓpter hoꝯ ꝑticipationẽ de ſe ſit qd viſibile:nõ poteſt tñ ĩmutare medium niſi ſit valde diſpoſitũ:ideo req̃rit̃ lumẽ nõ vt largiat̃ formã coloꝛibus qua ſint viſibiles:ſed vt diſponat mediũ vt poſſit ĩmutari a coloꝛib⁹:q̃re ſi ↄſiderent̃ ꝑtacta:pʒ colores eſſe ꝑ ſe viſibiles:qð ṽo arguebat̃ colores nõ eẽ ꝑ ſe viſibiles: q² vñr ꝑ aliud vt ꝑ lumẽ:ſolutũ eſt ꝑ iã dcã:q² vt pʒ ꝑ cõmentatorẽ:lumẽ nõ req̃rit̃ ꝓpter ipſos colores:ſed ꝓpter mediũ:poſſet aũt ⁊ al'r ſolui argumẽtũ:ſed ꝓpter bꝛeuitatem ſufficiat qð dictum eſt.

Ulterius forte dubitaret aliqs in quo mõ dicẽdi ꝑ ſe coloꝛ ſit ꝑ ſe viſibilis:⁊ vr̃ qð in p̊ mõ:q² vt dcm̃ eſt coloꝛ eſt ꝑ ſe viſibilis:q² per ſe ⁊ eẽntial'r eſt quedã lux:ſed que competũt alicui eſſential'r cõpetũt ei in p̊ modo dicẽdi ꝑ ſe:vt diffõ vel ꝑs diffõnis q̃ ĩdicat eẽntiã p̃dicat̃ de diffinito. ¶ Preterea ꝙ coloꝛ ſit qd viſibile ſm pħm cõpetit ei per ſe:q² hec eſt nã ipſi⁹ coloꝛis:ſed que cõpetũt alicui ꝑ ſe:q² illõ ſit nã eius ſpectat ad p̃mũ modũ dicẽdi ꝑ ſe.g̊ ⁊c̃. ¶ Dõm ꝙ hãc q̃õnẽ ꝑtractat etiã cõmẽtatoꝛ aſſerẽs colorẽ eſſe ꝑ ſe viſibilẽ:ſic̃ hõ eſt ꝑ ſe riſibilis.ait.n.hãc ꝓpõnẽ eſſe ꝑ ſe ⁊ eẽntialẽ ſm ꝙ ſubm eſt cauſa p̃dicati:nõ ſm ꝙ p̃dicatũ eſt cauſa ſubti:ſʒ cũ p̃mus modus dicẽdi ꝑ ſe ſit qñ p̃dicatũ ponit̃ in diffõne ſubti:⁊ eſt cauſa eius.ſcðs ṽo ſit qñ ſubm ponit̃ in diffitione p̃dicati:⁊ eſt cauſa ipſius:pʒ hãc ꝓpõnẽ.vʒ.colorem eẽ viſibilẽ ꝑ ſe eſſe in 2° modo:non in p̃mo:eſt.n.ſcðs modus qñ ꝓpꝛietas aliq̃ p̃dicat̃ de ſubo:⁊ q² ĩmutare viſuʒ vl'

eſſe viſibile eſt q̄dā ꝓ̄petas coloꝛis:ꝑtinebit h̄ ad 2ᵐ modū dicēdi ꝑ ſe:nō ad ꝑ̄mū:cāz āt huius aſſignat ꝯmētatoꝛ. nā in p̊ modo dicēdi ꝑ ſe ꝑ̄dicatū eſt ꝑ̄us ſubō:in 2° v̊o eꝯ̊: ſubm ꝑ̄us eſt ꝑ̄dicato:hoc eſt g̊ qꝺ ipſe ait.d.manifeſtū eē ꝙ viſio eſt aliq̄d poſterius viſibili:⁊ ꝙ eſt ꝓportio viſiōis ad colorē:non ſic̄ rōnalis ad hoīez:ſꝫ ſic̄ riſibilis ad hoīez. eſt g̊ in hoc vis rōnis huius:ꝙ coloꝛ ꝑ̄cedit imutationē viſus factam a coloꝛe:ꝑ̄us.n.ītelligo ꝙ ſit coloꝛ q̄z ꝙ videat̄ vel q̄z imutet viſū:poſſe g̊ imutare viſum ⁊ eē viſibile nō ꝑ̄dicat̄ de coloꝛe tanq̄z ꝑ̄ꝰ de poſterioꝛi:ſꝫ tanq̄z poſteriꝰ de ꝑ̄oꝛi:ſꝫ q2 hoc nō pōt ſpectare ad ꝑ̄mū modū dicendi ꝑ ſe: ſꝫ ad 2ᵐ:erit g̊ in 2° mō nō in p̊. Qꝺ v̊o arguebat̄ ꝙ eſt viſibile cōpetit coloꝛi eſſentialr̄:⁊ ꝙ eſt nā ipſius coloꝛis ꝑ̄dicatio ē cāl̄is. ꝑ tāto.n.veꝝ eſt qꝺ dr̄:q2 imutare viſuz cauſat̄ ab eēntia ⁊ a nā ipſiꝰ coloꝛis:ſic̄ ꝓpꝛietas aliq̄ cauſat̄ a ꝑ̄ncipiis ⁊ a nā ipſiꝰ ſubti:poſſe itaq3 imutare viſum ⁊ eſſe viſibile ſeq̄t̄ nām ⁊ ꝑ̄nᵐ ipſiꝰ coloꝛis ſicut poſſe ridere ⁊ eē riſibile:ſeq̄t̄ nām ⁊ pꝛincipia ipſius hoīs.

Alterius forte dubitaret aliq̄s.vtꝝ eē viſibile ꝯpetat coloꝛi ꝑ ſe.⁊ p̊ vl̄ ꝑ ſe tm̄.

¶ Dicēdū ꝙ hāc q̄ōnē Cōmē.tāgit in ca°.de ſenſibilibus cōibꝰ:vbi dās dr̄iā īter ſēſibilia cōia ⁊ ꝓ̄ꝑa ait ſēſibilia cōia ſentiri ꝑ ſe:ſꝫ nō p̊. ꝓ̄ꝑa v̊o per ſe ⁊ p̊.vn̄ ⁊ in hoc ca°.idē cōmētatoꝛ ait:colorē eſſe viſibilē ſꝫ ītentionē ꝑ̄mā. Ut g̊ appareat v̄itas q̄ſiti. ¶ Sciēduz ꝙ illa tria differūt ꝑ accn̄s ꝑ ſe ⁊ p̊.nā illa ſūt ꝑ accn̄s que nec rōne gn̄is:nec ſpēi:nec ſm̄ ꝙ hꝰ hn̄t in ſe cauſam q̄re ſint talia:ſed accidit ea ſic eſſe vt muſicū eſſe albū.muſicus.n.vn̄ muſicꝰ ē:nec rōne gn̄is:nec rōne ſpēi:nec ſm̄ ꝙ hꝰ hꝫ in ſe cām:q̄re īſit ei albedo:ſed oīo accīt albū de muſico ꝑ̄dicari:itaq3 per accn̄s oīo eſt oppoſitū ei qꝺ eſt ꝑ ſe:⁊ p̊:ſꝫ p̊ ⁊ per ſe non oīo opponunt̄:ſed ſe hn̄t ſic̄ ſupius ⁊ īferius.nā qꝺ eſt p̊ eſt ꝑ ſe:ſed nō ꝯuertit̄:eē.n.ꝑ ſe eſt cōius q̄z eē p̊. ¶ Aduertēduz g̊ eſt ꝙ tā in p̊ modo dicēdi ꝑ ſe q̄z in ſcꝺo aliq̄ ſunt ibi ꝑ ſe tm̄: aliq̄ ꝑ ſe.⁊ p̊.nā cū aliq̄ pars diffōnis ꝯpetit diffinito rōne gn̄is cōpetit ei ꝑ ſe:ſꝫ non p̊.ſi tn̄ cōpetit ei rōne ſpēi:⁊ ſm̄ ꝙ hꝰ ꝑ̄dicabit̄ de eo ꝑ ſe ⁊ p̊:hoīez.n.eē rōnabilē ⁊ eē ſenſibilē vtraq3 eſt in p̊mo modo dicēdi per ſe:ſed q2 rōnabile ꝑ̄dicat̄ de hoīe rōne ꝓpꝛie ſpēi:⁊ ſm̄ ꝙ hꝰ hō eſt rōnalis per ſe ⁊ p̊mo:ſꝫ q2 eſſe ſenſibile non cōpetit hoī:in eo ꝙ hō ⁊ rōne ꝓpꝛie ſpēi:ſed in eo ꝙ al̄ ⁊ rōne gn̄is hō eſt ſenſibil̄ ꝑ ſe:ſꝫ nō p̊mo:⁊ ſic̄ ī p̊mo mō dicēdi ꝑ ſe vbi diffō vl̄ pars diffōnis ꝑ̄dicat̄ de diffinito īuenimus aliq̄ per ſe tm̄:aliq̄ v̊o per ſe ⁊ p̊mo:ſic in 2° modo vbi ꝓ̄ꝑetas ꝑ̄dicat̄ de ſubō. hūc oꝛdinez īuenire poterimus.nam aliq̄ ꝓ̄ꝑetas cōpetit ſubō rōne generis.aliq̄ v̊o cōpetit ei ſm̄ ꝙ hꝰ ⁊ rōne ꝓ̄ꝑe ſpeciei.nam homo eſt palpabilis ⁊ riſibilis:ſed eſt palpabilis in eo ꝙ coꝛpus:⁊ rōne generis:⁊ eſt riſibilis in eo ꝙ homo ⁊ rōne ꝓ̄ꝑe ſpeciei:quare eſſe palpabile competit ei per ſe:ſed non p̊mo:eē v̊o riſibile per ſe ⁊ p̊mo. coloꝛ itaq3 q2 ſm̄ ꝙ hꝰ eſt quedā lux:⁊ hꝫ imutare viſum eſt viſibil̄ ꝑ ſe ⁊ p̊mo.nā vt dicebat̄ in lectione ꝑ̄cedēti:viſus imutatur a ſenſibilibꝰ cōibꝰ rōne generis:⁊ ī eo ꝙ eſt q̄dam ſenſus:ſed a ſenſibilibꝰ ꝓpꝛiis imutat̄ rōne ꝓ̄ꝑe ſpeciei:⁊ ſm̄ ꝙ hꝰ.ideo vt dicebat̄ ſenſibilia cōia ſentiunt̄ per ſe:ſꝫ nō p̊mo.coloꝛes v̊o ⁊ alia ſenſibilia ꝓpꝛia ſentiunt̄ per ſe:⁊ p̊. ⁊ h̄ de queſito ſufficiant.

Alterius forte dubitaret aliq̄s.vtruz coloꝛ ſit ratio:quare oīa alia videant̄:⁊ videt̄ ꝙ ſic:q2 phs p̊mo poſterioꝝ:ſic diffinit eſſe p̊mo dicens.p̊mū eſt cui alteri per ip̄m non ipſi per alterū:quare ſi eſſe viſibile cōpetit coloꝛi p̊mo oīa alia videbunt̄ ꝑ colorem:coloꝛ v̊o non videbit̄ per aliq̄d aliud. ¶ In ꝯ̄riūm eſt phs ⁊ veritas.nā coloꝛ videt̄ per lumen:non aūt econuerſo. ¶ Dicēdū ꝙ vt pꝫ per habita.opꝫ oīa ꝓpꝛia viſibilia participare aliquo modo vnam nām:⁊ illa eſt nā lucis q̄cq̄d g̊ ſꝫ ꝙ hꝰ ꝑticipat nām lucis eſt viſibile per ſe ⁊ primo.qꝺ v̊o non de ſui natura:nec ſm̄ ꝙ hꝰ eſt eſſentialr̄ aliquā lux per ſe ⁊ p̊mo viſibile eſſe non pōt.coloꝛes itaq3 ꝑ ſe ⁊ p̊mo ſunt viſibiles:q2 eſſentialiter ⁊ ſm̄ ꝙ huiuſmodi quedam lux ſunt. ¶ Aduertēdum tamē ꝙ natura lucis per quā ſunt aliqua viſibilia per ſe ⁊ p̊mo.non equaliter participat̄ ab omni viſibili:ſed ꝑfecte ⁊ clare participatur a lucido:impꝑfecte v̊o ⁊ per modū opacum ⁊ obumbꝛatum participat̄ a coloꝛe.lux ergo eſt viſibilis per ſe ⁊ p̊mo:⁊ per omnē modū:q2 participat illā naturā ꝑfecte: coloꝛ v̊o eſt viſibilis per ſe ⁊ p̊mo:non per omnē modū:q2 naturā illā participat īcomplete:cum ergo querit̄ vtrum coloꝛ ſit ratio quare videant̄ omnia alia:quia huiuſmodi queſtio ꝓpter lucē videbat̄ eſſe īducta:dicere poſſumꝰ ꝙ q2 tam lux q̄z coloꝛ ſunt viſibilia per ſe ⁊ pꝛimo:nec coloꝛ largit̄ formā luci vt videat̄:nec lux coloꝛi:ſed tam in luce q̄z in coloꝛe reperit̄ natura aliqua per quaz quodlibet iſtoꝝ eſt viſibile per ſe ⁊ p̊mo:lux tamē excellit coloꝛem: q2 cum lux participet illā naturaz complete vt īmutet viſum:nec indiget coloꝛe ratione ſui:nec ratione mediꝫ:ſed ſufficiens eſt ratione ſui tam mediū q̄z oꝛganuz īmutare: coloꝛ vero eo ꝙ naturam illā participet incomplete:licet non indigeat luce ratione ſui:īdiget tamē ea rōne mediꝫ. poſſunt itaq3 h̄ duo ſimul eſſe ꝙ coloꝛ ſit p̊mo ⁊ per ſe viſibilis:⁊ tamē īdigeat luce:nō ꝓpter ſe:ſed ꝓpter mediū. ꝓpter qꝺ patet ꝙ ſi queſtio inducta introducit̄ ꝓpter lucem:⁊ ꝓpter colorē in ſe:neutrum neutro indiget.ſi vero inducatur ꝓpter medium coloꝛ indiget luce:non ecōuerſo.ſimpliciter ergo loq̄ndo magis coloꝛ īdiget luce q̄z lux coloꝛe. Ex his itaq3 manifeſte patere poteſt:h̄ quatuoꝛ ſe habere ſm̄ quēdam oꝛdinē ad viſum.videlꝫ ſenſibilia ꝑ accidēs:ſenſibilia cōmunia:colorē:⁊ lucē.nam a ſenſibilibus per accidens viſus non īmutat̄ nec rōne ſui generis: nec rōne ꝓ̄ꝑe ſpēi.a ſenſibilibꝰ v̊o cōmunibꝰ imutat̄ rōne generis ſui:non rōne ꝓpꝛie ſpeciei:a coloꝛe q̄dē imutat̄ rōne ꝓpꝛie ſpeciei.ſed non per oēm modū:cum īdigeat luce ad talē īmutationē:ſed a luce īmutat̄ quodāmodo per ſe: ⁊ p̊mo per omnem moduz. ¶ Ex his autē circa colorem duo ſunt diligēter notāda.p̊mo q2 coloꝛ eſt immutatiuus viſus per ſe non in p̊mo modo ſꝫ in ſecūdo. Rurſus coloꝛ nullo mō eſt rō:q̄re videat̄ lux:lux aūt eſt aliquo mō rō: q̄re videat̄ coloꝛ:⁊ ſi nō rōne ipiꝰ coloꝛis ſaltē rōne mediꝫ. duplr̄ igit̄ vt in ꝑ̄cedētibꝰ tāgebat̄ pōt exponi lr̄a illa.colorem eē viſibilē per ſe:non rōne:ſꝫ q2 hꝫ in ſe cauſam eſſendi viſibile p̊mo:vt ꝑ h̄ oſtēdat̄ ꝙ eſt viſibilis ꝑ ſe in ſecūdo modo:vbi in ſubō eſt cā ꝑ̄dicati:nō aūt ī p̊mo:vbi rō.i. diffō ꝑ̄dicat̄ de diffinito 2°.h̄ pōt ītelligi vt dicat̄ colorē eē viſibilē nō rōne.i.non ꝙ ip̄e ſit rō:q̄re oīa alia videant̄ vt ꝙ ſit rō:q̄re videat̄ lux:ſed magis ecōuerſo lux eſt rō q̄re videat̄ coloꝛ:⁊ ſi non rōne eius:tn̄ rōne mediꝫ:vt ſupꝛa tetigimus.h̄ ergo modo non eſt coloꝛ per ſe viſibilis ratione:ſed erit per ſe viſibilis:q2 hꝫ in ſe cauſam:vt q2 participat in ſe naturā lucis per quā ꝑ ſe viſibilis dici debet. Qꝺ v̊o obiiciebatur ꝙ illud qꝺ eſt p̊mo:eſt alteri per ipſuz nō ipſi per alterum:pꝫ ꝙ coloꝛi ratione ſui non competit eſſe viſibile per alterū vt per lucem:ſꝫ hoc eſt ratione mediꝫ.

¶ Deinde cum dicit.

¶ Mis eniz coloꝛ mouēs eſt eiꝰ qꝺ ſm̄ actū diaphani:⁊ hec eſt ipſius natura. Unde q̄dez nō eſt viſibile ſine lumine:ſed omnis cuiuſlibꝫ coloꝛ in lumine viſibilis. Propter quod de lumine pꝛimo dicēdum eſt. Cō.67

¶ Aſſignat cām dicti.pōt aūt h̄ pars duplr̄ induci ſꝫ ꝙ ꝓ̄s ꝑ̄cedēs duplr̄ exponebat̄.nā ſi ītelligat̄ colorē nō eē viſibilē rōne ꝙ ip̄e ſit rō:q̄re oīa alia videant̄.plana ē ſenſiti

ua h⁹ tex. vt dicatᷣ colorē non eſſe viſibilē ſic ꝙ oĩa alia vi deantᷣ ꝑ ipm cũ ipm videatᷣ ꝑ aliud aliqd vt ꝑ lumē. ꝙ āt ſic ſit pʒ: qꝛ omnis color eſt mouēs ei⁹ diaphanũ qđ eſt ſecundũ actũ.i.qđ eſt actu illumiatũ: ⁊ ħ eſt ipſi⁹ nã. vñ gdē color nõ ē gd viſibile ſine lumie: ſʒ oĩs cuiuſlʒ color ē viſibilis in luīe.i.diaphão illumiato: ex q̊.i.ꝑꝑ qđ de lumie.i. de diaph. illumiato dđm eſt ṗmũ. ℂ Nõn⁹ aũt hãc lr̃am poſſe alr̃ itroduci ſm ꝙ lr̃a ṗcedēs põt alr̃ expõi. nã ſi itelligimus colorē nõ eſſe viſibilē ꝑ ſe rõne.i. diffõne: ſʒ qꝛ hʒ in ſe cãʒ: vel qđ idē eſt nõ ſit ꝑ ſe viſibil' in ṗ mõ: ſʒ in ſcđo: ɔtinuabitᷣ ſic ħ lr̃a ad ṗcedens. bñ dico ꝙ color eſt ꝑ ſe viſibilis in ſcđo mõ. nã color: iđ vr̃ qꝛ mouet viſuʒ in lumie: qꝛ cũ color hēat in ſe cãm qr̃ ſic moueat viſum: color nõ ē ꝑ ſe viſibilis in ṗ mõ vbi diffõ vel ꝑs diffõnis ṗdicatᷣ de diffinito: ſʒ eſt ꝑ ſe viſibilis in ſcđo mõ vbi denotatᷣ cauſa ṗdicati: ⁊ vbi ꝓṗetas de ſubõ ṗdicatᷣ. ℂ Nõnᵐ aũt ꝙ mouere diaphanũ illumiatũ dr̃ eſſe nã coloris: qꝛ ħ ɔpetit colori ꝑ nãʒ ſuã nõ ꝑ aliq̃ʒ aliã formã additã. ℂ Nõnᵐ ēt ꝙ ꝑ ħ ꝙ hoc eſt nã coloris ſic mouere diaphanũ in actu: differt color ꝙ eſt viſibile ꝓpriũ a magnitudine: ⁊ ab alÿs viſibilibus cõibus. nã magnitudo niſi addatᷣ ei aliq̃ alia forma vt niſi ſit colorata vel lucida nõ põt de nã ſua mouere mediũ vel organũ. color tñ abſq̃ʒ additõe alterius forme põt: ꝙ ſi reqritᷣ illi lux hoc nõ eſt ꝑꝑ colorē: ſʒ ꝑꝑ mediuʒ: vt ſupra ſufficienter oſtendimus.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ vr̃ phȝs ſibi ipſi eē ɔri⁹. ait.n. ṗus eē determinãdũ de lumine: ⁊ tñ ṗus determiãt de diaphano. ℂ Dđm ꝙ vt patuit exponēdus eſt pñs tex. ħ.ſ. dđm ē de lumie ſic.i. de diaphão illumiato. vñ lr̃a ɔmēti vbi nos hēmus de lumie ṗmo dicendũ ē. hʒ iđ dđm eſt de luce gd ſit. ⁊ ħ erit in dicēdo de diaphão gd ſit: q̄re cũ diaphanũ illumiatũ dicat duo. vʒ. diaphanũ ⁊ lumē ṗus dđm eſt de diaphano illuminato.i. de diaphano ⁊ lumie q̃ʒ de viſibili inomiato. ⁊ ſic de alÿs infra dicetᷣ. hũc.n. ordinē tenebit: qꝛ ṗus determiãbit de diaphano: poſtea de lumie: poſtea de viſibili inominato. ⁊ ſic de alÿs. ℂ Deinde cum dicit.

Cõ.68 ℂ **Eſt igitᷣ aliqd diaphanũ. ℂ Diaphanuʒ aũt dico: qđ eſt qdeʒ viſibile: nõ aũt ſm ſe viſibile: vt ſit ſimpl'r eſt dicere: ħ ꝓpter extraneuʒ colorem: huiuſmodi aũt eſt aer: ⁊ aqua: ⁊ multa ſolidoꝝ: nõ.n. ſm ꝙ aqua neq̃ʒ ſecũdũ ꝙ aer diaphanũ eſt: ſed qm̃ eſt natura eadeʒ in his vtriſq̃ʒ: ⁊ in perpetuo ſuꝑius corpore.**

ℂ Determinat de diaphano dicēs ꝙ eſt igitᷣ aliqd diaphanuʒ ⁊ exponit gd appellat diaphanũ dicēs. diaphanũ aũt dico qđ eſt gd viſibile: nõ aũt ſʒ ſe vt eſt ſimpl'r dicere eſt gd viſibile: ſed hoc eſt ꝑ accñs: vt dicit ɔmē. eſt.n. hoc non ꝓpter colorē nãliter exñtem in eo: ſʒ ꝓpter colorē extneũ. ⁊ addit ꝙ h⁹ corpus diaphanuʒ eſt aer ⁊ aqua ⁊ multa de numero ſolidoꝝ corporuʒ vt chriſtallus ⁊ quidã alÿ lapides ṗcioſi. ⁊ ſubdit ꝙ. nõ.n. ſm ꝙ aq̃ neq̃ʒ ſʒ ꝙ aer eſt gd diaphanũ: ſed quoniã eſt eadeʒ nã cõmunis in his vtriſq̃ʒ ſ.in aere ⁊ aqua ⁊ in perpetuo ſuꝑius corpore. ℂ Notandum aũt ꝙ lumē eſt quaſi color diapha. diapha. ergo cuʒ ſit gd viſibile mediãte lumine: ⁊ cũ nõ habeat lumen a ſe pʒ ipm nõ eſſe viſibile per ſe: ſed ꝑꝑ colorē extraneũ.i. propter lumē aliunde acceptũ. ℂ Notandũ etiã ꝙ quotieſcunq̃ʒ aliqua paſſio eſt cõmunis pluribus corporibus: oʒ dare aliquã cõem nãm ꝑ quam inſit oĩbus illis. diapha. ergo qꝛ eſt paſſio cõis aeri ⁊ aque ⁊ corpori ſuꝑceleſti opʒ hanc ꝓprietatē cõuenire oĩbus eis ꝑ aliq̃ʒ nãm cõmuneʒ que inſit aeri ⁊ aque: ⁊ etiã corꝑi perpetuo qđ eſt ſuꝑius.i. corpori celeſti. ℂ Deinde cum dicit.

Cõ.69. ℂ **Lumē aũt eſt huiuſmodi act⁹ diaphãi: ſm ꝙ diaphanuʒ. potētia aũt in quo hic ē: ⁊ tenebra. lumē aũt vt color ē diaphani: ſcđʒ ꝙ actu diaphanũ ab igne aut huiuſmodi vt ꝙ ſurſuʒ corpus. Et.n. huic aliqd ineſt vnũ ⁊ idem.**

ℂ Determinat de lumine: circa qđ duo facit: qꝛ ṗmo determinat de luīe. ſcđo remouet q̃ſdã fl'as opiones circa ipm ibi. (Qr qdē igitᷣ diapha.) Dicit ergo ꝙ lumē autē eſt ſup. act⁹ h⁹ diaph. ⁊ ſubdit ꝙ ſm ꝙ ē diapha. potētia ſup. ē ad lumē: ſed de ſe eſt illud in quo eſt tenebra. addit aũt ꝙ lumē eſt vt color diapha. ſm ꝙ eſt actu diapha. ab igne aũt huiuſmodi: ⁊ ꝙ eſt ſurſuʒ corpus diapha. vt eſt h⁹ in actu ab igne vel a corꝑe qđ eſt ſurſuʒ vel ab alio aliquo corꝑe. ⁊ ſubdit. ꝙ ⁊.n. huic.ſ. corpori qđ eſt ſurſum ineſt aliquid vnũ ⁊ idē.i. aliq̃ vna ⁊ eadē natura ſupple cuʒ igne ⁊ alÿs corporib⁹ luminoſis. ℂ Notandũ aũt ꝙ corpus diapha. de ſe eſt illud in quo eſt tenebra: ipm aũt eſt in potētia ad lumē: ⁊ lumē eſt actus ⁊ perfectio eius. ℂ Notandũ etiã ꝙ ſicut corpora opaca hñt ꝑſpicuitateʒ in extremo: ⁊ hoc eſt color eoruʒ: qꝛ color eſt ꝑſpicuitas extrema in corpore opaco ſiue in corꝑe terminato ſic diapha. hñt ꝑſpicuitatē in ꝓfundo. ⁊ h⁹ perſpicuitatē videmus ꝑ lumen: qꝛ lumē ſe habet in ꝓfundo corꝑis diapha. ſm ꝙ ſe hʒ color in extremo corporis terminati. itaq̃ʒ bene dcm̃ eſt ꝙ lumē eſt quaſi quidaʒ color diapha. ℂ Notandũ etiã ꝙ ſicut diapha. eſt quedã paſſio cõmunis aeri ⁊ aq̃ ⁊ corpori ſuꝑceleſti: ita luminoſitas eſt quedã paſſio cõmunis corpori ſuꝑceleſti ⁊ igni: q̄re ſicut diaphaneitas nõ ierat aque vt aq̃: nec aeri vt aer: ſed ierat his ꝓut cõmunicabãt cũ ſuꝑceleſti corpore: ſic lumioſitas nõ eſt in igne ſm ꝙ h⁹: ſed ꝓut habʒ aliqd cõmune cũ corpore ſuꝑceleſti. ideo ait ꝙ huic .ſ. corpori celeſti ineſt aliqd vnũ ⁊ idē.i. aliqua vna ⁊ eadē cõis natura cũ igne: ꝑ quã quidem ieſt eis vna cõis paſſio vel luminoſitas. ℂ Notãdum etiã corpora ſuperceleſtia quãtum ad aliq̃ʒ ſui partē eſſe diapha. quantũ ad aliquaʒ eſſe lucida. nã orbes ipſi ſunt diapha. ſtella vero q̄ eſt ſpiſſior pars ſui orbis eſt lucida: ⁊ qꝛ hic inferi⁹ reperiuntᷣ aliqua corpora diapha. aliqua v̊o lucida opʒ celũ cõmunicare cũ his iferiorib⁹ per aliq̃ʒ vnã cõem nãm ꝑ quã iſit eis diapha. ⁊ ꝑ aliq̃ʒ nãm cõem ꝑ quã iſit ei luioſitas. ℂ Notãdũ ēt ꝙ nihil ē cõe vniuocũ celo ⁊ iſtis iferioribus: imo tãta ē dr̃ia celi ad terrã ⁊ vl'r ſuꝑceleſtis corꝑis ad ħ inferiora ꝙ ea q̄ vñr cõia vtriſq̃ʒ tantã analogiã hñt ꝙ q̄ſi ad equocatiõeʒ v̊gunt. iđ ait ɔmē.i de ſubã orbis. ꝙ qcqd ē ħ ⁊ ibi eſt q̄ſi equoce: qđ nõ ē itll'enduʒ de equocatiõe v̊a vt ꝙ luioſitas ħ ⁊ ibi vel diapha. ħ ⁊ ibi ſint oĩo equoce: ſʒ ꝑꝑ maximã dr̃ntiam ⁊ analogiã dicta ē equocatio: cũ g̊ dr̃ eē aliq̃ʒ vnã nãm in ſuꝑceleſtib⁹ ⁊ iferiorib⁹ nõ eſt itelligēdũ de vnitate vniuocatõis: ſed cuiuſdã analogie. nã lumioſitas ⁊ quecũq̃ʒ alia cõis paſſio excellētius ⁊ ꝑ ṗus repitᷣ in celo. poſteri⁹ ãt i his iferiorib⁹. ℂ Deide cũ dicit.

ℂ **Quid qdē igitᷣ diaphanũ: ⁊ qd lumē dcm̃ ē: qꝛ neq̃ʒ ignis eſt: neq̃ʒ oĩno corp⁹: neq̃ʒ deflux⁹ corꝑis nulli⁹. eſſet.n. vtiq̃ʒ aliqđ corp⁹: ⁊ ſic ſi ignis aut hmõi alicui⁹ ꝑñtia in diaphano.**

ℂ Remouet q̃ſdã fl'as opi. circa ipʒ lumen ⁊ ēt circa ipm diaph. circa qđ duo fac̃: qꝛ ṗ rēouet fl'as opi. circa lumē. z⁹ rēouet h⁹ opi. fl'as circa diaph. ibi (ē ãt color' ſuſceptiuũ) circa ṗᵐ duo facit: qꝛ ṗ ꝓpõit qđ itēdit. z⁹ ꝓbat qđ dixerat ibi. (neq̃ʒ.n. pol'e.) ꝓpõit.n. ṗ fl'as opi. circa lumē q̄ fuerũt due: quarũ vna erat ꝙ lumē erat cor⁹. fuit.n. aliqñ famoſuʒ tres eē ſpēs ignis: ignis carbo: ignis flãma: ⁊ ignis lux: quare ſi lux eſſet ſpēs ignis cum ignis ſit corpus eſſet etiã ⁊ lux corpus. ſecũdus fuit error circa lucē ipius Democri

UVA. BHSC. IyR_077_1

q vt dr̃ i p̃ de gñatõe oĩa voluit ſaluare p athomos: pp qd voluit lumẽ eſſe q̃ſdã athomos ⁊ q̃dã pua corpa deciſa ⁊ d̃fluẽtia a corpe luioſo. H ẽ ġ qd pħs ait. φ gd qdẽ igit eſt diapha. ⁊ gd lumẽ dcm̃ ẽ: q: vt pt patere p ħita lumẽ neq̃ eſt ignis neq̃ oio cor⁹ neq̃ deflux⁹ alic⁹ corpis: q: ſi eẽt d̃flux⁹ corpis eẽt ⁊ ſic cor⁹ aliqd: ſ ⁊ lumẽ ſ hũc mõ ponẽdi eẽt pñtia ignis aut hꝰ alic⁹ corpis i diaph. Deide cũ dic.

❡ Neq̃. n. poſe duo corpora in eodem eſſe.

❡ Probat qd dixerat: circa qd duo facit: q: p̃ oſtẽdit φ lumẽ ñ ẽ corp⁹. 2º φ ñ ẽ deflux⁹ corpis ibi (Et ñ recte) circa p̃m duo fac: q: p̃ facit qd dcm̃ ẽ. 2º q̃dã qd ſuppoſuerat pbat ibi (videt̃ ãt lumẽ) ɔtẽdit ãt talẽ rõnẽ. ſi lumẽ eẽt corpus eſſent duo corpa i eodẽ loco. vz. lux ⁊ aer cũ ſil̃ ſit lux cũ aere: ſ h ẽ ipoſe. ġ ⁊c. de hac ãt rõne ñ põit niſi meᵐ. d. φ neq̃. n. ẽ poſe duo corpa eẽ i eodẽ loco: qd oporteret ponere ſi lux eſſet corpus. ❡ Deinde cum dicit.

Cõ. .70. ❡ Videt̃ aũt lumẽ ɔtrariũ eſſe tenebre: eſt autẽ tenebra priuatio hui⁹ habitu ex diaphano: q̃re palam φ huius preſentia lumen eſt.

❡ Probat qd ſuppoſuerat. vz. φ ſi lux eẽt corpus duo corᵃ eẽnt i eodẽ loco. d. φ vr̃ lumẽ ɔ̃riũ eẽ tenebre: tenebra ãt eſt p̃uatio hꝰ hit⁹. i. p̃uõ hꝰ luis ex diapha. q̃r palã ẽ φ lumẽ eſt pñtia hꝰ. i. pñtia lucis i diapha. ❡ Nõnᵐ aũt φ ſi tenebra p̃uat lumen a diapha. cũ ñ p̃uet̃ aliqd ab aliq̃ niſi qd ẽ pñs illi: cũ diaph. ẽ illuiatũ: lux ẽ pñs ipi diapha. ⁊ ẽ ſil̃ cũ illo: q̃r ſi lux ẽ cor⁹: eẽt corpa duo i eodẽ loco. erit. n. pñtia lucis: ⁊ p ɔ̃s pñtia cuiuſdã corporis i diaph. qd eſt ipoſe. Eſſet ãt h dubitandũ: vtr̃ lux eſſet corp⁹: ſ de h in ſeq̃n̄ti lectõe dicet̃. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Et nõ recte Empedocles: neq̃ ſi aliq̃s alius ſic dicit φ ferat̃ lumẽ ⁊ extẽdat̃ i medio terre: ⁊ ɔtinẽtis: nos aũt lateat. Hoc. n. eſt ⁊ extra eã que in ratione veritate: ⁊ extra ea q̃ videnẗ. In paruo eni ſpatio laterẽt nos. Ab oriente aũt in occidens latere: magna qdẽ eſt q̃ſtio.

❡ Improbat aliũ errorẽ. vz. φ lux nõ eſt deflurus corpis.

❡ Ad c⁹euidẽtiã ſciẽdũ φ ponẽtes lucẽ eẽ d̃fluxũ corpis ponũt lucẽ mltiplicari i tpe: q: mot⁹ ⁊ deflux⁹ corpis ñ pt eẽ i iſtãti. a deſtructõe ġ ɔñtis: cũ lux ñ mltiplicet̃ i tpe: ñ pt eẽ φ ſit d̃flux⁹ corpis. d hac ãt rõne ñ põit niſi meᵐ. vz. φ lux ñ mltiplicat̃ in tpe: ſ in inſtãti. iõ ait φ ñ recte dixit emp. ponẽs lucẽ mltiplicari i tpe neq̃ ẽt recte ait ſi aliq̃s ali⁹ ſic dixit φ lumẽ ferat̃ ⁊ extẽdat̃ ſic fert̃ ⁊ extẽdit̃ corpus: ita φ lux ſit qdã mot⁹ corpis in ſpatio meᵒterre ⁊ ɔtinẽtis. i. terre ⁊ celi: ⁊ h i tpe: q: ſp deflux⁹ mot⁹ ẽ i tpe: nos ãt lateat φ ſic mltiplicet̃ in tpe: ⁊ ſubdit φ: H. n. ponere ẽ ex eã vitatẽ q̃ rõe ɔpbẽdi pt: ⁊ ex ea q̃ vñr ad ſẽſũ. nã i puo ſpatio latet nos. ab oriẽte ãt i occĩs latet̃ nos ẽ qdẽ mltũ magna qd ⁊ difficil̃ ⁊ ẽt ẽ ipoſe ponere. ❡ Nõnᵐ ãt φ ponẽtes lucẽ eẽ d̃fluxũ corpis ponũt duo cor. eẽ i eodẽ loco: q: h poſito illud cor⁹ c⁹lux ẽ deflux⁹ eſt ſil̃ cũ diapha. ẽt h ponẽtes ponũt lucẽ mltiplicari i tpe: q: mot⁹ ⁊ deflux⁹ corpori i iſtãti eẽ ñ pt. ❡ Nõnᵐ ẽt aliq̃ mltiplicari i tpe q̃ cũ fiãt in puo ſpatio vñr fieri i iſtãti vt ſon⁹q mltiplicat̃ i tpe ſi ſit ppiqu⁹ſtati cũ fit vr̃ φ audiat̃: i magno tñ ſpatio ſenſibilr̃ appz qd multiplicat̃ i tpe: vt ſi q̃s a remotis pcutiat arborem pus videbit̃ pcuſſio ſcda q̃ audiat̃ pcuſſio pma: q̃re ſi lux multiplicaret̃ in tpe in puo ſpacio poſſz nos latere: ſed in tãto ſpacio quãtũ eſt a celo ad terrã ab oriente ad occĩs nos latere eſſet impoſe. ❡ Deinde cũ dicit.

Cõ. .71. ❡ Eſt aũt coloris ſuſceptiuũ qd ſine colore ẽ: ſoni aũt abſonũ: ſine colore ãt diaphanũ: inuiſibile aũt qd vix videt̃: vt qd tenebroſuz eſt huiuſmodi ãt diaphanũ qdẽ ẽ: nõ quñ ſit actu diaphanũ: ſ cũ potẽtia. Eadẽ. n. natura q̃nq̃ qdẽ tenebra: quãdoq̃ autem lumen eſt.

❡ Remouet quedã errorẽ poſez circa diaphanũ. poſſet. n. q̃s credere φ diapha. de ſe eẽt gd coloratuz vel gd lucidũ quoq̃ neutrũ veꝝ eſt. nã diapha. neutruz hoꝝ hz a ſe: ſ h recipit aliũde. iõ ait φ ẽ coloris ſuſceptiuuz qd ſine colore eſt. ſoni aũt qd eſt abſonũ. i. ſine ſono: ⁊ ſubdit φ ſine colore eſt ãt ipm diapha. ⁊ eſt iuiſibile. iuiſibile dico diaph. q: eſt id qd vix vr̃ vt vix vr̃ qd ẽ tenebroſũ. ⁊ addit φ diaph. qdẽ eſt hꝰ. i. ẽ gd tenebroſũ: ſ ñ cũ ſit actu diapha. ſ cũ ẽ poᵃ. nã eadẽ qdẽ nã diapha. q̃nq̃ eſt tenebra vt cũ eſt p̃uata luce: q̃nq̃ ãt eſt lumẽ: vt cũ eſt luci ɔiũcta. ❡ Nõnᵐ ãt φ ſicut mã eo ipſo de ſe dr̃ eſſe informis: q: aliq̃n eſt ɔiũcta forme: ⁊ aliq̃n ẽ p̃uata forme: ſic aer ipe de ſe dz dici tenebroſus: q: eadẽ nã aeris aliq̃n luci ɔiũgit̃ aliq̃n luce p̃uat̃.

❡ Nõnᵐ ẽt φ gcgd viſu pcipit̃ ẽ aliq̃ mõ gd viſibile: ⁊ gcgd auditu cog̃ſcit̃ ẽ aliq̃ mõ gd audibile: ⁊ q: p nullũ aliũ ſẽſuz cog̃ſcimus ſilentiũ eſſe niſi p auditũ: oz ſilẽtiũ ad auditũ reduci ⁊ ſicut ſilẽtiũ reducit̃ ad auditũ: ſic ⁊ tenebroſuz reducit̃ ad viſum. eſt ġ tenebroſuz aliq̃ mõ gd viſibile nõ p ſe: ſ p lucẽ. nã ſicut p ſonũ iudicamus de ſilentio vt nõ audiendo ſonũ dicim⁹ nos audire ſilentiũ: ſic p lumen iudicamus de tenebra: vt nõ videndo lumẽ dicimus nos videre tenebrã. ❡ Nõnᵐ etiã φ diapha. dr̃ eſſe iuiſibile ⁊ dr̃ videri vt tenebroſũ. ⁊ ẽt dr̃ vix viſibile. iuiſibile eſt de ſe. vix viſibile eſt: q: videt̃ p aliud: vel dr̃ eſſe vix viſibile: q: aliquo modo reducit̃ ad naturam lucis. videt̃ autez vt tenebroſum: q: de ſe caret luce.

N On oĩa ãt viſibilia ſunt in luie: ſ ſolũ vniuſcuiuſq̃ ppri⁹ color. Quedã. n. in lumie qdẽ nõ videnẗ: in tenebra aũt faciũt ſenſuz: vt q̃ ignea vñr ⁊ lucẽtia. Cõ. 72

❡ Poſtq̃ pħs deteriauit de colore ⁊ diapha. ⁊ de lumine. in pte iſta vt dicebat̃ deterĩat de viſibili inoiato: circa qd tria facit: q: p̃ deterĩat de hꝰ viſibili. 2º ait tale viſibile inoiatũ eẽ. 3º q̃dã qd ſuppoſuerat pbat. 2ᵃ ibi (nõ ãt noiata ſũt) 3ᵃ ibi (Nũc ãt i tm̃.) dicit ġ φ ñ oĩa ãt viſibilia ſt̃ i lumie: ſ ſolũ vniuſcuiuſq̃ ppus color. q̃dã. n. i luie qdẽ ñ vñr. i tenebra ãt faciũt ſenſũ. i. ſentiũt ⁊ vñr: vt illa q̃ vñr ignea ⁊ lucẽtia: cuiuſmõi ſt̃ q̃rc⁹ putrida noctiluce ⁊ cetera hꝰ. ❡ Nõnᵐ ãt φ noctiluce q̃rcus putrida ⁊ cetera talia ſũt alio⁹ viſibilia q̃ lucida ⁊ colorata: ⁊ etiã q̃ diapha. q: diapha. vt ſ̃ tetigim⁹: de ſe nec hñt lucẽ nec colorẽ. lucida vo hñt lucez: ſ ñ colorẽ. colorata qdez alia ab iſtis hñt colorẽ: ſ ñ lucẽ: ſ h hñt lucẽ ⁊ colorẽ ⁊ vñr in lumie ⁊ i tenebra. i tenebra vñr ſub luce ⁊ appẽt lucida. i luie vo vñr ſub colore ⁊ appent colorata. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Non aũt noiata ſunt vno noie: vt q̃rcus putride: cornu: capita piſciuz ⁊ ſquame: ⁊ oculi. Sed nulli eoꝝ videt̃ pprius color: pp quã aũt cauſam hec videntur alia ratio.

❡ Ait talia eẽ inoiata vno noie. d. ñ ãt noiata ſũt talia vno noie: talia. n. ſt̃ q̃rc⁹ putride: cornu: q̃rũdã aialiũ capita: ⁊ ſq̃me q̃rũdã piſciũ: ⁊ oculi quoꝛũdã aliũ: vt ocli cati: ſiue oculi muſcipule q i tenebris vñr ſcitillare ⁊ lucere: ⁊ ſubdit φ nulli alioꝝ vr̃ pprius color ſup. cũ ſint i tenebris: ⁊ cũ vñr lucentia: ſ pp quã cãm h ſic vñr: vt q: in tenebris nõ vñr ſub pprio colore: ⁊ in luie nõ vñr ſub ppria luce. alia rõ eſt. i. nõ eſt pſentis ſpeculationis.

Dubitaret forte aliq̃s: q: h viſibilia inoiata in tenebris nõ vñr ſub ppo colore ⁊ i luie nõ vñr ſub ppa luce. ❡ Dõz φ deterĩare d̃ gñatõe viſibi

UVA. BHSC. IyR_077_1

liū vt q̄lr gnaī lux ⁊ colo2 n̄ ē p̄ntis ſpeculatoꝛis: ſʒ magis ptiere vr̄ ad libꝛ de ſenſu ⁊ ſēſato.iō in lr̄a dr̄ ꝙ h̄ oñdere eſt alia rō.in h̄.n.lib°.oñdiṫ de ſenſibilib° vt h̄nt imutare ſenſu:ſʒ q̄lr hēant gnari ⁊ fieri ipē q̄litates ſēſibiles aliā ſpeculatoꝝ expoſcit: attn̄ ⁊ ſi h̄ cure ſit alicui ſcire p ſupi° bita oñdiṫ q̄dāmō vitas q̄ſiti. dicebaṫ.n.ſupra aliq̄ ptici/ pare nāz lucis mō vmbꝛoſo ⁊ opaco ⁊ illa ſūt coloꝛata tm̄: qꝛ colo2 n̄ ē niſi q̄dā lux obūbꝛata:aliq̄ vō pticipāt h̄ nāz mō ali/ lā mō claro: ⁊ illa ſr̄ lucida. aliq̄ vō pticipāt h̄ nāz mō ali/ q̄ualr̄ claro ⁊ mō aliq̄lr opaco:pp qđ i eis ē vterꝙ. vʒ.lux ⁊ colo2.veniētib°.n. eſtis ad ꝯpōnē vt cōiter pōiṫ:ꝯtigit i ꝯpōne aliquoꝝ coꝛpoꝝ diapha. aeris ⁊ lucidū ignis n̄ pfe cte obūbꝛari p opacū:qr̄ in talib° eſt colo2 pp opacū terre aliq̄lr obūbꝛās diaph. aeris ⁊ lucidū ignis:⁊ eſt ibi aliq̄lr lux:qꝛ h̄ diapha.⁊ lucidū vt tactū eſt n̄ pfcē obūbꝛant p opacū illō. lux ḡ iſta:qꝛ debil' ē n̄ appʒ in luīe:ſʒ i tenebꝛa. accit.n.h̄ eis vt ꝯmē.ait:qđ accit i lucib° puis q̄ n̄ appent in luce forti:ſʒ i obſcuro.colo2 vō taliū n̄ vr̄ i tenebꝛis:qꝛ il la lux debil' n̄ pt reducere mediū pfecte ad actū:vt poſſit videri eoꝝ colo2:ſʒ i luce appʒ eoꝝ colo2: ſic̄ i tenebꝛa ap/ parebat eoꝝ lux.

Alterius forte dubitaret aliqs:qr̄ talia n̄ ſr̄ vno no mie noiati. ¶ Dōʒ ꝙ viſibile pt ꝯſiderari q̄tū ad illō qđ eſt ibi foꝛmale.⁊ ſic lux ⁊ colo2 ſūt ea i q̄b° foꝛmal'r ē nā il/ la q̄ ē motiua viſus.2° pōt ꝯſiderari viſibile q̄tū ad illud qđ ē ibi mãle.⁊ ſic ipē res ſr̄ viſibiles:qꝛ pticipāt nāz colo ris vl' lucis.neutro āt mō h̄ viſibilia ſr̄ noiabilia vno noie: qꝛ h̄ viſibilia nec ſr̄ coloꝛata tm̄ nec lucida tm̄:ſʒ vtrūꝙ. ¶ Ruſus multe ſunt ſpēs reꝝ q̄b° hoc ꝯpetit. nā q̄rcus putrida: ſquame piſciū:oculi quoꝝūdā aīaliū:⁊ mlta alia ſunt ſic viſibilia.nullo ḡ modo talia pn̄t ꝯpetēter ſub vno nomine ꝯphēdi. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.73 ¶ **Nunc aūt in tātū manifeſtū fit:q̄m qđ q̄dē in lumie videṫ colo2 ē. Vñ nō videṫ ſine lumine. hoc.n.erat ipſi colo2i eē:motiuū eē ſcđm actū diaphani:act° aūt diaphani lumē eſt.**

¶ Pꝛobat qđ ſuppoſuerat.vʒ. coloꝛē hoꝝ viſibiliū n̄ vide ri ſine lumie.tria ḡ faċ:qꝛ p̄ pbat h̄ p rōnē.2°p ſignū.3°.ex his q̄ dixerat remouet erroꝛē democ.2ª ibi(Signū āt h°) 3ª ibi(Nō.n.bn̄ h̄)dic̄ ḡ ꝙ nūc āt in tātū dcm̄ ē ⁊ manife ſtū q̄n q̄dē colo2 vr̄ i luīe.vñ ſine luīe n̄ vr̄ colo2.rō.n.h° ē: qꝛ h̄ erat eē ipi colo2i.i.h̄ erat nā colo2i eē motiuū diaph. ſʒ actū.act°.n.diapha.ē lumē. ¶ Nōn°ᵐ āt vi rōnis h̄ i h̄ ꝯſiſtere: ꝙ qꝛ vt.ſ.dicebaṫ:nā coloris ē mouere diaph.in actu. diapha.aūt in actu eē nō pōt ſine lumie:cū lumē ſit actus ⁊ pfectio diapha. q̄re colo2 ſine lumīe n̄ poterit mo uere mediū.⁊ p ꝯñs n̄ poterit videri. ¶ Deide cū dic̄.

¶ **Signuʒ āt h° manifeſtū ē.ſi q̄s.n.ponat h̄ns coloꝛē ſup ipm viſum:nō videṫ. Sʒ colo2 mo uet diaphanum puta aerē: ab hoc aūt iam cōti nuo exñte moueṫ qđ ſenſitiuum eſt.**

¶ Pꝛobat h̄ idē p ſignū dicēs ꝙ māifeſtū ſignū h° ē ꝙ co lo2 nō poſſit videri ſine luīe.i.ſine diapha.actu illuīato:qꝛ ſi q̄s ponat illō qđ ē h̄ns coloꝛē ſup ip̄ʒ viſum n̄ videbiṫ:ſʒ colo2 mouet diapha.puta aerē: ab h̄ āt aere iā ꝯtinuo exi ſtēte ipi ocl'o mo° ſenſitiuū:vel vt hʒ alia lr̄a moueṫ q̄ ſen timus.i.moueṫ oculus. ¶ Nōn° āt ꝙ ſi ponaṫ coꝛp° co/ loꝛatū ſupra oclʒ:tūc iter oclʒ ⁊ illud coꝛp° n̄ pōt iterponi diapha.actu illuminatū.⁊ ideonon fit viſio: ⁊ qꝛ ſic eſt: ſi/ gnū eſt ꝙ ad viſionē coloris regriṫ diapha. illuminatum ſiue lumen. ¶ Deinde cum dicit.

Cō. 74. ¶ **Non.n.bn̄ dicit hoc Democrit°: opinat° ſi eſſet vacuū ꝙ mediū ꝓſpici vtiꝙ certe: ⁊ ſi foꝛ mica eēt in celo.hoc.n.ipoſſe ē:patiēte.n.aliq̄d ſenſitiuo fit ipſi videre:ab ipſo igiṫ q̄ videṫ co loꝛe ipoſſe eſt. Relinq̄ṫ āt ꝙ a medio: q̄re nece eſt aliq̄đ eē mediuʒ. Uacuo aūt facto nō aliq̄d certe:ſed oīno nihil videṫ. pp quā quidem igiṫ cāʒ coloꝛē nece eſt in lumie videri dcm̄ eſt.**

¶ Ex his q̄ dixerat remouet erroꝛē Demo.d.ꝙ h̄.i.iſtō nō bn̄ dic̄ Demo. q opiat° ē ꝙ ſi id qđ ē mediū eēt vacuʒ ꝓ ſpici vtiꝙ certe poſſʒ ⁊ ſi foꝛmica eēt i celo.h̄.n.ē ipoſſe:qꝛ ip̄ʒ videre fit patiēte aliq̄d ipō ſēſitiuo.i.ipō oꝛgano: ſʒ qꝛ ab ipō coloꝛe q vr̄ ipoſſe eſt pati oꝛganū imediate cū dcm̄ ſit.s.ꝙ ſēſibile poſitū ſupra ſenſū n̄ faciat ſenſū.reliq̄ṫ āt ꝙ h̄ ſit a me°.qr̄ nece ē aliq̄d eē mediū.vacuū āt faċ ꝙ nō ſolū n̄ aliq̄d certe videbim°:ſʒ oīo nihil videbiṫ. addit āt meᵐ epilogi ꝙ pp quā q̄dē igr̄ cāʒ coloꝛē nece ē videri in luīe dcm̄ ē. ¶ Nōnᵐ āt ſʒ ꝯmē.ꝙ i oī viſiōe ⁊ i oī paſſiōe fcā i ſenſu ē ibi tria dare.vʒ.aliq̄d qđ ē ibi tāgēs ⁊ n̄ tactū .i.mouēs ⁊ n̄ motū:vt obʒ:aliq̄d vō qđ ē tactū ⁊ n̄ tāgēs.i. qđ ē motū ⁊ n̄ mouēs vt oꝛganū.3ᵐ āt ē tāgēs ⁊ tactū vt meᵐ qđ ē mouēs ⁊ motū.oʒ.n.ꝙ ſi debeo videre coloꝛē ꝙ ꝯtiuet aer ſiue aliud coꝛ°diapha.a coꝛpe coloꝛato vſꝙ ad oclʒ.coꝛp° ḡ coloꝛatū mouebit aerē. ab h̄ āt aere ꝯtiuato vſꝙ ad oclm̄ mouebiṫ oculus:qr̄ ſublato me° nō erūt ibi q̄ regruṫ ad viſū:⁊ p ꝯñs n̄ erit ibi viſio. ¶ Deide cū dic̄.

¶ **Ignis autez in vtriſꝙ videtur: ⁊ in tenebꝛa: ⁊ in lumine: ⁊ hoc ex neceſſitate. Diaphanuʒ enim ab hoc lucidum fit.**

¶ Hec ē 5° ps diuiſa ꝯ totū pcedēs:i q̄ vt dicebaṫ deteriat de viſibili qđ ē ignis:circa qđ duo faċ:qꝛ p̄ facit qđ dcm̄ ē. 2° qꝛ ſupi°dixerat ꝙ viſibile poſitū ſupra viſū n̄ facit ſen ſu:cū h̄ ſit cōe oī ſēſui:oñdit eādē rōnē eē i alÿs ſēſib° ibi (Eadē āt rō.)dic̄ ḡ ꝙ ignis āt vr̄ i vtriſꝙ:i tenebꝛa.vʒ.⁊ i luīe.⁊ h̄ ex nec̄itate:qꝛ diapha.fit luciduʒ ab h̄.i.ab igne. ignis ḡ qꝛ hʒ lucē aliq̄ mō foꝛte pōt videri in lumie. Rur ſus qꝛ pōt facere diapha.i actu poterit videri i tenebꝛa.vi debiṫ ḡ in vtriſꝙ.i.in lumie ⁊ tenebꝛa. ¶ Deide cū dic̄.

Cō.75. ¶ **Eadē aūt rō eſt de ſono ⁊ de odoꝛe: nihil eni ipſoꝝ tāgēs ſenſitiuū facit ſenſuʒ. Sʒ ab odo re q̄dē ⁊ ſono media mouēte:ab hoc āt ſenſiti uoꝝ vtrūꝙ. Cū āt ſup ip̄ʒ ſenſitiuū aliqs appo nit odoꝛās:aut ſonās:neꝙ vnuʒ ſenſuʒ faciet. De tactu āt ⁊ guſtu hʒ ſe ſilr̄: nō aūt videṫ: pp quā autem cauſam poſteri° erit manifeſtuʒ.**

¶ Oñdit eādē rōnē eē i alÿs ſēſib° ⁊ i viſu:qꝛ ſic̄ i viſu reg̃ riṫ mediū:⁊ ſic̄ viſibile poſitū ſupra oclʒ n̄ facit ſenſuʒ.ſic ⁊ i alÿs ſenſib° regriṫ mediū:⁊ i eis ſenſibile poſitū ſupra ſenſum n̄ faċ ſenſū.tria ḡ facit:qꝛ p̄ ait eādē rōnē eē i alÿs ſenſib° ⁊ i viſu.2°determiat de me°.alioꝝ ſenſuū.3°.q̄đā qđ ſuppoſuerat.pbat.2ª ibi(Mediū āt)3ª ibi(Uideṫ.n. aīaliū)dic̄ ḡ ꝙ eadē rō ē de ſono ⁊ d odoꝛe ſup. q̄ ē i viſu: qꝛ ſic̄ viſibile tāgēs viſū ip̄ʒ n̄ facit viſionē ſic nihil ipoꝝ tā gēs ſenſitiuū faċ ſenſū:ſʒ ab odoꝛe q̄dē ⁊ ſono mouenṫ p media.ab h̄ āt medio imutato moueṫ vtrūꝙ ſenſitiuū.i. vtrūꝙ oꝛganū.vʒ.auditus ⁊ odoꝛat°:ſʒ cū ſupra ip̄ʒ ſenſi/ tiuū aliqs apponit odoꝛās addit ſonās: neꝙ vnū.i.nulluʒ ſenſum faciet:⁊ ſubdit ꝙ de tactu aūt ⁊ guſtu hʒ ſe ſilr̄:nō tn̄ vr̄.i.nō appʒ:ſʒ pp quā cām h̄ ꝯtigit poſteri° erit mani/ feſtū. ¶ Nōnᵐ āt ꝙ i tāgēdo ⁊ guſtādo vr̄ ꝙ ſine medio ſentiamus:nō tn̄ eſt ita: imo ⁊ in his ſenſib° ē dare mediū diſtictū ab oꝛgāo.nā vt ifra diceṫ in ipſis ſe hʒ neruus vt oꝛganū ⁊ caro vt mediū:qr̄ in tactu ⁊ guſtu ſilr̄ ſe hʒ ſicut in viſu:qꝛ ſicut tu vides p oculū mediāte aere.ita tu tāgis

impoſſibile ꝑpatiat ꝑnia viſiua in medio

Cō quali ter viſib… … viſibꝫ

Cō.75. Eadē ō …

Senſib… …

… et ſic tenet opinionē democriti …
… parens

UVA. BHSC. IyR_077_1

ꝛ guſtas ꝑ neruũ mediante carne. hoc tñ poſterius magis
erit manifeſtum. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ. 76. ¶ Mediũ aũt ſono qdẽ aer eſt. Odori aũt inominatũ eſt. Cõmunis. n. quedã paſſio ẽ ab aere ꝛ aqua: ſicut diaphanũ colori: ſic eſt habẽti odorẽ qđ eſt in vtriſq; his.

¶ Determiat de medio alioꝝ ſenſuũ. veꝝ qꝛ nõdũ manifeſtũ ẽ de meͦ tactꝰ ꝛ odoratus ꝛ guſtus nõ deteriat. de hꝰ medio: ſ; de meͦ auditꝰ. dicit ḡ ꝙ mediũ ãt ſono ẽ aer. odori aũt mediũ eſt inomiatũ. eſt. n. q̃dã cõis paſſio ab aere ꝛ ab aq̃ ſicꝫ diapha. erat mediũ colori: qđ diaph. repiebat̃ in vtriſq;. i. ĩ ſupceleſtibꝰ ꝛ ĩ his iferioribꝰ: ſic hñti odorẽ eſt mediũ qđ ĩ his vtriſq;. vz. ĩ aere ꝛ ĩ aq̃. ¶ Deide cũ dic̃.

¶ Vident̃. n. aialiũ aquatica hr̃e odoris ſenſuz: ſ; hõ qdẽ ꝛ pedibus ambulãtiũ: q̃cũq; reſpirãt ĩpoſibilia ſunt odorare niſi ſint reſpirãtia. Cauſa autem de his poſterius dicetur.

¶ Probat qđ ſuppoſuerat. dixerat. n. ꝙ mediũ in odoratu erat aliqd cõe aeri ꝛ aq̃. ħ ãt ꝓbat ꝑ ħ ꝙ ñ ſolũ odorãt aialia exñtia ĩ aere: ſ; ẽt alia aq̃tica: dr̃nt tñ: qꝛ aq̃tica odorãt ñ reſpirãdo: gradiẽtia vͦ reſpirãdo. iõ ait: ꝙ aq̃tica ꝺ nũero aialiũ hr̃e vñr odoris ſenſuz: ſ; hõ qdẽ ꝛ q̃cũq; ſunt de numero ambulãtiũ pedibꝰ reſpirãt cũ odorant. ꝛ ĩpoſſibilia ſunt odorare niſi reſpirãtia. cauſa aũt de his: q̃re ſic accidat dicet̃ poſterius.

Dubitaret forte aliqs: vtꝝ lux ſit corpꝰ ꝛ vr̃ ꝙ ſic. dicimus. n. ꝙ radȳ ſe interſecãt: ſ; ħ vr̃ eẽ ꝓpriũ corpoꝝ. ḡ ꝛc̃. ¶ P̃. volũt loq̃ntes ĩ ſcia de aſpectibꝰ ꝙ ex ↄfricatione radioꝝ reſultat calor: ꝛ aliq̃ñ accendit̃ ignis: ſ; ↄfricar̃ ſe nõ ẽ niſi corpoꝝ. ḡ ꝛc̃. ¶ In ↄ̃riũ eſt phs. ¶ Dõz ꝙ lux q̃druplr̃ ↄpat̃ ad aerẽ vel ad aliud corpus diapha. ꝑꝑ quã q̃druplicẽ ↄpatõez aſſumere poſſumus q̃tuor rõnes ꝓbãtes lucẽ nõ eẽ corpꝰ. p̃mo. n. lux ſiue lumẽ eſt actꝰ ꝛ forma diapha. 2ͦ lumẽ ẽ ſil̃ cũ corpe diapha. qꝛ actꝰ ſil̃ ẽ cũ eo cuius ẽ actꝰ: ꝛ forma ſil̃ hꝫ eẽ cũ ꝓpa mã. 3ͦ lux aliq̃ñ ſepat̃ a diapha. ↄtigit. n. diapha. aliq̃ñ p̃uari lumie ſic ↄtigit aliq̃ñ mãz p̃uari ꝛ expoliari ſua forma. 4ͦ lux in inſtãti ſe multiplicat ꝑ ipꝫ diapha. ħ ãt q̃tuor repugnãt ipſi corpi. nã corpus nõ hꝫ rõnẽ actꝰ ꝛ forme: ſ; magis hꝫ rõnẽ ſubi ꝛ mãe: qr̃ eo ipſo ꝙ lux ẽ qdã actꝰ ꝛ qdã habitꝰ corpis diapha. rõ lucis ẽ alia a rõne corpis. ¶ Rurſuz nullũ corpꝰ põt eẽ ſimul cũ alio corpe: qr̃ eo ipo ꝙ lux ſil̃ ẽ cũ corpe diapha. oꝫ lucẽ nõ eẽ corpꝰ. ¶ Amp. p̃uatio ↄ̃riat̃ forme: nõ ãt ↄ̃riat̃ mãe vel ſubo: ſ; vnũ ꝛ idẽ ſubm aliq̃ñ ẽ ↄiũctũ forme: aliquãdo p̃uatõi. tenebra ḡ ꝛ p̃uatio eoꝝ q̃ ſunt ĩ corpe nõ ꝓprie oppõit̃ corpi: ſ; oppõit̃ forme vl̃ hitui in corpe exñti: q̃re eo ipſo ꝙ luci oppõit̃ tenebra ꝛ p̃uatio. oꝫ lucẽ nõ eſſe corpꝰ: ſ; eẽ aliqd ĩ corpe. eſt. n. qdã actꝰ ꝛ qdã hitus corpis. 4ª aũt rõ ad ħ idẽ ſumit̃ ex 4ª ↄditõe: qꝛ nullũ corpꝰ mouet̃ in ĩſtãti: lux ãt ſe multiplicat ĩ ĩſtãti. ḡ nõ ẽ corpꝰ. he ãt q̃tuor ↄditões ꝑ ordinẽ ſunt tacte ſupiꝰ ĩ textu. dcm̃. n. fuerat ſupra. ꝙ lux erat actꝰ ꝛ habitꝰ corpis diapha. ex q̃ fuit ſũpta rõ p̃ª. 2ͦ dicebat̃ ibidẽ ꝙ duo corpa nõ pñt eẽ ſil̃: ex q̃ ſumebat̃ rõ ſcđa. 3ͦ dicebat̃ ibi ꝙ lumẽ videbat̃ eẽ ↄ̃riũ tenebre: ꝛ tenebra erat p̃uatio eiꝰ: ex q̃ ſumebat̃ rõ tertia. 4ͦ dicebat̃ ibidẽ ꝙ lux nõ extendit ſe vel nõ multiplicat ſe ab oriẽte in occidẽs ĩ tpe: ſ; in ĩſtãti ex q̃ ſumebat̃ q̃rta rõ. ¶ Aduertẽdũ tñ ꝙ locuti ſumus ꝺ luce ꝛ lumie nõ diſtinguẽdo ĩter ħ ꝛ illud: tñ ſi vellemꝰ diſtiguere dr̃e poſſemus ꝙ ħ q̃tuor. vz. lux lumẽ radiꝰ ꝛ ſplendor ſic differũt: qꝛ lux dr̃ vt eſt in ꝓprio fonte ſiue vt ẽ in corpe lucido. lumẽ dr̃. vt ẽ ĩ medio ſiue vt ẽ ĩ corpe diapha. radiꝰ vͦ dr̃ vt ml̃tiplicat̃ ĩ directũ: ſ; ſplẽdor dr̃ vt reuerbat̃ a corpe terſo ꝛ polito: q̃litercũq; tñ loq̃mur de luce vel de lumie nõ poſſumꝰ dr̃e ꝙ ſit corpꝰ: ſ; ꝙ ſit aliqd ĩ corpe. ꝙ vͦ dicebatur in ↄ̃rĩũ ꝙ radȳ ſe ĩterſecãt: vel qꝛ radȳ ↄfricant̃ adiuicez vt cõiter dr̃ locutio metaphoͨª dñr. n. radȳ ſe ĩterſecare: qꝛ ml̃tiplicãt ſe ꝑ mediũ ꝭ lineas ſe ĩterſecãtes: ſic ẽt ꝛ alie forme ſe poſſẽt ĩterſecar̃: vt ſi fieret albedo ĩ corpe ꝭ lineas ſe ĩterſecãtes: vl̃ ſi ħ mõ hr̃et eẽ in corpe q̃cũq; alia forma ꝑ q̃zdã metaphorã dr̃e poſſemus ꝙ illa forma ſe ĩterſecaret. dñr ẽt radȳ ſe ↄfricare: q̃ñ ſic reflectunt̃ ꝙ radiꝰ reflexꝰ ꝓpinquus ẽ radio ĩcidẽti. ħ ãt: vt pꝫ: ſaluare poſſumus abſq; eo ꝙ ponamꝰ lumẽ vel radiũ eẽ corpꝰ.

Vlterius forte dubitaret aliqs: vtꝝ lux ſit ĩ medio ĩtẽtiõalr̃ vel realr̃: ꝛ vr̃ ꝙ realr̃: qꝛ forma ĩtẽtõalis vt vr̃ nõ denoiat: ſ; a luce q̃ ẽ ĩ medio dr̃ aer illuminatꝰ. ḡ lux illa hꝫ eẽ ĩ medio realr̃. ¶ P̃. q̃ hñt ſolũ eſſe ĩtentõale nõ faciũt trãſmutatõez nãlẽ: ſ; radȳ corpoꝝ ſupceleſtiũ videt̃ trãſmutare totã nãm ĩferiorẽ. ḡ ꝛc̃. ¶ In ↄ̃riũ ẽ: qꝛ forma realis ñ vr̃ fieri ꝛ tolli ĩ ĩſtãti: lux vͦ fit ꝛ tollit̃ ĩ ĩſtãti: ḡ ñ hꝫ eẽ reale. ¶ Dõz de ħ eẽ varias ſnias. nã qdã ꝑꝑ rõnes tactas ↄcedũt lumẽ eẽ realr̃ in aere. poſſumꝰ tñ duplici via oñdere lucẽ illã quã videmꝰ eẽ ĩ aere nõ realr̃ ſ; ĩtẽtiõalr̃. multiplicat. n. ſe lux a corpe lumĩoſo ꝑ mediũ vſq; ad organũ viſus. vna ḡ via declarãdi ꝓpoſitũ ſumet̃ ꝓut lux ↄpat̃ ad organũ viſus. alia vͦ ꝓut ↄpat̃ ad aerẽ ſiue ad mediũ. p̃ª via ſic pꝫ. nã vt dicebat̃ ſupra: ħ eſt cõe oĩ ſenſui ꝙ ſenſibile poſitũ ſupra ſenſuz ñ facit ſenſuz. oculus. n. nõ põt ĩmutari ĩmediate ab obo reali: qꝛ tũc ſenſibile poſitũ ſupra ſenſũ faceret ſenſũ: qr̃ oꝫ ꝙ obꝫ reale p̃ ĩmutet ĩtentõalr̃ mediũ: ꝛ mediũ ſic ĩmutatũ ĩmutet organũ. erit itaq; lux ĩtentõalr̃ ĩ medio. valet ãt ad ħ illđ qđ ĩfra dicet̃ de oĩ ſenſu: ꝙ eſt ſuſceptiuus ſpẽrũ ſine mã. nã ĩmutatio mãlis ꝛ realis nõ facit ſenſuz: ſ; ĩmutatio ĩtẽtõalis. lux ḡ vt ĩmutat organũ ꝛ vt eſt rõ vidẽdi ĩmutat ipꝫ ĩtentõalr̃: ꝛ qꝛ eodẽ mõ ĩmutat̃ mediũ ꝛ organũ: ẽ lux in medio ĩtẽtiõalr̃: nõ igr̃ ẽ via ad euadẽdũ q̃uo lux iſta q̃ eſt rõ vidẽdi ñ hẽat eẽ ĩ orgão ꝛ ĩ medio ĩtentiõalr̃. Sꝫ dicet aliqs ꝙ poſt hãc ĩmutatõez ĩtẽtiõalẽ ꝑ quã fit ſẽſus ẽ dare ĩmutatõez realẽ ꝑ quã fit alteratio. Nã lux alterat ꝛ ſentit̃. vt alterat ĩmutat realr̃. vt ſentit̃ ĩmutat ĩtẽtõalr̃: ſ; cũ ſic dicẽte nõ eẽt ↄcedẽdũ: qꝛ nõ loq̃mur de luce niſi vt vr̃ ꝛ ſentit̃. ſi ãt alr̃ accipiat̃ lux equocat̃ in noĩe. ¶ 2ª via ad oñdẽdũ ħ idẽ ſumit̃ ex ꝑte ipſiꝰ medȳ ſiue ipſiꝰ aeris. nã mã iſtoꝝ ĩferioꝝ ꝛ ſupioꝝ in ħ differt: qꝛ mã ibi ꝑficit̃ forma ↄplẽte totũ appetitũ mãe ꝛ ñ hñte ↄ̃riũ. ħ ãt ꝑficit̃ forma hñte ↄ̃riũ ꝛ nõ ↄplẽte totũ appetitũ: qđ ſatis declarat̃ ex eoꝝ motibꝰ. nã motꝰ ſupceleſtiũ q ẽ circularis ẽ motus nõ hñs ↄ̃riũ: vt ꝓbat̃ in p̃ celi ꝛ mũdi. motꝰ vͦ ĩferioꝝ iſtoꝝ q ẽ rectꝰ vt ibidẽ oñdit̃ ẽ hñs ↄ̃riũ: qr̃ cũ nã diffiniatur ꝑ ↄpatõem ad motũ: vt pꝫ ex 2ͦ phicoꝝ. nã celeſtis nõ hẽbit ↄ̃riũ: ꝛ forme ĩ ea recepte carebũt ↄ̃rietate: ſ; nã hic ĩferiꝰ hẽbit ↄ̃riũ ꝛ forme ĩ ea recepte hẽbunt ↄ̃rietatẽ. dr̃e qdẽ ꝙ aliq̃ forma realis recipiat̃ ĩ nã hñte ↄ̃riũ: ꝛ ei nihil ↄ̃riet̃ ẽ dr̃e oppoſitũ in adiecto: cũ oẽ qđ recipit̃ ĩ aliq̃ recipiat̃ in eo ꝭ modũ rei recipiẽtis: ꝛ ñ ꝭ modũ rei recepte lumẽ ãt in aere: qꝛ nõ hꝫ ↄ̃riũ: qđ ſatis declarat̃ ex eo qđ ſe ml̃tiplicat ĩ ĩſtãti ñ hẽbit eẽ reale: ſ; ĩtẽtiõale. nõ ẽ. n. ĩtelligibile ꝙ lumẽ recipiat̃ in nã hñte ↄ̃riũ ꝛ hẽat eſſe reale. ꝛ tñ ↄ̃rietate careat: oppoſita ãt his ñ ẽ difficile ſoluere. naz cũ dr̃ ꝙ forma ĩtẽtõalis ñ denoiat. dici põt ꝙ intẽtio ſi ſit debil̃ forte ñ denoiabit: tñ ſi ſit fortis ꝺnoiat vt ſi radȳ ſolares trãſeunt ꝑ vitꝝ coloratuz in terra vel in aliqua parte oppoſita. apparebit talis color qualis ĩuenitur in vitro ꝛ apparebit. tunc terra crocea vel viridis ſecundũ colorẽ vitri: ille itaq; color derinatus per ſolares radios denominabit nõ obſtãte ꝙ habet eẽ intẽtõale. phus tñ in caͦ illo. ꝙ ãt nõ ſit ſenſus: largius loq̃t̃ in hac mã. ↄcedit. n. viſionẽ qđdãmõ coloratã eẽ. ↄſtat aũt ꝙ color in viſu nõ hꝫ eẽ

niſi intētionale:q̄re ſi ſm pħm poſſumꝰ ꝯcedere viſioneꝫ
coloratā eſſe:oꝫ ꝙ ab intētione coloris dicat̄ aliq̇d colora
tū.fiet itaqꝫ denoīatio nō ſolū ſm eē reale:ſꝫ ēt ſm inten
tiōale:poterit ḡ aer dici lucidus vel illumīatꝰ q̄uis lumē
in ipſo hēat ītētionale eē.qđ vo addebat̄ de trāſmutatio
ne:qꝛ ꝙ hꝫ intētionale eē nālē trāſmutationē nō efficit in
ſequenti q̄ōne lucidius diſſoluet̄.

Alterius forte dubitaret aliqs.vtrū lux in ſole ſit
vtꝰactiua eiꝰ:⁊ vr̄ ꝙ nō:qꝛ vtꝰactiua trāſ
mutat realr̄.lux āt vt dcm̄ ē hꝫ eē in medio ītētiōalr̄.ḡ ⁊c̄.
¶ In ꝯriū eſt: qꝛ tota ſcīa de aſpectibꝰ vr̄ in ħ ſuſtentari.
ꝙ ſm diuerſitatē radioꝝ reflexiōis ⁊ incidētie fiat maioꝛ
⁊ minoꝛ ignitio in iſtis inferioꝛibꝰ ꝙ nō eēt niſi mediātibꝰ
radys:⁊ ꝑ ꝯñs mediāte luce fieret realis trāſmutatio in
iſtis inferioꝛibus:ſed ſi illud qđ realr̄ tranſmutat eſt vtus
actiua.opꝫ ꝙ lux ſolis virtutē actiuaꝫ denominet. ¶ Di
cendū ꝙ de q̄ſito poſſemus faciliter euadere dicendo ꝙ
lux in medio hꝫ eſſe intentiōale. ⁊ ꝑ hꝰ intētiōale eſſe ſm
nām nō fit realis trāſmutatio:ſꝫ aliq̇d aliud ꝯiunctuꝫ eſt
illi intētiōi a quo ħ īferioꝛa realiter tranſmutant̄ ſicut po
nit exemplū pħs de tonitruo. dicēs ꝙ tonitruū ſcindit li
gna:ſed hoc nō facit tonitruū:qꝛ ſonus: ſed rōne motus q̄
eſt ei ānexus ⁊ cōiunctus. dici itaqꝫ poſſet ꝙ ſicut ſimlr̄ cū
ſono hꝫ eſſe motus a quo fit trāſmutatio realis: ita ſimul
cū luce a vtute ſolari fit aliq̄ realis trāſmutatio in ſpa acti
uoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ.ſubtilius tñ ſpeculātes dicere poſſumus
ꝙ q̄ diuidunt̄ in īferioꝛibꝰ in ſupioꝛibus vniunt̄ vt q̄ diui
dunt̄ in coꝛpe vniunt̄ in aīa:q̄ diuidunt̄ in aīa vniūtur in
intelligētia:q̄ diuidunt̄ in ītelligētia īferioꝛi vniunt̄ in ſu
perioꝛi:⁊ que vlr̄ diuidunt̄ in rebꝰ cauſatis vniunt̄ in cau
ſa p̄ma: ⁊ qꝛ ſic vniuerſaliter videmus veꝝ eſſe ꝙ q̄ diui
dunt̄ in īferioꝛibus in ſupioꝛibꝰ vniunt̄:dicere poſſumus
ꝙ que diuidunt̄ in iſtis īferioꝛibus vniunt̄ in celo. vide
mus autē ꝙ in rebꝰ coꝛꝑalibus diuerſe foꝛme ꝑticulares
⁊ ſignate reperiunt̄.que ḡ in iſtis īferioꝛibꝰ hn̄t eſſe diuer
ſum vniunt̄ in intellectu vel in aīa:qꝛ in intellectu nō hn̄t
eſſe diuerſe foꝛme ꝑticulares:ſed q̇cquid ītellectus ītelli
git:ītelligit per ſpēs abſtractas ab ħ ⁊ nūc. ¶ Ruꝛſuꝫ in
telligētie intelligūt ꝑ vlioꝛes ſpēs q̄ꝫ intellectus noſter.q̄
ergo diuidunt̄ intellectu nr̄o vniunt̄ in ītelligētia:⁊ qꝛ in
telligentia ſupioꝛ hꝫ paucioꝛes ſpēs ⁊ vlioꝛes q̄ꝫ īferioꝛes
que diuidunt̄ in ītelligētia īferioꝛi vniunt̄ in ſupioꝛi. deꝰ
aūt ipē q̄ ꝑ ſuam eſſentiā oīa cognoſcit:⁊ in cuius eſſentia
oēs perfectōes vniunt̄ que hn̄t diuerſuꝫ eſſe in alys vni
unt̄ in eo.q̄re ſi ħ eſt vlis maxima vt dicebat̄ ꝙ que di
uidunt̄ in iſtis īferioꝛibus vniunt̄ in ſupioꝛibus: bñ dcm̄
eſt ꝙ que diuidunt̄ in iſtis coꝛpoꝛibꝰ vniunt̄ in celo. vide
mus aūt in iſtis coꝛꝑibus ꝙ q̄litates actiue: vt caliditas
⁊ frigiditas trāſmutāt māꝫ realiter.q̄litates vo viſibiles
vt albedo ⁊ nigredo trāſmutāt intētionaliter.nix ḡ qꝛ fri
gida eſt trāſmutat aerē realiter:ſed qꝛ alba trāſmutat ipꝫ
intentionaliter.per aliā ḡ qualitatē trāſmutat intentōali
ter.⁊ per aliā realiter. Sol vo ⁊ ſuperceleſte coꝛpus: qꝛ eſt
altioꝛ iſtis inferioꝛibꝰ hꝫ illa ꝑ vnam qualitatē ⁊ ꝑ vnam
foꝛmā:que hn̄t ħ inferioꝛa per plures q̄litates ⁊ ꝑ plures
foꝛmas.iſta.n.inferioꝛa ꝑ aliam ⁊ aliā qualitatē īmutant
viſum ⁊ tactū: vt nix ꝑ frigiditatē īmutat tactū: per albe
dinem viſum:ſed ſol ꝑ vnicā ſuam q̄litatē calefacit aereꝫ
⁊ īmutat tactū ⁊ illuminat ipm̄ ⁊ īmutat viſuꝫ. lux ḡ in ſo
le pōt dici virtus actiua eiꝰ ⁊ virtus actiua ſolis lux nomi
nari pōt:non tñ eſt ꝓpter hoc dōm ꝙ lux in medio hꝫ eſſe
reale:qꝛ virtus actiua ſolis: vt illumīat:trāſmutat ītentio
naliter:ſꝫ vt tale facit: trāſmutat realiter: ꝓpter qđ caloꝛ
erit in medio realr̄:ſed nō lux:vnica itaqꝫ vtus ſolis mul
tos effectus hꝫ ī hec īferioꝛa: qꝛ ea calefacit ⁊ illumīat:ve
rū tñ qꝛ ſupceleſtia cū īferioꝛibus magis cōicant in q̄lita
tibus viſibilibus q̄ꝫ in alys. lꝫ illa virtus actiua ſolis poſ
ſit dici foꝛmalr̄ lux:non tñ pōt dici foꝛmalr̄ caloꝛ:ſed effe
ctiue tm̄:qꝛ in q̄litatibus tāgibilibus hec īferioꝛa cū ſupe
rioꝛibꝰ foꝛmalr̄ cōicare nō pn̄t.illa itaqꝫ vtus ſolis aliquo
modo eſt nobis nomīabilis vt illumīat ⁊ īmutat viſum ⁊
trāſmutat ītentionaliter: neſcimus tñ eā ꝓpꝛie noīare vt
calefacit ⁊ īmutat tactū ⁊ tranſmutat realr̄. q̄liter aūt fie
ri poſſit ꝙ q̄litates tangibiles trāſmutant realr̄: cuꝫ ħ ſit
cōe omni ſenſui ꝙ ſit ſuſceptiuus ſpērū ſine mā: īfra dice
tur:nūc aūt in tantū dcm̄ ſit ꝙ q̄litates viſibiles trāſmu
tant ītentionaliter: tangibiles vo tranſmutāt realr̄: ⁊ qđ
hec īferioꝛa faciūt ꝑ plures q̄litates ſol facit ꝑ vnicā vir
tutem:ſiue ꝑ vnicaꝫ q̄litatē.virtus.n.actiua ſolis calefa
cit aerē ⁊ tranſmutat realr̄ ⁊ illuminat ipꝫ: ⁊ tranſmutat
ītētōaliter. tñ vt ſupꝛa dicebat̄:nō ꝓpter hoc debemꝰ cō
cedere ꝙ lux ſit realr̄ ī medio: ſed ꝙ caloꝛ: qꝛ nō trāſmu
tat̄ realr̄ aer vt illumīat̄:ſed vt calefit ⁊ vt ignit̄. que aūt
obiecta ſunt ꝯ ꝓfata ſoluta ſunt ꝑ iam dicta.

Nunc aūt primum de ſono ⁊ olphatu determinemus. Eſt aūt duplex ſonꝰ. hic quodā.n.actu q̇dē:aliꝰ aūt potentia. Alia.n.nō dicimus hēre ſonū. Cō.77

¶ Poſtquā pħus determīauit de viſibili: in ꝑte iſta deter
minat de audibili:circa qđ duo facit:qꝛ p̄mo determīat đ
ſono vlr̄.ſecūdo determiat de q̄dā ſpē ſoni que dr̄ vox ibi
(Uox aūt eſt ſonus)Circa p̄muꝫ tria facit:qꝛ p̄mo deter
minat de ſono q̇d eſt ⁊ q̄uo hꝫ gnāri. 2º determinat de eo
ꝓut hꝫ īmutare mediū ⁊ oꝛganum.3º determīat de ſono
q̄ntū ad dr̄ntias eius.2ª ibi(Uacuū aūt recte dr̄)3ª ibi.
(Differētie aūt ſonantiū)circa p̄mū tria facit: qꝛ p̄mo cō
tinuat ſe ad dicēda.⁊ oñdit quot modis pōt accipi ſonus.
2º qđ dixerat manifeſtat ꝑ exēpla.3º. determīat de ipſa ge
neratōe ſoni oñdens q̄liter hꝫ generari ⁊ fieri ſonus.2ª ibi
(Ut ſpongiā ⁊ lanā)3ª ibi(Fit aūt q̇d ſm actū)dicit ḡ ꝙ
nunc aūt ſup.poſtq̄ꝫ determinauimus de viſu:p̄mo deter
minemus de ſono ⁊ de olphatu.⁊ de ſono ſup.p̄uſq̄ꝫ de ol
factu:⁊ ſubdit ꝙ ē aūt duplex ſonus: qꝛ ħ q̇dē eſt actus q̇
daꝫ:qꝛ aliqua hn̄t ſonū in actu:alius aūt eſt ſonus in potē
tia.alia.n.nō dicimus hr̄e ſonū ſup.neutro mō. ¶ Nōnᵐ
āt pħm īuenire ī lr̄a talē diſtictōeꝫ ꝙ aliq̄ hn̄t ſonū ī actu
aliq̄ in potētia aliq̄ neutro mō vel qđ idē ē in aliq̇bꝰ eſt ſo
nus foꝛmalr̄ ⁊ in actu:in aliq̇bꝰ vo in potētia ⁊ vtute.in ali
quibꝰ q̇dē nullo mō. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ut ſpongiā:lanam: ⁊ pilos. Quedam auteꝫ habent vt es: ⁊ quecunqꝫ plana: ⁊ lenia ſunt: quoniā poſſunt ſonare. Hoc aūt eſt ipſius medy: ⁊ auditus facere ſonum actu.

¶ Qđ dixerat manifeſtat ꝑ exēpla.d. vt ſpōgiā ⁊ lanaꝫ ſup.
dicimꝰ eē talia q̄ nulloº hn̄t ſonū.q̄dā.n.q̄m pn̄t ſonare ha
bēt ſonuꝫ ī potētia vt es:⁊ q̄cūqꝫ ſūt lenia ⁊ plana.⁊ ſubdit
ꝙ ħ āt qđ ē facere ſonū actu ē ipſiꝰ medy ⁊ auditꝰ. mediū
ḡ ⁊ oꝛganū auditꝰ hꝫ ſonū in actu.coꝛ̄.dura vt es ⁊ argētū
hn̄t ipꝫ ī potētia.mollia vo vt lana ⁊ ſpōgia neutro mō.

Dubitaret forte aliqs ī q̄ ſit ſonꝰ tāq̄ꝫ in ſubo:⁊ vr̄
ꝙ ſit ī coꝛꝑe ſonāte.nā ī eo ē ſonꝰ qđ ē
audibile vel qđ audit̄:ſꝫ ipꝫ coꝛpꝰ ſonās dr̄ audiri. dicimꝰ
.n.nos audire cāpanā vel timpanuꝫ.ḡ in talibꝰ hꝫ eē ſonꝰ.
¶ P̄.cū aliqđ ē ī potētia ad aliud: ſi illud fiat ī actu erit ī
eo tāq̄ꝫ ī ſubo vt ſi coꝛpꝰ aliqđ ē ī potētia ad motū ſi motꝰ
ille fiat actu erit ī illo coꝛꝑe tāq̄ꝫ ī ſubo:q̄r cū ī ere: ⁊ ī alys
coꝛꝑibꝰ durl ſit ſonꝰ ī potētia.ſi fiat ſonꝰ ī actu erit ī eis foꝛ
malr̄ ⁊ tāq̄ꝫ ī ſubo. ¶ In ꝯriū ē pħs in lr̄a q̇ vult ꝙ hr̄e ſo
num in actu:⁊ ꝑ ꝯñs habere ipſum foꝛmaliter ſit ꝓpꝛium
ipſiꝰ medy: ⁊ ipſius auditus, ſonꝰ ḡ foꝛmalr̄ nō eſt in ipſo

UVA. BHSC. IyR_077_1

ere nec in argēto ſonās:ſꝫ ē in aere vel ī ipſo orgāo audit᷒.
℄ Dōꝫ ꝙ ſonus vel eſt ipa fractio corpis rarefactibilis ⁊
ꝯdenſabilis:vel eſt aliqd īſeꝑabiliter ānexū hꝰ fractioni.
ꝯſtat āt ꝙ fractō nō ē in corpe frāgēte:ſꝫ in fracto.corpa ḡ
ſolida ſe adīuicē ꝑcutiētia ⁊ faciētia ſonū mouēt ⁊ frāgūt
aerē.fractio itaqꝫ ſic̄ in ſubō eſt in aere:nō in illis corꝑib᷒
duris:q̄re ⁊ ſon᷒ formal'r ⁊ vt in ſubō erit ī aere ſiue in ipō
corꝑe rarefactibili ⁊ cōdēſabili.dicemus ḡ ꝙ ſic̄ ſanitas q̄
eſt adeq̄tio hūoꝝ formal'r ⁊ vt in ſubō ē in ipſo corꝑe aīa‑
lis:ſiue ī ipſis hūorib᷒: v̄tualiter aūt ⁊ vt in cā eſt in ipō ci
bo vel in ipa potōe: ſic ſon᷒ formal'r ⁊ vt ī ſubō ē in ipſo ae
re:v̄tual'r aūt ⁊ vt in cā ē in corꝑib᷒ duris ⁊ leuib᷒ frāgēti‑
bus ⁊ expellētib᷒ aerē. dicet̄ itaqꝫ cib᷒ aliqs bn̄ ſanus vel
potio bn̄ ſana: nō ꝙ aliqd ſanitatis formal'r ſit ī cibo vel ī
potiōe: ſꝫ ꝓ tāto ħ dcm̄ ē:qꝛ illi cibo vel potiōi ꝯpetūt bn̄
hūores eq̄re.⁊ bn̄ ſanitatē efficere.ſic dicet̄ argētū vel es:
vl' cāpana vel chorda vel aliqd taliū bn̄ ſonās: nō ꝙ ſon᷒
ſit ī eis formal'r:ſꝫ qꝛ talia bn̄ pn̄t frāgere ⁊ mouere aerē:
qđ faciēdo cauſant ⁊ efficiūt ſonū:qđ aūt obyciebat̄ ꝙ dr̄
cāpana aliq̄ bn̄ audibilis ⁊ es aliqđ bn̄ audibile plana eſt
ſol'o.nā aliqd bn̄ audibile dici pōt: vel qꝛ in ſe formal'r hꝫ
ſonū bn̄ mouentē auditū.⁊ ſic aer bn̄ tract᷒ ⁊ bn̄ motus ē
bene audibilis. Rurſus pōt dici aliqd bn̄ audibile:nō qꝛ
in ſe hēat formal'r talē fractōeꝫ ⁊ taleꝫ ſonū: ſꝫ qꝛ bn̄ cāt ⁊
efficit ipꝫ:ꝙ v̄o addebat̄ de hn̄te ſonū in potētia expōit̄ a
magis. ꝙ aliq̄ dn̄tur ſonare:qꝛ hn̄t ſonū ī potētia:vt cāpa
na dr̄ aliqñ ꝙ bn̄ ſonat q̄uis certe actu ñ ſonet: ſꝫ dr̄ talis
eſſe:qꝛ pōt bn̄ ſonare.ħ aūt lꝫ ſit q̄dā v̄itas:nō tn̄ vr̄ ire ad
mētē pħi.vr̄.n.pħs ꝓ eodē accipe hr̄e ſonū in actu qđ ha‑
bere ipm formal'r: ⁊ hr̄e ipꝫ potētia qđ hr̄e ipꝫ v̄tute ⁊ cā‑
liter in cāpana.ḡ vel in ere ē ſon᷒ in potētia ſic̄ aliqd eſt in
potētia agētis:qꝛ agēs pōt illud efficere: ſic ⁊ ſonus eſt in
potētia cāpane:qꝛ cāpana pōt ſonū facere.⁊ ħ vr̄ eſſe iten
tio pħi dicentis ꝙ es ⁊ q̄cūqꝫ cor̄.plana ⁊ leuia hn̄t ſonū ī
potentia:qꝛ pn̄t ſonare.i.pn̄t ſonuꝫ efficere ⁊ cāre: qr̄ ſicut
aliqd hꝫ ſanitatē formal'r ⁊ in actu vt corp᷒ aīalis qđ ſana
tur:aliqđ v̄o hꝫ eā cāl'r ⁊ v̄tualiter vt cib᷒ q ſanat.aliqd āt
neutro mō vt id qđ nec ſanat nec ſanat̄:ſic aliqd hꝫ ſonū ī
tactu ⁊ formal'r vt aer q frangit̄: aliqd v̄o hꝫ ipꝫ v̄tual'r ⁊
cauſal'r vt es vel aliqđ corp᷒ planū ⁊ lene qđ frāgit aereꝫ.
aliq̄ v̄o neutro mō vt cor.mollia vt ſpōgia ⁊ lana q̄ nec ſic
frangunt̄ vt in eis ſit ſonus formal'r nec ex eoꝝ ꝑcuſſione
ſic frangit̄ aer:ꝙ poſſint ſonū efficere vel cāre.

Ulterius forte dubitaret aliqs:vtꝝ in corꝑib᷒ mol
libus poſſit eſſe aliq̄ mō ſonus.⁊ vr̄ ꝙ nō:
qꝛ vt pꝫ ꝑ iā dicta talia neutro mō hn̄t ſonū. ℄ P̄.ad hoc
idē facit textus pħi dn̄tis. q̄dā hr̄e ſonū in potētia. q̄dā in
actu.q̄dā v̄o nō hr̄e ſonū: ⁊ ponit exemplū de corꝑib᷒ mol
libus vt de lana ⁊ ſpongia.℄ In ꝯriū eſt:qꝛ aliq̄ cor̄.mol‑
lia ſunt q̄ ſi diuidant̄ ⁊ ſcindant̄ ſonū faciunt:vt pꝫ de ſciſ
ſura pāni.℄ Dōm ꝙ ſm̄ iaꝫ dicta vr̄ fieri dubiū in q̄ſito.
vtꝝ in corꝑib᷒ mollibus vel ēt in corꝑib᷒ duris poſſit eſſe
ſon᷒ formal'r.nā ſi ſonus ē aliqd ānexū fractōi:ꝯtigit ipſa
cor̄.dura frangi ⁊ facere ſonū:⁊ ēt mollia ꝯtigit frāgi ⁊ ha
bere ſonū.nō.n.ſolū pānus ſciſſus q eſt qd molle:ſed ēt li‑
gnū fractū qđ eſt qd duꝝ facit ſonū: q̄re cū fractio ſit for‑
mal'r ī ligno fracto.⁊ ſciſſura in pāno ſciſſo ē in eis forma‑
liter ſon᷒. Sciēdū ḡ ex fractōe ſic fieri ſonū:qꝛ nā ñ patit̄
vacuū:imo cū ſit triplex tract᷒ a cal'o ⁊ a vacuo a tota ſpē.
tract᷒ a vacuo.i.tractus ne ſit vacuū ſm̄ Aui.ē fortior cete
ris.dr̄.n.adeo eē fortl talis tract᷒: ⁊ adeo nām abhorrere
vacuū ꝙ ſi fieret vacuū ⁊ ñ poſſꝫ ꝑ aliđ r̄pleri:ꝙ trahere‑
tur celū ad replendū illud:vt Aui.inuit:ꝑ quā aūt nāꝫ fie
ret ille tractus ī editōib᷒ q̄s fecimus ſuꝑ 4° phy.in ca.de
vacuo diffuſius diximus.in pn̄ti aūt ſcire ſufficiat hꝰ tra‑
ctū vehementiſſimū eſſe:cū ḡ ſcindit̄ lignū vel pānus vel
aliqđ tale corpus:qꝛ ꝑtes corꝑis ſciſſi velociter aꝑiunt̄ ne
ſit ibi vacuū vndiqꝫ trahit̄ ⁊ cōcurrit aer: ex quo tractu ⁊
ꝯcurſu velociter facto ꝑtes aeris adīuicē ſe collidūt ex q̄
colliſiōe gn̄at̄ ſonus: ⁊ inde ē ꝙ ſm̄ aliū ⁊ aliū modū fra‑
ctionis aliter ⁊ al'r attrahit̄ aer:⁊ fit alia ⁊ alia colliſio.⁊ ꝑ
ꝯn̄s fit ali᷒ ⁊ alius ſonus.nō q̄lꝫ ḡ:fractio hꝫ formal'r āne‑
xuꝫ ſonū:q̄re lꝫ frangat̄ lignū: fractio tn̄ ligni nō hēbit ſo
nū ānexū formal'r: ſꝫ cāliter ⁊ lignū fractū hēbit ī ſe ſonū
cāliter nō formal'r.nā vt dicebat̄ ꝓ tāto fit ibi ſon᷒ inq̄tū
aer attractus collidit̄:ex q̄ colliſione reſultat ſon᷒.in aere
ḡ vbi ē illa colliſio formal'r hēbit eſſe formal'r ⁊ ſonus:cū
ḡ q̄rit̄ vtꝝ cor̄.mollia vt pānus vel ſpongia hēant in ſe ſo
nū pꝫ ꝙ formal'r nō: ſꝫ ſi q̄rat̄ vtꝝ hēant ipm cāl'r pꝫ ꝙ ꝑ
ſe nō:qꝛ ex eoꝝ colliſiōe nō ſic expellit̄ aer vt inde cauſet̄
ſon᷒:qꝛ corꝑib᷒ mollib᷒ adīuicē colliſis:vel nullus vl' val‑
de debilis ſon᷒ ide cāt̄:ſꝫ tn̄ ꝑ accn̄s inq̄tū ꝑ eoꝝ ſciſſurā
attrahit̄ aer ne ſit vacuū ex q̄ attractiōe collidit̄ aer ⁊ fit
ſon᷒: pn̄t dici talia ꝑ accn̄s cāre ſonū. veꝝ qꝛ ea q̄ ſt̄ ꝑ acci
dens nō ꝓprie ſunt de ꝯſideratōe artis.iō dcm̄ eſt: talia ñ
hr̄e ſonū:qꝛ nec hn̄t ipm formal'r nec cāliter ꝑ ſe:lꝫ hēant
ipm cāliter:⁊ ꝑ accn̄s.⁊ ſi ꝑ ſe aliq̄ mō ſonū faciunt nō bn̄
ſonāt vel ſurdū faciūt ſonū:q̄re dn̄r nō hr̄e ſonū ꝓpe.obie
cta aūt ſoluta ſunt ꝑ iā dicta.℄ Deinde cum dicit.

℄ **Fit aūt ſm̄ actum ſemper ſonus alicuius ad aliqd: ⁊ in aliquo. Percuſſio.n.eſt faciēs. vn̄ impol'e eſt cū ſit vnum facere ſonuꝫ. Alteꝝ.n. eſt verberans: ⁊ qđ verberatur.** Cō.78

℄ Determiāt de gn̄atōe ſoni:circa qđ duo facit:qꝛ p̄ deter‑
miat de gn̄atōe ſoni ſimpl'r.2° determiāt de gn̄atiōe ſoni
q fit ex reuerberatōe:ſiue determiāt de gn̄atiōe ſoni q dr̄
echō ibi(Echō āt fit)circa p̄ᵐ duo facit:qꝛ p̄ ꝓponit qđ i‑
tendit.2° declarat ꝓpoſitū ibi(Quare ſonās ad aliqd)di
cit ḡ ꝙ ſemꝑ aūt fit ſon᷒ q ē ſm̄ actū alic᷒ v̄berātis ad ali‑
qd v̄beratū ī aliq̄ vt lapis ad aliū lapidē colliſus vel ꝑcuſ‑
ſus ī aliq̄ vt in aere facit ſonū.iō ſubdit ꝙ ꝑcuſſio facit ſo‑
nuꝫ.vn̄ impoſſibile eſt cū vnū ſit ſonū fieri: qꝛ alteꝝ ē qđ
verberans ⁊ alteꝝ qđ verberatur.

Dubitaret forte aliqs:vtꝝ oportеat eſſe plura ad
hoc ꝙ fiat ſon᷒.⁊ vr̄ ꝙ ñ:qꝛ mot᷒ corri
gie vl' v̄ge in aere facit ſonū:lꝫ corrigia ad nihil aliud ꝑcu
tiat̄.vt ꝯmē.ait.℄ In ꝯriū ē pħs.℄ Dōꝫ ꝙ cū v̄ga ſcidit
aerē:aer ſciſſus ſe ꝯgregat ⁊ reſiſtit v̄ge:ita ꝙ aer in tali ſo
no fungit̄ vice duoꝝ: qꝛ ꝯgregat᷒ reſiſtēdo v̄ge ſe hꝫ tāq̄
ꝑcuſſum:⁊ ēt ſe hꝫ tāqꝫ mediū ⁊ tāqꝫ id in q̄ fit ſon᷒. v̄ga ḡ
ꝑcuſſa ad aerē in aere ſonū facit:q̄re aliq̄ mō ſūt ibi oīa il
la:qꝛ ibi ē ꝑcuſſio alic᷒ ad aliqd ⁊ ī aliq̄.℄ Deīde cū dic̄.

℄ **Quare ſonās ad aliqd ſonat.tangit.n.aliqd: quū aūt ictu tāgit̄ ſonat. Ict᷒ āt fit ſine motu.**

℄ Manifeſtat qđ dixerat.dixerat.n.ꝙ ad ſonū ōbēt ꝯcur
rere.v̄berās ⁊ v̄beratū ⁊ mediū ī q̄ fit tal' v̄beratio.tria ḡ
fac̄:qꝛ p̄ oſ̄dit qūo reqrit̄ mediū in q̄ fit.2°.qūo reqrit̄ ibi
v̄berās ⁊ v̄beratū.3°. māifeſtat quō reqrunt̄ ibi oīa iſta.2ª
ibi(Sic̄ aūt dixim᷒)3ª ibi(Ampli᷒ audit̄)dic̄ ḡ.qr̄ ſonās
ad aliqd ſonat.nā ſonās tāgit aliqd:cū āt ictu tetigerit ſo‑
nat:ict᷒ aūt nō fit ſine motu.⁊ mot᷒:vt ſupplet cōmētator
nō fit ſine medio:qꝛ in vacuo vt Cōmē.ait ñ pōt fieri mo‑
tus:cū decl'atū ſit ħ in ſmonib᷒ vlib᷒.i.in 4°.phy.℄ No‑
tādū āt vīꝫ rōnis hꝰ ī ħ ꝯſiſtere:qꝛ ſon᷒ ñ fit ſine ictu:ict᷒
nō fit ſine motu.mot᷒ vt ſupplet ꝯmētator nō fit ſine me
dio.ḡ ad ſonū reqrit̄ mediū.℄ Deinde cum dicit.

℄ **Sicut aūt diximus nō ꝯtāgentium ictus eſt. Nullū.n.ſonū faciūt pili: ⁊ ſi ꝑcutiunt̄: ħ es: ⁊ q̄cūqꝫ lenia: ⁊ ꝯcaua ſunt:es qdē:qm̄ lene eſt:**

UVA. BHSC. IyR_077_1

cócaua aũt ex repcuſſione faciũt multos ictus poſt primũ in poteñ exire qꝺ motũ eſt.

¶ Declarat qũo regrit̃ ad ſonũ v̾berãs ⁊ v̾beratũ oñdẽs: ꝙ v̾berãs ⁊ v̾beratũ ñ debẽt eẽ coꝛpa q̃liacũqꝫ:ſꝫ ꝺbẽt eẽ dura ⁊ plana vel dura ⁊ ꝯcaua.iꝺ ait ꝙ ſic aũt diximus ſonus nõ ẽ ictus coꝛpoꝝ ꝯtingẽtiũ.i.coꝛpoꝝ quoꝛũcũqꝫ:qꝛ pili ⁊ ſi ꝑcutiant̃ nullũ faciũt ſonũ:ſꝫ q̃cũqꝫ coꝛpa ſunt lenia.i.plana ⁊ ꝯcaua ſup.ſi ſint dura faciũt ſonũ.⁊ ſubdit ꝙ es qꝺ q̃ñ eſt lene facit ſonũ:ſꝫ ꝯcaua faciũt ſonũ. qꝛ ex repcuſſiõe faciũt multos ictus poſt p̃mũ ictuꝫ in potenti exire coꝛpus aereũ qꝺ motũ eſt. ¶ Notãdũ aũt ꝙ coꝛpꝰ bñ ſonãs vel oꝫ eẽ regulare ⁊ planũ ita ꝙ poſſit multũ aereꝫ ꝑcutere ⁊ expellere.vel oꝫ ꝙ ſit ꝯcauũ ita ꝙ recludat̃ ibi aer ⁊ faciat multas v̾beratiões ⁊ ictus. ¶ Deide cũ dicit.

Cõ.79 ¶ Amplꝰ audit̃ in aere ⁊ i aq̃:ꝫ minꝰ i aq̃:ñ eſt ãt ſoni ꝓpꝛiꝰ aer:neqꝫ aq̃. Sꝫ opꝫ firmoꝝ fieri repcuſſionẽ adiuicẽ: ⁊ aera. Hoc ãt fit cuꝫ permaneat ꝑcuſſus aer: ⁊ ñ ſoluat̃.vñ ſi velociter ⁊ foꝛtiter ꝑcutiat̃ ſonat. Oꝫ.n. p̃occupare motũ feriẽtis fracturã aeris:ſic ſi cógregatiõeꝫ aut cumulũ lapilloꝝ ꝑcutiat aliqs latũ velociter.

¶ Oñdit qũo oĩa h̃.vꝫ.mediũ ⁊ v̾berãs ⁊ v̾beratũ regruntur ad auditũ dicẽs.amplꝰ audit̃ aliqd in aere ⁊ in aq̃ ſed minus in aq̃ q̃ꝫ in aere.ħ ãt dicit q̃tũ ad mediũ in quo fit auditus.⁊ ſubdit ꝙ nõ ẽ aũt ſoni ꝓpꝛiꝰ ſup.effectus aer nꝫ aq̃:ſꝫ oꝫ firmoꝝ ꝑcuſſionẽ fieri adiuicẽ:⁊ ħ ad aerẽ.declarata ſunt g̊ oĩa illa q̃ regrunt̃ ad audituꝫ: qꝛ regrit̃ ibi aer vel aq̃ tãqꝫ mediũ ⁊ regrunt̃ ibi firma ⁊ ſolida tãqꝫ ſe ꝑcutientia.⁊ ſubdit ꝙ fit autẽ ħ.i.fit ſonus ex percuſſione firmoꝝ adiuicẽ ad aerẽ.cuꝫ aer ꝑcuſſus maneat ⁊ nõ ſoluat̃. vñ ſi aer velociter ⁊ foꝛtiter ꝑcutiat̃ ſonat:qꝛ motũ feriẽtl oꝫ p̃occupare.i.ꝑuenire fracturaꝫ aeris.accidit g̊ ħ ſicut ſi aliqs ꝑcutiat ꝯgregationẽ aut cumulũ lapilloꝝ. ¶ Notãdũ aũt ꝙ nec aq̃ nec aer ẽ ꝓpꝛiꝰ effectus ſoni. ſunt autẽ talia mediũ in ſono:⁊ ſunt ea in q̇bus foꝛmal̾r põt eẽ ſonꝰ.ea tñ q̃ hñt cãre ⁊ efficere ſonũ oꝫ eẽ dura ⁊ reſiſtentia:cuiuſmodi ſunt es argẽtũ ⁊ alia coꝛpa ſolida ⁊ firma.p̃t itaqꝫ ex ꝑcuſſiõe ad aerẽ cãri ſonꝰ:ſic pꝫ ꝺ v̾ga ducta ꝑ aerẽ. reſiſtit g̊ aliquo͛ aer.ſꝫ qꝛ nõ bñ reſiſtit ꝺr̃ ex ꝑcuſſiõe ad ipꝫ nõ ꝓpꝛie.i.nõ bñ fieri ſonꝰ. ¶ Nõnᵐ ẽt ꝙ ꝫ ꝯmẽtatoꝛe: oꝫ motũ coꝛpis ꝑcutiẽtis ita velocẽ eẽ ꝙ ꝑueniat fracturã aeris. nã ſi qs plane põeret vnũ coꝛpꝰ ſolidũ ſupꝛa aliꝺ:aer frãgeret̃ ⁊ cederet abſqꝫ violẽtia:⁊ ñ faceret ſonũ:oꝫ itaqꝫ ita velociter fieri illũ ictũ ⁊ illũ ipetũ:ꝙ ꝑueniat̃ fractura aeris .i.ꝙ ꝑcutiat̃ aer añqꝫ ſoluat̃ ⁊ frãgat̃. ¶ Nõnᵐ ẽt ꝙ ſil̾e ẽ de coꝛpibꝰ ſe ꝑcutiẽtibꝰ faciẽtibꝰ ſonũ:⁊ de aceruo lapidũ ꝑcuſſo velociter lato.nã ſi qs ꝑcuteꝛ aceruũ lapidũ:ita lẽte ꝙ lapides ñ velociter ferrent̃:⁊ nõ facerẽt violẽtiã aeri ñ fieꝛ ibi ſonꝰ:ſꝫ ſi acervꝰ lapidũ ꝑcuſſus ab aliq̊ velociter ruat ſcindit aerẽ cũ q̃dã violẽtia:facitqꝫ ſonũ.ſic ſi coꝛpus ꝑcutiẽs cũ ictu ⁊ ipetu ꝑcutiat ſcidit aerẽ cũ q̃dã violẽtia. ⁊ fit ibi ſonꝰ:q̃re ẽ quodãmõ ſil̾e ħ ⁊ ibi. ¶ Deide cũ dic̃.

Cõ.80 ¶ Echon autẽ fit cum ab aere vno facto ꝓpter vas determinãs ⁊ ꝓhibens diffundi:iterũ aer repellitur ſicut ſpera.

¶ Determĩat de gñatiõe ſoni q ꝺr̃ echon.circa qꝺ duo fac̃. qꝛ p̊ fac̃ qꝺ dcm̃ ẽ. 2º. ꝓbat ſꝑ fieri echõ.lꝫ nõ ſꝑ fiat certꝰ ⁊ manifeſtus ibi.(Ur̃ ãt ſꝑ.)dic̃ g̊.ꝙ echõ aũt fit cũ ab vno .i.ꝯtinuo aere fcõ motu ꝑꝑ vas.i.ꝑꝑ obſtaculũ ꝺterminãs ⁊ ꝓhibẽs diffundi.i.ꝓtẽdi vlteriꝰ aerẽ iterũ aer ille repellit̃.i.refellit̃ ſic ſpa. ¶ Nõnᵐ ãt ꝙ ſic cũ lapis ꝓycit̃ in aq̃ fiũt ibi circl̾i q ſi iueniãt obſtaculũ reflectunt̃:ſic cũ aliqꝺ coꝛpꝰ ſolidũ ꝑcutit̃ ad aliqꝺ aliꝺ coꝛpꝰ in aere fiũt ibi circuli q ꝯtinue mlt̾iplicant̃ ⁊ diffũdunt̃: ⁊ ſi circuli illi iueniãt obſtaculũ reflectunt̃.accĩt g̊ in illis circulis ſic accĩt in ſpera ſiue in pilla q̃ ꝓiecta.ſi iueniat obſtaculũ reflectit̃ ⁊ retrocedit. Dupl̾r itaqꝫ gñat̃ ſonꝰ in aere.p̊ ex diffuſiõe circuloꝝ.2º.ex reflexiõe eoꝝ.ſonꝰ aũt q gñat̃ ex refliõe ꝺr̃ echõ. ¶ Nõnᵐ ẽt ꝙ motꝰ reflexiõis circuloꝝ ẽ ſil̾is motui diffuſiõis:qꝛ eo mõ quo diffundunt̃ circl̾i reflectunt̃ ſi iueniãt obſtaculũ:⁊ qꝛ ex ſil̾i motu cãtur ſil̾is ſonꝰ: ſeq̇tur ꝙ echõ ſit ſil̾is ſono pꝰs fcõ.inde ẽ g̊ ꝙ cũ qs loq̇t̃:⁊ fit echõ: vr̃ ei audire ſcꝺaꝫ vocẽ ſil̾em p̃me voci. ¶ Nõnᵐ ẽt ꝙ ꝺr̃ fieri echon ꝑꝑ vas ꝓhibens:qꝛ lꝫ ex q̊lꝫ obſtaculo fiat reflexio circuloꝝ in aere:potiſſime tñ fit ħ q̃ñ obſtaculũ illud ẽ cõcauũ:vt apꝑꝫ in puteo:⁊ qꝛ obſtaculũ ꝯcauũ hꝫ q̃dã rõnẽ vaſis ꝺr̃ echon fieri ꝑꝑ vas ꝓhibẽs. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Videt̃ aũt ſemꝑ fieri echon:ꝫ nõ certꝰ:qꝛ accidit in ſono:ſic ⁊ in lumie: ⁊.n.lumẽ ſemꝑ repercutit̃:neqꝫ.n. fieret penitꝰ lumen:ꝫ tenebꝛa extra ſolem:ꝫ nõ ſic repcutit̃ ſicut ab aqua:aut aere:aut ab aliquo alio leniuꝫ. Quare tenebꝛaꝫ facit:q̃ lumen determinamus.

¶ Oñdit ꝙ ſemꝑ fit echon:lꝫ nõ ſemꝑ fiat manifeſtus di. vr̃ aũt ſemꝑ fieri echõ:ſꝫ nõ ſemꝑ fit certꝰ:qꝛ accĩt in ſono: ſic in lumie.⁊.n.lum̃ ſemꝑ repcutit̃:qꝛ ſi nõ repcuteret̃ nõ fieret penitꝰ lumẽ ex̃ ſolẽ:ſꝫ tenebꝛa.niſi.n.lux reflecteret̃ nõ eẽt lum̃ niſi in loco quẽ ſol aſpiceret. alibi ãt eẽt oĩo tenebꝛa ſic in nocte.ſꝑ g̊ fit reflexio lucis.ſꝫ nõ ſꝑ fit foꝛtis:ſicut fit ab aq̃ aut aere ſiue a cupꝛo: vt hꝫ lr̃a ꝯᵗᵉ aut ab aliq̊ alio coꝛpoꝝ leniũ:q̃re qꝛ nõ ſꝑ fit reflexio foꝛtl. ħ ẽ qꝺ fac̃ tenebꝛã q̃ termĩat̃ lumẽ. ¶ Notãdũ ãt ꝙ ſi radij ſolares icidãt in aquã vel in es vel i aliqꝺ aliꝺ coꝛpꝰ lene.i. terſuꝫ ⁊ politũ reſultat ex tali reflexiõe q̇dã ſplẽdoꝛ adeo lucidꝰ ſic ẽ locꝰ ille:quẽ aſpicit ſol.nec vr̃ q̃ſi dr̃ia iter lum̃ gñatũ ꝑ aſpectũ ſolis.⁊ ꝑ hꝰ reflexionẽ:ſꝫ tñ nõ ſꝑ fit reflexio ſic foꝛtis.nã cũ arboꝛes faciũt vmbꝛã in illa vmbꝛa ẽ aliq̃ reflexio lucis.qꝛ ſi ħ nõ eẽt nullus poſſet legere ad vmbꝛaꝫ ſic nec põt legere i nocte.ſplẽdoꝛ g̊ fit ex reflexiõe foꝛti: ſꝫ vmbꝛa fit ex reflexiõe debili.igit̃ qꝛ nõ ſꝑ ẽ reflexio foꝛtis ꝯtingit vmbꝛã fieri q̃ termĩat̃ lumẽ. ꝓtẽdit̃.n. lumẽ vſqꝫ ad vmbꝛã ⁊ ibi termĩat̃.vult g̊ pħs ꝑ ħ ſil̾e ꝙ ſic ſemꝑ reflectit̃ lumẽ:ſꝫ non ſemꝑ eſt reflexio foꝛtis ſic ſemꝑ reflectit̃ aer ⁊ ſemꝑ fit echõ:ſꝫ qꝛ nõ ſemꝑ ẽ illa reflexio foꝛtis nõ ſemꝑ eſt echon certꝰ ⁊ notus nec ſemꝑ ꝑſpicimus ipm̃.

Vacuũ.n.recte dr̃ ꝓpꝛiũ audiẽdi: vr̃.n. eẽ vacuũ aer: hoc ãt ẽ faciẽs audire cũ moueat̃ ꝯtinuus ⁊ vnus: ꝫ ꝓpter id ꝙ frangibilis eſt non ſonat niſi lene ſit qꝺ ꝑcutit̃:tunc aũt vnus fit:ſil̾.n. ꝓpter planũ: vnũ.n.ẽ lenis planũ. ¶ Sonatiuũ q̇dẽ igit̃: qꝺ motiuũ vniꝰ aeris ꝯtinuitate vſqꝫ ad auditum. Cõ.81.

Cõ.82.

¶ Poſtq̃ꝫ pħs determĩauit de gñatiõe ſoni oñdens q̃liter hꝫ fieri ſonꝰ.in ꝑte iſta:vt dicebat̃ determĩat de ſono put hꝫ imutare meᵐ ⁊ oꝛganũ.duo g̊ fac̃.qꝛ p̊ oñdit quõ ſonꝰ hꝫ imutare mediũ.2º.declarat quõ hꝫ imutare oꝛganum ibi. (Auditꝰ.n.)dic̃ g̊.ꝙ vacuũ.i.aer q a mlt̾is appellatꝰ ẽ vacuũ recte ꝺr̃ ꝓpꝛiũ meᵐ audiẽdi ſonũ.⁊ ſubdit ꝙ vr̃ aer eẽ vacuũ.auditꝰ g̊ fit ħ mõ.qꝛ ħ.ſ.aer q ꝺr̃ eẽ qd vacuũ eſt faciẽs audire cũ mouet̃ ꝯtinꝰ ⁊ vnꝰ.ſꝫ ꝑꝑ id ꝙ aer ẽ frangibilis.i.cito frãgibl̾is ñ ſonat niſi ſit lene qꝺ ꝑcutit̃.tc̃ ãt q̃ñ lene ẽ qꝺ ꝑcutit̃:tc̃ fit vnꝰ ſonꝰ.ſil̾.n.fit ſonꝰ vnꝰ ⁊ vna expl̾ſio aeris ꝑꝑ planũ.qꝛ planũ.i.ſuꝑficies lenis coꝛpis eſt q̇d vnũ:⁊ qꝛ oꝫ eẽ ſuꝑficiẽ vnã ad ħ ꝙ moueat̃ aer vnꝰ. ⁊ fiat ſonꝰ:iꝺ ꝯcludit̃ ꝙ ſonatiuũ qꝺ.igr̃ ẽ qꝺ ẽ motiuũ vniꝰ aeris ꝯtinuati vſqꝫ ad auditũ:oꝫ.n.aerẽ motũ cõtinuari vſqꝫ ad

UVA. BHSC. IyR_077_1

auditū vt pcipiatᷣ ſon⁹. ⸿ Nōnᵐ āt ꝙ lꝫ nō bñ dcm̄ ē aerē eē vacuū tñ ſꝫ hūc mōꝫ loq̄ndi: ſm q̄ aer dr̄ vacuū: vacuū ē meᵐ in auditu: qꝛ aer ē meᵐ h⁹. ⸿ Nōnᵐ ēt ꝙ ad h ꝙ bñ fiat ſon⁹ cor⁹ qð v̄beratᷣ vel oꝫ eē ꝯcauū vl' regulare ⁊ planū. tc̄.n. ē planū ⁊ lene qñ vna ps nō ſupemiet alteri. nā ſi hr̄et ſupficiē aſperā ⁊ hr̄et aliq̄s ptes eminētes aer q ē frāgibilis diuiderelᷣ ſꝫ illas ptes eminētes: ⁊ nō faceret ſupficiē vnā. ſi h aūt ꝯtingeret aer nō poſſꝫ bñ expelli nec bñ pcuti: ⁊ p ꝯñs nō fieret bñ ſon⁹. ⸿ Deinde cum dicit.

⸿ **Audit⁹ autem cōnaturalis eſt aeri: ppter id autē qð in aere eſt: moto exteriori qð itra mouetᷣ: ppter qð qdeꝫ non vbiqꝫ audit aial: neqꝫ vbiqꝫ trāſit aer. Nō.n. vbiqꝫ hꝫ aerem mouenda pars: ⁊ aiatū: ſicut pupilla humidum.**

⸿ Oñſo quō a ſono imutatᷣ meᵐ oñdit quō imutetᷣ audit⁹. ⸿ Ad c⁹ euiᵃᵐ ſciēdū ꝙ ſic in pupilla ē qðdā hūidū ꝯnāle ſibi: ſic ī aurib⁹ ē qdā aer ꝯnāl' auditui. h g̊ mō imutatᷣ audit⁹: qꝛ ſon⁹ īmutat aerē exterioꝛeꝫ: q aer exterioꝛ īmutat⁹ īmutat ꝯnālē aerē. ⁊ fit audit⁹. tria g̊ fac̄. qꝛ p̄ oſtēdit quō imutatᷣ auditus. 2°. declarat q̄lis ſit aer īmutat⁹ exterioꝛ. 3°. manifeſtat q̄lis ſit aer ꝯnālis īterioꝛ q īmutatᷣ ab aere exterioꝛi moto. 2ᵃ ibi. (Per ſe qdē igitᷣ.) 3ᵃ ibi. (Hoc āt eſt in aurib⁹.) dic̄ g̊. ꝙ audit⁹ ꝯnālis ē aeri. nā ſic̄ pupilla: vt tāgebatᷣ: ē ꝯnālis aq̄: ⁊ ē qðdā hūidū aqueū ī pupilla: ſic audit⁹ ꝯnālis ē aeri: vel qð idē ē: nāl'r oꝛganū audit⁹ hꝫ q̄ndā ꝯueniētiā cū aere ⁊ ī ip̄o oꝛgano hꝫ eē qdā ꝯnālis aer. ⁊ ſubdit ꝙ pp id āt ꝙ ē ſon⁹ ī aere moto exterioꝛi qð ē itra. i. aer cōnālis q ē itra aurē mouetᷣ ab aere exterioꝛi moto: pp qð qdē manifeſte pꝫ: ꝙ non vbiqꝫ audit aīal: nꝫ vbiqꝫ penetrat aer: qꝛ ps mouēda a ſono. ⁊ ēt ip̄ꝫ aiatū nō hꝫ vtiqꝫ talē aerē ſic̄ pupilla hūidū aqueū ſup. nō hꝫ niſi ī tali pte. i. ī ocl'o. ſic̄ g̊ ñ vbiqꝫ videm⁹: qꝛ nō ē vbiqꝫ pupilla ⁊ hūidū aqueꝫ: ſic nō vbiqꝫ audim⁹: qꝛ nō ē vbiqꝫ oꝛganū audit⁹: nec habemus vbiqꝫ ꝯnālē aerē. ⸿ Deinde cū dicit.

Cō. 83. ⸿ **Per ſe qdeꝫ igitᷣ iſonabilis aer: pp id qð facile ceſſibilis eſt. Cuꝫ vero phibetᷣ diffluere huiuſmodi motus ſonus eſt.**

⸿ Oñdit q̄lis ſit aer exterioꝛ mot⁹ di. ꝙ aer exterioꝛ mot⁹ eſt inſonabilis. pp hoc ꝙ eſt ceſſibilis. i. facilis diuiſionis: vt habet littera ꝯmēti. ſꝫ cū phibeatur diſſoluere h⁹ motus ſon⁹ ē. ⸿ Nōnᵐ āt ſonū fieri cū vnū coꝛ⁹ v̄berat aliud. coꝛ⁹ g̊ v̄berās mouet ⁊ frāgit aerē coꝛ⁹ v̄o v̄beratū tꝫ aerē ⁊ phibꝫ ip̄ꝫ ne ð facili cedat: qð cū ꝯtigit mot⁹ aeris ſic fcūs ē qdā ſon⁹. ⸿ Nōn⁹ ēt ꝙ ex h pōt patere: q̄re v̄ga in aere abſqꝫ a°. coꝛpe fac̄ ſonū: qꝛ ſi h⁹ v̄ga velociter mouetᷣ ⁊ ml'totiēs ſcindit aerē: q pp ſciſſurā fcāꝫ foꝛti⁹ reiungitᷣ ⁊ ꝯgregatᷣ ⁊ r̄ſiſtit v̄ge: qð faciēdo fac̄ ſonū.

Dubitaret forte aliq̄s: q̄re aer ſciſſus a v̄ga foꝛti⁹ ꝯgregatᷣ ita vt poſſit reſiſtere v̄ge ⁊ facere ſonū. ⸿ Dōꝫ ꝙ vt ſupꝛa tāgebatᷣ nā nō patitᷣ vacuūꝫ: q̄re cū v̄ga mouetᷣ p aerē ſcīdit ip̄ꝫ: ⁊ ne ſit vacuū ptes aeris ſciſſe iterū ꝯgregātur ⁊ replēt ſciſſurā illā. igr̄ ſi v̄ga mouetᷣ lēte: lēte attrahitᷣ aer: pp qð nec ē ibi reſiſtentia: nꝫ ſon⁹: ſꝫ cū v̄ga mouetᷣ velociter ptes aeris cū q̄dā velocitate trahūtᷣ ⁊ ꝯgregātᷣ. ⁊ qꝛ ibi fit foꝛtis attractio: oꝫ ibi fieri dēſitatē q̄ndā: pp quā dēſitatē fiet q̄dā reſiᵃ v̄ge ðnuo mote ⁊ gñabitᷣ ibi ſon⁹. aer g̊ qꝛ de ſe facil'r cedit: de ſe ē inſonabilis: ſꝫ ſi ſonare dꝫ: oꝫ ꝙ aliqð coꝛp⁹ teneat ip̄ꝫ: vt nō pmittat eū ſic facil'r cederᷣ: vl' oꝫ ꝙ ip̄emet aer velociter ſciſſus velociter attrahatᷣ ⁊ foꝛti⁹ ꝯdēſetᷣ ita vt poſſit reſiſtere ⁊ ſonū facerᷣ.

Alterius forte dubitaret aliq̄s. vtrū idē ſit ſon⁹ qð mot⁹ aeris. ⁊ vr̄ ꝙ ſic. p phꝫ dñtē: ꝙ cū phibeatᷣ aer diſſolui h⁹ mot⁹ ſon⁹ ē. ⸿ In ꝯriū ē: qꝛ ſic̄ ſe hñt he dr̄ie ad illas: ſic ſe hñt he res c⁹ ſūt he dr̄ie ad illa c⁹ ſūt he dr̄ie: ſꝫ dr̄ie ſoni nō ſūt dr̄ie mot⁹. g̊ nec ſon⁹ ē idē qð mot⁹. ꝙ aūt ſic ſit pꝫ. qꝛ dr̄ie ſoni ſ_t_ acutū: ⁊ graue. dr̄ie v̄o mot⁹ velox ⁊ tardū: ſꝫ vt īfra ī hac lectiōe dicetᷣ velox ñ ē idē qð acutū ſꝫ cātᷣ acutū ex velocitate mot⁹: ⁊ graue ñ ē idē qð tādū: ſꝫ cātᷣ graue ī ſono ex tāditate ī motu. itaqꝫ ſi dr̄ie ſoni ñ ſ_t_ dr̄ie mot⁹: ſꝫ cāntᷣ ex illis: ſon⁹ nō erit mot⁹: ſꝫ cābitᷣ ex ip̄ſo. ⸿ Dōm ꝙ mot⁹ vt ſupꝛa patuit ē ſenſibile cōe: ſon⁹ āt ē ſēſibile ppꝛiū. igitᷣ qꝛ differūt ſenſibilia cōia a ppꝛijs: oꝫ ſonū eē aliā rē a motu. dicem⁹ igitᷣ ꝙ he ſenſibiles q̄litates cuiuſmōi ſūt ſon⁹ albedo nigredo calitas fritas ex motu cāntᷣ: dr̄iter tñ: qꝛ aliq̄ cāntᷣ ex motu ita ꝙ ceſſāte motu nō ceſſat foꝛma. imo nō ē ꝯpleta foꝛᵃ donec ceſſet mot⁹. nā in talib⁹ v̄ificatᷣ qð dr̄ ī de gñatiōe ꝙ hītib⁹ pñtib⁹ ī mā ceſſat mot⁹. h⁹ aūt ſūt q̄litates ſēſibiles alie a ſono. ſon⁹ qð ſic īducitᷣ p motū: ꝙ tñ ceſſāte motu ceſſat ſon⁹: itaqꝫ ſic̄ p ſigillū foꝛᵃ īducitᷣ ī cera amoto tñ ſigillo remāet figura illa: in aq̄ v̄o ſi apponeretᷣ ſigillū coaptaret ſe aq̄ figure ſigilli. amoto tñ ſigillo pp fluxibil'itatē aq̄ ſtatī tolleretᷣ ip̄ſſio a ſigillo fcā. ſic ceſſāte motu ceſſat ſon⁹. dicam⁹ g̊ ꝙ mot⁹ ē cā ſoni: ⁊ ē cā aliarū ſenſibiliū q̄litatū: al'r tñ ⁊ al'r: qꝛ mot⁹ cāt alias ſſibiles q̄litates iq̄ꝫtū ille ſ_t_ terī mot⁹. ⁊ qꝛ adepto terīo oꝫ vnā eē pteritā ⁊ ptrāſitā adeptis talib⁹ q̄litatib⁹ oꝫ ceſſare motū. Son⁹ tñ ſic cātᷣ a motu ꝙ mot⁹ ē ſubm ſoni. ⁊ qꝛ pa°. nō p̄t hr̄e eē pmanēs ſi ſubm hēat eē ſucceſſiuū: oꝫ ꝙ ſon⁹ ñ hēat eē pmanēs: ſic̄ nec mot⁹. ⁊ ceſſāte motu oꝫ ceſſare ſonū. nō ē g̊ ſon⁹ idē qð mot⁹: ſꝫ fūdatᷣ ī motu ⁊ cātᷣ ab ip̄o. Qð v̄o dicebatᷣ ī ꝯriū p phꝫ dicētē ꝙ ſon⁹ ē mot⁹. dici dꝫ ꝙ illa p̄dicatio nō eſt foꝛmalis: ſed cālis. ſic g̊ dr̄ ſonus mot⁹. qꝛ cauſatur ab ip̄o ſicut ī de ſenſu ⁊ ſenſato dr̄ odoꝛ fumalis euapoꝛatio: qꝛ cauſatur ex tali euapoꝛatiōe. ⸿ Deīde cū dic̄.

⸿ **Hic aūt ē in aurib⁹ edificat⁹: cū hoc ꝙ imobilis eſt: q̄tenus certe ſentiat oēs dr̄ntias motus. Propter hoc autē ⁊ ī aq̄ audim⁹: qm̄ ñ igreditur ad ip̄ꝫ ꝯnāle aerē. Sꝫ neqꝫ ī aurē pp reflexiones ipſi⁹. Cū āt hoc accidat: non audit. Neqꝫ ſi miringa: ſicut q̄ in pupilla pellis laborat.**

⸿ Oñſo q̄lis ſit aer exterioꝛ. qꝛ ē īſonabilis: oſtēdit q̄lis ſit aer īterioꝛ: qꝛ ē īmobilis. hꝫ.n. aer īterioꝛ q̄ndā motū ppꝛiū q̊ ſp mouetᷣ. dr̄ tñ eē īmobilis q̄ꝫtuꝫ ad mot⁹ exterioꝛes: qꝛ mot⁹ ille quē hꝫ ē diſſil'is ab oīb⁹ exterioꝛib⁹ motib⁹. tria g̊ fac̄. qꝛ p̄ oñdit quō aer ꝯnālis īterioꝛ ſit īmobil'. 2°. qð dixerat māifeſtat p ſigᵐ. 3°. mouet q̄ꝫdā qōnē circa p̄tacta. 2ᵃ ibi (Sꝫ ſignū.) 3ᵃ ibi (Vtꝝ āt ſonet.) Dic̄ g̊. ꝙ h āt aer q ē in aurib⁹ edificat⁹ cū h. i. pp h ē īmobilis. q̄ten⁹ certe ſentiat oēs dr̄as motus. i. oēs dr̄ias ſoni exterioꝛis. q̄ꝫdiu g̊ manet ille ꝯnāl' aer hñs motū ppꝛiū ex̄neū ab oī motu exterioꝛi: tādiu ſaluatᷣ in nobis audit⁹: pp h aūt qꝛ ſic ē audim⁹ ī aq̄ qdā āt text⁹ hñt ñ audim⁹ ī aq̄: ſꝫ ē l'ra falſa. audim⁹ g̊ ī aq̄: qð fit: qꝛ aq̄ ñ īgreditᷣ ad ip̄ꝫ ꝯnāleꝫ aerē: ſꝫ nꝫ īgreditᷣ ī aurē pp reflexiōes fcās ab aere ꝯnāl'i. ſꝫ cū h accidat ꝙ aq̄ igrediatᷣ aīal nō audit: ſꝫ pdit auditū: nꝫ ēt audiret ſi miringa. i. ſi pellis cerebꝛi: vt exponit ꝯmē. ſup. ōſtrueretᷣ: ſic̄ hō nō videt ſi laboꝛet. i. ſi īfirmetᷣ pellis q̄ ē in pupilla. ⸿ Notādū āt ꝙ ſic̄ hō amitteret viſuꝫ ſi hūidū aqueū qð ē ī oculo p īfirmitatē pellis pupille vel p aliquē aliū mōꝫ macula='retᷣ vl deſtrueretᷣ: ſic hō pderet auditū ſi aer q ē nāl'r edificat⁹ ī timpano audit⁹ p itroitū aq̄ ī aurē vl' p deſtructiōnē pellis cerebꝛi vel p aliquē aliū mōꝫ euaneſceret vel tolleretᷣ. ⸿ Nōnᵐ ēt ꝙ ſic̄ oꝛganū tact⁹ nō ē denudatū ab oī q̄litate ſenſibili: ſꝫ ē denudatū a q̄litatib⁹ ſenſibilib⁹ q̄s pcipit: ſic aer ꝯnālis īterioꝛ ñ ē denudat⁹ ab oī motu. ſꝫ a motib⁹ exterioꝛib⁹. hꝫ.n. ſp q̄ndā ſuū ppꝛiū motū factū p toꝛtuoſas reflexiōes auris ꝙ hoīe exñte ī aq̄ reflexiōes ille nō permittūt aquā īgredi ad aerem connālem, nec etiā pmittūt

UVA. BHSC. IyR_077_1

ipſam ingredi in aurem. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.84 ¶ Sed ſignū eſt audiēdi: aut nō ſonare ſemper aurē: ſicꝫ cornu. Semꝑ.n. quodā ꝓprio motu aer mouetˀ in aurib⁹: ſꝫ ſonus extrane⁹: ⁊ ꝓpri-us eſt: ⁊ propter hoc dn̄t audire vacuo ⁊ ſo-nāti: q² audimus in hn̄te determinatuꝫ aerē.

¶ Q² dixerat aerē ꝯnālē eē diſtictū ab aere exteriori ⁊ hn̄e motū diſtictū a motib⁹ exteriorib⁹. ꝓbat h̄ ꝑ ſigᵐ di. ſigᵐ āt audiēdi ꝑ aerē ſic diſtictū ⁊ hn̄tē ſic diſtictū motū vl̄ ſi-gnū n̄ audiēdi ſine tali aere ſic moto ē ſonare aurē ſicꝫ cor-nu. nā ſꝑ aer i aurib⁹ mouetˀ ꝓꝑo motu: ſꝫ ꝑcipim⁹ ꝑ h⁹ ae-rē ſonū q² ſon⁹ ē mot⁹ ex̄ne⁹. ⁊ nō ꝓpri⁹ illi aeri. ⁊ ꝑꝑ h̄ q² ſic ē dn̄t aliq nos audire vacuo. i. aere ſonāte: q² audim⁹ or-gano vel timpāo hn̄te talē ꝯteriatū aerē. ¶ Nōnᵐ āt ꝙ ſi pōatˀ man⁹ ſuꝑ aurē aer q ē i aure hn̄s q̄ndā motū ꝓꝑiuꝫ ꝑꝑ manū appoſitā facˀ mltas reflexiōes ⁊ multas reꝑcuſſiōes ꝑꝑ q̄s vrˀ ſonare auris ſicꝫ cornu. iſte g̊ ſonit⁹ dꝫ eē nobis ſi-gnū ꝙ in aurib⁹ ē q̄dā aer diſtictus ab aere exteriori hn̄s motū diſtinctū ab exteriorib⁹ motibus.

Dubitaret fōte aliqs. vtꝝ ſon⁹ hēat eē i me°realr̄. ¶ Dōꝫ ꝙ de ſono ſic ꝯſueuit diſtigui: q² ſon⁹ i aliq̄ ꝑte aeris ē realr̄ tm̄. i aliq̄ vo itētiōalr̄ tm̄. i ali q̄ q̄dē itētiōalr̄ ⁊ realr̄: vt cū duo corꝑa ſe adiuicē collidūt ille aer p̊ colliſus hꝫ in ſe ſonū realr̄ tm̄. ſꝫ q² ab illo aere p̊ colliſo ⁊ moto mouetˀ alia ꝑs aeris: in illa ꝑte aeris duplr̄ erit ſon⁹. vꝫ. realr̄ iq̄ꝫtū mouetˀ ab aere ꝑ̇us moto ⁊ itētiōa liter: q² a ſono ex̄nte realr̄ i aere ꝑ̇us fracto mltiplicatˀ itē-tionalr̄ i aere z°moto. verꝫ q² iſte mot⁹ deficꝫ qn̄ ꝑuētū erit ad ꝑtē illā aeri circa quā n̄ vlteri⁹ ſe ꝑtēdit mot⁹: ē ibi ſon⁹ ītētōalr̄: n̄ realr̄. ¶ Sꝫ h̄ calūniā patitˀ. q² q̄ rōe a ſono exi ſtēte realr̄ i aere p⁹ fracto mltiplicatˀ ītētionalr̄ in aere. z° moto pari rōne ab aere z° moto mltiplicatˀ ſon⁹ itētionalr̄ in aere ꝑ̇us fracto. nō ē. n. itelligibile ꝙ aliqꝺ cor⁹ ſuſcepti uū itētiōis ſit iuxˀ cor⁹ hn̄s illꝺ realr̄: vel ēt hn̄s illꝺ ꝺꝫ īten tionē fortē: gn fiat ibi mltiplicatio ꝺꝫ ītētionē illā. q̄re ſi in aere z° moto ē ſon⁹ realr̄: ⁊ ēt ē ibi ꝺꝫ itentiōeꝫ fortē. cū aer p̊ fract⁹ ſit ꝯtinu⁹ aeri z° moto: oꝫ i aere ꝑ̇us fracto eē ſonū ītētionalr̄. dicam⁹ g̊ ꝙ i toto aere moto ē ſon⁹ realr̄ ⁊ iten tionalr̄: ita tn̄ ꝙ ab aere ꝑ̇us fracto mltiplicatˀ ītētionalr̄ ⁊ realr̄ q̄ꝫdiu mouetˀ aer: ab aere tn̄ z° moto mltiplicatur ſo nus i aere ꝑ̇us fracto ītētionalr̄: ⁊ ēt realr̄ cū aer reflectitˀ ⁊ fit echō. nā ſicꝫ p̊ gn̄atˀ ſon⁹ ab aere ꝑ̇us fracto vſqꝫ ad ae-rē vltio motū: ita cū echō ē fortis ꝑ reflexionē circloꝝ po-terit mltiplicari ſon⁹ itētionalr̄ ⁊ realr̄ ab aere vltio moto vſqꝫ ad aerē p̊ fractū. vbicūqꝫ itaqꝫ ē ſon⁹ realr̄ ē ibi ⁊ iten tionalr̄: ſꝫ alicubi ē ītētionalr̄ vbi n̄ ē realr̄. nā qn̄ ꝺficꝫ mo-tus aeris ī aere ꝓpinq̊ nō moto poterit eē ſon⁹ ītētionalr̄. nō tn̄ ē ibi realr̄: q² cū ſon⁹ realr̄ fundetˀ i motu: n̄ pl̄s ſe ꝓ-tēdit realr̄ ſon⁹ niſi q̄ꝫdiu durabit act⁹ mot⁹. Deiñ cū dicꝫ.

Cō.85. ¶ Utꝝ āt ſonat verberans: aut qꝺ vberatˀ: aut vtrūqꝫ: mō aūt altero. Eſt. n. ſon⁹ mot⁹ poſſi-bilis moueri hoc mō: quo q̄dē ſaltantia a leui-bus cū aliqs truſerit. Non igitˀ ſicut dcm̄ eſt: omne ſonat qꝺ verberatur: ⁊ verberans: vt ſi obÿciatˀ acus acui: ꝫ opꝫ qꝺ percutitˀ regulare eſſe: vt aer ſubito diſſiliat ⁊ moueatur.

¶ Monet q̄ndā q̄ōnē circa ꝑ̄tacta di. vtrū āt ſonat vberās aut qꝺ vberatˀ: ⁊ ſoluit ꝙ aut vtrūqꝫ ſuꝑ. ſonat mō aūt alte ro. nā vberās ſonat iq̄ꝫtū aerē frāgit: vberatū vo inq̄ꝫtū ae-rē retinet ⁊ nō ꝑmittit ipꝫ faciliter frāgi. iō ſubdit ꝙ ſon⁹ ē mot⁹ poſſ̄ moueri. h̄ mō q̊ q̄d ē mouentˀ ſaltātia a leuib⁹ cū aliqs truſerit. i. fortiter ꝑcuſſerit cōꝑa leuia. igitˀ ſicꝫ dcꝫ ē: nō oē qꝺ vberatˀ: ⁊ oē vberās ē ſonās: vt ſi obyciatˀ acus acui nō fit ſon⁹: ſꝫ oꝫ ꝙ ꝑcutitˀ reglare eē vt aer ſubito diſ-ſoluatˀ ⁊ moueatˀ: ⁊ fiat ſon⁹. ¶ Nōnᵐ ꝙ cū cor⁹ planū r̄gu lare ⁊ lene ꝑcutitˀ ad aliꝺ cor⁹ ꝙ ē tale: tcꝫ vt dicebatˀ corp⁹ ꝑcutiēs frāgit aerē: cor⁹ vo ꝑcuſſū tꝫ ipꝫ ⁊ facit ipꝫ ſaltare ⁊ reſilire. aer vo ſic truſus. ⁊ ſic reſiliēs: vel aer q ꝑ̄t moue-ri ſic reſiliēdo ⁊ ſaltādo facˀ ſonū. n̄ g̊ eoꝺ mō cāt ſonū cor⁹ vberās ⁊ vberatū. ⁊ ēt vt pꝫ: vt fiat talis reſilitio ⁊ talis ſal tatio aeris oꝫ eē cor⁹ regulare qꝺ ꝑcutitˀ ad h̄ ꝙ bn̄ ſonet. regulare. n. erit ſi ſit planū vel ꝯcauū. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Dr̄ie āt ſonātiū in ſono ꝺm actuꝫ oñduntˀ. ſicꝫ Cō.86.
. n. n̄ videntur colores ſine lumine: ſic neqꝫ ſine ſono acutum ⁊ graue.

¶ Determiat de dr̄ntÿs ſoni. circa qꝺ tria facꝫ. q² p̊ facꝫ qꝺ di ctū ē. z°. docꝫ ſumere h⁹ dr̄ias. 3°. manifeſtat qꝺ dixerat. zª ibi. (Hec aūt dn̄r) 3ª ibi. (Nꝫ tn̄ velox.) dicit g̊. ꝙ dr̄ie ſo nātiū cuiuſmōi ſūt acutū ⁊ graue oñduntˀ. i. manifeſtantˀ i ſono ꝺm actū: q² ſicut nō videntˀ colores ſine lumīe ſic nꝫ cognoſcitˀ acutū ⁊ graue ſine ſono.

Dubitaret forte aliqs. q² vrˀ nō bn̄ dcm̄ eē ꝙ dr̄ie ſoni fiāt ꝑ ſonū in actu: imo magl eꝰ ſon⁹ vrˀ fieri in actu ꝑ ſuas dr̄ias: q² ſꝑ gen⁹ hꝫ rōnem potētie: dr̄ia vo rōneꝫ act⁹. ¶ Dōꝫ ꝙ acutū ⁊ graue duplr̄ pn̄t ꝯſiderari. p̊ vt ſe tenēt ex ꝑte corpoꝝ ſonātiū: i qb⁹ n̄ ē formalr̄ ſon⁹. nā drˀ chorda aliq̄ eē acuta q̄ reddit acutū ſonū vl̄ drˀ grauis: ſi faciat ſo⁹ grauē. ⁊ tn̄ formalr̄ ſon⁹ n̄ ē i chorda ſꝫ i aere. z°°: pn̄t ꝯſide rari dr̄ie ſoni: vt hn̄t eē i corꝑe i q̄ ē formalr̄ ſon⁹. ꝯſtat aūt ꝙ nō ꝑcipitˀ ſon⁹ niſi hēat eē formalr̄ ⁊ in actu. dr̄ie g̊ cor-poꝝ ſonātiū in qb⁹ nō ē ſon⁹ niſi v̄tualr̄ cālr̄ cognoſcuntˀ ꝑ ſonū fcm̄ in actu. i. ꝑ ſonū fcm̄ in aere: i q̄ hꝫ eē ſon⁹ forma-liter ⁊ i actu: q̄re ſicꝫ nō diſcernim⁹ colores niſi ꝑ lumē: q² n̄ pn̄t imutare viſuꝫ ſine lumīe: ſic nō cog̊ſcim⁹ dr̄ias ſonan-tiū niſi fiat i aere actu ſon⁹: q² nō pōt īmutari audit⁹ niſi a ſono actu facto. ¶ Aduertēdū tn̄ ꝙ colores hn̄t i ſe aliqꝺ formalr̄: vn̄ pn̄t videri: ꝑꝑ qꝺ ſunt ꝑ ſe viſibiles: tn̄ vt dice batˀ: q² colores nāꝫ illā ꝑ quā ſtˀ formalr̄ viſibiles ꝑticipāt icōplete: nō pn̄t mouere diaph. niſi ſit diſpoſitum: ⁊ niſi ſit actu illumiatū. ſꝫ corꝑa ſonātia nō ſic ſe hn̄t: q² corꝑa ſonā tia formalr̄ nihil i ſe hn̄t de ſono. nō g̊ ē ſil̄e ꝑ oēm̄ mōꝫ de dr̄ys corpoꝝ ſonātiū reſpectu ſoni in actu ⁊ de dr̄ys colo-rū reſpectu lucis: tn̄ q̄ꝫtū ad h̄ ē ſil̄e: q² ſicꝫ n̄ poſſum⁹ ꝑcipe dr̄ias cōpoꝝ ſonātiū ſine ſono i actu ſicut vrˀ: nec dr̄ias colo rū ſine luce. ꝙ aūt arguebatˀ de gn̄e ⁊ dr̄ia laborabat rō in equoco: q² h̄ nō loqtˀ ph̄s de dr̄ys ſonoꝝ q̄ dn̄t ſonū i actu ſꝫ de dr̄ys corpoꝝ ſonātiū. vt pꝫ tā ex noua trāſlatione q̄ꝫ ex veteri q̄ dn̄t ſonū nō formalr̄ in actu: ſꝫ cālr̄ ⁊ i v̄tute: da to tn̄ ꝙ loq̄retˀ ph̄s de dr̄ys ſonoꝝ adhuc poſſꝫ ſaluari tex-tus ei⁹: qꝺ quō verū ſit nō ē pn̄tis ſpeculatōis. ¶ Aduertē dū tn̄ ꝙ lꝫ ph̄s loqtˀ de dr̄ys ſonātiū: tn̄ q² cor⁹ ſonās nō di citˀ acutū niſi faciat acutū ſonū: nec drˀ graue niſi faciat ta-lē ſonū: iō i ſentētiando ⁊ ꝯtinuādo n̄ curauim⁹ diſtiguere inter has differētias ⁊ illas: eo ꝙ he differētie illis habeāt eſſe annexum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Hec autē dn̄r ſcꝺm metaphoraꝫ ab illis que tanguntur. Acutuꝫ. n. mouet ſenſuꝫ i pauco tē-pore multuꝫ: graue āt in multo tꝑe paucum.

¶ Docꝫ ſumere hui⁹ dr̄ias di. ꝙ h̄ aūt. i. he dr̄ie dicuntˀ ꝺm metaphorā ab illis que tāguntˀ. nā ꝺꝫ metaphorā ⁊ ꝺm ſi-militudinē dr̄iarū tangibiliū ſumpte ſunt differentie ſo-nantiū. nā ſicut acutū in tactu ē ꝙ mouet ſenſuꝫ in pauco tempore multuꝫ: graue aūt qꝺ in multo paucū: ſic ſuꝑ. ⁊ in auditu acutū mouet ſenſuꝫ auditus in pauco tēpore mul-tū: graue vo in multo paucū. ¶ Deide cū dicit.

¶ Neqꝫ tamen velox eſt acutū: graue auteꝫ tar-dum: ꝫ fit hoc q̄dem ꝓpter velocitatem huius

UVA. BHSC. IyR_077_1

motus:illud aũt ꝓpter tarditatem.

¶ Declarat qḋ dixerat.nã in determinãdo de drñtys ſoni fecerat mẽtionẽ de motu.iḋ in declarãdo itẽrũ duo fac̃.qꝛ ꝑmo oñdit q̃lr dñe ſoni ſe hñeant ad dñas motꝰ.2°.declarat q̃lr ſe hñeant ad dñas tactꝰ ibi.(Et vr̃ ſilitudinẽ.) dic̃ ḡ.ꝙ nꝫ velox ẽ acutũ:graue aũt tardũ.q.d.ꝙ graue ⁊ acutuꝫ q̃ ſunt dñe ſoni nõ ſunt velox ⁊ tardũ q̃ ſũt dñe motꝰ:ſic̃ nec ſonꝰ ẽ motꝰ:cãnt̃ tñ he dñe ab illis ſic̃ ſonꝰ cauſat̃ a motu. iḋ ſubdit ꝙ h̃ gdẽ.ſ.acutuꝫ fit ꝑꝑ velocitatẽ hꝰ motꝰ:ſꝫ ꝑꝑ tarditatẽ illiꝰ.ſ.motꝰ ſup.fit graue.¶ Deĩde cũ dicit.

¶ Et vidẽt̃ ſilitudinẽ hr̃e circa tactum cũ acuto ⁊ hebeti. Acutũ.n.q̃ſi pungit:hebes q̃ſi pellit: ꝑꝑ id qḋ mouet hoc gdẽ in pauco:illud ãt multo. Quare accidit hoc gdẽ velox:illḋ aũt tardũ

Cõ.87. eẽ. ¶ De ſono igitur ſic determinatũ eſt.

¶ Oñdit q̃lr ſe hñeant he dñe ſoni ad dñas tactꝰ di.ꝙ ⁊ vident̃ ſilitudinẽ hr̃e circa tactũ cũ acuto ⁊ hebeti.graue ḡ ⁊ acutũ i ſono hñt ſilitudinẽ cũ acuto ⁊ hebeti in tactu:quia acutũ ẽ qḋ pũgit:hebes vͦ qḋ pellit. ⁊ h̃ ꝑꝑ id qḋ h̃ gdẽ.i. acutũ mouet in pauco tꝑe multũ illud vͦ.i.hebes in mlto paucũ:q̃re accidit eẽ h̃ gdẽ.i.acutũ velox.illḋ vͦ.i.hebes eẽ tardũ:⁊ qꝛ ſup.ſic ẽ circa dñas ſoni:qꝛ acutũ ſeq̃t motũ velocẽ:graue vͦ motũ tardũ:oꝫ eẽ q̃zdã metaphorã:⁊ q̃n dã ſilitudinẽ iter dñas ſonoꝝ ⁊ dñas tãgibiliũ.his ḡ habitis ĩpõit finẽ tractaui de ſono dicẽs.de ſono igit̃ ſic ḋtermi natũ ſit.¶ Nõnm ãt ꝙ acutũ põt fieri vel ex vno motu.et tũc oꝫ motũ illũ eẽ velocẽ:vel ex multis motibꝰ.⁊ tũc opꝫ motꝰ illos eẽ ſpiſſos:vt pꝫ in chorda q̃ ſi bñ ſit extẽſa facit plr̃es motꝰ in aere ⁊ magis vͦberat ipꝫ:⁊ reddit ſonũ magis acutũ.cũ ḡ dic̃ phs acutũ fieri ex motu veloci:itelligendũ ẽ de acuto qḋ gnãt̃ ex vno motu.¶ Nõnm etiã ꝙ nec dñe ſoni ſunt dñe motus:ſed ſunt ãnexe illis.nec tales dñe ſũt dñe tactus:ſed hñt ſimilitudinẽ cũ illis.

Vox aũt ſonꝰ gdeꝫ eſt aĩati: inaĩatũ.n. nulluꝫ vocat:ſꝫ ẜm ſilitudinẽ dr̃ vocare:vt tibia: ⁊ lira: ⁊ q̃cũqꝫ alia inaĩatorũ extenſioneꝫ hñt: ⁊ melodiã ⁊ locutionẽ. Aſſimilat̃.n.qꝛ ⁊ vox hoc habet.

¶ Poſtq̃ꝫ phs determiauit de ſono ſimplr̃.in ꝑte iſta ḋterminat de q̃dã ſpẽ ſoni q̃ dr̃ vox.circa qḋ duo fac̃.qꝛ ꝑ venatur mẽbra diffõnis eiꝰ. 2°.ĩfert diffõnẽ vocis tãq̃ꝫ venataꝫ ibi:(q̃re ꝑcuſſio reſpirati.) ¶ Ad euiam ꝑme ꝑtis nõnm ꝙ ĩ diffõne vocis q̃tuoꝛ ponunt̃.diffinit̃.n.vox ꝙ ẽ ꝑcuſſio reſpirati aeris fcã ab aĩa q̃ eſt in his ꝑtibꝰ ad vocalẽ artariã. reſpirat̃.n.aer ⁊ attrahit̃ circa has ꝑtes:vt circa plmonẽ ⁊ coꝛ:⁊ ille aer ſic attractꝰ ꝑ vͦtutẽ aĩe reꝑcutit̃ ad vocalẽ artariã ſiue ad cãnã pulmonis:⁊ fac̃ vocẽ.in venãdo ḡ vocis diffõnẽ q̃tuoꝛ facit.qꝛ ꝑ oñdit ꝙ reꝑcuſſio illa q̃ eſt vox fit ab aĩa.2°.declarat qḋ ẽ reſpirati aeris.3°.manifeſtat ꝙ opꝫ illũ aerẽ eẽ reſpiratũ in his ꝑtibꝰ.i.circa has ꝑtes: vt circa pulmonẽ ⁊ coꝛ.4°.oñdit ꝙ oꝫ illũ aerẽ reſpiratũ repercuti ad oꝛganũ qḋ dr̃ vocalis arteria.ex his aũt q̃tuoꝛ:vt pꝫ:cõſtat tota diffõ vocis.2a ꝑs ĩcipit ibi.(Multa aũt aĩaliũ.) 3a ibi.(Vox aũt ſonꝰ.) 4a ibi(Oꝛganũ aũt reſpiratiõis.) In ꝑa ꝑte itẽdit talẽ rõneꝫ ſonꝰ ille q nõ cõpetit niſi rebus aĩatis:oꝫ ꝙ ſit factꝰ ab aĩa:ſꝫ vox nõ ꝯpetit niſi rebus aĩatis.ḡ vox eſt ſonꝰ factꝰ ab aĩa.de hac aũt rõne nõ ponit niſi mediũ.vꝫ.ꝙ vox nõ ꝯpetit niſi rebꝰ aĩatis ⁊ ꝙ nullũ ĩaĩatũ hꝫ vocẽ.lꝫ poſſit forte hr̃e aliquã ſilitudinẽ vocis.iḋ ait ꝙ vox aũt ẽ gdã ſonꝰ aĩati.⁊ ſubdit ꝙ nullũ ĩaĩatoꝝ vocat .i.hꝫ vocẽ:ſꝫ forte ẜꝫ ſilitudinẽ dr̃ aliqḋ inaĩatũ vocare:vt tibia:⁊ lira:⁊ q̃cũqꝫ alia ĩaĩatoꝝ hñt extenſionẽ ⁊ melos et locutionẽ, aſſimilant̃.n.talia vociferãtibus: ⁊ vident̃ hr̃e vocẽ:qꝛ vox hꝫ h̃. ¶ Notãdũ aũt ꝙ vt cõiter ponit̃ vox i tribus vr̃ differre ab alys ſimplicibꝰ ſonis.ꝑ qꝛ vox hꝫ q̃n dã extẽſionẽ ſiue q̃ndã ꝑtẽſionẽ.aly.n.ſimplices ſoni cito trãſeunt:ſꝫ qꝛ vox fit ab aĩa reſpirãte aerẽ ⁊ retinente hꝰ aerẽ reſpiratũ:ſonꝰ q ẽ vox nõ ita cito trãſit:ſꝫ hꝫ q̃zdã ꝑtẽſionẽ ⁊ durationẽ ẜꝫ appetitũ aĩe.2°.vox hꝫ q̃zdã melodiã ⁊ ꝯſonãtiã.ſonꝰ.n.factꝰ ſimplr̃ : eo ꝙ ex ſimplici ictu fiat: ꝯſonãtiã q̃ cãtur ex diuerſitate ⁊ ꝓpoꝛtiõe ſonoꝝ in ſe non hꝫ.3° in voce ẽ q̃dã diſcretio ⁊ iterruptio ſonoꝝ:qꝛ in voce fiũt varie reꝑcuſſiões aeris.ex hac aũt diſtictõe ſonoꝝ hꝫ vox ꝙ ſit locutio vel ꝙ ſit oꝛ̃o.nã oꝛ̃o ad q̃ztitatẽ diſcretaꝫ ꝑtinet:vt pꝫ i ꝑdicamĩtis.igit̃ qꝛ lira ⁊ tibia ⁊ hꝰ iſtr̃a hñt h̃ ꝑ q̃zdã ſilitudieꝫ.iſta tria ẽt ꝑ q̃zdã ſilitudieꝫ dñr hr̃e vocẽ.

Dubitaret forte aliq̃s de ſono facto ex lira vel ex chordis cithare:quõ ſonꝰ ille cõtingat, nã ſi ſonꝰ ꝯtigit ex coꝛꝑibꝰ ſe vͦberãtibꝰ:ita ꝙ coꝛpꝰ vͦberãs mouet ⁊ frãgit:coꝛꝰ vͦ vͦberatũ aerẽ retinet ne cito ſoluat̃ ſꝫ fiat ibi q̃dã violẽtia ex q̃ cãet̃ ſonus:nõ vr̃ ꝙ h̃ poſſimꝰ ſaluare in ſono fcõ ex chordis lire: non.n.eſt dõm ꝙ pẽna ꝑcutiẽs chordã aerẽ frãgat.chorda vͦ retineat aerẽ.ne cito ſoluat̃:ſꝫ fiat ibi q̃dã violẽtia ⁊ cãet̃ ſonꝰ:qꝛ pẽna modicũ de aere mouet.⁊ illa ꝑs chorde ad quã ꝑcutit̃ pẽna modicũ poſſet de aere retinere: q̃re vel nullus reſultaret ibi ſonꝰ vl̃ valde exilis. ¶ Dõꝫ ḡ ꝙ h̃ mõ fit ſonꝰ ex ꝑcuſſione chorde ſic̃ fit ſonꝰ ex motu coꝛrigie vl̃ ex motu vͦge.vͦga .n.vel coꝛrigia velociter mota in aere cãt ſonũ:qꝛ vt dictũ ẽ aer velociter ſciſſus ꝑ vͦgã ꝓpter tractũ a vacuo:vel propter tractũ ne ſit vacuũ aer ille ſciſſus velociter ꝯgregat̃: ꝓpter qḋ fit ibi q̃dã ꝯdẽſatio rõne cꝰ eſt ibi reſiſtẽtia q̃dã. ⁊ fit ibi ſonꝰ:ſic ex vna ꝑcuſſiõe chorde dat chorda multos ictus:ꝑ q̃s ictꝰ velociter ſcidit aerẽ.q aer velociter ſciſſus velociter ꝯgregat̃:⁊ reſiſtit chorde trementi:q̃re cãtur ibi ſonꝰ: ⁊ ide ẽ et q̃zto chorda magꝭ extẽdit̃ acutioꝛẽ hꝫ ſonũ: qꝛ talis chorda ꝑcuſſa magis tremit ⁊ dat plures ictꝰ: q̃re cãt maioꝛẽ ſonũ.nõ ḡ fit ſonꝰ ex ꝑcuſſiõe chorde:qꝛ penna expellat aerẽ q ẽ in chorda:ſic̃ fit ſonꝰ ex ꝑcuſſione lapidũ qꝛ vnꝰ lapis frãgit aerẽ exñtẽ i alio lapide.ſꝫ h̃ fit qꝛ chorda ꝑcuſſa tremit ⁊ dat multos ictꝰ i aere ⁊ cãt ſonũ. ¶ Viſo quõ ex diuerſitate chorde ſi ſit alr̃ ⁊ alr̃ extẽſa cãtur aliꝰ ⁊ alius ſonus.

Dubitaret forte aliq̃s.vtrũ ex diuerſitate coꝛpoꝝ ſolidoꝝ cãet̃ aliꝰ ⁊ aliꝰ ſonꝰ.⁊ vr̃ ꝙ nõ.qꝛ ſi nõ fit ſonus niſi qꝛ coꝛꝰ vͦberãs aerẽ frãgit.coꝛꝰ vͦ vͦberatũ aerẽ tꝫ: ⁊ facit ipꝫ reſilire:⁊ nõ ꝑmittit ipꝫ frãgi niſi cũ q̃dã violẽtia:qꝛ cũ q̃cũqꝫ coꝛꝑa dura vident̃ ſufficere ad h̃ efficiẽdũ.nõ vr̃ ꝙ alr̃ ſonet vnũ coꝛꝰ duꝝ q̃ꝫ aliḋ. ¶ In ꝯriũ ẽ.qꝛ ad ẜſũ pꝫ argẽtũ eẽ magis ſonoꝝ q̃ꝫ ferrũ ⁊ q̃ꝫ plũbũ. ¶ Dõꝫ ꝙ i ſono ẽ tria ꝯſiderare.vꝫ.coꝛꝰ expellẽs:aerẽ explſuꝫ:⁊ modũ expellẽdi. rõne aerꝭ expulſi opꝫ coꝛꝑa ſonãtia eẽ dura vt poſſint aerẽ expellere.ĩde ẽ ꝙ lana ⁊ pili nõ faciũt ſonũ:qꝛ lana ꝑcutiẽs nõ bñ frãgit aerẽ:lana vͦ ꝑcuſſa nõ bñ tꝫ aereꝫ vt nõ ꝑmittat ipꝫ velociter frãgi:⁊ faciat ipꝫ cũ q̃dã violẽtia reſilire. 2°.rõe modi expellẽdi oꝫ coꝛꝑa ſonantia eẽ regularia vt ꝙ ſint plana vel ꝯcaua.nã non q̃cũqꝫ mõ expulſus aer fac̃ ſonũ.ſꝫ oꝫ aerẽ ꝑcuſſum reſilire ſic̃ reſilit pilla ꝑcuſſa ad terrã.nã cũ vnũ coꝛꝰ planũ ꝑcutit̃ ad aliḋ coꝛpꝰ planũ ꝑcuſſuꝫ ñ cedit aeri illi quẽ coꝛꝰ vͦberãs pellit ⁊ mouet:⁊ ñ cedẽdo ei fac̃ aerẽ illũ ſaltare ⁊ reſilire cũ q̃dã violẽtia ſic̃ qꝛ terra nõ cedit pille.ſi pilla ꝑcutit̃ ad terrã oꝫ eã ſaltare ⁊ reſilire.igr̃ vt fiat talis ſaltatio ⁊ talis reſilitio aeris:oꝫ eẽ planũ ⁊ regulare qḋ ꝑcutit̃ : vl̃ oꝫ ipꝫ eẽ ꝯcauũ:qꝛ ⁊ in ꝯcauo hꝫ fieri talis ſaltatio ⁊ talis reſilitio:qꝛ vt ſupra dicebat̃ nõ potenti aere exire a ꝯcauis faciũt ꝯcaua ex reꝑcuſſiõe multos ictus poſt ꝑmũ.3°.in ſono ſunt cõſideranda coꝛꝑa expellentia aerẽ ⁊ q̃ztum ad h̃ q̃zto coꝛpoꝛa ſunt magis ⁊ magis tremẽtia magis ſonãt,nã ſicut choꝛda ma

UVA. BHSC. IyR_077_1

gis extēſa qꝛ ꝑcuſſa magis tremit ⁊ dat plures ictus. ideo
altiꝰ ſonat: ſic corpora hñt tremētia ex ꝑcuſſiōe facta in eis
plures: ictus faciūt in aere ⁊ fit ibi altior ſonus. ſi aūt q̄rat
q̄ corpora ſunt illa q̄ magis tremūt: vt cōiter ponit̄ aer qui
eſt de ꝯpōne corpoꝝ ſi ſit in eis hñ diſpoſitꝰ corpa illa hñt
bonū ſonū: cuiuſmodi ſunt argētū ⁊ es. corpa v̄o magis ac
cedētia ad nāꝫ terreſtrē ⁊ minꝰ hñtia de aere in ꝯpōne ſui
peiꝰ ſonāt: vt. pꝫ in plūbo pꝫ igit̄ q̄ corpora meliꝰ ſonāt. nā
dura meliꝰ ſonāt q̄ꝫ nō dura: ⁊ regularia: vt plana ⁊ ēt ꝯca
ua melius ſonāt q̄ꝫ nō regularia: ⁊ tremētia ⁊ hñtia hñ diſ
poſitū aerē. q eſt de cōpōne ſui meliꝰ ſonāt q̄ꝫ q̄ nō ſunt ta
lia. vbi aūt oīa iſta ꝯcurrūt ꝙ ſic vt corpa dura reglaria. ⁊
hñ ſonora reſultat ibi optimus ſonus. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Multa aūt aialiuꝫ vocē non hñt: vt que ſunt
ſine ſanguine: ⁊ ſanguinē hñtiuꝫ piſces hoc ra
tionabilr̄: ſiqdem aeris motus ſonus eſt.

¶ Oñdit ꝙ repcuſſio illa q̄ ē vox eſt reſpirati aeris. ħ pꝫ ꝑ
ħ: qꝛ nō hñt vocē niſi reſpirātia. duo g̊ fac. qꝛ p̊ oſtēdit ſola
reſpirātia hr̄e vocē. 2º remouet q̄ꝫdā cauillationē de qbuſ
dā piſcibꝰ nō reſpirātibꝰ q vident̄ hr̄e vocē ibi: (ſꝫ qꝛ dicū
tur.) Dic̄ g̊. ꝙ multa aūt de nūero aialiū vocē nō hñt vt il
la q̄ ſūt ſine ſanguīe: ⁊ piſces q ſunt de nūero hñtiū ſangui
nē. ſup. nō hñt vocē: ⁊ ħ rōnabilr̄ ſi qdē ſonꝰ q eſt vox ē ae
ris motus: aeris ſup. reſpirati. ¶ Notādū āt ꝙ ſic ꝑ p̄maꝫ
pteꝫ vbi ꝓbabat̄ ꝙ ſola aiata hñt vocem habebat̄ ꝙ vox
eēt ſonꝰ factus ab aīa ſic per hanc ptem vbi oſtenditur ꝙ
ſola reſpirantia habent voceꝫ. habetur ſcd̄a pars diffōnis
vocis. vꝫ. ꝙ vox ē ſonꝰ aeris reſpirati. ¶ Deīde cū dicit.

¶ Sꝫ qui dicunt̄ vocare: vt qui in Alcheleo ſo
nant branchis: aut quodā altero huiuſmodi.

¶ Remouet q̄ꝫdā cauillationē poſſeꝫ fieri circa p̄dicta di.
ꝙ ſi piſces q dñr vocare. i. hr̄e vocē: vt illi q ſūt in acheleo
. i. in illo flumīe vt ſonat alia lr̄a: ſonāt brāchis. aut quodā
alio mō hꝰ iſtr̄o. q. d. ꝙ piſces ⁊ oīa nō reſpirātia carēt vo
ce. ⁊ ſi videant̄ aliqñ hr̄e vocē ħ ē: qꝛ cū brāchis vel cū ali
quo alio iſtr̄o faciūt ſonū ſil̄eꝫ voci. ¶ Deīde cū dicit.

Cō. 88. ¶ Vox aūt ſonus aialis eſt: ⁊ nō qualibꝫ parte.
Sꝫ qm̄ oē ſonat verberāte aliquo: ⁊ ad aliqd
in aliquo. Hoc aūt ē aer: rōnabiliter vtiq̄ꝫ voca
bunt hec ſola quecūq̄ꝫ ſuſcipiunt aera.

¶ Venat̄ tertiā ptē vel pticulā diffōnis vocis. vꝫ. ꝙ vox ē
ſonꝰ reſpirati aeris nō in q̄lꝫ pte: qꝛ aer reſpiratꝰ nō ad q̄ꝫli
bet ptē trahit̄: ſꝫ fit hꝰ tractꝰ ad aliquā pteꝫ determinatā:
vt ad pulmonē ⁊ cor. circa ħ aūt duo fac̄ qꝛ p̊ facit. qd̄ dcm̄
ē. 2º qꝛ mētionē fecerat de aere reſpirato: oñdit quō nā vti
tur hꝰ reſpirato aere ibi. (aere. iā. n.) dic̄ g̊. ꝙ vox āt ē ſonꝰ
aialis ſup. reſpirātis ⁊ nō q̄libꝫ pte. i. nō ad q̄ꝫlibꝫ ptē reſpi
rāt̄ hꝰ aer nec ad q̄ꝫlibꝫ ptē fit attractio hꝰ aeris reſpirati:
ſꝫ hꝰ attractio fit circa pulmonē ⁊ cor. addit aūt ad confir
mationē hꝰ dicti. vꝫ. ꝙ oꝫ aerē eē reſpiratū: vt fiat vox di
cēs: ꝙ ſonat. i. fit ſonꝰ v̄berāte aliq̊ ⁊ ad aliqd ⁊ in aliq̊. ħ āt
in quo fit hꝰ reuerberatio ē aer. ⁊ qꝛ ſic ē rōnabilr̄ vtiq̄ꝫ ħ
ſola aialia vocabūt q̄cūq̄ꝫ ſuſcipiūt aerē. i. q̄cūq̄ꝫ reſpirāt.
¶ Nōnᵐ aūt ħ qd̄ dcm̄ ē ꝙ vox ē ſonꝰ aialis nō q̄libꝫ pte
ꝑ ħ ꝙ dicit nō q̄libꝫ pte ītelligi poſſet vocalis arteria q̄ eſt
organuꝫ vociferādi: ſꝫ vt cōplete habeāt̄ pticule poſite in
diffōne vocis melius eſt vt exponat̄ de aere reſpirato ⁊ at
tracto nō ad q̄ꝫlibꝫ ptē: ſꝫ ad pulmonē ⁊ cor.

Dubitaret forte aliqs. qꝛ illa tria q̄ ph̄s tetigit. vꝫ.
ꝙ ſonꝰ fit v̄berāte aliquo ⁊ ad aliqd et
in aliquo nō vident̄ eē diſticta. nā aer ipſe eſt illud qd̄ ver
berat̄ ⁊ in quo verberat̄. ¶ Dōꝫ ꝙ ad vocē cōcurrūt tria
. vꝫ. aīa v̄berās ⁊ vocal̄ arteria ad quā hꝰ fit reuerberatio.
⁊ ēt aer in quo fit hꝰ reuerberatio. ita tñ ꝙ aer fungit̄ vi
ce duoꝝ. nā aer eſt illd̄ qd̄ v̄berat̄ ⁊ qd̄ repcutit̄ ad vocalē
arteriā: ⁊ ēt eſt mediuꝫ in quo fit talis reuerberatio: qd̄ in
multis alijs ꝯtigit. nā ſi ducat̄ virga ꝑ aerē ibi aer reſiſtet
virge ⁊ hēbit ſe tanq̄ꝫ aliqd ꝑcuſſuꝫ ⁊ ēt habebit ſe vt meᵐ
in quo ex hꝰ percuſſione generat̄ ſonus duplr̄: itaq̄ꝫ pote
rit legi littera ph̄i. p̊mo. vt li aliqd ⁊ in aliquo exponat̄ de
aere alr̄ ⁊ aliter accepto. naꝫ ip̄e aer ſe hꝫ vt aliqd ꝑcuſſuꝫ
⁊ vt mediū in quo fit ſonus. eſt g̊ ſenſus. ꝙ fit ſonus v̄berā
te aliquo. i. aīa: ⁊ aīa dico verberante aliqd. i. aereꝫ: ⁊ in ali
quo. i. in aere vel poſſumus exponere: vt ꝑ li aliqd ītelliga
tur vocalis arteria ⁊ per li aliquo ītelligatur aer. eſt g̊ ſen
ſus ꝙ ad ſonū qui eſt vox ꝯcurrit aliquid verberās vt aīa
⁊ aliqd ſup. qd qd̄ verberat̄ vt vocalis arteria ⁊ hꝰ reuer
beratio fit in aliquo. i. in aere. quō aūt in ſonis alijs a voce
ꝯcurrūt ibi ħ tria. vꝫ. ꝙ ſit ibi aliqd v̄berās ⁊ aliqd qd̄ ver
beratur ⁊ aliquid in quo fit v̄beratio videre non eſt diffi
cile. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Jaꝫ. n. aere reſpirato vtit̄ natura in duo ope
ra: ſic̄ ligua ⁊ in guſtū: ⁊ in locutionē. Quoꝝ
qdē guſtus nec̄ius ē. vñ ⁊ in pluribꝰ īeſt: inter
pretatio aūt eſt ꝑꝑ hñ eſſe. Sic ⁊ ſpū: ⁊ ad ca
lorē interiorē tanq̄ꝫ neceſſariū. Cauſa aūt in al
teris dicta eſt: ⁊ ad vocē vt ſit qd̄ bene.

¶ Qꝛ fecerat mentionē de aere reſpirato oſtēdit quō natu
ra vtit̄ hꝰ aere dicēs: ꝙ iam reſpirato aere vtit̄ nā in duo
opera: ſicut lingua vtit̄ in duo opa in guſtum ⁊ locutionē:
quoꝝ qdem guſtus eſt quid nec̄ium. vnde ⁊ pluribus īeſt
interpretatio aūt. i. locutio eſt ꝓpter bene eſſe. ſic ⁊ ſpiritu
. i. aere reſpirato vtit̄ nā in duo opera: quoꝝ vnū eſt neceſ
ſariū aliud ad bene eſſe nam ad calorē īteriorē temperan
dū vtitur nā aere reſpirato tanq̄ꝫ ad id qd̄ eſt nec̄iuꝫ. cā āt
quare ħ ſit nec̄ium dicta eſt in alteris. i. in libro de inſpira
tione ⁊ reſpiratiōe: ⁊ vtitur ēt nā aere reſpirato ad vocem
nō ſicut ad nec̄iuꝫ: ſꝫ ſicut ad bene eſſe. ¶ Notādū aūt ꝙ
nec oīa aialia loquunt̄: nec ēt oīa hñt guſtū. ſunt. n. aliqua
aialia imperfecta: qbꝰ ineſt tactus tm̄. talia enī in ſuſcipiē
do alimētū nō ꝑcipiunt drias guſtabiliū: ſꝫ tangibiliū. de
lectant̄ tñ talia in ſuſcipiēdo alimentū: ſicut delectat̄ ſen
ſus tactus cū ꝯiungit̄ tangibili ꝯuenienti. nec guſtus g̊ nec
locutio ineſt oībus aialibꝰ. verū qꝛ guſtus magis eſt neceſ
ſarius ⁊ magis facit ad eſſe: locutio aūt magis ad hñ eē: iō
dictū ē ꝙ guſtus ineſt pluribꝰ aialibꝰ q̄ꝫ locutio.

Dubitaret forte aliqs. vtꝝ locutio ſit hoī nālis. vi
det̄ ꝙ ſic: qꝛ ſi nā vtit̄ ligua ī duo opa:
in guſtū ⁊ locutionē: ſic̄ vtit̄ aere reſpirato ad duo opa. ad
refrigeriū calōis ⁊ ad vocē oꝫ ꝙ guſtare ⁊ loq ſint opa na
ture: ſꝫ opa nāe ſunt nālia. oꝫ g̊ ꝙ loq ſit qd nāle. ¶ P̄. ꝯꝫ
ph̄ꝫ p̊ politi. hoī ſermonē nā dedit: ſꝫ id qd̄ dat̄ alicui a nā
ē nāle. g̊ ⁊c̄. ¶ Jn ꝯ̄riū ē qd̄ ſcribit̄ p̊ ꝑ yermēias. vbi dr̄ ꝙ
queādmōꝫ nec lr̄e oībꝰ eedē: ſic nec eedē voces. vult g̊ ibi
ph̄s ꝙ lr̄e ⁊ voces ſint ad placitū: loq itaq̄ꝫ ad placitū erit.
nō a nā. ¶ Dōꝫ ꝙ aliqd aliqñ vl̄r ſumptū ē nāle: qd̄ tñ ꝑꝫ
ſpālē ꝯſiderationē ē ad placituꝫ. vt punire fures ē de iure
nāli: ſꝫ tñ punire ħ mō vel illo eos: vt ꝑ ſuſpēdiuꝫ: vel per
trūcationē capitis ē ad placitū: ⁊ qꝛ nālia ſr̄ eadē apd̄ oēs:
q̄ v̄o ſūt ad placitū diuerſificant̄: idē ē ꝙ apud oēs puniū
tur fures: ſꝫ apud oēs nō puniunt̄ eodē mō. ſic̄ g̊ punire fu
res ē de iure nāli: punire tñ eos ſic vel ſic: eſt de iure poſi
tiuo: ſic loq ⁊ hr̄e ſmonē ē hoī nāle: ſꝫ loq ħ ydioma vel il
lud ē ꝑ artē ⁊ ad placitū. dñr. n. nālia illa ad q̄ hēmus nālē
īpetū. qlꝫ. n. hō hꝫ nālē īpetū vt loq̄tur: ⁊ vt exp̄mat ꝑ ſer
monē ꝙ mēte ꝑcipit: ſꝫ ꝙ talis exp̄ſſio vel talis locutio fi
at ꝑ ħ v̄bū vel ꝑ illud ħ adinuētū ē ꝑ artē ⁊ ad placitū in

p̊ politicoꝝ

UVA. BHSC. IyR_077_1

de eſt ꝙ oēs hoīes loquunť: q₂ loqui eſt quodāmō nāle: ſ₃ nō oēs loquūť ħ ydioma vel illō: q₂ ſic vel ſic loq nō ē nāle: ſ₃ ad placitū. Argumenta autē pro ₇ contra ſoluta ſunt per iam dicta. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.89. ¶ Organū autē reſpiratiōis vocalis arteria eſt. Cui⁹ autē cā hec ps eſt pulmo. hac. n. ꝑte plus habēt calorē pedib⁹ gradiētia alijs: indiget aūt reſpiratiōe: ₇ circa cor locus prim⁹. Unde neceſſe eſt interius reſpirāte ₇ ingredi aerem.

¶ Uenať q̄rtā ꝑticulā poſitā in diffōne vocis. v₃. ꝙ ꝑcuſſio q̄ eſt vox fit ad vocalē arteriā vel fit ad organū: qđ dr̄ vocalis artaria dicēs: ꝙ organū aūt reſpiratiōis ē vocalis arteria h⁹ reſpiratiōis cā eſt ħ pars. v₃. pulmo. q₂ hac parte. i. circa pulmonē gradiētia pedibus pl's hn̄t calorē alys. ₇ ſubdit ꝙ idiget aūt reſpiratiōe. ſup. pl'mo. ₇ addit ꝙ ₇ circa cor eſt loc⁹ ꝑmus ſup. caloris. vn̄ neceſſe ē interius reſpirāte igredi aerē refrigerātē calorē illū. ¶ Nōn^m āt ꝙ pulmo ē ꝓpinquus cordi: ₇ q₂ circa cor ē ꝑmus loc⁹ caloris nō ſolū cor: ſ₃ ēt pulmo q ē circa cor indiget aere reſpirato ad tēperādū calorē illū. ¶ Nōndū ēt ꝙ ꝑ h₉ ſpirationē ₇ reſpirationē imittiť aer fridus ₇ expelliť cal's: ſ₃ ꝑm ꝯment. ħ ē ꝑꝑ aliud ₇ aliud: q₂ ꝙ exhaľ aer imiſſus ħ ē ꝑꝑ pulmonē: ſ₃ ꝙ imittať aer recens ₇ fridus ħ eſt magis ꝓpter cor. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.90. ¶ Quare ꝑcuſſio reſpirati aeris ab aīa: q̄ eſt in his partibus ad vocalē arteriam vox eſt.

¶ Cōcludit diffōnem vocis tāq₃ venatā. circa qđ duo fac. q₂ ꝑ facit qđ dcm̄ eſt. 2°. manifeſtat qđdā qđ erat dubiū in diffōne ꝑtacta ibi. (Non. n. oīs.) ſunt aūt q̄tuor declarata circa diffōne₃ vocis. ꝑ. ꝙ vox eſt reꝑcuſſio facta ab aīa. 2°. ꝙ h₉ reꝑcuſſio eſt reſpirati aeris. 3°. ꝙ ille aer reſpirať circa has ꝑtes: vt circa pl'monē ₇ cor. 4°. ꝙ reꝑcuſſio h⁹ aeris reſpirati fit ad vocalē arteriā. ħ ē ḡ qđ ait dicēs. q̄re vox ē reꝑcuſſio reſpirati aeris facta ab aīa: q̄ reꝑcuſſio vl' q̄ reſpiratio eſt in his ꝑtibus ad vocalē arteriā. ¶ Nōn^m aūt ꝑm quoſdā ħ qđ dr̄. q̄ eſt in his ꝑtibus. exponēdū ē de aīa. dn̄t. n. ꝙ vox ē reꝑcuſſio facta ab aīa q̄ aīa eſt in his ꝑtib⁹. i. circa cor. nō ꝙ aīa nō ſit i q̄l₃ ꝑte corꝑis: tn̄ q̄tū ad aliqđ op⁹ vt q̄tū ad motū: aīa ꝑncipal'r vr̄ eē in cōde. meli⁹ ē tn̄ vt li q̄ referať ad reꝑcuſſionē vel ad reſpirationem: vt dicať ꝙ vox eſt reꝑcuſſio reſpirati aeris facta ab aīa ad vocalē arteriā q̄ reſpiratio fit in his ꝑtibus. i. circa has ꝑtes: vt circa pulmonē ₇ cor. nā aer reſpiratur ₇ attrahitur per virtute₃ aīe ad pulmone₃ ₇ cor: ₇ ille aer ſic reſpirat⁹ ₇ repercuſſus ad vocalē arteriā facit vocē. ¶ Deīde cum dicit.

¶ Nō. n. oīs aīalis ſon⁹ vox ē: ſic̄ diximus. Eſt eni₃ ₇ ligua ſonare: ₇ ſic̄ tuſſientes: ſ₃ o₃ aīatū eſſe verberās: ₇ cū imaginatione aliq̄. Significatiuus. n. qda₃ ſon⁹ ē vox: ₇ nō reſpirati aeris ſic̄ tuſſis: ſ₃ iſto ꝟberat eū q ē i arteria ad ip̄am.

¶ Manifeſtat qđda₃ qđ erat dubiū in diffōne ꝑdicta. dixerat. n. ꝙ vox eſt reꝑcuſſio facta ab aīa qđ ꝓbauerat ꝑ ħ ꝙ vociferare ꝯpetit reb⁹ aīatis: ſ₃ q₂ nō q̄cq̄d ꝯpetit reb⁹ aīatis eſt ab aīa vt aīa eſt: iō ſpālē rōne₃ vult aſſignare quō ſonus q eſt vox eſt ab aīa ꝑ₃ ꝙ h₉. circa qđ tria facit. q₂ ꝑ fac qđ dcm̄ eſt. 2°. qđ dixerat ꝓbat ꝑ qđda₃ ſignū. 3°. ꝯcludit ex iā dcis piſces nō hr̄e vocē. 2ª ibi. (Signū aūt.) 3ª ibi (Manifeſtū aūt.) dicit ḡ. ꝙ nō oīs ſon⁹ aīalis eſt vox ſic̄ dixim⁹. i. ſic̄ pōt patere per ia₃ dicta. nā eſt. i. cōtingit ſonare ligua ſicut tuſſiētes faciunt ſonū. tn̄ h₉ ſonus nō eſt vox: ſ₃ op₃ ad ħ ꝙ fiat vox eē verberās aīatū: ₇ cu₃ imaginatiōe aliq̄ o₃ fieri talē reuerberationē: q₂ vox eſt q̄dam ſonus ſignificatiuus. ₇ nō eſt vox reſpirati aeris ſic̄ tuſſis. ſ₃ aīa cū vult vociferare vtitur iſto aere reſpirato ₇ mediante eo verberat eū aerē qui eſt in arteria ad ipſam arteriā: qđ faciendo facit vocem. ¶ Notādū aūt ꝙ nō quilib₃ motus aīalis ē ab aīa ꝑm ꝙ h₉: ſed ſolū motus ille qui fit ꝑ imaginatiōe₃ ₇ appetitū: vt ſi aīal: q₂ graue per grauitatē deorſu₃ rueret motus ille nō eſſet ab aīa ꝑm ꝙ h₉: ſ₃ vt dcm̄ eſt motū factū ab aīa ꝑ₃ ꝙ h₉ ꝑ imaginationē ₇ appetitū: o₃ eſſe fcm̄: ſic ēt nō q̄libet ſonus aīati eſt vox: nec eſt ab aīa ꝑm ꝙ h₉: ſ₃ o₃ ſonū qui eſt vox fieri per imaginationē aīe in determinatis partibus: ħ eſt ḡ qđ ꝯmē. ait ꝙ vox eſt ſonus qui fit cū imaginatiōe ₇ volūtate. impleť autē: vt ait iſta actio duabus virtutibus aīe: quarū vna eſt ꝯcupiſcibilis: altera imaginatiua. ¶ Notādū etiā ꝙ eo ipſo ꝙ vox fit per imaginationē ₇ appetitum: op₃ ꝙ h₉ ſonus ſit ab aīa ꝑm ꝙ h₉ ſicut motus factus per appetitum ₇ imaginationē op₃ ꝙ ſit ab anima ꝑm ꝙ eſt anima.

Dubitaret forte aliquis vtru₃ vox ſit ſonus ſignificatiuus. Dōm ꝙ ꝑm quoſda₃ omnis vox eſt ſonus ſignificatiuus. vel nāliter vt riſus: vl' ad placitum vt voces impoſite ad ſignificandū: ſed ꝑm hūc modu₃ non imus ad mentem philoſophi: nec ſaluamus oēm vocem eſſe ſignificatiuam. nam hec vox buba non ſignificat naturaliter: nec ſignificat ad placitū: q₂ non eſt impoſita ad ſignificandū aliquid. ¶ Sciēdū ḡ ꝙ vox dupl'r pōt ſignificare vt in nr̄is editiōibus dialecticis diffuſius diximus: vno eni₃ mō vox ſignificat ſeipſa₃ in imaginatiōe cōceptā: ₇ hec ſignificatio eſt eſſentialis voci. na₃ ſiquis ſine imaginatiōe ꝑcedente ſonū faceret: vt apparet in tuſſiēte h₉ ſonus nō eſſet vox. Rurſus h₉ ſignificatio ꝯpetens voci eſt eadē nō ſolu₃ apud oēs hoīes: ſ₃ etiā apud bruta. nā q̄cunq₃ homo ꝓferret hanc vocē buba oporteret ꝙ imaginareť ipſa₃: nec aliter imaginať ea₃ vnus hō q̄₃ alius: immo ₇ ſi brutū ꝓferret hanc vocē oporteret ꝙ ſibi ſimile₃ imaginationē formaret. alio mō per voces ſignificanť ipſe res vel ipſe rōnes rerū in mente formate: ₇ talis ſignificatio nō eſt eſſentialis voci: ſ₃ eſt ad placitū: ₇ nō ē eadē apđ oēs. p₃ itaq₃ quō omnis vox eſt ſignificatiua ₇ quō nō. nā oīs vox ſignificat ſeip̄a₃ in imaginatiōe ꝯceptā vel ꝑ imaginationē appꝑhēſa₃: nō tn̄ oīs vox ſignificat rē vel aliquā rōnē rerū in mēte formatā: q₂ nō oīs vox ē ſic ipoſita ad ſignificādū. ex ħ āt patere pt itētio phi. vult. n. ꝙ q₂ oīs vox ē ſon⁹ ſignificatiu⁹: vt q₂ ſignificat ſeip̄a₃ ꝑ imagiatōe₃ apꝑhēſā. iō o₃ vocē fieri cū q̄dā imagiatōe: ₇ q₂ ꝙ fit ꝑ imaginationē eſt factū ab aīa. iō ſi fiat vox o₃ aīatū eē ꝟberās ₇ o₃ eā ab aīa eſſe factā. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Signū āt ē nō poſſe vocare reſpirātē: neq₃ expirantē: ſ₃ detinētē: mouet. n. iſto retinēs.

¶ Probat ħ ꝑ ſignū di. ſignū aūt. ſup. ꝙ oporteat vocē fieri cū imaginatiōe q̄dā ē nō poſſe vocare reſpirātē. i. aere₃ attrahētē nec expirātē. i. aerē emittētē: ſ₃ detinētē. nā retinēs aerē iſto aere retēto mouet ad formatiōe₃ vocis: ₇ fac vocē. ¶ Nōn^m āt ꝙ hō nāl'r ad refrigeratiōe₃ cordis aerē attrahit ₇ imittit. ſi āt ꝑ aliqđ tp̄s retinere debeat aerē attractum: oportet ꝙ hoc fiat per imaginationem ₇ appetitum: q̄re ſi ad formationē vocis op₃ aerem aliq̄liter retinere ad h₉ formationē: o₃ ꝯcurrere imaginationē ₇ appetitum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Manifeſtū āt: ₇ q₂ piſces ſine voce: nō. n. habēt guttur: hāc āt ꝑtē nō hn̄t: q₂ nō recipiūt aerē: neq₃ reſpirant. Sed q dicunt ſic: peccāt: ꝓpter quā igiť cām: altera ratio eſt. Cō.91

¶ Ex his q̄ dixerat ꝯcludit piſces nō hr̄e voce₃ di. manifeſtū āt q₂ ₇ piſces ſine voce ſunt: q₂ nō hn̄t gutť. hāc āt ꝑtē. i. guttur nō habent. q₂ nō recipiunt aere₃ neq₃ reſpirant: ſ₃ qui dn̄t ſic ꝙ piſces reſpirāt peccāt: ₇ ſubdit ꝙ ꝓpter quā

UVA. BHSC. IyR_077_1

igiť cãm ſuꝑ.piſces nõ reſpirãt altera rõ eſt.i.nõ eſt pñtis
ſpeculationis.pertinet eniꝫ hoc ad librũ de animalibꝰ vt
cõmen.ait.¶ Notandũ aũt hec tria tacta adaptari poſſe
ad tria que de voce ſunt dicta.naꝫ ꝑ hoc ꝙ vox nõ fit ſine
imaginatiõe opꝫ ꝙ vox ſit facta ab aĩa.perhoc vero ꝙ oꝫ
aerem reſpiratum tenere vt vocem faciamus oportet ꝙ
vox ſit reſpirati aeris.vlterius quidem quia nõ habentia
guttur vel non habentia vocalem arteriam non ſpirant
opꝫ ꝙ repercuſſio illa qua fit vox:fiat ad vocaleꝫ arteriã.
¶ Aduertendum tamen ꝙ q̃tũcũq; hic ſic adapteť lr̃a
tamen eſt cõtinuãda mõ quo diximus.

Cõ.92 De odore aũt ⁊ olfatibili minus bene
determiabile eſt dictis. Non.n.mani
feſtuꝫ eſt q̃le qd ſit odor qd ſonꝰ: aut
viſibile: vtrum lumen.

¶ Poſtq̃ phus determinauit de viſibili ⁊ de audibili.in
parte iſta determinat de odorabili. in omni autẽ ſenſibili
eſt tria cõſiderare.vꝫ.obm mediuꝫ ⁊ organũ.in determi-
nando ergo de odorabili tria facit. q2 pmo determiat de
ipſo odorabili ſiue de ipſo obto. ſcdo determinat de ipſo
medio.⁊ tertio determiat de ipſo organo.2ª ibi(Eſt autẽ
olfatus)tertia ibi.circa fi.ca.(eſt aũt odor)Circa pmum
tria facit.q2 pmo oſtendit eſſe difficile bene determinare
de odorabili ſiue de ſpẽbꝰ odoris.ſcdo docet ſumere ſpẽs
hꝰ.3º declarat q̃ñ nõ odorabilia cõparanť ad odoratuꝫ.
2ª ibi(Videť aũt ⁊ analog.)3ª ibi(Adhuc aũt)Circa pri
muꝫ tria facit.q2 pmo ꝓponit qd intendit ⁊ oſtendit eẽ ra
tionabile qd ꝓpoſuit.ſcdo aſſignat cãm dicti.tertio qd di-
xerat manifeſtat ꝑ ſimile.2ª ibi (Cauſa aũt eſt)tertia ibi
rõnabile aũt)Dicit ergo ꝙ de odore aũt ⁊ de olfatibili.i.
de odorabili minus bene determiabile eſt a nobis. nõ.n.
poſſumus bene determinare nec determiate cognoſcere
ipſa odorabilia vel ipſos odores:⁊ eſt rõ dicti. q2 nõ mani
feſtũ eſt nobis q̃le qd ſit odor:ſiť mãifeſtꝰ ẽ nob ſonꝰ,⁊ ſiť
mãifeſtũ ẽ viſibile qd ſit vꝝ lum̃ aut color. Deiñ cũ diť.

¶ Cauſa aũt eſt:q2 ſenſũ hũc nõ habemꝰ certũ:
ſed priorẽ mľtis aĩalibꝰ. Praue.n. odorat hõ.
Et nihil odorat odorabiliũ ſine letitia:⁊ triſti-
tia:ſicut nõ exñte certo eo qd ſentimus.

¶ Aſſignat cãm dicti.ꝯtinueť aũt ſic.bñ dico ꝙ nõ ita de-
terminate cognoſcimꝰ odorẽ ſiť cognoſcimꝰ ſonũ ⁊ ſiť co-
gnoſcimꝰ alia ſenſibilia.cã aũt eſt.q2 hũc ſenſum.i.odora-
tuꝫ nõ habemꝰ certũ ſicut hẽmꝰ alios ſenſus:ſꝫ peiorẽ ha
bemus odoratũ mľtis aĩalibꝰ. q2 hõ praue odorat ⁊ nihil
odorabiliũ odorat ſine letitia ⁊ triſtitia. ſiť nõ exñte cer-
to eo qd ſentimꝰ.i. odoramꝰ.¶ Notãdũ aũt ꝙ oriť dele-
ctatio ⁊ letitia ex cõiũctiõe ꝯueniẽtis cũ ꝯuenienti:dolor
vo ⁊ triſtitia ex ꝯiunctiõe diſcõueniẽtis cũ diſcõuenienti.
q̃re qñ id qd nobis ꝯiungiť valde ꝯuenit oriť inde letitia:
qñ valde diſcõuenit oriť ĩde triſtitia.letitia itaq; ⁊ triſti-
tia oriunť ex exterioribꝰ ſenſibꝰ vt ex valde ꝯueniẽtibꝰ ⁊
valde diſcõueniẽtibꝰ.nã modicũ ꝯueniẽs vel modicũ di-
ſcordãs nõ ꝓpe cãt nec letitiã:nec triſtitiã.igiť nõ ſentire
niſi cũ letitia ⁊ triſtitia idẽ eſt qd non ſentire niſi extrema
ſenſibilia. vľt ğ phs ꝙ hõ praue odorat ⁊ ꝙ nõ ẽ ei certũ
illd qd ſentit ꝑ odoratũ. q2 ñ odorat ſine letitia ⁊ triſtitia:
ideſt nõ percipit per odoratũ niſi extrema odorabilia:cu-
iuſmodi ſunt fortes odores.

Dubitaret forte aliqs.vtruꝫ alijs aĩalibꝰ poſ-
ſint eſſe note ſpẽs odoris q̃s
hõ nõ poſſit ꝑcipere. ¶ Dõm ꝙ hõ plꝰ hꝫ de cerebro ſm
q̃titatẽ ſuam q̃ cetera aĩalia.⁊ q2 cerebrũ ẽ frigidũ ⁊ hu-
midũ carũcule ille q̃ ſũt organũ odoratꝰ: eo ꝙ ſint ꝓpinq̃
cerebro ĩfrigidanť ⁊ efficiunť hũide:qd ẽ ꝯ rõnẽ boni odo
ratus.nã tũc organũ odoratus eſt bñ diſpoſitũ qñ eſt calꝫ
⁊ ſiccũ.q2 vt cõiter poniť:tũc bñ diſpoſitũ eſt organuꝫ qñ
ꝓportionať obo.ꝯſtat aũt ꝙ odor cauſať ex calo ⁊ ſicco.
q2 odor ẽ paſſio ſicci:ſiť ſapõ hũidi:ſiť ĩfra diceť.magnitu
do ğ cerebri in hoĩe:q2 hꝫ hũectare ⁊ ĩfrigidare organum
odoratꝰ facit hominẽ praue odorare:ꝙ aũt hõ ſic habeat
prauuꝫ odoratũ ꝙ multe ſpẽs odorũ ſint ei ignote vt po-
ſita qd querebat pꝫ experimẽto.videť.n.ꝙ canes docen-
tur ꝑ odorẽ latronẽ ĩuenire:qd illo mõ ꝯtingit:q2 qlibꝫ hõ
aliq̃ mõ diuerſificať in hũoribus ⁊ in ꝯplone ab alijs hoĩ-
bus:imo ꝓꝑ hãc diuerſitatẽ videmꝰ ꝙ pediculi gñati ex
humoribꝰ vniꝰ hoĩs ſunt q̃ſi venenoſi alteri hoĩ:ꝓꝑ hanc
aũt diuerſitatẽ ꝯplonũ ⁊ hũoꝝ ꝯtingit ꝙ vapores ſpũs ⁊
fumi exeũtes ex corꝑe vniꝰ hoĩs ſť valde diuerſi ab alijs
q̃ exeũt ex corꝑe alteriꝰ.⁊ q2 odor ẽ q̃dã fumalis euapora
tio:vt declarari hꝫ in libro de ſenſu ⁊ ſenſato : ſiť qlibꝫ hõ
q̃dãmõ hꝫ ꝓprios fumos ⁊ ꝓpos vapores. ſic ẽt hꝫ ꝓpos
odores.canis ğ ductꝰ ad locũ vbi ꝯmiſſũ ẽ furtũ ſi ſit recẽ
ter fcm̃ ꝑcipit odorem ipſiꝰ furis q acceſſit ad locũ illuꝫ:⁊
poſt odorẽ illũ ꝑgit donec illũ hoĩeꝫ ĩueniat.⁊ ẽ ſiľe.ꝯtigit
.n.ꝙ aliq canes dñr canes ſanguiſ ſeq̃ntes ceruũ vľ ali-
quã aliã beſtiã vulneratã.accidit.n.ceruũ illũ vulneratũ
quẽ canis ĩſeqť ire ꝑ magnũ ſpaciũ ꝙ nullũ emittit ſãgui
neꝫ.tũc ğ canis nõ pt illũ ĩſeq ꝑ ſãguinẽ ſꝫ ĩſeqť ꝑ odorẽ.⁊
q2 ꝑ viã illã ꝑ quã trãſiuit ceruꝰ vľneratꝰ mľti alij trãſieť
⁊ tñ canis nõ ĩſeqť niſi ceruũ illũ vľneratũ quẽ ĩcepit ĩſeq.
nõ.n.vadit poſt odorẽ alioꝝ ceruoꝝ:qd eẽ nõ pt niſi q2 ca
nis nõ ſolũ cog̊ſcit odorẽ cerui ab odoribꝰ aliaꝝ beſtiaꝝ:
ſꝫ ẽt cog̊ſcit odorẽ hꝰ cerui ab odoribꝰ alioꝝ ceruoꝝ:ſiť ca
nis ĩueniẽs latronẽ cog̊ſcit odorẽ hꝰ hoĩs ab odoribꝰ alio-
rum hoĩuꝫ.pꝫ igr̃ ꝙ praue odorat hõ:q2 has ſpãles dĩias
odoꝝ nõ cog̊ſcit.⁊ maxĩe hꝰ dĩias in via ꝑ quã tranſierat
odorabile:niſi eẽt qd valde fetidũ:nulloꝰ poſſet hõ ꝑcipe
bñ igiť dcm̃ ẽ ꝙ hõ praue odorat.q2 nõ odorat ſine letitia
⁊ triſtitia.i.nõ percipit niſi extrema odorabilia. illas autẽ
dĩias odoꝝ quas percipiũt canes ⁊ multa alia aĩalia ho-
minem ĩpoſſibile eſt ꝑcipere.¶ Deinde cũ dicit.

¶ Rationabile aũt ſicut ⁊ fortes oculis colores
ſentire:⁊ non per manifeſtas ipſis eſſe differẽ
tias colorum niſi terrentiuꝫ ⁊ nõ terrentiuꝫ:ſic
autem ⁊ odores hominum genus.

¶ Qd dixerat mãifeſtat ꝑ ſiľe dicẽs. ꝙ rõabile ãt ſiť ⁊ for-
tes ocuľ.i.hñtes fortes ocľos vt piſces ſiť eos ꝯtigit ſẽtire
colores ⁊ nõ eẽ ipſis ꝑ mãifeſtas dĩias coloꝝ niſi terrẽtiũ
⁊ nõ terrẽtiũ.ſic ⁊ gñatio hoĩuꝫ ꝑcipit odores.q2 nõ ꝑcipit
odores niſi terrẽtes vľ ñ terrẽtes. ¶ Nõnᵐ ãt ꝙ phs idẽ
ĩtelligit ꝑ ſentire cũ letiª ⁊ triſtiª. ⁊ ꝑ ſentire dĩias odoruꝫ
terrẽtiũ vľ nõ terrẽtiũ:vult.n. ꝙ ſicut piſces hñtes duos
oculos nõ ꝑcipiũt niſi colores terrẽtes vel nõ terrẽtes.i.
colores extremos.ſic hõ nõ ꝑcipit niſi odores terrẽtes vľ
nõ terrẽtes:q2 nõ ꝑcipit niſi odores extremos. ¶ Nõnᵐ
ẽt ꝙ ſiť piſces male videt.q2 hñt ita duros oculos vt ma-
gis videanť hr̃e lapides q̃ oculos: ꝓꝑ qd non põt ĩprimi
ibi ſpecies viſibilis:ſic homo male odorat. quia carũcule
ille propinque cerebro ita indurantur:propter frigidita-
tem cerebri: vt non bene poſſit imprimi ſpecies odorabi-
lis.¶ Deinde cum dicit.

¶ Videť eniꝫ ⁊ analogiã hr̃e ad guſtum:⁊ ſilr
ſpẽs humoruꝫ cũ his que ſunt odoris.

¶ Docet ſumere ſpecies odorũ.¶ Ad cuius euidẽtiã ſciẽ-
dum ꝙ ſi aliqua ſunt nobis ĩcerta:⁊ illa habeãt analogiã
⁊ ſimilitudinem cũ rebus certis ſumẽde ſunt differentie
incertorum ſm dĩias certoꝝ.quare cũ odores ſint nobis
incerti.guſtabilia vero ſint nobis certa:q2 odores habẽt

UVA. BHSC. IyR_077_1

analogiã cũ ſpecieb⁹ guſtabiliũ ſumende ſunt dr̃ie odoꝝ
ẜm dr̃ias ſapoꝝ. tria ergo facit pħus. qꝛ primo ait ꝙ ſpẽs
odoris habẽt analogiã ⁊ ſimilitudineʒ cũ ſpẽbus ſaporis.
ſcđo ꝓbat ꝙ ſpẽs ſapoꝝ ſunt nobis certe. tertio qꝛ penes
certa ſunt ſumenda incerta docet ſumere ſpẽs odoꝝ ẜm
ſpecies ſaporuʒ. ſcđa ibi (Sʒ certioreʒ habemus guſtũ.)
tertia ibi (Eſt autem ſicut humor) Dicit ergo ꝙ odorat⁹
videtur habere analogiaʒ ad guſtũ. ⁊ ſil'r ſpẽs humoꝝ. i.
ſaporuʒ habẽt quãdam analogiã. ⁊ ſil'itudinẽ cũ his q̃ ſũt
ſpecies odoris. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ.94 ¶ **Sed certiorem habemus guſtuʒ propter id
qđ ipſe quidem tactus eſt: hunc autem habet
homo ſenſum certiſſimum. In alijs deficit ab
animalibus multis. Secundum auteʒ tactum
differenter certificat.**

¶ Oſtendit ꝙ nos habemus certioreʒ guſtuʒ: qꝛ habem⁹
certiorem tactuʒ. ⁊ guſtus eſt qdaʒ tactus: duo ergo facit.
qꝛ p̃mo facit qđ dictuʒ eſt. ſcđo ex certitudine tactus quẽ
habet homo p̄ alijs aĩalibus cõcludit ip̃m prudentiſſimũ
eſſe aĩalium ibi. (Vñ ⁊ prudentiſſimũ) Dicit ergo ꝙ cer-
tiorem habemus guſtum q̃ʒ alia aĩalia: ꝓpter hoc ꝙ ipſe
guſtus eſt qdam tactus. ⁊ ſubdit ꝙ hunc aũt ſenſum. i. ta-
ctum habʒ homo certiſſimuʒ. in alijs. n. ſenſibus deficit
hõ a multis aĩalibus: ſed ẜm tactuʒ valde differenter cer
tificat ab eis. qꝛ certioreʒ habʒ hunc ſenſum aĩalib⁹ alijs.
¶ Notandũ aũt vim rõnis huius in hoc conſiſtere. ꝙ ſi
homo hʒ certum tactum: ⁊ guſtus ẽ qdaʒ tactus ſeqtur ꝙ
habeat certum guſtuʒ: ſed odoratus cũ hẽat analogiã. ad
guſtum: de odoratu quẽ habem⁹ incertuʒ certificari pote
rimus per guſtuʒ quẽ habemus certum ⁊ ſumẽde erunt
ſpẽs odoris ẜm ſpẽs ſaporis. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ **Unde ⁊ prudentiſſimuʒ animaliuʒ eſt. Si-
gnum autem in genere hominũ ẜm ſenſuʒ hũc
ingenioſos eſſe: ⁊ non ingenioſos: ẜm aliũ aũt
nullum. Duri eniʒ carne inepti mente: molles
autem carne bene apti ſunt.**

¶ Quia dixerat hominẽ habere certum tactũ ex certitu-
dine ipſius tactus cõcludit ip̃m eſſe prudẽtiſſimũ anima-
liuʒ dicens. vnde ⁊ prudentiſſimũ animaliũ eſt ſuple hõ.
ſignum aũt eſt ⁊ in genere hominum. qꝛ ẜm hunc ſenſum
dicimus homines igenioſos vel nõ igenioſos. ẜm nulluʒ
aũt ſenſum aliũ iudicamus de igenio hoĩuʒ niſi ẜm tactũ
qꝛ duros carne dicim⁹ ꝙ ſunt iepti mẽte: ſʒ molles carne
ſunt bene apti. ¶ Notãdũ aũt ꝙ id qđ videm⁹ in genere
hoĩum: vt id ꝙ videmus in aliqbus hominibus reſpectu
alioꝝ hominũ poſſum⁹ iudicare in oĩbus hoĩb⁹ reſpectu
alioꝝ aĩalium. nã ſi homines hñtes bonũ tactũ ⁊ molles
carnes ſunt prudẽtiores alijs hoĩbus. qꝛ tota ſpẽs hũana
in bonitate tactus excedit alia animalia: ſequit̃ ꝙ homo
ſit prudentiſſimus aĩalium aliorum.

Dubitaret forte aliqs. vtrũ bonitas tact⁹ fa-
ciat ad bonitateʒ intellect⁹:
⁊ videt̃ ꝙ bonitas tact⁹ nihil faciat ad bonitatẽ ĩtellect⁹:
vel ſi faciat aliqd ꝙ minus facit q̃ʒ alicui⁹ alteri⁹ ſenſus.
nã cũ intellect⁹ ſit qd immãle ſequit̃ ꝙ quanto ſenſus eſt
mãlior tanto min⁹ deſeruiat ĩtellectui. ẽt qꝛ tactus ẽ mã-
lior ſenſib⁹ alijs bonitas tact⁹ min⁹ deſeruiet bonitati in-
tellectus q̃ʒ bonitas alioꝝ ſenſuum. ¶ P̃. hoĩes dicũtur
boni tactus ⁊ bene diſpoſiti mẽte qui hñt molles carnes.
ſed femĩe cõiter molliores carnes hñt marib⁹. eẽnt ergo
prudẽtiores viris: cui⁹ oppoſitũ ſcribit̃ p̃mo politicoruʒ.
vbi dicit̃ ꝙ puer hʒ cõſiliuʒ imperfectũ. femina inualidũ
ſeru⁹ v̊o nihil hʒ cõſiliatiuũ: q̃re ſi cõſiliũ femine eſt ĩuali
duʒ nõ erunt femĩe prudẽtiores viris: ſed ĩprudentiores.
¶ Dõm ꝙ actus actiuorum ſunt in patiente ⁊ diſpoſito.
quãto eñi patiẽs eſt magis diſpoſituʒ tanto magis ꝑficit̃
ẜm formã quã recipit. ⁊ quãto magis ꝑficit̃ ẜm formam
tanto magis põt exercere opera cõpetẽtia illi forme vt ſi
diſgregare eſt opus cõpetẽs albedini quãto aliqd eſt ma-
gis diſpoſituʒ ad albedinẽ tãto magis perficit̃ ẜm formã
albi. ⁊ per ꝯñs tanto magis diſgregat. bonitas g̊ tactus h̃
mõ dr̃ deſeruire bonitati mentis. qꝛ tact⁹ d̃bʒ eſſe media
ꝓportio tangibiliũ. organũ. n. tact⁹ nõ põt oĩo denudatũ
eſſe a q̃litatibus ſenſibilib⁹: attamẽ quanto illas q̃litates
hʒ minus excellẽtes ⁊ minus extremas tãto exñs in me-
dio melius ꝑcipit alias q̃litates tangibiles. de rõne itaqꝫ
bonitatis tactus eſt eſſe mediã ꝓportionẽ tangibiliũ. ide
eſt ergo ꝙ hõ eſt melioris tactus q̃ʒ aĩalia cetera. qꝛ cor-
pus humanũ magis eſt redactũ ad mediũ: ⁊ miſcibilia in
illo corpore ẽt magis ſunt redacta ad mediũ q̃ʒ in corpo-
ribus alijs. ſic ẽt ⁊ inter ipſos hoĩes hñtes corp⁹ redactuʒ
magis ad mediuʒ ſunt meliores tact⁹ q̃ʒ alij. itaqꝫ ſi boni-
tas tact⁹ ꝓuenit ex eo ꝙ corp⁹ eſt bñ redactũ ad mediũ.
corp⁹ aũt ſic redactũ eſt bñ ꝓportionatũ aĩe ſeqtur ꝙ ho
mines boni tact⁹ habeãt corp⁹ bñ ꝓportionatũ aĩe: ſʒ cuʒ
mã eſt bñ ꝓportionata forme meli⁹ exercent̃ in ea actio
nes illi⁹ forme vt ſuperius dicebat̃. q̃re cũ corp⁹ eſt bene
diſpoſitũ ⁊ ꝓportionatũ aĩe per ip̃m melius exerceri po-
terunt opera debita ipſi aĩe. bñ g̊ intelligere ⁊ eſſe prudẽ-
tem ⁊ ingenioſum cõuenit hoĩbus hñtib⁹ bonũ tactũ. qꝛ
tales hñtes corp⁹ bñ ꝓportionatũ aĩe liberius poſſũt h⁹
opera exercere. ¶ Qđ v̊o obyciebat̃. qꝛ ſenſus tact⁹ ẽ ma
terialior ceteris petit̃ in argumẽto qđ eſt in ꝯrio. arguit̃
enim oppoſitũ nõ ꝓpoſitũ. nã qꝛ h⁹ ſenſus eſt mãlior ce-
teris: ⁊ eſt fundamentũ oĩum alioꝝ ſenſuũ habẽtes hunc
ſenſum bonuʒ. ſequit̃ ꝙ habeant mãm bñ diſpoſitam et
corp⁹ bñ ꝓportionatũ. q̃re ſicut opera artis facili⁹ liberi⁹
⁊ melius exercent̃ per organa bñ diſpoſita ⁊ bñ ꝓportio-
nata ipſi arti. ſic opera ipſi⁹ aĩe melius fiunt ꝑ corp⁹ bene
diſpoſitũ ⁊ bene ꝓportionatũ ſibi. ¶ Qđ v̊o vlteri⁹ adde
bat̃ de mollicie mulierum. ¶ Dõm ꝙ mollicies carnis.
tũc oñdit induſtriã mẽtis qñ arguit bonitatẽ tactus. du-
pliciter itaqꝫ q̃tũ ad pñs ſpectat poſſũt aliq habere mol-
les carnes. p̃mo qdeʒ ex bonitate ꝯplõnis: vt qꝛ hñt ꝯple
xionẽ rarã ⁊ bñ diſpoſitã: ⁊ tũc ſunt boni tactus ⁊ bñ apti
mẽte. 2°. hoc põt ꝯtingere ex ſupabũdãtia fl'atis: ⁊ q tales
ſunt nõ ſũt boni tact⁹. qꝛ nõ hñt q̃litates ſenſibiles bñ re-
dactas ad mediũ: ſunt g̊ tales male ꝯplõnis ⁊ mali tact⁹:
nec oʒ eos eſſe bñ diſpoſitos. talis g̊ ẽ mollicies carnis in
mulierib⁹. tales ẽt ſunt multũ flegmatici q vident̃ mol-
les carnes habere nec ſunt apti mente.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtruʒ bonitas
alioꝝ ſenſuũ faciat ad bõitatẽ
ĩtell's. ⁊ videt̃ ꝙ ſic. qꝛ ẜm phʒ p̃mo meta. dato ꝙ ſenſus
nõ ſeruirẽt nobis ad aliquã neceſſitatẽ vite. maxie tñ di-
ligerem⁹ illũ ſenſuʒ q eſt ꝑ viſuʒ. qꝛ pl'es dr̃ias reꝝ nobis
d̃mõſtrat: ſed quãto ſenſus pl'es dr̃ias reꝝ oñdit tãto ma-
gis deſeruit ipſi intellectui bonitas. g̊ viſus maxie faciet
ad bonitatẽ ĩtellec⁹. ¶ P̃. quãto ſenſus eſt magis diſci-
plinalis tãto magis vr̃ facere ad bonitatẽ mẽtis ⁊ ad bo-
nitatẽ diſcipliẽ. ſʒ maxie diſciplinal' ſenſus ẽ audit⁹: vt pʒ
patere ex p̃mo meta. ergo ⁊c̃. ¶ In ꝯriũ ẽ phs q ait ꝙ ẜʒ
nullũ aliũ ſenſuʒ dicim⁹ hoĩes eſſe igenioſos p̃ter q̃ʒ ẜm
tactũ. ¶ Dõʒ ꝙ in acqrẽdo ſciaʒ h̃ eſt ordo. qꝛ nr̃a cogni-
tio ĩcipit a ſenſu. ſed finit̃ ⁊ terminat̃ cognitio nr̃a ꝑ iudi-
cium ĩtell's. offerunt̃. n. nobis p̊ res ipſe per ſenſus: ⁊ tunc
circa res ipſas nobis per ſenſus oblatas negociamur ꝑ iu-
diciũ ĩtell's. inde eſt ergo ꝙ deficiente ſenſu nece ẽ ſciam
deficere q̃ ẜm illum ſenſum eſt: vt pħus in poſterioribus

UVA. BHSC. IyR_077_1

ſit.qꝛ niſi offerrentur nobis res ꝑ ſenſus n̄ poſſemꝰ ex eis cape ſciam:nec circa eas negociare poſſemꝰ ꝑ iudiciū intellectus: deſeruiūt itaqꝫ oēs ītellectui ſenſus:qꝛ per oēs ſenſus nobis offerunt̄ aliqua obiecta: circa q̄ negociādo per ītellectū accipimus eoꝝ ſciaz. ¶ Eſt tamē diligēter notādū ꝙ aliud eſt q̄rere vtꝝ hic ſenſus deſeruiat ītellectui:⁊ vtꝝ ꝑꝑ bonitatē hꝰ ſenſus poſſumꝰ arguere hoīez eſſe bone mētis ⁊ boni ītellectus. nā ꝓpter hoc ꝙ multa offerunt̄ ītellectui alicuiꝰ ꝑ ſe ⁊ directe.nō ꝑꝑ h̄ dicimus ipz eſſe bn̄ diſpoſitū ẜm mētez vel eē boni ītellectꝰ: ſed ſi circa illa oblata ꝗs bn̄ negociat̄ ꝑ iudiciū ītellectꝰ:⁊ bene ſubtil'r ſciat de eis v̄itatē exq̄rere:dicet̄ hōe mēt̄l ⁊ boni ītellectus.⁊ qꝛ ꝑ quēlibꝫ ſenſū offerunt̄ ītellectui nr̄o aliq̄ oba:tn̄ bonitas ſolius ſenſus tactꝰ facit vt de illis oblatis ꝑ ītell'm ꝑſpicaciter v̄itatē ītueamur.nā lꝫ ꝗlibꝫ ſenſus deſeruiat ītellectui: tn̄ ſola bonitas tactꝰ arguit bonitatē ītellectꝰ,nā ex h̄ ꝙ ꝗs eſt boni viſus vel boni auditꝰ:nō ꝑꝑ hoc hꝫ corpꝰ bn̄ ꝓportionatū aīe:nec ꝑꝑ hoc hꝫ ꝯpl'onem bn̄ redactā ad mediū.nā corpꝰ bn̄ ꝯplexionat̄ ⁊ bn̄ reducit̄ ad mediū qn̄ hꝫ bn̄ ꝓportionatas q̄litates tāgibiles.⁊ qꝛ ſolus tactꝰ eſt media ꝓportio tāgibiliū:ſola bonitas illius ſenſus oñdit corpꝰ eſſe bn̄ ꝓportionatū ⁊ bn̄ diſpoſituz.⁊ qꝛ corꝑe bn̄ ꝓportionato ⁊ diſpoſito aīa pōt meliꝰ ītelligere ⁊ meliꝰ ſpeculari v̄itatē de his q̄ ſibi offerunt̄ ꝑ ſenſus:iō bn̄ dcm̄ eſt ꝙ ꝗlibꝫ ſenſus d̄ſeruit ītellectui.bonitas tn̄ ſoliꝰ tactꝰ arguit bonitatē ītell'ꝯ vt plane hr̄ ī lr̄a. oppoſita aūt his nō eſt difficile ſoluere. nā viſus ⁊ auditꝰ deſeruiūt ītellectui.qꝛ ꝑ hos ſenſus vl' in vidēdo vt ꝑ viſum:vel ab alio audiēdo:vt ꝑ auditū m'lte d̄ſie reꝝ nobis demōſtrant̄:tn̄ vt in ſoluēdo tangebat̄:nō ꝑꝑ h̄ ꝙ nobis offerunt̄ ꝑ ſenſus multe res ſumꝰ boni ītell'ꝯ. ſꝫ tūc ſumꝰ boni ītellectꝰ qn̄ de ipſis rebꝰ oblatis ſcimꝰ bn̄ v̄itatē cognoſcere,⁊ qꝛ h̄ facit bonitas tactꝰ:ꝑ quā reddit̄ corpꝰ bn̄ ꝓportionatū aīe.iō pꝫ qꝺ q̄rit̄. ¶ Eſſet aūt vlteriꝰ dubitāduz de ipſis ſenſibꝰ eo mō q̄ deſeruiūt ad ſciaz ⁊ ītell'z ⁊ ꝗ d̄ſeruiāt magis ⁊ ꝗ minꝰ ⁊ q̄l'r circa hoc ſe hēant.ſꝫ qꝛ hoc nō directe ꝑtinet ad ꝓpoſitū in tp̄s aliud appōat̄. hr̄et.n. hec qꝺ locū in ꝓ meta.vel in ꝓ poſte.vbi ſi nos ꝯtiget ſcribere de his forte aliqd ꝑtractabimꝰ. ¶ Deide cū dicit.

Cō.95 ¶ Eſt autē ſicut humor hic quidem dulcis ille v̄o amarus:ſic ⁊ odores ſunt.

¶ Ut dicebat̄ hic docet ſumere ſpēs odoꝝ ẜz ſpēs ſapoꝝ. circa qꝺ tria facit.qꝛ ꝓ fac̄ qꝺ dcm̄ ē. 2º dat d̄ſiaz īter odores ⁊ ſapores.3º:reſumit cāz ſuperiꝰ tactā.q̄re.ſ. ẜz ſpēs ſaporū ſumant̄ ſpēs odoꝝ.2ª ibi.(Sz aliq̄ ꝗdē) 3ª ibi (Sz ſic̄ dicimꝰ) Dic̄ ḡ ꝙ ſic̄ hūor.i. ſic̄ ſapor h̄ ꝗdē ē dulcis ille amarꝰ:ſic ⁊ odores aliq ſt̄ dulces aliq amari.Deiñ cū dic̄.

¶ Sed alia ꝗdez hn̄t ꝓportionaliter odorez ⁊ humorē.Dico āt dulcē odorez: ⁊ dulcē humorem alia vero cōtrarium. Similiter autem ⁊ acer ⁊ auſterus ⁊ acutus ⁊ pinguis eſt odor.

¶ Dat d̄ſiaz īter odores ⁊ ſapores dicēs.ꝙ aliq̄ ꝗdem hn̄t ꝓportionabil'r odorē ⁊ hūorē.i.ſaporē.dico aūt dulcē odorem ⁊ dulcē ſaporē.alia v̄o ꝯriū.qꝛ in eis non ꝓportionāt̄ odor ⁊ ſapor.ſꝫ hn̄t dulcē odorē ⁊ prauū ſaporē vl' ecōuerſo.⁊ ſic ſe hꝫ dulce qꝺ noīat odorē vel ſaporē extremū.ſil'r aūt ſe hꝫ ⁊ acer ⁊ auſterus ⁊ acutꝰ ⁊ piguis odor.nā in talibus odoribꝰ vel ſaporibꝰ medys aliqn̄ ſapores ꝓportionant̄ odoribꝰ:aliqn̄ vero nō. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Sed ſicut diximus ꝓpter id ꝙ non multum permanifeſti ſunt odores:ſicut humores: ab his acceperūt noīa ẜm ſimilitudinē rerū. Dulcis q̄dē.n.a croco ⁊ melle: acer aūt a thimo: ⁊ huiuſmodi. Eodē aūt modo ⁊ in alijs.

¶ Reſumit cām ſuperiꝰ aſſignatā:q̄re ſpēs odoꝝ a ſaporibꝰ noiant̄ dicēs.ꝙ ſic̄ diximꝰ.i.ſupra tetigimꝰ ꝓpter id ꝙ odores nō ſūt nobis multū ꝑmanifeſti ſic̄ hūores.i.ſic̄ ſapores.iō acceperūt noīa ab his.i.a ſaporibꝰ ẜz ſil'itudinez eoꝝ.i.ſapoꝝ.nā dulcis ꝗdez odor d̄r a croco ⁊ melle.acer vero a thimo ⁊ a ſil'ibꝰ vl' ab aliq̄ hꝫ.eodē aūt mō ⁊ ī alys odoribꝰ ⁊ ſaporibꝰ ſe hꝫ. ¶ Notādū aūt ꝙ cū he denoiationes fiāt ẜm moduz vocabuli:vtpl'm variata lingua ſil' variant̄ denoīatiōes tales.in greca ḡ lingua odor ſuauis ſumit fortē denomiatione a croco ⁊ melle q̄ ſunt dulcia: acer v̄o odor ſumit denomiatione a thimo vel ab alleo vt hꝫ littera cōmenti:vel ab aliquo alio hꝫ.

Dubitaret forte aliqs.q̄r nō ſemꝑ odores ꝓportionant̄ ſaporibus:ſed vidēmus multotiēs ꝙ hn̄tes odorez dulcē hn̄t ſaporē amarum. ¶ Dōm ꝙ vt cōiter ponit̄ ſapor magis cōſiſtit ī humido aqueo aliq̄liter digeſto:ita ꝙ ſapor ſe tꝫ ex ꝑte hūidi groſſi:ſꝫ odor magis ſe tꝫ ex ꝑte ſubtilis ſicci debite ꝓportionati.⁊ qꝛ illud hūidū groſſuz magis ſe tꝫ ex ꝑte aq̄. illud v̄o ſubtile vbi fundat̄ odor magis ſe tꝫ ex ꝑte aeris: in corꝑe vbi bn̄ digeſtū ē hūidū aqueū groſſuz:⁊ bn̄ tēperatū ē illō ſubtile aereū:erit ibi tā dulcis odor quā ſapor: ⁊ ꝓportionabit̄ odor ſapori ⁊ ecōuerſo.ſꝫ ſi in eodē corꝑe vnū iſtoꝝ ſit bn̄ digeſtū:alteꝝ v̄o male tēperatū:odor nō ꝓportionabit̄ ſapori:ſꝫ habebit odorez dulcez ⁊ ſaporem amarum vel ecōuerſo.⁊ qꝺ dictum eſt de ſaporibꝰ extremis:dōm eſt de medys. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Adhuc aūt ſicut auditꝰ: ⁊ vnuſqſqꝫ ſenſuuz: Cō.
hic ꝗdē audibilis ⁊ nō audibilis:ille v̄o viſibi- 96.
lis ⁊ nō viſibilis: ⁊ olfatꝰ odorabilis ⁊ nō odorabilis. Nō odorabile aūt aliud ꝗdez ẜz id qꝺ oīo īpoſſ'e eſt hr̄e odorez:aliud v̄o ꝑuuz hn̄s ⁊ prauū. Sil'r aūt ⁊ non guſtabile dicitur.

¶ Oſtendit qūo nō odorabilia cōparant̄ ad odoratuz dicens.ꝙ adhuc aūt ſic̄ auditꝰ ⁊ vnuſquiſqꝫ ſenſuū ē oppoſitoꝝ:⁊ ſicut h̄ ꝗdē auditꝰ eſt audibilis ⁊ nō audibil'.ille v̄o .ſ.viſus eſt viſibil' ⁊ nō viſibil'.⁊ olfatꝰ ēt eodē mō eſt odorabilis ⁊ nō odorabil':⁊ exponit quot modis d̄r nō odorabile dicēs.ꝙ nō odorabile aūt aliud ꝗdez d̄r ẜm id ꝙ oīo īpoſſ'e eſt hr̄e odorez.aliud v̄o qꝺ eſt hn̄s paruū odorē.⁊ 3º. d̄r nō odorabile prauū hn̄s odorez .ſil'r aūt ⁊ nō guſtabile vel qꝺcūqꝫ aliud tale d̄r oībꝰ iſtis modis. ¶ Notandum aūt ꝙ vt ſupra oñdimꝰ idez eſt ſenſus oppoſitoꝝ.naz illo eodē viſu quo ꝑcipis lumē ꝑcipis ⁊ tenebrā: ⁊ illo eodem auditu quo ꝑcipis ſonū ꝑcipis ſilētiū:⁊ eodē odoratu quo ꝑcipis odorabile percipis ⁊ nō odorabile.nā ſicut eo ip̄o ꝙ nihil vides ꝑcipis eē tenebrā: ⁊ ꝙ nihil audis percipis eſſe ſilentiū:ſic eo ipſo ꝙ nihil odoras percipis eſſe inodorabile: qꝺ nullū hꝫ odorez.⁊ ſi parū odoras percipis eē inodorabile ꝙ paruū hꝫ odorem.ſi vero prauꝰ inferat̄ tibi odor percipis eſſe inodorabile ꝙ prauū hꝫ odorez.

ESt āt olfatus ꝑ mediuz: aut aerē:aut Cō.
aquā: ⁊ nāqꝫ aquatica vident̄ odorez 97.
ſentire. Sil'r ⁊ q̄cūqꝫ cū ſanguine: ⁊ ſine ſanguine:ſicut ⁊ q̄ in aere. Eteniz hoꝝ quedaz longe occurrunt ad alimentū:que ab odore mouentur.

¶ Ut dicebat̄ ad qꝺlibet ſentire tria cōcurrunt:obm:medium:⁊ organū.poſtq̄ ergo ph̄s determinauit de ip̄o obo odoratus vt de ipſo odorabili ſiue de ip̄o odore.in ꝑte iſta determinat de ipſo medio qꝺ īmutat̄ ab ipſo obiecto ſiue

ab huiuſmodi odore. Circa qđ duo facit. qꝛ pmo facit qđ dictum eſt. 2° mouet qōnez quādā circa ptacta ibi (Un̄ ⁊ dubium videt) Dicit ergo ꝙ eſt aūt olfat⁹ p mediū vt per aerez aut aquā. nā aquatica videnť odorē ſentire ⁊ q̄ cum ſanguine ⁊ q̄ ſine ſanguine ſunt ſicut ⁊ q̄ ſunt in aere ſuple odorē ſentiūt. qꝛ q̄dā boꝝ q̄ ab odore mouenť a lōge occurrūt ad alimentum. ¶ Notādum autem ꝙ quia aquatica odorem ſentiunt. ⁊ quia exiſtentia in aere tā habentia ſanguinem q̄ nō habentia a longe odorant alimētum: ideo vult philoſophus ꝙ tam aer q̄ aqua ſint medium in odoratu. ¶ Deinde cum dicit.

Cō. 98. ¶ Unde ⁊ dubiū videť. Si oīa qdem que ſub odore fiunt: ſimiliter odorent.

¶ Mouet quādā qōnez circa ptacta q̄ talis eſt: ꝙ cū q̄dā ſentiāt odorē p reſpiratōez: q̄dā ſine reſpiratōe: rōnabiľr q̄riť vtꝝ aīalia nō reſpirātia habeāt aliquē ſenſū aliū ab odoratu: p quē pcipiūt odorē. circa hāc qōnē ſic pcedit. qꝛ p phs arguit ad ptē ffaꝫ. 2° arguit ad ptē verā. 3° dtermiat vitatez q̄ſiti. 2ª ibi. (Sꝫ ipoſ̄le) 3ª ibi. (Uideť aūt hoib⁹) Circa pmū duo fac. qꝛ p ppōit qōnē. 2° arguit ad ptē ffaꝫ qōnis q̄ſite ibi (Nō aūt) ɔtiueť āt ſic dcīt ē. aliq̄ odorare reſpirādo aliq̄ nō reſpirādo. vn̄ qꝛ ſic eſt. dubiū vꝛ ſi oīa qdē ſiľr odorēt. i. ſi oīa ſiľr pticipāt odorē p ſenſū odorat⁹ vꝛ hēant aliquē aliū ſ̄ſuꝫ p quē ħ pcipiāt. ¶ Deīn̄ cū dic̄.

¶ Nō aūt ſpirās odorat: nō reſpirās āt: ſꝫ expirās: aut retinēs ſpm̄ nō odorat: neqꝫ a lōge: neqꝫ a ppe: neqꝫ ſi in naſum itus apponať: ⁊ hoc qdē i ipſo poſitū: qđ ſentiť iſenſibile eſſe oib⁹ cōe eſt. Sed ſine reſpiratiōe nō ſentire pprīū ē

Cō. 99. hoīum. Maīfeſtū eſt aūt tentātib⁹. ¶ Quare ſanguinē nō h̄ntia: qm̄ nō reſpirāt: alterū vtiqꝫ quedā ſenſum h̄nt pter eos q̄ dicti ſunt.

¶ Arguit ad ptez falſaꝫ. oñs ꝙ nō oīa ſiľr odorāt: imo non reſpirātia h̄nt aliquē aliū ſenſū ab odoratu p quē odorez pcipiūt. iō ait ꝙ hō reſpirās. i. attrahens aerē ſupple odorat: ſꝫ expirās. i. emittēs aerez aut retinēs ſpm̄ nō odorat nꝫ a lōge: nꝫ a ppe: nec ēt odorat ſi in naſū itus ponať odorabile. qꝛ ⁊ ħ qdē. vꝫ. ſenſibile poſitū i ipſo q̄ ſentiť inſenſibile eē eſt cōe oib⁹ ſenſib⁹: ſꝫ ſine reſpiratiōe nō ſentire ē pprīū hoīuꝫ. eſt āt ħ maxīe pprīū hoī. qꝛ hō in odorando maxīe idiget reſpiratōe. ſi āt alia aīalia idigēt reſpiratōe cū odorāt: nō tn̄ ſic idigēt: vt hō. ⁊ ſubdit. ꝙ āt ħ ſit pprīū hoi manifeſtū eſt tentātib⁹. i. expimētātib⁹. qlꝫ. n. i ſeipſo expiť ꝙ abſqꝫ reſpiratōe odorare nō pōt. his ğ pmiſſis infert ɔ̄nē itentā dicēs. q̄re ſāguinē ñ h̄ntia: qm̄ nō reſpirāt h̄nt itaqꝫ quedā aliū ſenſuꝫ pter eos q̄ dicti ſūt. ¶ Nōn^m aūt viꝫ rōnis h⁹ in ħ ɔſiſtere ꝙ ſi aīalia reſpirātia pcipiūt odorē p odoratū nō reſpirātia q̄ aľr odorē ſentiūt h̄nt aliquez ſenſū aliū ab odoratu. ¶ Nōn^m etiā ꝙ aliq̄ dr̄ia eſt q̄tū ad odoratū iter aīalia reſpirātia ⁊ nō reſpirantia. qꝛ aľr odorāt ħ ⁊ illa: nō tn̄ eſt tāta dr̄ia ꝙ aīalia reſpirantia pcipiāt odorez p odoratū: nō reſpirātia vo habeāt aliquē aliū ſenſuꝫ ab odoratu: p quez odorē cognoſcāt: rō tn̄ phi ad ħ videť ire ꝙ cū nō ſiľr odorēt ħ ⁊ illa: ꝙ p aliuꝫ ſenſum pcipiať odor in iſtis ⁊ in illis. ¶ Deīn̄ cū dicit.

¶ Sꝫ ipoſſibile eſt ſi quidez odorem ſentiunt. Odorabilis. n. ſenſus: ⁊ mali odoramenti: ⁊ boni odoramenti olfatus eſt.

¶ Obycit ad ptē ɔ̄riā ſiue ad ptez verā oñdens aīalia nō reſpirātia nō poſſe ſentire odorē p aliquez aliū ſenſuꝫ ab odoratu. circa qđ duo fac̄ ꝫ ꝙ duas rōnes ad ħ adducit. 2ª ibi (Amp. aūt) ɔtinueť aūt ſic. pp rōnez iā tactā aīalia nō reſpirātia eo ꝙ aľr odorē ſentiāt q̄ aīalia alia: videnť hr̄e alteꝝ quedā ſenſuꝫ pter eos q̄ dicti ſūt: ſꝫ ſ̄m vitatez ipoſ̄le eſt ſiqdē ſentiūt odorē. qꝛ olfat⁹ ē ſenſus odorabil. ⁊ eſt ſenſus mali odoramēti ⁊ boni odoramēti. ¶ Nōn^m āt vi rōis h⁹ in ħ ɔſiſtere ꝙ cū odorabile p ſe nō pcipiať niſi p ſenſuꝫ olfat⁹ ſi nō reſpirātia p ſe odorē pcipiūt. oꝫ ꝙ hoc fiat per hūc ſenſuꝫ ⁊ nō p aliuꝫ. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Ampli⁹ āt ⁊ corrūpi vr̄ a fortib⁹ odorib⁹: ex qbus hō corrūpiť: vt ſulphure ⁊ hꝫ. Olfatuꝫ qdē igiť hr̄e neceſſariū eſt: ſꝫ nō reſpirātia.

¶ Adducit 2^am rōnē dicēs. ꝙ ampli⁹ hꝫ aīalia videnť corrumpi a fortib⁹ odorib⁹ q̄tū ad olfatū ex qb⁹ hō corrūpiť vt ſūt ſulphur ⁊ hꝫ fetentia. ⁊ qa ſic eſt: olfatū qdeꝫ igiť neceſſe eſt hr̄e nō ſolū reſpirātia: ſꝫ ēt nō reſpirātia. ¶ Notā duꝫ aūt ꝙ ppri⁹ ſenſus eſt ppry obi: ⁊ ppus ſenſus corrūpiť a ppo obo ſi ſit excellens. q̄re eo ipſo ꝙ nō reſpirātia pcipiūt odorem vt pbabat ratio pma: ⁊ eo ꝙ ſulfur ⁊ hꝫ fetentia corrūpunt in eis ſenſuꝫ: vt tangit ħ rō 2ª: opꝫ aīalia nō reſpirātia hūc hr̄e ſenſuꝫ. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Videť aūt in hoib⁹ differre hoc ſenſitiuuꝫ ad ea q̄ alioꝝ ſūt aīaliū: ſic oculi ad ea q̄ duoꝝ oculoꝝ ſunt. Hec qdē. n. h̄nt phragma: ⁊ ſic velamen palpebras: q̄s aliqs nō mouēs: neqꝫ retrahens nō videt: fortia aūt oculis nihil hꝫ habētꝫ ſed mox videt q̄ fiunt in lucido. Cō. 100.

¶ Soluit qōnez ppoſitā. ¶ Ad c° euidētia ſciēdū ꝙ aīalia nō reſpirātia nō pcipiūt odorē p aliū ſenſū q̄ p olfatū: tn̄ hꝫ ſenſus eſt in eis aľr diſpoſit⁹ q̄ in aīalib⁹ alys. i. dando aūt hāc ſolōnē duo fac. qꝛ p adducit qđdā ſiľe ad ppoſitū. 2° ex illo ſiľi dſcēdit ad ſolōnē qōnis iā dicte ibi (Sic igiť ⁊ odoratiuū) Dicit ğ ꝙ ħ ſenſitiuū. vꝫ. ſenſus olfat⁹: videť differre in hoib⁹ aliqđ ad ea ſenſitiua q̄ ſūt alioꝝ aīaliū: ſic oculi hoīuꝫ ſe h̄nt ad ea q̄ ſūt duoꝝ oculoꝝ. naꝫ ħ qdeꝫ. ſ. hō hꝫ fragma. i. coopimētū ⁊ hꝫ palpebras ſic velamē q̄s palpebras aliqs nō mouēs nꝫ retrahēs nō videt. fortia aūt oculis nihil hꝫ h̄nt: ſed mox videt q̄ ſunt in lucido. i. in dyaph. piſces. n. qui ſunt duri oculis nō habent huiuſmodi palpebras ⁊ coopimenta: quas oporteat remouere vt videant. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sic igiť ⁊ coloratū: alys qdē ſine opculo eſt: ſicut oculꝰ. Alys vo aerē recipiētib⁹ hr̄e coopimentū: qđ reſpirātib⁹ diſcoopiť āpliatis venis ⁊ porris. Et pp hoc reſpirantia non odorāt in aqua. Neceſſariū. n. odorē pati reſpirātia: hoc aūt facere in humido eſt impoſſibile.

¶ Adaptat ħ ſiľe ad ppoſitū. vel ex ſiľi adducto deſcēdit ad ſolōnē qōnis ppoſite dicens. ſic igiť ⁊ odoratiuū alys qdē aīalib⁹ nō reſpirātib⁹ eſt ſine opculo ſic oculis. i. i oculis ɔtigebat. alys vo aerē recipiētib⁹. i. reſpiciētib⁹ neceſſe ē hr̄e coopimētū qđ coopimētū diſcoperiť reſpirātib⁹ illis aīalib⁹ ⁊ ampilatis eoꝝ venis ⁊ poris. ⁊ pp ħ reſpirātia ñ odorāt in aq̄: qꝛ neceſſe ē ea pati odorē ⁊ pcipe odorē vꝛ pati ab odore reſpirātia. i. reſpirādo. ħ aūt facere. i. reſpirare i hūido. i. in aq̄ ē ipoſ̄le. ¶ Nōn^m āt viꝫ ſolōnis in ħ ɔſiſtere ꝙ ſic aliq̄ aīalia h̄nt oculos cooptos aliq̄ non: ſic aliq̄ h̄nt odoratū cooptū: aliq̄ vo nō. h̄ntia ğ odoratū cooptū odorāt reſpirādo: qꝛ p reſpirationē remoueť coopimētū illōꝫ ſed habentia diſcoopertum non indigent reſpiratione vt odorent. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Eſt aūt odor ſicci ſicut ſapor humidi. Odoratiuū aūt ſenſitiuū potentia huiuſmodi eſt.

UVA. BHSC. IyR_077_1

¶ Poſtq̄ determinauit de ipſo odorabili ⁊ de ipſo medio ꝙ imutaẗ ab odore ħ determiat de ipſo organo odoratꝰ: qđ ēt ab odore imutaẗ dicēs. ꝙ odorē paſſio ſicci.i.fūdaẗ i ſicco: ſic̄ hūor.i.ſapor ē paſſio hūidi ⁊ fundaẗ i hūido. odoratiuū aūt ſenſitiuū.i.organū odoratꝰ ē potētia hꝰ.i.ē i potētia ad odorē vel eſt potētia hꝰ. q̄r organū odoratꝰ tale ē in potētia ad odorē: q̄lis ē odor in actu.oē.n.patiēs ē tale ī potētia quale eſt agēs in actu: quare ſi organuꝫ odoratus patitur ab odore: patet quale ſit huiuſmodi organū. quia eſt tale in potentia q̄lis ē odor in actu.

Ad intelligētiam aūt dictoꝝ dubitaret ꝑ aliq̄s cū odor moueat mediū ⁊ ſit in medio: vtꝝ hēat eē in eo ītētionaľr. ¶ Dōm quoſdā hꝰ opionis fuiſſe ꝙ odorē in medio realr: ad quā pōnē viſus ē declinare Auicē. in 6° ſuo de nālibꝰ. vbi ꝓbat per q̄dā ſigna odorē realr i medio eē. nā poma odorē emittēdo deſiccanẗ. ⁊ ꝯhūt rugas: qđ nō eēt niſi realr aliqd a pomo ꝯflueret. erit itaqꝫ odor q̄dā realr defluxꝰ a corpe odorabili. ad hāc ēt opionē videnẗ declinare v̄ba phi i de ſenſu ⁊ ſenſato. vbi dr̄ ꝙ odor eſt fumaľ euaporatio. ꝯmentator tn̄ ſup ħ ca. triplici via venaẗ odorē eſſe ītētionaľr in medio. p̄a via ſumiẗ ex lōgingtate ⁊ diſtātia ad quā ſe mľtiplicat odor. 2a ſumiẗ ex eo ꝙ duo corpa ipoľe ē eē ſimľ. 3a v̄o ſumiẗ ex eo ꝙ eľtū ſimplex nō ē ſuſceptiuū ſcđarū q̄litatū: cuiuſmodi ſūt odor ⁊ ſapor. p̄a via ſic pꝫ. nā vt ipſe ait ad bellū troianū. ꝑꝑ occiſa corpa ꝑ mľtas dietas vt ꝑ q̄ngēta miliaria venerūt tygrides ⁊ vultures: q̄re ſi odor eēt realr in medio: ſi illa corpa eēnt reſoluta i ignē: vltra cuiꝰ raritatē nō ē raritas: nō potuiſſent ſe tātū diffūdere. 2a via ſic pꝫ. naꝫ ſi odor realr eēt i medio vel oporteret ꝙ totaľr expelleret aer vľ ꝙ duo corpa ſiľ eēnt. nā ħ poſito ſiľ eēt aer ⁊ illud corpꝰ: ꝑꝑ qđ eēt odor: ⁊ ꝙ eēt realr i medio. 3a via ſic oñdiẗ. nā ſi odor ē realr in medio vel erit in aere vľ in alio aliq̊ corpe. ipoľe ē.n. nālr eē accn̄s ſine ſbā ⁊ eſſe odorē ſine corpe. q̄r tūc illđ aliđ corpꝰ vľ expelleret aerē vel eēt ſiľ cū aere: cuiꝰ oppoᵐ in alia rōe ē dcm̄: nec ēt in aere eē p̄t. q̄r vt ait ꝯmētator ſimplicia corpa odorē nō recipiūt. oꝫ itaqꝫ vt ipſe ꝯcludit: ꝙ ſic̄ colorē in medio ītētionaľr: ſic ſit ibi ⁊ odor. p̄mā aūt haꝝ rōnū ſoluit Auicē. dicēs: ꝙ eſſe potuit vt in tpe illo flarent magni vēti: ⁊ ꝯportarent aliquā ptē aeris īfectā vſqꝫ ad odoratū illaꝝ auiū. nō g̊ oportuit illa corpa rarefieri vltra raritateꝫ ignis. ad hoc ꝙ ꝑueniret ad odoratū illarū auium. q̄r nō vndiqꝫ ſe multiplicauit odor: ſed ꝑꝑ vētū flātē potuit ad tātā diſtātiaꝫ ꝑuenire. dicit ēt illas aues eſſe alti volatus ⁊ eē acutī viſus: ꝑꝑ qđ cōtigere potuit vt nō ꝑ odoratuꝫ: ſed ꝑ viſuꝫ illuc ꝑueniſſent. nā dato odorē nō eē niſi ītentiōaľr i medio: ſi ꝯcedimꝰ odorē poſſe ſe tātū ħ mō diffūdere: cū viſus ſit ſpūalior odoratu: mľto magis debemꝰ ħ ꝯcedere đ viſibili. alias ēt duas vias conati ſūt q̄dā ſoluere dicētes odorē immiſcere ſe aeri: ſic̄ vapores eleuati a terra aeri ſe īmiſcēt: nec ꝑꝑ ħ totaľr expelliẗ aer. nec ēt ſūt duo corpa in eodeꝫ. q̄re vr̄ ſolui rō ſcđa. videẗ ēt ꝙ ex ħ ſoluaẗ ⁊ 3a. nā in illis vaporibꝰ īmixtis aeri ē odor realr: q̄re ñ ē odor ī corpe ſimplici. nec oportebit aerē totaľr expelli vľ amoueri: vt 3a rō ꝯcludebat. Ut igr̄ ex his diuerſitatibꝰ v̄itas eligaẗ dicamꝰ verā eē opionē ꝯm̄tatoris: ⁊ veras eē rōes eiꝰ. nā ħ ē cōe oī ſenſui: vt īfra diceẗ: eē ſuſceptiuū ſpēruꝫ ſine mā. recipit g̊ ſenſus ſpēꝫ ſenſibilē nō realr: ſꝫ ītētiōaliter. ⁊ q̄r eodē mō recipit hꝰ ſpēꝫ mediū ⁊ organū: opꝫ ſpēꝫ odorabiľ eē in medio ītentiōaľr. rōnes ār ꝯmētatoris bōe ſūt. nā lꝫ p̄mā rōnē ꝑ q̄ſdaꝫ apparētiā fugere poſſimꝰ per v̄ba Auic. realr tn̄ nō fugimꝰ ipaꝫ. nā ꝯtigit aliqñ modicū odorabile abſqꝫ vēto flante ex diuerſis ꝑtibꝰ remotis ſentiri: ꝙ ſi odorabile illud reſolueret i ignē vltra quē vt dicebaẗ nō ē raritas: nō poſſet ad tātā diſtātiā ꝑtigere. 2a ēt rō ſoluta nō erat. q̄r ſpēs ſenſibilis nō mľtiplicat ſe ꝑ mediuꝫ ſic̄ vapores ſe īmiſcēt aeri. q̄r vbi ē vapor nō eſt aer. ſpēs tn̄ ſenſibilis vndiqꝫ ſe mľtiplicat ꝑ mediū. vľ g̊ vt dicebaẗ totū mediū tolleret̄ i tota illa diſtāa ad quā vndiqꝫ ꝑtingit ſpēs vel eēnt duo corpa ī eodē. 3a ēt rō manet i ſua firmitate. q̄r ſi odor vt hꝫ eē ī medio nō p̄t eē in aere tāq̄ in ſubo. nec ēt in alio corpe. q̄r tūc corpꝰ illđ expelleret aerem vel eēt ſiľ cū aere: relinq̄t ipꝫ ibi intētiōaľr eē. Dicamus g̊ ſpēs ſenſibiles hñtes eſſe fixū in nā ſignātes q̄litates ſcđas: cuiuſmodi ſūt odor color ⁊ ſapor eē ī medio ītētionaľr. q̄litates v̄o tāgibiles eo ꝙ ſūt q̄litates p̄me ſunt in aere realr. qūo aūt ſaluare poterimꝰ ꝙ ſenſus tactꝰ ſit ſuſceptiuꝰ ſpērū ſine mā: cū ħ ſit cōe oī ſenſui: in ca°. de tactu patebit. ſic ēt ⁊ ſonꝰ realr ē in aere. q̄r nō hꝫ eſſe fixuꝫ. odor tn̄ nō ē in aere realr: ſꝫ ītentiōaľr.. rōnes aūt ꝓbātes ꝯrium in ſequenti queſtione ſoluetur.

Ulterius forte dubitaret aliq̄s. vtꝝ odor hēat aliquo mō eſſe realr in medio. ¶ Dōm ꝙ odor nō fit ſine fumali euaporatiōe vt plane vult phs. ad ħ ēt facit exēplū Auic. dicentis ꝙ pomū vel aliqđ aliud odorabile ꝑ emiſſionē odoris deſiccaẗ ⁊ ꝯhit rugas. valet ēt ad ħ qđ experimētaľr videmꝰ: expertū eſt .n. ꝑ venatores ꝙ pľes beſtie ſilueſtres qñ appropinquāt loco vbi debēt q̄eſcere faciūt vſqꝫ ad ſex vel ſeptē ſaltus vt ꝑ magnitudinē ſaltuū īterrūpaẗ via canibꝰ inueniēdi eās: tūc g̊ canes appropinq̄ntes loco vbi beſtia reſidet et nō valētes īuenire eā ſi beſtia ſe nō moueat nō percipiūt odorē eiꝰ. ſtatiꝫ aūt cū beſtia ſe mouet. q̄r ꝑꝑ motū aliqui vapores exeūt ab ipſa fcā fumali euaporatiōe ſtati canes ſentiūt odorē eiꝰ ⁊ īueniūt eā. odor itaqꝫ eſt fumaľ euaporatio nō formaľr ſꝫ cāľr. q̄r nūq̄ fit ſine fumali euaporatiōe. dicemꝰ g̊ ꝙ odor eſt realr in pomo ſiue ī corpe odorabili. ⁊ eſt ēt in illis vaporibꝰ q ex pomo exalāt: ī aere tn̄ vľ in aq̄: ⁊ vľr in eo ꝙ ē mediū ī odoratu: nulloº ē odor realr: ſꝫ ītentiōaľr. q̄r vt dicebaẗ corpꝰ ſimplex odoris realr ſuſceptiuū eē nō p̄t. ꝑꝑ qđ bn̄ dictū eſt odorē in medio nō eē realr: niſi forte ꝓ tāto dicerēmꝰ odorē eſſe realr i medio: q̄r fumi illi exalātes ex corpe odorabili: in q̄bus realr eſt odor: realr medio ſe īmiſcēt. itaqꝫ ſꝫ hūc modū loq̄ndi. dicemus ꝙ odor alicubi eſt realr tātū. alicubi v̄o realr ⁊ intentionaľr: ⁊ alicubi ītētiōaľr tātuꝫ. vñ in corpe odorabili eſt odor tātū realr. in illa aūt ꝑte medij vbi ſe ītermiſcēt illi fumi: eſt aliq̊ mō realr ⁊ aliq̊ mō ītētōaľr: ſꝫ in vlteriori ꝑte medij: ad quā nō ꝯtingūt hꝰ fumi īcipit eē odor ītētionaľr ſolū. ex ħ aūt ſoluta ſunt argumenta p̄oris q̄ōnis: vbi ꝓbaẗ odorē eē fumalē euaporatōeꝫ: ⁊ ꝑ ꝯn̄s eē realr ī medio. nam vt paꝫ odor non eſt fumalis euaporatio formaliter: ſed cauſaliter. hoc.n. pro tanto veꝝ eſt. q̄r non fit ſine fumali euaporatione.

Ulterius forte dubitaret aliq̄s. q̄r videẗ falſū eſſe ꝙ phus ait. vꝫ. ꝙ ꝓpriū ſit homini nō ſentire odorē ſine reſpiratione. videmꝰ eniꝫ ꝙ canes volentes inſequi beſtiam: ſemꝑ ducunt naſuꝫ iuxta terram: ⁊ reſpirantes cū quadaꝫ violētia ⁊ attrahentes fortiter aerem inſequunẗ huiuſmodi beſtiam. ¶ Dicendum ꝙ indigere reſpiratione ꝓpter odoratū: hoc eſt: quia meatus ⁊ vie per quas debet tranſire aer infectus ſpecie odorabilis ſunt cooperte ⁊ clauſe. huius aūt coopertura⁊ clauſuraꝫ potiſſime facit humiditas ⁊ frigiditas cerebri. homo igiẗ qui īter cetera animalia plus habꝫ de cerebro ſm ꝓportionem. ⁊ per cōſequens ꝓportionabiľr in eiꝰ cerebro plus eſt de frigiditate ⁊ humiditate potiſſime ⁊ hꝰ meatus ⁊ vias hꝫ coopertas ⁊ clauſulas: īmo tantuꝫ ē ibi cooperimentū ⁊ tāta clauſura ꝙ niſi fiat reſpiratio ꝑ quā aperianẗ pori ⁊ vene: nulloº poſſumus odorem ꝑcipere: ꝑ quādaꝫ ergo antonomaſiaꝫ dicitur eſſe ꝓprium homini

UVA. BHSC. IyR_077_1

nihil odorare ſine reſpiratõe. vel poſſumus dicere ꝙ alia aĩalia reſpirantia forte aliquo mõ odorez ꝑcipiũt ſine reſpiratiõe: reſpirãt tñ vt melius odorẽt. illos.n. meat⁹ ⁊ illas vias nõ hñt per oẽm modũ clauſas: iõ ſine reſpiratiõe aliquo mõ ꝑcipiũt reſpirãdo: tñ q2 ille vie amplianꝭ ⁊ dilatanꝭ vene ⁊ pori: certius de odore iudicant: ẜm igiꝭ hũc modũ loquendi dicem⁹ ꝙ aliqua aĩalia nec ĩdigent reſpiratione vt odorent: nec vt bene odorent vt aĩalia carẽtia ſanguĩe. aliqua ṽo indigent reſpiratiõe nõ ſimpl'r vt odorent: ſed vt bene odorẽt vt aĩalia gradiẽtia alia ab homĩe. aliqua vero ĩdigent reſpiratiõe nõ ſolũ vt bene odorent: ſed etiã vt odorent: q2 modicũ aut nihil ſine reſpiratione de odore poſſunt ꝑcipere vt hoĩes. qȯ vero obyciebaꝭ ſolutum eſt per iam dicta.

Alterius forte dubitaret aliqs. q2 nõ videꝭ eẽ verũ qȯ phs ait. dicit eñi ꝙ ſic ſe videꝭ habere odoratus in hoĩe ad alia aĩalia ſicut ſe habent oculi alioꝝ aĩaliũ ad animalia duroꝝ oculoꝝ. hoc aũt videꝭ eſſe falſum: ⁊ cõtra ea q̃ dicta ſunt. nam cũ alia aĩalia melius videant q̃ hñtia duros oculos. ſequeretur ꝙ hõ melius odoraret q̃ aĩalia cetera. cuius ꝯriuz ſupra oſtẽdebaꝭ. ¶ Dõm ꝙ hec ſimilitudo nõ eſt per oẽm modum ſimilis. pro tãto eniz ſimilis eſt ⁊ veritatẽ hz. q2 ſicut aĩalia hñtia duros oculos eo ꝙ nõ hẽant palpebras ⁊ coopimentũ oculorũ ſtatim poſſũt videre ⁊ nõ indigẽt remouere ꝓhibens. aĩalia eñi alia opz aperire palpebras vt videant: ſic aĩalia nõ habẽtia odoratũ coopertuz nõ indigent reſpiratiõe: ſed ſtatim pñt odorare. hoĩes vero habẽtes odoratũ coopertũ niſi per reſpirationez amplient venas ⁊ poros ⁊ h⁹ impedimentũ remoueant odorare non poſſunt. exemplum ergo adductum eſt ſimile quantum ad hoc: non autez quantuz ad illud ad qȯ ratio arguebat. Patet itaq3 veritas queſtionis.

Cõ. ioi. Guſtabile autem eſt qȯdam tangibile: ⁊ hec eſt cauſa: quare nõ fit ſenſibile per medium extraneuz corpus. Neq3 enim tactus eſt corpus in quo eſt humor: qȯ eſt quid guſtabile in humido ſicut materia: hoc aũt quiddã tangibile.

¶ Poſtq̃ phs determinauit de ſenſibus magis ſpiritualibus: vt de viſu auditu ⁊ olfatu. in parte iſta determinat de ſenſibus magis m̃alibus vt de guſtu ⁊ tactu. circa qȯ duo facit. q2 p̃mo determinat de guſtu ſiue de guſtabili. ſcḋo de tãgibili ibi (De tãgibili aũt) Circa p̃mũ tria facit ẜz ꝙ tria cõcurrũt ad qȯlibz ſentire. vz. mediũ obm ⁊ organũ. p̃mo g̊ determiat de medio qȯ regriꝭ in guſtu. ſcḋo determinat de obiecto. ⁊ tertio de organo. ſcḋa ibi (Sicut autẽ viſus) tertia ibi (Qm̃ autez humidũ) Circa p̃mũ tria facit. q2 p̃mo ait ꝙ in guſtu nõ requiriꝭ mediũ extraneum. ſcḋo remouet quãdaz cauillationẽ circa p̃tacta. tertio qȯ dixerat manifeſtat. 2ª ibi (Et ſi in aq̃ eſſemus) 3ª ibi (Color aũt nõ ſic) Dicit g̊ ꝙ guſtabile eſt qȯdaz tãgibile. hec aũt eſt cã: q̃re ſupple guſtabile ſit qȯdã tangibile. q2 non ſit vel nõ eẽ vt hz correctior lr̃a ſenſibile per mediũ extraneum corp⁹. nã nõ eſſe ſenſibile per mediũ extraneuz eſt vna cã: q̃re guſtabile eſt qȯdã tãgibile. alia aũt cauſa eſt. q2 id in quo eſt hũor. i. ſapor qȯ eſt qd guſtabile eſt in hũido ſicut in ꝓpria m̃a ſiue ſicut in ꝓprio ſubiecto. hoc aũt ideſt humidum eſt qȯdam tangibile.

Dubitaret forte aliqs. vtruz guſtus ſit qdam tactus. ⁊ videꝭ ꝙ nõ. q2 qdaz homo nõ ponit in numerũ cũ homine: nec qȯdaz al' cum animali. ⁊ vl'r inferius nõ ponit in numerũ cum ſuperiori nec cõtrahens cũ cõtracto: quare ſi guſtus eſt qdam tact⁹ nõ ponit ĩ numerũ cũ ipſo. erũt itaq3 quatuor ſenſus ⁊ nõ qnq3. ¶ In ꝯrium eſt phs qui ait: ꝙ guſtabile eſt qȯdam tangibile: ſed ſi guſtabile eſt qȯdam tangibile: guſtus eſt qdam tactus. ¶ Dõm ꝙ triplici via venari poſſumus guſtum eſſe quẽdaz tactũ ẜm ꝙ tria cõcurrũt ad qȯlibz ſentire. vz. mediũ obiectũ ⁊ organuz. p̃ma ergo via ſumeꝭ ex parte medy. ſcḋa ex parte obiecti. tertia ex ꝑte organi. prima via ſic pz. naz ſenſus tactus iõ ſic noĩatus eſt. q2 ꝑ hũc ſenſum percipimus obiectũ nõ per mediũ extraneuz: ſed tangendo. viſus ergo nõ eſt tactus. q2 corpus coloratũ qȯ ꝑcipimus per viſum nõ attingit nos: ſed eſt diſtans a nobis. corpus vero qȯ tactu cognoſcimus opz ꝙ nos attingat. quare cũ hoc ſit etiã in guſtu: q2 nõ guſtamus per mediuz extraneũ: ſed oz ꝙ corpus guſtabile nos attingat ad hoc ꝙ ſentiamus ipm. igiꝭ q2 guſtabile ſentim⁹ nõ ꝑ medium extraneũ: ſed tangẽdo: erit guſtus qdaz tactus. 2ª via ſumiꝭ ex parte obiecti. nã q2 humidũ eſt tãgibile ⁊ ſapor fundaꝭ in humido: ⁊ nõ in oĩ humido: ſed in quodam. nã in humido corporũ ſimpliciũ cuiuſmodi eſt humiduz aereũ vel humidũ aqueũ ſapor fundari nõ põt. nam corpora ſimplicia ẜm ꝙ h⁹ nõ ſunt ſuſceptiua ſaporis: ꝑ accidens forte in talibus repperireꝭ ſapor: ſicut pz in aqua rõe venarum terre per quas tranſit vel rõne alicui⁹ vaporis cõmixti põt aliquẽ ſaporez cõtrahere. per ſe tñ talia ſapore carent: q̃re ſi nõ in omni humido fundatur ſapor nõ oẽ tangibile ⁊ guſtabile: ſed quoddã. ⁊ q2 guſtabile eſt qȯdaz tangibile guſtus erit qdaz tact⁹. Tertia via ſumiꝭ ex ꝑte organi. nã nõ ĩ omni organo nec in oĩ parte vbi fundatur tactus hz eſſe ⁊ guſtus: ſed in quadã parte vt in lingua. et q2 in quadã ꝑte ⁊ nõ in omni hz eſſe guſtus ⁊ tact⁹: guſtus nõ erit vl'r tactus. ſed erit qdam tactus. harum aũt triuz rõnum ꝓbãtiuz guſtum eſſe quẽdã tactuz due tanguntꝭ a pho. videlz illa de medio ⁊ illa de obiecto. illa ãt de organo nõ tangiꝭ ab ipſo: qȯ forte iõ factũ eſt. q2 nõ eſt directe ⁊ ſimpl'r idem organũ tactus ⁊ guſtus. vel forte iõ fecit. q2 eadem ratio eſt de obiecto ⁊ organo. ratio aũt in ꝯtrarium in ſequenti queſtione ſolueꝭ.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtrũ guſtus ſit idem qȯ tactus. videꝭ ꝙ ſic. q2 ſi homo eſt quoddã aĩal. al' in homĩe eſt idem qȯ homo. ⁊ ſi ſortes eſt qdam homo. hõ in ſorte eſt idẽ qȯ ſortes. g̊ cũ guſtus ſit quidam tactus: tactus in guſtu nõ erit aliud q̃ guſtus. vel vt arguebaꝭ ſupra guſtus nõ ponit in numerũ cum tactu. ¶ Dõm ꝙ vt ſupra dicebaꝭ potẽtie diſtinguuntur per actus: ⁊ actus per obiecta. vbi ergo ſunt alia ⁊ alia obiecta formaliter ſunt aly ⁊ aly actus. ⁊ per conſequens alie et alie potentie. Dubitare ergo vtrum ſenſus guſtus formaliter differat a ſenſu tactus eſt dubitare vtrũ qualitates ſecunde formaliter differant a qualitatibus primis. ⁊ vtrum ſapores qui noĩant qualitates ſcḋas formaliter differãt a calido ⁊ frigido hũido ⁊ ſicco q̃ nominant qualitates p̃mas. ⁊ q2 he nõ ſunt ille: ſed fundanꝭ in illis: guſtus nõ eſt tact⁹: ſz aliquo mõ fundaꝭ in tactu. qȯ vero arguebaꝭ ꝙ aĩal nõ ponit in numerũ cũ quodã animali. ergo nec guſtus cũ tactu. ¶ Dõm ꝙ ſic nõ ſe hz guſt⁹ ad tactum ſicut ſe hz ſortes ad hoĩem vel hõ ad animal. ſic ergo guſtus nõ eſt ita vl'is ſicut tactus. q2 tact⁹ ẽ in omni parte corporis. guſtus aũt in quadã. ⁊ q2 tact⁹ eſt in omni humido. guſtus aũt in quodã: fit tñ hec ꝯtractio per additionem noue forme ſiue fit per differentez formã. iõ formaliter guſtabile eſt diſtinctum a tangibili ⁊ guſtus a tactu. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Uñ ſi in aqua eſſem⁹: ſentirem⁹ vtiq3 appoſituz dulce. Nõ ãt eẽt tũc nobis ſenſus ꝑ mediũ: ſed in eo qȯ miſceꝭ hũido: ſicut in potu.

UVA. BHSC. IyR_077_1

¶ Remouet quandā cauillationem circa ꝑtacta. dixerat .n. guſtū nō fieri per mediū extneū: qd̄ vr̄ falſuꝫ: qꝛ ſi in aq̄ poneret̄ dulce: nos exñtes in aqua ſentiremus hꝰ dulce. ideo ait: qd̄ ſi i aqua eſſemus ſentirem⁹ vtiqꝫ dulce appoſitū: ſed tūc nō eēt nobis ſenſus per mediū: ſꝫ in eo ꝙ ꝯmiſceret̄ illud dulce humido ſic̄ in potu. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Coloꝛ autē non ſic videt̄ in eo qd̄ miſcet̄: ne

Cō.102 qꝫ defluxionibus. ¶ Ut quidem igitur medium nihil eſt: vt autem coloꝛ viſibile: ſic guſtabile humoꝛ eſt.

¶ Qd̄ dixerat manifeſtat: circa qd̄ duo facit. qꝛ ꝑ fac̄ qd̄ dictū eſt. 2° qꝛ dixerat ꝙ in guſtu nō reqrit̄ aliqd̄ extneū oſtēdit ꝙ lꝫ ibi nō reqrat̄ aliqd extneū tanq̄ꝫ mediū: reqrit̄ tñ ibi aliqd extneū tanq̄ꝫ diſponēs oꝛganū: vel pōt alr̄ diuidi: qꝛ duo facit ꝟꝫ ꝙ duo manifeſtat que dixerat. nā ꝑ oñdit ꝙ guſtus nō fit per medium extneū. 2°. qꝛ dixerat ꝙ ſapoꝛ fundat̄ in humido declarat h̄ ex eo ꝙ ſine humiditate ñ fit ſapoꝛis ſenſus ibi. (Nihil aliud fac̄) dicit ḡ: ꝙ coloꝛ nō ſic vr̄ in eo ꝙ miſcet̄ medio: neqꝫ defluxiōib⁹. i. ꝑ defluxiones. ſupple vr̄ coloꝛ: igr̄ vt qdē mediū nihil eſt. i. q̄ꝫtuꝫ ad mediū nō eſt cōparatio iter coloꝛē ⁊ ſapoꝛē: qꝛ coloꝛ ſentitur ꝑ mediuꝫ extneū: ſed nō ſapoꝛ: ſꝫ q̄ꝫtū ad rōnē obti: ſupple eſt cōparatio iter coloꝛē ⁊ ſapoꝛē: qꝛ vt coloꝛ aūt eſt viſibile. i. obꝫ viſus: ſic humoꝛ. i. ſapoꝛ eſt guſtabile. i. obꝫ guſtus. ¶ Notādū aūt ꝙ coꝛp⁹ coloꝛatū nō attigit oculū cū vr̄: neqꝫ oꝫ ꝙ attigat aliquā ꝑtē nr̄i coꝛpis. rurſus coloꝛ nō īmiſcet ſe medio realr̄: ſꝫ ſolū itētionalr̄ ſe mlr̄tiplicat: nec ēt aliqd defluit a coꝛꝑe coloꝛato: vt fiat viſio: ſꝫ vt fiat guſtus: vel oꝫ ꝙ coꝛp⁹ dulce attigat linguā: vel ſi hꝰ dulce ponit̄ in aliq̄ diſtātia: vt ſi ponit̄ i aq̄: oꝫ ꝙ per aquā defluat vſqꝫ ad liguā: ita ꝙ realr̄ attigat ipaꝫ: itaqꝫ tūc ſentirem⁹ dulce poſitū in aq̄ ſic̄ ſentiremus dulce poſitū in potu vl̄ poſitū icifo. q̄ꝫtū ḡ ad mediū nihil. i. nulla ꝯueniētia eſt iter viſibile ⁊ guſtabile: qꝛ viſibile ꝑ ſe oio reqrit medium extneū: guſtabile aūt nō: ſed vt dicebat̄ q̄ꝫtū ad rōnē obti eſt aliq̄ ꝯueniētia iter h̄ ⁊ illud. ¶ Deide cuꝫ dicit.

¶ Nihil autem facit humoꝛis ſenſum ſine humiditate: ſed hꝫ actu aut potētia humiditateꝫ vt ſalſum: bene enim liquidum ipſum eſt ⁊ liquefactiuum lingue.

¶ Manifeſtat 2ᵐ qd̄ dixerat. dicebat̄ enim ſupꝛa ꝙ ſapoꝛ fundat̄ in humido: ad h̄ aūt declarādū itēdit talē rōnē: illud qd̄ nō ſentit̄ ſine humido fundat̄ in humido: ſapoꝛ nō ſentit̄ ſine humido. ḡ fundat̄ in humido: de hac aūt rōne nō ponit niſi ꝟtutē medij. vꝫ. ꝙ ſapoꝛ nō ſentit̄ ſine humido: iō ait ꝙ nihil aūt fac̄ ſenſuꝫ humoꝛis. i. ſapoꝛis ſine humiditate: ſꝫ qd̄ facit hꝰ ſenſuꝫ humiditatē hꝫ: aut actu aut poᵃ. ſupple ꝓpinq̄: vt ſalſuꝫ. n. qdē ipm eſt bñ liqdū. i. bñ liq̄factibile ⁊ liq̄factiuū lingue. ¶ Notādū aūt ꝙ ſal: lꝫ ſit actu ſiccus: pōt tñ de leui īmutare ſenſuꝫ guſtus: qꝛ eſt faciliter liquefactibilis. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

Cō.103 ¶ Sicut aūt viſus viſibilis eſt ⁊ inuiſibilis: tenebꝛa aūt inuiſibilis eſt: iudicat aūt ⁊ ipſam viſus. Adhuc autem valde ſplendidi eſt: etenim hoc inuiſibile eſt: alio aūt modo a tenebꝛa. Similiter aūt ⁊ audit⁹ ſoniqꝫ: ⁊ ſilētij: quoꝝ aliud audibile: aliud nō audibile: ⁊ magni ſoni ſicut viſus eſt ſplendidi. Sicut enim paruus ſonus iaudibilis quodāmodo: ſic ⁊ magnus ⁊ violentus. Inuiſibile aūt aliud quidē oio dicit̄: ſicut ⁊ in alijs iꝑoſſibile: aliud aūt quāuis aptuꝫ natuꝫ non habet: aut pꝛaue: ſicut qd̄ ſine pedibus eſt: ⁊ ſine gradu dicit̄.

¶ Poſtq̄ꝫ determiauit de medio guſt⁹: oñdēs ꝙ nō reqrit̄ ibi mediū extneū. in ꝑte iſta determiat de ei⁹ obo: circa qd̄ duo fac̄: qꝛ ꝑ determiat de obo guſt⁹ vt differt a tactu. 2°. ꝺ obo ei⁹ vt ꝯuenit cū ipſo: ꝑcipit. n. guſt⁹ ſapoꝛē ⁊ humiduꝫ: ſꝫ ſapoꝛē ꝑcipit vt differt a tactu: hūidū v̄o vt ꝯuenit cuꝫ iꝑo ibi. (Ur̄ aūt ꝑnᵐ eē) circa ꝑmū duo fac̄: qꝛ ꝑ oñdit quō accipit̄ obꝫ in alijs ſenſib⁹. 2°. qd̄ dixerat adaptat ad guſtū ibi. (Sic aūt guſt⁹) dicit ḡ ꝙ ſic̄ viſus eſt viſibilis ⁊ iuiſibilis: qꝛ tenebꝛa aūt eſt īuiſibil̄: ⁊ tñ viſus iudicat ipſaꝫ tenebꝛā. adhuc aūt viſus ē valde ſplēdidi: ⁊. n. h̄. i. valde ſplēdidū eſt īuiſibile: ⁊ tenebꝛa eſt īuiſibilis: ſed alio mō. ⁊ qd̄ dcm̄ eſt de viſu itelligēdū eſt de alijs ſenſib⁹: iō ſubdit. ſilr̄ aūt ⁊ audit⁹ eſt ſoni ⁊ ſilētij: quoꝝ aliud qdē vt ſonuꝫ dicimus eſſe qd audibile: aliud v̄o vt ſilētiū non audibile: eſt etiā audit⁹ magni ſoni: ſicut viſus eſt ſplēdidi: audit⁹ eniꝫ cōparat̄ ad magnū ſonū: ſic et ad qd iaudibile: qꝛ ſic̄ paruus ſonus eſt īaudibilis: ſicut quodāmodo magnus ⁊ violentus: īaudibile. n. ⁊ īuiſibile ⁊ cetera talia multiplr̄ dñr. dr̄ aūt iuiſibile aliud qdē qd̄ oio impoſſibile eſt videri vt tenebꝛa ſicut ⁊ in alijs: aliud aūt dr̄ inuiſibile: qd̄ q̄ꝫuis ſit aptū natū vt videat̄: nō hꝫ tñ vñ bñ videat̄: aut pꝛaue vr̄: ſicut eſſe ſine pedib⁹ et qd̄ ſine gradu dr̄ multiplr̄: ſic̄ ſupple īuiſibile ⁊ īaudibile: ⁊ cetera talia multiplr̄ dicuntur. ¶ Notādū aūt ꝙ ſicut in alijs reꝑit̄ multiplicitas: vt ſic̄ reꝑit̄ multiplicitas in nō hr̄e pedes vel in eſſe ſine gradu ſic repit̄ multiplicitas in eſſe īuiſibile vel īaudibile: dr̄. n. aliqd non pedes hr̄e: qꝛ nullo modo eſt aptū natū hr̄e pedem vt lapis: aliqd v̄o dr̄ non hr̄e pedes: qꝛ q̄ꝫuis ſit aptū natū hr̄e: tñ caret eo vt homo hñs pedes abſciſos aliquis qdē dr̄ non hēre pedē: qꝛ hꝫ pꝛauū pedē vel debilē pedeꝫ: vt claudū: ſic etiā iuiſibile dr̄ tripl̄r: aliqd. n. eſt tale quia nullo modo eſt aptū natū videri vt tenebꝛa: aliqd v̄o: qꝛ ē aptū natum videri: non tñ habet nām illā modo ꝓpoꝛtionato ⁊ cōmēſurato vt poſſit videri: ⁊ hꝰ eſt ſol: ⁊ vl̄r valde ſplendidū: aliqd v̄o dr̄ inuiſibile: qꝛ pꝛaue vel debiliter videri pōt: ſicut paruus ſonus dr̄ inaudibilis: qꝛ pꝛaue vl̄ debiliter audit̄. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sic aūt guſtus guſtabilis quidē ⁊ non guſtabilis: hoc aūt eſt paruū: aut pꝛauū habꝫ humorem: aut coꝛrupti uum guſtus.

¶ Qd̄ dixerat adaptat ad guſtū. d. ſic aūt guſtus eſt guſtabilis ⁊ non guſtabilis. hoc aūt videlꝫ non guſtabile eſt qd̄ hꝫ humoꝛē pꝛauū: aut paruum: aut dr̄ nō guſtabile qd̄ eſt coꝛruptiuū guſtus: ſicut dr̄ inuiſibile nimis ſplendēs: qd̄ eſt coꝛruptiuum viſus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Videt̄ principiū eſſe potabile: ⁊ non potabile: guſtus. n. qdā tact⁹. Sed hoc qdē vt pꝛauū ⁊ coꝛruptiuū guſtus: illud aūt ꝟm nāꝫ. Eſt aūt cōmune tactus: ⁊ guſtus potabile.

¶ Determinat de obiecto guſtus vt ꝯuenit cum tactu. d. ꝙ ꝑncipiū imutationis guſtus videt̄ eſſe potabile ⁊ non potabile: ideſt humidū ⁊ non humidū: guſtus enim qdem ambo hec ꝑcipit: ſed hoc qdē videlꝫ non potabile cōparatur ad guſtū vt paruū ⁊ vt coꝛruptiuū guſtus: illud auteꝫ videlꝫ potabile cōparat̄ ad guſtū ꝟm nām. i. vt aliqd ꝟm nām: ⁊ vt ꝓpoꝛtionatū ei: ⁊ addit ꝙ potabile. i. humidum eſt cōmune tact⁹ ⁊ guſtus. ¶ Notādum aūt ꝙ ſicut guſt⁹ inquātū eſt differēs a tactu ꝑcipit guſtabile ⁊ non guſtabile ſic inquātū eſt ꝯueniēs cuꝫ actu ꝑcipit potabile ⁊ nō potabile. i. humidū ⁊ non humidū. ¶ Notandū etiam ꝙ ſicut guſtabile eſt illud qd̄ eſt ꝓpoꝛtionatuꝫ guſtui: ⁊ audibile illud qd̄ eſt ꝓpoꝛtionatū auditui: inguſtabile v̄o ⁊ in-

UVA. BHSC. IyR_077_1

audibile qđ eſt improportionatuꝫ: vnde ſicut magnus ſonus corrūpens auditū ⁊ prauus ſonus ꝗ praue.i.male audit̃: dr̃ iaudibilis: ſic ꝓut guſtus ē ꝗdam tactus potabile.i. humidū eſt ei ſm nām: ⁊ ꝓportionatū: ſed ipotabile dr̃ qđ praue guſtat̃. vl̃ qđ ē corruptiuuꝫ guſtus.

Dubitaret forte aliqs. vtꝝ guſtus ꝑcipiat potabile.i. humiduꝫ. videtur ꝙ nō: qꝛ ſi potētie ſunt diſtincte etiā obā ſunt diſtīcta ⁊ tact⁹ diſtincti: ſed tact⁹ ⁊ guſtus formal̃r differūt: vt dcm̄ eſt: ergo guſtare ⁊ tāgere erūt formal̃r diſtincta: ⁊ guſtabile ⁊ tāgibile erūt formal̃r diſtīcta. humidū itaqꝫ qđ ē ꝗd tāgibile non pōt eſſe ꝗd guſtabile. ℂ In ꝯriuꝫ eſt phs qui ait ꝙ potabile eſt ꝗd cōe ad guſtū ⁊ tactū. ℂ Dicēduꝫ ꝙ agere: lꝫ ſit ꝑncipal̃r a forma: eſt tñ aliq̊ mō a mā: eo.n.ipſo vt ſupra dicebat̃ ꝙ hec forma reqrit hāc mām ad actionē huius forme nō ſolū facit forma: ſꝫ etiā materia: quare ſi ſapor fundat̃ in humido tanq̄ꝫ in propria mā: ⁊ humidū eſt ſubm̄ saporis: nō ſolū vt ſapor eſt aliqd in gñe entiū: ſed vt eſt ꝗd ſenſibile ⁊ imutatiuū guſtus imutare guſtuꝫ ſm ꝙ hꝰ: lꝫ ꝯueniat ſapori ꝑncipal̃r ⁊ formal̃r: ꝯueniet tñ humido ex ꝯſequēti: vt inq̄ꝫtū eſt ꝓpriū ſubiectū ſaporis: eſt ergo potabile.i. humidū cōe tact⁹ ⁊ guſtus: qꝛ vtrūqꝫ imutatur ab humido: ſed aliter ⁊ al̃r: qꝛ tactus imutat̃ ꝑncipal̃r ⁊ ꝓprie: guſtus vō imutat̃ ab humido inq̄ꝫtuꝫ eſt ſaporis. ſubm. ꝙ vō arguebat̃ in cōtrariū ſolutū eſt per iam dicta. nā ſicut guſtus ⁊ tact⁹ ſunt formal̃r diſtīcta: verūtñ guſt⁹ fundat̃ in tactu: ⁊ eſt ꝗdā tact⁹: ſic guſtabile ⁊ tangibile diſtinguunt̃ formal̃r: verūtamē guſtabile fundat̃ in tāgibili: formal̃r itaqꝫ ⁊ ꝑncipal̃r guſtus imutat̃ a guſtabili: ⁊ tactus a tāgibili imutat̃: tamen guſtus a tangibili tanq̄ꝫ ab eo qđ eſt ſaporis ſubiectuꝫ.

Alterius forte dubitaret aliqs ſi guſtus imutatur ab humido ⁊ ſapore a quo imutet̃ ꝑus: ⁊ vr̃ ꝙ a ſapore: nā ſicut color imutat obm̄ ꝑncipal̃r ⁊ formal̃r: magnitudo vō in qua fundat̃ color facit imutationē in viſu mediāte colore: ita ꝙ ꝑus intelligo ꝙ color imutat viſum: magnitudo aūt imutet ipm̄ mediante colore: ſic ēt in ꝓpoſito ſapor imutabit guſtuꝫ ꝑncipal̃r ⁊ formal̃r: humidū vō: qđ eſt ſubm̄ ſaporis: imutabit ipſuꝫ mediāte ſapore. ℂ In ꝯriū eſt phus ꝗ vult ꝙ ꝑnm̄ imutationis guſt⁹ ſit potabile ⁊ nō potabile. ℂ Dōꝫ ꝙ guſtus vt tactū eſt fundat̃ in tactu. debem⁹.n. imagiari ꝙ in eodeꝫ neruo ligue eſt tact⁹ ⁊ guſtus: ſꝫ guſt⁹ eſt ibi mediāte tactu ſic in eodē pomo eſt humiditas ⁊ ſapor: ſꝫ ſapor eſt ibi mediāte humiditate: idē eſt ꝗ̊ organū tact⁹ ⁊ guſtus nō ꝑ oēꝫ modū: qꝛ lꝫ in eodē neruo: ſint he due potētie: tactiua. vꝫ. ⁊ guſtatiua: ille tñ neruus ſm aliā ꝓportionē ꝯſiderat̃: vt eſt ſubm̄ tact⁹: ⁊ ſm aliā vt ſubycit̃ guſtui: ide eſt ꝙ qꝛ proportio illa que ſufficit ad tactū reſuat̃ vl̃r in neruo vt diffundit̃ ꝑ totū corp⁹: tact⁹ eſt in toto corꝑe: guſtus vō eſt in quadā ꝑte corꝑis tm̄: qꝛ ꝓportio illa quā addit guſt⁹ ſupra tactū nō reſuat̃ niſi in quadā ꝑte corꝑis vt in ligua: igit̃ ſic hō albus addit ſupra hoīeꝫ ⁊ icludit totū qđ dicit hō: ide ē ꝙ in pl̃ib⁹ reꝑit̃ rō hoīs q̄ꝫ rō hoīs albi: ſic qꝛ guſt⁹ addit ſupra tactū: ⁊ ꝑſupponit ipm̄: eo ꝙ fundet̃ in eo: in pl̃ib⁹ reb⁹ reꝑit̃ rō tact⁹ q̄ꝫ rō guſtus. ſi igit̃ neruus i quo fundat̃ ſenſus guſtus eēt alius real̃r ⁊ ſimpl̃r a neruo in quo fundat̃ ſenſus tact⁹: adhuc oporteret nos dicere ꝙ organū guſt⁹: nō ſolū iudicaret de ſapore: ſꝫ ēt de humiditate: ita ꝙ adhuc veꝝ eēt ꝙ potabile ſiue humidū nō ſoluꝫ eēt obm̄ tactus: ſed ēt guſtus. ſm hoc itaqꝫ verificaret̃ ordo iā tact⁹: vt ꝙ humiditas imutaret neruū illū in quo fundaret̃ guſtus mediāte ſapore: ſm ꝗ̊ nālē itelligētiā ſapor ꝑus imutaret neruū q̄ꝫ humiditas que eſt fundamētuꝫ ſaporis: ſic ꝑus itelligimus ꝙ color imutet oculū q̄ꝫ magnitudo que eſt coloris ſubm̄. Nūc aūt nō ſic ſe hꝫ: ſed ille ideꝫ neruus exñs in lingua que eſt fundamētū vtutis tactiue: eſt etiaꝫ fundamētū guſtus: q̄re ſicut in illo neruo ꝑus fundat̃ tactus: ⁊ mediāte tactu fundat̃ guſtus: ſic ꝑfat⁹ neruus ꝑus imutat̃ ab humiditate que eſt qđdā tāgibile: ⁊ mediante ea imutat̃ a ſapore qui eſt quoddā guſtabile. ꝓpter qđ hñ dcm̄ eſt ꝙ ꝑncipiū hꝰ imutationis: vr̃ eſſe potabile.i. humidū. ℂ Eſt aūt diligēter aduertēdū ꝙ hūc ordinē queꝫ aſpicimus in neruo exñte in lingua: qꝛ.ſ. in eo ꝑus fundat̃ tact⁹. ⁊ mediāte eo fundat̃ ⁊ guſtus: aſpicimus etiā in obo exteriori: qꝛ in eo ꝑus fundat̃ humiditas ⁊ mediāte humiditate fundat̃ ⁊ ſapor: pꝫ itaqꝫ veritas q̄ſiti quō potabile humidū eſt hꝰ imutationis ꝑncipiū: ⁊ pꝫ etiā quō hoc taꝫ ex parte obiecti q̄ꝫ etiā organi ſibi ꝓportiōabil̃r correſpōdent. Qđ vō obycīebat̃ de colore ⁊ magnitudine ſolutuꝫ eſt per iam dicta. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Quoniā autem humidum ꝗdē eſt guſtabile: neceſſe ſenſitiuū ipſius: neqꝫ humidū eſſe actu neqꝫ impoſſibile fieri humidum. Patit̃ enim aliquid guſtus a guſtabili: ſcđꝫ ꝙ guſtabile ē. Neceſſariuꝫ eſt ergo humectatū fore qđ poſſibile humectari ſaluatū: non humidū aūt ſenſitiuum guſtatiuum. Com. 104

ℂ Determiat de organo ipſi⁹ guſtus: circa qđ tria facit: ꝑ̊ oſtēdit q̄le dꝫ eē hꝰ organū. ſcđo qđ dixerat ꝓbat per ſignū. 3º. diſtinguit quot ſunt ſpēs guſtabiliū: ſiue quot ſunt ſpēs ſapoꝝ que hñt hꝰ organū imutare. 2ª ibi. (Signum aūt) 3ª ibi. (Spēs aūt). dicit ꝗ̊: qm̄ aūt humidū ꝗdem eſt guſtabile neceſſe eſt ſenſitiuū.i. organū ſenſus ipſi⁹ guſtabilis: neqꝫ humidū eſſe actu: neqꝫ ipoſſibile fieri humidū. nā guſtus aliqd patit̃ a guſtabili ſm ꝙ eſt guſtabile: ⁊ ꝗa patiēs in fine eſt ſil̃e: in ꝑnº aūt dum ſaluat̃ in ſui ꝯſiſtētia eſt diſſil̃e: necīū eſt ꝗ̊ organū guſtus ꝙ poſſibile eſt humectari poſtq̄ꝫ iam paſſum eſt humectatū fore: ſꝫ guſtatiuū ſenſitiuū.i. organū guſtus ſaluatū in ſui ꝯſiſtētia: vt hñ ꝑcipiat ſapores: nō humidū aūt oꝫ eſſe. ℂ Notāduꝫ aūt ꝙ ſicut aer cōnaturalis nob̃ hꝫ ſemꝑ quēdā ſuū motū ꝗ motus eſt differēs ab oīb⁹ motib⁹ exteriorib⁹ vt poſſit oēs illos mot⁹ exteriores recipe ſic ligua hꝫ quādā ſuā humiditatē annexā: ſꝫ illa humiditas eſt differēs ab oīb⁹ alys ſaporib⁹ vt poſſit oēs alios ſapores ꝑcipe: oꝫ.n. organū guſt⁹ eſſe ſaluatū in hac ꝯſiſtentia: ⁊ non eſſe ifectū ſapore aliq̊: qꝛ ſi inficeret̃ ſapore aliquo ſapor ille impediret ne poſſꝫ alios ſapores recipe. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Signū aūt neqꝫ ſiccā exiſtētē linguā ſentire: neqꝫ multū humidā. Hic.n. tactus fit primi humidi: ſicut cum aliqs qui añ guſtauit fortē humorem guſtet alterū: ⁊ vt laborantib⁹ amara oīa videntur: ꝓpter id ꝙ lingua plena huiuſmodi humiditate ſentit.

ℂ Qđ dixerat manifeſtat ꝑ ſignū. ꝯtiuet̃ aūt ſic. hñ dcm̄ ē ꝙ organū guſt⁹ nō dꝫ eſſe actu humidū.i. actu ifectū aliq̊ ſapore: ⁊ etiā debet eſſe tale ꝙ de facili poſſit humectari: qꝛ de ſe dꝫ hr̃e humiditatē aliquā: ꝑ quam ſit diſpoſitū vt de facili imutet̃ a ſapore: ſignū aūt hꝰ: ꝙ ſic ſit eſt: qꝛ non ꝯtigit ſentire liguā exñtē ſiccā: neqꝫ multū humidā. H.n. tact⁹ fit ꝑmi humidi. nā cū aliqs hꝫ linguā valde humidā .i. valde ifectā aliq̊ ſapore ꝗcꝗd poſtea tāgit ꝑ liguā ſapit ſibi de ꝑ̊ humido.i. de ꝑ̊ ſapore quo eſt ifecta: ſic cuꝫ aliqs guſtauit fortē humorē.i. ſaporē: guſtet aūt alteꝝ ſaporē ſapiet ſibi ſapor vltim⁹ de ſapore ꝑmo: ⁊ vt patet laborantibus omnia vident̃ amara: ſentiūt.n. omnia amara eſſe ꝓpter id qđ eoꝝ ligua eſt plena ⁊ ifecta hꝰ hūiditate cole-

UVA. BHSC. IyR_077_1

rica. ¶ Notādū aūt ꝙ qa liguā oꝛ hr̄e aliq̄ humiditatē.
vt de facili imutet̄ a ſapoꝛe: ideo vt cōmēta. ait: natura pa
rauit ſaliuā i oꝛe ⁊ pparauit inſt̄a ad ꝯgregādū hꝯ ſaliuā
⁊ hūiditatē vt mediāte ea guſtarent̄ ſicca. ¶ Deiñ cū dic̄.

Cõ.105 ¶ Spēs aūt humoꝝ ſic̄ ⁊ in coloꝛibus: ſimpli
ces: qdē ꝯtrarie ſunt ſicut dulce ⁊ amaꝝ. Ha
bito aūt ſunt cū hac quidē pingue: cū illa vo ſa
litū: media aūt hoꝝ erit acre: ⁊ auſteꝝ: ⁊ ponti
cum: ⁊ acutum: fere enim he vident̄ eē humo
rum drie. Quare guſtatiuū eſt potētia huiuſ
modi: guſtabile aūt eſt factiuū actu huius.

¶ Diſtiguit ſpēs ſapoꝝ imutātes oꝛganū guſtus. d. ꝙ ſpēs
āt hūoꝝ. i. ſapoꝝ ſumūt̄: ſic̄ ⁊ i coloꝛib⁹: qꝛ ſic̄ coloꝛes qdā
ſūt ſimplices qdā medij: ſic ⁊ ſapoꝛes: ſꝫ ſimplices qdē ſa
poꝛes ſūt. i. ſe hn̄t ꝯrie: ſic̄ dulce ⁊ amaꝝ: hito aūt. i. ꝯn̄r ſūt
cū hac qdē. i. cū dulcedine pingue: cū illa vo. i. cū amaritu
dine ſalitū. nā pinguis ſapoꝛ eſt annexus dulci: ſalit⁹ vo eſt
annexus. i. ppinquus amaro: media autē hoꝝ ſapoꝝ ſunt
acre ⁊ auſteꝝ ⁊ ponticū ⁊ acutū: ⁊ ſubdit ꝙ fere. n. he vn̄r
eſſe drie humoꝛū. i. ſapoꝝ: ⁊ qꝛ tales ſunt ſapoꝛes: ꝯcludit
dicēs: quare guſtatiuuꝫ. i. oꝛganū guſtus eſt potentia hꝯ. i.
potētia ad hꝯ ſapoꝛes: guſtabile aūt eſt factiuū actu hꝯ. i.
actu eſt imutatiuuꝫ oꝛgani guſtus. eſt. n. guſtabile tale in
actu: quale oꝛganū guſtus eſt in potētia. ¶ Notādū autē
ꝙ ſemp patiēs eſt tale in potētia: q̄le eſt agēs in actu: ⁊ qa
oꝛganū guſtus patit̄ a guſtabili tanq̄ ab obo: opꝫ ꝙ oꝛga
nū guſtus ſit potētia hꝯ. guſtabile vo ſit hꝯ actu factiuuꝫ.
¶ Notandū etiā ꝙ ſpēs enumerate ſapoꝝ poſſunt redu
ci ad ſeptē: qꝛ auſterū ⁊ acre quodāmodo idē nominant.
erūt itaq̄ he ſeptē ſpēs ſapoꝝ: videlꝫ dulce: amaꝝ: pigue:
ſalitū: acre: ponticū: ⁊ acutū: ſufficiētia aūt harū ſeptē ſpe
cieruꝫ ſic pōt accipi: qꝛ oīs ſapoꝛ eſt extremus vl̓ medius.
ſi extremus ſic ſunt duo ſapoꝛes: amarus ⁊ dulcis: ſi autē
ſit medius: vel hoc eſt per eque diſtantiā: ⁊ ſic eſt acut⁹ ſa
poꝛ: qui quodāmodo videt̄ equal̓r diſtare ab amaro ⁊ dul
ci: ſi aūt non ſit per eque diſtātiā: tūc ſapoꝛ ille vel eſt iter
acutū ⁊ dulce: vel inter acutū ⁊ amarū: ſi iter acutū ⁊ dul
ce: vel magis appꝛopinquat dulci: ⁊ tūc eſt pinguis ſapoꝛ:
vl̓ magis appꝛopinquat acuto: ⁊ tunc eſt acer ſapoꝛ: ſi aūt
ſit iter acutuꝫ ⁊ amaꝝ: vel magis appꝛopinquat amaro: ⁊
Cõ.106 tūc eſt ſalit⁹ ſapoꝛ: vel magis acuto: ⁊ tūc eſt ponticus.

DE tangibili aūt ⁊ tactu eadem ratio.
Si enim tactus non eſt vnus ſenſus:
ſed plures: neceſſariū eſt ⁊ tangibilia
ſenſibilia plura eſſe.

¶ Poſtq̄ ph̄s determiauit de alijs ſenſibilib⁹. hic vltimo
determinat de ipſo tangibili: eo ꝙ ſenſus tactus inter oēs
alios materialioꝛ exiſtat. Diuidit̄ autem hec pars in tres
partes. ſm̄ ꝙ circa ipm̄ tāgere eſt tria conſiderare: videlꝫ
oꝛganū mediuꝫ ⁊ ſubiectū. pmo ergo determinat de ipſo
tactu. ſcḋo determinat de ipſo medio. ⁊ tertio de ipſo obo.
2ª ibi. (Dubitabit aūt aliqs). 3ª ibi. (Tangibiles quidez)
circa pmū duo facit: qꝛ pmo ait: eandē rōnē eē de tactu: ⁊
de tangibili. ſecūdo circa ipm̄ tactū mouet q̄ſtiones quaſ
dam ibi. (Habet aūt dubitationē). dicit ergo pmo. ꝙ ea
dem rō eſt de tangibili ⁊ tactu: qꝛ ſi tactus non eſt vnus
ſenſus: ſed plures neceſſariū eſt ⁊ tāgibilia eſſe plura ſen
ſibilia. ¶ Notādū aūt ꝙ ph̄s in his capitulis intēdit de
terminare de ipſis ſenſibilib⁹: qꝛ de ipſis ſenſibus deter
minabit in caplo ſequēti ibi. (Opꝫ aūt vl̓iter de omni ſen
ſu). verū qꝛ non pōt qs bene determiare de ſenſibili: niſi
determinet de ſenſu: ideo in his capitulis multa determi
nata ſunt de ſenſu: ⁊ nos aliqñ i cōtinuādo: vbi determia
bat̄ de viſibili vel de audibili īducebam⁹ ptes ac ſi deter
miaret̄ ibi de ſenſu viſus vl̓ de ſenſu audit⁹: qꝛ de vno ſine
alio dtermiari nō poterat. ¶ Vult g̊ ph̄s in hoc caº deter
minare de tangibili: ſed cū ipſe mouere intēdat qōnē cir
ca tactū: ne videat̄ in hoc mām trāſgredi: ait eandē rōnez
eſſe de tactu ⁊ de tangibili. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Habet aūt dubitationē: vtrū plures ſint: aut
vnus. ¶ Et quidē eſt ſenſitiuū tāgibilis: vtrū Cõ.107
caro: ⁊ in alijs pportionale: aut non. Sed hoc
quidē eſt medium pꝛimū autez ſenſitiuum: ꝙ
aliud quoddam eſt intus.

¶ Mouet quaſdā qōnes circa tactū: circa qḋ duo facit: qꝛ
pmo mouet duas q̄ſtiones circa tactum. ſcḋo exeqtur de
q̄ſtionib⁹ illis ibi. (Ois ⁊ enim ſenſus) dicit ergo: ꝙ habꝫ
aūt dubitationē vtrū tact⁹ ſint pl̓es ſenſus: aut vnus: ⁊ eſt
alia dubitatio: circa tactū qd eſt ſenſitiuuꝫ tāgibilis. i. qd
eſt oꝛganū in ſenſu tact⁹: vtrū caro in habētibus carnem
⁊ in alijs aīalibus non habētib⁹ carnē: vtrū ſit oꝛganū ali
quod pportionale carni: aut nō ſit ita: ſed hec videlꝫ caro
vel pportionale carni eſt mediū in ſenſu tact⁹. pmū autez
ſenſitiuū. i. oꝛganū in hꝯ ſenſu eſt aliqd quidē intra carnē
vt neruus. ¶ Notandū aūt ꝙ ſicut non oīa aīalia habēt
ſanguinē: ſed aliqua hn̄t ſanguinē: aliqua vo hn̄t humoꝛē
loco ſanguis: ſic nō oīa habēt carnē: ſed aliqua habēt loco
carnis: vel aliqd pportionabile carni. Eſt ergo queſtio ph̄i
vtrū caro vel aliqd pportionale carni ſit oꝛganū in ſenſu
tact⁹: vl̓ h̓ nō ſit oꝛganū: ſed mediū: oꝛganū aūt ſit neruus
vl̓ aliqd pportionale neruo: qḋ eſt ītra carnē: vl̓ ītra id qḋ
eſt pportionatū carni. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

¶ Ois etenim ſenſus vnius contrarietatis eſſe
videt̄: vt viſus albi ⁊ nigri: auditus grauis ⁊
acuti: guſtus amari ⁊ dulcis. In tangibili aūt
multe inſunt contrarietates: calidū ⁊ frigidū:
humidum ⁊ ſiccū: durū ⁊ molle: ⁊ alioꝝ que
cunq̄ ſunt huiuſmodi.

¶ Exequit̄ de qōnib⁹ pdictis: circa qḋ tria facit: quia pmo
exequit̄ de qōne pma. ſcḋo de ſecūda. 3º qꝛ non cōplete di
xerat de qōne pma. redit ad declarādū vitatē circa ipſaꝫ.
2ª ibi. (Vtrū aūt ſenſitiuū) 3ª ibi. (Demōſtrat aūt). circa
pmū duo facit: qꝛ pmo oſtēdit ſenſum tact⁹ nō eſſe vnuꝫ.
2º remouet quādā falſam reſpōſionē circa ea que dixerat
ibi. (Hꝫ aūt ſol̓onē) dicit ergo: ꝙ ois eteniꝫ ſenſus videt̄
eſſe vnius ꝯrietatis vt viſus albi ⁊ nigri: auditus grauis ⁊
actui: guſtus amari ⁊ dulcis: in tāgibili aūt multe ſunt cō
trarietates. videlꝫ calidū ⁊ frigidū: humidū: ſiccū: duruꝫ:
molle: ⁊ alioꝝ quecūq̄ ſunt hꝯ differētie tangibiles cuiuſ
modi ſunt graue: leue: aſperū: lene: ⁊ cetera hꝯ. ¶ Notan
dum autez hanc rationē ſic foꝛmandā eſſe. vn⁹ ſenſus eſt
vnius contrarietatis: ſed ſenſus tactus non eſt vnius con
trarietatis: ſed plurium. ergo ſenſus tactus non eſt vnus
ſenſus: ſꝫ plures. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

¶ Hꝫ aūt ſolutionē quandā ad hāc dubitatio Cõ.108.
nem: ⁊ ꝙ in alijs ſenſib⁹ ſunt cōtrarietates plu
res: vt in voce non ſolum acumen ⁊ grauitas:
ſed ⁊ magnitudo ⁊ paruitas ⁊ lenitas ⁊ aſpe
ritas vocis: ⁊ ſimilia alia. Sūt autē circa colo
rem differētie huiuſmodi altere.

¶ Remouet quandam apparentem reſponſionē quoꝛū
dam volentiū ſoluere rōnē tactā dicēs: habet aūt ſol̓onē
quādā ſupple apparētē ad hāc dubitationeꝫ: qꝛ ⁊ in alijs
ſenſibus ſunt pl̓es ꝯrietates vt in voce nō ſolū eſt acumē

UVA. BHSC. IyR_077_1

⁊ grauitas:ſꝫ magnitudo ⁊ paruitas ⁊ lenitas ⁊ aſperitas vocis ⁊ ſiſ̄ia alia:nam ⁊ multas alias differētias poſſemꝰ aſſignare in voce:qꝛ aliqua vox ē clara:aliq̄ obſcura:ſꝫ aūt ⁊ circa colorē differētie altere.i.diuerſe:qꝛ aliqs color ē iꝺtenſus aliqs remiſſus aliqs turpis:aliqs pulcher:poſſent aūt aſſignari aliq̄ modo pl̄es ↄ̄rietates in alys ſenſibꝰ:ſꝫ ꝙ ſit vnū ſubm̄:ſicut ſonus eſt vnuꝫ ſubm̄ auditui:qꝛ oīa que audiunt̄ fundant̄ in ſono ſic tactui eſſe ſubm̄ vnū nō eſt manifeſtū. ¶ Notādū aūt ꝙ lꝫ in alys ſenſibꝰ:poſſumus aſſignare aliquo modo ↄ̄rietates pl̄es:oēs tñ̄ ille cōtrarietates reducunt̄ ad vnū genus:nō tñ̄ ſic eſt in tactu ⁊ ideo lꝫ ꝗlibet alius ſenſus ſit vnus ſenſus:tactꝰ tñ̄ eſt ſenſus pl̄es. ¶ Notandū etiā ꝙ ſubm̄ pōt accipi vel pro mā̄ vel pro gñe.nam ſemꝑ actus cōparat̄ ad mām̄:ſicut ꝑfectio ad ſuū ſuſceptiuū:⁊ qꝛ forma ⁊ vl̄r oīs ꝑfectio habet rōnē actꝰ.mā̄ vͦ ⁊ omne qꝺ ſubycit̄ ꝑfectioni hꝫ rōnē potentie:mā̄ etiā ⁊ omne qꝺ ſubycit̄ ꝑfectiōi hꝫ rōnē aliquo modo ſubiecti. ¶ Rurſuꝫ qꝛ ipſe differētie dicūt actum: genus vͦ dicit ꝗd in potētia:ipſum genus hꝫ rōnē fundamenti reſpectu dr̄iaꝝ:qꝺ ergo hic dr̄ ꝙ ea que ſunt obiecta auditꝰ habēt vnū ſubm̄:ſed tactui nō cōpetit ſubiectū vnū ſm̄ cōmētatoreꝫ:⁊ ſm̄ themiſtium ibi ſubm̄ accipit̄ pro genere. Uult.n.ph̄us ſm̄ eos ꝙ ↄ̄rietates alioꝝ ſenſuum reducunt̄ ad vnū ſubm̄.i.ad vnū genus:ſed nō contrarietates tactus.

Dubitaret forte aliqs.vtrum tactꝰ ſit ſenſus vnus:⁊ videt̄ ꝙ ſic:qꝛ ſi nō eēt ſenſus vnꝰ:nō eēnt ꝗnqꝫ ſenſus tm̄:ſed ſex. ¶ In ↄ̄riū eſt cōmētator ⁊ ph̄s qui dicūt ſenſum tactꝰ nō eſſe ſenſuꝫ vnū:ſed pl̄es. ¶ Dicēdū ꝙ ſm̄ cōmētatorē ſonus dr̄ vniuoce de modis ſonoꝝ ⁊ color de modis coloꝝ:ſed ↄ̄ria tactus nō vident̄ habere genus qꝺ dicat̄ de eis niſi equoce: quale eſt qꝺ dr̄ de calido ⁊ frigido ⁊ graui ⁊ leui: qꝺ nō dr̄ niſi pure equoce.vult ergo cōmentator:ꝙ qꝛ ſonus dr̄ de differētys ſonoꝝ vniuoce:⁊ ſapor de differētys ſapoꝝ vniuoce:in tactu aūt nō ſic:qꝛ nō iuenit̄ aliꝗd qꝺ dicat̄ vniuoce de differētys tāgibiliū:iō tactꝰ ñ eſt ſenſus vnus:ſꝫ hec rō Cōmen.magnā videt̄ hr̄e calūniā:qꝛ vniuocatio vera non repit̄ niſi i ſpecie ſpālīſſima.ſi g̊ reqreret̄ vniuocatio ad vnitatē ſenſus viſus oporteret dare tot ſſus quot eēnt ſpēs coloꝝ:⁊ tot ſenſus guſtus:quot eēnt ſpēs ſapoꝝ:nullus g̊ ſenſus eſſet vere vnus. ¶ Ideo ſciēdum ꝙ equoca ſunt que ſm̄ vnū nomē hñt rōnē diuerſam.vniuoca vͦ q̄ ſm̄ vnū nomē hñt rōnē vnā:ſed iſta vna rō ꝗ̄tuꝫ ad pñs ſpectat dupl̄r pōt accipi:vel ſm̄ ꝑ̄dicationē:vel ſm̄ imutationē ſenſus:ſiue ſm̄ imutationeꝫ organi:ſi loq̄mur de vna rōne ꝗ̄tū ad ꝑ̄dicationeꝫ:ſic nō eſt vniuocatio niſi in ſpecie ſpālīſſima:vt ꝓbat̄ in.7°.phy.⁊ etiā vt habet̄ circa finē ſcd̄i poſte.vbi dr̄ ꝙ latēt multe equocatiōes in vl̄ibꝰ .i.in generibꝰ:ſꝫ ſi loq̄mur de vna rōne ꝗ̄tū ad imutationem organi:ſiue ꝗ̄tū ad imutationē ſenſus:ſic nō ſolum pōt eſſe vniuocatio in eodē genere:ſꝫ etiā in diuerſis generibus:imo iſto modo quodāmō eſt vniuocatio in oībꝰ ꝑ̄dicamētis vt viſus eſt vnus ſenſus:qꝛ licꝫ ꝑcipiat diuerſas ſpēs viſibiliū:tñ̄ ꝑcipit eas ſub vna rōne:vt inꝗ̄tū aliquo mō ꝑticipāt nām̄ lucis:vt diffuſius declaratū eſt in.c.de viſu.oīa itaqꝫ viſibilia hñt quādā vniuocationem nō ſm̄ ꝑ̄dicationē:qꝛ hoc eſt ſolū in ſpē ſpālīſſima:ſed ſꝫ imutationē ſenſus viſus:qꝛ oīa viſibilia imutant hꝰ ſenſum ſub vna rōne formali:ſm̄ hūc aūt modū nō ſolū oīa ob̄a alicuius ſenſus ꝑticularis hñt vniuocationē quādaꝫ:ſed ēt oīa ob̄a oiuꝫ ſenſuū particulariū hñt quandā vniuocationeꝫ vt cōparant̄ ad ſenſuꝫ cōem:qꝛ oīa hꝰ ob̄a imutant cōem ſenſuꝫ ſub vna rōne formali:imo hoc mō ꝓcedēdo oīa ꝑ̄dicamēta hñt aliquā vniuocationē vt cōparant̄ ad intellectū:qꝛ oīa ſunt obiecta eius ꝓut in eis repit̄ rō ꝗditatis: diximus enī oīa ꝑ̄dicamēta hēre aliquā vniuocationē:qꝛ etiā ſm̄ hunc modū non eſt in eis recta vniuocatio:qꝛ rō ꝗditatis nō repit̄ vniformiter in oībꝰ ꝑ̄dicamētis:nec itellectus fert̄ vniformiter in oīa ꝑ̄dicamēta. Si itaqꝫ ꝑ iam dicta in tm̄ declaratū ꝙ vniuocatio ꝗ̄tū ad imutationeꝫ organi vel potētie nō ſolū pōt repiri in vno genere:ſꝫ etiā in diuerſis geneꝛibꝰ. ¶ Aduertēdū tñ̄ ꝙ aliꝗd ſufficit ad diuerſificādū potētiā iferiorē qꝺ nō ſuffic̄ ad diuerſificādū ſuꝑiorē:aliq̄ g̊ vniuocatio reqrit̄ i potētia iferiori que nō reqrit̄ in ſuꝑiori. Nam diuerſe ↄ̄rietates vt ↄ̄rietates oīum ſenſibiliū ꝑticulariū vt tactū eſt:habēt quandā vniuocationē:vt cōparant̄ ad ſenſum cōem:qꝛ ſub vna rōne imutāt ipm̄.ſed ꝑticularis ſenſus:qꝛ ſub vna ꝑticulari rōne imutat̄ ab ob̄o:oꝫ ꝙ vnus talis ſenſus ſit vnius ↄ̄rietatis:vel ſi eſt pluriū ↄ̄rietatum:oꝫ ꝙ vna illaꝝ reducat̄ ad aliā:⁊ qꝛ cal̄m fridū:humidū:⁊ ſiccū:ſunt pl̄es ↄ̄rietates ⁊ ēt vna ꝓprie nō reducit̄ ad aliā he pl̄es ↄ̄rietates ad vnū ſenſum ꝑticularē ꝑtinere nō pñt:tactꝰ itaqꝫ nō eſt vnꝰ ſenſus:ſed pl̄es:argumētū aūt in cōtrariū infra ſoluet̄.

Alterius forte dubitaret aliqs:vtrū ſenſus tactus cū ſit pl̄es ſenſus fundet̄ i vno organo. ¶ Dicēdū ꝙ vt cōiter ponit̄ ⁊ vt tactū ē i qōne ꝑ̄miſſa:⁊ vt ſonat lr̄a ph̄i vnitas ſſus ꝑticularis accipiēda eſt ex vnitate ↄ̄rietatis:vnitas aūt ↄ̄rietatis pōt accipi ex vnitate ſubiecti:ſubm̄ autē ↄ̄rietatis ſumi pōt pro ipſo genere:nam vt patebit per cōmētatorē ⁊ themiſtiū ipſuꝫ genus pōt dici ſubꝫ ↄ̄riaꝝ dr̄iaꝝ. Rurſuꝫ ſubm̄ ↄ̄rietatū pōt dici ipſa ſub̄a vel ipm̄ corpus in quo quodāmō fundant̄ oēs tales ↄ̄rietates:cal̄m g̊ ⁊ fridū:⁊ hūidū ⁊ ſiccum formal̄r nō ſunt vna ↄ̄rietas:qꝛ nō reducunt̄ ad vnū genꝰ ꝓximū:māl̄r tñ̄ hñt quādā vnitatem:qꝛ oēs pñt fundari quodāmodo in vno corꝑe.nā ipm̄ corpꝰ mixtum:qꝛ nō eſt excellēter cal̄m:nec excellēter fridum aliꝗd ꝑticipat de vtroqꝫ. Rurſus qꝛ nō eſt excellēter humidū:nec excellēter ſiccū:aliꝗd ꝑticipat de vtroqꝫ.g̊ iſte ↄ̄rietates nō ſunt formal̄r vnum:ſed māl̄r:⁊ qꝛ ſm̄ ea que videmus in ob̄o ꝺ̄bemus loq̄ de ſenſu:ſenſus tactꝰ nō eſt vnus formal̄r:qꝛ ſunt diuerſe potētie ſenſitiue:eſt tñ̄ vnꝰ māl̄r:qꝛ he diuerſe potētie fundant̄ in eodē neruo:q̄ eſt organū tactꝰ.debemus.n.imagiari ꝙ ſic̄ eiuſdē ſub̄ti pñt eē pl̄es ꝓꝑetates: ſic in eodē neruo pñt fūdari pl̄es potētie tactiue:ſiue plures ſenſus tactꝰ:ꝑ quoꝝ vnū ꝑcipit̄ cal̄m ⁊ fridū:ꝑ alium vͦ humidū ⁊ ſiccū:ad has aūt ↄ̄rietates reduci hñt ↄ̄rietates alie. Cōmētator tñ̄ vr̄ velle ꝙ pl̄es ſenſus tactꝰ reqrant pl̄a organa:ꝙ ſic itelligēdū eſt:qꝛ ꝗ̄uis i eodē neruo fūdet̄ ſenſus tactꝰ q̄ eſt diſcretiuus cal̄i ⁊ fridi:⁊ ſenſus tactus qui eſt diſcretiuus humidi ⁊ ſicci:ille tñ̄ neruus ſic ⁊ ſic acceptꝰ quodāmō eſt plura organa:et hꝫ vim plurium qꝛ aliter accipit̄ vt eſt fundamentū vnius ſenſus:⁊ aliter vt eſt fundamentum alterius.

Alterius forte dubitaret aliqs.vtꝝ oēs ↄ̄rietates tactꝰ reducant̄ ad cal̄m ⁊ fridū:humidū ⁊ ſiccū:⁊ vr̄ ꝙ nō:qꝛ graue ⁊ leue:aſpeꝝ ⁊ lene:nō vñr reduci ad ↄ̄rietates iſtas. ¶ Dōꝫ ꝙ ſenſus nō ſolum ꝑcipit ſenſibilia ꝓp̄a:ſed ēt cōia. Cū g̊ dicimꝰ ꝙ ea que ſunt ob̄a vnius ſenſus reducunt̄ ad ↄ̄rietatē vnā:itelligēdū eſt de ob̄tis ꝓprys. Nā vt themiſtius vult:auditꝰ ꝑcipit acutū ⁊ graue tanq̄ꝫ ob̄a ꝓp̄a:ſꝫ magnū ⁊ ꝑuū tanq̄ꝫ ob̄a cōia.oēs g̊ dr̄ie tāgibiles q̄ nō reducunt̄ ad ob̄a cōia pñt reduci ad cal̄m ⁊ fridū:humidū ⁊ ſiccū.nā graue ⁊ leue ꝑcipit tactꝰ mediāte motu.vt id qꝺ velocius deorſum tendit iudicat tactꝰ graue.qꝺ vͦ tardius leue :vt cōmētator ait:aſperuꝫ vͦ ⁊ lene vident̄ ad ſitū vel ad figurā ꝑtinere.nam alterius figure eſt aſperū:vbi vna ꝑs ſuꝑeminet alteri:⁊ alterius lene:vbi ꝑtes equal̄r ſituant̄.motꝰ autē ⁊ figura non ſunt ſenſibilia ꝓpria:ſed cōmunia.

UVA. BHSC. IyR_077_1

Alterius forte dubitaret aliqs cuꝫ ſenſus tact⁹ ſit ſenſus plꝫes: vtrū debeat dici eſſe ſex ſenſus: ⁊ vr̄ ꝙ ſic per rōnē ſupius factā. ¶ In ɔ̄riū aūt eſt: qꝛ vt īfra dicet̄ nō eſt ſenſus p̄ter qnqꝫ. ¶ Dōꝫ ꝙ ſupra dicebant̄ eē q̄tuor gn̄a aīatoꝝ. vꝫ. vegetatiuū ſenſitiuū ⁊ ſm locū motiuū ⁊ ītellectiuū: ⁊ tn̄ dicebant̄ eē qnqꝫ gn̄a potētiaꝝ. videlꝫ ſenſitiuū vegetatiuū appetitiuū ſm locū motiuū ⁊ ītellectiuū. appetitiuū ḡ ē diſticta potētia ab oīb⁹ alijs: nō tn̄ facit diſtinctū gradū aīatoꝝ: qꝛ nunqꝫ ſepat̄ a ſenſitiuo: nec ſenſitiuū ab ipſo: ſic ⁊ in ꝓpoſito: qꝛ ī illo eodē neruo in quo fundat̄ ſenſus per quē diſcernim⁹ calm̄ ⁊ fridū: fundat̄ etiā ſenſus ille per quē diſcernimus humidū ⁊ ſiccū: ⁊ alias differētias tāgibles: ⁊ qꝛ he nunqꝫ ſepant̄ abīuicem nō ɔſtituūt gradū vt dicant̄ eſſe ſex ſenſus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed ꝙ ſit vnum ſubiectum: ſicut auditui ſo-
Cõ.109 nus: ſic tactui non eſt manifeſtum. ¶ Utrum autē eſt ſenſitiuū intus: an non: ſed mox caro: nullum videt̄ eſſe ſignū fieri ſenſuꝫ ſimul cum tactu: ⁊ eni nūc ſi aliqs circa carnē extēderit vt pellē hymē faciēs: ſimiliter ſenſum mox tactū inſinuat: ⁊ tamē conſtat ꝙ non eſt in hoc ſenſitiuum. Si autem ⁊ connaturale fuerit citius vtiqꝫ pertinget ſenſus.

¶ Exeqtur de 2ª q̄ōne: vtrū caro ſit organū in ſenſu tactus circa qd̄ tria facit: qꝛ p̄ remouet quādaꝫ cauilloſam obiectionē. ſcd̄o ex dictis ɔcludit qd facit difficultatē in ꝓpoſito. 3° determiat v̄itatē circa q̄ſita. 2ª ibi (Propter qd̄ talis pars). 3ª ibi. (Ex aere qdē) dicit ḡ: ꝙ vtrū aūt ſenſitiuū. i. organū ſenſus tact⁹ eſt ītus: vt neruus: aut nō eſt ītus: ſed mox caro eſt tale organū nullū vr̄ eſſe ſignū: qꝛ videmus fieri ſenſum cū tactu ſil'r cū carne: nō. n. ex eo ꝙ caro ſtatī tāgibile ſentit eſt ſignum ſufficiens ꝙ caro ſit organuꝫ in tali ſenſu: qꝛ ſi nūc aliqs circa carnē extēderit faciens hymen. i. faciēs coopimētū vel vt hꝫ alia lr̄a extēderit pellē circa carnē ſil'r īſinuat mox fieri ſenſuꝫ tact⁹ cū illa pelle. ⁊ tn̄ ɔſtat ꝙ ſenſitiuū. i. organū ſenſus tact⁹ nō eſt in h̄. i. in hꝰ pelle: ſi aūt hꝰ coopimētū de pelle ɔnāle fuerit citius vtiqꝫ ꝑtingit ſenſus per ɔtactū ad hꝰ pellē: ⁊ tn̄ ɔſtat ꝙ in pelle illa etiā ſi eēt nobis ɔiūcta nāliter nō eſſet organuꝫ ſenſus tact⁹. ¶ Notādū ḡ ꝙ q̄tūcūqꝫ caro ſit nobis ɔiūcta nāliter: ⁊ q̄tūcūqꝫ ſtatim carne tacta fiat ſenſus tact⁹: nō tn̄ eſt bonū argumētū ꝙ caro nō ſit mediū in tali ſenſu. ¶ Notādū etiā ꝙ nō ſolū nō eſt bonū argumētū. tāgibile poſituꝫ ſupra carnē ſtatim facit ſenſum: ḡ caro eſt organū in ſenſu tact⁹: ſed eſt argumētū in cōtrariū: qꝛ ſenſibile poſitum ſupra ſenſum nullū facit ſenſum mediuꝫ: eſt enim illud qd̄ īmediate ɔiungit̄ obo nō organū: caro ergo ſupra quā poſitū tāgibile ſtatim facit ſenſuꝫ eſt mediū in ſenſu tactus: ſed nō organum. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ.110. ¶ Propter qd̄ talis pars corporis videt̄ ſic ſe hēre: ſicut ſi circulariter nobis apt⁹ natus eſſet aer. Uideremur eni vno quodā ſentire: ⁊ ſonū ⁊ odorē: ⁊ colorē: ⁊ vnus qdē ſenſus eſſet auditus: viſus ⁊ olfatus. Nūc aūt qm̄ determia-
Cõ.111. tum eſt per qd̄ fiunt motus: manifeſte ſunt p̄dicta ſenſitiua altera eē. ¶ In tactu aūt hoc qdem nūc immanifeſtū eſt.

¶ Concludit ex dictis qd facit difficultatē in ꝓpoſito. d. ꝙ ꝑꝑ qd̄ tal' ꝑs corpis q̄lis eſt caro vr̄ ſic ſe hr̄e ſic ſi aer circulariter. i. q nos circūſtat: ⁊ q eſt circa nos nob̄ eēt apt⁹ nat⁹. i. eſſet nobis nāliter adaptat⁹ vel nāliter ɔiūct⁹: qꝛ ſi hoc eēt videremur vno quodā organo ſentire ⁊ ſonū ⁊ odorē ⁊ colorē: ⁊ hoc poſito vnus qdē ſenſus eē videret̄ audit⁹ ⁊ viſus ⁊ olfat⁹: nūc aūt qm̄ determiatū eſt. i. diſtictum ē hꝰ corpus aereū a nobis: per qd̄ corp⁹ fiūt hꝰ motus. manifeſta ſunt p̄dicta ſenſitiua eſſe altera. i. diuerſa ⁊ diſticta: in tactu aūt hoc qdē nūc īmanifeſtū eſt. ¶ Notādū aūt ꝙ ſi aer qui eſt medium in auditu: ⁊ viſu ⁊ odoratu eſſet nobis nāliter ɔiūctus: forte crederemus ꝙ ipſe aer eēt organuꝫ in his ſenſib⁹: ⁊ qꝛ vnū eſſet organū: crederemus hos ſenſus eſſe vnū ⁊ idē. verū qꝛ aer eſt diſtinct⁹ a nobis: ⁊ nō eſt ɔiūctus nobis nāliter: ſtatim cognoſcimus ꝙ aer pōt eſſe mediū in his ſenſib⁹: ſed nō organū: caro aūt qꝛ eſt nobis ɔiūcta nāliter: īmanifeſtū eſt nūc ſic ſe hn̄te negocio: vtꝝ hoc. i. caro ſit in ſenſu tact⁹ mediū vel organū: difficultatē ḡ fac̄ ī ꝓpoſito nālis ɔiūctio quā hēm⁹ ad carnē. ¶ Notādū etiā ꝙ excellētie aliorū ſſibiliū corrūpūt ſenſuꝫ: ſꝫ excellentie dr̄iaꝝ tangibiliū corrūpūt animal ⁊ tollūt vitā. nā ex nimio calido: ⁊ ex nimio frido tollit̄ aīalis vita: ⁊ qꝛ ſic eſt īgeniauit nā vt per totū corpus diffunderet̄ ſenſus tact⁹: ita ꝙ q̄libet pars corporis ſentiēs ꝑ hūc ſenſum poſſet fugere nociua ⁊ corruptiua. nā ſi in pede: vel in aliqua alia ꝑte corporis nō eſſet ſenſus tact⁹ poſſet comburi pes aīalis vel alia pars: ⁊ tn̄ animal nō doleret: ita ꝙ ſm hūc modū aīal nō poſſet cōpetenter fugere nociua ⁊ corruptiua. ¶ Notādū etiā ꝙ ad hoc ꝙ aīal eēt ꝓmptū ad fugiēdum nociua ⁊ corruptiua nō ſolū īgeniauit natura vt vigeret tact⁹ in omni ꝑte corpis: ſed etiā voluit ꝙ mediū in h̄ ſenſu eēt nobis nāl'r ɔiūctū vt melius ⁊ efficacius ſentiremus nociua ⁊ corruptiua. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Ex aere quideꝫ enim: aut aqua īpoſſibile eſt cōſtare animatū corpus: opꝫ enim firmū eſſe. Relinquit̄ aūt mixtum ex terra: ⁊ ex his eſſe. vt vl'r caro: ⁊ ꝓportionale. Quare neceſſariū eſt ⁊ corpus eē mediū tactui: aptū natū per qd̄ fiant ſenſus cum ſint plures.

¶ Determiat v̄itatē circa q̄ſita: ſuppleat̄ aūt ſic lr̄a: qꝛ excellētie dr̄iaꝝ tāgibiliū corrūpūt aīal: vt h̄ corruptiua melius poſſemus cognoſcere īgeniauit nā vt mediū in tactu eēt aliqd nāl'r ɔiūctū nob̄ ⁊ eēt ꝑs corpis nr̄i: ſꝫ ex aere qdē. n. aut aq̄ īpoſ'e eſt ɔſtare aīatū corp⁹. nā opꝫ firmū eſſe aīatū corp⁹. aer aūt ⁊ aq̄ nō ſunt firma: nec ſunt bn̄ terminabilia termīo ꝓꝑo: relinqt̄ ḡ ꝙ mixtū ex terra: ⁊ ex his. ſ. ex aere: ⁊ aq̄ eſſe illud ex quo ɔſtat aīatū corp⁹: ⁊ qꝛ vl'r videt̄ tale eē caro: ⁊ ꝓportiōale carni: q̄ ſunt ꝑs corpis aīati. talia ḡ debēt eē mediū in tactu: q̄re corp⁹ qd̄ eſt mediū tactui neciū eſt eſſe aptū natū. i. nāl'r adaptatū ꝑ qd̄ corpus fiāt ſenſus tact⁹: ⁊ dicit ſenſus ī plurali cū ſint plꝫes ſenſus tactus. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

¶ Demonſtrat aūt ꝙ plures ſint qui in lingua Cõ.112
tactus. Oia. n. tangibilia ſentit lingua: ſm eandem partem ⁊ humorē. Si qdē igit̄ ⁊ alia caro ſentiret humorē videret̄ vnus ⁊ idē eē ſenſus guſtus ⁊ tactus. nūc autem ſunt duo ꝓpter id quod non conuertitur.

¶ Redit ſupra q̄ōneꝫ p̄mā ad oñdēdū ꝙ ſint plꝫes ſenſus tact⁹. d. demr̄at aūt ꝙ plꝫes ſunt ipſi tact⁹ q ſunt ī ligua. nā oīa tāgibilia ſentit aīal ſm eādē ꝑtē vt ſm liguā ⁊ hūorē: ⁊ ſaporē ſentit ſm ꝑtē illā: ſiqdē igr̄ ⁊ alia caro ſentiret humorē. i. ſaporē videret̄ vn⁹ ⁊ idē eē ſenſus guſt⁹ ⁊ tact⁹: nūc aūt ſūt duo. i. vr̄ eē duo: ꝓpter id qd̄ non ɔuertit̄. nā ſm oēꝫ illā ꝑtē ſꝫ quā aīal ſentit guſtabilia ſentit ⁊ tāgibilia. ſꝫ nō ɔuertit̄: tūc eſt ſupplēda rō ꝙ ſi in ipſa ligua iudicamus tactū eē differētē a guſtu ꝑꝑ dr̄iaꝫ oboꝝ ī alijs ꝑtib⁹

UVA. BHSC. IyR_077_1

coꝛpoꝛis debem⁹ iudicare diuerſitatē in ſenſu tact⁹ ꝓpter
dr̄iaꝫ tāgibiliū. ¶ Notādū aūt formādā ſic eē rōnē iſtā.
nam ꝙ non ſit guſtus vbicūqꝫ eſt tact⁹ facit ꝙ guſtus vr̄
eſſe alius a tactu: ſꝫ cauſa q̄re guſtus eſt alius a tactu eſt:
qꝛ ꝯrietas guſtabiliū ē alia a ꝯrietate tāgibiliū: ſed cū īter
ipſa tāgibilia ſit dare plēs ꝯrietates oꝫ ſenſuꝫ tact⁹ eē plu-
res ſenſus. Notadū aūt ꝙ guſtus nō eſt in oī ꝑte aīalis: ſꝫ
tact⁹ ꝛ guſtus nō ꝯuertit̄ cū tactu: qꝛ qualitates tāgibiles
ſunt q̄litates elemētoꝝ ex qb⁹ ꝯſtat coꝛp⁹ aīalis ꝛ ſunt de
ꝯſiſtētia coꝛpis aīalis: ſapoꝛes aūt vt cōiter ponit̄ nō ſic ſe
hn̄t vbiqꝫ. eſt ḡ tact⁹ aīalis in aīali: ꝓpter has q̄litates tan
gibiles que ſunt q̄litates elemētoꝝ ꝯtinētiū aīal: nō autē
vbiqꝫ eſt guſtus vt eſt per habita manifeſtum.

Cō. .iiȝ. **Dubitabit autem aliquis: ſi omne coꝛ
pus ꝓfunduꝫ habet: hec aūt eſt tertia
magnitudo: quoꝝ aūt coꝛpoꝝ mediū
eſt aliquod coꝛpus: non cōtingit ipſa
adiuicē ſe tāgere: humidū aūt non eſt ſine coꝛ-
poꝛe: neqꝫ humectū: ſed neceſſe eſt aquaꝫ eſſe:
aut habere aquā: que ꝟo tangūt ſe adinuicem
in aqua niſi ſicca extrema ſint neceſſe eſt aqua
habere mediū: quo repleta ſunt vltima: ſi autē
hoc eſt verum: impoſſibile eſt tangere aliquid
aliud in aqua.**

¶ Poſtq̄ꝫ ph̄s determiauit de ipſo tactu oñdēs an ſit vn⁹
ſenſus vel plēs: ꝛ oñdēs an caro ſit oꝛganum in tali ſenſu.
In ꝑte iſta qꝛ mētionē fecerat de eo qð eſt mediū ī tactu
determiat de hꝯ medio. ¶ Ad cui⁹ euidētiaꝫ ſciēdū ꝙ ad
tactū ꝯcurrit duplex mediū: vnū qð ē nobis adnatū: ꝛ qð
eſt mediū ꝑ ſe ꝛ cāle vt caro: alið aūt qð eſt ex̄neū: ꝛ qð nō
eſt mediū cāle: ſꝫ q̄ſi ꝑ accn̄s: duo ḡ facit: qꝛ p̊ determinat
de medio ex̄neo. z° de medio adnato ibi. (Oīo aūt vr̄ ca-
ro) circa p̄mū duo fac̄: qꝛ p̊ ꝓbat ꝙ ad tactuꝫ ꝯcurrit me-
diū ex̄neū. z° ex ħ ꝯparat tactū ad alios ſenſus ibi. (Utꝝ
igit̄ oīuꝫ) circa p̄mū duo facit: qꝛ p̊ oſtēdit ꝙ ſe tāgētiū in
aq̄ ītercidit ibi mediū ex̄neū qð eſt aq̄. z°. ꝓbat ħ ideꝫ de
coꝛpib⁹ ſe tāgētib⁹ in aere ibi. (Eodē aūt modo). dic̄ ḡ: du
bitabit aūt aliqs ſuꝑ. circa tactū ſi fiat mediāte coꝛꝑe ali-
quo ex̄neo: ad qð declarādū: ſubdit ꝙ ſi oē coꝛp⁹ hꝫ ꝓfun-
dū: hoc aūt. i. ꝓfunduꝫ. eſt 3ª magnitudo. i. 3ª dimēſio: qꝛ ḡ
ſic eſt: q̄ꝝ aūt coꝛpoꝝ eſt mediū aliqð coꝛp⁹ nō ꝯtingit ip̄a
adiuicē ſe tāgere īmediate: ſꝫ oꝫ rōne medy īter ea eē di-
ſtantiā aliquā. coꝛꝑa ḡ ſe tāgētia in aq̄: qꝛ īter ea īterponit̄
humiditas aquea: ꝛ illa humiditas nō eſt ſine coꝛꝑe: oꝫ ꝙ
īter illa coꝛꝑa īterponat̄ aliqð coꝛp⁹. iō ſubdit ꝙ humidū
aūt nō eſt ſine coꝛꝑe: neqꝫ humectū: ſꝫ nec̄e eſt eē aquā vt
id qð ē humidū: aut hr̄e aquā: vt id qð ē humectū: q̄ ꝟo tā-
gunt̄ adinuicē in aq̄: niſi ſint illoꝝ extrema ſicca: nec̄e eſt
aquā hr̄e mediū quo repleta ſint vltima. i. extrema illoꝝ
coꝛpoꝝ: ſi aūt ħ veꝝ ē: īpoſſibile eſt tāgere in aq̄ aliqð alið
coꝛp⁹ ſine coꝛꝑe medio. ¶ Notādum aūt ꝙ foꝛte diceret
aliqs ꝙ coꝛꝑa ſe tāgētia in aq̄: lꝫ īterponat̄ ibi humiditas
aquea: tn̄ illa ita modica eſt ꝙ ſuꝑficies vni⁹ coꝛpis non
diſtat a ſuꝑficie alteri⁹. ꝛ qꝛ īmediate ſe tāgūt ſuperficies
coꝛꝑa illa īmediate iungunt̄: ad hoc aūt repellēdū ait: ꝙ
oē coꝛp⁹ hꝫ ꝓfundū: ꝛ hꝫ ternā dimēſionē. q̄re nō pōt eſſe
ꝙ īter aliq̄ coꝛꝑa īterponat̄ coꝛp⁹ aliqð: ꝛ tn̄ ſuꝑficies illo-
rū coꝛpoꝝ nō diſtēt: ſꝫ īmediate iūgant̄. ¶ Notādū ēt ꝙ
accn̄s nō deſerit ꝓpriū ſubm. humiditas ḡ aquea nō eſt ſi-
ne aq̄: q̄re cū coꝛꝑa exn̄tia in aq̄ ſint humefacta nō pn̄t cō
iungi niſi īter ea īterponat̄ humiditas aquea: ꝛ ꝑ ꝯn̄s īter
ponat̄ ibi aq̄ que eſt coꝛp⁹ aliqð ꝛ nō ꝑmittat illa coꝛpoꝛa
īmediate iūgi. ¶ Notādū ēt ꝙ dr̄ia eſt īter humidū ꝛ hu

mectū. nā humidū eſt illud qð hꝫ humiditatē ꝓpriā: ſꝫ hu
mectū eſt illud qð eſt irroꝛatū humiditate ex̄nea: aq̄ ḡ eſt
humida: ſꝫ coꝛꝑa exn̄tia in aq̄ ſunt humecta: qꝛ vltima et
extrema illoꝝ coꝛpoꝝ ſunt ꝑfuſa humiditate aquea. vult
ḡ ph̄s ꝙ humidū nō eſt ſine coꝛꝑe. humecta ēt nō ſūt ſine
coꝛꝑe: imo humecta hn̄t circa ſe ꝑfuſuꝫ coꝛp⁹ qð eſt humi
dū vt aquā: q̄re ſi ſe tāgāt hūecta īter ea īterponit̄ aqua:
ꝛ ꝑ ꝯn̄s coꝛpus. ¶ Notādū ēt ꝙ coꝛꝑa ſe tāgētia niſi p̄us
ꝯiūgant̄ in aere: ita ꝙ īter iūcturas nō poſſit ītrare aq̄ nō
pn̄t hr̄e extrema ſicca. nam ſi in ipſa aqua ſunt cū ꝯiūgun
tur: oꝫ ꝙ īter extrema eoꝝ īterponat̄ humiditas aque: et
per ꝯn̄s aqua: ideo ph̄s ait. niſi ſicca ſint extrema: hn̄s ꝑ
īpoſſibili ꝙ extrema ſe tangētiū ſint ſicca: ꝛ ſi tn̄ ſe tetige
rint in aqua. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Eodem aūt modo eſt in aere: ſimiliter enim
ſe habet aer ad ea que ſunt ī ipſo: ꝛ aqua ad ea
que ſunt in aqua: latet autem magis nos ſicut
ꝛ que ſunt in aqua animalia: ſi humectum tan
git humectum.**

¶ Qð dixerat de aqua adaptat ad aerē. d. ꝙ eodē āt mō ē
ꝛ in aere: qꝛ ſil'r ſe hꝫ aer ad ea que ſunt in ipſo: ꝛ aqua ad
ea que ſunt in aq̄: latet aūt magis nos de aere: eo ꝙ ſum⁹
in aere ꝯtinue: ſic̄ ꝛ aīalia q̄ ſunt in aq̄ latet ꝙ īter tāgētia
īterponat̄ aq̄: ſꝫ q̄uis ſic lateat: humectū tn̄ tāgit hūectū
ſuꝑ. ī aere ſic̄ in aq̄. ¶ Notādū aūt ꝙ ſic̄ īter ſe tāgētia in
aq̄ īterponit̄ humiditas aquea: ꝛ ꝑ ꝯn̄s aq̄: ſic īter ſe tāgē
tia ī aere īterponit̄ humiditas aerea: ꝛ ꝑ ꝯn̄s aer. nā ſicut
exn̄tia in aq̄ ſunt roꝛata hūiditate aquea: ſic exn̄tia ī aere
ſunt roꝛata humiditate aerea. ¶ Notādū ēt ꝙ magis ꝑci
pimus quō īter ſe tāgētia in aq̄ īterponit̄ hūiditas aq̄a q̄ꝫ
īter ſe tāgētia in aere īterponit̄ humiditas aerea: tū qꝛ ſu-
mus ꝯtinue in aere vt tāgit̄ in lr̄a. tū ēt qꝛ humiditas aq̄a
vt cōiter ponit̄ groſſioꝛ ꝛ māioꝛ eſt q̄ꝫ aerea.

Dubitat aūt hic cōmētatoꝛ: vtꝝ ſemꝑ īter tangēs ꝛ
tactū īterponat̄ hūiditas aerea vl' aquea.
ꝛ vr̄ ꝙ nō: nā ipſa el'ta: vt aer ꝛ aq̄ hn̄t īmutare nr̄ꝫ tactū.
ꝯſtat aūt ꝙ illa īmediate ꝯiūgunt̄ nob: tūc. n. īter coꝛp⁹ tā
gens ꝛ tactū vt īter aerē ꝛ carnen nō interponit̄ aliqð coꝛ
pus ex̄neū. ¶ Ad ħ āt ſoluit Cōmē. ꝙ aīal qð ē īnatū eē ī
aq̄ aut ī aere: nō ſentit aliq̄ꝫ q̄litatē calidi: aut fridi ī eis ſi
fuerit illa el'ta in ſimplicitate ſua: qꝛ loc⁹ eſt nāl'is ꝛ ſil'lo-
cato: ꝛ qꝛ ita eſt: aīal qð eſt aptū natū eē ī aere vel ī aq̄ non
ſentit caloꝛē: aut frigus in aere aut in aq̄ niſi qn̄ cū eis ad-
miſcent̄ coꝛꝑa cal'a: aut frida: illa igit̄ coꝛꝑa: vt ait: ſūt alia
ab aere: ꝛ ab aq̄. eſt ḡ ſol'o cōmētatoꝛis ꝙ aer aut aq̄ ī ſua
ſimplicitate manētia n̄ īmutāt tactū aīaliū exn̄tiū ī ipſis
ſꝫ coꝛꝑa admixta cū eis īmutāt hꝯ tactū: ꝛ tūc planuꝫ ē ꝙ
īter illa coꝛꝑa ꝛ aīalia tāgētia īterponit̄ humiditas aquea
vl' aerea. Ait ēt vlteri⁹ cōmētatoꝛ ꝙ aq̄ pura nō pōt cale-
fieri: ſic̄ nec ignis īfridari. nā eēntiale eſt aq̄ eē fridā: ſicut
igni eē cal'm: ꝛ ſi ꝯtigat vt ait aquā calefieri vel aerē īfri-
dari ħ accit̄ ꝑꝑ coꝛꝑa cal'a aut frida cuꝫ eis admixta. Igr̄
ꝑꝑ v̄ba cōmētatoꝛis p̄mo queremus: vtrū aqua poſſit ca-
lefieri: cū ignis n̄ poſſit īfridari. z° q̄rem⁹: vtrū aīalia exn̄-
tia in aere vel in aqua alterent̄ vel patiant̄ ꝺꝫ qualitates
tangibiles hoꝝ elementoꝝ: videt̄ aūt ꝓpter rōnē iam fa-
ctam ꝙ aqua nō poſſit calefieri: ſicut nec ignis īfridari: qꝛ
ſic friditas īeſt aque ꝑ ſe ꝺm nām: ſicut cal'itas ineſt igni:
ideo cōmētatoꝛ ait ꝙ friditas eſt accn̄s īſeꝑabile aque: ſic̄
ꝛ caloꝛ igni. ¶ Sciēdum ꝙ ꝺm quoſdā aqua in ſua puri-
tate pōt calefieri. nam vt aiunt: poſſibilis eſt trāſmutatio
elementoꝝ. ergo poſſunt amittere qualitates ſuas: ſed ſi
aqua poteſt amittere frigiditatē: poteſt ꝛ calefieri. addūt
autem ꝙ ignis infrigidari non poteſt: qꝛ eſt maxime acti-
uus: ſed ſic reprehendēdo cōmētatoꝛem cuꝫ commenta

UVA. BHSC. IyR_077_1

tore tenemus. ⁊ hoc mō cū ip̄robādo ip̄m approbamus. nā el'ta maxime actiua nō patiunt̄ mixtionē ↄ̄riaʒ: ⁊ pn̄t eſſe pura in aliq̄ ſui parte aer aūt ⁊ aqua: q2 nō ſunt maxime actiua impuritatē quādā ſuſtinere pn̄t. nō g̊ eſſe poſſʒ ꝙ aq̄ appropinq̄ret ſuo ↄ̄rio a quo poſſʒ pati ⁊ remaneret in ſua puritate niſi eēt adeo actiua ꝙ nō pateret̄ mixtionē ↄ̄riam. g̊ ſup eadē radice fundat̄ hec rō cū rōne ↄmētatoris: vel vna hʒ ad aliā reduci. dicamus g̊ cū ↄmētatore ꝙ p ſe ſubm friditatis nō eſt aqua mixta: ſʒ aqua pura ſicut ēt ⁊ alia el'ta in ſua puritate ſunt p ſe ſubm alicui⁹ q̄litatis ſenſibilis. illa g̊ el'ta que nō patiūt̄ mixtionē ↄtrarij nō admittūt ꝓpriā qualitatē. ignis g̊ q2 non patit̄ mixtionez frigidi iſepabiliter ē ↄiunctus calori: aqua vͦ que pati pōt mixtionē calidi vel admixtionē vapoꝝ calidoꝝ: calefieri pōt. ⸿ Eſt aūt diligēter aduertēdū ꝙ ignis nō patitur mixtionē corpoꝝ frigidoꝝ. vtꝝ aūt patiat̄ aliquam aliā mixtionē nō eſt pn̄tis ſpeculatōis. due itaq3 rōnes aſſignate ſunt: q̄re aqua pōt calefieri: ⁊ ignis nō ifrigidari: quaꝝ vna ē: ꝙ ignis iter el'ta ē maxime actiuus: ⁊ nō aq̄. alia eſt ꝙ ignis cui per ſe ineſt calidū pp ſui actiuitatē nō patit̄ mixtionē corpis hn̄tis ↄ̄riaʒ qualitatē: qđ patit̄ aq̄. ſicut g̊ duo poſſunt eſſe cauſa letitie vinuʒ ⁊ ebrietas: ſed ebrietas ē cauſa magis ꝓxima ⁊ imediata. ſic ⁊ ſi aſſignātur due cauſe ei⁹ qđ eſt nō poſſe remoueri a ꝓpria qualitate. vʒ. actiuitas ⁊ nō pati mixtionē ↄ̄riā: tn̄ nō pati admixtionē quā ↄmētator tangit eſt magis ꝓxia ⁊ imediata. nā ſicut vinū eſt cauſa ebrietatis: ⁊ ebrietas letitie: ſic actiuitas eſt cauſa nō pati admixtionē: nō pati vͦ mixtionē eſt cauſa nō amittēdi ꝓpriā qualitatē. nō eſt. n. itelligibile ꝙ ꝓprium vel accn̄s inſeparabile ſeparet̄ a ꝓprio ſubo: ⁊ q2 elemēta pura ſunt ꝓprium ſubm ꝓpriaꝝ qualitatuʒ. non aūt nō pura: elementa pura quādiu manent pura nō poſſunt eas pdere: facta aūt nō pura poſſunt.

Alterius forte dubitaret aliq̄s: vtꝝ corpa el'tata pati poſſint ab el'tis in q̄bus natural'r hn̄t eſſe: vt vtruʒ piſces poſſint pati ab aq̄ ⁊ alia aīalia ab aere. ⸿ Dōm ꝙ cōmentator videt̄ velle hͦ9 elemētata nō pati ab elemētis hͦ9: eo ꝙ opʒ locuʒ eſſe locato ſimilē. el'ta g̊ in quibus nāliter elemētata exiſtunt ſunt illis ſimilia ⁊ nō agūt in ea. hoc aūt quidā reprobant: q2 vt dicunt manifeſtū ē ꝙ corpora nr̄a ſunt apta nata imutari a qualitatib⁹ elemētoꝝ ⁊ ſentire eas. ⁊ iō hi diſtinguūt: ꝙ elemēta dupl'r pn̄t ↄſiderari: vel ſm formas ſubales: vel ſm q̄litates actiuas ⁊ paſſiuas. ſm aūt hͦ9 qualitates hn̄t alterare: ſʒ ſm formas ſubales quas ↄſequunt̄ ex ip̄reſſione corporis celeſtis hn̄t rōnem loci. vn̄ vt dicunt locus ⁊ motus localis nō attribuunt̄ elemētis ſm q̄litates: ſed ſecundū formas ſubales: ſed hoc nō vr̄ poſſe ſtare: q2 ſemp forma ſubalis ⁊ natura rei ē p̄ma rō mouēdi ſentiēdi alterandi ⁊ cetera faciēdi. p̄ter g̊ formā ſubalez que eſt ratio p̄ma opʒ dare aliqđ accn̄s vel aliquā qualitatē vel virtutem que ſit rō ꝓxima. vt aīa eſt p̄ncipiū ſentiēdi ens: ſed imediata rō ſentiēdi eſt potentia affixa organo ſic cū aīal mouet̄ p potentiā appetitiuā anima eſt ibi p̄mū mouens: ſed potētia appetitiua vel virtus exiſtēs in muſculis vel neruis eſt ratio ꝓxima. ſic ⁊ in motu elemētorum forma ſubalis eſt rō p̄ma: ſʒ opʒ dare qualitatē aliquā que ſit rō ꝓxima: ⁊ ide eſt ꝙ natura diffinit̄ ſcđo phy. ꝙ eſt p̄ncipiū motus eius in quo eſt: nō quocūq3 mō: ſʒ p ſe ⁊ p̄mo. natura ergo ⁊ forma ſubalis eſt ratio p̄ma: ſed opʒ dare qualitatez aliquā que ſit ratio ꝓxima. ⁊ qđ dcm̄ eſt de motu locali veritatē habet in ipſo loco vt ſi locus hʒ cōſeruare locatum. ⁊ hͦ9 ↄſeruatio attribuit̄ nature corporis locantis tanquā p̄ncipio p̄mo: opʒ ꝙ attribuat̄ alicui q̄litati tanq3 p̄ncipio ꝓximo. a forma. n. ſubali imediate nō egredit̄ niſi eſſe. cetera vͦ alia fiunt mediantibus diſpōnibus additis vel mediante qualitate aliqua. Eſt ergo aliter icedendum. Dicamus igit̄ ꝙ elementa illa in quibus exiſtūt hͦ9 corpora tanq3 in loco ↄueniunt ⁊ differūt ab eis: ⁊ inquātum cōueniunt hn̄t rōnez loci ⁊ nō agunt in ip̄a. inquātū vero differūt hn̄t ea alterare ⁊ trāſmutare. ⸿ Aduertendum tn̄ ꝙ ſi aer nō recipet admixtionē cōtrariā corpora exiſtētia in aere tanquā in loco nāli ꝓpter nimiā cōueniētiaʒ quā haberēt ad ip̄m valde modice alterarent̄ ab eo: ita ꝙ illa alteratio eēt quodāmō iſenſibilis. ⁊ qđ dcm̄ eſt de aere intelligēdū eſt de aqua. inde eſt g̊ qđ cōmentator ait ꝙ aīal nō ſentit calorē aut frigus in aere aut in aq̄ niſi quando cū eis admiſcent̄ corpora calida aut frigida. i. vapores calidi aut fridi. ⸿ Deinde cum dicit.

⸿ Utrum igitur omniuʒ ſimiliter ſit ſenſus: an Cō. ii4
alioꝝ aliter: ſicut nunc videt̄: guſtus quideʒ ⁊ tactus in tangendo: alij auteʒ a longe. Hoc aūt nō eſt: ſed durum ⁊ molle p altera ſentimus: ſicut ⁊ ſonabile ⁊ viſibile: ⁊ odorabile.

⸿ Ex his que dixerat comparat ſenſuʒ tactus ad alios ſenſus: circa qđ tria facit: q2 p̊ oñdit ꝙ tactus ſentit p mediū ex̄neū: ſic̄ ⁊ alij ſenſus. lʒ h̄ nos lateat. 2° aſſignat cāʒ hui⁹ latētie. 3° dat dr̄iam iter ſenſuʒ tact⁹ ⁊ ſenſus alios. 2ª ibi. (Sʒ alia q̄dē a lōge) 3ª ibi (Sʒ differūt tāgibile) dicit g̊. vtꝝ igr̄ oīum ſenſuū ſit ſil'r ſenſus: an alioꝝ ſenſuū ſit ſenſus al'r. ſic̄ nūc vr̄ guſt⁹ q̄dē ⁊ tact⁹ in tāgēdo. hi g̊ ſenſus n̄ ſentiunt p mediū ex̄neū. alij āt ſenſus fiūt a lōge. i. p meᵐ ex̄neū: ſʒ lʒ ita videat̄: q2 alij ſenſus vn̄r fieri p mediū ex̄neū ⁊ nō tact⁹. h̄ aūt nō ē ita: ſʒ duꝝ ⁊ molle ⁊ cetera tāgibilia ſentim⁹ p altera. i. p media ex̄nea ſic̄ ſentimus p media ex̄nea ſonabile viſibile ⁊ odorabile. ⸿ Deīde cū dic̄.

⸿ Sed alia quidem a longe: alia vero a prope: propter qđ latet: quoniam omnia quidem ſentimus per medium: ſed in his latet ⁊ quideʒ ſicut diximus prius: vt ſi per pelleʒ ſentiremus oīa tangibilia: ignorato qm̄ ꝓhibet: ſil'r vtiq3 hēremus ſicut ⁊ nūc: ⁊ in aq̄: ⁊ in aere. Putamus. n. nō ip̄a tangere: ⁊ nihil eſſe p mediū.

⸿ Quia dixerat ꝙ tact⁹ ſentit p mediū ex̄neū: ſic̄ ⁊ alij ſenſus: ſʒ h̄ nō vr̄ ⁊ latʒ nos. aſſignat cām q̄re hͦ9 nos lateat: ⁊ q̄re n̄ ſic videat̄ dicēs: ſʒ alia q̄dē ſenſibilia ſentim⁹ a lōge. alia vͦ vt tāgibilia a ꝓpe pp h̄: q2 ſic ē latet nos: q2 oīa q̄dē ſentim⁹ p mediū ex̄neū: ſʒ latet i his. i. i tāgibilib⁹. n̄. n. vn̄r ſentiri p mediū ex̄neū: q2 a ꝓpe ſentiunt̄: ⁊ q2 ſic̄ diximus p̄us: ſi p pelles ſentirem⁹ oīa tāgibilia: ignorato qm̄ pellis ꝓhibʒ: ⁊ qm̄ pellis ſe hʒ vt mediū: ſil'r vtiq3 hērem⁹ ſic̄ ⁊ nūc i aq̄ ⁊ i aere: putam⁹. n. nūc ip̄a tāgere ⁊ nihil eſſe mediū. ⸿ Nōnᵐ āt ꝙ ſi q̄s hr̄et cyrothecā i manu: nō tn̄ cogitaret ſe hr̄e cyrothecā: q̄cq̄d tāgeret: tāgeret mediante pelle cyrothice: ⁊ pell' ſe iterpōeret vt meᵐ: tn̄ ſic̄ h̄ forte ip̄e n̄ aduerteret ſi n̄ cogitaret ſe hr̄e cyrothecā: ſic exiſtētes i aere nihil tāgūt niſi iterponat̄ ibi de aere: attn̄ pp ↄſuetudinē: ⁊ q2 ēt modicū iterponit̄ ibi de aere: vt tāgūt tangibilia ex ꝓp̄iquo latet eos ꝙ fiat hͦ9 tactus p mediū ex̄neū vt p aerem. ⸿ Deinde cum dicit.

⸿ Sed differt tāgibile a viſibilib⁹ ⁊ ſonatiuis: Cō. ii5.
quoniam illa quidē ſentimus: ex eo ꝙ mediuʒ mouet aliq̄d nos: tāgibilia vero nō a medio: ſʒ ſimul cuʒ medio: ſicut per Clipeum ꝑcuſſus. non. n. clipe⁹ percuſſus prius percuſſit: ſed ſimul accidit vtraq3 percuti.

⸿ Dat differentiam inter ſenſuʒ tactus ⁊ alios ſenſus ꝑut

UVA. BHSC. IyR_077_1

comparat̃ ad h⁹ mediū extraneū. ↄtinnet̃ aūt ſic. dcm̄ eſt ꝙ in tactu cōcurrit ibi mediū extraneuʒ ſicut in alijs ſenſibus: ſʒ differt. i. dr̃nter comparat̃ ad h⁹ mediū tangibile a viſibilibus ⁊ ſonatiuis: qm̄ illa qdem. i. viſibilia ⁊ ſonatiua: ⁊ etiā odorabilia ſentimus ex eo ꝙ mediū mouet nos aliquid. i. ẜʒ aliqd. tangibilia vͦ ſentimus non a medio. i. nō p mediū ſicut pcuſſus p clipeū. non. n. clipeus percuſſus eſt prius q̃ʒ clipeatus: ſed accidit ſimul percuti vtrūqʒ. i. clipeus ⁊ clipeatum.

Dubitaret forte aliqs: q2 videt̃ falſuʒ eſſe ꝙ non ṗus percutit̃ clipeus q̃ʒ clipeatū: q2 ex quo pcuſſio imediatius attingit clipeuʒ q̃ʒ clipeatū: ⁊ nō attigit clipeatū niſi p clipeū: vr̃ ꝙ ṗus attingat clipeū q̃ʒ clipeatuʒ. ¶ Dōm ꝙ ṗus ⁊ poſterius quendam ordinē importāt. ordo aūt quantū ad pn̄s ſpectat tripliciter pōt accipi videlʒ ẜm ſitū: ⁊ ẜm tēpus: ⁊ ẜm cauſalitatē: vt appet in ſono: vbi cōcurrit iſte triplex ordo. cōcurrit. n. ibi ordo ſitus. nā aer ṗmo imutat⁹ ab aere ṗmo fracto ṗor ⁊ ppinqor ⁊ imediatior ẜm ſituʒ eſt illi aeri q̃ʒ ſit aer alius: ppter qḋ cōcurrit ibi ordo ſitus. 2° cōcurrit ibi ordo tēporis. nā q2 ſono eſt ānexus motus nō ſolū ẜʒ ſitū: ſʒ ēt ẜʒ tēpus ṗus imutat̃ pars aeris ṗor q̃ʒ poſterior: etiā cōcurrit ibi ordo cauſalitatis: q2 imutatio partis ṗoris eſt cauſa q̄re imutat̃ pars alia. hi tñ ordines nō ſemp ſe concomitant̃. nā imutatōe facta ẜm viſum: lʒ poſſit ibi aſſignari ordo ſitus: q2 vna pars aeris eſt ppinqor viſibili q̃ʒ alia ſecūdū ſitū: ⁊ etiā q2 mediū eſt ppinquus obiecto ẜm ſituʒ q̃ʒ organū: ⁊ etiam lʒ ibi poſſit aſſignari ordo cauſalitatis: q2 cauſaliter ṗus imutat̃ ṗma ps aeris q̃ʒ 2ª. ⁊ ṗus imutat̃ mediū q̃ʒ organū. imutatio. n. medij eſt cā: q̄re immutet̃ organū: etiā imutatio ptis ṗoris eſt cauſa: q̄re imutetur pars poſterior. i pcuſſiōe tñ clipei nō ſic eſt: q2 lʒ ibi poſſit aſſignari ordo ſitus: q2 ẜm ſitū clipeus ē imediatior pcutiēti q̃ʒ clipeatus: nō tamē ē ibi ordo cālitatis: q2 pcuſſio clipei nō eſt cā pcuſſionis clipeati: imo ſi nō eēt clipe⁹ fortius pcuteret̃ clipeatus: clipeus g̊ nō eſt cauſa pcuſſionis clipeati: imo eſt ipeditiuus pcuſſionis eius. vult ergo ph̄us dicere ꝙ ſicut clipeatus ex ea pte qua ē clipeat⁹ nō pōt pcuti niſi p clipeū: ita ꝙ clipeus in tali pcuſſione ē mediū ſitualiter nō cāliter: q2 clipeus nō eſt cauſa: quare pcutiatur clipeat⁹: imo ē ipeditiuus pcuſſiōis eius: ita q2 aīal vndiqʒ hʒ aerē: vel vndiqʒ hʒ aquā: ſi ſit aīal aquaticū nō pōt tangere aliqd niſi iterponat̃ ibi aer aut aqua: erit ibi aer aut aq̄ mediū ẜm ſitū: q2 ſi aqua aut aer ſe interponit tactū ⁊ tangibile eſt tāgibile ẜm ſitum ppinquus aque aut aeri q̃ʒ tactui: nō tñ eſt mediū ẜm cām: q2 aer iterpoſitus iter tactū ⁊ tāgibile nō eſt cā q̄re tāgibile tangat̃ a tactu: imo ſi nō iterponeret̃ ibi aer vel aqua formatior eſſet huiuſmodi tactus. dr̃ntia eſt ergo inter aerē put eſt mediuʒ in tactu. ⁊ in alijs ſenſib⁹: q2 in alijs ſenſibus vt viſu auditu ⁊ odoratu aer eſt mediū cauſale: q2 in talibus ſenſibus ſentimus: eo ꝙ mediū mouet nos. motio. n. medij eſt cauſa: quare moueamur etiam nos: ſʒ in tactu vt dcm̄ eſt h⁹ mediū. nō eſt ẜm cām: q2 mediū h⁹ nō eſt cauſa tactus: ſʒ ipedimētum tactus. in talib⁹ g̊ cauſaliter ſimul imutatur mediū ⁊ organuʒ: q2 imutatio medij nō eſt cā imutatiōis organi. dicamus itaqʒ ꝙ ſicut ſimul. i. nō ṗus cauſalitate pcutit̃ clipeus q̃ʒ clipeatuʒ: ſicut ſimul. i. nō ṗus cauſalitate immutatur aer a tangibili q̃ʒ nos. in viſu ergo auditu ⁊ odoratu aer ē mediū cauſale: q2 imutatio aeris eſt cauſa: quare imutent̃ ſenſus illi. in tactu vͦ eſt mediū ſolū ſecūdum ſitum: nō ẜm cāʒ. argumētum aūt in contrariū ſolutum eſt p iam dicta. ¶ Deinde cū dicit.

Cō. .iiij. ¶ **Omnino aūt videt̃ caro ⁊ lingua ſicut aqua ⁊ aer ad viſuʒ ⁊ auditū: ⁊ olphatū ſe habēt: ſic habere ad ſenſitiuū ſicut illoꝝ vnūquodqʒ: ipſo autēʒ ſenſitiuo tacto neqʒ ibi neqʒ hic fiet vtiqʒ ſenſus: vt ſi quis ponat corpus albū in oculuʒ vltimū. Quare ⁊ manifeſtū ꝙ mēs ſit tangibilis ſenſitiuum. ſic. n. vtiqʒ accidet ꝙ qdem in alijs. Appoſita. n. media ſup ſenſitiuum nō ſentiunt: ſup aūt carnem poſita ſentiunt: quare medium tactui eſt caro.**

¶ Poſtq̃ʒ ph̄us oſtendit qūo comparat̃ ad tactū medium extraneū. In parte iſta declarat quomodo cōparet̃ ad tactum mediū adnatū ⁊ naturale dicens ꝙ. oīno aūt videtur caro ⁊ lingua ſic ſe hēre ad ſenſitiuū. i. ad organuʒ ſenſus tactus ſicut ſe habēt aer ⁊ aqua ad viſum ⁊ audituʒ ⁊ olfatum: q2 ſic. i. ſimiliter ſe hʒ ad ſenſitiuum vnūquodqʒ illoꝝ. ipſo aūt ſenſitiuo. i. organo ſenſus tacto: neqʒ ibi: neqʒ hic vtiqʒ fiet ſenſus: vt ſi quis ponat corpus album in oculū. vltimū. i. vltimate ſup. nō fiet viſio ⁊ ſup. etiaʒ non fieret tactus ſi poneret̃ corpus tāgibile imediate ſupra organū tactus: quare ſic eſt manifeſtum ꝙ ſenſitiuuʒ tangibilis. i. organū ſenſus tactus ſit intus. i. nō ſit caro: ſʒ intra carnē. ſic. n. vtiqʒ accidet in tactu qḋ quidē accidit in alijs ſenſibus. appoſita. n. illa ſenſibilia ſup ſenſitiuū. i. ſuper organum ſenſus nō ſentiūt. i. nō fit ſenſus. tangibilia aūt appoſita ſupra carnē ſentiunt. i. fit ibi ſenſus: quare caro eſt mediū tactui. i. in tactu: nō organū. ¶ Notandum aūt ꝙ lʒ aer vel aqua in tactu nō ſit mediū cauſale: q2 ſi nō iterponeret̃ ibi nec aer nec aqua magis hēret eſſe ibi tactus: caro tamē eſt ibi mediū cauſale: ideo caro cōparat̃ ad tactuʒ ſicut aer vel aqua cōparat̃ ad viſum odoratū ⁊ auditum: q2 ſicut ſi nō eſſet nec aer nec aqua: ſed imediate poneret̃ viſibile audibile vel odorabile ſup organū non fieret ibi aliquis illoꝝ ſenſuum: ſic ſi nō eſſet caro: ſʒ imediate poneret̃ tangibile ſup organum tactus: nō ſentiremus ipm. ⁊ qḋ dcm̄ eſt de carne vl'iter reſpectu tactus itelligēduʒ eſt de carne lingue reſpectu guſtus. Eſſet aūt hic dubitādū qūo ſenſibile poſitū ſupra ſenſuʒ nō faciat ſenſuʒ: ſʒ de hoc in ſeq̄nti lectōe q̄ret̃. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Tangibiles quidē igit̃ ſunt differētie corporis ẜm ꝙ corpus. Dico aūt differētias quibus elementa determināt calidū: frigidum: humidum: ⁊ ſiccū: de quibus prius dictuʒ eſt in his que de elementis.** Com. .iij7.

¶ Poſtquā determinauit de tactu ⁊ de eo ꝙ eſt medium in tactu. in parte iſta determinat de ipſo obiecto tactus: circa qḋ duo facit: q2 ṗmo narrat que ſunt obiecta tactus vel qḋ idem eſt. ṗmo oſtendit que ſunt differētie tangibiles: ⁊ quomodo tactus immutat̃ ab eis. ſecūdo oſtēdit ꝙ tactus eſt cōpoſitoꝝ: ſicut ⁊ alij ſenſus ibi (Amplius aūt ſicut viſibilis.) Circa ṗmuʒ duo facit: q2 ṗmo narrat que ſunt differētie tangibiles. ſecūdo oſtēdit quomodo tact⁹ immutat̃ ab huiuſmodi differētijs ibi. (Senſitiuū aūt.) Dicit g̊ ꝙ tangibiles quidē igit̃ qualitates ſunt differentie corporis ſecundū ꝙ eſt corpus. dico autēʒ differētias quib⁹ elemēta determināt. i. diſtinguūt vt calidū frigidū humidū ſiccuʒ de quibus dcm̄ eſt in his que de elemētis. i. in libro de generatōe. ¶ Notādū aūt ꝙ he q̄tuor qualitates ſenſibiles ſunt differētie elemētoꝝ. determinant enīʒ ⁊ diſtinguūt elemēta vt pʒ in ſecūdo de generatiōe: ⁊ q2 in ſpera actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ nullū reperit̃ corpus denudatū ab his qualitatib⁹ ſenſibilibus: dicunt̃ he eē dr̃ie ⁊ qualitates corpis ẜm ꝙ ē corp⁹. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Senſitiuuʒ aūt ipſaꝝ qḋ tactiuū: ⁊ i quo ſen-**

Cõ.118 ſus vocatus tactus eſt primo: ꝙ potentia hu-
iuſmodi pars eſt. ¶ Sentire.n.pati quoddaꝫ
eſt: Quare faciẽs quale ipm̄ actu huiuſmodi
illud facit cum ſit potentie.
¶ Oſtendit q̄uo hꝰ dr̄ntie tangibiles hn̄t imutare ſenſuꝫ
tactus: circa qꝺ tria facit: qꝛ pͥmo facit qꝺ dcm̄ ē.2°. ex his
q̄ dixerat ꝯcludit ꝙ ſenſus tactus nõ ſentit niſi excellen-
tias ſenſibiliũ: ita ꝙ equal'r fridũ ⁊ equal'r cal'm nõ ſenti-
tur a ſenſu tactus.3°. oñdit ꝙ opꝫ ſenſuꝫ tactus eſſe denu
datũ a qualitatibꝰ ſenſibilibꝰ quas ſentit.2ª ibi.(Vñ ſil'r
cal'm.)3ª ibi.(Et opꝫ) dicit ḡ ꝙ ſenſitiuũ ipſaꝝ qualitatũ
tangibiliũ qꝺ tactiuũ.i.qꝺ ē organũ tactꝰ: ⁊ eſt illud ĩ quo
pͥmo eſt ſenſus vocatꝰ tactus hꝰ ſenſitiuuꝫ vel hꝰ ſenſus
tactus eſt q̄dã pars corpis que ē potẽtia hꝰ.i.q̄ eſt in potẽ
tia paſſiua ad hꝰ qualitates tãgibiles. ꝙ aũt ſit in potẽtia
paſſiua ad hꝰ qualitates tãgibiles: pꝫ: qꝛ ſentire eſt qꝺdaꝫ
pati: quare ſenſibile eſt faciẽs ipm̄ ſenſitiuũ hꝰ.i. tale qua
le eſt ipm̄ in actu. illud aũt ſenſitiuũ facit actu tale cũ ſit
potẽtia tale: eſt.n.organũ ſenſus vel ſenſitiuũ tale in potẽ
tia q̄le eſt ſenſibile in actu. ¶ Deĩde cũ dicit.
¶ Vnde ſil'r cal'm ⁊ frigidũ: aut duꝝ ⁊ molle ñ
ſentimus: ſed excellẽtias tanq̄ʒ ſenſu velut me
dietate quadã exñte eius q̄ in ſenſibilibus con
trarietatis. Et ꝓpter hoc diſcernunt ſenſitiua
ſenſibilia: mediũ.n.diſcretũ eſt. Fit.n.ad vtrũ-
qꝫ ipſorum alterum vltimorum.
¶ Ex his q̄ dixerat ꝯcludit ſenſum tactꝰ nõ percipe eque
cal'm vel eque friduꝫ: ſed ſolũ ꝑcipere excellẽtias ſenſibi
liuꝫ dicẽs ꝙ ſil'r cal'm friduꝫ duꝝ ⁊ molle non ſentimus:
ſed ſentimus ſolum excellentias tanq̄ʒ ſenſu exñte velut
medietate quadã eius ꝯ̄rietatis q̄ eſt in ſenſibilibus: ⁊ ꝓ-
pter hoc ꝙ ſenſus tactus ē medietas q̄dã ſenſitiua.i.orga
na ſenſus diſcernũt ipa ſenſibilia: qꝛ mediũ eſt q̄d diſcre-
tiuuꝫ.fit.n.ipm̄ mediũ ad vtrũqꝫ ipſoꝝ.i.ad vtrũqꝫ extre
moꝝ ꝯ̄paratũ eſt alteꝝ vltimoꝝ. ¶ Notandũ aũt ꝙ qꝛ
ſenſus eſt in potentia ad ſenſibile: cũ eque cal'm vel eque
fridũ nõ ſit in potẽtia ad aliq̄d qꝺ eque tale eſt: ſenſus nõ
ꝑcipit eque cal'm vel eque fridũ: ſed excellẽtias tantum.
¶ Nõndũ ēt ꝙ mediũ cõparatũ ad vtrũqꝫ extremorũ ⁊
alteꝝ vltimoꝝ vt tepidũ cõparatũ ad fridũ.hꝫ rõnem ca
lidi ⁊ cõparatũ ad cal'm hꝫ rõnem fridi: ⁊ qꝛ nõ vnũ ꝯ̄riuꝫ
nec vnũ extremũ eſt actu aliud mediũ: nõ ē actu aliquod
extremoꝝ: ſꝫ eſt in potẽtia ad vtrũqꝫ ipſoꝝ: ſenſus ḡ qꝛ te-
net medietatẽ inter excellẽtias ſenſibiliũ ꝑcipit quãlibet
excellentiarum ſenſibilium tanquã aliq̄d in potentia ad
quãlibꝫ ipſaꝝ. ¶ Deinde cum dicit.
Com. 119. ¶ Et opꝫ ſicut debẽs ſentire album ⁊ nigrum:
neutrũ ipſorum debere eſſe actu: potẽtia vero
vtrũqꝫ: ſic autem ⁊ in aliȷ̃s: ⁊ in tactu: neqꝫ cali
dum: neqꝫ frigidum.
¶ Oſtẽdit ꝙ opꝫ ſenſum tactus eſſe denudatũ a qualita-
tibus ſenſibilibus quas ſentit dicẽs: ⁊ opꝫ ꝙ ſicut debens
ſentire albũ ⁊ nigrũ eſſe neutruꝫ ipſoꝝ actu potẽtia vero
eẽ vtrũqꝫ: ſic aũt ⁊ in aliȷs ſenſibus opꝫ ſe hẽre: ⁊ etiam in
tactu: qꝛ opꝫ tactum neqꝫ frigidum neqꝫ calidũ eſſe actu:
ſed oportet vtrunqꝫ illorum eſſe in potentia ſi debeat illa
percipere. ¶ Deinde cum dicit.
Com. 120. ¶ Amplius aũt ſicut viſibilis ⁊ inuiſibilis erat
quodãmõ viſus. Sil'r aũt ⁊ reliq̄ oppoſitoꝝ:
ſicut tactꝰ: ⁊ tãgibilis: ⁊ intãgibilis. Intãgibi-
le aũt paruã oĩno hñs differentiã tãgibiliuꝫ: vt
paſſus eſt aer: ⁊ tangibiliũ excellentie ſicut cor
ruptiua. ¶ Secunduꝫ quidem igĩ vnũquẽqꝫ Cõ.121.
ſenſuum dictum eſt figuraliter.
¶ Oſtẽdit ꝙ tactus ē oppoſitoꝝ ſicut ⁊ aliȷ ſenſus dicẽs.
Amplꝰ aũt ſicut ⁊ viſus quodãmõ erat viſibilis ⁊ inuiſi-
bilis. ſil'r aũt ⁊ aliȷ ſenſus erant oppoſitoꝝ: ſic ⁊ tactus eſt
tãgibilis ⁊ itangibilis: itãgibile aũt dr̄ paruã habẽs oĩno
dr̄ntiaꝫ tãgibiliũ: vt paſſus eſt aer q̄ habꝫ valde remiſſas
dr̄ntias tangibiles: ⁊ ēt excellẽtie tãgibiliũ ſunt ĩ tangibi-
les: qꝛ ſunt ſicut corruptiua tactus. ſubdit aũt q̄ſi epilogã
do ꝙ ſcḋm vnũquẽqꝫ igĩ ſenſuũ dcm̄ eſt figuraliter.i.vl'r ⁊
ſuꝑficialiter. nã dr̄e de hꝰ ſenſibilibus magis exq̄ſite ſcḋm
vnũquẽqꝫ ſenſuꝫ ſpectat ad librũ de ſenſu ⁊ ſenſato.
Oportet aũt vl'r de omni ſenſu accipe
re: qm̄ q̄dẽ ſenſus eſt ſuſceptiuus ſpẽ
rũ ſine materia: vt cera ãnuli ſine fer-
ro: ⁊ auro recipit ſignũ. Accipit autẽ
aureũ: aut eneum ſignũ: ſꝫ nõ iquantũ auꝝ: aut
es. Sil'r aũt ⁊ ſenſus vniuſcuiuſqꝫ ab hñte co-
lorem: aut humorẽ: aut ſonũ patitur. Sed nõ
inquantũ vnũquodqꝫ illoꝝ dicĩ: ſed inquantũ
huiuſmodi eſt ⁊ ſcḋm rõnem.
¶ Poſtq̄ʒ phꝰs determinauit de ipſis ſenſibilibus. in par-
te iſta determĩat de ipſis ſenſibus: circa qꝺ tria facit: quia
pͥmo determinat quedã generalia ⁊ cõmunia oĩbus ſenſi
bus. ſecũdo venaĩ ſufficientiã ſenſuũ: ⁊ ꝓbat ꝙ opꝫ dare
aliquẽ cõem ſenſum.3°. vt plene valeat determĩare de in-
tellectu q̄ ꝑtinet ad tertiũ librũ diſtiguit iter ĩtellectuꝫ ⁊
ſenſum ⁊ ſeparat intellectũ a virtutibus aliȷs.2ª ibi. in ſe
quẽti caplo(Qꝛ aũt nõ ſit ſenſui)3ª ibi. in pͥncipio tertiȷ li
bri(Qm̄ aũt duabꝰ dr̄ntiȷs) Circa pͥmuꝫ duo facit: qꝛ pri-
mo facit qꝺ dcm̄ eſt. ſcḋo mouet quãdã q̄ſtionẽ circa p̄ta-
cta ibi(Dubitabit aũt aliq̄s) ſenſus aũt ſiue potẽtia ſenſi
tiua ad duo põt cõparari. vꝫ. ad obm̄ ⁊ ad organũ. ſcḋm hoc
ergo poſſunt accipi duo gñalia omni ſenſui: quoꝝ vnũ ſu-
mitur reſpcũ obiecti: aliud v̄o reſpectu organi. reſpcũ ob-
iecti q̄dẽ competit omni ſenſui ꝙ ſit ſuſceptiuũ ſpẽrũ ſen-
ſibiliuꝫ ſine materia. reſpectu v̄o organi cõpetit omni ſen
ſui ꝙ ſit q̄daꝫ potẽtia q̄ idẽ eſt ſubiecto cũ ipſo orgão: dif-
ferẽs aũt ſcḋm eſſe ⁊ rõnem. duo ḡ facit ſcḋm ꝙ h̄ duo decla-
rat. pͥmo.n. declarat pͥmuꝫ.2°. 2m ibi(Sẽſitiuũ aũt) dicit
ergo ꝙ opꝫ aũt vl'r accipe de omni ſenſu: qm̄ ſenſus q̄deꝫ
eſt ſuſceptiuus ſpẽrũ ſine materia vt cera recipit figuraꝫ
ãnuli vel ſigilli ſine auro ⁊ ſine ferro. accipit aũt cera ſi-
gnuꝫ aureũ aut eneũ: ſꝫ nõ ĩquantũ aurũ aut es. ſil'r ⁊ ſen-
ſus vniuſcuiuſqꝫ patiĩ ab habẽte colorẽ aut humorẽ.i.ſa-
porem aut ſonum: ſꝫ nõ ĩquantũ dr̄ vnũqꝺqꝫ illoꝝ: ſed in-
quantũ eſt hꝰ ſcḋm rationẽ.i. ſcḋm formaꝫ. paries.n. coloratꝰ
non agit in oculũ inquantũ paries: ſꝫ ſcḋm ꝙ eſt hꝰ colora-
tus: ⁊ ſcḋm rationẽ ⁊ formaꝫ coloris.
Dubitaret forte aliq̄s: vtruꝫ ſenſus ſit ſuſceptiuꝰ
ſpẽrum ſine materia: ⁊ videĩ ꝙ nõ: qꝛ
aut ĩtelligiĩ ſine materia: qꝛ non recipit materiã agentis:
aut qꝛ nõ recipit formã modo materiali. ſi ĩtelligiĩ recipe
formaꝫ ſine materia: qꝛ nõ recipit materiã agẽtis: hoc nõ
eſt ꝓpriũ ſenſus: ſꝫ vt cõiter poniĩ eſt cõe omni paſſo. naꝫ
paſſum nõ recipit ab agẽte niſi ſcḋm ꝙ agẽs agit: agẽs aũt
nõ agit ſcḋm materiã: ſed ſcḋm formã. vñ paſſum non recipit
ab agẽte materiã: ſꝫ formã. ¶ Rurſus non põt ĩtelligi ꝙ
ſenſus ſit ſuſceptiuus ſpẽrum ſine materia: qꝛ non recipit
formaꝫ modo materiali: cum quicquid recipitur in ſenſu
recipiaĩ hic ⁊ nunc: ⁊ ꝑ ꝯñs mãliter. ¶ In ꝯ̄riuꝫ eſt phꝰs.
¶ Dõm ꝙ ſenſum eẽ ſuſceptiuuꝫ ſpecierũ ſine materia

triplici via venari poſſumus ſm ꝙ in omni actiōe tria eſt ꝯſiderare. vʒ. agēs: ⁊ patiēs: ⁊ modū agendi. ꝑma g̊ via ad hoc declarāduʒ ſumit̄ ex ꝑte paſſi. ſcđa ex ꝑte agentis. tertia ex ꝑte modi agēdi. ꝑma via ſic pʒ. nā aliqñ agēs aſſimilat ſibi paſſum ſimpl'r ita ꝙ paſſuʒ ſuſcipit nomē ⁊ diffinitionē agentis: vt ignis agit in aerē: ita ꝙ aer fit ignis ⁊ aſſimilat ſibi ipm: aliqñ vo agēs agit in paſſum: ita ꝙ paſſum nō ſimpl'r aſſimilat̄ agēti: ſed ſolū accipit aliq̄ʒ ſimilitudinem forme exñtis in agēte: vt corp⁹ termiatuʒ ⁊ coloratū agēs in aerē nō aſſimilat ſibi aerē ſic ꝙ aer fiat corp⁹ terminatū: ſʒ ſolū q̄dā ſimilitudo coloris i aere efficit̄. rō aūt quare aer ſic recipit ſimilitudinē coloris exñtis in corpore termiato: ꝙ tñ nō efficit̄ corpus termiatū: eſt: q2 mā in aere eſt al'r diſpoſita q̄ʒ in corpe termiato: ⁊ q2 actus actiuoꝝ ſunt in patiente ⁊ diſpoſito ꝑ aliam ⁊ aliaʒ diſpōnem materie fiet ibi alia ⁊ alia receptio: ita ꝙ in corpe termiato hʒ eē color real'r ⁊ nāliter. in aere vo recipit̄ ex̄nee ⁊ ſecundū intētōeʒ. aer itaq̄ʒ ſic aſſimilat̄ corpi colorato accipiēs ſimilitudinē forme coloris: ꝙ tñ non aſſimilat̄: ita ꝙ hēat mām ſil'r diſpoſitā ad ſuſceptōeʒ talis forme. ex parte g̊ ipſi⁹ paſſi vt ex ꝑte aeris dicere poſſumus ꝙ ſit aer ſuſceptiuus forme ſine mā: q2 ſic recipit ſimilitudinē forme agētis: ꝙ tñ nō hʒ mām ſil'r diſpoſitā agenti: ⁊ qđ dcm̄ eſt de medio intelligēdū eſt de orgāo. nā ipē ſenſus nō patit̄ a ſenſibili: q2 fiat ipm ſenſibile: ſʒ ſolū accipit ſimilitudinē forme ſenſibil' abſq̄ʒ eo ꝙ hēat māʒ ſil'r diſpoſitā ſenſibili. Quid aūt ſentiendū ſit de ſenſu tact⁹: q2 ibi videt̄ hēre inſtantiā cū ibi ſenſibile ſimpl'r ſibi paſſuʒ aſſimilet: in ſeq̄nti q̄ōne patebit: vbi diſputabit̄ an ſēſibile poſitū ſupra ſenſuʒ faciat ſenſuʒ. eſt g̊ intētio pħi ꝙ ſicut cera accipit ſimilitudinē forme exñtis in ſigillo ferreo vel aureo: ita tñ ꝙ nō fit ferꝝ nec auꝝ: q2 accipit ſimilitudinē illi⁹ forme: eo ꝙ mā nō ſil'r diſponit̄ hic ⁊ ibi: nec hʒ mām ſil'r diſpoſitam agēti: ſic viſus vel aer patiēs a corpore termiato in q̊ eſt color: ſic ſuſcipit ſimilitudinē forme coloris: ꝙ nō efficitur ipm corp⁹ termiatū nec ipm obm: q2 ex tali actōe ſic ſuſcipit formā ſimilē: ꝙ ex hoc nō ſeq̄t̄ ꝙ hēat mām ſimiliter diſpoſitaʒ. ideo dr̄ ſuſcipe formā vel ſpēm ſine materia. ¶ 2ᵃ via ad iueſtigandū hoc idē ſumit̄ ex ꝑte agētis. nā lʒ agens ꝑncipal'r agat ꝑ formam: ⁊ patiēs patiat̄ ꝑ materiam: totū tñ cōpoſitū agit ⁊ patit̄: ita ꝙ ipa mā eſt aliq̊ mō rō agēdi: ⁊ forma rō patiēdi. ſic ē g̊ in actiōib⁹ realib⁹ q̄ ſunt attribuēde toti compoſito: ſed actōes itētōales nō ſunt attribuēde compoſito: ſed forme. debemus. n. imaginari ꝙ ens ꝑ ſe diuidat̄ in decē ꝑdicamēta. itentōes autē nō ſunt i gñe entis ꝑ ſe: ſed ꝑ accñs ⁊ ꝑ reductōeʒ. in his g̊ q̄ ſunt entia ꝑ ſe nō generat̄ mā neq̄ʒ forma: ſʒ compoſitū: ſed in his q̄ nō ſunt entia ꝑ ſe dr̄e poſſumus: ꝙ ipſa itētio gnātur: ⁊ ipa forma generat̄. facere g̊ ſimilitudinē coloris in aere magis ē ipſi⁹ coloris q̄ʒ totius ꝯpoſiti vel q̄ʒ ſit corporis hñtis colorē. ꝙ aūt hec actio ſit ipſi⁹ forme ⁊ in talibus ipa forma generet: ⁊ ipa itētio gñetur ꝓbare poſſum⁹ rōne ⁊ ſigno. rōne q̄dē: q2 in illis gnātōibus in q̄bus nō generat̄ nec mā nec forma: ſed cōpoſitū ſm eandē ſpēm nō pñt eſſe plures forme in eodē ſubiecto: vt nō pñt eſſe due albedines in eodē ſubō vt in gnātōe corpis albi non generat̄ albedo nec corp⁹: ſʒ generat̄ totū compoſitū vt corp⁹ albū. nō. n. poſſumus ponere plures gnātōes tales ſiml' niſi ponamus plura corpora. nā ſi gnāret̄ ipa albedo ſufficeret ad ſaluandū plures gnātōes albedis vel ad ſaluāduʒ pl'es albedies: ⁊ tñ nō oporteret dare pluralitatē corpoꝝ alboꝝ. nūc aūt opʒ: ꝙ nō eſt itelligibile ꝙ generet̄ corpus albū ⁊ ſint plures gnātōes tales ſil': ⁊ nō ſint plura corpora alba: ſʒ in gñatōe itentionū nō ſic ſe hñt: q2 itentōes nō recipiunt numeꝝ ex ſubō. in eodē. n. puncto aeris pñt eſſe plures itētōes albedis ſolo numero dr̄ntes: qđ eē nō poſſet ſi in tali gñatōe nō gñaret̄ forma: ſʒ compoſitū. ſi. n. nō gñaret̄ itētio vel forma itentōalis: ſʒ generaret̄ corp⁹ formā hñs: eſſe nō poſſet ꝙ eſſent plures tales gñatōes: ⁊ tñ nō eēnt plura corpora hñtia itentōales formas: q̄re nūq̄ʒ in eadē ꝑte corpis eē poſſent eiuſdē forme plures itentiones. ¶ Probat̄ ēt hoc idē ſigno ex eo ꝙ in talib⁹ genituꝝ oīno aſſimilat̄ gignēti: ſed de hoc forte alibi locus erit ad pſens āt ſcire ſufficiat: ꝙ q2 in gñatōe itētionū ex ꝑte paſſi ipa forma gñat̄: opʒ ꝙ ex ꝑte agētis ipa forma generet. in talib⁹ g̊ paſſuʒ ſuſcipit ſpēm ſine mā: q2 ē ibi gñatio ſpēi vere gñatio forme nō gñatio cōpoſiti ex mā ⁊ forma. pōt tñ hec rō adaptari ad agēs ſicut pᵃ adaptabat̄ ad paſſuʒ: vt dicamus ꝙ in gñatōe itētionū agit ipa forma ⁊ nō agit totū compoſitū ex mā ⁊ forma: ⁊ q2 ſicut agēs agit: ſic patiēs patit̄ ⁊ recipit ifluētiam agētis: ⁊ ſicut h⁹ actio ē a forma ſine mā: ſic dr̄ paſſum in tali actōe ſine mā recipe formaʒ. hoc aūt ſatis īnuit pħs cū ait ꝙ ſenſus patitur ab habēte colorē aut humorē: nō iquantū vnūq̄đq̄ʒ illoꝝ dr̄: ſʒ iquantū eſt h⁹ ſm rōnē. i. ſm formam. ¶ 3ᵃ via ſumit̄ ex parte modi. nā q2 in actōe ſenſibili forma aliter eſt in agēte vt in obiecto ſenſibili: q2 eſt ibi māliter ⁊ real'r. al'r vo ē in ſenſu: q2 eſt ibi ſm intentōeʒ dicit̄ ſenſus ſuſceptiu⁹ ſpecieꝝ ſine mā: q2 ſpēs in ſenſu nō ſuſcipit̄ illo modo māli ⁊ reali q̊ exiſtit i obō ſenſibili. ¶ Eſt aūt diligēter aduertēdum ꝙ ꝑme vie due tacte ſunt rō ⁊ cā hui⁹ vie tertie aſſignate. naʒ q2 in actiōe ſenſibili al'r ē mā diſpoſita in paſſo q̄ʒ in agēte: ⁊ ēt q2 actio illa eſt ipſi⁹ forme: inde eſt ꝙ forma ſuſcepta in paſſo vel ſenſu nō hʒ eundē modū eſſendi quē hʒ in agēte vel in obō. ꝙ vo obyciebat̄ ꝙ hoc eſt cōe omni agēti ꝙ agat ſm formā: nō ſm mām: ⁊ ꝑ ꝯñs eſt cōmune omni paſſo ꝙ recipiat formā ſine mā. ¶ Dōm ꝙ i actiōib⁹ realib⁹ lʒ veꝝ ſit ꝙ a forma ille ſint ꝑncipal'r: tñ totū compoſitū agit: ita ꝙ nō eſt veꝝ ibi ꝙ agat forma ſine mā: ⁊ ſicut ibi nō agit forma ſine mā: ſic paſſuʒ nō recipit formā ſine materia: ſʒ recipit formā illo mō materiali quo in agēte exiſtit. in actōibus vo itentōalibus q̄ attribuunt̄ forme nō cōpoſite ibi quodāmō agit forma ſine materia ⁊ paſſum recipit quodāmō formaʒ ſine materia: q2 nō recipit formā illo mō materiali quo in agente exiſtit. ¶ Qđ vo vlteri⁹ addebat̄ ꝙ ſenſus recipit formā modo materiali: q2 recipit eā cū ꝯditōibus hic ⁊ nūc: dici dʒ ꝙ nō eſt itētio ꝙ ſenſus nō recipiat formā mō materiali: q2 nō recipiat eā cum conditōibus: ſed q2 recipit eam modo itentōali nō illo mō materiali quo ē in obō.

Alterius forte dubitaret aliq̄s: vtruʒ ſenſibile poſituʒ ſupra ſenſum faciat ſenſum: ⁊ videt̄ ꝙ ſic: q2 ſi incidat̄ neruus fit ibi maior dolor: qđ nō eſſet niſi ex applicatōe leſiui ad neruum reſultaret ibi ſenſus tactus. ¶ P̄. ſi aer coloraret̄ real'r ⁊ nō itentionaliter tātuʒ: idē eſſet applicare aerē oculo ⁊ applicare ei obm: cuʒ ſm hypoſtaſiʒ hanc color eodē modo ſit in aere ſicut ⁊ in obiecto: quare cum caro realiter calefiat: ⁊ ex carne real'r calefacta: que eſt neruo applicata reſultet ibi ſenſus tactus: videt̄ ſenſibile ꝙ poſituʒ ſupra ſenſum faciat ſenſum. ¶ Dōm ꝙ ſenſibile poſitum ſupra ſenſuʒ nō facere ſenſuʒ hʒ ſpālem rationē ex parte viſus. nā ſi corp⁹ terminatū in quo eſt color tanq̄ʒ in ſubō ponat̄ ſupra oculuʒ obumbrabit aerē: aere aūt obumbrato nō multiplicatur color vt recipiat̄ in oculo: q2 vt dcm̄ ē color ē motiuus lucidi ſm actuʒ: hanc aūt rōnē tetigit pħus ſupra. in cap. de viſu. vbi dixit ꝙ q2 color ē motiuus diaphani ſʒ actū: iō ſi q̄s ponat habēs colorē ſupra viſum nō videbit̄: ſʒ hec ratio ē ſpālis in viſu: cuʒ g̊ hoc ſit cōmune omni ſenſui ꝙ ſenſibile poſitū ſupra ſenſuʒ nō faciat ſenſuʒ: opʒ aſſignare cōem rōnē: quare hoc cōtigat. triplici g̊ via hoc venari poſſumus: quaꝝ ꝑma ſumit̄ ex ꝑte obiecti agētis. ſecūda

UVA. BHSC. IyR_077_1

vero ex parte modi accipiēdi actionez illā: ⁊ tertia ex pte
ſenſus q ſuſcipit actionē ⁊ impſſionē. pma via ſic pz. naz in
impſſiōe facta in ſenſu eſt duplex gnātio. vna q̄ſi equoca
alia q̄ſi vniuoca. nā pmo ab obiecto in quo hz eſſe forma
⁊ ſpēs realiter multiplicant ſpēs intentiōaliter: ⁊ hec ē q̄ſi
gnātio equoca cū ex reali gnēt intētiōale. Ulteri⁹ aūt ab
illa intētiōe facta gnātur itētio alia ⁊ hec eſt gnātio quaſi
vniuoca cū ex intētiōe gnāt intētio. cū ḡ mediū magis ſit
ſuſceptiuum impſſionis q̄ʒ organuz: vt caro: qꝛ minus eſt
compacta q̄ʒ neruus magis ſuſceptiua eſt h⁹ impſſiōis: ⁊
aer: qꝛ magis diaphanus habili⁹ ſuſcipit intētiōes coloris
q̄ʒ oculus: dicemus ꝙ qꝛ generatio vniuoca eſt habilioꝛ ⁊
conueniētioꝛ q̄ʒ equiuoca: organuz: qꝛ nō ſic habile eſt ad
ſuſcipiēdū h⁹ impreſſiōes vt mediū imediate nō poterit
recipe ab obiecto vt fiat ibi impreſſio equoca: ſʒ imediate
recipiet a medio vt fiat ibi impſſio quodam modo vniuo
ca. poſſumus dare euidēs ſignuz ꝙ in talibus habilioꝛ ſit
gnātio vniuoca q̄ʒ equiuoca: ⁊ ꝙ habilius gnētur intētio
a ſpē intētionali q̄ʒ a reali. nam in nocte ſi illumineṫ aer q
eſt iuxta librū nō aūt ſic illumineṫ aer q eſt iuxta oculum
optime qs legere poterit ⁊ lr̄e multiplicabunt ſimilitudi-
nem ſuā vſq̄ʒ ad oculū. ſi aūt fieret ecōuerſo vt illumina-
retur aer q eſt iuxta oculū: ⁊ nō ille qui eſt iuxta librū vel
iuxta aliā rem viſaz: tūc res illa viſibilis nō videreṫ: ⁊ nō
multiplicaret ſimilitudinē ſuā in aere: cuz ḡ lumē nō req-
ratur ꝑpter ipſos coloꝛes ſm ſe: ſed ꝑpter diſpōnē medij
vt ſupius tangebaṫ: ad multiplicationē hanc intētionalē
reqritur maioꝛ diſpoſitio in illa pte medij: q̄ eſt iuxta rez
viſam: vbi a ſpē reali multiplicaṫ intentionalis q̄ʒ in alia
parte medij magis diſtāte vbi a ſpē intētiōabili multipli-
catur itētio: ⁊ qꝛ opʒ eſſe valde habilis receptōis qḋ a ſpē
reali pōt imediate recipe intentōalē imutationē: qꝛ hanc
tantam habilitatē nō iuenimus in organo: ſʒ in medio. ex
parte itaq̄ʒ ipſius ſenſibilis in quo hz ſpēs realiter eſſe pz
ꝙ ſenſibile poſitū ſupꝛa ſenſum nō facit ſenſum: qꝛ orga-
num eſt magis cōpactū ⁊ eſt magis inhabile ad ſuſcipien-
dum impſſionem q̄ʒ mediū. ideo ꝑpter hanc inhabilitatē
nō pōt imediate imutari ab obiecto: ſʒ opʒ ꝙ pus mediū
imutetur ab obiecto ſenſibili ⁊ a medio imutato imutaṫ
etiā organū. ¶ 2ª via ad iueſtigādū hoc idē ſumiṫ ex par-
te modi recipiēdi. naz ſpēs itentōalis ſenſibilis vt cōmu-
niter poniṫ ſpūalioꝛi modo recipiṫ in organo q̄ʒ in medio.
iſta aūt tanta ſpūalitas nō pōt imediate deriuari ab obie-
cto vbi habʒ eſſe ſpēs nō ſpūaliter: ſed māliter. pus igitur
imutabiṫ mediū vbi habebit eſſe ſpēs nō ſic māliter vt in
obiecto. ⁊ poſtea a medio mutato imutaṫ organū vbi ha-
bebit eſſe ſpēs ſpiritualioꝛi modo q̄ʒ in medio. ¶ 3ª via ſu-
miṫ ex parte ipſius ſenſus. nā cū ipe ſenſus hēat rōnē cu-
iuſdā medietatis ⁊ ꝑportōis opʒ ꝙ quodā mō ꝑportiōa-
to imutetur ab obiecto: q̄re ſicut reqriṫ ibi debita propoꝛ
tio obiecta, ita ⁊ debita ꝑportio medij. nam ſicut ex obie-
cto nimis excellēti nō fit ſenſus: ſʒ tolliṫ ſic ex obiecto ni-
mis remiſſo ⁊ debili ēt nō fit ſenſus: qꝛ vtrūq̄ʒ eſt iſenſibi
le tam nimis excellēs q̄ʒ nimis remiſſuz: opʒ ḡ eē obm ꝑ-
portōatum vt fiat ſenſus. ſic ēt opʒ eſſe ꝑportōatuz ⁊ me-
diū. nā ſi nimis diſtet nō fiet ſenſus: ⁊ ēt ſi ſit nimis ꝑpin-
quū: vt ſi ponatur ſenſibile ſupꝛa ſenſuz nō fiet ſenſus: qꝛ
vtrobiq̄ʒ nō reſeruaṫ illa ꝑportio ⁊ illa medietas q̄ ex ſen
ſu reqriṫ. poſſet ēt aſſignari ⁊ quarta rō: qꝛ ſi ſenſus poſſet
iudicare de obiecto imediate ſupꝛa ipm poſito quodā mō
eēt ſupꝛa ſe ↄuerſiuus: qḋ nulli ṽtuti coꝛpoꝛali pōt compe
tere: vt pz p ꝓculū in libꝛo de elr̄atōe theoᶜᵃ. ¶ Qḋ ṽo ar
guebatur de neruo inciſo. Dōm ꝙ ex eo qḋ applicaṫ cul-
tellus vel aliqḋ leſiuū ad neruū qui ē organū ſenſus non
fit ſenſus: ſʒ qꝛ illi neruo ē caro cōiuncta imutatio illa ſen-
ſibilis doloꝛē cauſans nō imediate in neruo: ſʒ mediante
carne neruo cōiuncta imutaṫ neruus. naz ſi eſſet neruus
in aliqua ſui pte ſic ſepatus a carne ꝙ poſſet tāgi neruus
abſq̄ʒ carne ex tali tactu nō fieret ſenſus: ꝙ autē ſit maioꝛ
doloꝛ ex icīſiōe nerui nō ē ꝙ neruus imediate ſentiat: ſʒ
qꝛ ex tali icīſiōe fit ibi maioꝛ ↄcurſus caloꝛis ⁊ ſpirituū: fit
ibi maioꝛ doloꝛis ſenſus. ¶ Qḋ ṽo addebaṫ de carne cale
facta dʒ dici ꝙ caro imutaṫ a coꝛpoꝛe calido vel frigido
realr̄ ⁊ intētionaliter: ſʒ ex eo ꝙ imutaṫ realr̄ non fit ſen-
ſus: imo talis imutatio ē impeditiua ſenſus. fit aūt ſenſus
ex eo qḋ imutaṫ itētōaliter. nā ſi poſſʒ eē foꝛtis imutatio
intētōalis abſq̄ʒ reali: maioꝛ eēt ibi delectatio: ſi imutatio
illa fieret ab obo cōueniēti: vel ēt maioꝛ doloꝛ ⁊ afflictio
ſi fieret ab inconueniēti: qḋ ſi bn̄ intelligiṫ deſeruit nobis
theologis: qūo pati hʒ anima ſepata: de qua diffuſius dr̄e
pn̄s ſpeculatio nō reqrit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Senſitiuū aūt pꝛimuz eſt in quo huiuſmodi Cō.122
potētia. Eſt quidē igiṫ idem: ſed eſſe alteꝝ eſt.
Magnitudo quidē. n. quedā erit: ꝙ ſenſus pa
titur. Non ſenſitiuo eſſe: neq̄ʒ ſenſus magnitu
do eſt: ſʒ ratio quedam ⁊ potentia illius.

¶ Aſſignat aliud qḋ ē cōe omni ſenſui ꝑ comparationē ad
organū. naz omnis ſenſus tanq̄ʒ in ſubiecto fundaṫ pmo i
organo: ⁊ eſt idē cū organo ſubo: qꝛ nō hʒ aliud imediatuz
ſubm q̄ʒ organum: ſʒ differt ab organo ſubiecto ſm eē dif-
finitum ⁊ ſm rationē: qꝛ alia eſt ratio potentie ſenſitiue: ⁊
alia organi. duo ḡ facit: qꝛ pmo facit qḋ dcm̄ ē. 2º ex dictis
cōcludit quaſdā ṽitates coꝝ q̄ poſſent dubitari circa ſen-
ſuz ibi (Manifeſtū aūt ex his) dicit ḡ ꝙ ſenſitiuū. i. orga-
num ſenſus ē illud in quo ē h⁹ potētia ſenſitiua. ē qdē igiṫ
h⁹ organū ſentiēdi idem ſup. ſubiecto cuz ipa potētia ſen-
ſitiua ſiue cuz ipſo ſenſu: ſʒ eſſe. i. ſm eſſe diffinitiuū ⁊ ſm
rationē alteꝝ eſt. nam ipm organū qḋ patiṫ ſenſus vel qḋ
patiṫ ſenſum. i. qḋ ſuſcipit ſenſuz eſt magnitudo quedaz:
nō tamē eſſe ſenſitiuo. i. eſſe ſenſitiui vel vt habʒ alia litte
ra eē organi. i. ratio orgāi: ſupple eſt eadē qḋ ratio ſenſus:
qꝛ magnitudo ⁊ organuz nō eſt ipſe ſenſus: neq̄ʒ ſenſus eſt
ipa magnitudo: ſʒ ſenſus eſt q̄dā rō: ⁊ q̄dā potētia illius. i.
magnitudis vel organi. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Manifeſtū aūt ex his: ⁊ pp qd ſenſibiliuz ex- Cō.123
cellētie coꝛrūpunt ſenſitiua. Si nāq̄ʒ ſit foꝛtioꝛ
ſenſitiuo mot⁹ ſoluiṫ rō: hoc āt erat ſenſus: ſic
⁊ ſymphonia ⁊ ton⁹ ꝑcuſſis foꝛtiter choꝛdis.

¶ Ex pmiſſis cōcludit quaſdaz ṽitates circa ipſos ſenſus.
de qbus ṽitatibus dubitari poſſʒ: ⁊ duo facit ſm ꝙ duas
tales ṽtutes cōcludit. ſcōa ibi (Et ꝑpter qḋ plante.) dicit
ergo ꝙ manifeſtū aūt ex his ē ⁊ ꝑpter qd excellētie ſenſi-
bilium coꝛrūpunt ſenſitiua. i. ſenſus: qꝛ ſi nāq̄ʒ ſit foꝛtioꝛ
motus ſenſitiuo. i. q̄ʒ ſenſitiuum vel q̄ʒ organū ſit aptum
natuz ſuſtinere ſoluiṫ ratio. i. nō reſeruaṫ ibi debita ꝑpoꝛ-
tio: ſʒ ſenſus erat hoc. i. erat quedā ratio ⁊ q̄dā ꝑportio. ſi-
cut tolliṫ ſimphonia ⁊ tonus nimis foꝛtiter ꝑcuſſis choꝛ-
dis: ſic ſupple tollitur ſenſus ſi ab excellēti obiecto nimis
foꝛtiter immutatur organum.

Dubitaret foꝛte aliqs quomodo excellentie
ſenſibiliū coꝛrūpūt ſenſuz:

¶ Dōm ꝙ excellens ſenſibile tollere ſenſum quantum
ad pſens ſpectat dupliciter pōt itelligi ſm ꝙ ſenſus duo
noiare pōt. nā ipſa actio vel ipm iudiciū qḋ hēmus de re
ſenſibili ſenſus noiari pōt. ⁊ ſic accipiṫ ſenſus a pħo cū di-
cit ꝙ ſenſibile poſitū ſupꝛa ſenſum nō facit ſenſuz. ex tali
. n. appōne n̄ fit ſenſus: qꝛ nō fit ibi iudiciū de re ſenſibili.
2º mō pōt accipi ſenſus ꝑ ipa ṽtute vl̄ ꝑ potētia ſenſitiua.
⁊ ſic accipiṫ in h̄ capl̄o cūdr̄ ꝙ ſenſus nō ē magnitudo: ſʒ

UVA. BHSC. IyR_077_1

eſt potẽtia magnitudĩs. excellẽs ḡ ſenſibile vtroq̃ mõ corrumpit ⁊ tollit ſenſum. ꝑmo. n. tollit ſenſum: q̄ tollit iudiciũ de re ſenſibili. naz ꝓꝑ excellẽs ſenſibile nimis fortiter mutato organo nõ poſſumus bñ iudicare de obiecto ſenſibili: vt ꝓpter nimiũ ſplendorẽ ſolis non poſſumus ꝑ viſum bñ iudicare de ipõ. ſcđo excellẽs ſenſibile corrumpit ſenſum: q̄ corrumpit ipſam potẽtiam ſenſitiuaz. nam ꝗs poſſet ſolẽ tñ aſpicere ꝙ efficeret̃ cecus ⁊ nunq̃ videret: imo q̄ aſpiciendo ſolẽ nõ ſolum non bñ poſſumus iudicare de ſole: imo etiaz de alijs obiectis ad tꝑs nõ bñ iudicamus: vel etiaz ſimplr̃ viſum amittimus: poſſemus dicere ꝙ ꝑ excellẽs ſenſibile tripliciter tollit̃ ſenſus. ꝑmo. n. tollit̃ ſenſus: vt circa quãtum ad ipm excellẽs obm: q̄ nõ bñ poſſumus iudicare de ipſo. 2°. ꝑ excellens ſenſibile tollit̃ ſenſus ad tꝑs quantũ ad alia obiecta: q̄ aſpiciẽdo ſolẽ ad tꝑs nõ bñ poſſumus iudicare de alijs obiectis. Nã ꝓꝑ fortem impreſſionẽ lucis factam in oculo ꝑ aſpectuz ſolis nõ videmus alia obiecta ſicuti ſunt: ſed quicq̄d cernimus videt̃ nobis videre cũ quadã viriditate: vel cũ quodaz aliq̃ alio colore lucido ſuꝑfuſo. 3°. excellẽs ſenſibile põt tollere ſenſum nõ ſolũ vt tunc quãtum ad ipm obm: vel etiã ad tꝑs quantuz ad alia obiecta: ſz ẽt vt ſemꝑ: q̄ põt oĩno ſenſum corrumꝑe: ſz d̾ hoc diffuſi⁹ tractabimus. in 3°. vbi reddemus cãm: quare excellẽs ĩtelligibile nõ corrũpit ĩtellectũ ſic̃ excellẽs ſenſibile corrũpit ſ̃ſuz. ⁋ Deĩde cũ dic̃.

Cõ. .124. ⁋ Et ꝓpter q̄d plante nõ ſentiũt habẽtes quãdam partem animalẽ: ⁊ patiẽtes a tangibilib⁹. Et nãq̃ frigeſcunt ⁊ caleſcunt. Cauſa. n. non hẽre medietatẽ: neq̃ huiuſmodi principiũ poſſibile ẽ recipe ſpẽs ſenſibiliũ: ſz pati cũ mã.

⁋ Concludit aliã veritatẽ ex dictis. cõtinuet̃ aũt ſic. manifeſtum aũt põt eſſe ex dictis nõ ſolũ ꝓpter q̄d excellentie ſenſibiliũ corrumpũt ſenſum: ſed ẽt ꝓpter q̄d nõ ſentiunt plante hñtes quãdam potẽtiam aĩalem: vt vegetatiuaz: ⁊ etiã patiẽtes a tangibilib⁹ frigeſcũt ⁊ caleſcunt plante. ⁊ ſubdit ꝙ cauſa. n. ſup. q̃re plante nõ ſentiũt eſt nõ hr̃e medietatem neq̃ h⁹ ꝑncipiũ ſenſitiuuz poſſibile recipe ſpẽs ſenſibiliũ: ſz ſolũ pati cũ materia. i. modo mãli. ⁋ Notandum aũt ꝙ plante lz habeãt aliquã partem aĩe: q̄ hñt vegetatiuã: ⁊ lz patiant̃ a qualitatib⁹ tangibilibus: tñ q̄ ſunt nimis terreſtres: ⁊ nõ hñt ꝯꝑlõnez reductã ad illam medietatem quã req̄rit ſenſus. iõ ꝓpter ſuam terreſtreitatẽ nõ patiunt̃ niſi mõ materiali ſicut ⁊ patiunt̃ lapides. ⁊ iõ ſentire nõ poſſunt. ⁋ Deinde cum dicit.

Cõ. .125. ⁋ Dubitabit autez aliq̄s ſi patiat̃ aliq̄d ab odore: q̄đ impoſſe eſt olphatũ hẽre: aut a colore nõ poſſibile videre: ſilr̃ aũt ⁊ in alijs.

⁋ Mouet circa ꝑtacta queſtionẽ quandã: ⁊ eſt q̃ſtio vtrũ nõ hñs ſenſum poſſit pati a ſenſibili: vt vtꝝ non hñs olfatũ poſſit pati ab odorabili: circa q̄đ duo facit: q̄ ꝑmo proponit h⁹ q̄õnẽ. 2° exequit̃ de ea ibi (Si aũt olfatibile) dicit ḡ. dubitabit autez aliq̄s ſi patiat̃ aliq̄d ab odore q̄đ nõ poſſibile eſt olfatũ hẽre aut ſi patiat̃ a colore q̄đ non poſſibile eſt videre: ſimiliter ⁊ in alijs ſenſibus dubium eſt ſi patiatur aliquid ab alijs ſenſibilibus quod non habet alios ſenſus. ⁋ Deinde cum dicit.

⁋ Si aũt olphatibile odor: ſi aliq̄d facit olphatum odor facit. Quare impoſſibiliũ olphatuz hẽre nihil impoſſe pati ab odore. Eadez aũt ratio ⁊ in alijs: neq̃ poſſibilium: ſed inquantum vnumquodq̃ ſenſitiuum.

⁋ Exequit̃ de q̄õne ꝓpoſita: circa q̄đ tria facit: q̄ ꝑmo arguit ad partẽ ſ̾lam. 2°. oñdit nõ eſſe eandẽ rõnẽ de q̃litatibus tangibilibus. ⁊ de alijs. 3° ſoluit ad rõnes ꝓpoſitas. 2ª ibi (Sed tangibilia) 3ª ibi (Ergo ne ⁊ illa) circa ꝑmũ duo facit ſm ꝙ duas rõnes adducit oſtẽdens ꝙ non hñs ſenſum nõ patit̃ a ſenſibili ibi (Simul aũt manifeſtũ.) dicit ergo. ſi aũt odor eſt quid olfatibile: ſi aliq̄d facit olfatum. odor facit. q̃re impoſſibiliũ olfatuz hr̃e nihil impoſſe pati ab odore: eadẽ aũt ratio eſt ⁊ in alijs ſenſibilibus: q̄ neq̃ poſſibiliũ. i. neq̃ cõtingẽtiuz: vel neq̃ quorũcũq̃ idr̃nter ſup. ẽ pati ab obo ſenſibili: ſz patit̃ ab obiecto h⁹ inq̃tuz ẽ vnũq̄đq̃ ſenſitiuũ. i. hñs ſenſum. ⁋ Deĩde cũ dicit.

⁋ Similiter aũt manifeſtũ eſt ⁊ ſic. neq̃. n. lumẽ ⁊ tenebra: neq̃ ſonus: neq̃ odor quicq̃ facit in corpora: ſed in ea in quib⁹ eſt: vt aer q̄ cũ tonitruo ſcindit lignum. Com. .126.

⁋ Adducit ad hoc idẽ aliam rõnez. d. ſimlr̃ aũt manifeſtũ eſt ⁊ ſic. i. ꝑ hanc rõnem ſequẽtem ꝙ hec obiecta ſenſibilia nihil agũt niſi in ea q̃ hñt ſenſum: q̄ neq̃ lumẽ ⁊ tenebra: neq̃ ſonus: neq̃ odor nullũ facit. i. nihil facit in corpora niſi in ſenſu tantũ: ſz ea in q̄b⁹ ẽ ſonus: vt aer: in quo hz eſſe ſon⁹: facit: qui cũ tonitruo ſcindit lignũ. ⁋ Notandũ aũt vim rõnis h⁹ in hoc conſiſtere: ꝙ q̄ ſonus ⁊ odor: ⁊ talia ꝑ ſe niſi faciũt in corpore: ſz ſolũ in ſenſu nihil patit̃ a ſono vel ab odore vel ab aliq̃ h⁹ q̃litate niſi q̄đ hz ſenſum. ⁋ Nõnᵐ etiã ꝙ lz dubiũ ſit: vtꝝ ſonus vel aliqua h⁹ q̃litas ꝑ ſe poſſit aliqua facere in corpore: tñ nõ eſt dubiũ q̄đ põt facere ꝑ accñs: q̄ ſonus ratõe aeris in quo fundat̃: q̄ fundat̃ in aere ſm motũ: aer in quo eſt ſon⁹ ꝓpter motuz annexũ põt ligna ſcindere. ſonus ḡ ſcindit lignuz ꝑ accñs: ſz aer motus ſcidit ipm ꝑ ſe. ⁋ Deinde cũ dicit.

⁋ Sed tangibilia ⁊ humores faciunt. Si. n. nõ a quo vtiq̃ patient̃ inaĩata ⁊ alterabunt̃.

⁋ Oſtẽdit q̄đ nõ eſt eadẽ rõ de qualitatib⁹ tangibilibus ⁊ de alijs. d. ſz tangibilia ⁊ hũores. i. ſapores faciũt aliq̄d in corpora: q̄ ſi nõ: a quo vtiq̃ patient̃ inaĩata ⁊ alterabunt̃. q. d. ꝙ niſi corpora paterent̃ a qualitatib⁹ tangibilib⁹: nõ eſſet dare a quo pati poſſent. ⁋ Notandũ aũt ꝙ cũ queritur vtrũ q̃litates ſenſibiles aliq̄d agant in corpore nõ ẽ ĩtelligẽdũ de q̃litatib⁹ tãgibilib⁹: q̄ de illis nõ eſt dubiũ: ſz de qualitatib⁹ q̃ ſunt obiecta alioꝝ ſenſuũ. ⁋ Notãdũ etiã ꝙ humores. i. ſapores agũt in corpora rõne q̃litatum tangibiliũ in q̄bus fundant̃: q̄ vt ſupra dicebat̃: guſtus ẽ q̄dã tact⁹: ⁊ guſtabile q̄đdã tãgibile ẽ. ⁋ Deĩde cũ dic̃.

⁋ Ergo ne ⁊ in illa faciũt. ⁋ Aut non oẽ corp⁹ paſſiuuz ab odore ⁊ ſono: ⁊ patiẽtia ĩdetermĩnata ñ manẽt: vt aer. fetet. n. ſic̃ patiẽs aliq̄d. Com. .127.

⁋ Soluit ad q̄õnẽ factã. ⁋ Ad cui⁹ euidẽtiã ſciẽdũ ꝙ q̃litates ſenſibiles alie a tãgibilibus: cuiuſmodi ſunt odor ſonus ⁊ color nõ ſimplr̃ agũt in corpora: agunt tñ in q̃dã corpora vt in organa: ⁊ ẽt in media: eo ꝙ ſunt valde paſſiua: ⁊ q̄ ipſe aer q̄ non ſentit patit̃ ab odore: rõnes ꝑus facte q̄đ nihil patit̃ ab odore vel a colore niſi q̄đ hz ſenſuz: concludebãt ſ̾lm ⁊ ſoluẽde ſunt: ⁊ q̄ due erant ille rõnes: duo facit pħus: q̄ ꝑmo ſoluit rõnem ſecundã. 2° ſoluit ꝑmã ibi. (Quicq̄d igr̃ eſt odorare) dicit aũt. ḡ ne ⁊ illa. i. ille alie q̃litates vt odor ſon⁹ ⁊ talia faciũt aliq̄d in corpore. ⁊ reſpõdet ꝙ aut nõ omne corp⁹ ẽ paſſiuũ ab odore ⁊ ſono: ⁊ que ſunt paſſiua ab odore ⁊ ſono ſunt indeterminata: ⁊ nõ manent: q̄ talia q̃ patiunt̃ a talibus qualitatibus nõ manẽt: q̄ ſunt valde fluxibilia ⁊ valde paſſiua: vt aer q̄ eſt valde fluxibilis ⁊ valde paſſiu⁹ patit̃ ab odore: q̄ fetet ſicut aliquid patiẽs. ⁋ Notandũ aũt ꝑ verba ſolutã eſſe rõnem ſecundã. nã cũ dicebat̃ ꝙ neq̃ lux neq̃ ſonus neq̃ odor nihil facit in corpora niſi ꝑ accñs: veꝝ eſt ꝙ ꝑ ſe hoc non poſſunt agere in corpora: quecũq̃ tamẽ bene poſſunt ali

UVA. BHSC. IyR_077_1

quid facere corpora bene paſſiua vt in aerem vel etiaʒ in aquā. ¶ Deide cū dicit.

¶ Quid igitur eſt odorare preter pati aliquid: aut odore ſentire eſt. Aer autem patiens hoc mox ſenſibilis fit.

¶ Soluit rōnē p̄maʒ di. qd igit̄ eſt odorare p̄ter pati aliqd in h̄. n. ſtabat rō p̄ma: ꝙ qꝛ idē eſt odorare qđ pati ab odore: iō nihil patit̄ ab odore niſi qđ odorat. hec āt rō ſoluit̄ ꝑ īteremptionē: qꝛ nō ē idē odorare qđ pati ab odore: ſʒ ideʒ eſt odorare qđ ſentire odorē. multa tñ pñt pati ab odore q̄ nō ſentiunt odorē vt aer. iō ſubdit ꝙ aut odorare ē idē qđ ſentire odorē. aer aūt ē patiēs h̄. i. patit̄ ab odore: nō tñ ſentit odorē: ſʒ mox fit ſenſibilis ꝑ hꝰ paſſionē. ¶ Notādū ꝙ non qcqd patit̄ ab odore ſentit odorē. ſed quicqd ab odore patitur vel ſentit odorem ⁊ habet ſenſuʒ vt organū vel eſt quid ſenſibile ⁊ eſt īmutatiuū ſenſus vt mediū.

Cō. 128. **Quoniaʒ autē non ſit ſenſus alius preter quinqʒ. Dico autem hos viſuʒ: auditum: olphatum: guſtum: tactū. Ex his credet aliquis.**

¶ Poſtq̄ʒ ph̄s determinauit q̄daʒ cōia circa oēm ſenſum. In parte iſta vult ꝓbare ſufficientiā ſenſuuʒ oñdens eſſe q̄nqʒ ſenſus ⁊ nō plures. pōt aūt hec pars diuidi in q̄ttuor partes: qꝛ p̄mo īueſtigat ſufficiētiaʒ ſenſuū particulariuʒ. ſcđo ex ſenſibus particularibus īueſtigat eſſe ſenſuʒ cōeʒ. tertio ſeparat ⁊ diſtinguit ſenſuʒ ab ītellectu. q̄rto incipit determinare de ip̄o ītellectu ſiue de ip̄a parte ītellectiua. ſcđa pars īcipit ibi. (Qm̄ aūt ſentimus.) tertia ibi. (Quoniaʒ aūt duabus dr̄ītȳs.) q̄rta ibi. (De parte aūt anime) Dubitat̄ aūt ab aliq̄bus vbi incipiat tertius liber. Ad qđ dicūt ꝙ apud grecos īcipit hec. Qꝛ aūt non eſt ſenſus: ⁊ vt aiunt hoc rōnabiliter factū eſt: qꝛ ab iſto capl̄o vltra īcipit ph̄s ingrere de ītellectu: ſed cū in hoc capl̄o nulla mentio fiat de ītellectu. ſʒ ab illo capl̄o: qm̄ aūt duabus differentȳs īcipiat ph̄s diſtinguere ītellectuʒ a ſenſu: ⁊ poſtea ī capitulo ſequēti vt in illo capl̄o. de parte aūt anime. incipiat determinare de ītellectu. tertius liber vel īcipiet in illo loco. Qm̄ aūt duabus differētȳs. vel īcipiet ibi. De ꝑte autē aīe. ꝙ ſi apud grecos īuenit̄ h̄ ītitulatus tertius forte fuit error ſcriptoris ſcribētis ⁊ ītitulantis. ſuppoſito aūt ꝙ hic nō īcipiat tertius liber: pars iſta in qua determinatur de ſufficientia ſenſuū pōt diuidi in partes duas. qꝛ p̄mo ꝓbat ph̄s hꝰ ſufficiētiam ex parte ſenſibiliū ꝓprioꝝ. ſcđo ꝓbat eam ex ꝑte ſenſibilium cōium ibi. (At vero neqʒ cōium.) Circa p̄mū duo facit. qꝛ p̄mo ꝓponit qđ ītendit. ſcđo declarat ꝓpoſitū ibi. (Si eniʒ oīs.) Dicit g̊. ꝙ aūt nō ſit ſenſus alius p̄ter quinqʒ. Dico aūt hos. i. preter hos quinqʒ vt preter viſum: auditum: olphatum: guſtum: tactum: credet aliquis ex his. i. ex dicendis. ¶ Deide cū dicit.

¶ Si. n. oīs cuiꝰ ē ſenſus tactꝰ: ⁊ hūc: ⁊ hūc ſenſum habemus. Oēs. n. tangibiles inq̄ʒtū tangibiles paſſiōes: tactu nobis ſenſibiles ſunt.

¶ Declarat ꝓpoſitū ⁊ ītēdit talē rōnē. q̄cunqʒ hʒ hoc organū cognoſcit hec ſenſibilia: ⁊ hʒ hunc ſenſuʒ: ⁊ qui hʒ oē organū cognoſcit oīa ſenſibilia: ⁊ hʒ oēs ſenſus: ⁊ qꝛ ſic ē non p̄t nobis deficere ſenſus aliq̄s niſi nobis deficiat aliqđ organū. g̊ a deſtructiōe ꝯñtis ſi nobis nō deficiat aliqđ organū nō đficiet aliquis ſenſus. nll̄s g̊ ſenſus eſt q nō habeat̄ a nobis vel qui nō habeat̄ ab aīalibus ꝑfectis: ſed nos nō habemus niſi hos q̄nqʒ ſenſus. g̊ nullus ē ſenſus p̄ter hos q̄nqʒ. ſunt itaqʒ q̄nqʒ ⁊ non plures. fundat̄ autē hec rō ſuꝑ tribus ꝓpōnibꝰ: q̄rū p̄ma eſt. ꝙ qui hʒ h̄ organū cognoſcit hec ſenſibilia: ⁊ hʒ hūc ſenſuʒ. ſcđa ē. ꝙ cui đficit aliq̄s ſenſus ei deficit aliqđ organū. tertia eſt ꝙ qꝛ aīalibꝰ ꝑfectis ⁊ maxime nobis nō deficit aliqđ organū. g̊ nec aliquis ſenſus. he aūt tres ꝓpōnes ſe hñt ꝑ ordineʒ. qꝛ ſcđa ſeq̄tur ex p̄ma. ⁊ tertia ex ſcđa. nā ex hac ꝓpōne. ſi habes hoc organū cognoſcis hec ſenſibilia ⁊ habes hūc ſenſuʒ. ſeq̄tur ꝙ ſi haberes aliud organū cognoſceres alia ſenſibilia ⁊ haberes aliū ſenſuʒ. quot g̊ habes organa: tot gnā ſenſibiliū cognoſces ⁊ tot habes ſenſus. ſi g̊ nō deficit tibi aliqđ organū nō deficiet tibi aliq̄s ſenſus: ⁊ ſi tibi deficiat aliq̄s ſenſus: opʒ qđ tibi deficiat aliqđ organuʒ. iſta g̊ ꝓpō ſcđa. vʒ. ꝙ ſi tibi deficiat aliq̄s ſenſus ꝙ tibi deficit aliquod organuʒ. ſequitur ex hac prima videlicet ꝙ quale habes organum talē habes ſenſum ⁊ talia cognoſcis ſenſibilia.

¶ Vlterius ex ſcđa ꝓpōne ſequitur tertia: qꝛ ex hac ꝓpōne ſcđa ꝙ ſi đficit tibi aliq̄s ſenſus ꝙ tibi deficiat aliqđ organū: ꝑ locū a deſtructiōe ꝯñtis: ſeq̄t̄ hec ꝓpoſitio tertia. vʒ. ꝙ qꝛ nobis nō đficit aliqđ organuʒ. g̊ nec aliq̄s ſ̄ſus. tria g̊ fac̄ ſ̄ʒ ꝙ has tres ꝓpōnes đclarat. nā p̊ oñdit ꝙ q̄le habes organū talia ſenſibilia cognoſcis: ⁊ talē habes ſenſuʒ. ſcđo ex hoc īfert ꝙ ſi tibi đficit aliq̄s ſenſus: ꝙ tibi deficiat aliqđ organū. tertio ꝓbat ꝙ nobis nō deficit aliqđ organū. ⁊ ꝑ ꝯñs nec aliq̄s ſenſus: ⁊ tūc vt dicebat̄ eſt vlterius arguēdū ꝙ ſi nobis nō deficit aliq̄s ſenſus: ⁊ nō hēmus niſi q̄nqʒ ſenſus: nullus ē ſenſus p̄ter q̄nqʒ. ſcđa ꝑs īcipit ibi. (Neceſſe ſi q̄dē.) tertia ibi. (Et q̄cūqʒ q̄dē.) declarat g̊ p̄mā ꝓpoſitionē. vʒ. ꝙ ſenſus ꝓportionāt̄ organis: vt ꝙ ſi habes hoc organū cognoſcis hec ſenſibilia ⁊ habes hūc ſ̄ſuʒ: ⁊ ꝙ q̄le habes organū talia cognoſcis ſenſibilia: ⁊ taleʒ habes ſenſuʒ: qđ declarat ꝑ ſenſuʒ tactus dicēs: ꝙ ſi enim oīs q̄litas cuiꝰ eſt ſenſus tactus. ſuꝑ. cognoſcit̄ ꝑ organū tactus: ⁊ ab hñte talē ſenſuʒ: ⁊ nūc ſic ſe hʒ ꝙ habemꝰ ſenſum tactꝰ: oēs eniʒ paſſiōes corporis tangibilis inq̄ʒtuʒ eſt tangibile ſunt nobis ſenſibiles tactu. i. ꝑ tactū. igit̄ ſi oīs q̄litas tāgibilis cognoſcit̄ ꝑ organū tactꝰ: ⁊ ab hñte talē ſenſuʒ: ⁊ etiā ſi nos cognoſcimus oēs q̄litates tāgibiles ꝑ organū tactꝰ: qꝛ habemus hūc ſenſuʒ: opʒ ꝙ idē ſit iudiciū de q̄litatibus tāgibilibus ⁊ de ſenſu ⁊ de organo tactꝰ. ⁊ ſic idē ē iudiciū de q̄litatibus tāgibilibꝰ ⁊ de h̄ ſenſu ⁊ de h̄ organo: ſic idē eſt iudiciū de alȳs q̄litatibꝰ ſenſibilibus: ⁊ de alȳs ſenſibꝰ: ⁊ de alȳs organis. ꝑ ea g̊ q̄ videmus in ſenſu tactꝰ declarata ē ꝓpō p̄ma. vʒ. ꝙ q̄litates ſenſibiles ⁊ organa et ſenſus ꝓportionāt̄ adīuicē: qꝛ cog̊ſcis has q̄litates ſenſibiles habes h̄ organū ⁊ hūc ſenſuʒ: ⁊ ꝙ q̄le habes organū tales q̄litates ſēſibiles cog̊ſcis ⁊ talē habes ſenſū. ¶ Deiñ cū dic̄.

¶ Nec neqʒ ſiquidē deficit aliquis ſenſus: ⁊ organum nobis aliquod deficere.

¶ Proponit ꝓpōnē ſcđaʒ di. nec̄e ē ſiq̄dē ꝙ ſi deficit aliq̄s ſenſus nobis ⁊ organū nobis aliqđ deficere. ſeq̄t̄ g̊ hec ꝓpoſitio ex p̄ma. nā ſi q̄le habes organū talia ſenſibilia cog̊ſcis: ⁊ talē habes ſenſuʒ: nō pōt eſſe ꝙ tibi deficiat aliquis ſenſus niſi tibi deficiat aliqđ organū. ¶ Deinde cū dic̄.

¶ Et q̄cūqʒ q̄dem ipſi tāgentes ſentimus tactu ſenſibilia ſunt: quē exiſtimus hñtes. Cō. 129

¶ Probat ꝙ nobis non deficit aliquod organū: ex quo ſequit̄. vt pʒ ꝑ hita ꝙ nobis nō deficiat aliq̄s ſenſus. ¶ Ad cꝰ euidētia ſciēdū ꝙ aliq ſenſus ſentiūt ꝑ mediū ītrinſecū ſiue ꝑ mediū ītraneū vt tactꝰ: ⁊ ēt guſtus: qꝛ ē q̄dā tactus. alȳ v̊o ſenſus ſentiūt ꝑ mediū extraneū. duo g̊ facit. qꝛ primo oñdit ꝙ nobis nō deficit aliqđ organū. q̄ʒtū ad ſenſus q ſentiūt ꝑ mediū ītrinſecū. ſcđo oñdit ꝙ nobis nō deficit aliqđ organū q̄ʒtuʒ ad ſenſus q ſentiūt ꝑ mediū extraneū. nullo g̊ mō nobis deficit ſenſus. ſcđa ibi (Quecūqʒ v̊o per mediū.) dicit g̊. ꝙ q̄cunqʒ quideʒ ipſi tangentes ſentimꝰ ſunt ſenſibilia tactu. i. per organū tactus: quē tactū vel qđ organū tactus exiſtimus habētes. qꝛ nō pōt nobis defice-

UVA. BHSC. IyR_077_1

re organū per qd̄ tactu cognoſcim⁹. ¶ Notādū ꝙ eo ipſo ꝙ tactu cognoſcimus aliq̄ ſenſibilia vult ph̄s ꝙ nos exiſtimus habētes organū illud ꝑ qd̄ tactu cognoſcimus. nullo ğ mō ſm ipm pōt nobis deficere organū: ꝑ qd̄ cogſcim⁹ tāgendo: ⁊ ꝑ qd̄ cogſcimus ꝑ mediū ītraneū.

Dubitaret forte aliqs de ꝯñtys q̄ h̄ īducuntur in littera. ⁊ p̄mo poſſet eſſe dubiū de hac ꝯña q̄ ſupius īnuebatur. vʒ. ꝙ qui cognoſcit qualitates tāgibiles: cuiuſmodi eſt ſenſus tactus: ꝙ ipe cognoſcit eas ꝑ organū tactus: ⁊ ꝙ hʒ h⁹ ſenſuʒ. videt̄ aūt hoc eē falſuʒ. nā ꝑ ſenſuʒ cōem cognoſcimus obiecta oīum ſenſuuʒ ꝑticulariū ⁊ ꝑ itell'm cognoſcimus q̄ditatē oīum ſenſibiliū: ſʒ ſi ꝑ ſenſuʒ cōem qui eſt diſtinctus ab oībus ſenſibus ꝑticularibus poſſumus cognoſcere oba oīum ſenſuuʒ ꝑticulariū: et ꝑ itell'm poſſumus cognoſcere oēm talē q̄ditatē: nō opʒ ꝙ cognoſcēs h̄ ſenſibilia ꝙ habeat hūc ꝑticularē ſenſum: qꝛ poterit ea cognoſcere ꝑ aliaʒ virtutē vt ꝑ ſenſuʒ cōem vel ꝑ itell'm. ¶ Dōʒ ꝙ ſſus ꝑticulares exteriores ſunt ianua totius cognitiōis noſtre. nā lʒ ſenſus cōis cogſcat oba oīuʒ ſenſuū ꝑticulariū: nunq̄ꝫ tn̄ cognoſcit ea niſi imutatus ab exterioribus ſenſibus. cognoſcit. n. viſibilia vt imutatur a viſu. viſibilia eni p̄mo imutāt viſum: ⁊ imutādo viſuʒ ꝑuenit h̄ imutatio vſqꝫ ad cōem ſenſuʒ. cognitio ğ ſſus cōis p̄ſupponit cognitionē ꝑticulariuʒ ſſuuʒ. cui ğ deficit cognitio alic⁹ ꝑticularis ſēſus. opʒ ꝙ ⁊ ſſus cōis p̄uetur cognitiōe illa. ſic etiaʒ ⁊ itellectus noſter in ſui p̄mordio eſt ſic̄ tabula raſa: i qua nihil eſt ſcriptū. q̄cq̄d igit̄ in intellectu recipit̄ fit mediāte ſſu: ꝓpter qd̄ deficiēte aliquo ſſu neceſſe eſt ⁊ ſciam deficere que ſm illum ſſum eſt: vt dicit̄ p̄mo poſteriorꝝ. quare ſi cognoſcimus q̄litates viſibiles: opʒ ꝙ habeamus organū viſus ⁊ ſſuʒ viſus. qꝛ ⁊ ſi per ſſum cōem poſſum⁹ cognoſcere tales qualitates: ⁊ ſi ꝑ itell'm cognoſcere poſſumus q̄ditateʒ taliū qualitatū: nūq̄ꝫ tamē h⁹ cognitio ꝑuenire poteſt ad ſſum cōem vel ad itellectum vel ad aliquā aliam potētiaʒ ſſitiuaʒ niſi mediāte viſu: ꝓpter qd̄ bene dcm̄ eſt: ꝙ ſi cognoſcimus qualitates tāgibiles vel aliqua alia obiecta alicuius ſſus particularis: opʒ nos habere organū illius ſſus ⁊ etiaʒ ſſum illum.

Alterius forte dubitaret aliquis. vtruʒ habēs aliqd̄ organū alicuius ſſus cogſcat omnes differētias ſſibiles illi⁹ ſſus. ⁊ videt̄ ꝙ nō. qꝛ multa aīalia habēt ſſum viſus: que nō cognoſcunt omnes differētias viſibiles: vt pʒ in piſcibus qui nō cognoſcūt niſi excellētias ſēſibiliū. ⁊ etiaʒ multa habēt ſēſuʒ odoratus que nō cognoſcūt omnes differētias odorabiliuʒ: vt patet in hoībus qui nō odorāt niſi cū triſtitia ⁊ letitia: ⁊ nō percipiūt niſi odoruʒ excellētias. ¶ Dicēduʒ ꝙ hic locū habet duplex diſtictio: vna ex ꝑte organi ⁊ alia ex ꝑte cognitiōis differētiarū ſſibiliū. naʒ organū ſſus poteſt dupl'r cōſiderari. vno modo vt eſt bene diſpoſituʒ. alio modo vt male. ſic etiaʒ cognoſcere omnes differētias ſenſibiles dupl'r poteſt itelligi. primo in ſe. ſcd̄o in ſuis excellētys. organum ğ alicuius ſſus bene diſpoſituʒ pōt cognoſcere omnes differētias illius ſēſus in ſe. ſi aūt nō ſit bn̄ diſpoſitū nō poterit omnes h⁹ differētias cognoſcere i ſe: ſʒ i ſuis excellētys.

Alterius dubitaret forte aliquis. vn̄ ſequitur h̄ ꝯña ꝙ nō poteſt nobis deficere organū reſpectu illoꝝ ſſibiliuʒ q̄ ſunt apta nata cognoſci ꝑ mediū itraneuʒ. ¶ Dicēdum ꝙ mediuʒ i tali cognitiōe eſt pars noſtri. nō ğ pōt eſſe ꝙ nobis deficiat tale mediuʒ: qꝛ tūc nobis deficeret aliq̄d qd̄ eſt de ſuba noſtra: ⁊ ſi nobis nō deficit mediū nec organū: qꝛ organū i nobis eſt ꝓportionatū medio. Rurſus mediū eſt ꝓpter ipm organū. ocioſe ğ ageret nā ⁊ deficeret in nec̄arys ſi dediſſet nobis mediū: ⁊ nō d̄diſſet nobis organū: ad q̄d tale mediuʒ ordinat̄. vult ğ ph̄s dicere: ꝙ eo ipſo ꝙ tāgētes ſentimus aliqua ſſibilia exiſtimus habētes h⁹ ſēſuʒ ⁊ h⁹ organū quo ſētimus ea: qꝛ cū mediū in tali ſēſu ſit ꝑs noſtri: nō pōt nobis deficere tale mediū. ⁊ ꝑ ꝯñs nec organū qd̄ ē ꝓportionatū medio: ⁊ ad qd̄ mediū ordiat̄ hoī. ergo ⁊ vl'iter oībus aīalibus ꝑfectis nō poteſt d̄ficere aliquod organū: ⁊ per ꝯñs nec aliquis ſenſus quo ſentimus per mediū inatum vel ītraneuʒ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Quecunqꝫ vero per media: ⁊ nō ipſa tangentes ſimplicibus. Dico aūt vt aere: ⁊ aq̄: habent autē ſic: vt ſiq̄dem per vnuʒ plura ſenſibilia exiſtentia: altera abinuicē genere: neceſſe habēteʒ huiuſmodi ſenſitiuū vtrorūqꝫ ſenſitiuū eſſe: vt ſi ex aere eſt ſenſitiuū: ⁊ eſt aer mediū ſoni ⁊ coloris. Si vero plura eiuſdem ſint vt coloris: ⁊ aer: ⁊ aqua. vtraqꝫ. n. diaphana: ⁊ qd̄ alterum ipſoruʒ eſt habēs ſonū. Sentit id qd̄ per vtraqꝫ: aut qd̄ ab ambobus.**

¶ Poſtq̄ꝫ ꝓbauit ꝙ nō pōt nobis deficere aliqd̄ organuʒ nec aliqs ſēſus quo ſētim⁹ ꝑ mediū itraneū: vult oſtēdere ꝙ nō pōt nobis deficere aliqd̄ organū nec aliqs ſēſus quo ſētimus ꝑ mediū extraneū. ꝯm̄tator tn̄ hāc ꝑtē aliter iducit. vult. n. h̄ ph̄m triplici demr̄atiōe ꝓbare ꝙ nō ſit dare ſextū ſſuʒ. q̄rū p̄ma ſumit̄ ex ꝑte medioꝝ. ſcd̄a ex ꝑte organoꝝ. tertia ex ꝑte oboꝝ. ſcd̄a demr̄atio icipit ibi. (Simpliciū aūt.) tertia ibi: (Quare ſi nō aliqd̄ verū.) qꝛ iſta ſic ꝯtinuādo fit q̄dā violētia lr̄e: iō poſſum⁹ al'r diuidere. dicēdo ꝙ ph̄s tria facit. nā p̄ declarat hāc ꝓpōnē vtilē ad ꝓpoſitū. vʒ. ꝙ organa ſunt ꝓportionata medys. ſcd̄o ex hac ꝓpōne declarata ꝓbat itētū. vʒ. ꝙ nobis nō pōt deficere aliqd̄ organū q̄tū ad ſenſus q ſentiūt ꝑ mediū ex̄neū. 3° ꝯcludit ex dictis ꝙ nullus nobis ſſus deficiat. 2ª ibi. (Simpliciū aūt.) 3ª ibi. (Quare ſi nō aliqd̄.) dic̄ ğ. ꝙ q̄cūqꝫ vō ſēſibilia ſentim⁹ ꝑ media ex̄nea: ⁊ nō ſentim⁹ ipſa tāgētes ſimplicib⁹. i. ꝑ corpora ſimplicia ſētim⁹ ea. dico aūt vt aer ⁊ aq̄. ⁊ ſup. ſubdit. habēt aūt ſic ſe h⁹ media: vt ſiq̄dē ꝑ vnū mediū cognoſcim⁹ plura ſſibilia exn̄tia altera abīuicē gn̄e neceſſe ē hn̄tē ſſitiuū. i. organū ſſus h⁹. i. ꝓportiōatū medio eē ſſitiuū vtrorūqꝫ. i. ſentire ⁊ cogſcere vtraqꝫ: vt ſi ſenſitiuū. i. ſi organū ſſus ē ex aere. i. ꝓportionatū ⁊ ꝯforme aeri: ⁊ aer ē mediū ſoni ⁊ coloris: ꝑ illud ſſitiuū cogſcem⁹ colorē ⁊ ſonū. ſi vō plura media ſint eiuſdē ſſibilis: ſic̄ coloris ē mediū aer ⁊ aq̄: qꝛ vtraqꝫ ſunt diaphana qd̄ ē habēs alterꝝ ipoꝝ ſolū. i. qd̄ ē habēs organū ꝯforme alteri eoꝝ aut qd̄ ē ambobus. i. qd̄ hʒ organū ꝯforme ambob⁹ cogſcet ſup. illud qd̄ ꝑ vtraqꝫ. i. cogſcet colorē vel cogſcet odorē. q ē apt⁹ nat⁹ cogſci ꝑ vtrūqꝫ me⁹. req̄rit̄ ğ vt plane pʒ ex textu ꝙ organū ſit ꝯforme me° ad h̄ ꝙ ſētiam⁹ ꝑ organū illa ſſibilia q̄ ſūt apta nata ſentiri ꝑ meᵐ. ¶ Notāᵐ āt ꝙ ait ꝙ cuʒ pl'a media ſūt eiuſdē ſēſibilis q hʒ organū ꝯforme alteri illoꝝ medioꝝ aut ambob⁹ cogſcit illd̄ ſſibl'e qd̄ ē aptū natū cogſci ꝑ vtrūqꝫ meᵐ. h̄ āt dic̄ ꝑꝑ odoratū: qꝛ i odore meᵐ ē aer ⁊ aq̄: ⁊ aliq̄ aīalia hn̄t organū h⁹ ſēſus magis cōforme aeri vt terreſtria: aliq̄ vō magis ꝯforme aq̄ vt aq̄tica: aliq̄ āt forte hn̄t ipʒ ꝯforme aliquo° ambob⁹: vt ſi q̄ ſūt aīalia q ꝑticipent vtrūqꝫ: vt ꝙ ſint aliq° aq̄tica: ⁊ aliquo° terreſtria. q̄cūqꝫ tn̄ mō ponat̄ h⁹ dn̄iuʒ vel ꝯformitas: vt ꝙ i tali organo vel dn̄et̄ alterū hoꝝ el'toꝝ vel ſit ibi aliq̄lis ꝯformitas ad vtrūqꝫ ſemꝑ hn̄s tale organū ꝑcipiet tale ſſibile.

Dubitaret forte aliqs. qꝛ nō vr̄ verū eē qd̄ ph̄s ait ꝙ ſi ꝑ vnū meᵐ cogſcūt̄ pl'a ſſibilia habēs organū ꝯforme illi me° cogſcet per illd̄ organū illa ſſibilia pl'a. nā ꝑ aerē tāq̄ꝫ ꝑ meᵐ ē apt⁹ nat⁹ cogſci color ⁊ ſonus: ⁊ hēmus organū ꝯforme aeri vt timpanū audit⁹: ⁊ tn̄

per illud organũ nõ cognoſcimꝰ colorẽ ⁊ ſonũ: ſ; ſonũ tm̃.
¶ Dõz ꝙ ĩ oibꝰ ſunt accipiẽda q̃ ſũt ꝑ ſe. ⁊ dimittẽda q̃ ſũt
ꝑ accñs: aer aũt ẽ mediũ: ſoni ⁊ coloris: alr̃ tñ ⁊ alr̃: q: colo/
ris ẽ mediũ: vt ẽ diaphanꝰ ſoni vo vt ẽ rarefactibilis ⁊ ↄdẽ
ſabilis. nõ g° organũ ſ; ꝙ hꝰ ꝓportionaret aeri: vt ẽ meᵐ
vtroq; mõ ꝑciperet vtraq;: ⁊ q: viſus ĩmutat ſolũ: vt ẽ dia
phanus: timpanꝰ vo auditꝰ ĩmutat ab aere: vt ẽ rarefacti/
bilis ⁊ ↄdẽſabilis ꝑ viſuz ſolũ ꝑcipimꝰ colorẽ ⁊ ꝑ auditũ ſo
nũ. organũ g° auditꝰ ⁊ ſi ꝓportionat aeri: tñ vt ẽ organũ nõ
ꝓportionatũ aeri vt ẽ mediũ ĩ colore ⁊ ſono: ſ; in ſono tm̃
phs ta; ꝑ ea que dixerat nõ plus vult niſi ꝙ organũ vt eſt
organum debet ꝓportionari medio vt mediũ eſt qȯ patet
verum eſſe. ¶ Deinde cũ dicit.

Cõ. 130. ¶ Simplicĩũ ãt ex duobus his: ſenſitiua ſolu;
ſũt ex aere ⁊ aq̃. Pupilla qdẽ. n. aq̃: auditꝰ vo
aeris: olphatus ãt hoꝝ alteriꝰ eſt. Ignis ãt aut
nulliꝰ ẽ aut cõis oibꝰ. Nihil. n. ſine calore ſenſi
tiuũ ẽ. Terra vo aut nullius ẽ: aut ĩ tactu ma/
xime miſcet: vñ relĩqt nullũ eẽ ſen ſitiuũ extra
aerẽ ⁊ aq̃. ¶ Hec ãt ⁊ nõ q̃dã hñt aĩalia. Oẽs
Cõ. 131. igit ſenſus habent a ñ impꝑfectis neq; orbatis.
videtur. n. ⁊ talpa ſub pelle habens oculos.

¶ Premiſſa hac ꝓpõne ꝙ organa debẽt ꝓportionari me
dys ĩtẽdit talẽ rõnẽ. q̃cũq; ſentimꝰ ꝑ media ex̃nea ſentimꝰ
ꝑ aerẽ: aut ꝑ aquã: aut ꝑ vtrũq;: ſ; organa debẽt ꝓportiõa/
ri medys: ⁊ nos hẽmus organũ ꝓportionatũ aeri vt audi/
tũ. ⁊ ꝓportiõatũ aq̃ vt viſuz. ⁊ ꝓportionatũ vtriq; vt odo
ratũ. g° hẽmus oĩa organa. eſt g° vis rõnis: ꝙ ſi organa ꝓpor
tionant medys: ⁊ nõ ſũt plura media. ⁊ hẽmus organa ꝓ/
portionata oĩbus talibꝰ medys. g° hẽmus oĩa organa q̃ ſũt
apta nata ſentire ꝑ talia media: q: ſi deficeret nobis aliqȯ
organũ deficeret nobis ꝓportio ad aliqȯ meᵐ. dic g°. ꝙ ſen
ſitia. i. organa ſentiẽdi ſolũ ſũt ↄformia vel ſolũ ſunt apta
nata ↄſtitui ex his duobꝰ ſimpliciũ. i. de numero ſimpliciũ
corpoꝝ. v;. ex aere ⁊ ex aq̃. vt pupilla qdẽ. n. ẽ aq̃: auditꝰ vo
aeris: olphatꝰ aũt ẽ hoꝝ alteriꝰ. ignis aũt aut nulliꝰ ẽ: aut ẽ
cõis oĩbus q: nihil ẽ ſenſitiuũ ſine calore: terra vo aut nul/
lius ẽ aut in tactu maxĩe miſcet. vñ relĩqt nullũ ſenſitiuũ
. i. nullũ organũ ſenſus eẽ extra aerẽ ⁊ aqua;. h ãt. i. organa
ſenſus ↄformia aeri ⁊ aq̃ ſ; ꝙ nũc videmꝰ hñt aĩalia q̃da;
. i. ꝑfecta. oẽs igit ſenſus habent ab aĩalibꝰ nõ ĩꝑfectis nec
orbatis: ĩmo q̃dã vident eẽ orbata ⁊ ĩperfecta q̃ nõ ſunt: vt
talpa credit orbata: ⁊ tñ nõ eſt. vr̃. n. eẽ hñs oculos ſub pel/
le. ¶ Notãdu; autẽ ꝙ ignis aut eſt nullius organi aut eſt
cõis oĩbus: q: ſi ↄſideret ignis ſm ſe eſt nullius organi: q:
organa debẽt eẽ paſſiua. ignis aũt eſt maxĩe actiuꝰ: ſ; ſi cõ/
ſideret ignis ſ; q̃dã ꝑticipationẽ ſue q̃litatis ſic ignis cõ/
munis eſt oĩbus: q: calor maxĩe ↄpetit igni. ⁊ op; calorẽ ali
quẽ ↄcurrere ad oẽm ſenſu;. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ h nõ ĩtendit
loqui niſi de orgãis ꝑ q̃ ſentimꝰ ꝑ media extranea. nulli ãt
tali organoꝝ põt appropriari terra. ſ; ſi deberet appropria
ri alicui appropriaret tactui: q: in tactu eo ꝙ ſit ſenſus ma
xime mãlis miſcet terra. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ organa qbꝰ ſen
timꝰ ꝑ mediũ extrĩſecũ: o; ꝙ approprient corporibus ſim/
plicibꝰ ⁊ elr̃tis: nõ autẽ pñt nec igni nec terre. vt p;. g° appro
priant vel aeri vel aq̃: his ãt duobꝰ elr̃tis nõ põt eẽ niſi tri/
plex appropatio: q: vel appropabit aeri tm̃. vel aq̃ tm̃: vel
vtriq;. aeri tm̃ oĩs auditꝰ appropat. aq̃ tm̃ oĩs viſus. odora
tus vo appropat vtriq;: q: aliqs odoratus appropriat aeri
vt odoratꝰ aĩaliũ terreſtriũ. aliqs vo appropriat aq̃: vt odo
ratus aĩaliu; aq̃ticoꝝ: q̃re ſi nõ pñt pluribꝰ modis diuerſi/
ficari organa: ꝑ q̃ ſentiamꝰ ꝑ media extrĩſeca: ⁊ q̃dã aĩalia
vt ꝑfecta: ⁊ nõ orbata hñt oĩa organa. ſeqt h aĩalia hr̃e oẽs
hos ſenſus. ¶ Notãdũ ẽt hãc rõnẽ cu; ꝑmiſſa facere quo/
dãmõ rõnẽ vnã. nã ſi nobis nõ deficiũt organa ꝑ que ſenti
mus ꝑ mediũ ĩtraneũ. eo ꝙ mediũ in talibus ſit de ↄpõne
nr̃i: nec nobis deficiũt organa ꝑ q̃ ſentimꝰ ꝑ mediũ ex̃neu;
eo ꝙ nullũ tale ſenſitiuũ vel nullũ tale organũ ẽ ex̃ aerẽ ⁊
aquã: ſ; vel appropriat aeri vt auditus: vel aq̃ vt viſus: vl̃
vtriq; vt odoratꝰ: q: ſic eſt nobis nõ deficit aliqȯ organũ:
cũ nos habeamꝰ tã organa ꝑ q̃ ſentimꝰ ꝑ meᵐ ĩtraneũ: q̃; il
la ꝑ q̃ ſentimꝰ ꝑ mediũ extraneũ: ⁊ ſi nobis nõ deficit aliqȯ
organũ nõ deficit aliqs ſẽſus. cũ g° nõ habeamꝰ niſi qnq; or
gana erũt tm̃ qnq; ſenſus ⁊ nõ plures. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ tal
pa l; videat orbata: nõ tñ ẽ ſimplr̃ orbata. ſ; h; oculos ſub
pelle. nam q: illȯ aĩal ſꝑ ẽ ſub terra ne terra lederet ocl̃os
eiꝰ ĩgeniauit nã vt faceret ei oculos ſub pelle. ita ꝙ ꝑ pellẽ
defenderentur oculi ne lederent a terra.

Dubitaret forte aliqs: q̃re organa ꝑ q̃ ſentimus ꝑ
mediũ ex̃neũ appropant elr̃tis ſimpli/
cibus. ¶ Dõm ꝙ o; media ꝑ que ſentimus vel eẽ de com
poſitõe noſtri: ita ꝙ ſint pars corporis noſtri: vel eẽ ex qbꝰ
cõſtat corpꝰ nr̃m. nã ſi organa ſemꝑ ſunt de ↄpõne noſtri: ⁊
organa ſũt ↄformia medys: o; media vel eẽ ꝑtẽ corꝑis nr̃i
vel eẽ ea ex qbus ↄponit corpus nr̃m. mediũ autẽ qȯ ẽ ꝑs
corporis noſtri eſt caro q̃ ẽ mediu; in tactu. ⁊ ẽt in guſtu vt
eſt qda; tactus: media vo que nõ ſunt pars corporis noſtri
ſ; habẽt ↄformitatẽ cũ corpore noſtro: q: ex eis cõponitur
corpus nr̃m: ſunt elr̃ta exteriora ꝑ que ſentimꝰ tanq̃; ꝑ me/
diũ extraneũ. ĩter h aũt elr̃ta ignis nõ appropriat alicui or/
gano: nec ẽt terra appropriat alicui organo loq̃ndo de orga
nis ꝑ q̃ ſentimꝰ ꝑ media ex̃nea. non g° fit talis appropriatio
niſi vel aeri vel aq̃. ⁊ q: nos hẽmus oĩa organa appropria/
ta aeri vel aq̃ vel ẽt vtriq;: vt ſepius dcm̃ eſt habemus oĩa
organa ꝑ q̃ ſentimus ꝑ mediũ extraneũ. ⁊ ẽt vt ſuꝑius ꝓba
batur habemus oĩa organa ꝑ que ſentimus ꝑ mediũ ĩtra/
neũ. g° nobis nõ ↄficiet aliqȯ organũ. ⁊ ꝑ ↄñs nec aliqs ſen/
ſus. ſic g° arguit ↄmẽtator ꝙ ſi homini qui eſt ꝑfectior ĩter
aĩalia nõ deficit aliqs ſenſus: ⁊ homo nõ h; niſi quinq; ſen
ſus: nõ ẽ dare ſextũ ſenſu; preter hos qnq; ſenſus q̃ ẽ ↄcl̃o
ꝑncipalr̃ ĩtenta in hoc capl̃o. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quare ſi nõ alteꝝ: aliqȯ eſt corpus ⁊ paſſio Cõ. 132.
que nullius eſt eorũ q̃ ſunt hic corporu; : neq;
vnus vtiq; dificiet ſenſus.

¶ Cõcludit ex dictis ꝙ nullus nobis ſenſus deficiat dicẽs.
q̃re ſi nõ eſt aliqd alterũ corpus elr̃tare ꝑter h q̃ttuor elr̃ta.
⁊ ſi paſſio nõ eſt aliq̃ q̃ nullius ſit eoꝝ q̃ ſunt h corpoꝝ que
nõ ſit nobis tactu ꝑceptibilis. neq; vnus itaq;. i. nullus no/
bis deficiet ſenſus. ¶ Notãdũ aũt ꝙ hec cõcl̃o. ſeqtur. ex
oĩbus ſupradictis. nã ꝑ numerũ q̃ttuor elr̃toꝝ probata fuit
ſufficiẽtia ſenſuũ ꝑ quos ſentimus ꝑ mediũ extraneum ex
eo vo ꝙ ſentimus oẽs q̃litates tangibiles: ꝓbata fuit ſuffi
cientia ſenſuũ: ꝑ quos ſentimus ꝑ mediũ ĩtraneum. g° ſi nõ
ſunt plura elr̃ta: q̃; q̃tuor nõ deficit nobis aliqȯ organũ ꝑ
qȯ ſentimus ꝑ mediũ ex̃neũ. ⁊ ſi nulla tãgibilis paſſio nul
lius eoꝝ que ſũt h corpoꝝ eſt que nobis nõ ſit ꝑceptibilis
tactu: nõ deficit nobis organũ: ꝑ qȯ ſentimus ꝑ mediũ ĩtra
neu;. nullũ g° organũ deficit nobis. ⁊ ꝑ ↄñs nullus ſenſus.
¶ Notãdũ ẽt ꝙ cũ q̃tuor ſint elr̃ta: ⁊ loquẽdo de organis
ꝑ que ſentimus ꝑ mediũ extraneũ ignis nõ approprieт ali
cui organo: neq; terra: op; ꝙ oĩs appropriatio fiat aeri vel
aq̃. nõ erũt g° niſi tria talia organa: vt dicebat: quoꝝ vnum
appropriat aeri: aliud aq̃: tertiũ vtriq;: ſ; ſi eẽnt qnq; elr̃ta
vl̃ pl̃a poſſent eẽ pl̃a hꝰ organa appropata eis. ⁊ ꝑ ↄñs poſ/
ſet nobis deficere aliqȯ organũ. ⁊ ꝑ ↄñs aliqs ſẽſus. ex de/
termĩato itaq; nũero elr̃toꝝ ſumit ſufficiẽtia ſenſuu; ꝑ q̃s
ſentimꝰ ꝑ meᵐ ex̃neũ: ſ; q: cog̃ſcimꝰ oẽs tãgibiles paſſiões

corpoꝝ hic exiſtētiū ꝑt ſumi ſufficiētia ſenſuū ꝑ quos ſentimus ꝑ mediū itraneū. ꝯcludi igit̄ pōt ex dictis vl'is ſufficiētia ſēſuū: ꝙ nobis nō deficiat aliqs ſenſus. Nōdū ēt ꝙ ꝫ ꝯmētatorē h̄ ē noua demr̄atio oñdēs ꝙ nobis non deficiat aliqs ſēſus ex pte ipſoꝝ obtoꝝ vel ipſarū q̄litatū ſēſibiliū. nā ſi nl'm ē corꝰ eſtare pter h̄ 4ᵒʳ eſta: ⁊ nulla eſt paſſio ſēſibilis corpoꝝ mixtoꝝ h̄ exñtiū q̄ ñ ſētiant̄ a nobis nos ſentimus omnes paſſiones ⁊ qualitates ſenſibiles. ⁊ ꝑ ꝯñs habemus omnes ſenſus.

Cō. 133. At vo neqꝫ cōiuꝫ ꝑt eē ſenſitiuū qd ꝑ ꝓpriū q̄ vnoquoqꝫ ſenſu ſentimꝰ; ñ ꝫ accñs: vt motꝰ: ſtatꝰ: figure magnitudinis: nūeri vniꝰ. Hec.n. oīa motu ſentimus vt magnitudine motu: qre ⁊ figura. Magnitudo.n. quedaꝫ ⁊ figura ē. Quieſcens āt i eo ꝙ nō mouet̄. Nūerꝰ vo negatōe ꝯtinui.

Poſtꝙ phs ꝓbauit ſufficiētiā ſēſuū ex pte ſēſibiliū ꝓpoꝝ. In pte iſta: vt dicebat̄ ꝓbat ſēſuū ſufficiētiā. ⁊ oñdit ꝙ nō ē dare ſextū ſēſuꝫ ex pte ſēſibiliū cōiuꝫ. ꝑt āt ex eo ꝙ h̄ dr̄. cū pcedēti formari vna talis rō. ſi eēt dare ſextū ſenſuꝫ vel h̄ eēt pp ſſibilia ꝓꝓa vel pp cōia: ſꝫ nō ē dare ſextū ſenſuꝫ pp ſēſibilia ꝓꝓa: qꝛ oīa ſēſibilia ꝓꝓa ſētiunt̄ aliq̄ dictorū qnqꝫ ſēſuū: ⁊ nl'a ē paſſio ſēſibilis corpoꝝ h̄ exñtiū q̄ nō ſētiat̄ aliq̄ hoꝝ qnqꝫ ſēſuū. g̃ pter ſſibilia ꝓꝓa ñ ē dare ſextuꝫ ſenſū: vt ſatis ē patefactū ꝑ iā dicta: nec ēt ē dare ſextū ſēſuꝫ pter ſſibilia cōia: vt patefiet ꝑ dicēda. g̃ ſūt tm̄ qnqꝫ ſēſus: ⁊ nō ē dare plēs ſenſus. itētio g̃ phi in hac pte ē ꝓbare ꝙ pter ſſibilia cōia nō ē dare ſextū ſenſuꝫ. circa qd duo fac̄. qꝛ pmo facit qd dcm̄ ē. 2ᵒ aſſignat cāꝫ ⁊ rōnē: qre hꝰ ſēſibilia cōia ſentiunt̄ pluribꝰ ſenſibꝰ: ⁊ nō vno ſenſu tm̄ ibi. (Ingret aūt aliqs.) Circa pᵐ tria fac̄: ſm ꝙ tripl'r ꝓbat ꝙ pter ſenſibilia cōia nō ē dare ſextū ſenſū. 2ᵃ ibi (Et ꝓprys vnuſqſqꝫ.n.) 3ᵃ ibi. (Sic.n. erit.) dic̄ g̃. At vo nꝫ cōium ſenſibiliū pōt eſſe aliqd ſenſitiuū ꝓpriū q̄ cōia ſenſibilia ſentimus vnoquoqꝫ ſēſu nō ſm accñs: vt cognitio motꝰ ſtatꝰ figure magnitudinis ⁊ nūeri. ⁊ ēt cognitio vniꝰ ē ꝑ ſenſum nō ꝫ accñs. nā h̄ oīa ſentimꝰ motu. i. ꝑ motū: ⁊ ꝑ trāſmutationē factā in ſenſu. g̃ hꝰ ſenſibilia nō ſentiunt̄ ꝑ accñs: qꝛ ſenſibile ꝑ accñs nl'm motū ⁊ nullā trāſmutationē fac̄ in ſenſu: ꝙ aūt h̄ ſic ſentiant̄ pꝫ. qꝛ magnitudinē pcipimꝰ motu. i. ꝑ motū ⁊ trāſmutationē factā in ſenſu. qre ⁊ figuraꝫ pcipimꝰ ꝑ hꝰ trāſmutatiōeꝫ: qꝛ figura eſt qdā magnitudo. quieſcens aūt pcipit̄ a nobis i eo ꝙ nō mouet̄. nūerꝰ aūt pcipit̄ negatiōe ꝯtinui: ⁊ vnū pcipimus in eo ſup. ē qd cōtinuū. ſi g̃ magnitudo ⁊ motꝰ aliqd faciūt i ſenſu: ⁊ ſunt ſenſibilia nō ꝑ accñs: oīa h̄ erūt ſēſibilia nō ꝑ accñs: qꝛ aliqꝰ reducūtur ad magnitudinē ⁊ motū. Nōᵃ āt ꝙ ſi pter ſenſibilia cōia eēt dare ſextū ſenſuꝫ: tūc hꝰ ſēſibilia eēnt ꝓꝓa illi ſexto ſēſui: ſꝫ ſi ſēſibilia cōia eēnt ꝓꝓa illi ſexto ſenſui: vel alicui ſenſui ſentirent̄ ꝑ accñs ab alys ſenſibus: ſꝫ ꝯñs eſt falſuꝫ: qꝛ nō ſentiunt̄ ꝑ accñs ab his ſēſibꝰ. g̃ ñ ſūt ꝓꝓa alicui aly ſſui: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝑꝑea nō oꝫ ponere ſextū ſſum.

Dubitaret forte aliqs. qꝛ dicit h̄ phs ꝙ h̄ ſēſibilia ſentiunt̄ vnoquoqꝫ ſſu. qd pꝫ falſuꝫ eē qꝛ figura nō ꝑt pcipi niſi tactu ⁊ viſu. Dōꝫ hāc qōnē determiatā fuiſſe ſupius in caplo de ſēſibilibꝰ cōibꝰ: vbi dicebat̄ ꝙ ſēſibilia cōia pcipiunt̄ vnoquoqꝫ ſſu: nō oīa: ſꝫ qdā: oīa tm̄ hec ſūt cōia. nō qꝛ oīa pcipiant̄ oibus: ſꝫ qꝛ oia percipiunt̄ pluribꝰ. motꝰ.n. qes ⁊ nūerus pcipiunt̄ oibꝰ. magnitudo vo ⁊ figura nō pcipiunt̄ oibus: ſꝫ pluribꝰ. pcipiuntur eni: vt dicebat̄: tactu ⁊ viſu. cū g̃ dr̄ ꝙ h̄ ſēſibilia pcipiunt̄ vnoqꝫ ſſu: ñ ē itelligēᵐ de oibꝰ ſſibilibꝰ cōibꝰ: ſꝫ de aliqbꝰ.

Alterius forte dubitaret aliqs. qꝛ vr̄ ꝙ h̄ nūerent̄ ſex ſſibilia cōia. vꝫ. motus magnitudo figura ſtatus ſitꝰ qes nūerus ⁊ vnū. ſupius āt nō nūerabant̄ niſi qnqꝫ. Dōꝫ ꝙ ſic numerū poſſumꝰ pcipe multis ſſibꝰ: ſic ⁊ vnū. nā ſic poſſumꝰ viſu cognoſcere ꝙ ſint plēs colores ⁊ auditu ꝙ ſint plēs ſoni: ſic poſſumꝰ pcipere ꝙ ſit vnꝰ color vel ꝙ ſit vnus ſonus. nō pp h̄ tñ fuit pħs ſupra diminutꝰ: qꝛ vnitas ē ps nūeri: ⁊ vnū claudit̄ in numero ſic ps in toto. vel poſſumꝰ dicere ꝙ ſic cognoſcimus numerū ꝑuatiōe ꝯtinui: ſic cognoſcimus vnū: qꝛ ꝯtinuū. naꝫ vnū quod ē pnᵐ nūeri nō ſeparat̄ a ꝯtinuo. nā ⁊ ſi repitur vnitas i ſubys ſepatis vl' ſi repitur ibi nūerus ille nūerus nō ē ſpēs q̄titatis: nec illa vnitas ē pricipiū nūeri q̄ ē ſpēs q̄titatis: ſꝫ magis ille numerus ē qdā multitudo ꝯſtituta ex vno ſēſu: ſꝫ ꝙ in oibus repitur ens ⁊ vnū. illd g̃ vnū magis reducit̄ ad vnū qd ꝯuertit̄ cū ente. nō aūt determinat̄ ad genꝰ q̄titatis: ⁊ ide eſt ꝙ arithmeticus q ꝯſiderat de oi vno qd eſt pricipiū numeri nō pōt ſe itromittere de ſubys ſepatis. dicamus g̃ ꝙ tuꝫ qꝛ vnū reducit̄ ad ꝯtinuū loquēdo de vno de quo h̄ agit̄. tū ēt qꝛ vnū ē ps nūeri ex q̄ ſupra iter ſēſibilia cōia cū nūerabāt ꝯtinuū ⁊ nūerꝰ ſatis dabat̄ itelli ꝙ ēt vnū ōbebat iter hꝰ ſſiblia ꝯputari. Deiñ cū dic̄.

Et ꝓprys. Vnuſqſqꝫ.n. vnum ſentit ſenſus. Quare manifeſtū eſt: qm̄ ipoſſibile ē cuiuſlibet ꝓpriū ſenſuꝫ eſſe hoꝝ: vt motus. Com. 134.

Adducit ſcdām rōneꝫ di. ⁊ ꝓprys. i. ⁊ q̄tum ad ſenſibilia ꝓꝓa. vnuſqſqꝫ eniꝫ ſēſus ſētit vnū tale ſēſibile ꝓpriuꝫ: qre manifeſtū eſt qm̄ ipoſſibile eſt cuiuſlꝫ hoꝝ. i. cuiuſcūqꝫ horū eſſe ſenſū ꝓpriuꝫ vt motus ipoſſibile ē ꝙ ſit aliqs ſēſus ꝓprius: qꝛ ſentit̄ a pluribus ſenſibꝰ: ſic ēt magnitudis ⁊ cū iuſlibꝫ ſenſibilis cōis nō ꝑt eſſe aliqs ſēſus ꝓpꝛꝰ: qꝛ quodlibet tale ſentit̄ a ml'tis ſenſibꝰ. tūc g̃ ſuppleat̄ rō. g̃ ſi nulluꝫ hoꝝ ſenſibiliū eſt ꝓpriuꝫ alicuius ſenſus. g̃ preter talia ſenſibilia nō pōt poni aliqs ſpālis ſenſus nec preter ea poni poterit ſextus ſenſus. Deinde cum dicit.

Sic.n. erit: ſic nūc viſu dulce ſentimꝰ: hoc āt ē qm̄ āboꝝ hñtes exiſtimꝰ ſēſuꝫ quo cū coicide rit cognoſcimꝰ. Si vero nō: neq̄q̄ vtiqꝫ. Sed aut ꝫ accidens ſentiebamus: vt Cleonis filiū: non qꝛ Cleonis eſt: ſꝫ qm̄ albet. Huic aūt accidit filius Cleonis eſſe.

Adducit tertiā rōnē. Ad cuius euidētiā ſciēdū ꝙ hec rō multū ꝯcordat cū pma. nā ſic illa ꝓbat ꝙ ſēſibilia cōia nō ſūt ꝓꝓa alicui ſexto ſenſui. qꝛ nō ſentiūtur ꝑ accidēs ab alys ſenſibꝰ: ſic ꝓbat ēt iſta: dr̄nter tñ: qꝛ illa rō quodāmō erat ſillogiſtica: h̄ aūt ē iductiua. ꝓbat̄.n. h̄ ꝑ iductionē ꝙ ſenſibilia cōia nō ſētiūtur ꝑ accñs. duo g̃ fac̄. qꝛ pmo diſtiguit quot modis ſentit̄ aliqd ꝑ accñs. 2ᵒ iducit in illos modos oñdēs ꝙ nullo illoꝝ modoꝝ ſenſibilia cōia ꝑ accidēs ſentiri pñt. 2ᵃ ibi. (Cōiuꝫ āt.) dic̄ g̃. ſic.n. erit de ſſibilibꝰ cōmunibꝰ ſi ſentirētur ꝑ accñs: ſic nūc viſu ſentimꝰ dulce. h̄ āt ē qm̄ exiſtimꝰ hñtes ſenſuꝫ amboꝝ. vꝫ. tā albi q̄ dulcis q̄. i. pp qd cū coiciderit i eodē ſubo albū ⁊ dulce vel aliꝰ color cū dulci cognoſcimꝰ dulce viſu ꝑ accñs. ſi vo nō coicidat dulce cū colore neq̄q̄ vtiqꝫ viſu cognoſcemꝰ dulce. g̃ vnoꝰ ē ſenſibile ꝑ accñs ſic dulce ſentimꝰ viſu: ſꝫ aut alioꝰ. ſup. ſm accñs ſentiebamus vt cleonis filiū. nō qꝛ cleonis filius ē: ſꝫ qm̄ albus. nā huic autē. i. albo accidit cleonis filius eſſe. Notādū aūt ꝙ al'r vr̄ eē per accñs dulce ⁊ al'r filiꝰ cleonis. nā dulce ſic ſentit̄ a viſu per accñs: ꝙ tñ ſentit̄ ab alio ſenſu per ſe: vt a guſtu: ſꝫ filius cleonis ſic vr̄ a viſu ꝑ accñs ꝙ a nullo pticulari ſenſu ſentit̄ ꝑ ſe. Notādū ēt ꝙ accidit albo inq̄tuꝫ vr̄ ꝙ ſit filius cleonis: qꝛ nō vr̄ albū in eo ꝙ filius cleonis: ſꝫ in eo ꝙ color. Deide cū dicit.

Cōium autēꝫ habemus iaꝫ ſenſuꝫ cōeꝫ nō ꝫ

UVA. BHSC. IyR_077_1

accidēs. Nō igitur ē ꝓprius. Nequaq̄.n. vtiq̄ ſentiremus. Sz aut ſic ſicut dcm̄ ē: Cleonis filiū nos videre: adinuicē.n. ꝓpria ſcd̄z accidens ſentiūt ſenſus: nō ſcd̄z ꝙ ipſi ſūt: ſ ſcd̄z ꝙ vnꝰ ſiml'r fiat ſenſus in eodē. At colera qdez amara ꝛ rubicūda. Nō enim alterius ſenſus dicere ꝙ ambo vnū: ꝓpter qd̄ ꝛ decipit̄. Qꝛ ſi ſit rubicūdum colerā opinatur eſſe.

¶ Probat ſenſibilia cōia nō ſentiri p accn̄s ꝛ nō eē aliquez ꝓpriū ſenſū eoꝝ īducēdo ī modos p accn̄s q̄s diſtinxerat dicēs: ꝙ cōiuz āt ſenſibiliū iā hēmus cōez ſenſuz nō ſz accidēs ſentit illa ſenſibilia cōia. dn̄r āt ſenſibilia cōia ſentiri a cōi ſenſu nō p accn̄s. qꝛ ſentiunt̄ a pluribꝰ ſenſibꝰ nō per accn̄s ſz p ſe. ꝛ qꝛ ſic ē. nō igit̄ ē ſenſus ꝓpꝰs eoꝝ nec ꝓpter ea oz ponere ſpālez ſenſuz. neq̄q̄.n. vtiq̄ ſentiremꝰ ea his ſenſibꝰ p ſe: ſz aut ſic dcm̄ ē ſentiremꝰ ea ſup. ſic ꝯtigit nos videre cleonis filiū aut: ſic ſenſus ſentiūt ſſibilia ꝓpa adinuicē ſz accn̄s ꝛ nō ſz ꝙ ipſi ſūt: ſz ſz ꝙ vnꝰ ſēſus ſup. ſentit ſēſibile alteriꝰ: cū ſil'r fiat ſēſus illiꝰ ſēſibilis ī eodez cū alio: vt cola gdē amara ꝛ rubicūda ē. ꝛ ſubdit. nō.n. ē alteriꝰ ſenſus dr̄e. i. cogſcere ꝙ ambo vnū. i. ꝙ rubicūdū ꝛ amarum vniunt̄ ī vnū. nll's.n. ſēſus ꝑticl'aris iudicat p ſe de ambobꝰ his. vz. de rubicūdo ꝛ amaro q̄ ꝯtigūt eē ī vno ꝛ eodē: vt ī cola: ꝛ qꝛ nll's ſēſus ꝑticularis iudicat de his ābobꝰ p ſe: ē cā pp qd̄ decipit̄ ſēſus ml'totiēs: qꝛ ſi ſit rubicūdū cola opiat̄ eē. tūc g̊ ſupplēda ē rō. ꝙ ſi ſēſibilia cōia nō pcipiuntur p accn̄s: ſic dulce a viſu: nec ſic cleonis filiꝰ: cuz iſti ſint modi p accn̄s: ex īductiōe pz hꝰ ſēſibilia nō ſentiri p accn̄s ab his ſēſibꝰ: ſz ſi nō ſentiunt̄ p accn̄s ab his ſēſibus nullo mō ſūt ꝓpa alicui alij ſēſui. nullo g̊ mō preter ſēſibilia cōia oz nos dare ſextū ſēſuz. nec ēt ꝓpter ꝓpa. g̊ nullo mō ē dādus ſextꝰ ſſus. ſūt g̊ tm̄ qnq̄ ſēſus: ꝛ nō plures: vt in p̄n°dicebat̄. ¶ Nōnm āt ꝙ ſēſus adīuicē ſētiūt ſēſibilia ꝓpa qn̄ coicidūt adīuicē ī eodē vt amarū qd̄ ē ꝓpriū obz guſtui: qd̄ pcipit̄ a viſu: qꝛ ꝯtigit qd̄ ē ſſibile guſtus coicidere ī eod̄ cū rubicūdo qd̄ ē obz viſus. ꝯtigit.n. idē ſubz vt eādē colaz eē rubeā ꝛ amarā. qn̄ g̊ ꝯtigit viſus nō ſm ꝙ viſus. i. nō p ſe iudicabit de amaro: ſz iudicabit de eo p accn̄s inq̄tū eſt cōiunctum rubeo. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.135. ¶ Ingret aūt aliqs cuiꝰ cā pl'es hēmus ſenſus. Sz ꝛ nō ſolū vnū: aut q̄tenꝰ minꝰ lateāt ꝯn̄a ꝛ cōia: vt motꝰ ꝛ magnitudo: ꝛ numerꝰ. Si.n. eēt viſus ſolus: ꝛ ipſe albi laterēt vtiq̄ magis: ꝛ viderent̄ eſſe idez oia ꝓpter id qd̄ ꝯſequūt̄ ſe adinuicem ſimul coloꝛ ꝛ magnitudo. Nunc aūt qm̄ in aliquo ſenſibili cōia ſunt: manifeſtuz facit qd̄ aliud qd̄dā: vnūqd̄q̄ ipoꝝ eſt.

¶ Soluit q̄dā qōnē q̄ poſſet q̄ri circa ꝑtacta. īducit̄ aūt qd̄ ml'tipl'r. nā gdā hāc qōnē ſic īroducūt: dicūt.n. ꝙ pħs vult reddere cām vel vult ſoluere hāc qōnē: q̄re nos habemus plures ſēſus ꝛ nō hēmus vnū tm̄ ſēſuz: ſz licz ſupficial'r videat̄ in l'ra ſonare tn̄ ex mētē pħi eſt ſic īducere ꝑtē iſtā. dicamꝰ g̊ cū ꝯmētatoꝛe ꝙ pħs nō vult ingrere: q̄re hēmus plures ſēſus ꝛ nō vnuz tm̄: ſz vult q̄rere: q̄re oba vt magnitudo figura ꝛ cetera talia pcipiūt̄ plibꝰ ſēſibꝰ ꝛ n̄ pcipiunt̄ vno tm̄ dicēs: īgret aūt aliqs cuiꝰ cā hēmus pl'es ſēſus ſup. pcipiētes magnitudinē ꝛ motū ꝛ figuram ꝛ talia cetera: ſz nō hēmus ſolū vnū ſenſuz q pcipiat ea. ꝛ rn̄det dicēs. ꝙ aut ꝯtigit q̄tenꝰ minus lateāt hec oba q̄ ſunt ꝯn̄a ad oba ꝓpa: ꝛ q̄ ſunt cōia vt motꝰ ꝛ magnitudo ꝛ nūerus. naz ſi eēt ſolus viſus q pciperet iſta oba ꝛ ipſe viſus eēt albi laterēt vtiq̄ magis: qꝛ crederemus ea eē oba ꝓpria viſus: iō ſubdit ꝙ viderent̄ oia talia oba eē idē pp id qd̄ ſeq̄rent̄ ſe adīuicē ſil' coloꝛ ꝛ magnitudo. nā qꝛ ſz hāc ypotheſiz n̄ ab alio ſēſu pciperent̄ magnitudo q̄ coloꝛ nō poſſemus bn̄ diſtiguere īter magnitudinē ꝛ coloꝛē: ſz crederemꝰ ea eē idē: ꝛ crederemꝰ ꝙ magnitudo eēt ꝓpriū ꝛ p̄ncipale obz viſus ſic ꝛ colō. nūc āt qm̄ ī altero ſēbili repiūt̄ ſēſibilia: q̄ cōia ſunt. manifeſtū facit ꝙ aliō gdē eſt vnūquodq̄ ipoꝝ. vt aliud eſt magnitudo. ꝛ aliud coloꝛ. ꝛ al'r comparatur ad viſum magnitudo ꝛ aliter coloꝛ.

Quoniā autē ſentimus qd̄ videmus: ꝛ audimus: neceſſe eſt aut viſum ſentire: qꝛ videt: aut altero. Si autez altero: aut ipo erit quo videt aut altero: idem erit viſus: ꝛ ſubiecti coloꝛis. Quare aut duo eiuſdem erunt aut idez eiuſdem. Cō. 136.

¶ Poſtq̄ pħs ꝓbauit ſufficiētiā ſenſuū. In ꝑte iſta inueſtigata ſufficiētia ſēſuuz ꝑticulariū vult iueſtigare nāz ſēſus cōis. ¶ Ad cuiꝰ euidētiā ſciēdum ꝙ ſenſus cōis cognoſcit oia oba oiuz ꝑticulariū ſenſuū. hn̄t.n. ſe ꝑticulares ſenſus reſpectu ſenſu cōis. vt īfra oñdet̄ ſic circūferētia. ſēſus vo cōis ſe hz q̄ſi cētrū. igit̄ ſic oēs linee ꝓcedētes a circūferētia terminant̄ in cētrū: ſic oēs īmutatiōes facte ī ꝑticularibus ſenſibꝰ terminant̄ ī ſenſuz cōez. ꝛ p oēs īmutatiōes illas īmutari hz ſenſus cōis. ꝛ qꝛ ſēſus ſentit illa a gbus īmutat̄ ex quo oia oba exterioꝛa īmutādo exterioꝛes ſenſus īmutāt ſenſū cōez: ſeq̄tur ꝙ cōis ſenſus iudicare poſſit de oibꝰ his obis exterioꝛibꝰ. ꝛ ēt de oibꝰ īmutatōibꝰ fcis ī exterioꝛibꝰ ſſibꝰ. nā ſi oba exterioꝛa īmutāt ſſū cōez īmutā° ſſus ꝑticulares oz ipas īmutatiōes ꝑticl'ariū ſenſuū pcipi a cōi ſenſu. duo g̊ pōt cōis ſenſus q̄ directe ꝛ p ſe nō pn̄t ſenſus ꝑticulares. nā ſi cōis ſenſus pcipit īmutatiōes ſenſuuz ꝑticulariū cognoſcet actiōes eoꝝ: vt cognoſcet ipſaz viſionē ipaz auditionē: ꝛ ēt alias actiones alioꝝ ꝑticulariū ſenſuū. nā ſi ex fit viſio: qꝛ viſus īmutat̄ a viſibili: ꝛ auditio qꝛauditꝰ īmutat̄ a ſonabili q cognoſcit īmutationez viſus a viſibili: ꝛ auditꝰ a ſonabili cognoſcit viſionē ꝛ auditionē: ꝛ q cognoſcit īmutationes factas ī oibꝰ ſēſibꝰ cog̊ſcit actiones oiuz ſēſuuz. ꝛ qꝛ cognoſcit ſenſus cōis: vt ē p habita patefactū: bn̄ dcm̄ ē ꝙ vna excellentia: quā hz cōis ſenſus ſupꝛa ꝑticulares ē qꝛ pcipit ꝓprias actiōes eoꝝ q̄s ipſi ꝑticulares ſenſus directe ꝛ p ſe pcipere non pn̄t. vtrū aūt eas pcipiant aliquo mō: in qōnibꝰ apparebit. Rurſus qꝛ cōis ſenſus pcipit oba oiuz ꝑticl'ariū ſenſuuz cog̊ſcit eoꝝ dr̄iaz. ſic g̊ p viſuz poſſumꝰ cognoſcere albū a nigro: qꝛ p viſuz pcipimus albū ꝛ nigrū: ſic p ſenſuz cōem pcipere poſſumus quō differat albū a dulci: vel quō differat ſonꝰ ab odoꝛe: qꝛ oia p ſenſuz cōem cognoſcere poſſumus. erit itaq̄ hec ſecūda excellētia quā hz cōis ſſus ſupꝛa ꝑticulares: qꝛ ꝑticulares ſenſus nō pn̄t pcipere niſi dr̄ias eiuſdē obti vt viſus dr̄iaz albi ꝛ nigri. guſtus amari ꝛ dulcis: ſz cōis ſenſus cog̊ſcit dr̄ias pluriū oboꝝ: vt nō ſolū percipit quō differat albū a nigro: ſz ēt quō differat coloꝛ a ſapoꝛe. dupl'r g̊ poſſumus īueſtigare ſenſuz cōez. p̊mo ex eo ꝙ pcipit actōes ſenſuuz ꝑticulariū. ſcd̄o ex eo ꝙ cognoſcit dr̄iam oboꝝ. poſſemus g̊ ſic diuidere ꝑtez iſtā: ꝙ pħs p̊mo inueſtigat ſenſuz cōem ex eo ꝙ cognoſcimus actōes ſenſuum particulariū. ſcd̄o ex eo ꝙ cognoſcimus dr̄iaz obiectoꝝ ibi. (Unuſq̄ſq̄ gdem igit̄ ſenſus) verū qꝛ ipſi ſenſus particl'ares vt patebit aliquo mō percipiunt actiones ſuas: non ſic poſſumus percipere ꝛ īueſtigare nām ſenſus cōis ex actionibus ſenſuū ꝑticulariū ſic ex dr̄ia obiectoꝝ. igit̄ qꝛ dubiū eſt vtruz ſenſus ꝑticulares ſentiāt ſe ſentire: ꝛ vtrū percipiāt actōes ſuas: ideo poſſumus ſic diuidere ꝑtez iſtam dicēdo: ꝙ pħs p̊mo īquirit an ſenſus particulares percipiāt actiōes ſuas

UVA. BHSC. IyR_077_1

⁊ ſentiāt ſe ſentire.ſcđo q₂ ex actiōibus pticulariū ſenſuuz forte nō plene inoteſcit nobis nā ſēſus cōis. Premiſſa hac qōne ⁊ ſoluta iueſtigat plenius nāz cōis ſenſus ex dr̄ia obiectoꝝ ibi(vnuſqſqꝫ qdez igiť ſenſus.)circa pᵐ duo facit q₂ pmo ꝑponit hāc qōnē vtrū ſenſus particulares ſentiāt ſe ſentire:⁊ obycit ad vtrāqꝫ partē.ſcđo ſoluit qōnez ꝑpoſitā ibi(manifeſtū igiť qm̄.)circa pᵐ duo fac.q₂ pmo obycit ad ptez hāc ꝙ ſenſus pticulares ſentiāt ſe ſentire. ſcđo obycit ad ꝯriaz ibi.(Dz aūt dubitationē.)pma ĩ duas ſm ꝙ dupl'r ꝓbat ꝙ ſenſus particulares ſentiūt actiōes ſuas vel ſentiūt ſe ſentire ibi.(Ampli⁹ aūt.)dicit ḡ. qm̄ autem ſentimus ꝙ videmus.i.ſentimus ⁊ percipimus nos videre:⁊ ſentimus ꝙ audimus.i.ꝑcipimus nos audire:neceſſe eſt aut viſu ſentire q₂ videt aut altero.nā ſi videmus nos videre vel eodē ſenſu ſiue eodē viſu quo videmus videbimus nos videre:ita ꝙ ille idē ſenſus q̄ videt obm̄ videbit ⁊ actionē ſuaz:⁊ videbit ſe videre:vl' h̄ erit altero ſenſu.ſi aūt altero.i.diuerſo: aut nō erit altero ſimpl'r:aut erit altero ſimpl'r: iō ſubdit ꝙ ſi erit altero aut erit ipo qđ videt q₂ nō erit ibi alteritas ſimpl'r.aut erit altero.i.erit ibi alteritas ſimpl'r.pmiſſa ḡ qōne ꝓbat ꝙ ille idez ſenſus q̄ ſentit. ſentit ſe ſentire dicēs:ꝙ idez ſenſus erit viſus ⁊ ſubiecti coloris.i.ille idez ſenſus q̄ videt vel q̄ ꝑcipit viſionē videbit ⁊ colorē:q̄re aut duo ſenſus erūt eiuſdē obti:qđ eſt ĩpoſſibile:aut idez ſenſus erit eiuſdē.i.erit ſui ipſi⁹ ⁊ ſentiet ſe ſentire. ¶ Notādū aūt ꝙ cū ex h̄ fiat viſio:q₂ viſus ĩmutať a colore:nō pōt eē ꝙ aliq̄s ſenſus iudicet de actione viſus vel iudicet de ipſa viſiōe:⁊ tn̄ nō iudicet de colore:cū viſio fiat ꝑ ĩmutationē factā a colore.iō ph̄s accipit hāc ꝑpōnē q̄ſi notā:ꝙ ille idē ſenſus q̄ eſt viſus.i.q̄ ꝑcipit viſionē:ille idē ſit ſubti coloris ⁊ ꝑcipiat ēt colorē. ¶ Notādū ēt ꝙ h̄ ſuppoſito ꝙ ſenſus quo videm⁹ nos videre vel q̄ videm⁹ viſionē videam⁹ ⁊ colorē:arguit ſic ph̄s.aut eodē ſenſu videmus:⁊ videm⁹ nos videre:aut alio: ⁊ ſi alio aut nō alio ſimpl'r:ſꝫ quodāmodo ipſo eodē.aut alio ſimpl'r:ſed ſi ſimpl'r ſit alius ſenſus quo videmus:⁊ quo videmus nos videre:tūc erūt duo ſenſus eiuſdē ſubiecti:vt eiuſdē coloris:et ita ꝑcipiemus colorē duplici ſenſu.vꝫ.ſenſu quo videmus: ⁊ ſenſu quo videmus nos videre:⁊ q₂ ĩpoſſibile eſt eē duos ſenſus eiuſdē ſubti:nō erit alius ſenſus quo videm⁹: ⁊ quo videmus nos videre:ſꝫ idez ſenſus erit eiuſdem.i. erit ſui ipſius.q₂ idez ſenſus videbit ⁊ videbit ſe videre.

Dubitaret forte aliq̄s:q̄re ſit ĩpoſ'e eſſe duos ſēſus eiuſdē obi. ¶ Dōz ꝙ vt ſupra dicebať potētie diſtinguūť ꝑ act⁹.⁊ actus ꝑ oba.vbi ḡ erit idē obm̄ erit ⁊ idez actus:⁊ ꝑ ꝯn̄s eadē po⁹ ſenſitiua:⁊ idē ſenſus.

Alterius forte dubitarꝫ aliq̄s. vtrū aliquo⁹ poſſint eē duo ſenſus eiuſdē obti.ſiue eiuſdez coloris. ¶ Dōm ꝙ hi duo ſenſus vel ſunt oīno alij ⁊ diuerſi:ita ꝙ nec vn⁹ eſt ali⁹:nec vnus eſt ordinat⁹ ad aliuz.⁊ tunc ĩpoſ'e eſt duos tales eē eiuſdē obti: ſꝫ ſi hi duo ſenſus ſic ſe hn̄t ꝙ vnus ordinať ad aliū. tūc ſic ſenſus ſe hꝫ ad ſenſum.ſic ⁊ obm̄ ſe habebit ad obm̄:q̄re ſicut vnus illoꝝ ſenſuū eſt ſub alio: ſic obm̄ h⁹ ſenſus erit ſub obto alterius.inde eſt ḡ ꝙ q₂ ſenſus pticulares ſunt ſub ſenſu cōmuni:obm̄ cuiuſl₃ ſenſus pticularis erit ſub obo ſenſus cōmunis.nam obm̄ ſenſus cōis continet oba oīum ſenſuum particulariuz.nam quicq̄d cognoſcūt omnes ſenſus particulares cognoſcit ſenſus cōmunis:⁊ adhuc amplius.q₂ cognoſcit actiōes ſenſuuz particulariuz ⁊ dr̄iam oboꝝ.illud ergo qđ eſt ꝓpriū obꝫ vnius ſenſus per ſe nō percipitur ab alio ſenſu niſi illi duo ſenſus ſic ſe haberent: ꝙ vnus eſſet ſub alio:⁊ vnus eſſet ad aliū ordinatus.⁊ q₂ ſic ſe habēt viſus ⁊ ſenſus cōmunis: nō valet ſi viſu percipimus colorez: ꝙ per ſenſuz cōmunem nō percipiamus colorē.ex hoc ergo patere pōt ꝙ lꝫ per viſum videamus:tamē per ſenſum cōmunē videmus nos videre:qui ſenſus cōmunis aliquā identitatē hꝫ cū quolibꝫ ſenſu particulari inq̄ꝫtuz quilibꝫ ſenſus particularis ordinať ad ipm̄.ideo ſignanter ph̄s cū queſiuit vtrū videmus ⁊ videmus nos videre eodē ſenſu aut alio ſubiūxit:⁊ ſi alio aut ipſo.i.aut nō alio per omnem modū:aut alio per omnē moduz:inuens ꝙ impoſſibile eſt ꝙ ſenſus quo videmus nos videre ſit per omnem moduz alius ⁊ nullam vnitatem habeat ad ſenſuz quo videmus. nam ſenſus quo videmus vt viſus ⁊ ſenſus quo videmus nos videre vt ſenſus cōmunis nō ſunt omnino ſeparati: ſꝫ habent aliquā vnitatē ⁊ aliquā cōiunctionē adinuicē:quia vnus eſt ad aliuz ordinatus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Ampli⁹ autem ſi ⁊ alter ſit viſus ſenſus: aut in ĩfinitum ꝓcedat:aut aliquis ipſe ſui ipſi⁹ erit iudex:q̄re in primo hoc faciēdū eſt.**

¶ Adducit ſecūdam rōnem quomodo eodem ſenſu videamus ⁊ videamus nos videre dicens: amplius autem ⁊ ſi alter ſit ſenſus viſus.i.ſenſus quo percipimus viſionem:⁊ quo ſentimus nos ſentire. tunc queram de illo alio. vtruz ſentiat ſe ſentire.aut ḡ in infinituz ꝓcedet.aut erit aliquis ſenſus ipſe ſui ipſius iudex.i.erit aliquis ſenſus qui ſentiat ſe ſentire:⁊ q₂ quotienſcunqꝫ itur in infinitum ſtanduz eſt in pmis.ideo ſequitur: q̄re in pmo hoc eſt faciendum.i.in principio:⁊ ſtatim debemus hoc concedere ꝙ idem ſit ſenſus qui ſentiat ⁊ qui ſentiat ſe ſentire.

Dubitaret forte aliquis quomodo iretur in infinituz ſi alius ſenſus ſentiret ⁊ alius eſſet quo ſentiremus nos ſentire ⁊ quomodo ſtanduz ſit in primis ꝙ idem ſenſus ſentiat ⁊ ſentiat ſe ſentire. ¶ Dōm ꝙ ſupponimus modo ad preſens ſenſus particulares nō percipere actiones ſuas directe ⁊ per ſe:ſed h⁹ actiones directe ⁊ per ſe ſentit ſenſus cōmunis: vt per viſum nos videmus: ⁊ per ſenſum cōem videmus nos videre. Hoc viſo dicamus ꝙ ſenſus cōmunis eſt aliquo modo idez cū quolibet ſenſu particulari:⁊ eſt aliquo modo diuerſus. naz vt coniungit ſe huic ſenſui particulari.verbi gratia. vt cōiungit ſe viſui.eſt aliquo modo idem cum viſu vel qđ idez eſt vt ĩmutatur a viſu coniungit ſe aliquo mō viſui:⁊ eſt quodammodo idem cum viſu:ſemper eniꝫ ex agente ⁊ patiente fit aliquo mō vnum: q₂ agētis ⁊ patientis eſt vnus act⁹: ⁊ mouētis ⁊ moti vna motio eſt: ſed vt ſenſus communis mouetur ab auditu nō coniungit ſe viſui nec eſt idem cuꝫ viſu: ſed magis coniungit ſe auditui: ⁊ eſt quoddaꝫ modo idem cum auditu.fatuum itaqꝫ eſſet dicere ꝙ nos videremus nos videre per ſenſum cōmunem vt coniungit ſe auditui:vel ꝙ nos audiremus nos audire per illum ſenſum vt coniungit ſe viſui.ſenſus itaqꝫ communis non iudicat de actione vnius ſenſus vt cōiungit ſe alij ſenſui: ſed vt cōiungitur eidez ſenſui: ⁊ vt mouetur ab eodem ſenſu.vt.n. coniungitur viſui:⁊ vt mouetur a viſu: percipit viſionē:vt cōiungitur auditui ⁊ vt mouetur ab auditu percipit auditionem:⁊ ſic de ceteris ſenſibus.igitur ſi per ſenſum cōmunem vt eſt quodammodo idem viſui:videmus nos videre: ꝑ tanto verū ē ꝙ eodē viſu videmus ⁊ videm⁹ nos videre:q₂ videm⁹ ꝑ viſum ⁊ videm⁹ nos videre ꝑ ſenſum cōez vt ꝯiūgiť eidē viſui:⁊ vt ē q̄dāmō idē cū viſu. vn⁹ ḡ ⁊ idez ſenſus fac ꝙ videam⁹:⁊ ꝙ videam⁹ nos videre:al'r tn̄ ⁊ al'r.q₂ ꝑ viſuz nos videm⁹ inq̄ꝫtū ĩmutať ab obo exteriori: ſed per viſum videmus nos videre vt ĩmutat ſenſuz cōmunē.eſt enim hic ordo ꝙ ſenſus particularis ĩmutať ab obo exteriori vt viſus ĩmutať a colore ⁊ audit⁹ a ſono ſenſus ḡo particularis ĩmutatus ab obiecto exteriori ĩmutat ſenſuz cōez:q̄re ſenſus pticularis ĩmutať ⁊ ĩmutat: q₂ ĩmutať ab obo:⁊ ĩmutat ſenſuz cōez:⁊ ſm hec duo ad duo deſeruit nobis q̄libꝫ pticularis ſenſus.nā vt ptic'aris ſēſus ĩm-

UVA. BHSC. IyR_077_1

mutatur ab exteriori obiecto ſentimꝰ:ſed vt imutat ſenſū
cōem ſentimꝰ nos ſentire.igiť quodāmō ꝑ eundē ſenſum
ſentimꝰ ⁊ ſentimꝰnos ſentire:alr̄ tñ ⁊ alr̄:vt oñſuz eſt.per
illum.n.eūdez viſuz ꝑ quē videmꝰ vt imutať a viſibili:ꝑ
illum eūdez videmꝰ nos videre vt imutat ſenſuz cōez.ſi
ergo dicueremꝰ ꝙ per viſuz imutatū ab exteriori obō vide
mus:⁊ nō ꝑ illū eundē viſuz imutantē ſenſuz cōem vide
mus nos videre:ſed opz ꝙ ſit aliꝰ ſenſus imutās cōez ſen
ſum per quē videamꝰnos videre:pari rōne erit alius ſen
ſus imutans cōem ſenſuz ꝑ quē ꝑcipiamꝰ actionē illiꝰ al
terius ſenſus.vel igiť eſt abire in īfinitū:vel ſtādu3 eſt in
ꝓmis:vt dicamꝰ ꝙ per illū eūdē viſum ꝑ quez videmꝰ vt
imutatur ab obō exteriori:ꝑ illū eūdē videmꝰ nos vide
re vt imutat ſenſum cōem:nō ğ negat phūs ꝙ aliquo mō
ſenſus ꝑ quē videmꝰ ſit aliquo mō alius a ſenſu ꝑ quē vi
demꝰ nos videre.qꝛ ⁊ ſi per eūdē viſuz videmꝰ ⁊ videmꝰ
nos videre:attñ ipſe viſus eſt aliquo mō alius a ſeipō vt
deſeruit nobis ad hoc ⁊ ad illud.nā vt imutať ab obō ex
teriori videmꝰ per ipm:ſ3 vt imutat vltimū ſenſitiuū ſiue
ſenſuz cōez videmꝰnos videre.¶ Rurſus ſi hec duo.v3.
videre ⁊ videre nos videre nō volumꝰreferre ſolū ad ſen
ſum ꝑticularē:ſ3 alteꝝ hoꝝ volumꝰ referre ad ſenſū cōez
vt dicamꝰ ꝙ per ſenſuz ꝑticularē vt imutať ab obō vide
mus:ſed ꝑ ſenſuz cōem vt imutať a ſenſu ꝑticulari vide
mus nos videre:tūc planū eſt ꝙ ꝑ aliū ſenſum videmꝰ ⁊
videmꝰ nos videre.ſemꝑ ğ ſenſus ꝑ quē videmꝰē aliquo
mō alius a ſenſu per quē videmꝰnos videre.nō tñ eſt per
oēm modū aliꝰ.nā ſenſus ꝑticularis vt ꝑ ip3 videmꝰ ꝓut
imutať ab obō exteriori nō eſt ꝑ oēz modū aliꝰ a ſeipō:vt
ꝑ ipm videmꝰ ꝓut imutat ſenſuz cōem.ſic ēt ſenſus cōis
ꝓut ꝑ ipm videmꝰ nos videre:nō eſt ꝑ oēz modū alius a
ſenſu ꝑticulari:vt a viſu ꝑ quē videmꝰ.nā nūꝗ ꝑ ſenſum
cōem videmꝰ nos videre:niſi ꝓut cōiungit ſe viſui:⁊ ꝓut
eſt idem aliquo modo cum viſu.

Ulterius forte dubitaret aliqs.qꝛ ea ꝗ dcā ſūt nūc videť ꝯdicere ſupra dictis.
nā nūc dcm̄ eſt ꝙ per eūdē ſenſuz viſus videmꝰ⁊ videmꝰ
nos videre.ſuperiꝰ tñ dicebať ſenſus ꝑticulares in ſe ⁊ di
recte nō ꝑcipere actiōes ſuas.¶ Dōm ꝙ h̄ duo ſibiinui
cem nō ꝯdicūt.nā ſi per eūdē ſenſuz viſus videmꝰ ⁊ vide
mus nos videre:hoc tñ eſt alr̄ ⁊ alr̄.qꝛ ꝑ ſenſū viſus vide
mus vt imutať ab obō.ꝑ eūdē ṽo ſenſum videmꝰ nos vi
dere vt imutat ſenſuz cōem.vel ꝑ ſenſuz viſus videmꝰ vt
hꝯ ſenſus ꝯſiderať in ſe:ſed ꝑ eūdē ſenſuz videmꝰ nos vi
dere ꝓut ſenſus cōis vnit ſe illi.⁊ vt eſt aliꝗ mō idē cū il
lo.igiť cū ſenſus ꝑticularis:vt eſt aliqd in ſe:⁊ vt imutať
ab obō:ſic hēat iudicare.⁊ ſic ꝑtineat iudiciū ad ipm.ꝓut
ṽo imutat ſenſuz cōem:⁊ ꝓut ſenſus cōis vnit ſe illi:⁊ vt ē
aliquo mō idē cū illo:ſic nō iudicet.nec h̄ mō directe ꝑti
neat iudiciū ad ipm ꝑticularē ſenſuz:ſ3 magis ꝑtineat ad
ſenſum cōez:ꝗ pōt dici vltimū ſenſitiuū:eo ꝙ ſit terminꝰ
oium ꝑticulariū ſenſuū:nō valet ſi per ſenſuz ꝑticularem
ſentimꝰ nos ſentire mō quo dcm̄ eſt ꝙ hꝯ ſenſus actionē
ſuam directe ⁊ in ſe poſſit cognoſcere : vtrum autem poſ
ſit eam cognoſcere aliquo modo in ſequentibus appare
bit.¶ Deinde cum dicit.

Com. 137. ¶ **Hz aūt dubitatōez.ſi.n.viſu ſentire videre ē:
videť aūt color:aut hñs hunc:ſi videbit aliqs
qꝺ eſt vidēs:⁊ colorē habebit ꝑ̄mū vidēs.**

¶ Obycit ad partē ꝯriā oſtēdēs ꝙ nō eodē ſenſu ſentimꝰ
⁊ ſentimꝰ nos ſentire.nec eodē viſu videmꝰ ⁊ videmꝰnos
videre dicēs.ꝙ id qꝺ dictū eſt ꝙ eodē viſu videmꝰ ⁊ vi
demus nos videre:h3 dubitationē.qꝛ ſentire viſu idē eſt
ꝙ videre.videť aūt color aut hñs hūc.i.colorē igr̄ ſi vide
bit aliqs qꝺ eſt ⁊ videns.i.ſi videbit ſe videre vel ſi vide
bit viſionē ſuā.⁊ ꝓmū vidēs.i.organū viſus in quo ꝓmo ⁊
ꝓncipalr̄ fundať viſus vel ipſa viſio:hēbit colorē ſupple.
qꝺ eſt icōueniēs.¶ Notādū aūt ꝙ ſi viſus videret ſe vi
dere.videret ipa3 viſionē.⁊ qꝛ nihil videť niſi qꝺ h3 colo
rem:vel qꝺ ē coloratū:tūc ip3 organū viſus vel ipſa viſio
haberet colorem vel eſſet colorata:qꝺ eſt inconueniens.
¶ Deinde cum dicit.

¶ **Manifeſtū eſt igiť:qm̄ nō eſt oino viſu ſen- Cō.
tire.Et nāꝗ cū nō videmꝰ viſu diſcernimꝰ:⁊ 138.
tenebras ⁊ lumen:ʒ non ſimiliter.**

¶ Soluit ad qōnē ꝓpoſitā.⁊ qꝛ aliquo mō ꝑ eūdē viſum
videmꝰ ⁊ videmꝰ nos videre.⁊ ꝑ eūdez ſenſuz ſentimꝰ et
ſentimꝰnō ſentire:vt eſt aliquo mō patefactū ꝑ iā dicta.⁊
per dicēda clarius patefiet.iō nō ſoluit rōnes h̄ ꝓbantes.
ſed ſoluit rōnē hāc vltimā oſtēdentez ꝙ nō eodez viſu ꝗ
videmꝰ:videmus nos videre.¶ Ad cuiꝰ euidētiā ſciēdū
ꝙ in ratione illa duo ſupponebanť:quorū ꝓmum erat ꝙ
nō videť niſi coloratum. 2m vero erat ꝙ viſio nō eſt colo
rata:ideo concludebať ꝙ per viſum nō poſſumus videre
nos videre:nec videre viſionē.in ſoluendo ergo hanc ra
tionem duo facit.qꝛ ꝓmo ſoluit eam falſificando ſuppoſi
tionem ꝓma3 oſtendens ꝙ nō quicquid videť eſt colora
tum.ſcōo ſoluit ea3 falſificando ſuppoſitionē ſcōa3.oſten
dens ꝙ ipſa viſio eſt quodāmodo colorata:cuius oppoſi
tum ſupponebatur in arguēdo.ſecūda ibi.(Amplius au
tem)Dicit ergo.manifeſtu3 igitur ꝙ non eſt viſu ſentire
vnum tantū.ideſt ſentire tantū vno modo.⁊ nāꝗ cu3 nō
videmus viſu diſcernimus tenebras ⁊ cum videmꝰ viſu
diſcernimus lumen:ſed nō ſimiliter.qꝛ non eode3 modo
viſu diſcernimus tenebras ⁊ lumen.falſa eſt ergo ſuppo
ſitio ꝓma.ꝙ quicquid videmꝰ ē coloratum vel lucidum.
poſſumus enim viſu cognoſcere tenebra3:quāuis non ſit
colorata.videlicet lucida.ergo nō oportet ꝙ per viſu3 nō
videamus nos videre nec videamus viſionem:dato ꝙ
ipſa viſio nec eſſet colorata nec lucida:quantum eſt ergo
ex vi arguendi:vt patet non concludebat argumentum.
¶ Deinde cum dicit.

¶ **Amplius aūt ⁊ vidēs tanꝗ coloratū eſt.**

¶ Soluit ad rationem prefatam falſificando ſuppoſitio
nem ſecūda3.ſupponebatur eni3 ibi.viſionem nō eſſe co
loratam.Duo ergo facit.qꝛ ꝓmo ait hoc eſſe falſum.ſcōo
ꝓbat qꝺ dixerat ibi(Senſitiuu3 eni)Dicit ergo.ampliꝰ
autem ⁊ videns.ideſt organum viſus vel ipſa viſio tanꝗ
quid coloratum eſt:cuius ſupple cōtrarium ſupponebať
in prefata ratione.¶ Deinde cum dicit.

¶ **Senſitiuū.n.ſuſceptiuū eſt ſenſibilis ſine ma
teria vnūqꝺꝗ:vnde ⁊ abeuntibus ſenſibilibꝰ
inſunt ſenſus phantaſie quibus ſentiunt.**

¶ Probat quod dixerat:⁊ duo facit ſm ꝙ dupliciter pro
bat ipſam viſionem vel ipſum organum viſus quodāmo
do coloratum eſſe.ſecunda ibi(Senſibilis autem)Con
tinuetur aute3 ſic.bene dico ꝙ ipſum organum viſus eſt
quodāmodo quid coloratum.quia ſenſitiuu3.ideſt orga
num ſenſus vnumquodꝗ eſt ſuſceptiuum ſpeciei ſenſibi
lis ſine materia.vnde abeuntibus ſenſibilibꝰ inſunt ani
malibus ſenſus ⁊ fantaſie:quibus ſentiunt:qꝺ ſupple eſſe
non poſſet:niſi quia vnumquodꝗ organum ſenſus reci
pit ſimilitudinem ⁊ ſpeciem ſenſibilium:vt organum au
ditus recipit ſimilitudinem ⁊ ſpeciem ſoni.organum ve
ro viſus ſimilitudine3 ⁊ ſpeciem coloris:ſed quicquid re
cipit ſpeciem ⁊ ſimilitudinem coloris eſt quodammodo
quid coloratum.ergo ipſa viſio vel ipſum organu3 viſus
ſiue ipſe ſenſus viſus eſt quodammodo coloratu3:quod
probare volebamus.

Senſibilis at̄ actꝰ ⁊ ſenſus idē ē ⁊ vnꝰ. Eſſe aūt ipſoꝝ nō idē. Dico aūt vt ſonus ſcḋz actū: ⁊ auditꝰ ſcḋz actū. Eſt .n. auditū hn̄tia nō audire: ⁊ hn̄s ſonum nō ſp̄ ſonat. Cuz aūt opeꝛ̄ poſſe audire: ⁊ ſonet poſſe ſonare: tūc ſcḋz actū auditꝰ ſil' fit: ⁊ ſcḋz actū ſonus. Quoꝝ dicet vtiqꝫ aliqs hoc qdē auditionem eſſe: hoc verū ſonationez.

¶ Poſtq̄ ph̄s ꝓbauit per vnā rōnē ipm viſuz vel ipz organum viſus quodāmō coloratū eſſe: in parte iſta vt dicebaꝛ̄: ꝓbat hoc idē alia via ſiue per aliā rōnē. circa qḋ duo facit. qꝛ p̄mo facit qḋ dcm̄ eſt. 2° ex his que dixerat ſoluit q̄ōnes q̄ſdā de qbꝰ fuit antiq̄tus dubitatū ibi. (Qm̄ autē vnꝰ qdē). ¶ Ad euidētiā aūt p̄me ꝑtis ſciendū ꝙ idem eſt actꝰ ſenſibil' ⁊ ſenſus. ⁊ ꝙ idē eſt actꝰ actiui ⁊ paſſiui: ⁊ oīo mouētis ⁊ moti. nā ſi ignis agit in ſtupā: ⁊ ſtupā calefaciat: nō alia calefactiōe ignis calefac̄ ⁊ ſtupa calefit. ſꝫ illa eadē calefactōe ꝑ quā calefacit ignis calefit ⁊ ſtupa. eadē eſt ğ calefactio q̄ ē actio ignis ⁊ paſſio ſtupe. dr̄t tn̄ ſm eē ⁊ rōnē. qꝛ lꝫ ſit eadē calefactio q̄ eſt actio ⁊ paſſio: nō tn̄ ſꝫ eādem rōnē eſt h̄ ⁊ illud: ſꝫ ē actio vt ē ab agēte igne ⁊ eſt paſſio vt recipiꝛ̄ in ſtupa q̄ patiꝛ̄. declarata ē ğ hec ꝓpō p̄a ꝙ idē eſt actꝰ agētis ⁊ patiētis: lꝫ nō ſm eādē rōnē. Ruꝛſus ſciēdū eſt ꝙ actio ⁊ paſſio nō ſūt in agēte: ſꝫ ī patiēte. calefactio. n. q̄ eſt actio ignis ⁊ paſſio ſtupe nō ē in igne calefaciēte: ſꝫ eſt in ſtupa calefacta. ex his aūt duabꝰ ꝓpōnibus pꝫ ꝙ ipſe ſſus viſus dꝫ dici q̊dāmō coloratꝰ. ⁊ qḋ ipz organū viſus cū actu patiꝛ̄ a colore dꝫ dici q̊dāmō coloratum. nā ſi idē eſt actꝰ actiui ⁊ paſſiui cū color agat ī ſenſuz viſus vel in organū viſus. idē erit actꝰ coloris agētis ⁊ ſenſus patiētis. ğ ſi color agit ipꝛimēdo ſilitudinē ſuā ⁊ colorando: ipſa coloratio q̄ eſt actꝰ coloris erit ēt ⁊ actꝰ ⁊ perfectio ſenſus: vt pꝫ ꝑ ꝓpōnē p̄mā. ¶ Rurſus ꝑ ꝓpōnē 2am qꝛ actus agētis ⁊ patiētis nō eſt in agēte: ſꝫ in patiēte: coloratio nō erit in colore agēte: ſꝫ magis erit ī ipſo ſſu ⁊ ī ipō organo qḋ patiꝛ̄ a colore: ſꝫ vbicūqꝫ ē coloratio: illud coloraꝛ̄ ⁊ eſt qd coloratū. ğ ipſe ſſus viſus coloraꝛ̄ a colore vl' ipm organū viſus coloraꝛ̄ a colore: ⁊ eſt qd coloratū. duo ğ facit ſm ꝙ hec rō fundaꝛ̄ in duabꝰ ꝓpōnibꝰ. nā p̊ ꝓponit ꝓpōnē p̄mā. videlꝫ ꝙ idē ē actꝰ ſenſibil' ⁊ ſenſus. ⁊ oīo actiui ⁊ paſſiui. 2° determiat ꝓpōnē 2am. vꝫ. ꝙ hꝰ actus q pōt dici actio ⁊ paſſio ſm aliā ⁊ aliā rōnē nō eſt in agēte: ſꝫ in paſſo: ſicut motꝰ ꝑ ſe nō eſt in mouēte: ſꝫ in moto. 2a ibi. (Si igiꝛ̄ eſt motꝰ ⁊ actio) Dicit ğ ſenſibilis aūt ⁊ ſenſus eſt idē ⁊ vnū ſm rez: ſed eē ipſoꝝ nō eſt idē. qꝛ differt ſm rōnez. dico aūt vt ſonus ſm actū ⁊ auditus ſm actū. nam idem eſt actꝰ ſoni actu īmutantis auditū ⁊ auditus actu īmutati a ſono. ⁊ dicit ſm actū. qꝛ eſt. i. cōtingit habentia auditū nō audire. i. nō īmutari a ſono: ſed cū opereꝛ̄. i. cuz actu audit poſſe eſt audire. i. qḋ pōt audire. ⁊ ſonat poſſe ſonare: tūc ſm actū auditus: ⁊ ſm actū ſonus fit ſimul: q̊rū vtiqꝫ aliquis hoc qdē dicit eē auditionē: vt ſe tꝫ ex parte auditus. h̄ v̊o ſonationē vt ſe tꝫ ex ꝑte ſoni. ¶ Notādum aūt ꝙ qn̄ ſonus pōt īmutare auditū ⁊ nō immutat actu: ⁊ auditꝰ pōt īmutari a ſono: nō tn̄ īmutaꝛ̄ actu: nō reſultat tūc aliqs vnus actꝰ ex ſenſibili ⁊ ſenſu. qꝛ nihil īpꝛimiꝛ̄ in ſenſu: ex q̊ nō actu īmutaꝛ̄ ſenſus nec actu īmutat ſenſibile: ⁊ iō ſignāter loqꝛ̄ ph̄s de auditu ſꝫ actū. ⁊ de ſono actu īmutāte auditū. ¶ Notādū ēt ꝙ lꝫ ſit eadez īpꝛeſſio quā ſenſibile agit: ⁊ quā ſenſus recipit: illa tn̄ impꝛeſſio dr̄t ſꝫ rōnez: ꝓpter quā dr̄iam eſt diuerſis noībꝰ noīanda vt eſt ab agēte: ⁊ vt ſuſcipiꝛ̄ in paſſo: ⁊ maxie ſi habuerimꝰ noīa ad hec īpoſita. qꝛ aliqn̄ nō hēmꝰ noīa ad hec īpoſita. vt patebit in ſequēti ꝑticula. īde eſt ğ ꝙ lꝫ ſit eadē īpꝛeſſio quā facit ſonus: ⁊ quā recipit auditꝰ. illa tn̄ īpꝛeſſio differt ſm rōnem. qꝛ vt eſt a ſono diciꝛ̄ ſonatio. vt recipiꝛ̄ in organo auditus diciꝛ̄ auditio. ¶ Deīde cuz dicit.

¶ Si igiꝛ̄ eſt motus ⁊ actio ⁊ paſſio in eo qḋ Cō. 139
agitur: neceſſe eſt ⁊ ſonū ⁊ auditū: q ſcḋz actū
in eo qḋ eſt ſcḋz potētiaz eſſe. Actiui. n. ⁊ mo-
tiui actꝰ in patiente fit: vn̄ nō neceſſe eſt mouēs
moueri. Sonatiui qdem igiꝛ̄ actꝰ: aut ſonꝰ ſo-
natio eſt. Auditiui aūt: aut auditꝰ auditio eſt.
Dupl'r. n. auditꝰ ⁊ dupl'r ſonus. ¶ Eadē aūt
rō eſt ⁊ ī aliȷ̄s ſenſibꝰ: ⁊ ſenſibilibꝰ. ſic̄. n. actio Com. 140.
⁊ paſſio in patiēte: ⁊ nō in agēte: ſic ſenſibilis
actꝰ ⁊ ſenſitiui in ſenſitiuo eſt. Sꝫ in qbuſdaz
qdē ⁊ noīatū ē vt ſonatio ⁊ auditio: in qbuſdā
aūt nō noīatū ē: ſꝫ altero: viſio. n. dr̄ viſus actꝰ.
Que v̊o ē coloris nō noīatū ē. Et guſtatiui guſtus eſt: huoris aūt nō nominatū eſt.

¶ Declarat ꝓpōnē ſcḋaz. vꝫ. ꝙ hec actio q̄ eſt ſenſibilis ⁊ ſenſus nō eſt in ſenſibili agēte: ſꝫ magis ē in ſenſu patiēte: qꝛ actio ⁊ paſſio: ⁊ oīo motꝰ nō ſunt in agēte: ſꝫ in eo qḋ patiꝛ̄. iō ait. ſi igiꝛ̄ eſt motꝰ ⁊ actio ⁊ paſſio in eo qḋ agiꝛ̄. i. in eo qḋ patiꝛ̄: neceſſe ē ⁊ ſonū ⁊ auditū q eſt ſm actū eē ī eo qḋ eſt ſm potētiā. i. eē in organo qḋ ꝯparaꝛ̄ ad obiectum tanq̄ potētia ad actū: ⁊ tanq̄ paſſiuū ad actiuū: ꝙ at̄ actꝰ ſenſibilis ſit in ſenſu pꝫ. qꝛ actꝰ actiui ⁊ motiui in patiente fit. vn̄ nō ē neceſſe mouēs moueri. qꝛ motꝰ ꝑ ſe loquēdo nō eſt in mouēte ſꝫ in moto. addit aūt ꝙ actꝰ qdē ſonatiui eſt ſonꝰ aut ſonatio: auditiui aūt ē auditio aut auditꝰ: ⁊ ſequiꝛ̄ ꝙ. dupl'r. n. diciꝛ̄ auditꝰ. ⁊ dupl'r ſonꝰ: videlꝫ ſm actū ⁊ ſm potentiā. ⁊ addit ꝙ eadē rō eſt in aliȷ̄s ſenſibꝰ ⁊ ſenſibilibꝰ. qꝛ ſic̄ actio ⁊ paſſio ſūt in patiēte ⁊ nō in agente: ſic actus ſenſibilis ⁊ ſenſitiui ē in ſenſitiuo tanq̄ in patiēte: ſꝫ in qbuſdā qdē noīatū eſt vt ſonatio ⁊ auditio. in qbuſdaz aūt nō noīatū eſt vtrūqꝫ ſed alterū: qꝛ viſio dr̄ actꝰ viſus: q̄ v̊o eſt coloris nō noīatū eſt: ⁊ guſtatiui actꝰ eſt guſtꝰ. humoris aūt. i. ſaporis nō noīatū eſt: tūc ğ ſupplenda eſt rō: ꝙ ſi idē eſt actꝰ ſenſibilis ⁊ ſenſus: vt dicebat ꝓpō p̄ma. ⁊ ille actꝰ eſt in ipſo ſenſu ſiue ī ipſo ſenſitiuo tanq̄ in patiēte: vt dicit hec ꝓpō ſcḋa: actus coloris q pōt dici coloratio erit ipſiꝰ ſenſus viſus vl' ipſiꝰ organi viſus: ⁊ erit in ipō ſenſu vel in ipſo organo. ⁊ qꝛ vbicūqꝫ eſt iſte actꝰ q eſt coloratio pōt dici ꝙ illud coloraꝛ̄: ſic̄ vbicūqꝫ eſt calefactio pōt dici ꝙ illud calefiat: bn̄ dcm̄ eſt ꝙ ipſe ſenſus viſus vl' ipz organū quodāmō coloraꝛ̄: ⁊ quodāmō eſt qd coloratum. ¶ Notādū aūt ꝙ diſtinguit ⁊ ait ꝙ dupl'r diciꝛ̄ auditꝰ: ⁊ dupl'r ſonꝰ. videlꝫ ſm actū ⁊ ſm potentiaz: qꝛ vt dicebaꝛ̄ ꝙ cū diciꝛ̄ ꝙ idē eſt actꝰ ſenſibilis ⁊ ſenſus ītelligēdū eſt de ſenſibili actu īmutāte ⁊ de ſenſu actu īmutato: nō aūt de īmutante vel de īmutato ſm potētiā. ¶ Notādū etiā ꝙ vt dicebaꝛ̄ lꝫ ſit idē actꝰ ſenſibilis ⁊ ſenſus. qꝛ eadē eſt īpꝛeſſio quā ſonꝰ facit: ⁊ quā auditꝰ recipit: differt tn̄ ſm rōnem: ⁊ ꝓpter iſtam differentiaz ſm rōnem ſoꝛtiri pōt illa īpꝛeſſio diuerſa noīa: ſed aliqn̄ illa noīa ſūt ambo impoſita. aliqn̄ vero eſt impoſitū vnū ⁊ nō alteruz. nā īpꝛeſſio q̄ fit in auditu hꝫ vtrūqꝫ nomē īpoſitū. qꝛ vt eſt a coꝛpoꝛe ſonante diciꝛ̄ ſonatio vt recipiꝛ̄ in auditu diciꝛ̄ auditio. ſed impꝛeſſio q̄ fit a colore vt recipiꝛ̄ ī viſu diciꝛ̄ viſio: ſed vt eſt a colore apud grecos foꝛte nō eſt qd nomiatuꝫ. poſſumus tn̄ eam noīare colorationez: ſic ēt īpꝛeſſio q̄ eſt a ſapoꝛe: vt recipitur in guſtu diciꝛ̄ guſtatio: ſed vt illa impꝛeſſio eſt a ſapoꝛe foꝛte apud grecos eſt innoīata. pōt tn̄ nominari ſapoꝛatio. ¶ Deinde cum dicit.

UVA. BHSC. IyR_077_1

Com. 141. ¶ Qm̄ aūt vn⁹ qdē eſt act⁹ ſenſibilꝭ ꝛ ſenſitiui: eē aūt alterū ē nece: ē igiẜ ſilꝛ corrūpi ꝛ ſaluari: ſic̄ dcm̄ ē auditū: ꝛ ſonū: ꝛ hūorē. igiẜ ꝛ guſtuz: ꝛ alia ſilꝛ. Dicta aūt ſcdm̄ potētiaz nō neceſſe ē.

Com. 142. ¶ Sz priores phi hoc nō bn̄ dicebāt nihil opinātes neqꝫ albū: neqꝫ nigrū eſſe ſine viſu: neqꝫ humorē ſine guſtu. Vñ ſic qdē dicebāt recte: ſic aūt nō recte. Duplꝛ dicto ſenſu ꝛ ſenſibili: his qdē ſm potētiā: illis vero ſm actū. De his qdē accidit qđ dcm̄ ē: ſz in alteris nō accidit: ſz illi ſimplꝛ dicebāt: de dictis nō ſimplꝛ.

¶ Ex his q̄ dixerat ſoluit qōnes quaſdam. de qbus fuerat antiqtus dubitatum. circa qđ duo facit. ſm ꝙ tales duas qōnes ſoluit ibi (Si aūt ſimphonia) Dicit ḡ. qm̄ aūt vn⁹ qdez eſt act⁹ ſenſibilis ꝛ ſenſus. ſz eē eſt alterū. qꝛ ſz rōnē differt: nece eſt ſilꝛ corrūpi ꝛ ſaluari: ſic̄ dcm̄ ē auditū ꝛ ſonuz ꝛ hūorez. igiẜ ꝛ guſtū ꝛ alia ſilꝛ. ſz hoc itelligēdū ē de dictis ſm actū qꝛ dicta ſz potētiā nō neceſſe eſt ea ſilꝛ ſaluari ꝛ corrūpi: ſz p̄ores phi hoc nō bn̄ dicebāt nihil opinātes neqꝫ albū neqꝫ nigrū ſine viſu eē: neqꝫ hūorē. i. saporē ſine guſtu. qꝛ ſic qdez. i. vno mō dicebāt recte. ſic āt. i. alio mō nō recte. qꝛ duplꝛ dicto ſenſu ꝛ duplꝛ qdē dictis ſenſibilibus his qdē ſm potentiā. illis vō ſm actuz. de his quidem. i. de dictis ſm actū accidit qđ dictū eſt. ſed in alteris. i. in dictis ſm potētiā nō accidit: ſz illi. i. p̄ores phi ſimpliciter dicebant de dictis nō ſimpliciter.

Dubitaret forte aliqs. qꝛ videẜ falſuz eſſe ꝙ ſenſibilia ſint dicta ſm actū ꝛ ſm potētiā. nā vt infra patebit. in 3°. h⁹. nos idigem⁹ ponere itellectū agentē. qꝛ itelligibilia a nobis ſūt itelligibilia in potētia ꝛ fiunt itelligibilia in actu ꝑ lumē itellꝭ agētis: in cui⁹ v̄tute fantaſmata mouēt itellectū poꝭez. ſz ſenſibilia ſunt actu talia. iō nō idigem⁹ ponere ſenſuz agētē. male ergo dcm̄ eſt ſenſibilia eē potētia talia. ¶ Dōm ꝙ nō eſt itentio phi dicere ꝙ albū nō ſit actu albū: ēt ſi non ꝑcipiaẜ a viſu: ꝛ ꝙ calidū nō ſit actu calidū: ēt ſi nō percipiaẜ a tactu. nec eſt itentio phi ꝙ obiectis ſenſibilib⁹ aliq̄ actualitas ꝯferaẜ per ſenſū: ſic̄ aliq̄ actualitas ꝯferẜ obis intelligibilib⁹ ꝑ lumē itellect⁹ agentis. iſta ḡ actualitas ꝛ potētialitas nō ē itelligēda de obis ſenſibilib⁹ in ſe: ſz itelligēda ē ꝑut imutāt ſenſus. nā lꝫ albū ſemꝑ ſit albū actu: nō tn̄ ſemꝑ actu imutat viſum. vult ḡ dicere ꝙ ſenſibilia aliqñ actu imutāt ſenſum. aliqñ vō nō actu imutāt: ſz pñt imutare. ſic ꝛ ſenſus aliqñ actu imutanẜ a ſenſibilib⁹. aliquādo vō nō actu imutanẜ: ſed poſſūt imutari.

Alterius forte dubitaret aliquis. qūo ſenſus ꝛ ſenſibile in actu ſūt ſilꝛ: in potētia vō nō opꝫ. ¶ Dōm ꝙ vt pꝫ per qōnē p̄miſſaz hic ſenſibile in actu appellaẜ qñ actu imutat ſenſū: ꝛ ſenſus i actu qñ actu imutaẜ a ſenſibili. itellecto ḡ qđ dẜ ꝑ nomē ꝓpō phi nullā hꝫ calumniaz. nā nō ē itelligibile ꝙ ſenſus actu imuteẜ: ꝛ tn̄ nō ſit ſenſibile ꝙ actu imutet. ſic ēt ſtare nō pōt ꝙ ſit ſenſibile actu imutās ſenſū: ꝛ tn̄ nō ſit ſſus actu imutatus a ſenſibili. ergo in actu ſilꝛ ſunt: ſed in potētia nō opꝫ ſilꝛ eſſe. nā nō oꝫ ſi iuxta orbē lune eſt ignis q poſſit immutare tactū: ꝙ ibi poſſit eſſe tact⁹. qui poſſit imutari ab igne: ſz ſi eēt vā poſitio quorūdā antiquoꝝ ꝙ veꝝ eſſet in apparēdo: ꝛ ꝙ ſenſus hr̄et v̄tutē diſcipline: ita ꝙ aliqd in tātū eſſet tale inq̄ꝫtū tale apparet ſenſui: ita ꝙ nō eſſet aliquid dulce: niſi inq̄ꝫtū ſentireẜ a guſtu: nec calidū niſi inquātuz ſentireẜ a tactu: tūc nuſquā eēt calidū: niſi ibi eēt tact⁹ ſentiens. nō eēt ḡ ſenſibile potēs imutare ſenſuz: vt nō eſſet calidū potēs imutare tactuz: niſi ibi adeſſet tact⁹ potēs imutari a calido: ꝑꝑ qđ ſꝫ hāc ypotheſim nō ſoluz ſenſibile in actu nō ſepaẜ a ſenſu: ſz ēt nec ſenſibile in potentia. verū qꝛ hec eſt oīo ridiculoſa poſitio: ꝙ ſenſibilia accipiāt eē a ſenſib⁹: ꝛ ꝙ nō ſint talia niſi inq̄ꝫtū ſentiunẜ a ſenſib⁹: nō eſt ſimplꝛ ꝯcedēdū ꝙ ſenſibile ꝛ ſenſus ſimꝛ ſint ꝛ nō ſint. ſed eſt diſtiguēdū ꝙ ſenſibile ꝛ ſenſus ſumpta in actu ſic ſe hñt: vt dictū eſt: ſumpta vero in potentia nō oꝫ ſic ſe hr̄e. phi vō: qꝛ nō diſtiguebanẜ: ſz ſimplꝛ in hac mā̄ loquebanẜ peccabāt. ¶ Deide cū dicit.

¶ Si aūt ſimphonia vox q̄dā ē: vox aūt ꝛ auditus ē ſic̄ vnū: ꝛ ē ſic̄ nō vnū: aut idē. ꝓpō autē ē ſimphonia: nece ē ꝛ auditū rōnē quādā eē. Cō. 143.

¶ Soluit qōnem aliā q̄re excellētia ſenſibiliū corrumpit ſenſuz. circa qđ duo facit. qꝛ p̄mo p̄mittit ꝙ idē eſt actus ſenſibilis ꝛ ſenſus. 2°. ex h̄ ꝯcludit ꝙ excellētia ſenſibiliū corrūpit ſenſuz ibi. (Et ꝑꝑ id corrūpit) Dicit ḡ. ſi aūt ſimphonia eſt q̄dā vox. vox aūt ꝛ audit⁹ eſt ſic̄ vnū ꝛ idē: ꝛ eſt nō ſic̄ vnū ꝛ idē. qꝛ actus ſenſibilis ꝛ ſenſus eſt ſic̄ vnus ꝛ idez ſm rez: nō aūt ſm rōnem: ꝛ ſubdit ꝙ ꝓportio aūt eſt ſimphonia. ꝛ qꝛ ſic eſt neceſſe ē ꝛ auditū eſſe quādā rōnez. i. q̄ꝫdā ꝓportionē. ¶ Nōnᵐāt ꝙ ſimphōia ē vox q̄dā ſic̄ hō eſt aīal qđdā. nā ſimphonia eſt q̄ſi q̄dā ſpēs vocis. nā nō oīs vox ē ſimphōia: ſz vox aliq̄: ꝛ vox q̄dā ſimphōia ē: vt vox illa q̄ eſt ꝯſona ꝛ ꝓportionata ſimphonia q̄dā pōt dici. ¶ Notandum autez ꝙ ſi idem eſt actus ſenſibilis ꝛ ſenſus: idem erit actus vocis ꝛ auditus: ita ꝙ eadē eſt impreſſio quā vox facit: ꝛ quā audit⁹ ſuſcipit. nō ergo pōt eē ꝙ ſit ꝓportio in voce: ꝛ nō ſit ꝓportio in ſenſu. ſi ergo vox ipſa eſt quedam ſimphonia: ꝛ quedaz ꝓportio. ergo ꝛ ipſe auditus ꝓportio quedaz erit. ¶ Notandū etiam ꝙ non omnis vox diciẜ audibilis. naz nimis magnus ſonus ꝛ nimis magna vox: ꝛ nimis paruus ſon⁹ ꝛ nimis parua vox. vt patet per habita nō ſunt quid audibile. ꝛ qꝛ nō omnis vox eſt audibilis: ſed quedā ꝛ illam quādaz vocē quā dicimus audibilem: qꝛ oportet eſſe cōmenſurataz ꝛ proportionatam: cum idez ſit actus ſenſibilis ꝛ ſenſus ſm rez: lꝫ non ſit idem ſm rationē: neceſſe eſt ip̄m ſenſum eſſe quādam rationem: ideſt quandam ꝓportionem ꝛ quandam cōmenſurationem. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Et ꝑꝑ id corrumpit vnūquodqꝫ excellēs acutum: ꝛ graue audituz: ꝛ in humorib⁹ guſtū: ꝛ in coloribus viſum fortiter fulgidū ꝛ opacuz: ꝛ in olphatu fortis odor: ꝛ dulcis ꝛ amar⁹ tāquā rō q̄dā ſit ſenſus. Vñ delectabilia qdē ſūt dum dn̄r ſincera ꝛ mixta entia ad rōnē vt acutum: aut dulce aut ſalitum. Delectabilia eniz tunc: oīo aūt qđ mixtuz eſt ſimphonia: magis q̄ꝫ acutuz: ꝛ graue. Tactus autez calefactibile ꝛ eſt frigefactibile: ſed ſenſus rō eſt: excellentia aūt contriſtant: aut corrumpunt.

¶ Ex his que dixerat concludit ꝙ excellentia ſenſibiliuz corrumpit ſenſum dicens: ꝛ ꝓpter id ſupple ꝙ ſenſus eſt quedam ꝓportio: vnūquodqꝫ excellens acutum ꝛ graue corrumpit auditum: ꝛ in humoribus. i. in ſaporibus excellentia corrumpit guſtum: ꝛ in coloribus fortiter fulgiduz ꝛ fortiter opacum. i. fortiter obſcurum corrūpit viſum: et in olfatu odor fortis vt odor dulcis ꝛ odor amar⁹ ſi ſit fortis corrūpit olfatū tanq̄ꝫ ſenſus ſit q̄dā rō. i. q̄dā ꝓportio. ꝓportio autē corrumpiẜ in excellentijs ꝛ reſeruaẜ in medijs. vñ ꝛ delectabilia quidē ſūt ſincera ꝛ mixta entia ad rōnē. i. ad ꝓportionez. quando eniz ea que ſunt ſincera. i. pura ꝛ extrema ſi miſcenẜ ꝛ reducanẜ ad ꝓportionē fiūt

UVA. BHSC. IyR_077_1

magis delectabilia ſenſui vt acutū aut dulce.aut ſalitum delectabilia:tunc ſupple ſunt qn̄ ſunt mixta ⁊ redacta ad mediū.iō ſubdit.oīo aūt ꝙ mixtū eſt ſupple eſt ǵd ðlectabile: ⁊ ſimphonia magis eſt quid delectabile auditui q̄ȝ acutū ⁊ graue:⁊ calefactibile ⁊ frigefactibile. ſi miſceant̄ ⁊ reducant̄ ad mediū erūt delectatiōes tact⁹. ſed hec oīa ſic ſe hn̄t.qꝛ ſenſus eſt q̄dā rō.i. q̄dā ꝓportio. excellentie aūt ſenſibiliū ↄtriſtāt aut corrūpunt ſenſuȝ: ⁊ ſenſus contriſtant̄ aut corrūpunt̄ per excellētias ſenſibiliū.

Dubitaret forte aliqs. vtruȝ ſenſus ꝑticulares directe ꝑcipiant actōes ſuas. ¶ Dōm ꝙ triplici via venari poſſum⁹ ſenſus ꝑticulares directe ⁊ in ſe actiōes ſuas nō ꝑcipe.ꝑma via ſumit̄ ex eo ꝙ ſenſus eſt v̄tus mālis.ſcða ex eo ꝙ eſt extenſa extenſiōe organi. tertia ex eo ꝙ ē v̄tus paſſiua. ꝑma via ſic pȝ.qꝛ oīs v̄tus mālis eſt ip̄reſſa māe ⁊ eſt alligata māe:q̄re nō eſt libera.iō nō p̄ōt ſe ſupra ſeip̄aȝ cōuertere. virtus eniȝ mālis nō hȝ eē in ſe:ſȝ in alio.⁊ qꝛ mod⁹ agēdi dȝ ſeq modū eſſendi:ſic̄ v̄t⁹ mālis nō hȝ eſſe in ſe.ſȝ in alio:ita directe nō hȝ actionē q̄ terminet̄ ad ſe: ſȝ ad aliō vt oculus videt alia ⁊ nō ſe:⁊ olfat⁹ odorat alia ⁊ nō ſe. q̄re cū actiones ſenſuū ſint in ipſis ſenſib⁹ eē nō poſſet ꝙ ſenſus ꝑciperet actionē ſuā niſi libere ſe poſſȝ ↄuertere ſupra ſe: ⁊ niſi hr̄et actionē q̄ terminaret̄ ad ip̄m vel ad ea q̄ ſūt in ipſo: qð v̄tuti māli directe:vt oñſuȝ ē:nō p̄ōt cōpetere. 2ª via ad oſtēdendū hoc idē ſumit̄ ex eo ꝙ ſenſus eſt v̄tus extēſa.nā vt ꝓbat̄ in ꝓpōnib⁹ ꝓcli nullū extenſuȝ eſt ad ſe cōuerſiuuȝ.nā ſi extenſuȝ ad ſe cōuertit̄ opȝ ꝙ totū ↄuertatur ad totū.qꝛ ſi vna ꝑs ↄuerteret̄ ad aliā nō eſſet ibi cōuerſio ad ſe:ſed ad aliud:ſȝ ſi totū ↄuertit̄ ad totū q̄libet ꝑs ↄuertit̄ ad quālibȝ ꝑtē.ſed ſi q̄libȝ ꝑs ad aliā cōuertatur nō erit ibi diſtātia ꝑtiū:ſed ſi ꝑtes nō erūt diſtātes illud nō erit ǵd extenſum.dicere ǵ extenſuȝ eē ad ſe ↄuerſiuum eſt dicere extenſuȝ nō eē extēſuȝ.hec.n. videt̄ eſſe via ꝓcli in libro de elemētatiōe theorica. vbi ꝓbat ꝙ ad ſe cōuerſiuuȝ opȝ eſſe icorporeū ⁊ inextenſum. 3ª via ſumitur ex eo ꝙ ſenſus eſt v̄tus paſſiua ⁊ ſentire ē quoddā pati.nā ſi ſentire eſt quoddā pati:ſicut ſēſus nō patit̄ a ſe: ſed ab alio:ita directe nō ſentit ſe nec ea q̄ ſunt in ſe. ſȝ ſentit alia ⁊ ea q̄ ſunt in alio.nā ſi itellect⁹ eſt aliq̄ mō virtus paſſiua:non tn̄ eſt ſic paſſiua ſic̄ ſenſus: qꝛ in ſenſu eſt aliq̄ mō v̄a paſſio cū excellētia ſenſibiliū corrūpat ſenſuȝ: n̄ āt eſt h̄ in itellectu. qꝛ excellēs itelligibile n̄ corrūpit itellc̄ȝ. Rurſus itellc̄s eſt v̄t⁹ imālis:ꝑꝑ qð aliquo mō eſt liber et eſt ſupra ſe conuerſiuus qð ſenſui nō cōpetit.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtꝝ ſenſus ꝑticulares aliq̄ mō ꝑcipiāt ſe ſentire:vel vtꝝ ꝑ ꝑticulares ſenſus poſſim⁹ ꝑcipe aliq̄ mō nos ſentire. ¶ Dōȝ ꝙ ſi ſenſus nō ꝑcipet niſi ea a q̄bus patit̄: tūc cū ſenſus:vt dcm̄ eſt nō patiat̄ a ſe:ſȝ ab alio: nō poſſȝ ꝑcipe ſe:nec ea q̄ ſūt i ſe:ſȝ ſolū ꝑciperet alia ⁊ q̄ ſūt i alio. attn̄ hec ꝓpō.ſenſus nō ꝑcipit niſi ea a q̄b⁹ patit̄.nō ē ſine diſtictiōe ↄcedēda.nā cū ſentire ſit quoddā pati planū ē ꝙ directe ⁊ in ſe ſenſus nō ꝑcipit niſi a q̄b⁹ patit̄ idirecte: tn̄ poſſum⁹ ꝑcipe ſenſu q̄ nihil in ſ̄ſuȝ faciūt:vt viſu nō ſoluȝ ꝑcipim⁹ lumē aut colorē: ſed ēt tenebrā:⁊ auditu non ſolū ꝑcipim⁹ ſonū:ſȝ ēt ſilentiū.cōſtat aūt ꝙ ſilentiū nihil fac̄ in auditu:ſȝ cū nullū ſonū audim⁹ dicim⁹ nos ꝑcipere ſilētiū.nō ǵ ꝑcipit̄ ſilētiū ꝑ ſe: ſȝ ꝑ ſonū. ǵ ſon⁹ ē iudex ſui ⁊ ſilentij:ſic̄ rectuȝ eſt iudex ſui ⁊ obliq.al̄r tn̄ ⁊ al̄r. qꝛ ſonus ē iudex ſui ꝑ p̄ñtiā:cū aliq̄d operat̄ i ſenſu: ſȝ ē iudex ſilētij ꝑ abſentiā cū nihil op̄at̄ i ſenſu. eodē mō ⁊ tenebra a viſu ꝑcipit̄ nō in ſe nec directe: ſȝ cū lumē nō videmus. itaq̄ȝ ſic̄ nō in ſe nec directe poſſum⁹ ꝑ viſū ꝑcipe tenebrā: ⁊ ꝑ auditū ſilētiū:ſic aliq̄ mō:lȝ n̄ i ſe nec directe:poſſum⁹ ꝑcipe ꝑ ſ̄ſus ꝑticulares actiōes eoꝝ.nā cū ꝑ viſū aliqn̄ videam⁹ viſibile.aliqn̄ v̄o nō: lȝ ip̄aȝ viſionē fcāȝ i viſu ꝑ ſe ⁊ directe nō poſſum⁹ ꝑcipe:attn̄ eo ipſo ꝙ ꝑ ip̄m iudicare poſſum⁹:qn̄ aliq̄d videm⁹.⁊ qn̄ nihil videm⁹:poſſum⁹ per ſenſū iudicare:qn̄ imutat̄ a ſenſibili.⁊ qn̄ nō imutat̄.ergo ip̄aȝ imutationē ⁊ ip̄aȝ actōeȝ ſenſus poſſum⁹ aliq̄ mō ꝑcipere:lȝ nō in ſe ⁊ directe.itellc̄s ǵ in h̄ a ſ̄ſu dr̄t.qꝛ lȝ itellc̄s ꝑ obm̄ cogſcat actū.cogſcēdo tn̄ actū ꝑ obm̄.qꝛ ē v̄t⁹ imālis ↄuertit ſe ſupra ſe: ⁊ de ip̄a actiōe iudicat ſ̄ȝ ꝙ ē aliq̄d in ſe.ita ꝙ ꝑ talē ↄuerſionē ip̄a actio efficit̄ q̄dāmō obm̄ itellc̄s:nūq̄ȝ tn̄ actio ſenſibil̄ efficit̄ obȝ ſenſus.qꝛ nūq̄ȝ ſenſus ↄuertit ſe ſupra ſe: nec nūq̄ȝ p̄t ꝑcipe actōeȝ ſuā vt eſt aliq̄d in ſeip̄o:ſȝ qꝛ poſſum⁹ ꝑ viſū ꝑcipe ꝙ nihil videmus poſſum⁹ ꝑ viſū ꝑcipe ꝙ aliq̄d videm⁹.⁊ ſic̄ poſſum⁹ ꝑ ſenſum cogſcere qð nō imutat̄ a ſenſibili:ſic poſſum⁹ ꝑ ſenſū cognoſcere qð imutat̄ a ſenſibili.q̄ȝtū ǵ ad aliq̄d ſil̄e ē de viſu ꝓut ꝑcipit tenebrā:⁊ de q̄libȝ ſenſu ꝑticulari ꝓut ꝑcipit ꝑuationē ſui ſenſibilis.⁊ ꝓut ꝑcipit ſuā imutationē vl̄ ſuā actionē.nā ſicut viſus nō ꝑcipit tenebrā:nec aliqs ſenſus ꝑticularis percipit ꝑuationē obi ſui in ſe ⁊ directe.ſed idirecte ſic per nullū ſenſuȝ ꝑticulareȝ poſſum⁹ ꝑcipe ſuā imutationē vel ſuā actionē in ſe ⁊ directe:ſȝ idirecte.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtrū aliqs ſenſus ꝑcipiat imutatiōes vl̄ actiones ſenſuū particulariū in ſe ⁊ directe. ¶ Dōm ꝙ vt pȝ ꝑ habita.qꝛ ſenſus eſt v̄t⁹ paſſiua ⁊ ſentire ē q̄ddā pati ſ̄ſus directe ⁊ in ſe nō ꝑcipit niſi illud a q̄ patit̄. ⁊ illud a q̄ imutat̄.q̄rere ǵ vtrū ſit aliqs ſenſus q̄ directe cogſcat actōes ⁊ imutatiōes factas in ſenſib⁹ ꝑticularib⁹ ē q̄rere vtrū ſit aliqs ſenſus q̄ patiat̄ ⁊ imutet̄ ab imutatiōe fcā in ꝑticularib⁹ ſenſib⁹.⁊ qꝛ hꝯ ē cōis ſenſus.iō cōis ſenſus directe ꝑcipit imutatiōes fcās in ꝑticularib⁹ ſenſib⁹.⁊ qꝛ ex h̄ ſenſus videt. qꝛ imutat̄ ab exteriori obo q̄ p̄ōt ꝑcipe imutationē factā in viſu:p̄ōt ꝑcipe ip̄aȝ viſionē ⁊ ip̄aȝ actionem viſus:⁊ q̄ p̄ōt ꝑcipe imutatiōes factas in oīb⁹ ſenſib⁹ p̄ōt ꝑcipere actiōes oīuȝ ſenſuuȝ.⁊ qꝛ h̄ p̄ōt ſenſus cōis.iō ipe directe ⁊ in ſe ꝑcipit actōes oīuȝ ꝑticulariū ſenſuū. debemus.n.ſic imagiari ꝙ ſi radij ſolares iciderēt in aquā ⁊ a ſplēdore in aq̄ gñaret̄ ſplēdor in pariete:poſtea a ſpēdore in pariete fieret ſplēdor in oculo ſi paries ſentiret nō ꝑciperet directe ſplēdorē fcm̄ in ſe ip̄o:ſȝ fcm̄ i aq̄. qꝛ nō imutaret̄ neq̄ȝ pateret̄ a ſe ip̄o fcō ſplēdido: ſȝ imutaret̄ ⁊ pateret̄ ab aq̄ ſplēdēte:oculus tn̄ directe ꝑcipet ſplēdorē fcm̄ in pariete.qꝛ imutaret̄ ⁊ pateret̄ a pariete ſplēdido. ſic qꝛ ſenſibilia exteriora imutāt ſenſus ꝑticulares. ſēſus v̄o ꝑticulares imutati imutāt ſenſū cōeȝ:ſenſus cōis directe ꝑcipit imutatōes fcās in ſenſib⁹ particularib⁹:a q̄b⁹ imutat̄ ⁊ patit̄:⁊ ſenſus ꝑticulares directe ꝑcipiūt obā exteriora a quibus imutantur ⁊ patiuntur.

Alterius forte dubitaret aliqs q̄uō ꝑ l̄ram ſupius additā ſoluat̄ qō ꝓpoſita. videlȝ an ſ̄ſus ſentiāt ſe ſentire. ¶ Dōȝ ꝙ vt pȝ ꝑ hītā actionē alic⁹ ſ̄ſus ꝑticularis: vtputa actionē viſus ſiue viſionē ꝑcipim⁹ directe ⁊ idirecte. directe q̄dē ꝑ ſenſū cōem. idirecte v̄o per ip̄m viſuȝ ſiue ꝑ ip̄ȝ ſenſuȝ ꝑticulareȝ.nā ipſe viſus ꝑcipit actionē ſuā quodāmō:ſic̄ percipit tenebrā.⁊ dico q̄dāmō qꝛ lȝ nō ſit ibi plena ſil̄itudo:ē tn̄ ibi ſil̄e q̄ȝtuȝ ad h̄:qꝛ ſic̄ viſus nō percipit tenebrā in ſe ⁊ directe:ita nec actionem ſuā in ſe ⁊ directe p̄ōt percipere. ſȝ ſenſus cōis percipit eā in ſe ⁊ directe. eſt eniȝ ibi hic hꝯ ꝓceſſus: vt pȝ per habita.qꝛ paries coloratus colorat viſum. viſus autē coloratus ⁊ imutatus a pariete quodāmō colorat ⁊ imutat ſenſum cōeȝ.ergo qꝛ viſio eſt quodāmodo colorata ⁊ imutat ſenſuȝ cōeȝ:ſenſus cōis p̄ōt directe viſioneȝ percipere: ſm̄ h̄ ergo dant̄ due ſolutiones in littera.quaruȝ vna eſt ꝙ viſu nō ſolū diſcernim⁹ lumē: ſȝ etiā tenebrā. ⁊ hec ſolo deſeruit ꝓut ſenſus ꝑticulares cognoſcūt actiōes ſuas indi

UVA. BHSC. IyR_077_1

recte ſicut viſu cognoſcit̃ tenebra. alia ſolutio eſt ꝙ viſio
ē quodãmõ colorata. ⁊ h̃ deſeruit ꝓut ſenſus cõis directe
cognoſcit h⁹ actionẽ ⁊ imutationẽ. nã iõ ſenſus cõis dire-
cte cognoſcit eã. qꝛ viſus coloratus ⁊ imutatus a pariete:
vt dictũ eſt quodãmõ colorat ⁊ imutat ſenſuz cõem. Cuz
ergo q̃rit̃ ꝑ qd ꝑcipimus actiões ſenſuũ ꝑticulariũ: vt per
qd videmus nos videre ⁊ audimus nos audire dici dz ꝙ
hoc cognoſcimus per ipſos ſenſus ꝑticulares idirecte. et
ad hoc deſeruit ſolutio ꝑma. ⁊ ẽt hoc idez cognoſcim⁹ per
ipm ſenſum cõem directe. ⁊ ad hoc deſeruit ſolo ſcda.

Com. 144. Vnuſquiſq̃ ꝗdem igitur ſenſus ſubie-
ctiue ſenſibile eſt: qui ē in ſenſitiuo in-
quãtuz ſenſitiuum: ⁊ diſcernit ſubie-
cti ſenſibilis differẽtias: vt albuz qui-
dem ⁊ nigrum viſus: dulce vero ⁊ amaꝝ gu-
ſtus: ſil'r autem ſe habẽt hoc ⁊ in alijs.

¶ Poſtq̃ phs inquiſiuit qũo ꝑcipimus actionez ſenſuum
particulariũ ex qua inq̃ſitione aliquo mõ põt nobis inno-
teſcere nã ſenſus cõis. in parte iſta plenius ĩueſtigat nãm
hui⁹ ſenſus ex dr̃ia obiectoꝝ. ¶ Ad cui⁹ euidentiã ſcien-
dum ꝙ aliquã dr̃iaz obiectoꝝ poſſunt ꝑcipere ſenſus ꝑti-
culares aliquã vero nõ poſſunt. nã dr̃ia illa q̃ non excedit
genus ꝓpꝛij obiecti vt dr̃ia albi ⁊ nigri q̃ nõ excedit gen⁹
coloris p̃t percipi a viſu. dr̃ia amari ⁊ dulcis q̃ nõ excedit
genus ſaporis põt percipi a guſtu: ſed dr̃ia albi ⁊ dulcis q̃
excedit obm cuiuſlibet ſenſus ꝑticularis a nullo tali ſen-
ſu põt cognoſci. ſic ẽt dr̃iam diuerſoꝝ obiectoꝝ particu-
lariuz nullus ſenſus ꝑticularis põt ꝑcipere. duo ergo fac̃.
qꝛ ꝑmo ꝓponit dr̃iam illã quã poſſũt ſenſus particulares
percipere. ſcdo ex dr̃ia quã nõ poſſunt percipe inueſtigat
nãm ſenſus cõis ibi (Qm̃ aũt ⁊ albũ) dicit g̊ ꝙ vnuſq̃ſq̃
ꝗdez igit̃ ſenſus qui eſt in ſenſitiuo. i. in ꝓpꝛio organo in-
quantũ eſt ſenſitiuũ. i. iquãtũ eſt h⁹: vnuſquiſq̃ ꝗdem igr̃
talis ſenſus eſt ſubiecti. i. obiecti ſenſibil'. reſpicit. n. vnuſ-
quiſqz talis ſenſus aliqd ꝓpꝛiũ obm ſenſibile: ⁊ diſcernit
dr̃iam illi⁹ ſenſibilis ſubiecti. i. obiecti vt viſus ꝗdẽ diſcer-
nit albũ ⁊ nigrũ. guſtus võ dulce ⁊ amaruz. ſil'r aũt hoc ſe
hz ⁊ in alijs. qꝛ vnuſquiſqz ſenſus exñs in ſuo organo ꝑci-
pit dr̃ias ſui ꝓpꝛij obiecti. ¶ Notãdũ aũt ꝙ ſenſus dr̃ eẽ
in ſenſitiuo ſiue in organo inquãtũ eſt ſenſitiuũ. qꝛ ipz ſen-
ſitiuũ. i. ipm organũ eſt ꝓpꝛiũ ſenſus ſubm.

Dubitaret forte aliq̃s. qꝛ videt̃ falſuz eſſe ꝙ
vnuſquiſqz ſenſus percipiat
dr̃ias ſui ꝓpꝛij ſubi. qꝛ vel accipit̃ hic ſubm ꝓ organo in q̃
eſt ſenſus: ſiue ꝓ obo. ſi aũt accipiat̃ ꝓ organo: tũc verũ ē
ꝙ ipm organũ eſt ſubm ſenſus: tñ nõ eſt veꝝ ꝙ ſenſus ꝑci-
piat dr̃ias ꝓpꝛij organi. nã ſi ſenſus nõ p̃t iudicare de ſen-
ſibili poſito ſupꝛa ipz: multo min⁹ poterit iudicare de ipõ
organo in quo exiſtit. nam ꝓximius eſt organũ ſenſui q̃
eſſet ſenſibile poſitũ ſupꝛa ipz. Ampli⁹ hãc eãdẽ rõnẽ poſ-
ſum⁹ exp̃ſſius declarare. nã ſenſus nihil ꝑcipit ſine medio
de eo aũt qd imediate ↄiungit̃ ſenſui ſenſus directe iudi-
care nõ põt. cũ g̊ mã imediate ↄiungat̃ forme: ⁊ qdl'z ſubz
ſue ꝑfectioni. qꝛ ſemꝑ potẽtia imediate ↄiũgit̃ actui: orga-
nũ in q̊ fundat̃ ſenſus tãq̃ ꝓpa ꝑfectio i ꝓpꝛio ſuſceptibi-
li directe a ſenſu ꝑcipi nõ poterit. nõ g̊ põt itelligi qd dcm̃
eſt de organo: vt dicat̃ ꝑcipere ſenſus dr̃ias ꝓpꝛij ſubi. qꝛ
ꝑcipiat dr̃ias ꝓpꝛij organi. ¶ Rurſus nõ põt h̃ itelligi de
obo vt dicat̃ ſẽſus ꝑcipe dr̃ias ꝓpꝛij ſubi. qꝛ ꝑcipiat dr̃ias
ꝓpꝛij obi. qꝛ licet tales dr̃ias ꝑcipiat: tñ ipm obz vt videt̃
nõ põt dici ſubm ſenſus: imo magis ecõuerſo ſenſus dz di-
ci ſubm obi. nã ſemꝑ patiẽs ſubijcit̃ agẽti nõ ecõuerſo. q̃-
re cũ obz agat in ſenſũ: nõ ecõuerſo: magis ſenſus ſubijcit̃
obo q̃ ecõuerſo. ¶ Dõm ꝙ h̃ ſubm accipit̃ ꝓ obto. dr̃. n.
ſenſus ꝑcipe dr̃ias ꝓpꝛij ſubi. qꝛ ꝑcipit dr̃ias ꝓpꝛij obi. dr̃
aũt ꝓpꝛiũ obm hr̃e rõnẽ ſubi ꝓpter duo. ꝑmo ꝑꝑ actionẽ
ipſi⁹ ſenſus. 2° ꝑꝑ modũ recipiẽdi eius. ꝑma via ſic pz. nã
ſenſus cũ hoc ꝙ patit̃ ab obiecto: ⁊ ꝑ hoc ꝙ imutat̃ ab eo:
hz iudicare de ipſo. g̊ aliquo mõ pl's dicit ſentire obm q̃
pati ⁊ imutari ab ipſo. nã ⁊ aer patit̃ ⁊ imutatur ab odore:
nõ tñ dr̃ odorez ſentire. qꝛ ñ hz iudicare de ipſo. ⁊ qꝛ ſemꝑ
ea q̃ ſpectãt ad iudiciũ alicui⁹ dñr eſſe ſuba illi ipm obm
dr̃ eſſe ſubm ſenſus inq̃tũ de ipſo obto ſenſus iudicat. ſic
g̊ eſt ſubm in ſcia illud circa qd v̓ſat̃ ↄſideratio ⁊ iudiciuz
ſcie: ſic ipz obm põt quodãmõ dici ſubm ei⁹. qꝛ circa ipm
v̓ſat̃ ↄſideratio ⁊ iudiciũ ipſi⁹ ſenſus. poſſet ẽt adhuc ad-
duci 2ª via ex ꝑte modi recipiẽdi. nã cũ forma hẽat eẽ in
obo magis mãliter. i ſenſu võ magis ſpũaliter. qꝛ hñtia eẽ
magis mãle quodãmõ ſubijciunt̃ hñtib⁹ eſſe magis ſpũa-
le: dr̃ obm eſſe ſubz ſenſus. qꝛ forma ⁊ ſpẽs vt ē in obo: hz
eſſe meli⁹ q̃ in ſenſu. ꝑma tñ via magis eſt ad ꝓpoſitum.
Qd võ obijciebat̃ qꝛ patiẽs ſubijcit̃ agẽti. pz ꝙ ſẽtire pl's
dicit q̃ pati vel imutari ab obo. naz ſentire vltra h⁹ imu-
tationẽ iportat iudiciũ qd hz ſenſus de re ſenſibili rõe cu-
ius ipm obm quodãmõ dici põt ſubm: vt ꝑ habita ē mani-
feſtuz. ex h̃ g̊ pz ꝙ organũ eſt ſubm ſenſus: ⁊ ẽt obz ē quo-
dãmõ ſubm ſenſus. tñ al'r ⁊ al'r. qꝛ organũ dr̃ eſſe ſubz. qꝛ
in eo fundat̃ ſenſus tanq̃ in ꝓpꝛio ſuſceptiuo: ſz obm põt
quodãmõ dici ſubm ſenſus. qꝛ ſubijcit̃ iudicio ei⁹. ⁊ qꝛ cir-
ca ipz negociatur ſenſus: ſicut iudicans negociat̃ circa id
de quo iudicat. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Qm̃ aũt ⁊ albuz ⁊ dulce. ⁊ vnũq̃dq̃ ſenſibi- Cõ. 145.
liuz ad vnũquodq̃ ↄparãdo diſcernim⁹: ⁊ ſen-
timus: qꝛ differũt: neceſſe eſt igit̃ ſenſu: ſenſibi-
lia. n. ſunt. ¶ Quare manifeſtum qm̃ caro nõ Cõ. 146.
eſt vltimum ſenſitiuũ. Neceſſe enim eſſet tan-
gens ipſum diſcernens diſcernere.

¶ Poſita differẽtia ad quã poſſunt attingere ſenſus parti-
culares h̃ ex differẽtia ad quã nõ poſſunt attingere inue-
ſtigat eſſe aliquẽ vlteriorez ſenſum qui dicit̃ cõis ſenſus:
⁊ eſt ſuper omnes particulares ſenſus; circa qd tria facit.
ꝑmo qd dictũ eſt. ſcdo inueſtigat quaſdam cõditões hui⁹
ſenſus. tertio mouet quãdã dubitationẽ circa determina-
ta. ſcda ibi (Neqz vtiqz) tertia ibi (At vero ipoſſibile ē)
Dicit ergo. quoniã aũt albũ ⁊ dulce ⁊ vnũquodqz ſenſibi-
liuz qũo differt ad vnũquodqz ſenſibile diſcernim⁹ quo-
dam. i. quadã virtute ⁊ ſentim⁹. qꝛ differunt. neceſſe ē ſen-
ſu aliquo h̃ ſentire. qꝛ talia ſenſibilia ſunt. q̃re ⁊ manife-
ſtum eſt: qm̃ caro nõ eſt vltimũ ſenſitiuũ. i. nõ eſt illud ad
qd ſtat vltimum iudiciuz de ſenſibilibus. nec eſt illud qd
põt hanc dr̃iam diſcernere. qꝛ tunc neceſſe eſſet ipm ſenſi-
tiuum tactus per carnẽ tangens hec ſenſibilia diſcernẽs
diſcernere inter ea: ⁊ tunc ſupplenda eſt ratio ꝙ ſi orga-
num tactus non eſt vltimum ſenſitiuuz: nec etiaz aliquis
alius ſenſus particularis poteſt dici vltim⁹ ſenſus: ſed oz
dare aliquem vlteriorem ſenſum ſuper omnes particula-
res ſenſus: qui dicit̃ cõmunis ſenſus. ¶ Notandum aũt
ꝙ ſenſus cõmunis eſt quodãmodo terminus omniuz ſen-
ſuum particularium. qꝛ imutationes facte in omnibus
ſenſibus particularibus terminant̃ ad ipſum. ⁊ quia ter-
min⁹ habet rationẽ vltimi: põt ſenſus cõmunis dici quo-
dammodo vltimum ſenſitiuuz. ¶ Notandũ etiam vim
rõnis phi in hoc cõſiſtere ꝙ ſi dulce ⁊ albũ ſũt ſenſibilia:
oz ꝙ dr̃iaz dulcis ⁊ albi ꝑcipiam⁹ ꝑ aliquẽ ſenſuz: ſz nll's
ſenſus ꝑticularis p̃t ꝑcipe dr̃iã dulcis ⁊ albi: nec aliq̃s ſen-
ſus ꝑticularis põt diſcernere dr̃iaz cuiuſl'z obi ſenſibilis
ad qdl'z obz ſenſibile. g̊ eſt dare aliquẽ vlteriorẽ ſenſũ vt
ſenſum cõem per quem has dr̃ias poſſumus cognoſcere.

UVA. BHSC. IyR_077_1

¶ Notandũ etiã rõnem pħi eſſe per locũ a maiori. naz ſi aliquis particularis ſenſus poſſet ꝑcipere dr̃iaz dulcis et albi: ꝛ dr̃iaz cuiuſlibꝫ obi ſenſibilis ad qđlibet obm ſenſibile maxīe hoc faceret tact⁹ qui quodãmõ eſt fundamẽtuz oīum ſenſuũ. ſm hoc ergo tact⁹ per carnẽ hec oba ſenſibilia attingẽs ſtatim diſcernere poſſet dr̃iaz inter ea. ſꝫ hoc videmus eſſe falſuz. qꝛ nec per carnẽ nec per tactum poſſum⁹ percipere dr̃iaz dulcis ꝛ albi: nec dr̃iaz cuiuſlibꝫ obiecti ſenſibilis ad obiectũ qđlibꝫ ſenſibile. ergo caro. i. tactus nõ eſt vltimũ ſenſitiuũ vel nõ eſt vltim⁹ ſenſus. ſꝫ opꝫ dare aliquẽ vlteriorẽ ſenſuz vt ſenſuz cõem per quẽ tales dr̃ias diſcernamus. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Neqꝫ vtiqꝫ ſeꝑatis ꝯtingit diſcernere: ꝙ alterum ſit dulce ab albo: ſed oportet aliquo vno vtraqꝫ manifeſta eſſe: ſic. n. ꝛ ſi hoc qdẽ ego: illud aũt tu ſentis: manifeſtũ vtiqꝫ erit: qm̃ altera adinuicẽ ſunt. Oꝫ aũt vnũ dicere qm̃ alterꝝ. Alterꝝ. n. dulce ab albo. Dicit ergo idẽ. Quare ſicut dicit ita ille ꝛ intelligit ꝛ ſentit. Oꝛ igiť nõ poſſe ſeꝑatis iudicare ſeparata palam.

¶ Inueſtigat quaſdaz cõditiones ipſius ſenſus cõis. circa qđ duo facit ſm ꝙ duas tales cõditiões iueſtigat. naz primo iueſtigat ꝛ oſtẽdit ꝙ ſenſus cõis eſt v̾tus vna nõ ſeparata. 2º iueſtigat ꝛ oſtẽdit ꝙ in vno tpe nõ ſeparato: ſed ſiľ percipit ꝛ iudicat dr̃iaz obiectoꝝ ibi (Qđ aũt neqꝫ in ſeparato) Dicit ergo ꝙ neqꝫ vtiqꝫ ſeparatis. i. per ſeꝑatas v̾tutes. vel vt hꝫ alia lr̃a neqꝫ vtiqꝫ ſeꝑatiz cõtingit diſcernere ꝙ alterũ ſit dulce ab albo. ſꝫ opꝫ vno aliquo. i. vna aliq̃ v̾tute vtraqꝫ manifeſta eſſe. ſic. n. eẽt ſi per alteras v̾tutes ꝑciperem⁹ albũ ꝛ dulce: ſicut ſiqdez ego ſentio. ħ. i. dulce illud aũt. i. albũ tu ſentis: manifeſtuz vtiqꝫ erit: qm̃ altera ſunt adinuicẽ dulce ꝛ albũ. qꝛ alr̓ patior ego a dulci. ꝛ alr̓ tu ab albo. planũ eſt ꝙ̃ hec eẽ altera: ſed non erit nota iſta alteritas: nec iſta diuerſitas niſi vn⁹ aliqs ſenſus cogſcat vtraqꝫ: ideo ſubdit. opꝫ aũt vnũ ꝛ eundẽ dicere: qm̃ alterꝝ enim eſſe dulce ab albo idem dicit. q̃re ſicut dicit ſic ꝛ intelligit ꝛ ſentit. naz iſtud dicere ꝓcedit ex aliqua apprehẽſione iteriori. ſi ergo nõ eſt nota dr̃ia dulcis ꝛ albi niſi vn⁹ cognoſcat ꝛ vnus dicat talẽ dr̃iam. qꝛ iſtud dicere ꝓcedit ex aliqua apꝑhenſiõe interiori opꝫ ipaz virtutẽ interiorẽ apꝑhendentẽ hanc dr̃iaz eſſe vnã. ꝛ qꝛ ſenſus cõis apꝑhẽdit hanc dr̃iam. ergo ſenſus cõis eſt vna v̾tus. iõ cõcludit ꝙ qdem igiť nõ poſſibile ſit iudicare ſeparatis. i. per v̾tutes ſeparatas eſſe ſeparata. i. eſſe diſtincta dulce ꝛ album palam ſuple eſt per iam dicta.

Dubitaret forte aliqs. qꝛ nõ videť rõ pħi bona eſſe. qꝛ nõ eſt ſiľe de duobus hoibus cognoſcentib⁹ dulce ꝛ albũ: ꝛ de vno ꝛ eodez homīe per diuerſas v̾tutes cognoſcẽte vtrũqꝫ. nã ſi vnus hõ cognoſceret dulce ꝛ alius cognoſceret album ꝛ nõ eẽt tertius hõ q cognoſceret vtraqꝫ licꝫ aliud eẽt dulce ab albo: iſta tñ alietas eſſet ignota ꝛ nõ eẽt ſcita: attamẽ ſi vn⁹ hõ per vnã virtutez vel per vnũ ſenſum cognoſcit album: ꝛ per aliuz ſenſum cognoſcit dulce: poſtq̃ꝫ eſt vnus hõ vel vna aīa cognoſcens vtraqꝫ q̃ꝫtũcũqꝫ ħ ſit ꝑ varias v̾tutes videť ꝙ ſatis ſit nota dr̃ia inter vtrũqꝫ: nec ꝓpter ħ vt videtur opꝫ ponere vlteriorẽ virtutez. ¶ Dõm ꝙ ſiľe pħi ſufficiẽs eſt vt ad ꝓpoſitũ ſpectat. ¶ Ad cui⁹ euidentiaz ſciendũ ꝙ a ſuba aīe īmediate nõ egrediť aliq̃ actio: nec aliquis mot⁹ nec aliqua cognitio niſi mediãte aliqua v̾tute. vñ aīa nõ eſt īmediatũ ſentiens: ſed eſt ꝑmũ ſentiens. vt ſuperi⁹ dicebať. ſentit. n. aīa mediante aliqua potentia ſenſitiua: ita ꝙ ſentire egrediť ab aīa ꝑncipaliter: ſed a potentia illa egrediť ꝓxime ꝛ īmediate. ſi ergo aīa per vnũ ſenſum cognoſceret dulce: vt per guſtũ. ꝛ per aliũ ſenſum cognoſceret albuz vt per viſum. ꝛ nõ eẽt vnus aliqs alius ſenſus cõis per quẽ cognoſceret vtrũqꝫ ignota eſſet dr̃ia vtriuſqꝫ. q̃ꝫtum ergo ad hoc ſiľe eſt ſicut ſi diuerſi hoīes cognoſcerent illa ꝛ nõ eẽt aliquis vn⁹ hõ qui cognoſceret vtrũqꝫ. nã ſi aīa cognoſcat dr̃iam īter albũ ꝛ dulce. planũ eſt ꝙ nõ cognoſcit dr̃iam illã per viſuz. qꝛ viſus per ſe nõ apprehẽdit dulce nec cognoſcit eam per guſtũ. qꝛ guſt⁹ ꝑ ſe nõ apꝑhẽdit albũ: vel igiť oportebit dicere ꝙ cognitio dr̃ie hui⁹ vel ꝙ iudiciũ de hac dr̃ia immediate ꝓcedit a ſuba anime abſqꝫ aliq̃ alia virtute: qđ eſt īpoſſibile. vel oꝫ dicere ꝙ anima habeat aliquã vnã cõem virtutẽ vel aliquem vnũ cõem ſenſum cognoſcentẽ vtraqꝫ. itaqꝫ eo ipo ꝙ cognoſcimus dr̃iam albi ꝛ dulcis: ꝛ eo ipſo ꝙ cognoſcimus dr̃iaz inter diuerſa obiecta diuerſoꝝ ſenſuũ particulariuz: opꝫ ponere aliquẽ cõem ſenſum: ꝛ oꝫ dicere ꝙ ille cõmunis ſenſus ſit virtus vna nõ ſeparata: qđ ꝓbare volebamus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Qđ aũt neqꝫ in ſeꝑato tꝑe hic habitũ ẽ: ſic. n. idẽ dicit ꝙ alterũ bonũ ꝛ malũ: ſic ꝛ qñ alteruz dicit: qm̃. n. alterũ nũc ꝛ alterũ nõ ſm accidẽs ipm qñ. Dico aũt puta cum nũc dico: qm̃ alterum nõ tñ qm̃ nũc alteruz. Sed ſic dicit ꝛ nũc: ꝛ qm̃ nunc ſimul ergo. Quare inſeparabile ꝛ in inſeparabili tempore.

¶ Quia vt dicebať duo declarãda erãt de ſenſu cõi. videlicet ꝙ eſt virtus nõ ſeparata ꝛ ꝙ iudicat in tẽpore nõ ſeparato: ideo declarato ꝑmo hic declarat 2m dicẽs. qm̃ ãt neqꝫ in ſeparato tꝑe hoc iudicat hinc ſuple eſt manifeſtũ. qꝛ ſic̃ idez. i. ſicut eadẽ virtus. dicit ꝙ alterũ eſt bonum ꝛ malum: vel ꝙ alterũ et dulce ꝛ albũ. ſic ꝛ qñ dicit alterꝝ. qm̃ eniz alterũ nũc eſt alterũ ſuple eſt. ꝛ qꝛ in illo inſtãti ꝛ in illo tẽpore in quo diciť eſſe alteruz tũc eſt ꝛ alterũ non ſm accidẽs accipiť ipm qñ. i. ipm tꝑs. nam tũc acciperet qñ ſꝫ accidens qñ illud tꝑs. ꝛ illud qñ in quo hic diceret refereť ad dicentẽ nõ ad rem dictã. ideo ſubdit. dico autẽ puta nũc. dico qm̃ alterũ. nõ tñ qm̃ nunc eſt alterũ: ſꝫ ſic dicit ꝛ nũc alterum: ꝛ qm̃ nunc alterũ. ꝛ qꝛ illud qñ nõ refertur ad dicentẽ ꝛ nõ accipiť per accñs vt ꝙ dicat nunc alteruz: ſꝫ nũc dicat nũc eſſe alterũ: īmo referť ad rẽ dictã vt qꝛ nõ ſolũ nunc dicit alterꝝ. ſed ẽt nunc dicit ꝛ alteruz oꝫ iõ ꝙ ſimul apprehẽdat vtrũqꝫ. iõ cõcludit. ſimul ergo ſuple apprehẽdit vtrũqꝫ. q̃re inſeparabile. i. vna īſeparabilis virtus ꝛ tẽpore īſeparabili. i. nõ ſeparabili. i. ſimul ꝛ in eodem tempore ſuple iudicat de vtroqꝫ.

Dubitaret forte aliquis qũo illud qñ ꝛ illud tꝑs in quo ſenſus cõis dicit album eſſe aliud a dulci: vel qđlibet aliud ſenſibile dicit eſſe differens ab alio nõ accipiť ſm accidens. ¶ Dõm ꝙ hoc duplr̓ põt exponi: q̃rum vna expoſitio tacta eſt in lr̃a ad quã videť ꝯclinare themiſtius. alia ẽ expoſitio quã videtur tangere cõmentator. vno enī mõ reſpectu alienantis rerũ põt ſumi tꝑs per accñs: qñ illud tꝑus nõ refertur ad res alias. ſed ad dicentẽ. naz ſi ꝓferať ħ ꝓpoſitio. ſor. dicit nũc eſſe aliud dulce ab albo. li. nũc põt ꝯponi cuz ly dicit vľ cũ ly eſſe. nã ſi cõponať cũ ly dicit tunc eſt ſenſus dicit nũc. i. nũc loquiť de illa alienãte. ſꝫ ſi cõponať cuz ly eſſe tũc eſt ſenſus ꝙ nũc ſit illa alienitas. aliud eſt. n. nunc loq de alienitate: ꝛ aliud nũc alienitatẽ eſſe. accidit enim rebus alys ꝙ quis nũc loquať de alietate earum. ergo ſi illud quãdo vel illđ tꝑs referť ad dicentẽ accipiť per accidens reſpectu rerũ: ſed ſi referť ad res dictas: tũc accipiť per ſe reſpectu earũ. ¶ Hoc viſo ſciẽdũ ꝙ ſi qs hodie videret ſortem albũ: ꝛ cras videret platonẽ nigrum bene

UVA. BHSC. IyR_077_1

poſſet nũc loq̃ de alteritate ⁊ de diſſilitudine platonis ad ſorte: tñ non poſſet dicere ꝙ nũc plato eẽt diſſilis a ſorte: q꞉ cũ nõ appꝛhẽdat eos ſil' poſſet illo tp̃e intermedio alter mutare coloꝛẽ: ⁊ ſic nõ eſſet diſſilis: ſ꞉ ſimilis. itaq꞉ poſſu꞉ nũc loq̃ de alteritate ſocratis ⁊ platonis: dato ꝙ ſil' nõ apprehẽdã vtrũq꞉: ſed ſi ly nũc nõ refert̃ ad dicẽtem: ſed ad res dictas: vt nõ q꞉ dico nũc: ſed q꞉ dico eẽ nũc ſoꝛ. diſſile꞉ platoni: oꝫ ꝙ ſil' appꝛehẽdã ſoꝛ. ⁊ platonẽ: q꞉ non poſſet vere dicere ꝙ ſoꝛ. eſſet nũc diſſilis a platone niſi ſiml' appꝛhẽderem vtrũq꞉: q꞉ ſi appꝛhẽderẽ eos ſucceſſiue foꝛte fieret immutatio i altero eoꝝ: ⁊ tũc qñ dicerẽ eos eẽ diſſiles ꝓpter mutationẽ facta꞉ nõ eẽnt diſſiles: ſ꞉ ſiles. eſt g̊ intẽtio ph̃i ꝙ ꝑ ſenſum cõem nõ ſolũ poſſum⁹ dicere albu꞉ eſſe differens adulti: ita ꝙ ly nũc referat̃ ad dicere vel ad dicẽtẽ ⁊ accipiat̃ ꝑ accñs: ſed ẽt ꝑ ſenſum cõem poſſumus dicere: nũc talẽ drĩa꞉: ita ꝙ ly nũc referat̃ ad ip̃m eſſe: ⁊ ad ipſas res differẽtes ⁊ accipiat̃ ꝑ ſe: imo ſ꞉m ip̃m ly nũc põt dterminare vtrũq꞉. videl꞉ tã dicere q̃꞉ eſſe vel tã dicẽtẽ q̃꞉ res ipſas: nã per ſenſum cõem poſſum nũc dicere vel nũc loq̃ de alienitate dulcis ⁊ albi: ⁊ poſſum dicere ꝙ nunc ſit illa alienitas: ſed ego nõ poſſem recte dicere ꝙ albũ eſſet nũc aliđ a dulci niſi nũc ⁊ ſil' appꝛhẽderẽ vtrũq꞉. g̊ ſenſus cõis per quẽ h̾ iudico ſil' appꝛhẽdit vtrũq꞉: ideo ph̃s ꝯcludit ꝙ ſic dicit nũc ꝙ eſt aliud: ⁊ dicit qñ nunc eſt aliud: ita ꝙ ly nũc determĩat ly dicere ⁊ determĩat ly eſſe: ⁊ q꞉ h̾ nõ poſſet eẽ niſi ſil' appꝛhẽderẽ vtrũq꞉: ideo ſubdit ꝙ ſil' g̊ ſupple appꝛhẽdit vtrũq꞉. Cõmẽtatoꝛ aũt vr̃ al'r exponere textum iſtũ. ¶ Ad cuius euidẽtiã ſciendũ ꝙ ſic aliq̃ pñt eſſe ſil' in loco: ita pñt eſſe ſil' in tp̃e: locus aũt duplex eſt. ꝓpꝛius ⁊ cõmunis: in loco aũt ꝓpꝛ̊o duo coꝛpa nõ pñt eſſe ſil': ſ꞉ in loco cõi multa coꝛpa pñt ſimul eſſe: vt dicunt̃ pl'es hoĩes eẽ ſil' ſi ſint in eadẽ domo: vel ſi ſint ſibiinuicẽ ꝓpinq̃. ꝑ ſe g̊ illa ſunt in eodẽ loco que ſunt in eodẽ loco ꝓpꝛio: ſed aliq̃ mõ ⁊ quaſi per accñs ſunt in eodẽ loco: ⁊ ſunt ſil' ſ꞉m locũ que ſunt in loco ꝓpinquo: ſic ꝑ ſe loq̃ndo illa ſunt ꝓp̊e in tp̃e q̃ ſunt in eodẽ tp̃e ſimpl'r: ſed illa ſunt aliq̊ modo ſil' in tp̃e q̃ ſibiinuicẽ q̃ſi ĩmediate ſuccedũt: vt ſi q̃ſi ſtatim poſt vnũ fieret aliud: illa aliq̊ modo eſſent ſil' ſ꞉m tp̃s: poſſet g̊ q̃s dicere ꝙ ſenſus cõis ſil' appꝛhẽdit dulce ⁊ albũ: q꞉ ſtatĩ poſt appꝛhẽſionẽ vnius appꝛhẽdit aliđ. appꝛhẽſio g̊ huius ⁊ illi⁹ eſſet in eodẽ tp̃e: non per ſe: ſed q̃ſi per accñs. ¶ Ad hoc g̊ excludẽdũ ait ph̃s ꝙ in eodẽ qñ ⁊ in eodẽ tp̃e ꝑ ſe: appꝛhẽdit ſ̾ſus cõis illa diuerſa: q꞉ ꝑ h⁹ ſenſũ nõ ſolũ nũc dicim⁹ vel nũc loq̃mur de tali diuerſitate: ſ꞉ ẽt poſſumus dicere ꝙ nũc ſit talis diuerſitas: qđ eſſe nõ poſſ꞉ niſi ſil' ⁊ in eodẽ tempoꝛe per ſe: vel etiam in eodem nunc appꝛehendere mus illa. ¶ Deinde cum dicit.

Com. 147. ¶ At v̾o impoſſibile eſt ſiml' ſ꞉m cõtrarios motus moueri idem: aut indiuiſibile: ⁊ indiuiſibili tp̃e: ſi enim dulce ſit mouet ſenſu꞉: aut ĩtellectum: amarũ aũt cõtrarie: ⁊ albũ aliter.

¶ Mouet quãdã q̃õnẽ circa p̃tacta: circa qđ duo facit: q̃ᵃ p̊ mouet h⁹ q̃õnẽ. 2° ſoluit eam ibi. (Ergo ſil' q̃dẽ). dicit g̊ at v̾o ĩpoſ'e ſimul ſ꞉m ꝯ̃rios mot⁹ moueri: idẽ aũt indiuiſibile: ⁊ indiuiſibili tp̃e. nam ſi dulce ſit mouet ſenſum cõe꞉ aut ĩtellectũ: amaꝝ autẽ mouet ip̃m ꝯ̃rie: ⁊ album mouet ip̃m al'r q̃꞉ dulce: vel amaꝝ cũ ĩpoſ'e ſit idẽ ĩdiuiſibile in tẽpoꝛe nõ diuiſibili moueri tot diuerſis motib⁹: ĩpoſ'e eſt ꝙ ſenſus cõis ſil' moueat̃ ab oĩbus iſtis: ⁊ ꝙ ſimul appꝛhẽdat oĩa iſta: qđ ẽ cõtra determĩata. ¶ Notãdũ aũt ph̃꞉ in hoc capl'o ſepe cũ noĩauit ſenſum noĩauit ⁊ ĩtell'm: cui⁹ duplex põt eſſe ratio: quaꝝ vna eſt ꝙ tam per ſenſum cõem q̃꞉ ꝑ intellectũ poſſumus cognoſcere h⁹ differẽtiam diuerſoꝝ oboꝝ: ideo hic ſimul loq̃t̃ de vtroq꞉ vel poſſumus dicere ꝙ nõdũ plene viſa eſt differẽtia ĩter ſenſum ⁊ ĩtellectum: ſed hec differẽtia plenius habebit̃ in ſequenti capl'o: ideo nunc quo ad differẽtiã quodãmodo indiſtincte loquit̃ de vtroq꞉. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ergo ſimul quidẽ ⁊ numero indiuiſibile: ⁊ inſeparabile qđ iudicat ſ꞉m eſſe autem ſeparatum. Eſt igit̃ quodãmodo qđ diuiſibile diuiſa ſentit: eſt autem quod indiuiſibile: ſ꞉m eſſe quidem enim diuiſibile: loco autem ⁊ numero indiuiſibile.

¶ Soluit ad obiectionẽ factã: circa qđ tria fac̃: q꞉ p̊mo ponit quãdã ſol'onẽ calũnioſam. 2° obycit ꝯtra ſol'onẽ illa꞉. 3° ponit ſol'onẽ rectã. 2ᵃ ibi. (Aut nõ poſſibile) 3ᵃ ibi (Sed ſicut ꝙ vocãt) dicit g̊ ſenſitiuũ cõe qđ iudicat de omni h⁹ differẽtia ſimul q̃dẽ in numero eſt ĩdiuiſibile ⁊ ĩſeꝑabile: ſed rõne ⁊ ſ꞉m eſſe ſeparatu꞉. ideo ſubdit: ꝙ eſt quodãmõ diuiſibile illud qđ ſentit diuiſa. ⁊ eſt aũt q̃d ĩdiuiſibile: q̃ᵃ ſ꞉m eſſe quidẽ. i. ſ꞉m rõnẽ eſt diuiſibile loco ⁊ numero indiuiſibile. ¶ Notãdũ aũt ſol'onẽ hãc in hoc cõſiſtere ꝙ ſenſus cõis: l꞉ ſit vnus ſubo ⁊ loco: eſt tñ plura ſ꞉m eẽ ⁊ rõnẽ: ſ꞉m hoc g̊ ſenſus cõis eſt vnus mãliter: ſed eſt plura foꝛmaliter: ⁊ q꞉ eſt aliquo mõ plura põt ſimul moueri ꝯ̃rys motib⁹ ⁊ ſimul appꝛhẽdere diuerſa. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Aut non poſſibile: potẽtia quidẽ eni꞉ idem ⁊ Cõ. 148. indiuiſibile cõtraria: ſ꞉m eſſe autem non: ſed in opari diuiſibile: ⁊ impoſſibile eſt albũ ⁊ nigrũ eſſe ſimul. Quare neq꞉ ſp̃ẽs pati ipſoꝝ: ſ꞉ huiuſmodi eſt ſenſus: ⁊ intelligentia.

¶ Obycit ꝯtra ſolutionẽ datã dicẽs: aut non poſſibile ſup. eſt ꝙ ſenſus cõis actu moueat̃ ꝯ̃rys motibus: ſi ſit indiuiſibile: q꞉ potẽtia quidẽ idẽ ⁊ indiuiſibile ꝯ̃ria: q꞉ idem põt moueri ꝯ̃rys motibus: ſ꞉m eſſe aũt. i. ſ꞉m actũ: ſupple non mouet̃ idem ꝯ̃rys motibus: ſed in operari. i. ſ꞉m actum ꝙ ſupple mouet̃ ꝯ̃rys motibus diuiſibile oꝫ eſſe. ⁊ ſubdit ꝙ impoſſibile eſt albũ ⁊ nigrũ eſſe ſimul: quare neq꞉ poſſibile eſt pati ſimul ſp̃ẽs ipſoꝝ: ſed h⁹ eſt ſenſus ⁊ intelligẽtia ꝙ ſimul patit̃ ⁊ recipit actu ſpecies ipſoꝝ. ergo nõ eſt vn⁹ ⁊ indiuiſibilis vt p̃fata ſol'o p̃tẽdebat. ¶ Deiñ cum dicit.

¶ Sed ſicut qđ vocãt quidã punctũ: aut vnu꞉: Cõ. 149 aut duo: ſic ⁊ indiuiſibile: ſ꞉m ꝙ quidem igit̃ indiuiſibile vnũ diſcernẽs eſt ⁊ ſimul: ſ꞉m v̾o ꝙ diuiſibile bis vtit̃ eodẽ ſigno ſimul: inquantum quidẽ igit̃ pꝛo duobus vtit̃ tertio duo iudicat: ⁊ ſeparata ſunt vt in ſeparato: inquãtu꞉ vero vnũ: vno ⁊ ſimul. De pꝛincipio quidem igit̃ ſ꞉m ꝙ dicimus poſſe ſentire: aĩal determinatum ſit hoc modo.

¶ Dat ſolutionẽ rectam dicẽs: ꝙ ſenſus cõis ſe habet quaſi pũctus: q꞉ ſicut pũctus põt eſſe terminus diuerſaru꞉ linearu꞉: ſic ⁊ ſenſus cõis eſt illud ad qđ terminant̃ diuerſi ſenſus particulares: quare ſic̃ pũctus eſt quodãmõ vnus ⁊ quodãmodo duo: ſic ⁊ ſenſus cõmunis eſt aliquo modo vnus ⁊ aliquo modo plura. ideo ait: ꝙ ſicut illud qđ q̃da꞉ vocãt punctũ eſt aliquo modo vnũ: ⁊ aliquo modo plura: ſic ⁊ ſenſus cõis eſt: aut vnũ: aut duo: ⁊ ſic. i. vno modo eſt diuiſibile ſic. i. alio modo eſt indiuiſibile: ſ꞉m ꝙ quidẽ igit̃ eſt indiuiſibile: ⁊ ſ꞉m ꝙ quid eſt vnũ: ſic eſt diſcernẽs ⁊ iudicans ſimul: ſ꞉ v̾o ꝙ eſt diuiſibile vtit̃ ſil' aliq̃s eode꞉ ſigno. i. eodẽ p̃ncipio ſenſitiuo bis: ſicut vtimur eodẽ pũcto bis ꝓut eſt terminus diuerſaꝝ linearu꞉. ideo ſubdit ꝙ inquantum quidẽ igit̃ vtit̃ q̃s illo termino. i. illo ſenſu pꝛo duob⁹ iudicat duo ⁊ ſeparata ſunt que iudicat ⁊ ſeparato

l

UVA. BHSC. IyR_077_1

modo indicat de illis:inquãtũ vo eſt quid vnum indicat vno modo ⁊ ſimul. ¶ Notãdũ aũt ꝙ ſenſum cõem apprehendere diuerſa ſimul nõ põt eẽ niſi aliquo modo ſit plura:⁊ ideo vel dicemus ꝙ ſenſus cõis ſit vn⁹ mãlr ⁊ ſubo:ſ ʒ plura ſit formalr ⁊ ſm eſſe vt dicebat ſolo pma vl dicem⁹ ꝙ ſit vnus ſm ſe:⁊ ſit pla ſm inſtra:⁊ ſm organa:vt inuit h ſolo ſecũda.acceptabilior eſt aũt 2ª ſolutio ꝗ̃ pma:q2 ſi poneremus ſenſum cõem plura formalr nõ bñ poſſemus ſaluare quõ indicaret dr̃iaʒ oboꝝ:q2 ſi eſſet ſenſus cõis diuerſi ſenſus formalr:ita ꝙ vnus ſenſus apphẽderet vnuʒ ſenſibile ⁊ alius aliud vel oporteret dare tertiũ ſenſuʒ apprehẽdentẽ vtrũq;:vel eẽt ignota dr̃ia oboꝝ:vt ſupius dicebat.ꝙ ſi diceret ſenſum cõem nõ ſic eſſe diuiſuʒ formaliter:ita ꝙ realr ſit ples ſenſus:ſed ſolũ ſm aliquẽ moduʒ ĩtelligẽdi eẽt quodãmodo plura:tũc ↄtra h vadit rõ phi: q2 ſi ſolũ ſm aliquẽ modũ ĩtelligẽdi eẽt plura quomõ poſſet realr moueri ſil actu diuerſis actib⁹ vel motib⁹ non vr̃ poſſibile:ꝓpter qð dicam⁹ ꝙ ſenſus cõis eſt vnus in ſe:ſed hʒ diuerſa organa:q2 oẽs ſenſus ꝑticulares ſunt q̃ſi organa h⁹ cõis ſenſus:⁊ ꝓpter hãc diuerſitatẽ organoꝝ põt eſſe terminus diuerſaꝝ ĩmutationũ:ſicut vnus pũct⁹ põt eſſe terminus diuerſaꝝ lineaꝝ:ſenſus g̊ cõis eſt vnũ ⁊ plura: inquãtũ eſt vnũ indicat ſimul dr̃iaʒ oboꝝ:inquãtũ vo eſt plura ſm organa:vt inq̃ʒtũ eſt terminus pluriũ ĩmutationum põt varijs motib⁹ moueri. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ ſm themiſtiuʒ pmus viſus nõ eſt in pupilla:neq; pmus auditus in aurib⁹:neq; pmus guſtus in lĩgua:ſed oẽs hi ſenſus q̃ʒtum ad pncipale iudiciuʒ ſunt in pmo ſenſitiuo.i.in ſenſu cõi.g̊ oẽs hi ſenſus q̃nq; vt themiſtius ait:q̃ʒtũ ad ſenſitiuos ſpũs deriuant̃ ex vno fonte.nam ſpẽs ſenſibiles ꝓcedunt a ſenſu cõi tanq̃ʒ ex fonte ⁊ deriuant̃ vſq; ad ſenſus particulares tanq̃ʒ ad quedã organa:dicit ẽt idem themiſtius ꝙ hi q̃nq; ſenſus ꝑticulares tenẽt locũ nuncioꝝ:ſed ſenſus cõis tenet locũ regis:aut pncipis:multi g̊ ſunt nunciãtes:nam per oẽs hos q̃nq; ſenſus q̃ſi per quedã organa denũciant̃ ſſibilia ipſi ſenſui cõi:ſed ipe ſenſus cõis tanq̃ʒ res ⁊ pnceps indicat de ipſis ſenſibilib⁹ nũciatis:⁊ de imutationib⁹ factis ĩ ſenſib⁹. Ultimo epilogat circa determinata dicẽs:qð de pncipio:gdẽ igit̃ ſm ꝙ dicimus aĩal eſſe ſenſitiuũ.i.aĩal poſſe ſentire.i.de ipſo pncipio ſenſitiuo vl de ipſo ſenſu ſm quẽ ſentit aĩal determinatuʒ ſit hoc mõ.

¶ Incipit expoſitio tertij libri de anima.

Cõ. 150. Uoniam aũt antiqui duabus differẽtijs diffiniũt maxime animaʒ: motu qui ſʒ locum: ⁊ in eo quod eſt intelligere: ⁊ dſcernere: ⁊ ſentire: conſiderandum eſt ſiq̇d interſit inter intelligere ⁊ ſentire: videtur autẽ ⁊ intelligere ⁊ ſape tanq̃ʒ quoddam ſentire eſſe. in vtriſq;.n.his aĩa iudicat aliquid: ⁊ cognoſcit eorum que ſunt.

¶ Dubitat̃ ab aliq̄b⁹ vbi incipiat tertius liber:vt ſupra dicebat̃:⁊ q̃ʒuis h q̃ſtio nõ ſit multũ ꝑficua:ſunt tñ de h diuerſe ſñie vt dicebat̃.nã q̄dã ĩcipiũt hũc tertiũ in illo caº. Qm̃ aũt nõ ſit ſenſus.ſed vt dicebat̃ hec intitulatio nõ videt̃ rõnalis:nam in 2º libro determinat̃ de ſenſu:in 3º vo de intellectu:in illo aũt caplo.nihil agit̃ de ĩtellectu.ſi aũt aliqua mentio fit ibi de ĩtellectu h eſt quodãmõ ꝑ accñs vt inquãtũ nõdũ oſtẽſum erat quõ intells differt a ſenſu. ¶ Uidere g̊ reſtat vtruʒ liber tertius incipiat in h caplo vel in caplo illo. De ꝑte aũt aĩe. ¶ Dicẽdũ ꝙ cũ volẽs determinare de intellectu debeat ipm ſeꝑare ab alijs ṽtutibus:ad tertiũ libꝝ in quo determinat̃ de ĩtellectu ꝑtinet: iſtud caplm in quo diſtinguit̃ ĩtellect⁹ a ſenſu.ĩcipiẽdo ergo hic tertiũ libꝝ:dicamus ꝙ phs ĩ hoc tertio:vũlt determinare de intellectu:circa qð duo facit:q2 pmo ſeꝑat ⁊ diſtinguit ĩtellectũ a ſenſu ⁊ a fantaſia.2º ĩcipit determiare de ipſo ĩtellectu ibi(De ꝑte aũt aĩe)circa pmũ duo facit. q2 pmo ſeꝑat intellectũ a ſenſu.2º determiat q̄d eſt fantaſia:⁊ ſeꝑat intellectũ a fantaſia:circa pmũ duo facit.q2 primo ait:antiquos opinatos fuiſſe ĩtellm eſſe ſenſum.2º deſtruit opĩonẽ antiquoꝝ:⁊ oſtẽdit ĩtellectũ eẽ differẽtem a ſenſu ibi.(Et tñ oportuit)circa pmũ q̃tuor facit ſm ꝙ q̃drupliciter oſtẽdit opinatos fuiſſe ĩtellectũ eẽ ſenſum.nã p̊ h oſtẽdit ex differẽtijs aĩaꝝ.2º ex opĩone Empedo.3º ex opĩone Homeri.4º oñdit h idẽ ex modo cognoſcẽdi quẽ dicebãt antiq̄ hr̃e aĩam.2ª ibi.(Et antiq̄).3ª ibi(Idẽ autẽ his).4ª ibi(Oẽs.n.hi)dicit g̊.qm̃ aũt maxime antiq̄ diffiniunt.i.determinãt ⁊ diſtinguũt aĩam duab⁹ differentijs.videlʒ motu ſm locuʒ:⁊ in eo ꝙ eſt ĩtelligere ⁊ diſcernere ⁊ ſentire:⁊ ſubdit ꝙ vr̃ aũt ĩtelligere ⁊ ſape eſſe tanq̃ʒ qðdam ſentire:q2 in vtriſq; his.i.tam ꝑ intelligere q̃ʒ per ſentire aĩa iudicat ⁊ cognoſcit aliq̄d hoꝝ que ſũt.i.de entib⁹. ¶ Notãdũ aũt ꝙ ſi aĩa nõ diſtinguit̃ niſi duab⁹ differentijs.videlʒ motu ⁊ cognitione:vt dicebãt antiq̄:ita ꝙ vna dr̃ia aĩe ſumat̃ ex eo qð eſt pncipiuʒ mouẽdi:alia vo ex eo qð eſt pncipiũ cognoſcẽdi.igit̃ ſi nõ ſũt niſi he due dr̃ie oʒ oẽm cognitionẽ aĩe ꝑtinere ad vnũ genus ⁊ eẽ quodãmõ vnũ:q2 ſi cognitiones anime eſſent ples ⁊ diuerſe:differẽtie aĩe eẽnt ples q̃ʒ due:q2 vna eẽt dr̃ia ꝓut aĩa eſſet pncipium mouẽdi:ſecũda eſſet ꝓut eſſet pncipiũ cognoſcendi ſm cognitionẽ vnã.⁊ tertia eſſet ꝓut eſſet pncipiũ cognoſcendi ſm cognitionẽ aliã.igit̃ ſi motus ſm locũ non facit niſi vnam differẽtiã:⁊ cognitio non facit niſi vnã differentiam:opʒ ꝙ oĩs cognitio aĩe ſit quodãmodo vna cognitio. ⁊ q2 aĩa cognoſcit per ſenſum:⁊ per intellectũ eadem erit cognitio ſenſitiua ⁊ intellectiua:⁊ idem erit ſenſus qð ĩtellectus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et antiqui ſape ⁊ ſentire idem eſſe aiunt:ſicut Empedocles dixit ad p̃ſens voluntas augetur ⁊ in hominibus ⁊ in alijs: vñ eis ſemꝑ ſapere altera preſtat. /. opinio empedoclis /.

¶ Oſtẽdit hoc idẽ per opĩonẽ Empedo.dicẽs:ꝙ ⁊ antiqui aiunt ideʒ eſſe ſape ⁊ ſentire:ſicut Empedo.dixit:qui vult ꝙ ad p̃ſens.i.ad p̃ſens tẽpus ⁊ ad p̃ſentẽ horã volũtas augetur ⁊ in hoĩb⁹ ⁊ in alijs ſi alia ab hoĩe habẽt intellectuʒ: vnde eis tam hoĩb⁹ q̃ʒ alijs ſup̃.diuerſitas tẽporis vel horaruʒ ſemꝑ p̃ſtat ſapere altera.i.diuerſa:q2 ſm Empedo. ſm ꝙ diuerſificabat̃ tẽpus ⁊ hora:ſic diuerſificabat̃ noſtrum ſape:⁊ noſtrũ intelligere:ſed hoc non eẽt niſi intellectus eſſet ſenſus:ergo ex opinione Emped.pʒ antiquos opinatos fuiſſe intellectũ eſſe ſenſum. ¶ Notãdum aũt ꝙ dubiũ eſt apud quoſdã.vtruʒ aliqua aĩalia ab hoĩe habeant intellectuʒ:hoc aũt cõſurgit ꝓpter duo.pmo ꝓpter ipſa corpora ſupceleſtia que ponunt̃ animata.volũt eniʒ quidã ꝙ ex corpore celi:⁊ ex eius aĩa fieret vnuʒ ſm eſſe ita ꝙ celũ eſſet aĩal:⁊ hoc vident̃ ſonare verba Auicẽne ĩ metaphyſica ſua dicẽtis ꝙ celũ eſt animal obediẽs deo. ſecũdo hoc põt cõtingere ꝓpter quedã alia aĩalia:dicunt̃ enim pigmei nõ hoĩes eſſe:⁊ tamẽ dicunt̃ hr̃e ĩtellectũ ab aliq̄bus.ideo phs hic ait:ꝙ in hoĩbus ⁊ in alijs animalib⁹ auget̃ voluntas ad pñs ſup̃.ſi aliqua alia animalia ab homine habeant intellectuʒ.

Dubitaret forte aliq̄s.vnde ſeq̄tur iſta cõcluſio ꝙ ſi volũtas hoĩs auget̃ ad p̃ſens ꝙ intellect⁹ ſit ſenſus. ¶ Dicẽdũ ꝙ ſicut appetitus nãlis ſeq̄tur formã nãlẽ ſic appetit⁹ aĩe ſeq̄tur formã apphẽſam.nam ſicut ad formaʒ grauis:ſeq̄tur inclinatio ad aliquẽ motũ vt ad deorſum:ſic ad formã apphẽſam ſe-

quirit̃ iclīatio ad aliquē motū vt ad fugā ſi illa forma apprehēdat̃ ſub rōne nociui vel ad pſecutionē ſi apphēdat̃ ſub rōne pficui: ⁊ illa iclinatio ſequēs apphēſam formaꝫ dicit̃ appetitꝰ anime. cū igit̃ duplex ſit cognitio: ſenſitiua. ſ. ⁊ intellectiua: vt ſupra dicebat̃: duplex erit appetitus: ſenſitiuus. ſ. ⁊ intellectiuus: appetitꝰ aūt intellectiuus dr̃ voluntas: ⁊ qꝛ volūtas ſeqtur cognitionē intellectiuā: idē erit iudiciū de itellectu ⁊ volūtate: quare ſi volūtas eſt vtus organica ⁊ corporalis erit ⁊ itellectꝰ. dicere aūt ꝙ voluntas auget̃ ad pſens tēpus: cum tēpus ſit paſſio motus celeſtis: eſt dicere ꝙ voluntas augeatur ⁊ minuat̃ ſm motum celeſtē. vel eſt dicere ꝙ volūtas ſit ſubiecta celeſti motui: ſꝫ nihil directe ſubycit̃ celeſti motui: vel motui corporis alicuius niſi qđ eſt qđ corporale: erit igit̃ ſm hoc volūtas virtus corporalis ⁊ organica: ⁊ per ꝯñs itellectꝰ: erit etiā virtus corporalis ⁊ organica: ⁊ qꝛ tota differētia iter itellectū ⁊ ſenſum eſt: qꝛ intellectꝰ nō eſt vtus organica: ſed ſenſus: q ponit intellectū virtutē organicā: dicit intellectū eſſe ſenſum. dicēs ergo ꝙ voluntas hoīs auget̃ ad pſens tēpus: ⁊ dicēs ꝙ diuerſitas tēporis facit nos altera. i. diuerſa ſapere ⁊ intelligere: vt pꝫ: ponit intellectū eſſe ſenſum qđ declarare volebamus. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Idē aūt his vult: ⁊ illud qđ eſt homeri. Talis. n. intellectꝰ eſt in terrenis hoībꝰ qualē ducit in diē pater viroꝝq; deoꝝq;.**

¶ Oſtēdit hoc idē per opinionē Homeri dicēs: ꝙ idē autē his vult ⁊ id qđ eſt Homeri. nam id qđ eſt dictū Homeri ꝯcordat cum his dictis Empe. ꝙ itellectꝰ ſit ſenſus. dicebat. n. Homerus ꝙ talis itellectꝰ eſt in terrenis hoībꝰ q̄lē inducit in die pater viroꝝ deoꝝq;. i. ſol. ¶ Notādū autē ꝙ ſol dr̃ pater viroꝝ. i. hoīuꝫ: qꝛ facit ad generationē hoīs. Iuxta illud phi 2° phy. homo generat hoīem ex materia: ⁊ ſol. dr̃ etiā ſol pater deoꝝ. i. planetaꝝ: qꝛ oēs plāete recipiunt lumē a ſole. ¶ Notandū etiā ꝙ dicebat Homerus hoīeꝫ hr̄e talē voluntatē qualē adducebat ſol in die: qꝛ ſol potiſſime eſt planeta diurnus ⁊ non niſi de die ſtat ſupra hemiſperiū nr̄m: ⁊ iō potiſſime de die hꝫ effectū ſup nos.

Dubitaret forte aliqs: vtruꝫ intellectꝰ noſter ſubyciat̃ motui ſolis: vel motui ſupceleſtiū corpoꝝ. ¶ Dicēduꝫ ꝙ cum ſol ⁊ vniuerſaliter oīa ſupceleſtia cū ſint res corporales directe non poſſunt habere dominiuꝫ niſi ſup corporalia: ⁊ qꝛ Homerus ſimpliciter ⁊ abſolute ꝓfitebat̃ intellectū noſtrū eſſe ſubiectum motui ſolis oportebat ipſum cōcedere intellectuꝫ eſſe virtutē corporalē: ⁊ per ꝯñs cogebat̃ cōcedere intellectum nō differre a ſenſu: debemus enim diligēter notare ꝙ ſemp actiua ſm ꝙ hꝰ ſunt formaliora paſſiuis: qꝛ ſemper agēs agit vt eſt in actu: ⁊ vt eſt quid formale ⁊ ſemper patiēs patit̃: vt eſt quid in potētia: ⁊ vt induit quādā rōnē materie: ⁊ qꝛ imaterialia ſunt ipſe forme intellectꝰ. ſ. q eſt virtus imaterialis ſimpliciter eſt formalior omni corpore ⁊ directe nulli actioni corporali pōt eſſe ſubiectꝰ aſſerere ergo ſimplr̃ et abſolute ꝙ talis intellectꝰ inſit hoībus qualē adducit ei ſol vt aſſerebat Homerus: eſt aſſerere intellectum eſſe virtutē corporalē: ⁊ per ꝯñs ſenſum. cuꝫ ergo querit̃ vtrū intellectus noſter ſubyciat̃ motui ſolis vł motui ſupceleſtiū corpoꝝ: patet ꝙ directe hoc eſſe nō poteſt: qꝛ per intellectū directe non ſubyciunt̃ ſtellis: immo ſm Ptholomeū in cētiloquio ſuo ſapiēs domiabit̃ aſtris indirecte tamē intellectꝰ noſter aliquo modo ſubycit̃ ſupceleſti motui. nā lꝫ intellectꝰ noſter non ſit fantaſia: nunq̄ꝫ tamē eſt ſine fantaſia: qa nihil poſſumus intelligere ſine fantaſia. leſo organo fantaſie impedit̃ opatio intellectus. igit̃ cum fantaſia ſit virtus organica ⁊ corporalis: ⁊ ꝑ ꝯñs ſit ſubiecta motui ſupceleſti oportet intellectuꝫ nr̄m non directe: ⁊ in ſe: ſed indirecte: ⁊ ꝓpter fantaſiā hēre aliquaꝫ ordinationē ad ſupceleſte corpus: ita ꝙ per motū ſupceleſtis corporis poterit aliqua leſio cauſari in organo fantaſtico qua leſione cauſata impediet̃ opatio itellectus: quare quodāmodo indirecte itellectus noſter ſubycit̃ ſupceleſtium motibus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Omnes enim hi intelligere corporeum ſicut ſentire opinantur. Et ſentire ⁊ ſape ſimile ſilī: ſicut in ſupioribꝰ rōnibꝰ determinauimus.**

¶ Oſtēdit hoc idē. videlꝫ ꝙ antiq phi opinati ſunt intellectum eſſe ſenſum ex modo cognoſcēdi: quē dicebāt habere aīam dicēs. ꝙ oēs enim hi. i. oēs antiqui phi opinabantur itelligere eſſe qđ corporeū: qꝛ ſicut ⁊ ſentire: ſic ⁊ ſape ſm eos fiebat: qꝛ ſimile cognoſcit̃ ſimili: ſicut determinauimus in rōnibus ſm pncipiū. i. in rōnibus: quas diximus in pncipio. i. in pmo libro: tūc ergo ſupplēda eſt ratio. ꝙ h̓ eſſe non poſſꝫ niſi itellectus eēt ſenſus. ergo antiq phi poſuerūt intellectū eſſe ſenſum. ¶ Notādū aūt ꝙ vt in primo libro tāgebat̃ ſm antiquos phos oīs cognitio fiebat. qꝛ ſimile ſimili cognoſcebat̃. ideo vt aīa cognoſceret oīa ponebāt eam cōpoſitā ex omnibꝰ. ponebāt. n. eam cōpoſitam ex terra ⁊ aqua ⁊ ex alys elemētis: vt ꝑ terraꝫ cognoſceret terrā: ⁊ per aquā aquā: ⁊ ſic de alys: ponebant ergo ꝙ oīs cognitio fieret per quādā ſimilitudinē corpalē: nec diſtinguebāt de ſenſu ⁊ intellectu: ſed tam ſentire q̄ꝫ intelligere dicebāt fieri per ſimilitudinē corporalē ꝙ eſſe non poſſet: niſi eēt intellectus virtus corporalis: ⁊ per ꝯñs niſi eēt ſenſus. ergo ex ipſo modo cognoſcēdi quem dicebant antiqui habere animā: oportebat eos cōcedere ꝙ idē eēt ſenſus ⁊ intellectus. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

¶ **Et tamē oportuit ſimul ipſos de deceptione dicere: magis ꝓpriū. n. eſt aīalibꝰ: ⁊ plimū tpa in hoc perficit anima.**

¶ Improbat opinionē antiquoꝝ oſtēdens intellectū non eſſe ſenſuꝫ: circa qđ duo facit. qꝛ pmo deſtruit ⁊ improbat opinionē antiquoꝝ: quātū ad modū ponēdi. ſcđo deſtruit ⁊ improbat ipſam opinionē in ſe oſtēdēs intellectum non eſſe ſenſum ibi. (Qđ qdē igit̃) ¶ Ad euidētiam aūt pme partis ſciēdū ꝙ vnus modus ponēdi: quare antiq dicebāt intellectū eſſe ſenſuꝫ fuit: qꝛ credebāt ꝙ per ſimilitudinē corporalē ſimile ſimili cognoſceret̃: circa h̓ ergo duo fac: qꝛ pmo increpat hūc modū ponēdi. ſcđo remouet quādā cauilloſaꝫ reſponſionē que poſſet fieri: circa illud qđ dixerat ibi. (Unde neceſſe) ꝯtinuet̃ aūt ſic. phi in tradēdo modum cognitionis anime ſolū tradiderūt qualr̃ anima ſcit ⁊ cognoſcit: qꝛ dicebāt ꝙ ſimile ſimili cognoſcebat̃: nō tn̄ dixerūt qualiter aīa ignorat ⁊ decipit̃: ⁊ tamē dicendo de cognitione anime oportuit ſimul ipſos dicere de deceptione eius: imo magis oportuit eos dicere de deceptione q̄ꝫ de cognitione: qꝛ magis ꝓpriuꝫ eſt animalibꝰ ignorare q̄ꝫ ſcire ⁊ plurimū tēpus anima ꝑficit in hoc. i. ignorātia q̄ꝫ in ſcia: cōiter. n. hoīes per plus tēporis ſunt ignorātes q̄ꝫ ſciētes. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Unde neceſſe eſt: aut vt quidam dicunt: oīa que videntur eſſe vera. aut diſſimilis tactū deceptionē eē. Hoc. n. contrariū ei qđ ſimile ſimili cognoſcere. Videt̃ aūt ⁊ deceptio ⁊ ſcia contrarioꝝ eadē eſſe.**

¶ Remouet quādā cauilloſam rn̄ſionē poſſibilē fieri circa illud qđ dixerat dicēs. vn̄ ſupple: qꝛ antiqui nihil locuti ſunt de deceptione neceſſe eſt: aut dicere: vt qdam dicūt oīa que vident̃ vera eſſe: ita ꝙ verū ſit in apparendo: ⁊ ꝙ aīa nunq̄ꝫ decipiat̃: aut neceſſe eſt eos dicere deceptionē

UVA. BHSC. IyR_077_1

eſſe tactum.i.per tactum diſſimilis.hoc.n.vꝫ.decipi ꝑ diſſimile ꝯ̃riũ eſt ei qđ eſt cognoſcere ſil'e ſil'i:ſed hec cauilloſa rñſio non põt ſtare:qr̃ vr̃ aũt ⁊ deceptio ⁊ ſcia eadẽ eſſe ꝯ̃rioꝝ.ſi g̊ ſil'e ꝑtinet ad ſciam:ꝑtinebit ⁊ diſſil'e:⁊ ſi diſſil'e ꝑtinet ad deceptionẽ ꝑtinebit ⁊ ſil'e. ¶ Notãdũ ꝙ ſi antiqui pħi icreparent̃ de īſufficiẽtia:qꝛ dixerũt qual'r aĩa cognoſcit̃:⁊ nõ dixerũt qual'r decipit̃ ⁊ ignorat dupl'r ſe poſſent excuſare.p̊:qꝛ forte dicerẽt vt multi antiq dixerũt:ꝙ veꝝ erat ī apparẽdo:ita ꝙ nihil eẽt veꝝ:niſi qꝛ apperet:ſꝫ ſi qcqd apperet eẽt veꝝ nunꝗ̃ aĩa decipet̃:ſm̃ h̓ ergo nõ oportuit antiquos loq de deceptione:qꝛ aĩa nunꝗ̃ ꝺ̃cipit̃. ſed h̓ rñſio nulla eſt:qꝛ vt dcm̃ eſt:planũ eſt ꝙ aĩa decipit̃ ⁊ ignorat:īmo magis ꝓpriũ eſt ei ignorare ⁊ decipi ꝗ̃ ſcire qꝛ plĩmũ tp̄s apponit ī ignorãtia ꝗ̃ in ſcia.2°.ſe poſſent excuſare antiq dicẽdo:ꝙ ſic̃ aĩa cognoſcit tãgẽdo vel attingendo ſil'e ſic decipit̃ tãgẽdo vel attingẽdo diſſil'e:nõ ergo oportuit antiquos dicere:qual'r aĩa decipet̃:qꝛ cũ dixerũt ꝙ cognitio fit per ſil'e ſatis dederũt ītelligere ꝙ deceptio fit ꝑ diſſimile. De p̓ma g̊ rñſione nõ curat pħs:qꝛ apparet ipo facto nulla eſſe. Sed hãc ſecũdã rñſionẽ deſtruit oſtẽdens nõ eſſe veꝝ:ꝙ ſi ſil'e facit ad ſciam ꝙ diſſil'e ꝑtineat ad ignorãtiã:qꝛ eadẽ vr̃ eſſe ſcia ⁊ deceptio ꝯ̃rioꝝ.cũ g̊ ſil'e ⁊ diſſil'e ſint ꝯ̃ria.vl' ambo ꝑtinebũt ad ſciam:ita ꝙ ſi vnũ ſciat̃:⁊ aliud ſciet̃:vel ambo ꝑtinẽt ad deceptionẽ ⁊ ignorantiã:ita ꝙ ſi circa vnũ cadit exceptio cadet ⁊ circa aliđ. ꝺ̃io ergo ſunt rep̄hẽſibiles antiq nihil dicẽdo de ꝺ̃ceptione aĩe:nec poterãt ſe excuſare:ꝙ ſi cognitio fiebat per ſil'e ꝙ deceptio fieret per diſſimile vt per habita eſt manifeſtum. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

Co. 152. ¶ Qꝛ quidẽ igit̃ nõ ideꝫ ſit ſape ⁊ ſentire:manifeſtum eſt:hoc quidẽ.n.in oib⁹ eſt:illud auteꝫ in paucis animaliuꝫ eſt.

¶ Improbata poſitione antiquoꝝ ꝗ̃tũ ad moduꝫ ponẽdi improbat eã in ſe oſtẽdẽs ītellectũ nõ eſſe ſenſum. ¶ Ad cuius euidẽtiã ſciẽdũ ꝙ circa ītellectũ tria eſt ꝯſiderare:videlꝫ ip̄m app̄hẽdere per ītellectũ qđ põt dici ītelligere. ⁊ ip̄m iudicare per ītellectũ qđ põt dici ſape.tertiũ eſt ipꝫ opiari:qđ ſeqtur app̄hẽſionẽ ⁊ iudiciũ ītellect⁹:ſic ⁊ circa ſenſum tria eſt ꝯſiderare.naꝫ primo eſt ibi ip̄m pati a ſenſibili ⁊ recipe ſpẽs.2° eſt ibi ip̄m iudicare de re ſenſibili.3° eſt ibi ipſa fantaſia que eſt mot⁹ factus a ſenſu:⁊ q̃ ſeqt̃ paſſionẽ factã a ſenſibili ⁊ iudiciũ ipſius ſenſus. ¶ Eſt tñ aduertẽdũ ꝙ ip̄m app̄hẽdere per intellectũ põt hr̃e ꝓpriũ nomẽ:⁊ põt dici ītelligere.⁊ ip̄m iudicare ꝑ ītellectuꝫ põt hr̃e ꝓpriũ nomẽ:⁊ põt dici ſape:ſed ip̄m pati a ſenſibili dr̃ qđdã ſentire:⁊ ip̄m iudicare de ſenſibili dr̃ quoddã ſentire:ita ꝙ nõ ſunt ibi noĩa diſtĩcta.tria g̊ facit pħus:qꝛ p̓mo oſtẽdit ꝙ ītellect⁹ nõ ſit ſenſus:qꝛ ſape non eſt ſentire.i.qꝛ iudicare ꝑ ītellectũ nõ eſt ideꝫ qđ iudicare ꝑ ſenſum.ſcđo oſtẽdit ꝙ ītellect⁹ nõ ſit ſenſus:qꝛ ītelligere.i.app̄hendere ꝑ ītellectũ nõ eſt idẽ qđ ſentire.i.app̄hẽdere ꝑ ſenſum.3° oñdit ꝙ ītellect⁹ nõ eſt ſenſus:qꝛ opio que ſeqt̃ app̄hẽſionẽ ⁊ iudiciũ ītellect⁹ nõ eſt idẽ quod fantaſia que ſeqt̃ apprehẽſionẽ ⁊ iudiciũ ſenſus.2ª ibi.(Sed neqꝫ ītelligere). 3ª ibi.(Fantaſia.n.)dicit ergo ꝙ qdẽ g̊ nõ idẽ ſit ſape.i.iudicare ꝑ ītellectũ:⁊ ſentire.i.iudicare ꝑ ſenſum:manifeſtũ eſt:qꝛ hoc qdẽ.i.ſentire ⁊ iudicare ꝑ ſenſum eſt in oĩb⁹ aĩalib⁹:illud aũt.i.ſape ⁊ iudicare ꝑ ītellectũ eſt in paucis aĩalium.tũc ergo ſupplẽda eſt rõ:ꝙ ſi ſape.i.iudicare ꝑ ītell'ꝫ non eſt ſentire.i.iudicare ꝑ ſenſum:ītellect⁹ non eſt ſenſus vt antiq opinabant̃. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed neqꝫ intelligere in quo eſt ⁊ recte ⁊ non recte. Recte quidem prudentia:⁊ ſcientia:vt opinio vera:non recte autem cõtraria hoꝝ neqꝫ hoc eſt idem cum ipſo ſentire. Senſus qdẽ .n. ꝓprioꝝ ſemꝑ verus eſt:⁊ in omnibus ineſt aĩalibus:intelligere aũt ꝯtingit ⁊ falſo:⁊ nulli ineſt cui non ⁊ ratio.

¶ Oſtẽdit hoc idẽ alia rõne.d.ꝙ neqꝫ ītelligere.i.neqꝫ app̄hendere ꝑ ītellectũ in quo ītelligere eſt recte ⁊ non recte:recte qdẽ eſt prudẽtia ſcia ⁊ opio v̊a:nõ recte aũt ꝯ̃ria.i.ꝑ ꝯ̃ria hoꝝ.nã ꝑ prudẽtiã ſciam ⁊ opionẽ verã ītelligim⁹ recte:ꝑ ꝯ̃ria aũt hoꝝ nõ recte:neqꝫ aũt hoc.i.neqꝫ ip̄m ītelligere.i.app̄hẽdere ꝑ ītellectũ eſt idẽ cũ ipſo ſentire.i.cũ apprehẽdere ꝑ ſenſum:qꝛ ſenſus qdẽ ꝓpoꝝ ſemꝑ eſt verus ⁊ īeſt oĩb⁹ aĩalibus:ītelligere aũt ꝯuenit ⁊ falſo:⁊ nulli ineſt cui non ineſt ratio.

Dubitaret forte aliqs quomõ ſenſus ꝓprioꝝ ſemper eſt verus ⁊ nõ intellectus. ¶ Dicẽdũ ꝙ ſenſus ⁊ ītell's:vt cõmẽtatoꝛ inuit mõ oppoſito cõparant̃:iſte aũt modũ oppõnis:ex h̓ ſumit̃:qꝛ al'r ītelligit ītell's:⁊ al'r cognoſcit ſenſus:qꝛ ītell'us ītelligit formãdo ſibi aliquẽ ꝯceptũ ⁊ aliquã diffõnẽ ide eſt ꝙ nomẽ:⁊ id qđ eſt in voce eſt nota ⁊ ſignũ ei⁹ qđ eſt in mẽte:qꝛ accipiẽdo diffõnẽ large pro oĩ ꝯceptu rõ quã ſignat nom̃ẽ diffõ.vt dr̃ 4.° meta.ītell's g̊ ītelligit formãdo ſibi diffõnẽ aliquã vel ꝯceptũ:ſꝫ ſenſus in ſentiẽdo nullũ ꝯceptũ ⁊ nullam diffõnẽ format:ſed ſolũ ſentit ex eo ꝙ īmutat̃ a ſenſibili:ex hac aũt dr̃ia ſeqt̃ ꝙ ſenſus cõparet̃ ad ſ̃ſibilia cõia mediãtib⁹ ſenſibilib⁹ ꝓprys:ſꝫ ītellect⁹ ecõtrario cõparat̃ ad ītelligibilia ꝓpria mediãtibus ītelligibilib⁹ cõib⁹.nam ſi ſenſus ex hoc ſentit:qꝛ īmutat̃ a ſenſibili cum ſenſibilia cõia nõ īmutãt ſenſum niſi mediãtib⁹ ſenſibilibus ꝓprys:ſenſus p̓mo ⁊ p̓ncipal'r ſentit ſenſibilia ꝓpria ⁊ mediãtib⁹ illis ſentit cõia:ſed ītell's:vt dcm̃ eſt:ītelligit formãdo ſibi aliquẽ ꝯceptũ vel aliquã rõnẽ:⁊ qꝛ rõ ⁊ ꝯceptus ſupioꝝ ⁊ cõium claudit̃ ⁊ reſeruat̃ in rõne:⁊ in ꝯceptu īferioꝝ ⁊ ꝑticularium vel ꝓprioꝝ:ratio cõmuniũ ⁊ ſupioꝝ p̊oꝛ eſt rõne īferioꝝ ⁊ ꝓpoꝝ:quare ſi ītellect⁹ ītelligit formãdo ſibi rõnem ⁊ ꝯceptũ:ſicut ratio cõmuniũ p̊oꝛ eſt rõne ꝓprioꝝ:ſic intellect⁹ p̊us fert̃ in ītelligibilia cõia ⁊ mediãtibus illis:fert̃ in ītelligibilia ꝓpria:ita ꝙ ſunt nobis nota ꝯfuſa magis:vt dr̃ in p̊ phy.⁊ h̓ intelligibilia cõia ſe habẽt quaſi locus ianue in domo quẽ nullus ignorat:vt dicit cõmẽtatoꝛ 2.° meta.dicamus g̊ ꝙ circa illud in qđ īmediate fert̃ potẽtia directe nõ cadit erroꝛ:ſꝫ magis erroꝛ cadit circa illa in que fert̃ mediate ⁊ ex ꝯñti.ꝓpter qđ apparet veram eſſe ſñiam cõmẽtatoris:ꝙ ſenſus nõ errat circa ſenſibilia ꝓpa in que fert̃ īmediate.ſꝫ magis errat circa ſenſibilia cõmunia in que fert̃ mediãtib⁹ ſenſibilib⁹ ꝓprys.iudicabimus .n.ꝑ ſenſum magnitudinẽ aliquã eẽ decẽ pedum que non erit octo pedũ:in hoc aũt maxime erramus ꝑ ſenſuꝫ circa ſenſibilia cõia:vt circa hoc quãta ſit magnitudo:in ītellectu aũt ecõtrario accidit.nã ītell's nõ errat circa ītelligibilia cõia ī que fert̃ īmediate:ſꝫ magis errat circa ītelligibilia ꝓpa in que fert̃ mediãtib⁹ ītelligibilib⁹ cõib⁹. Eſt g̊ ītẽtio pħi dicere ꝙ ſentire.i.app̄hẽdere ꝑ ſenſum.nõ eſt ideꝫ qđ ītelligere.i.apprehẽdere per intellectũ:tum qꝛ nõ erramus circa ſenſibilia ꝓpria:erramus aũt circa intelligibilia ꝓpria:tum etiã qꝛ ſenſus ineſt oĩbus animalib⁹:intelligere aũt non ineſt oĩbus:tũc ergo ſupplenda eſt ratio ꝙ ſi ſentire.i.apprehendere per ſenſum non eſt idem qđ intelligere.i.qđ app̄hẽdere ꝑ ītellectũ:ītellect⁹ nõ ẽ ſenſus:qđ ꝓbare volebamus.. ¶ Deiñ cum dicit.

¶ Fantaſia enim alterũ eſt ⁊ a ſenſu:⁊ ab intellectu. Et hoc non fit ſine ſenſu:⁊ ſine hac non eſt opinio. Com. 153.

¶ Oſtẽdit ꝙ intell's non ſit ſenſus:qꝛ fantaſia que ſequit̃

ipſiuꝫ ſentire non eſt idem qḋ opinio que eſt ꝯñs ad itelli gere. duo ġ facit: qꝛ p̊ oſtendit quō ſe hēat fantaſia ad ſenſum ⁊ ad itellectū: ⁊ ad opionē. 2° adducit rōnes oſtēdentes ꝙ nō eſt idē opio qḋ fantaſia ibi. (Oꝛ aūt nō eſt eadē) dicit ġ̊ ꝙ fantaſia. n. eſt ⁊ alteꝝ gd a ſenſu: ⁊ eſt gd alteruꝫ ab itellectu: ⁊ etiā h̄. i. fantaſia: nō eſt ſine ſenſu: ⁊ ſine hoc. i. ſine fantaſia nō eſt opio. ℂ Notādū aūt ꝙ cū fantaſia ſit gdā motꝰ factꝰ a ſenſu nō eſt idē qḋ itellectꝰ: qꝛ itellectꝰ nō eſt hꝰ motꝰ: nec etiā fantaſia eſt idē qḋ ſenſus: cum ſit motꝰ factꝰ a ſenſu. ℂ Aduertēdum tñ ꝙ lꝫ fantaſia nō ſit ſenſus: tñ qꝛ eſt motꝰ factꝰ a ſenſu ſine ſenſu eſſe nō poteſt. ℂ Notādū ēt ꝙ ſine fantaſia nō eſt opio: nā niſi eſſet fantaſia: ⁊ niſi itelligeremꝰ cum fantaſmate non itelligeremꝰ cū diſcurſu: ſed ſimplici ītuitu: ⁊ clare cognoſceremꝰ gditates rerū: quare in nobis nō eēt ꝓp̄e opio: ſed ſcia. gbꝰ ġ̊ nō ieſt fantaſia: nec opio. Ruꝛſus ex eo qḋ hēmꝰ fantaſiā alicuius rei: nō oꝫ ꝙ illud ſit: ſed ſufficit ꝙ illud appeat nob eſſe: ſic etiā ex eo ꝙ hēmus opionē: nō oꝫ ꝙ illud ſit: ſꝫ ſufficit ꝙ illud videaṫ nobis eē ſine fantaſiq: ġ̊ non erit opio: qꝛ niſi eēt fantaſia: per quā pōt nobis appere qḋ nō eſt: nō eēt opio per quam poſſet cōtingere ꝙ nobis videatur qḋ non eſt. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Oꝛ aūt non eſt eadē fantaſia ⁊ opinio: manifeſtum eſt: hec quidē enim paſſio in nobis eſt: cū volumus. Preoculis enim eſt facere ſicut in recoꝛdatiuis poſiti idolū ſunt faciētes. Opinari autem non in nobis eſt: neceſſe enim falſum: aut verum dicere.

ℂ Adducit rōnes oſtēdētes ꝙ opinio nō ſit fantaſia: circa qḋ duo facit ſm ꝙ duas rōnes adducit. 2ª ibi. (Amplius aūt) Dicit ġ: ꝙ aūt nō eadē eſt fantaſia ⁊ opio: manifeſtū eſt: ꝙ hec gdē. i. fantaſia. eſt paſſio in nob. i. ī ptāte noſtra. eſt. n. cū volumus p̄ oculis. i. ſtatim facere. i. foꝛmare nob fantaſiā. poſſumus. n. foꝛmare nobis ꝑ fantaſiā mōtē aureum vel eneum: ac ſi eſſet ante oculos noſtros ſicut poſiti in recoꝛdatiuis. i. ſicut hoīes cum volūt recoꝛdari ſunt faciētes. i. foꝛmantes ſibi idolū ⁊ fantaſiā de rebꝰ p̄teritis ſicut volūt. fantaſiari ġ̊ eſt in ptāte nr̄a. opinari aūt nō eſt in nobis. i. in ptāte nr̄a: qꝛ nec̄e eſt falſum: aut verū dicere. i. neceſſe eſt hr̄e rōnē falſum aut veꝝ dicētē ſi debeamus aligd opiari. ℂ Notādū aūt ꝙ rō que facit nos opinari lꝫ poſſit eſſe v̄a ⁊ falſa: tñ ſemꝑ oꝫ ꝙ credaṫ eſſe v̄a: ⁊ qꝛ nō ē in ptāte nr̄a ſemꝑ hr̄e talē rōnē: nō eſt in ptāte nr̄a opinari cū volumus: tūc ġ̊ ſupplēda eſt rō: ꝙ ſi fantaſiari qḋ eſt in ptāte nr̄a: nō eſt idē qḋ opinari: qꝛ illḋ nō eſt in ptāte nr̄a: fantaſia nō eſt opinio. ℂ Deinde cum dicit.

Com. ℂ Amplius autem cum opinamur difficile ali

.154. quod: aut terribile ſtatim cōpatimur. Similr̄ aūt eſt ⁊ ſi cōfidendū: ſm fantaſiā aūt ſilr̄ non habemus: ſicut ſi eſſemus ꝯſiderātes in pictura difficilia ⁊ confidentia.

ℂ Adducit ſecūdā rōnē: circa qḋ tria facit: qꝛ p̊ adducit hꝰ rōnē. 2° excuſat ſe ꝙ determiare ſufficiēter de iſtis acceptionibꝰ itellectꝰ nō ſpectat ad pn̄s negociū. 3°. epilogat circa determinata. 2ª ibi (Sūt aūt ipſius) 3ª ibi (De eo aūt) dicit ġ̊ ꝙ amplius aūt cū opinamur aligd difficile: aut terribile ſtatim cōpatimur. i. ſtatim ſequiṫ paſſio: ⁊ timoꝛ in appetitu: ſilr̄ aūt eſt: ⁊ ſi opinamur aligd ꝯfidendū ſtatim ſeqtur ſpes in appetitu. ſꝫ fantaſiā aūt ſilr̄ nos hēmus: ſic̄ ſi eſſemꝰ ꝯſiderātes in pictura difficilia ⁊ ꝯfidētia: qꝛ ad tale fantaª. nō oꝫ ꝙ ſequaṫ paſſio aut ſpes in appetitu.

Dubitaret forte aligs: q̄re ad nr̄m imaginari nō oꝫ ꝙ ſequaṫ paſſio in appetitu: ſed ad nr̄m opinari: qꝛ ad nr̄m opinari ſeqṫ ſpes: vl fuga: ad nr̄m v̊o imaginari nō. ℂ Dōꝫ ꝙ lꝫ res ſint cognite vt ſunt in nobis: ſunt tñ volite ⁊ appetunṫ vt ſunt in ſe ipſis: ⁊ qꝛ ea que opinamur credimꝰ in re ſic eē: ea aūt que imaginamur: nō oꝫ ꝙ credamus in re ſic eē: ſꝫ ꝑ imaginationē apparent nobis ſil'itudines reꝝ: ſic̄ in picturis nō apparent nob ipſe res: ſꝫ reꝝ ſil'itudines. ide eſt ġ̊ ꝙ ſm opinionē moueṫ appetitꝰ: ñ aūt oꝫ ꝙ moueaṫ ſꝫ app̄hēſionē imaginatiuā vel ſm fantaſiā. Tūc ġ̊ ſupplēda eſt rō ph̄i: ꝙ ſi fantaſia que eſt ꝯñs ad ſentire non eſt opinio que eſt ꝯñs ad intelligere: intellectus non ē ſenſus: qḋ ꝓbare volebamus. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Sūt autem ⁊ ipſiꝰ acceptionis differētie ſciētia ⁊ opio ⁊ pꝛudētia: ⁊ cōtraria hoꝝ de quorum differētia altera ſit ratio.

ℂ Ait ꝙ determiare ſufficiēter de iſtis dr̄ys ⁊ de iſtis acceptionibꝰ itell's nō ſpectat ad hūc libꝝ: ſed ad 6ᵐ ethy. iō ait ꝙ ſunt aūt dr̄ie ipſiꝰ acceptōis itell's ſcia: ⁊ opio: ⁊ pꝛudentia: ⁊ ꝯ̄ria hoꝝ de quoꝝ differentia ſit altera rō. i. refueṫ ad 6ᵐ libꝝ ethycoꝝ. ℂ Ultimo cum dicit.

ℂ De eo aūt qḋ eſt intelligere: qm̄ alterum eſt ab eo qḋ eſt ſentire: huius autez aliud fantaſia eſſe videṫ: aliud opinio. De fantaſia determinantes ſic: ⁊ de altero dicendū eſt. Cō.155.

ℂ Epilogat circa determinata: ⁊ ꝯtinuat ſe ad dicēda. d. de eo aūt qḋ eſt itelligere dcm̄ eſt: qm̄ alteꝝ eſt ab eo qḋ ē ſentire: ⁊ ſubdit ꝙ hꝰ aūt. i. ſeq̄ns itell'm ⁊ ſenſuꝫ: aliḋ vr̄ eſſe fantaſia: vt ſeq̄ns ſenſuꝫ: aliḋ opio vt ſeq̄ns itell'm: ⁊ addit ꝙ determinātes de fantaſia: ſic. i. hoc mō: dicendū eſt ⁊ de altero. i. de itellectu in quo ꝯtinuat ſe ad dicēda: qꝛ h̄ mō ꝓſequeṫ: qm̄ p̊ꝰ determiabit de fantaª: ⁊ poſtea de itell'u.

Si igitur fantaſia eſt ſm quam fantaſma aliquod nobis fieri dicimus: ⁊ ſi non aliquod ſm metaphoꝛam dicimus: vna quedam potentia eſt harū aut habitꝰ ſm quē diſcernimus: aut veruꝫ: aut falſum dicimꝰ: huiuſmodi aūt ſunt ſenſus: opinio: ſcientia ⁊ intellectus.

ℂ Poſtq̄ ph̄s ſepauit ſſuꝫ ab itell'u. In p̄te iſta ſepat fātaſiā ab itell'u: ſepando aūt fātaſiā ab itell'u gr̄a hꝰ ſepat fantaſiā ab oībꝰ alys: circa qḋ tria fac̄: qꝛ p̊ enumerat q̄tuoꝛ q̄ vñr eē fantaſia: ⁊ cū gbꝰ fantaſia vr̄ hr̄e aliq̄lē ꝯuenietiaꝫ. 2°. oñdit ꝙ nullū hoꝝ eſt fantaſia. 3° iueſtigat ⁊ ingrit quō hēat eē fantaſia: ⁊ gd ſit fantaſia. 2ª ibi. (Oꝛ gdē igr̄) 3ª ibi (Sꝫ qm̄ eſt moto h̄) dic̄ ġ: ſi igr̄ eſt fantaſia ſꝫ quā aliqḋ fātaſma. i. aliq̄ appitionē: ⁊ aliqḋ idolū dicimꝰ nob fieri: ⁊ ſi fantaª nō dicimus qḋ ſit aligd ſm metaphoꝛā. i. ſi fantaſia nō accipiṫ metaphoꝛice: ſꝫ ꝓp̄e eſt vna q̄dā poª harū potētiaꝝ: aut eſt vnꝰ hitꝰ ſm quā potētiā vel ſm quē hituꝫ diſcernimꝰ aut veꝝ: aut falſuꝫ. dicimꝰ aūt ꝙ hꝰ ſunt ſſus opio: ſcia: ⁊ itell's. ℂ Notādū aūt ꝙ oīs illa v̄tꝰ ꝑ quā apparent nob aliq̄ eſt v̄tꝰ ꝑ quā diſcernimꝰ aut veꝝ: aut falſuꝫ: fātaſia āt ſi accipiaṫ ꝓp̄e: cū dicaṫ a phanos qḋ ē appitio: ē v̄tꝰ ꝑ quā nob appent fantaſmata ⁊ idola: oꝫ ꝙ fātaſia ſit aliq̄ v̄tꝰ ꝑ quā diſcernimꝰ aut veꝝ: aut falſuꝫ: ⁊ qꝛ veꝝ aut falſum diſcernimꝰ ꝑ h̄ q̄tuoꝛ. videlꝫ ꝑ ſenſum opionē ſciaꝫ ⁊ itellectū: ideo videṫ fantaſia eſſe aliqḋ iſtoꝝ q̄tuoꝛ.

Dubitaret forte aligs: qꝛ vr̄ ꝙ ph̄s male h̄ diſtiguat itell'ꝫ a ſcia. nā accn̄s nō fac̄ nūeꝝ cū ꝓp̄o ſubo. cū ġ̊ ſcia hēat eē in itell'u tanq̄ ī ſubo nō ꝓp̄e ponit in nūeꝝ cū ſubo ipō: q̄re nō dꝫ diuidi ꝯ ipm. ℂ Dōꝫ ꝙ vt ſupꝛa tetigimꝰ qñ poª ferṫ in aliq̄ ime-

UVA. BHSC. IyR_077_1

diate:⁊ in aliq̃ mediate.illud in qȯ fert̃ imediate ſortitur nomẽ potẽtie:illud vo in qȯ fert̃ mediate nõ ſortit̃ nomẽ poᵉ:ſꝫ hꝫ aliqȯ ſpãle nomẽ:vt qꝛ volũtas fert̃ in finẽ imediate ipe motꝰin finẽ dr̃ voluntas.motꝰvo in ea q̃ ſunt ad finẽ ſortit̃ ſpãle nom̃ ⁊ vocat̃ electio:iȯ dr̃ 3°.ethy.ꝙ voluntas eſt finis:electio vo eoꝝ q̃ ſunt ad finẽ:ſic qꝛ itell'ſ imediate fert in pnᵃmediate vo fert̃ in ꝯ̃nes hitualis cognitio pncipioꝝ ſortit̃ nomẽ potẽtie:⁊ vocat̃ itell'ſ:ſꝫ habitualis cognitio ꝯ̃nũ ſortit̃ ſpãle nomẽ:⁊ vocat̃ ſcia.itell'ſ g̃ i hoc loco nõ accipit̃ pro ipſa poᵃitellectiua:ſꝫ pro ipa hituali cognitione pncipioꝝ:⁊ qꝛ habitꝰpncipioꝝ eſt diſtictꝰ ab habitu ꝯ̃nũ:recte itell'ſ diuidit̃ ꝯ̃ ſciam:ꝙ aũt debeat ſic intelligi:pꝫ ꝑ Cõmẽ.q ait:ꝙ ꝑ itell'm itelligit ꝑpõnes:ꝑ ſciaꝫ vo illud qȯ ꝓuenit ab eis:ꝑpõnes.n.ꝑprie vocant̃ pmiſſe vel pncipia.dr̃.n.ꝑpȯ q̃ſi pro alio poſitio:hꝫ aũt ſũt pmiſſe que ponunt̃ ꝑ alio:vt pro ꝯ̃ne:ea aũt q̃ ſequunt̃ ex ipſis ſunt ꝯ̃nes.intell'ſ g̃ q accipit̃ penes ꝑpõnes accipit̃ penes pncipia ⁊ eſt hitꝰpncipioꝝ.ſcia vo q̃ accipit̃ penes ea q̃ ſequunt̃ ex eis:accipit̃ penes ꝯ̃nes:⁊ eſt habitꝰ ꝯ̃nũ:ex h̃ ãt põt apparere mẽs pħi:cũ ait ꝙ fantaᵃ accepta ꝑpe vr̃ eſſe aliq̃ poᵃ:aut aliqs hitꝰde nũero illoꝝ q̃tuor:fec̃.n.mentionẽ ȯ poᵃ⁊ hitu:qꝛ iter illa q̃tuor aliqd ꝯnumerat̃ qȯ ẽ poᵃ: vt ſenſus:aliqd vo qȯ eſt hitꝰvt ſcia ⁊ itellectus.

Alterius forte dubitaret aliqs:qꝛ cũ pħs nõ accipiat hic itell'm ꝑ poᵃ:ſꝫ itell'm ſciam ⁊ opionẽ accipiat ꝑ his q̃ hñt eſſe in poᵃintellectiua vr̃ ꝙ fuerit iſufficiẽs:qꝛ multi aliȷ hitꝰab iſtis hñt eẽ in intellectiua poᵃ.nã i itellectu eſt prudẽtia:ſapiã:⁊ plura alia q̃ enũerare nõ expedit.q̃re ſi ſeꝑat pħs fantaſiã ab itell'u: ſcia ⁊ opione:debuit eã ſeꝑare a ſapiã:prudẽtia:⁊ ab aliȷs hitibꝰintellectualibꝰ.¶ Dicẽdũ ꝙ ẜm quoſdã:iȯ pħs facit mẽtionẽ de his:⁊ nõ de aliȷs habitibꝰ itellectualibꝰ:qꝛ ſuo tꝑe nõdũ erãt ſciti illi aliȷ hitꝰ:ſꝫ ipe poſtea in 6°ethy. vbi determinat de habitibꝰitellectualibꝰ:fac̃ ex eis ſpãle capl'm.poſſumꝰtñ al'r dicere.nã oẽs habitꝰitellectuales:⁊ oẽs acceptões:vl' oẽs dr̃ie eoꝝ que ſunt in intellectu aliq̊ mõ dant̃ itelligi ꝑ hec tria.vꝫ.ꝑ intell'm:ſciaꝫ:⁊ opionẽ.nã oĩs cognitio intell'ſ vel eſt dubia :vel eſt certa.ſi eſt dubia dat̃ intelligi ꝑ opionẽ.ſi aũt ſit certa vel erit de pncipiȷs: ⁊ tũc dat̃ intelligi ꝑ itellectũ:vel eſt de ꝯ̃nibꝰ:⁊ tũc dat̃ intelligi ꝑ ſciam:ꝙ aũt ſit tãta diuerſitas hituũ intellectualiũ eſt qꝛ tã reſpectu pncipioꝝ q̃ȝ ẽt ꝯ̃nũ:pñt accipi diuerſi habitꝰ:qꝛ diuerſa ſunt gña pncipioꝝ:qꝛ q̃dã ſũt pncipia agibiliũ:q̃dã ſpeculabiliũ:ſic ⁊ ꝯ̃nũ q̃dã ſũt de factibilibꝰ q̃dã de agibilibꝰq̃dã de ſpeculabilibꝰ.ẜꝫ h̃ g̃ ex ꝑte itell'ſ erit ars q̃ eſt recta rȯ factibiliũ:⁊ prudẽtia q̃ eſt recta ratio agibiliũ:⁊ ſcia q̃ põt dici recta rȯ ſpeculabiliũ:ſic g̃ diuerſificãdo pncipia ⁊ ꝯ̃nes:multo plura ſe tenẽt ex ꝑte itell'ſ q̃ȝ h̃ enumerent̃:ſꝫ tñ oĩa illa aliq̊ mõ dant̃ intelligi ꝑ illa: qꝛ oĩs certa cognitio pncipioꝝ dat̃ itelligi per intell'm.oĩs certa cognitio ꝯ̃nũ dat̃ intelligi ꝑ ſciaꝫ.oĩs cognitio itell'iua ſi ſit dubia dat̃ intelligi per opinionẽ.

Alterius forte dubitaret aliqs:q̃re maxime de his q̃tuor.vꝫ.de intell'u:ſcia:opinione:⁊ ſenſu mẽtionẽ fecit.¶ Dȯꝫ ꝙ vt cõiter ponit̃ he q̃tuor vtutes cognitiue potiſſime note erãt apud antiq̊s:⁊ h̃ ꝑpter opinionẽ platonis q reduxit h̃ q̃tuor ad nũeros.nã intell'ꝫ dixit hr̃e rõnẽ vniꝰ:ſciaꝫ duoꝝ:opinionẽꝫ vo triũ:ſenſum vo q̃tuor:qȯ quomodo ſit in pmo libro declarari hꝫ:vbi h̃ poſitio recitat̃.¶ Deinde cum dicit.

Cõ. 156. ¶ **Quod quidem igit non ſit ſenſus:manifeſtũ ex his eſt. Senſus quidem enim aut potentia: aut actus eſt:vt viſus: ⁊ viſio:fantaſiatur aũt aliqd ⁊ nullo hoꝝ exñte:vt que in ſomniȷs.**

¶ Poſtq̃ȝ enũerauit illa q̃tuor q̃ qs forte crederet fãtaſiã eẽ.mõ in ꝑte iſta oñdit ꝙ nulluꝫ illoꝝ eſt fantaᵃ.circa qȯ tria facit:qꝛ p̊ oñdit ꝙ fantaᵃnõ eſt ſenſus.2°.ꝙ nõ eſt itellectꝰ:nec ſcia.3°.ꝑbat ꝙ nõ ſit opinio.2ᵃibi.(At vo neq̃ȝ). 3ᵃibi.(Relinq̃t̃ g̃).circa pmũ.5.facit ẜm ꝙ q̊nq̃ȝ rõnes adducit.2ᵃibi.(Poſtea ẜm potẽtiã)3ᵃibi.(Si vo ei).4ᵃibi (Poſtea hi qdẽ)5ᵃibi.(Amplíꝰãt)dicit g̊:ꝙ qdẽ igit̃ fantaſia nõ ſit ſenſus:manifeſtũ eſt ex his:qꝛ ſenſus qdẽ aut eſt poᵃ:aut actꝰ:vt viſus.i.vtꝰviſiua noĩat ſenſuꝫ i poᵃ:⁊ viſio.i.actꝰvidẽdi noĩat ſenſum in actu:fantaſiat̃ aũt aliqs nullo hoꝝ exñte vt appet in fantaᵃq̃ eſt in ſomnis.¶ Notandũ rõnẽ pħi in h̃ ꝯ̃ſiſtere ꝙ ꝑ fantaſiã apparẽt nob aliqua in ſomnis:ſꝫ nec ꝑ ſenſum in actu:nec ꝑ ſenſum in poᵃ apparẽt nob aliq̃ in ſomnis.g̊ fantaſia nõ eſt ſenſus i actu nec in poᵃ.¶ Notãdũ ẽt ꝙ ꝑ ſenſum in actu nihil appet nobis in ſomnis:qꝛ ſenſus nõ ſunt in actu ſuo dum dormimus.immo nobis dormientibus ligant̃ organa ſenſitiua ⁊ ligantur ſenſus noſtri:nec etiam per ſenſum in potentia apparent nobis aliq̃ in ſomnis:qꝛ ſenſus in poᵃẜm ꝙ hꝫ ẽ nihil nob repñtat.¶ Nõnᵐ ẽt ꝙ ſi fanᵃaccipiat̃ ꝑpe:nec ẽ ẜſus:nec opĩo:nec aliqd illoꝝ 4ᵒʳ:lꝫ forte hẽat aliq̃ȝ ꝯueniẽtiã cũ eis:⁊ videat̃ eẽ aliqd illoꝝ 4ᵒʳ.tñ ſi accipet̃ fanᵃ metaᶜᵉ⁊ large ꝑ oĩ illa poᵃvl' oĩ illo hitu ꝑ quẽ appet aliqd nobis:oĩs cognitio nr̃a eſt aliquo mõ fantaſia.qꝛ ꝑ oẽm talẽ cognitionẽ nob ſꝑ appet aliqd ⁊ inoteſcit.Deiñ cũ dicit

¶ **Poſtea ſcd̃m potentiam ſenſus quideꝫ ſemꝑ adeſt viuẽtibꝰ: ⁊ non orbatis:fantaſia aũt ñ.**

¶ Adduc̃ 2ᵃᵐrõnẽ.d.ꝙ ẜſus qdẽ ẜꝫ poᵃᵐſꝑ adeſt viuẽtibꝰ ⁊ nõ orbatis.i.ñ puatis illo ẜſu:nã q̃ȝdiu hõ ñ puat̃ ẜſu viſus tãdiu ieſt ei poᵃviſiua:viuẽtibꝰg̃ ſꝑ ieſt ẜſus i poᵃfantaſia ãt ñ ieſt.ſꝑ g̊ nõ ẽ idẽ ẜſus qȯ fanᵃ.¶ Nõnᵐ ãt ꝙ he.v. rõnes ꝑbãtes fãtaſiã ñ eẽ ẜſũ ñ eodẽ mõ h̃ ꝯcludũt.nã pᵃ ꝑbauit ꝙ fanᵃnõ erat ẜſus i actu:nec in poᵃ.h̃ aũt ꝑbat ꝙ fanᵃin actu ñ ẽ idẽ ꝙ ẜſus i poᵃ:qꝛ fanᵃi actu ñ ſꝑ ieſt aialibus:ſꝫ ẜſus i poᵃieſt ſꝑ eis:niſi forte puarent̃ vl' orbarent̃ illo ẜſu:veꝝ qꝛ nõ orbari pñt oĩ ẜſu:qꝛ q̃ȝdiu viuũt tãdiu ieſt eis ẜſus tactꝰ:g̃ ſꝑ ieſt aialibꝰq̃ȝdiu viuũt aliqs ẜſus in poᵃ⁊ ñ ſꝑ ieſt eis fanᵃi actu.g̊ ñ ẽ idẽ h̃ qȯ illȯ.Deiñ cũ dic.

¶ **Si vo ei qȯ actu idẽ:oĩbꝰ vtiq̃ȝ ꝯtingeret beſtiȷs fantaſiã ineſſe. Videt̃ aũt nõ beſtiȷs vt formice:aut api:aut vermi.**

¶ Adduc̃ ad h̃ 3ᵃᵐrõnẽ oñs ꝙ fanᵃnõ ẽ idẽ qȯ ẜſus in actu :d.ſi vo ſup.fanᵃeẽt idẽ ei qȯ ẽ i actu.i.eẽt idẽ ꝙ ẜſus i actu ꝯtigeret vtiq̃ȝ oĩbꝰbeſtiȷs ieſſe fanᵃᵐ.qꝛ oĩbꝰbeſtiȷs ꝯtigit aliqñ ieſſe ẜſuꝫ i actu:ſꝫ vr̃ ſupple fanᵃñ ineſſe oĩbꝰbeſtiȷs vt formice:aut api:aut vmi.¶ Nõnᵐ ãt ꝙ lꝫ hec rȯ adducat̃ ad ꝑbãdũ ꝙ fanᵃñ ſit ẜſus in actu.arguit tñ ꝙ nec ſit ẜſus i actu:nec i poᵃ:qꝛ ſi fantaᵃñ ieſt oĩbꝰ beſtiȷs.qꝛ ñ ieſt aialibꝰipfectis:vt api:vmi:⁊ formice:ẜſus ãt i actu ⁊ i poᵃ ẜſitiua ieſt oĩbus beſtiȷs.ergo nullũ hoꝝ eſt fantaᵃ.

Dubitaret forte aliqs:qꝛ vr̃ pħs iplicare oppᵐin adiecto:qꝛ ait ꝙ ñ oĩbꝰaialibꝰieſt fanᵃ ſic̃ ẜſus.cũ.n.fanᵃſit motꝰfactꝰa ẜſu:ñ vr̃ poſe ꝙ aliqbꝰaialibꝰiſit ẜſus qbꝰñ iſit fanᵃ.ꝑ.ſupra pnᵐ ſcd̃i.volebat pħs ꝙ qbꝰẜſus ieſt:ieſt fã.⁊ appetitꝰ.¶ Dȯꝫ ꝙ vt cõiter põit̃ fãᵃẽ 2ᵉ.ꝺteriata ⁊ ideteriata:ideteriata qdẽ ẽ motꝰfactꝰa ẜſu:⁊ ineſt oĩbꝰqbꝰieſt ẜſus:ſꝫ fanᵃdetermiata nõ ieſt niſi aialibus ꝑfectis:ꝑpter qȯ multis aialibꝰineſt ſenſus qbꝰ non ineſt talis fantaſia:argumẽta aũt ꝑcedebãt viȷs ſuis.

Alterius forte dubitaret aliqs:qꝛ ⁊ ſi de vme:poſſumus ſuſtiere ꝙ ñ hẽat fanᵃᵐꝺtermiatã de formica tñ ⁊ ape q̃ vñr agere oꝑa prudẽtie:⁊ i eſtate vñr ꝯgregare grana ꝑꝑ hyemẽ:vt vr̃ ñ poſſumꝰ ſuſtiere ꝙ nõ hẽant fanᵃᵐdetermiatã:ad h̃ ãt rñdẽt aliq dicẽtes ꝙ formica ⁊ apis agũt ex q̃dã iclĩatõe nãli:ñ ꝙ ex imagiatõe futuri aliqd faciãt,vñ vt dñt ñ fãtaſiat̃.niſi q̃ñ monet̃:⁊ du

Formica apes et vermes carent fantasia

monet̃ a ſſibili exteriori:⁊ qꝛ ſic fātaſiari ē hr̃e fā.ideterminatā.iō vt aiunt talia aīalia idetermiatā hñt fantaſiā: ſꝫ hec nō vñr ſufficere:qꝛ agere ex iclinatōe nāli ⁊ ex iſtinctu nature oīb⁹ ꝯuenit beſtÿs: ſꝫ qꝛ oēs beſtie nō directe oñant̃ ſuis actib⁹:ſꝫ magis agunt̃ ꝙ̄ agāt.ſequūt̃.n.ī ſuis opib⁹ iclinatōeꝫ factā a diuerſitate celeſtis mot⁹ vel iclinatōeꝫ factā ab iſtinctu nāe:ſꝫ ꝑ tāto dr̃ vna beſtia ⁊ vnū irrōnale aīal hr̃e fantaſiaꝫ deteriatā ⁊ nō aliud:qꝛ aligb⁹ aīalib⁹ abeūtibus ſenſibilib⁹ fiūt fantaſmata. ⁊ pñt imaginari nō pñte ſenſibili.alÿs vͦo nō fit fātaſia niſi cū actu mouent̃ ab exteriori ſenſibili: ita ꝙ in eis fantaſia nō eſt determiata ⁊ diſticta:ſꝫ ſolū ē mot⁹ fact⁹ a ſenſu. cū ḡ apiꝫ iſit memoria ꝑ quā reuertit̃ ad locū vbi fabricare icepat: ⁊ cū formice iſit memoria ꝑ quā reuertit̃ ad foueā vbi icepat ꝯgregare frumtū cū memoria ſit abſentiū ⁊ pteritoꝝ poterūt h̄ imagiari ⁊ fantaſiari abſentib⁹ ſenſibilib⁹:q̄re vñr hr̃e determiatā fantaſiā:⁊ ꝑꝑ h̄ ꝯmē. hanc difficultatem vr̃ alr̃ euadere dicēs:ꝙ ñ curat ph̄s de exēplis. nā in lib° poꝝ ponit̃ ꝙ exēpla ponimus nō vt ita ſint: ſꝫ vt ſentiat q diſcit. poſſum⁹ tñ aliter dr̃e ꝙ apes ⁊ formice ñ hñt ſimplr̃ fantaſiā determiatā. nā hr̃e fantaſiā determiatā tūc ꝓꝑe ꝯuenit qñ nec pñtib⁹ ſenſibilib⁹ nec pñtib⁹ eis q̄ directe ordinant̃ ad ſenſibilia illa poſſum⁹ imagiari ⁊ fantaſiari de ſenſibilib⁹ illis.apes ḡ ſi hñt fātaſiā de loco vbi fabricare icepunt:lꝫ ille loc⁹ ſit abſens:tñ hāc fātaſiā hñt dū ſūt in ꝯtīuo exercitio:⁊ dū ſūt pñtia ſenſibilia illa q̄ ordinant̃ ad hꝰ fabricā:ſꝫ ſi poſita ex̄ exercitiuꝫ ⁊ exñtia ex̄ locū fabrice abſq3 imutatōe facta a fabrica vel ab exteriori exercitio qđ ordiat̃ ad fabricā icipent ỏ fabrica hr̃e memoriā:⁊ imagiarent̃ ⁊ fantaſiarent̃ q̈liter deberēt fabricare:nō poſſꝫ h̄ eis ꝯtigere niſi hērent determiatā fantaſiā:⁊ qꝛ h̄ nō ieſt apib⁹ nec formicis:nō dñr hr̃e fantaſiaꝫ determiatā;ſꝫ idetermiatā. ¶ Deide cū dicit.

¶ Poſtea hi quidem veri ſemper: fantaſie autem plures falſe.

¶ Adducit ad h̄ 4^am rōnez.d. ꝙ hi gdē.ſ.ſenſus: circa ꝓpriū obꝫ ſemꝑ ſunt veri.fantaſie aūt vtplies ſunt falſe.ḡ fantaſia nō ē idē qđ ſenſus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius aūt non dicimus cū opemur: certe eſt circa ſenſibile: qm̄ videt̃ hoc nobis homo. Sed magis cū nō manifeſte ſentimus: tunc ⁊ aut verus: aut falſus. Et ꝙ quidē diximus apparent ⁊ dormiētibus viſiones.

¶ Adducit ad h̄ idē 5^am rōnē.d. Amp.āt cū ꝑ ſenſum opemur.certe circa aliqđ ſenſibile nō dicimus:qm̄ hoc ſenſibile vr̃ nobis hō: ſꝫ magis h̄ dicimus cū a remotis vel in tenebris nō māifeſte ſentimus:tūc aut eſt ver⁹ aut falſus ſenſus:ſꝫ ſup.cū māifeſte fantaſiamur nō dicimus ſic eē: ſꝫ ſic appere.iō ſeqt̃ ⁊ qđ gdē diximus.i.⁊ vt gdē diximus vel ⁊ ſic̃ gdē diximus appent ⁊ dormiētib⁹ viſiōes ⁊ fantaſie:⁊ tūc certū ē ꝙ fantaſiant̃:ſꝫ nō ē certuꝫ ſic eē: ſꝫ ſic appere. ¶ Nōn^m āt viꝫ rōnis h⁹ in hoc ꝯſiſtere: qꝛ qñ certe ſentimus certe poſſum⁹ dr̃e ſic eē:nō ſolū ſic appere: ſꝫ in ſōnis certū ē ꝙ fantaſiamur ⁊ nō poſſum⁹ certe dr̃e ſic eē:ſꝫ ſic appere.ḡ fantaſia nō ē idē qđ ſenſus. ¶ Nōn^m ēt eſt ꝙ lꝫ ſenſus circa ꝓpriū ſenſibile:⁊ vt ē ī debita diſtātia ⁊ vt ꝯcurrit ibi debitū lumē:nō decipiat̃:ſꝫ ſemꝑ ſit ver⁹: tñ circa ñ ꝓpriū ſenſibile vt circa ſenſibile ꝑ accñs vt circa hoīeꝫ vel caprā:⁊ maxīe ſi ſit in nimis remota diſtātia vel ſi ſit in tenebris nō ſemꝑ ē ver⁹:ſꝫ aliqñ eſt ver⁹ aliqñ falſus:⁊ tūc nō ſentimus certe:ſꝫ dubitam⁹ de ſenſibili ⁊ dubitādo de eo nō dicimus certe illud eſſe hoīem aut capram: ſed ſub dubio loquimur ꝙ videt̃ nobis homo vel capra. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At vero neq3 ſemper vera dicentium: neq3 vna erit vt ſciētia: aut intellectus: eſt enim fantaſia ⁊ vera ⁊ falſa. Cō.157

¶ Oñdit ꝙ fantaſia nō ē itell̄us nec ſcia:⁊ qꝛ planū ē eā ñ eē nec ſciam nec itll̄m.iō breuiter de h̄ ſe expedit.d.at vͦo ſup.fantaſia neq3 erit vna v̓tus vel vn⁹ hitus de numero ſemꝑ dicētiū v̓a:vt nō erit ſcia aut ītell̄us: qꝛ fantaſia eſt fl̄a.i.pōt eē fl̄a. eſt ḡ vis rōnis. ſcia ⁊ itll̄us ſunt ſemꝑ v̓a. fantaſia pōt eē fl̄a ⁊ v̓a.ḡ ⁊c̄. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Relinquit̃ igit̃ videre ſi opinio ſit. Fit enim ⁊ opinio vera ⁊ falſa: ſed opinioni gdem inheret fides. Nō enim contingit opinantē de quibus videtur non credere. Beſtiaꝝ autem nulli ineſt fides: fantaſia autem multis.

¶ Oſtēdit ꝙ fantaſia nō ſit opīo. ⁊ qꝛ h̄ vr̃ magis dubiū. iō circa hoc magis inſiſtit:circa qđ duo facit: qꝛ pͥmo oſtēdit ꝙ fantaſia nō eſt opīo ſimplr̃ ſumpta. 2°. declarat ꝙ nō eſt aligd cōpoſitū ex opiniōe ⁊ ſenſu ibi.(Manifeſtū ergo qm̄)circa pͥmū duo facit ſm ꝙ duas rōnes adducit ad ꝓpoſitū.2ª ibi(Ampli⁹.ſi.n.)ꝯtinuet̃ aūt ſic.oñſuꝫ eſt ꝙ fantaſia nec ē ſenſus:nec ſcia nec itll̄us. relinqt̃ igit̃ videre ſi ſit opinio. hꝫ.n.fantaſia ꝯuenientiā cū opīone: qꝛ ſit opīo v̓a vel fl̄a ſicut ſup.⁊ fantaſia: ſꝫ opīoni gdē inheret fides:qꝛ nō ꝯtingit opinātē nō credere ea degb⁹ videtur opinari.beſtiaꝝ aūt nulli īeſt fides: multis āt beſtÿs īeſt fantaſia: tūc ḡ ſupplēda eſt rō ꝙ ſi opīo nulli ineſt cui nō ieſt fides:fantaſia aūt multis aīalib⁹ ieſt cui nō ineſt fides. ḡ hoc nō eſt illud. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ampli⁹ ſi oēm opīonē ꝯſequat̃ fides: fidem aūt ſuaſum eē: ſuaſionē aūt rō. Beſtiaꝝ aūt quibuſdā fantaſia ineſt gdem: rō vero nō.

¶ Adducit 2^am rōnē.d.ꝙ amp.ſi oēꝫ opīonē ſeqt̃ fides.fidē āt ſeqt̃ ſuaſuꝫ.i.ꝑſuaſuꝫ eē ſuaſionē āt ſeqt̃ rō beſtiaꝝ aūt gbuſdā fantaſia gdē īeſt.illud v̓o.i.rō ñ īeſt alicui beſtiaꝝ.ḡ fantaſia nō ē opio. ¶ Nōn^m āt ꝙ nullus opiat̃ aligd niſi ꝑ aliq3 rōnē ꝑſuadeat̃ ſibi:qr̃ ſit illud:⁊ qꝛ ad ꝑſuaſuꝫ eē ſeqt̃ ꝙ gs credat ⁊ ꝙ adhibeat fidē ei qđ ē ei ꝑſuaſuꝫ: opīo nō ē ſine fide ⁊ rōne.ḡ ſic̃ pͥma rō ꝓbat fātaſiā ñ eē opionē:qꝛ multis ieſt fantaſia:gb⁹ nō ineſt fides: ita h̄ rō ꝓbat fātaſiā ñ eē opīonē: qꝛ opīo nō ē ſine rōne ⁊ multis īeſt fanta^a gb⁹ ñ ieſt rō. ¶ Deide cū dic̃.

¶ Manifeſtum eſt igit̃ qm̄ neq3 opinio cū ſenſu: neq3 per ſenſum: neq3 copulatio opīonis ⁊ ſenſus erit fantaſia ꝓpter hoc. Cō.158

¶ Oñdit ꝙ fantaſia nō ē aligd ꝯpoſitū ex opīone ⁊ ſenſu: circa qđ tria fac̃:qꝛ pͦ oñdit quot modis pōt ītelligi ꝙ fantaſia ſit gd ꝯpoſitū ex opione ⁊ ſenſu.2°. decl̄at qūo ꝓbabiliori mō pōt h̄ poni.3° ꝓbat ꝙ īpoſ̄e ſit fātaſiā eē aligd ſic ꝯpoſitū ex ſenſu ⁊ opīone.2ª ibi(Et manifeſtū)3ª ibi.(Appent āt) dic̃ ḡ ꝙ māifeſtū ē ꝙ ꝑꝑ h̄.i.ꝑꝑ ea q̄ dicent̃ fātaſia neq3 erit opīo cū ſenſu:neq3 opīo ꝑ ſenſuꝫ: neq3 copulatio opīonis cū ſenſu. ¶ Nōn^d āt ꝙ trib⁹ modis pōt ītll̄i ꝙ fātaſia ſit ꝯpoſita ex opīone ⁊ ſenſu.pͦ ꝙ ſit opīo cū ſenſu.i.ꝙ ſit opīo eēntial̄r ⁊ hēat ſenſū ānexū.2° h̄ pōt intelligi ꝙ ſit opīo ꝑ ſenſū.i.ꝙ ſit ſenſus eēntial̄r:⁊ hēat opinionē ānexā.3° mō pōt ītelligi ꝙ ſit copl̄o opīonis ⁊ ſēſus .i.ꝙ ſit vtrūq3 eēntial̄r:ſꝫ neutꝝ iſtoꝝ ē poſ̄e eſſe fantaſiā eēntial̄r.fātaſia ḡ nec ē opīo cāta a ſenſu nec ē ſenſus cāt⁹ ex opīone:nec ē eēntial̄r opīo ⁊ ſenſus. ¶ Deide cū dic̃.

¶ Et manifeſtū ē: ꝙ nō alia q̄dā ē opīo: ſꝫ illa q̄ gdē ē cui⁹ ē ⁊ ſenſus. Dico āt ex albi opīone ⁊ ſenſu: copulatio fantaſia ē. Nō.n.ex opinione

qdē albi eſt: ex ſenſu āt boni. Apparere igiť eſt opinari qꝺ quidē ſentitur nō ꝺm accidens.

¶ Poſtq̄ʒ enūerauit modos qbꝰ pōt ītelligi ꝙ fantaſia ſit ꝯpoſita ex opīone ⁊ ſenſu h̄ oñdit qūo ꝓbabiliori mō poſſit h̄ poni dicēs: ⁊ manifeſtū ē ꝙ fantaſia nō eſt alia q̄daʒ opinio ab ea cuius eſt ſenſus: ſed illa que eſt quidē cuius eſt ⁊ ſenſus: dico aūt ꝙ ſi fantaſia eſt complexa ex opinione ⁊ ſenſu: ⁊ ſenſu erit ex opinione albi ⁊ ex ſenſu albi. nō eniʒ ē ex opīone qdē albi: ex ſenſu aūt boni. iō cōcludit ꝙ appʒ igr̄ ſup. fantaſiā eē opīari illud qꝺ nō ſentiť ꝺm accidēs. naʒ ſi aliq̄ opīo ꝯiūcta cū ſenſu facit fantaſiā: oʒ ꝙ ſit de illo eodeʒ de q̊ eſt ſenſus ꝑ ſe ⁊ nō ꝺm accn̄s. ¶ Nōnᵐ aūt ꝙ ſi ſenſus ⁊ opīo faciūt vnū aliqd vt fantaſiā nō pōt hoc ita ꝓbabilr̄ poni ſiť referēdo ſenſuʒ ⁊ opīonē ad ideʒ obm: q꞉ ex ſenſu vniꝰ ⁊ ex opīone alteriꝰ: vt ex opīone albi ⁊ ex ſenſu boni nō poſſʒ fieri vnū aliqd vt fantaſia. ğ ſi ſenſus q ē de ꝯſtitutiōe fantaſie ſit albi. oʒ ꝙ opīo q̄ ē etiā de ꝯſtitutōe illiꝰ fantaſie ñ ſit alia. i. ñ ſit de alio: ſʒ ſit ēt ꝺ albo: ita ꝙ opīo ⁊ ſenſus q̄ ſūt de ꝯſtitutōe fantaſie: opʒ ꝙ ſint ꝺ vno ⁊ eodē obo ꝑ ſe ⁊ ñ ꝺʒ accn̄s. ¶ Deide cū diť.

Cō. .159. ¶ Apparēt āt ⁊ falſa de qbꝰ ſil̾ acceptatōeʒ veraʒ hn̄t: ⁊ videť ſol vniꝰ pedis: ſʒ crediť maioꝛ eē habitatiōe. Accidit igiť aut abijcere ſuijpſiꝰ verā opinionē quā hēbat ſaluatā: ſalua re non oblitū eſſe: neq̄ʒ decredenteʒ: aut ſi adhuc hn̄t eādē neceſſe veraʒ ⁊ falſam. Sʒ falſa facta eſt cū lateat traſcendēs res. ¶ Non ergo vnū ali-

Cō. .160. quod hoꝝ eſt: neq̄ʒ ex his fantaſia.

¶ Oſtēdit ꝙ fantaſia nō pōt eſſe qd cōpoſitū ex opīone ⁊ ſenſu. d. ꝙ appent āt ⁊ fl̾a ſup. ꝺm ſenſum eadē de qbꝰ hn̄t ſil̾ verā acceptiōeʒ. i. opīonē. nā ⁊ vr̄ ſol ꝺm ſenſuʒ eē vniꝰ pedis: ſʒ crediť eſſe ꝺm opīonē maioꝛ hītatōe. i. tota terra habitabili: q̄re ſi ex ſenſu ⁊ opīone ꝯponiť fantaſia: cū cōtingat ſenſuʒ eē fl̾m ⁊ opīonē verā. ſi opīo v̊a ⁊ ſenſus falſus debēt ꝯſtituere vnū ⁊ ideʒ vel opīo v̊a mutabiť ⁊ fiet fl̾a nō mutata re nec mutato opināte: qꝺ ē ipoſſ̾e. vel eadē opīo ſil̾ erit v̊a ⁊ fl̾a: qꝺ ē ēt ipoſſ̾e: q̄re nulloꝰ fantaſia erit aliqd ſic ꝯpoſitū. iō ait ꝙ accidit igr̄ aut obijcere ſui ipſiꝰ verā ſaluatā opīonē quā hēbat ſaluare. i. non facta mutatiōe in re nō oblitū nec decredentē. i. nō facta mutatōe in opināte: qꝺ ē ipoſſ̾e: aut ſi adhuc hʒ eādeʒ opīonē nec̄e ē illā opīonē ſil̾ eſſe verā ⁊ fl̾aʒ: qꝺ ē ipoſſ̾e. ⁊ addit qūo fl̾ificatur opīo dicēs ꝙ fl̾a fcā eſt cū lateat res tranſcēdēs. i. res trāſiēs ſiue res trāſmutata: ⁊ q꞉ opīo v̊a nō pōt fieri falſa nō fcā mutatōe in re opīata nec ī opināte: nec ēt eadē opinio pōt ſil̾ eſſe v̊a ⁊ fl̾a: iō ꝯcludit ꝙ fantaſia nō ē vnū aliqd hoꝝ. i. nō eſt opīo neq̄ʒ ſenſus neq̄ʒ ē ex his. i. neq̄ʒ ē cōpoſita ex opīone ⁊ ſenſu. ¶ Nōnᵐ āt ꝙ cū fātaſia ñ poſſit eſſe ſil̾ v̊a ⁊ fl̾a. ſi opīo ⁊ ſenſus ſil̾ ꝯpoſita faciūt fantaſiā: eē nō poterit ꝙ vnū illoꝝ ſit veꝝ: ⁊ aliud fl̾ʒ: ſʒ vel ambo ſil̾ erūt v̊a: vel ambo erūt ſil̾ fl̾a. ¶ Nōnᵐ ēt ꝙ ſi opīo v̊a dʒ fieri fl̾a: vel h̄ ꝯtigit ꝑ mutatōeʒ factā ī re velut q꞉ res nō ē ſalua: ſʒ ꝑmutata: vtputa ſi opīaris ſoꝛtē ſedere eo ꝑmutato vt eo ſurgēte. fl̾a ē h̄ opīo ſoꝛtes ſedet. 2º pōt falſificari opīo ñ ꝑ mutatōeʒ factā in re opīata: ſʒ ꝑ mutationē factaʒ in opināte: vtputa q꞉ opinās oblitꝰ ē opīonis v̊e ⁊ ꝑ obliuionē accepit opīonē fl̾aʒ. vl̾ foꝛte h̄ ꝯtigit: nō q꞉ opinās ſit oblitꝰ: ſʒ q꞉ ē ꝺcredēs ñ credēs. foꝛte. n. appuit opināti aliq̄ rō quā neſciuit ſolueř: ꝑꝑ quā rōnē fuit ꝺcredens opīonē verā ⁊ acqeuit opīoni fl̾e. nūq̄ʒ ğ opīo v̊a fit fl̾a niſi vl̾ fcā mutatōe ī re opīata vel ī re opināte. ¶ Notādū ēt ꝙ lʒ vtroq̄ʒ mō poſſit fl̾ificari opīo tā ꝑ mutationē factā in re opīata q̄ʒ ēt ⁊ ī opināte, potiſſime tn̄ fl̾ificať opīo qn̄ hēmus opīonē verā de re aliq̄: ⁊ illa res ē trāſcendēs. i. ē trāſiēs: ⁊ eſt trāſmutata: ⁊ tn̄ latet nos. vt ſi v̊e opinamur ſoꝛtē ſedere ⁊ lateat nos ꝙ ſurgat eo ſurgēte fl̾ificať opīo nr̄a. ¶ Nōnᵐ ēt viʒ rōnis ph̄i in h̄ ꝯſiſtere. ſ. ꝙ ſi ſenſus ⁊ opīo ſil̾ iūcta faciāt fantaſiā: cū ꝯtigat de eodē hr̄e ſenſuʒ fl̾m ⁊ opīonē verā: vt pʒ de q̄ʒtitate ſolis: oʒ ꝙ opīo ꝯfoꝛmet ſe ſenſui: q꞉ nūq̄ʒ. duo aliq̄ quoꝝ vnū ſit fl̾ʒ ⁊ aliud veꝝ veniūt ad ꝯſtitutōeʒ vniꝰ niſi vnū cōfoꝛmeť alteri. ꝯfoꝛmabiť ğ opīo v̊a ſenſui fl̾o. vl̾ ğ erit iſta ꝯfoꝛmitas: q꞉ opīo manēs v̊a fiet fl̾a: ⁊ tc̄ erit ſil̾ opīo v̊a ⁊ fl̾a: qꝺ eſt ipoſſ̾e. vel ſi dicať ꝙ opīo illa nō ſil̾ eſt v̊a ⁊ fl̾a: ſʒ falſificať cū res ſit ſalua: ⁊ nō ſit fcā mutatio in re opīata: nec ēt ſit fcā mutatio ī opināte: q꞉ ille nec ē oblitꝰ nec diſcreditꝰ: illa opīo nō erit fl̾a: ſʒ oʒ ꝙ ipa opīo ſit ſaluata in ſua v̊itate: ⁊ ꝙ nō falſificeť nec ꝯfoꝛmeť ſenſui fl̾o. ğ opīo vna cū ſenſu nō poterit ꝯſtituere fantaſiā: fantaſia ğ nō eſt opīo nec ſenſus nec aliqd ꝯpoſitū ex his. i. ex opīone ⁊ ſenſu.

Dubitaret foꝛte aliqs: q꞉ vr̄ ꝙ ph̄s arguat ex inſufficiēti. vult. n. ꝙ ſi fantaſia ē qd cōpoſitū ex opīone ⁊ ſenſu cū ꝯtigat de aliq̊ eē ſenſuʒ fl̾m ⁊ opīonē verā opoꝛtebit ꝺm ipm: ꝙ tūc opīo v̊a ꝯfoꝛmet ſe ſenſui fl̾o: ſʒ h̄ nō opʒ vt vr̄: q꞉ h̄ ꝯfoꝛmitas poterit alr̄ fieri. poterit. n. foꝛte ſenſus fl̾us ꝯfoꝛmari opīoni v̊e. ⁊ ſic cōſtituet fantaſia. ¶ Dōʒ ꝙ q̄litercūq̄ʒ fantaſia ꝯſtituať ex opīone ⁊ ſenſu: oʒ ꝙ vnū illoꝝ ꝯfoꝛmeť alteri. tripl̾r. n. pt ītelligi vt dicebať hꝯ ꝯſtitutio. p̊ ꝙ fātaſia ſit ſenſus eēntialiter ⁊ hēat opīonē ānexā: vt ꝙ ſit ſenſus cātꝰ ex opīone. 2º eꝯ ꝙ ſit opīo cāta ꝑ ſenſū: ⁊ q꞉ effectꝰ ē ꝯfoꝛmis cāe opoꝛtebit eē ꝯfoꝛmitatē īter illa. 3º mō h̄ pōt ītelligi vt dicebať ꝙ fantaſia ſit vtrūq̄ʒ eēntial̾r: ita ꝙ ſit ꝯpl̾o vtriuſq̄ʒ: ⁊ q꞉ fantaſia nō pōt ſil̾ eē v̊a ⁊ fl̾a: ſʒ ē tm̄ v̊a vel tm̄ fl̾a: opʒ ꝙ ꝯponētia ſint ꝯfoꝛmia fantaſie: vt ꝙ vel vtrūq̄ʒ ſit veꝝ vel vtrūq̄ʒ fl̾ʒ. ¶ Uiſo ꝙ oʒ eē ꝯfoꝛmitatē īter opīonē ⁊ ſenſū ſi ex eis ꝯponi ꝺbeat fātaſia: volumꝰ oñdere ꝙ opīo dʒ ꝯfoꝛmari ſenſui: ñ ſenſus opīoni qꝺ dupl̾r pʒ. p̊: q꞉ ꝯfoꝛmitas ſenſus ē ipoſſibilis. nūq̄ʒ. n. eē pōt ꝙ ſenſus ſit verꝰ circa q̄ʒtitatē ſol̾. nūq̄ʒ. n. eē poterit ꝙ ſol iudiceť a viſu tātus q̄ʒtus ē: ſʒ opīo pōt eē v̊a ⁊ fl̾a. iō magis dixit ph̄s ꝙ opīo debeat ꝯfoꝛmari ſenſui q̄ʒ eꝯ. ¶ Rurſus fantaſia eſt motꝰ factꝰ a ſenſu ⁊ motꝰ ille q ē fantaſia ē ſil̾is motui q ē factꝰ ī ſenſu: ⁊ q꞉ fantaſia aſſimilať motui fcō ī ſenſu. ſi opīo debeat eē de ꝯpōne fantaſie: oʒ ꝙ trahať ad modū ipius ſenſus. ⁊ ꝙ ꝯfoꝛmeť ſenſui cui ꝯfoꝛmať fantaᵃ.

Sed qm̄ accidit moto hoc moueri alterum ab hoc: fantaſia aūt videť motus eſſe: ⁊ nō ſine ſenſu fieri: ſʒ in his que ſentiunt ⁊ quoꝛum ſenſus: eſt aūt motuʒ fieri ab actu ſenſus. ¶ Et hūc ſimilem Com. .161.

neceſſe eē ſenſui: erit vtiq̄ʒ fantaſia ipa motꝰ ñ ſine ſenſu ꝯtigēs. Neq̄ʒ. n. ſentiētibꝰ ineſſe. Et multa eſt ꝺm ipm facere ⁊ pati hn̄s.

¶ Poſtq̄ʒ ph̄s oñdit ꝙ fantaſia ñ ē ſenſus nec ſcīa nec itellectꝰ nec opīo. in ꝑte iſta īqrit qd ē fantaſia: circa qꝺ duo faċ: q꞉ p̊ pōit q̄ʒdā deſcriptōeʒ vel q̄ʒdā diffōnē fātaſie. 2º māifeſtat mēbꝛa ī diffōne poſita ibi. (Et eē verā ⁊ fl̾am) ponit aūt talē diffōnē fantaſie: ꝙ fantaſia ē motꝰ factꝰ a ſenſu ꝺm actū q eſt ſil̾is illi quā hn̄s multa agit ⁊ patiť penes illā ſiue ꝺm illā. poſſemus ğ diuidere p̄mā ꝑtē vbi poniť deſcriptio fantaſie in tres partes ꝺm ꝙ tres particule ponunť in diffōne fantaſie. nam p̄mo oſtēdit ꝙ fantaſia eſt motus factus a ſenſu. ſcđo addit ꝙ eſt factꝰ a ſenſu ꝺʒ actū ⁊ ꝙ eſt ſil̾is illi motui. 3º ſubiūgit ꝙ multa agimꝰ ⁊ patimur ꝺm fantaſiā. dicit ğ: ſʒ qm̄ eſt. i. ꝯtingit moto h̄. i. moto ſenſu moueri alteꝝ ab h̄. i. moueri fātaſiā a ſen-

UVA. BHSC. IyR_077_1

ſu.fantaſia aũt vr̃ eẽ talis mot⁹ factus a ſenſu:⁊ nõ hꝫ fieri ſine ſenſu:ſꝫ hꝫ eẽ in his q̃ ſentiũt ⁊ eſt eoꝝ quoꝝ ẽ ſenſus.⁊ hꝫ q̃tũ ad ꝑticulã ꝑmã ꝙ fantaſia eſt mot⁹ factus a ſenſu:⁊ ſubdit.eſt aũt.i.ꝯtigit fieri motũ ab actu ſenſus ⁊ hũc motũ neceſſe eſt eẽ ſil'ez ſenſui.nã vt dcm̃ ẽ: fantaſia nõ ſolũ ẽ motus fact⁹ a ſenſu:ſꝫ eſt mot⁹ factus a ſenſu in actu ⁊ ẽ ſil'is illi motui:⁊ qꝛ ſic ẽ:fantaſia ipſa ẽ mot⁹ nõ cõtingẽs eẽ ſine ſenſu: nec ꝯtigit ieſſe nõ ſentiẽtib⁹: ⁊ addit ꝙ hñs fantaſiã ẽ.i.ꝯtigit multa facere ⁊ pati ſm ipaꝫ.

Dubitaret forte aliqs:qꝛ vr̃ fantaſia eſſe ideꝫ qd̃ ſenſus cõis.nã ſi fantaſia ẽ mot⁹ fact⁹ a ſenſu ſic ẽ ſenſus cõis:qm̃ ipſe vt vr̃ eſt hꝫ mot⁹: qꝛ motis ſenſib⁹ ꝑticularib⁹ mouet̃ ſenſus cõis. ¶ Ruſus ſic fantaſia ẽ ſil'is mot⁹ motui facto in ſenſu ſic ⁊ ſenſus cõis. ¶ Dõm ꝙ ſenſus cõis datus ẽ aĩalib⁹ ad hꝫ ꝙ fiat plenũ iudiciũ de ſenſibilib⁹ exteriorib⁹. ¶ Nã ꝑ ſenſus ꝑticulares hẽtur iudiciũ incõpletũ: ſed ꝑficit̃ hꝫ iudiciũ in ſenſu cõi.vñ themiſti⁹ vt patuit ſupi⁹ ſenſuꝫ cõem appellat primũ.i.ꝑncipalẽ viſum:⁊ ꝑmũ.i.ꝑncipalẽ auditũ. nã de ipo viſibili vel de ipſo audibili vel de alÿs ſenſibilib⁹ ꝓprÿs ꝑncipali⁹ ⁊ ꝑfecti⁹ fit iudiciũ in ſenſu cõi q̃ꝫ in ꝑticularib⁹ ſenſib⁹.vñ ⁊ idẽ Themi.ꝑticulares ſenſus appellat organa ⁊ nũcios:ſenſuꝫ v̾o cõem appellat regẽ ⁊ ꝑncipẽ:cuius eſt iudicare de his q̃ nũciant̃ a ꝑticularib⁹ ſenſib⁹: ſꝫ fantaſia data ẽ aĩali vt ad appꝛhẽſionẽ ei⁹ extimet̃ aliqd eſſe bonũ aut malũ nociuũ vel ꝓficuũ:⁊ qꝛ ſm hãc extimationẽ ſeqt̃ ꝙ in nobis fiãt paſſiões ⁊ mot⁹ animi:ſm q̃s opamur ⁊ agimus:ſeqt̃ ꝙ hñtes fantaſiã multa patiant̃ ⁊ agãtur ſm illã.igit̃ ſm hãc ꝑticulã poſitã in deſcriptõe fantaſie:qꝛ multa agimus ⁊ patimur ſm illã:differt fantaſia a ſenſu cõmuni.

Alterius forte dubitaret aliqs:vtruꝫ fantaſia moueat̃ a ſenſu facto ĩ actu. ¶ Dõm ꝙ ſolo h⁹ q̃ſiti aliq̊ mõ appere põt ex ꝑcedẽtib⁹.nã ſic duplex ẽ fantaſia.vna d̾terminata: alia ideterminata. ita dupl'r põt accipi ſenſus ĩ actu:vel q nũc ẽ in actu:vel q aliqñ fuit ĩ actu.fãtaſia ideterminata q̃ꝫ hñt aĩalia iperfecta fit a ſenſu q nũc ẽ ĩ actu: itaꝙ ſtatiꝫ cũ d̾ſinũt ſenſus ſentire ĩ actu deſinũt illa aĩalia fantaſiari in actu:ita ꝙ illa aĩalia nõ mouent̃ ꝑ fantaſiã niſi ad ꝑſentiã ſenſibilis:ſꝫ fantaſia deteriata fit a ſenſu ĩ actu:nõ q nũc ẽ in actu:ſꝫ q aliqñ fuit ĩ actu. ſufficit.n. ꝙ aliqñ viderimus albũ: ⁊ ꝙ aliqñ fuerit viſus actu imutatus ab illo ad hꝫ ꝙ nũc ꝑ fantaſiaꝫ appꝛhẽdamus albuꝫ: ĩmo plus nõ oꝫ ꝙ illud qd̃ ꝑ fantaſiã appꝛhẽdimus aliqñ fuerit ĩ ſenſu ꝑ ſe vt ſi vidi auꝝ ⁊ vidi mõtem:⁊ nũq̃ꝫ vidi mõtẽ aureũ:poſſum ꝑ fantaſia appꝛhẽdere montẽ aureũ. ſemꝑ g̊ fantaſia ẽ mot⁹ aliq̊ mõ fact⁹ a ſenſu ĩ actu q nũc ẽ vel q aliqñ fuit: ⁊ hꝫ vel qꝛ illud ſenſibile qd̃ fantaſiamur fuit ĩ ſenſu vel ſm ſe vel ſꝫ ſuas ꝑtes vel aliq̊ alio⁹.

Alterius forte dubitaret aliqs: vtꝝ ſm fantaſiã multa agãt ⁊ patiant̃ aĩalia q̃ hñt illã.⁊ vr̃ ꝙ nõ:qꝛ vt ſupra dicebat̃ in hoc d̾rt opio a fantaſia:qꝛ ſtatĩ cũ fit ĩ nobis opĩo alicui⁹ terribilis ꝯpatimur ⁊ mouemur ſꝫ appetitũ:qd̃ nõ ꝯtigit de fantaſia.opinio g̊ ẽ illud ſꝫ qd̃ multa agimus ⁊ patimur:nõ fantaſia. ¶ Dõm ꝙ opĩo in hñtib⁹ ĩtellectũ ⁊ extimatiua in alÿs aĩalib⁹ ſunt magis ĩmediatũ ꝑnm̃ mouẽdi deſideriũ ⁊ appetitũ q̃ꝫ fantaſia. nã ſi ſtat̃ in fantaſia ꝙ ſic appꝛehendamus ꝑ fantaſiaꝫ ꝙ illa nõ opinemur nec extimemus eſſe in re ex̃: ſꝫ hoc nõ terrebimur nec patiemur nec mouebimur ad agẽdũ:ſꝫ tũc ſil'r nos hẽbim⁹: ac ſi ĩ figura aliq̃ vl' ꝑ ſil'itudinẽ pictã ĩſpicerem⁹ terribilia illa: ſꝫ qꝛ facta appꝛehẽſiõe ꝑ fantaſiã:vtpl'm nõ ſiſtimus ibi:ſꝫ ꝑ eſtimatiuam iudicamus illud ſic eẽ actu in re ex̃ vel ſic eſſe poſ'e. ꝯtingit ſm hoc nos agere ⁊ pati ꝑ fantaſiã.igr̃ vt fantaſia ꝯpat̃ ad motũ fcm̃ in ſenſu nõ diſtinguimus iter ſenſum cõem ⁊ ꝑticularẽ:ſed totũ hꝫ quodãmõ accipimus ꝓ vno motu ⁊ dicimus ꝙ ab illo motu facto ſic ĩ ſenſu ſit in nob̃ fantaſia ſm queꝫ extimamus aliqd nociuũ vel ꝓficuuꝫ: ꝑꝑ qd̃ ſm eã multa agimus ⁊ patimur.

Alterius forte dubitaret aliqs qũo accipiunt̃ he ꝑticl'e poſite ĩ deſcriptõe fantaſie. ¶ Dicendũ ꝙ ſi motũ fcm̃ a ſenſu ĩ actu volumus accipe ꝑ ſenſuꝫ q tũc ẽ actu:d̾re poſſumus ꝙ ꝑma ꝑticula.vꝫ.ꝙ fantaſia ẽ mot⁹ factus a ſenſu q̃litercũq̃ꝫ:ſiue q nunc eſt actu:ſiue q aliqñ fuit reſpicit fantaſiã determiatã.2ª v̾o ꝑticula: ꝙ fantaſia ẽ mot⁹ factus a ſenſu in actu.i.a ſenſu q nũc eſt actu ſpãl'r reſpicit fantaſiã ideterminatã:qꝛ hꝫ fantaſia ſolũ fit a ſenſu cũ ẽ actu:⁊ ẽ mot⁹ ſil'is illi motui.3ª v̾o ꝑticula.vꝫ.ꝙ fantaſia ẽ ſm quã multa agimus ⁊ patimur reſpicit vtrãq̃ꝫ:qꝛ tã ſm fantaſiã determiatã q̃ꝫ ideterminataꝫ hꝫ eẽ ꝯtigit:vel poſſum⁹ d̾re ꝙ ꝑticule poſite ĩ dicta diffõne ſic accipiunt̃ ꝙ ſe ipas determinãt adĩuicẽ:qꝛ ꝑª determiat̃ ꝑ ſcdaꝫ.nã fantaſia ſic ẽ mot⁹ fact⁹ a ſenſu:ꝙ ille ſenſus dꝫ accipi ſm actũ vel q nũc ẽ vel q aliqñ fuit. 2ª ꝑticula determinat̃ ꝑ tertiã. naꝫ fantaſia ſic debet eſſe motus factus a ſenſu ſm actum ꝙ ſm eã animalia multa agant ⁊ patiantur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Et eſſe veram ⁊ falſam. Hoc aũt accidit propter hoc ꝙ ſenſus ꝓprioꝝ qdem eſt verus:aut q̃ꝫ pauciſſimum habens falſum.**

¶ Manifeſtat mẽbra poſita in diffõne. ¶ Ad c⁹ euidẽtiã ſciẽdũ ꝙ ꝑmũ mẽbrũ.vꝫ.moueri a ſenſu aliq̊ mõ ꝯtinet̃. in 2°. vꝫ.ĩ moueri a ſenſu ĩ actu: ĩmo accipiẽdo moueri a ſenſu ĩ actu large ꝓ moueri a ſenſu ĩ actu q nũc ẽ:vel a ſenſu ĩ actu q aliqñ fuit:idẽ ẽ moueri a ſenſu ĩ actu qd̃ moueri a ſenſu.nõ.n.eſt aliud hoc q̃ꝫ illud niſi ꝙ vnũ eſt expꝛſſiuuꝫ alteri⁹. ¶ Rurſus ꝙ addebat̃ in 2° mẽbro.vꝫ.ꝙ motus factus in fantaſia ẽ ſil'is motui facto in ſenſu nõ ꝓpe hoc mẽbꝝ ponit in nũeꝝ cũ alÿs.nã eo ipo ꝙ fantaſia eſt mot⁹ fact⁹ a ſenſu ⁊ cãtus a ſenſu: qꝛ in talib⁹ effectus eſt ſil'is cãe opꝫ hꝫ motũ eſſe ſil'em motui facto in ſenſu.tota g̊ deſcriptio fantaſie quodãmõ vr̃ ꝯtineri in duob⁹.vꝫ.ꝙ fantaſia eſt mot⁹ factus a ſenſu in actu ſm quẽ ꝯtigit mul ta agere ⁊ pati . duo g̊ facit:qꝛ ꝑmo oñdit ꝙ fãtaſia ẽ motus fact⁹ a ſenſu in actu. 2° declarat ꝙ ſm eã ꝯtingit multa agere ⁊ pati.ibi (Qm̃ aũt viſus) ad euidentiaꝫ aũt prime ꝑtis ſciendũ ꝙ omne illud qd̃ v̾ificat̃ ⁊ falſificat̃ ſm v̾itatẽ ⁊ falſitatẽ factã in ſenſu in actu:⁊ deficit ab hꝫ ſenſu ẽ mot⁹ cãtus a tali ſenſu.nã eſſe nõ põt ꝙ fantaſia v̾ificet̃ ⁊ falſificet̃ ſm v̾itatẽ ⁊ falſitatẽ factã in ſenſu in actu: niſi fantaſia ⁊ ſenſus ĩ actu ſint ꝯnexa. ita ꝙ vnũ cãet̃ ab alio:qꝛ ſi fantaſia ñ cãret̃ a ſenſu.nec eꝯ̊ a v̾itate ⁊ falſitate ĩ vno ñ oporteret ꝙ cãret̃ v̾itas ⁊ fl'itas ĩ alio. ¶ Rurſus.qꝛ fãtaſia ĩ iudicãdo v̾itatẽ ⁊ fl'itatẽ deficit a ſenſu:qꝛ effect⁹ deficit a cã ⁊ nõ eꝯ̊.fantaſia cãt̃ a ſenſu ⁊ ẽ mot⁹ factus a ſenſu ⁊ nõ eꝯ̊.poſſꝫ g̊ ſic formari rõ. oẽ illud qd̃ v̾ificat̃ ⁊ falſificat̃ ſm v̾itatẽ ⁊ falſitatẽ factã ĩ ſenſu in actu.⁊ d̾ficit a ſenſu ĩ actu ẽ mot⁹ fact⁹ a tali ſenſu.i.a ſenſu ĩ actu fantaſia eſt hꝫ.g̊ ⁊c̃.põt auteꝫ hꝫ rõ formari al'r ⁊ forte meli⁹. ¶ Ad c⁹ euidẽtiã ſciẽdũ ꝙ qcqd v̾ificat̃ ⁊ falſificat̃ ſꝫ v̾itatẽ ⁊ falſitatẽ ĩ ſenſu vel ẽ idẽ qd̃ ſenſus vel cãt̃ a ſenſu ⁊ ẽ mot⁹ fact⁹ ab ipo:ſꝫ fantaſia v̾ificat̃ ⁊ falſificat̃ ſꝫ v̾itatẽ ⁊ falſitatẽ ĩ ſenſu: ⁊ ñ ẽ idẽ qd̃ ſenſus:ſꝫ d̾rt a ſenſu.g̊ cãtur a ſenſu ⁊ ẽ mot⁹ fact⁹ ab ipo.in hac ãt rõne ſic ꝓcedit: qꝛ ꝑ̊ oñdit ꝙ fantaſia v̾ificat̃ ⁊ falſificat̃ ſm v̾itatẽ ⁊ falſitatẽ factã ĩ ſenſu ĩ actu.2° declarat ꝙ fãtaſia d̾rt a ſenſu ĩ actu.3° ꝯcludit ꝙ fãtaſia ẽ mot⁹ fact⁹ a tali ſenſu.vꝫ.a ſenſu ĩ actu.2ª ibi (Scdꝫ ſenſuꝫ ãt mot⁹) 3ª ibi (Siqdẽ igr̃ nihil aliđ) circa ꝑ⁹ tria fac̃ ſꝫ ꝙ tripl'r oñdit ꝙ fantaſia v̾ificat̃ ⁊ falſificat̃ ſm v̾itatẽ ⁊ falſitatẽ factã ĩ ſenſu ĩ actu.nã

fantaſia verificat et falſificat [illegible] in ſenſu in actu

UVA. BHSC. IyR_077_1

p̄mo oñdit hoc ex parte ſenſibiliũ ꝓprioꝝ.2° ex parte ſenſibiliũ ꝑ accñs.3° ex parte ſenſibiliũ cõium.2ª ibi(Secũdo aũt)3ª ibi.(Tertio aũt.)dicit ğ ꝙ ꝯtingit ⁊ eẽ verã ⁊ falſam ſup.fantaſiã:hoc aũt accidit ꝑꝑ h̓ ꝙ ſenſus reſpcũ ꝓprioꝝ vtplurimuꝫ gdẽ eſt ſenſus verus aut ꝙ̃ pauciſſimum hñs falſuꝫ. ⁊ tunc ſuppleat̃ rõ:qꝛ plurimũ ẽ verꝰ:ꝙ̃ pauciſſimum aũt.i .raro eſt falſus: ſic ⁊ fantaſia reſpectu taliũ ſenſibiliũ vtplurimũ eſt v̓a.aliqñ tñ ẽ falſa ex parte igit̃ ſenſibiliũ ꝓprioꝝ pꝫ fantaſiã eẽ veram ⁊ falſam ſm veritatẽ ⁊ falſitatẽ factam in ſenſu.

Dubitaret forte aliqs:qꝛ qḋ hic dr̃ videt̃ eſſe ꝯtrariũ ei qḋ ſupius diceba tur:inuebat̃.n. ſupra ꝙ ſenſus reſpcũ ꝓprioꝝ ſemꝑ ſunt veri. hic aũt dr̃ ꝙ ꝯtingit eos eẽ falſos. lꝫ pauciſſime ⁊ raro.¶ Dõm ꝙ ſi ꝯcurrant ibi oĩa debite vt ꝙ organũ ſenſus ſit debite cõditionatũ ⁊ obm ſit ĩ debita diſtantia:medium aũt ſit debite diſpoſitũ:his oĩbus ſic cõcurrẽtibus ſenſus reſpcũ ꝓprioꝝ ſemꝑ eſt verus:tñ ſi organũ ſit male cõditionatũ:vtputa qꝛ oculus nõ eſt in bona habitudine:vel ſi obm nõ ẽ in debita diſtantia:vtputa qꝛ eſt nimis remotũ:⁊ ſi mediũ nõ eſt bñ diſpoſitũ: vtputa qꝛ aer nõ ẽ bñ illuminatus: his ſic ꝯcurrẽtibus poterit accidere falſitas in viſu ẽt circa ſenſibilia ꝓpria vt poterit apparere ꝙ vnus color ſit alius vt ꝙ rubeus ſit niger. ſepe.n.exꝑti ſumus ꝙ a remotis ⁊ in tenebris nobis rubeus color niger apparuit:ſic ẽt ſi oculus nõ fuiſſet bñ diſpoſitus hoc ideꝫ potuiſſet ꝯtingere.nã lingua male diſpoſita ⁊ infecta per colerã ei vnus ſapor apparet alius. ea.n.ſic exiſtẽte qcqd guſtat videt̃ amaꝝ.ſicut.n.dicimus ꝙ natura ſemꝑ ſortitur effectuꝫ ſuũ:qꝛ natura ẽ ſpẽs eoꝝ q̃ ſunt:vt dr̃ in libro rheto.⁊ tñ ſi fiat corruptio in aliquo p̓ncipio naturali fiũt monſtra:⁊ natura nõ ſortit̃ effectũ:ſic reſpcũ ꝓprioꝝ ſenſus ſemꝑ ẽ verus:⁊ tamẽ ſi fiat corruptio vel indiſpõ vel indebite ſe hẽat aliqḋ eoꝝ q̃ reqrunt̃ ad ſenſum vt ꝙ nõ debite ſe hẽat organũ aut mediũ aut ẽt obm põt falſitas in ſenſu accidere.¶ Deinde cũ dicit.

¶ Secundo aũt accidere hoc: ⁊ hoc iam contingit mẽtiri. Quod qdẽ.n. album nõ mẽtitur. Si aũt hoc album: aut aliud mẽtit̃.

¶ Ait ꝙ v̓ificat̃ ⁊ falſificat̃ fantaſia ſm v̓itatẽ ⁊ falſitatẽ factã in ſenſu:⁊ hoc ex parte ſenſibiliuꝫ ꝑ accñs dicẽs: ꝙ ſcḋo aũt accidere hoc.i.falſitas in fanta.ſm falſitatẽ ĩ ſenſu ⁊ ꝯtingit iam mẽtiri hoc.i.ꝑ fanta.ſm ꝙ mẽtit̃ ſenſus: qꝛ qḋ quidẽ ẽ albũ.i.circa ſenſibile ꝓpriuꝫ nõ mẽtit̃ ſenſu niſi vt dcm̃ ẽ ſi aũt ſit albũ hoc vt filiꝰ cleonis aut aliꝰ vt diary filiꝰ mẽtit̃ ſup.ſenſus ⁊ ẽt fanta.¶ Deide cũ dic̃.

¶ Tertio aũt cõium ⁊ conſequẽtiũ accidentia: quibus ĩſunt ꝓpria. Dico aũt vt motus ⁊ magnitudo accidũt ſenſibilibus: circa que eſt maxime iam decipi.

¶ Oñdit ꝙ ꝯtigit mẽtiri circa fantaſiã ſic̃ circa ſenſuꝫ ex ꝑte ſenſibiliũ cõium dicẽs.3° aũt reſpcũ cõium ⁊ ꝯñtium qbus cõibus inſunt accñtia ꝓpria.dico aũt vt motꝰ ⁊ magnitudo qua accidit ſenſibilibus corporibꝰ ſup.ſunt ea circa q̃ maxime ꝯtingit decipi tam ſenſuꝫ in actu ꝙ̃ ẽt fantaſiã.ğ nõ ſolũ ex ꝑte ſenſibiliũ ꝓprioꝝ ⁊ ſenſibiliũ ꝑ accñs: ſꝫ ẽt ex parte ſenſibiliũ cõiuꝫ in qbus fundant̃ ſenſibilia ꝓpria pꝫ veꝝ eẽ ꝙ verificet̃ ⁊ falſificet̃ fantaſia ſm v̓itatẽ ⁊ falſitatẽ ſenſus in actu.¶ Deide cũ dicit.

¶ Secũduꝫ ſenſuꝫ. Motus aũt ab actu factus differt a ſenſu q ab his tribus ſenſibus. Et primus quidẽ preſentis ſenſus verus: alij autem preſentis ⁊ abſentis erunt vtiq̃ falſi ⁊ maxime cum procul ſit ſenſibile.

¶ Oſtẽdit ꝙ fantaſia differt a ſenſu in actu.dicẽs ꝙ motꝰ aũt factus ſm ſenſum ab actu.i. fantaſia q̃ ẽ motus factꝰ a ſenſu in actu differt a ſenſu q ẽ ab his tribꝰ ſenſibꝰ.i.q ẽ di.vꝫ.tã ſm ſenſibilia ꝓpria ꝙ̃ ſm ſenſibilia cõia: ⁊ ꝙ̃ ſm ſenſibilia ꝑ accñs dr̃t fantaſia a ſenſu: qꝛ in oĩbꝰ his plus falſificat̃ fantaſia ꝙ̃ ſenſus. ⁊ ſubdit ꝙ p̄mus qdem ſenſus q ẽ reſpcũ ſenſibiliũ ꝓprioꝝ pñtibꝰ ſenſibilibꝰ ſemꝑ ẽ verus:alij aũt ſenſus q ſunt reſpcũ ſenſibilium ꝑ accñs ⁊ cõiuꝫ tã reſpcũ ſenſibiliũ pñtis ꝙ̃ ẽt ⁊ abſentis erũt vtiq̃ falſi: ⁊ maxĩe ꝯtĩgit talis falſitas cũ ꝓcul ſit ſenſibile.tũc ğ eſt ſuplẽda rõ ꝙ qꝛ pñtia ⁊ ꝓpinqtas obi facit ad v̓itatẽ: abſentia ⁊ longinqtas facit ad falſitatẽ:fantaſia differt a ſenſu:qꝛ ẽ plus f̓la ꝙ̃ ſenſus:cũ poſſit fãtaſiari obis abſentibus ⁊ longinqs.¶ Nõnᵐ ãt ꝙ tũ qꝛ fantaſia cãtur a ſenſu:⁊ ẽ maior defectꝰ in effectu ꝙ̃ ĩ cã: tũ ẽt qꝛ fantaſia põt fantaſiari abſentibꝰ ſenſibilibꝰ ſꝫ quẽ modũ hꝫ eẽ maior falſitas ꝯueĩt maiorẽ falſitatẽ eſſe in fantaſia: q̃ in ſenſu.¶ Nõnᵐ ẽt ꝙ lꝫ poſſit eẽ falſitas circa ſenſibilia cõia.⁊ ꝑ accñs ſiue ſint pñtia ſiue abſentia:maior tñ falſitas cõtingit circa ea ſi ſint abſẽtia ꝙ̃ pñtia:ĩmo ẽt circa ipſa ſenſibilia ꝓp̓a põt maxĩe ꝯtingere error: qꝛ abſentibꝰ poſſumus imaginari albũ nigrũ.⁊ ecõuerſo.fantaſia ğ q̃ põt ſibi formare fantaſmata abſentibus ſenſibilibꝰ potiſſime põt ei ꝯtingere falſitas plus ꝙ̃ ſenſui: ẽt circa oĩa genera ſenſibilium. bene ergo dictum eſt ꝙ differt fantaſia a ſenſu ⁊ deficit ab ipſo.¶ Deinde cum dicit.

¶ Si quidẽ igit̃ nihil aliud hñt q̃ dicta ſunt niſi fantaſia: hoc aũt eſt qḋ dcm̃ eſt: fantaſia vtiq̃ erit motus a ſenſu ſcḋm actum factus.

¶ Concludit intẽtuꝫ.vꝫ.ꝙ fantaſia ẽ motus factus a ſenſu in actu dicẽs.ſiqdẽ igit̃ nihil aliud hñt q̃ dicta ſunt niſi fantaſia.hoc aũt eſt qḋ dcm̃ eſt.vꝫ. ꝙ fantaſia v̓ificet̃ ⁊ falſificet̃ ſm v̓itatẽ ⁊ falſitatem factaꝫ in ſenſu in actu:qꝛ ergo ſic eſt fantaſia vtiq̃ erit motus factus a ſenſu ſecundum actum.¶ Deinde cum dicit.

¶ Qm̃ aũt viſus maxime ſenſus eſt: ⁊ nomen a Com.
lumine accepit: qm̃ ſine lumĩe nõ ẽ videre. .162.

¶ Poſtquã oſtẽdit ꝙ fantaſia eſt motus factus a ſenſu ſecundũ actum declarat aliam particulã poſitam in diffinitiõe fantaſie.vꝫ.ꝙ ſm fantaſiaꝫ aĩalia multa agunt ⁊ patiunt̃:circa qḋ tria facit:qꝛ p̄mo oſtẽdit:quare ſicut nominata eſt fantaſia.2° manifeſtat qḋ dcm̃ eſt.3°.epilogat circa determĩata.2ª ibi(Et qm̃ ĩmanẽt)3ª ibi.(De fantaſia qdẽ.)dicit ğ p̄mo: qm̃ aũt viſus eſt maxime ſenſus.i.ſenſus p̓cipuus ⁊ ſpũalis:⁊ qꝛ ſup.ſic ẽ fantaſia nomẽ accepit a lumĩe:qm̃ ſine lumĩe nõ ẽ.i.nõ ꝯtingit videre.¶ Nõnᵐ ãt ꝙ apud grecos phos idẽ eſt qḋ lumẽ: ⁊ qꝛ in lumĩe oĩa appent a phos venit ⁊ deriuat̃ phanos:qḋ idẽ ẽ qḋ apparitio.fantaſia ğ q̃ dr̃ a phanos qḋ ẽ appere ſumit nomẽ a lumĩe:⁊ ſumẽdo nomẽ a lumĩe ſine q̃ ñ fit viſus ſumit ⁊ nomẽ a viſu q ẽ p̓cipuꝰ ⁊ ſpũalior iter ſenſus.Deide cũ dic̃.

¶ Et qm̃ ĩmanẽt ⁊ ſiľes ſunt ſenſibꝰ: multa ſm ipſos oꝑant̃ aĩalia. Alia qdẽ: qꝛ nõ habẽt intellectum: vt beſtie. Alia vero ex velamẽto intellectus aut paſſione: aut egritudĩe: aut ſomno: vt hoĩes. De fantaſia quidẽ igitur quid eſt: ⁊ propter quid ẽ dcm̃ ſit intantum.

¶ Declarat intentũ.vꝫ.ꝙ ſm fantaſiam animalia multa agunt ⁊ patiunt̃ dicens:⁊ qm̃ ĩmanent.i.exiſtunt ⁊ ꝑſeuerant motꝰ fantaſtici ⁊ illi motꝰ ſunt ſiľes ſenſibꝰ.i.motibꝰ factis in ſenſibꝰ:⁊ qꝛ ſic fantaſia ⁊ motꝰ fantaſtici ĩmanẽt

UVA. BHSC. IyR_077_1

.i.exiſtūt in aīalibus multa opant̄ aīalia ſm ipſos mot⁹: ſʒ alia gdē aīalia opant̄ ſm tales mot⁹ ſiue ſm fantaſiaʒ: qꝛ nō hn̄t itll'm vt beſtie: alia v̄o opant̄ ſm tales mot⁹ ſiue ſm fantaſiā vt hoīes. ꝛ h̄ ex velamēto.i.pp velamētū itll'us: qꝛ aliqñ velat̄ paſſiōe aut velat̄ egritudine aut ſomno. ℂ Nōnᵐ q̄ qñ ſupioꝛ v̄tus ē ī actu ſuo. tūc opamur ſm v̄tutē ſupioꝛē: ꝛ nō ſm īferioꝛē: q̄re ſi aīalia opant̄ ſm fantaſiā q̄ eſt v̄tus īferioꝛ: ꝛ nō ſm itll'uʒ q̄ eſt v̄t⁹ ſupioꝛ: hoc ē vel qꝛ nō hn̄t itll'um vt beſtie. vel ſi hn̄t ītellectum hn̄t ipm velatū: qd̄ tripl'r ꝯuēit: qꝛ vel velat̄ paſſiōe vt ira vel timoꝛe: qꝛ ꝯtigit aliquē adeo eē iratū vel adeo timētē vt q̄ſi nihil ītelligat: ſʒ oīa agat magis p fantaſiam q̄ȝ per itll'um. vel ſcd̄o hoc pōt ꝯtingere ex egritudīe vt foꝛte freneticus vel ēt ebꝛius: qꝛ tales magis agūt p fantaſiā q̄ȝ p itll'um: vel 3° hoc pōt ꝯtingere p ſomnū: qꝛ in ſōno ligat̄ rō ꝛ viget fantaſia. ℂ Ultio epilogat circa deteriata dicēs: de fantaſia gdē igit̄ gd ē ꝛ pp gd ē.i.q̄ ſit cā eius ꝛ qūo hʒ fieri: qꝛ fit ſm motū fcm̄ a ſenſu in tantū dcm̄ ſit.

Cōmē. pmi.

DE parte aūt aīe qua cognoſcit aīa ꝛ ſapit: ſiue ſepablī exiſtēte: ſiue nō ſeparabilī ſm magnitudineʒ: ſʒ ſm rōnē: conſideranduʒ quā habēt differētiā: ꝛ quomodo quidē ſit ipſum intelligere.

ℂ Poſtq̄ȝ phūs ſepauit ꝛ diſtīxit ītell'uʒ a ſenſu. in p̄te iſta vt dicebat̄ īcipit determīare de ip̄o ītll'u ſiue de ip̄a potētia ītellectia: circa qd̄ duo facit: qꝛ p̊ ꝯtinuat ſe ad dicēda. 2° exeq̄t̄ de ītēto ibi (Si g̊ ē ītelligere) dicit g̊. de p̄te aūt aīe q̄ cognoſcit ꝛ ſapit aīa ſiue ſepabili exn̄te ſiue nō ſepabili ſm magnitudinē.i. loco ꝛ ſubo: ſʒ ſm rōnē ꝯſiderādū eſt de hac p̄te aīe ītellectiua quā d̄riaʒ hʒ ad ipm ſenſuʒ ꝛ qūo gdē ſit ipʒ ītelligere qd̄ ē act⁹ ei⁹. ℂ Nōnᵐ āt q̄ p̄teʒ aīe q̄ aīa ſapit ꝛ cognoſcit appellat potētiā intellectiuā. p ſape āt ꝛ cognoſcere ſm Jo. gramaticū ītelligit ītelligere ſpeculaᵐ ꝛ pꝛacticuʒ: ita q̄ ſape refert̄ ad ſpeculabilia: cognoſcere ad agibilia: vel ſʒ quoſdā cog̊ſcere dʒ referri ad app̄hēſionē: ſape v̄o ad iudiciū. nā p potētiā ītellectiuam app̄hēdimus ꝛ iudicamus: ꝛ cognoſcere poſſumus p eā ꝛ ſpeculabilia ꝛ agibilia. ℂ Notandum etiam q̄ tria ppoīt de potētia ītellectiua. vnū eſt vtꝝ ſit ſepabilis ſm magnitudinē.i. ſm locū ꝛ ſm ſubm. ſicut poſuit plato dicens ītellectualē eē in cerebꝛo. ꝯcupiſcibilē in coꝛde. nutritiuā in epate. 2ᵘᵐ ē quā d̄riam hēat h̄ potētia ad alias. 3ᵐ ē q̄le ſit ſuū ītelligere.i. q̄lis ſit actus ei⁹: ſʒ de p̊mo nō vult cōſiderare: qꝛ cū intll'us nō ſit v̄tus oꝛganica: qꝛ nec coꝛp⁹ nec v̄tus in coꝛpoꝛe ſupuacuū videt̄ q̄rere vtruʒ ſit ſeparata ſubo ꝛ magnitudīe ab alijs: cū nec ſit magnitudo nec v̄t⁹ ī magnitudīe. de alijs aūt duob⁹ dicit ꝯſiderandū eē.

Dubitat aūt hic Joānes grāmaticus: qꝛ ſi potētie aīe ſunt partes ei⁹: vel oēs erūt coꝛruptibiles vel oēs īcoꝛruptibiles. nā cū tota eēntia aīe ſit īcoꝛruptibilis ꝛ maxīe aīe ītll'iue ſi potētie ei⁹ ſunt partes ipſi⁹ oēs erūt īcoꝛruptibiles. ℂ Cui⁹ ꝯ̄riū dicebat̄ ſupꝛa vbi oñdebat̄ q̄ ītll'us alteꝝ gen⁹ ē ꝛ ſepat̄ ab alijs ſic̄ ꝑpetuū a coꝛruptibili. ℂ Dōʒ g̊ ſm eūdē Joā. grāmaticū q̄ hec ps accipit̄ quodāmō equoce. nō ē.n. potētia ps aīe eēntialis vt arguebat rō. debem⁹.n. imagīari q̄ ſicut pies eſt pars eēntialis domus: qꝛ tota eēntia domus nō reſeruat̄ in pariete ꝛ ſicut materia ē ps eſſentialis cōpoſiti: qꝛ materia nō dicit totā eēntiā eius. ſic q̄libʒ potētia ē ps potētialis anime: qꝛ anima totū ſuum poſſe nō pōt p vnā potētiam exercere. nā qꝛ actōes ſenſibiles exercet aīa p ſenſum ꝛ ītelligibiles p intll'um diuidit̄ ipm poſſe ipſi⁹ p diuerſas potētias: ꝛ qꝛ in nulla potētia reſeruat̄ totuʒ poſſe q̄libʒ potētia d̄r pars potētialis ei⁹. ℂ Deide cū dicit.

ℂ Si igitur eſt ītelligere: ſicut ſentire: aut pati aliqd: vtiq̄ȝ erit ab intelligibili: vt aliqd huiuſmodi alteꝝ. Cō.2. ℂ Impaſſibilē ergo opʒ eē: ſuſceptiuum aūt ſpēi: ꝛ potētia huiuſmodi. ſed nō hoc. Et ſimil'r ſe hēre ſicut ſenſitiuum ad ſenſibilia: ſic intellectiuum ad intelligibilia. Cō.3.

ℂ Exequit̄ de intēto: circa qd̄ duo facit ſm q̄ duo dixit eē ꝯſideranda. nā p̊mo determīat de intll'u quā d̄riam hēat ad alias potētias ſenſitiuas. 2° oñdit quale ſit ipʒ ītelligere ꝛ qualis ſit actus ei⁹ ibi. (Indiuiſibiliū gdē igr̄) ℂ Ad euidētiā p̊me p̄tis ſciēdū q̄ ītll'us ſm phm̄ q̄drupl'r accipit̄. nā p̊mo accipit̄ p ītll'u potētiali q recipit ſpēs ītelligibiles. 2° accipit̄ p intll'u agēte in cuius v̄tute tales ſpēs recipiunt̄. 3° accipit̄ ītll'us p intll'u in actu. 4° v̄o accipit̄ p ītll'u paſſiuo. gd ſit ītll'us in actu ꝛ gd ītll'us paſſiu⁹ īfra dicet̄. q̄tuoꝛ g̊ facit: qꝛ p̊mo determinat de ītll'u potētiali p ꝯpatione ad ſenſum oñdēs quā d̄riam hʒ ad ipm. 2° determinat de ītellectu agēte. 3° de ītll'u in actu. ꝛ 4° de ītellectu paſſiuo. 2ª ibi (Quoniā aūt ſicut in omni natura) 3ª ibi (Idē aūt eſt ſm actū.) 4ª ibi (Paſſiuus v̄o ītll'us) circa p̊muʒ tria facit: qꝛ p̊mo determīat de intll'u potētiali p ꝯpatione ad ſenſum. 2° determīat de obo ei⁹. 3° mouet dubitatōes quaſdā circa p̄tacta. 2ª ibi. (Qm̄ aūt aliud ē magnitudo.) 3ª ibi (Dubitabit āt) in determinādo aūt de ītellectu p ꝯparationē ad ſenſuʒ ꝛ oſtēdēdo qūo differt ab ip̄o duo facit: qꝛ p̊mo aſſignat ꝯueniētiā īter ītll'um ꝛ ſenſum. 2° dat d̄riaʒ īter illa. ibi (Uñ neq̄ȝ miſceri) circa primū duo facit ſm q̄ duo tradit de intll'u in gb⁹ ꝯuenit cū ſenſu. ibi (Neče itaq̄ȝ ē aūt) p̊ª ꝯueniētia q̄ ſic̄ ſentire ñ ē ꝑꝑe pati: ſʒ ē aliqd ſil'e paſſioni: ꝛ ſic̄ ſenſus nō ē actu ſpēs ſenſibiles: ſʒ ē in potētia ad eas: ꝛ ē ſuſceptiu⁹ eaꝝ: ſic ꝛ intellect⁹ ſe hʒ reſpcū ſpērū ītelligibiliū. ait g̊. ſi igit̄ ē ītelligere ſic̄ ſentire: aut ipm intelligere erit vtiq̄ȝ aliqd pati ab intelligibili: aut ē gd īpaſſibile: ꝛ ē alteꝝ aliqd hꝫ ſil'e paſſioni. vult.n. phūs p h̄ q̄ ſic̄ ſentire nō ē ꝑꝑie pati: ſʒ ē hꝫ aliqd.i. ē aliqd ſimile paſſiōi: ſic ꝛ ītll'ere ſe hēat: ꝛ qꝛ quodāmō ē ſil'e de ītll'ere ꝛ de ſentire: iō cōcludit de ip̄o ītll'u q̄ opʒ eē ſuſceptiuum ſpēi intelligibilis: ꝛ q̄ ē potētia hꝫ ſpēs: ſʒ nō ē hoc actu.i. q̄ȝtū ē de ſe nō ē actu tales ſpēs: niſi eas recipiat aliūde. ꝛ qꝛ ſic eſt: ſil'r ſe oʒ hr̄e ſic̄ ſenſitiuū ad ſenſibilia ſic ītellectiuū ad ītll'ibilia. ℂ Deide cū dic̄.

ℂ Neceſſe ē itaq̄ȝ: qm̄ oīa intelligit imixtuʒ eē: ſicut dicit Anaxagoꝛas vt imper: hoc aūt ē vt cognōſcat. ītus.n. apparēs: pꝛohibebit extraneum: ꝛ obſtruet. Cō.4. ℂ Quare neq̄ȝ ipſius ē eſſe naturā: neq̄ȝ vnā: ſʒ aut q̄ poſſibilis ſit vocat⁹ vtiq̄ȝ aīe intellectus. Dico aūt intellectuʒ: quo opinat̄: ꝛ intelligit aīa. Et hoc nihil aliud eſt actu eoꝝ que ſunt ante intelligere. Cō.5.

ℂ Ponit aliā ꝯueniētiā īter ſenſuʒ ꝛ ītll'um: qꝛ ſic̄ ſenſum opʒ eē denudatū a ſpēb⁹ ſenſibilib⁹ vt cognoſcat illas: ſic opʒ ītell'm eē ſimplicē īmixtū ꝛ īmaterialē: ꝛ eſſe denudatū ab oīb⁹ foꝛmis materialib⁹: vt poſſit oēs foꝛmas materiales cognoſcere. iō ait qm̄ ītll'us ītelligit oīa.i. pōt intll'ere oēs foꝛmas materiales: neče itaq̄ȝ ipʒ eē īmixtū.i. īmaterialē ſic̄ dixit anaxa. ſʒ anaxa. poſuit ipʒ īmālē vt imperet materialib⁹. h̄ aūt ē.i. iō ē īmaterialis vt cog̊ſcat materialia: qꝛ ſi eēt materialis deſpectū.i. foꝛma materialis exn̄s in ip̄o. appere.n. ꝓhibebit ext̄neū.i. ext̄neas foꝛmas ꝛ obſtruet ext̄neū: q̄re neq̄ȝ ipſi⁹ ītll'us eſt.i. ꝯtingit eſſe naturā materialē neq̄ȝ ei⁹ eſt eē vnā naturā aliq̄ȝ coꝛpoꝛalē determiatam: ſʒ vocatus ē vtiq̄ȝ aīe ītll'us: q̄ ē poſſibilis ad h̄.i. q̄

UVA. BHSC. IyR_077_1

poteſt recipere omnes tales formas ⁊ exponit ſe dicēs. di
co aūt ītellectū quo aīa opinatˀ ⁊ ītelligit q intellectus añ
ītelligere nihil eſt actu eoꝝ que ſunt ītelligibilia ab ipſo.
¶ Nōnᵐ aūt ꝙ pˀmus q viſus eſt loq de intellectu īmate
riali ⁊ īmixto dˀ fuiſſe Anaxago. ſꝫ ille ītellectus īmixtus
⁊ īmaterialis de quo loquebatˀ anaxagoras erat pˀma cau
ſa deꝰ ipe. poſuit. n. anaxa. quoddā mixtū chaos cōfuſum
tanꝙ cām mālē ⁊ poſuit ītellectū tanꝙ cām agenteꝫ ⁊ di
xit ꝙ ad īperiū illius intellectus fiebat gñatio reꝝ ex illo
chaos ꝯfuſo. vt ḡ illud chaos ꝯfuſū ⁊ illa mā plene ſuby/
ceretˀ impio ītellectus dixit ītellectū nō eē alicuius natu/
re mālis nec eē alicuiꝰ nature exiſtētiū in illo chaos cōfu/
ſo: ſꝫ poſuit ipm ſimplicē ⁊ īmaterialē. ſm ḡ Anaxa. ītelle/
ctus erat īmaterialis vt imparet: ſꝫ ītellectꝰ de quo loqˀ
hic phˀs nō eſt īmaterialis vt imperet mālibus: ſꝫ iō po/
nitˀ ſic eē vt cognoſcat mālia: nō vt mālibꝰ impet. ¶ No/
tandū ēt ꝙ de alio ītellectu loqˀ Anaxago. ꝙ phˀs: qꝛ ille
loquebatˀ de ītellectu diuino. hic aūt loqˀ de hūano: cuiꝰ
nō eſt impare mālibꝰ ⁊ nālibꝰ: qꝛ ſcīa nr̄a nō cāt res: ſꝫ cau
ſatˀ a rebus. ⁊ lꝫ ītellectꝰ diuinus hēat rebꝰ nālibus impa/
re: ītellectus tñ noſter nō ponitˀ īmālis vt impet his rebꝰ
mālibus: ſꝫ vt cognoſcat illas. ¶ Nōnᵐ ēt ꝙ vbi nos ha/
bemus deſpectuꝫ. apparere. n. phibebit extraneū hꝫ litte
ra ꝯmēti. ſi. n. in eo apparuit apparēs impediret alienaꝫ. ⁊
eſt ītentio phi p hec v̄ba ꝙ ſi in ipo ītellectu apperet aliq̄
forma materialis ipa forma mālis apparēs impediret ne
cognoſceret ⁊ ne recipet formas māles alias: ſicˀ ſi pupil/
la eēt alicuiꝰ coloris ⁊ color aliqs appareret in pupilla ille
color īpediret ne cognoſceret ⁊ ne recipet colores alios:
vñ ꝙ nos hēmus deſpectū vr̄ eſſe lr̄a corrupta. poſſumus
tñ exponere deſpectū p forma māli: qꝛ tales forme in ge/
nere formaꝝ ſunt deſpecte ⁊ īfime. igitˀ ītellectꝰ vt cogno/
ſcat oēs formas māles nullā formā mālem hꝫ: qꝛ ſi hēret
tūc dˀſpectū. i. illa mālis forma nō pmitteret ītellectū reci
pere alias māles formas. prohiberet. n. illa mālis forma
appere ītellectui formas exˀneas ⁊ obiecta exˀnea. ¶ No/
tandū aūt ꝙ aliqs ītellectꝰ eſt q eſt actꝰ purus in quo ſunt
oēs pfectōes actu vt ītellectus diuinus: aliqs v̄o ītellectꝰ
eſt q ē potentia pura ī gñe ītellectuū vt ītellectus huma/
nus. hic ḡ ītellectus anthonomaſice vocatus ē poſſibilis:
qꝛ ita ē in potētia ad oēs formas ītelligibiles ꝙ de ſe nul/
lam hꝫ actu. ne ḡ laboraret phˀs in equoco cū dixit ꝙ ītel/
lectus vocatus erat poſſibilis exponit ſe de quo ītellectu
ītelligit dicēs: dico aūt ītellectū quo oīa opinatˀ ⁊ ītelligit
q nihil ē actu eoꝝ q̄ ſunt ītelligibilia añꝙ ītelligat: ſꝫ ſolū
eſt in potētia ad omnes tales formas.

Dubitaret forte aliqs: vtꝝ opꝫ intellectū eſſe im/
mixtū ſi debeat impare. ⁊ vr̄ ꝙ nō: qꝛ
Anaxa. iō poſuit ītellectū eſſe impantē: qꝛ poſuit ītellectū
eē cām mouētē ⁊ agētē reſpcū illiꝰ chaos ꝯfuſi. videmus
aūt ꝙ vnū māle ⁊ vnū corpale hꝫ actiōem vlˀem ſup alia
corpalia vt celū hꝫ vlˀem īfluētiā ſup oīa alia corpa. itaꝙ
ad hoc ꝙ ītellectꝰ hēret vlˀem cauſalitateꝫ ⁊ vlˀe impium
ſup totū chaos cōfuſum vt vr̄ nō oportuit ipꝫ ponere im/
mālē. ¶ Dōm ꝙ aliud ē mouere motū ⁊ aliud ē mouere
īmobile. illud ḡ qḋ eſt mouēs vt impās ⁊ qḋ mouet vt de/
ſideratū ⁊ amatū ſꝫ ꝙ hꝰ mouet īmobile: cū ḡ omne cor/
porale ⁊ omne māle moueat motum ſi ītellectus debeat
mouere īmobile: opꝫ ꝙ ſit īmālis ⁊ īmixtus credibile eſt
aūt ſi aliquē bonū ītellectū habuit Anaxago. ꝙ hunc ha/
buit. vꝫ. ꝙ p impare ītelligebat mouere īmobiliter. ſm h
igitˀ plana ē v̄itas ppōnis. nā ītllˀus vt impet. i. vt moueat
impando ⁊ īmobilˀr opꝫ ꝙ ſit īmālis ⁊ īmixtus.

Ulterius forte dubitaret aliqs: dato ꝙ intllˀus diui
nus impet de quo loqbatˀ Anaxag. opꝫ ꝙ
ſit īmālis ⁊ īmixtus. vtꝝ ītllˀus humanus de quo loqˀ h
phˀs oꝫ ꝙ ſit īmālis vt cognoſcat. ⁊ vr̄ ꝙ nō: qꝛ lꝫ impans
mālibus debeat eē īmālis: tñ vt videtˀ cognoſcens mālia
nō opꝫ ꝙ ſit īmālis: qꝛ ſm cōmen. recipiēs eſt denudatuꝫ
a natura recepti nō a nā generis: ſed a natura ſpeciei. reci/
piēs. n. albuꝫ ſufficit ꝙ ſit denudatum a natura albi: ſꝫ nō
opꝫ ꝙ ſit denudatū a natura coloris. videmus eniꝫ ꝙ ta/
ctus recipit ītentōes formaꝝ tangibiliū: nec tamē ē oīno
denudatus a q̄litatibus tāgibilibus. ¶ In ꝯriū eſt phˀus
in lr̄a. ¶ Dōm ꝙ triplici via venari poſſumus ꝙ opꝫ ītel
lectū eē īmixtum ⁊ īmālē vt cognoſcat mālia. pˀma via ſu
mitˀ ex pte reꝝ cognitaꝝ. ſcḋa ex pte modi cognoſcēdi. 3ᵃ
ex pte rei cognoſcētis. nā ſemp mā hꝫ dˀterminare ⁊ parti/
re formas. ſi igr̄ ītllˀus eēt mālis ⁊ mixtus pp ſuaꝫ mālita
tem vel determinaretˀ ad aliqḋ genꝰ cognoſcibiliū: vlˀ ſal
tem pp illā materialē formā impediretˀ ne vlˀr cognoſce/
ret oēs formas materiales. vtrūꝙ. n. videmus in ſenſu ta
ctus. nā tactus ⁊ determinatˀ ⁊ impeditˀ: viſus aūt deter/
minatˀ: ſꝫ nō impeditˀ. nā tactus ē virtus materialis: qꝛ eſt
v̄tus organica: ⁊ ēt hꝫ actu aliquā qualitatē tāgibilem. vi/
ſus aūt lꝫ ſit virtus organica: attñ pupilla ē oīno abſcolor:
⁊ nō hꝫ actu aliquā qualitatē viſibilē. igitˀ viſus: qꝛ ē v̄tus
organica ⁊ materialis determinatˀ ad aliqḋ genꝰ ſenſibi/
liū: tñ qꝛ nullū hꝫ colorē actu nō impeditˀ qn poſſit oēs co
lores cognoſcere: tactus v̄o ēt determinatˀ: qꝛ nō pcipit oē
genꝰ ſenſibiliū: ſꝫ tm̄ qualitates tāgibiles: ⁊ ēt qꝛ hꝫ aliꝙ
qualitatē tangibilē actu: impedit ne poſſit oēs qualitates
tāgibiles pcipe. dicebatˀ. n. ſupra ꝙ tactus ſilˀr calˀm ⁊ ſilˀr
frigidū nō cognoſcit: intllˀus itaꝙ ſi eēt virtus materialis
⁊ haberet aliquā materialē formā determinaretˀ vel ipe/
diretˀ ne poſſet omnes formas materiales cognoſcere. ḡ
ex pte reꝝ cognitaꝝ: vt qꝛ ītellˀus pōt omnes formas ma
teriales cognoſcere opꝫ ꝙ nullā hēat. 2ᵃ via fortiꝰ arguēs
ſumitˀ ex pte modi cognoſcēdi. nā qlibꝫ expitˀ in ſemetipo
ꝙ cognoſcit dr̄iam vlˀis ⁊ pticularis. igitˀ vt pꝫ ex rōnibus
factis in caplˀo de ſenſu cōi opꝫ ꝙ ſit vna v̄tus in hoīe que
poſſit pcipe vtrāꝙ formā: vlˀem. ſ. ⁊ īdiuiduā: ⁊ hoc ē ītel/
lectus. p intllˀum. n. poſſumus cognoſcere rē vt ſignataꝫ ⁊
vt nō ſignatā: vt vlˀeꝫ ⁊ vt indiuiduā: ſꝫ hoc nō ē eodē mō
vt īfra patebit igitˀ ſi ītllˀus eēt virtus materialis: lꝫ forte
aliqs calūnioſe poſſꝫ euadere ꝙ nō determinaretˀ ad ali/
quod genus cognoſcibiliū: nō tñ eēt via ad euadendū qn
determinaretˀ ad aliquē modū cognoſcēdi. nā hoc poſito
ſemp ītllˀs cognoſceret modo ſignato: ⁊ nihil cognoſceret
niſi vt eēt pticulare ⁊ indiuiduū: qꝛ qcqd recipetˀ in eo re/
cipetˀ vt hic ⁊ nūc: ⁊ qꝛ omne agēs agit ſm exigētiam ſue
forme ſi intllˀus eēt forma materialis ſic oēs forme rece/
pte in eo eēnt ſignate ⁊ hērēt eſſe hic ⁊ nūc. ſic qcquid co/
gnoſceret ītllˀus cognoſceret vt hēret eſſe ſignatū ⁊ vt eē
hēret hic ⁊ nunc. igitˀ vt intellectus poſſit cognoſcere oēs
formas māles: ⁊ vt poſſit eas cognoſcere omni mō tā ſub
eē vlˀi ꝙ ſub eſſe pticulari: oꝫ ꝙ ſit īmixtꝰ ⁊ īmaterialis: ⁊
nō ꝯhatˀ p materiā aliquā. 3ᵃ via ſumitˀ ex pte cognoſcen/
tis ītellectus. nā ītllˀus eſt qd īcorruptibile: qꝛ vt ſepe ta/
ctum eſt: eſt alteꝝ genꝰ ⁊ ſepatˀ ab alys ſicut ppetuū a cor
ruptibili. eo. n. ipo ꝙ quilibꝫ expitˀ in ſe ꝙ p ītllˀum pōt co
gnoſcere rē vlˀem dꝫ arguere ipm eē īcorruptibilē. ſi eniꝫ
ex obˀo debemꝰ arguere de potētia: vlˀe qḋ ē obm ītllˀus: ⁊
qḋ p ſe ē qd īcorruptibile arguit ītllˀuꝫ īcorruptibilē eſſe.
ex hoc ipo igitˀ pꝫ ipm eē īmaterialē ⁊ īmixtū: qꝛ ſi eēt vir
tus organica eēt generabilis ⁊ corruptibilis: ꝙ ſi tñ aliqs
vellet pteruire ⁊ vellet dr̄e ꝙ ītellectus eſt incorruptibi/
lis: qꝛ hoc arguit obm eius: attñ ē virtus materialis pꝫ ꝙ
qcqd naturalˀr ē in re īcorruptibili oꝫ ꝙ illud ſit valde for
titer in eo impſſum: qꝛ qcqd ē naturalˀr in re īcorruptibili
eſt ibi mō īcorruptibili eſſe aūt mō īcorruptibili ē eſſe ibi
mō īdelebili ⁊ mō fortiter impſſo. nūc autē ita ē ꝙ forma

UVA. BHSC. IyR_077_1

fortiter impreſſa in aliq̄ virtute mãli ipedit iudiciū cuiuſlibȝ alieni: ꝛ nō ꝑmittit appere aliqd extraneū: vt ſi amaritudo ſit fortiter ipreſſa lingue impedit lingua ne poſſit pcipere aliū ſaporē: ſȝ qcqd guſtat ei videt amarū. ſic ſi intellectus eēt vtus mãlis ꝛ eēt vtus organica for⁹ ꝓpria fortiter ipſſa i illo orgão ipedirꝫ hꝫ organū ne pciperet alias formas illō. n. deſpectū. i. illa mãl for⁹ ꝓhiberꝫ appere exneū obȝ.

Cō. 6. **Ideo neq̃ miſceri rationabile eſt ipm corpori. Qualꝭ. n. aliqs vtiq̃ fiet: aut calidus aut frigidus: ſi organū aliquod erit ſicut ſenſitiuo: nūc aūt nullū eſt.**

¶ Poſtq̄ phs venatus eſt nãȝ itellectus ex ꝯuenietys q̄s hȝ cū ſenſu. In pte iſta: vt dicebat venat nãȝ ei⁹ ex diñtys q̄s hȝ ad ipm. poſſum⁹ aūt q̄ntū ad pñs ſpectat aſſignare qnq̃ dñas iter ſenſuȝ ꝛ itellm ſm ꝙ ſenſus ad qnq̃ cōparari pōt. nã pmo cōparari pōt ad ipm organū in quo fundat. ſcdo pōt cōparari ad ipaȝ aiaȝ. tertio pōt cōparari ad obm. q̄rto ad ſpēȝ. ꝛ qnto ad ſeipȝ. ſȝ ꝙ cōpat ad organū: differt ſenſus ab itellectu. q2 ſenſus ē vtus organica ꝛ nō itellect⁹. ſm vō ꝙ ꝯparat ad aiaȝ differt ab eo: q2 itellect⁹ vt i ſubo fundat in ipſa eſſētia aie: ſenſus aūt nō: ſȝ fundat in organo. tertio vt ꝯparat ad obȝ differt ab eo: q2 ſenſus corrūpit ab excelleti ſenſibili: nō aūt itellect⁹ ab excelleti intelligibili. q̄rto differt vt ꝯparat ad ſpēȝ: q2 ex ſpēb⁹ itelligibilib⁹ generat ſcia vl ali⁹ hitus in itellectu. ex ſpēb⁹ aūt ſenſibilib⁹ nō gnat talis hitus in ſenſu. qnto aūt differt vt ꝯparat ad ſeipm: q2 ſenſus: nō ē ꝓpe ad ſe ꝯuerſiu⁹ nec ꝓpe ſentit ſeipm: ſȝ h ꝓpe ꝯpetit itellectui. qnq̃ g̃ facit ſȝ ꝙ h qnq̃ declarat de itellectu. nã pmo oñdit ꝙ nō ē vtus organica. 2⁰ ꝙ fundat in eētia aie ſic in ſubto. 3⁰ pbat ꝙ nō corrūpit ab excelleti obo. q̄rto oñdit quō in itellectu aggenerat habit⁹. qnto declarat quō itellect⁹ ſeipm itelligit ꝛ cognoſcit. 2⁰ ibi. (Et bñ iã dicetes.) 3⁰ ibi. (Qm̄ aūt nō ſilis.) 4⁰ ibi. (Cū aūt ſic ſingula.) 5⁰ ibi. (Eſt igit ꝛ tūc) ꝯtinuet aūt ſic. dcm̄ ē itellꝫ eē vtutē imãlē. vñ q2 ſic ē: nȝ rōnabile ē ipȝ miſceri corpi. i. ipm fundari i organo ꝛ eē virtutē organicā: q2 h poſito fiet vtiq̃ aliqs q̄lis. i. aliq̄liter q̄lis. opoȝteret eni ipȝ hre aliquā qualitatē corporalē. eſſet. n. aut calidus aut fridus ſi aliqd organū eēt itellectui ſic eſt aliqd organum ſenſitiuo. i. ſenſui. nūc aūt nullū ē ſup. organū itellectui.

Dubitaret forte aliqs. vñ ſeqtur hec ꝯña. ꝙ ſi itellectus eēt vt⁹ organica ꝙ haberet aliquā q̄litatē ſenſibilē vt ꝙ eēt calꝭ aut fridus. ¶ Dōm ꝙ calm ſm hūidū ꝛ ſiccū ſunt q̄litates pme elroꝝ a qb⁹ non pōt oio denudari aliqd corp⁹ mixtū. ſi g̃ itellꝭ hret organū aliqd cōpale opoȝteret illō organū hre has q̄litates ſſibiles pmas: ꝛ mediantib⁹ iſtis recipe alias: q2 ſemp q̄litates alie recipiunt in ſubo mediātib⁹ q̄litatib⁹ pmis. ſic g̃ q2 corpus recipit colorē mediāte q̄ntitate vt mediāte ſupficie: ſeqtur ꝙ ipſe color ſit extēſus extēſiōe ſupficiei: ita ꝙ nō ſolū corpus ē qd extēſuȝ p quātitatē: ſȝ ēt ipſe color recept⁹ i corpe mediāte q̄ntitate: ꝙ ſit qd extēſuȝ: ſic ſi itellꝭ vt in ſubo fundaret i organo frido aut calo: q2 itellect⁹ fundaret in organo illo mediāte calitate vel friditate taq̄ mediātib⁹ q̄litatib⁹ pmis nō ſolū organū diceret eē calm aut fridū: ſȝ etiā ipſe intellectus eēt aliq̄liter talis: q2 eēt aliq̄liter calidus aut fridus aſſignat ēt ad h idē alia cōis rō: q2 nō eſt ſola potētia ſubm calitatis ꝛ friditatis ſȝ totū cōpoſituȝ. igit totū h. vȝ. organū cū itellectu eſſet ſubȝ caloris: qd eſſe nō poſſet niſi itellectus eēt aliquo mō calidus: ſȝ forte magis ecōuerſo deberemus dicere. vȝ. ꝙ organū cuȝ calore eſſet ſubm itellectus: eo ꝙ calm ſit de pmis q̄litatibus ſenſibilib⁹ nō de ſcdis: nec tñ pp h ipedit dcm̄ phi: ſȝ declaratur. q2 ſic ſi potētia itellectiua eēt in organo diceret organica: ſic ſi eēt in organo calꝺ opoȝteret ꝙ eēt aliq̄liter calꝺ: ſed

cū itellectus nō poſſit eē calꝭ nec hre aliquā taleȝ formā: q2 tūc illa forma ipediret ipm ne cognoſceret alias: vt g̃ itellectus oēs formas mãles cognoſcat: ꝛ vt nullā talē formā hēat: oȝ ipȝ eē ab oī orgão ſepatū. ¶ Deide cū dicit.

¶ Et bene iam dicentes ſunt animam eſſe locū ſpecierū: niſi ꝙ nō tota: ſȝ itellectiua: neq̃ actu: ſed potentia ſpecies.

¶ Oñdit ꝙ ipſe itellect⁹ fundat in eētia aie ſic i ſubo: qd nō cōpetit ſenſui. ideo ait ꝙ bñ iã dicētes ſūt antiq aiaȝ eē locū ſpecieꝝ niſi ꝙ nō tota: ſȝ itellectiua. aia. n. q̄tū ad partē ſenſitiuã nō eſt locus ſpecierū: q2 potētia ſenſitiua vt in ſubto nō fundat in eētia aie: ſȝ q2 itellectus in ipa eētia aie fundat. iō dr aiaȝ q̄tuȝ ad pteȝ itellectiuã locū eē ſpecierū. ꝛ ſubdit ꝙ hȝ ſpēs itelligibiles quarū dicit eē locus aia nō eſt locus earū in actu: ſȝ in potētia. q2 q̄tū ē de ſe nō hȝ illas ſpēs inatas: nec hȝ eas actu: ſȝ ē i po⁹ vt acqrat eas.

Dubitaret forte aliqs quō aia eſt loc⁹ ſpecierū nō tota ſȝ itellectiua tātuȝ. ¶ Dōm ꝙ cū aia ſit media iter formas ſimplr imãles vt iter itellectias: ꝛ formas ſimplr mãles: vt iter has formas ſēſibiles pticipat aliquid de ꝯditiōe vtroꝝq̃: ita ꝙ hȝ aliquas virtutes materiales ꝛ organicas vt potētias ſenſitiuas aliquas vero hȝ imãles: vt itellectiuas. virtutes g̃ mãles vt in ſubto fundat i organis vt viſus fundat i organo. ſ. i oculo. itellectus vō vt in ſubto fundat in ipſa eſſentia aie: ita ꝙ eodeȝ modo cōparat quodāmō aia ad itellectū ſic oculus cōparat ad ſenſuȝ viſus: q2 ſic oculus ē ſubm potētie viſiue: ſic nō organū aliqd: ſed ipſa aia eſt ſubm potentie itellectiue: q̄re ſicut oculus dicit eſſe receptiuus ſpecierū viſibiliū: q2 viſus fundat in oculo: ſic aia erit receptiua: ꝛ p ꝯñs erit locus ſpecierū itelligibiliuȝ: q2 itellectus fundat in aia. pȝ g̃ ꝙ aia eſt receptiua vel eſt loc⁹ ſpēꝝ: ſȝ nō tota. i. nō q̄tū ad q̄libȝ ſui pte vel nō q̄tum ad q̄libȝ ſui potētiaȝ: q2 nō quelibȝ pars potētialis aie ſiue nō quelibȝ potētia aie fundatur in aia tanq̄ in ſubto. nã ſenſus nō fundat in aia tāq̄ in ſubto: ſed in organo. itellectus vō nō fundat in organo: ſȝ in aia: ſemp g̃ aliqd organū erit locus ſpēꝝ ſſibiliū ſȝ ipſa aia erit locus ſpēꝝ itelligibiliū. differt g̃ itellectus a ſenſu: q2 itellectus vt in ſubo ꝓpo fundat in aia: ꝛ tñ ſſus ꝛ aia ē loc⁹ ſpēꝝ itelligibiliū nō aūt ſenſibiliū. Deiñ cū dic.

¶ Qm̄ aūt nō ſimilis ſit impaſſibilitas ſenſitiui ꝛ itellectiui manifeſtū eſt ex organis ꝛ ſenſu: ſenſus. n. nō poteſt ſentire ex valde ſenſibili: vt ſonū ex magnis ſonis: neq̃ ex fortibus odorib⁹ ꝛ colorib⁹: neq̃ videre neq̃ odorare. Sȝ itellꝭ cū itelligat aliqd valde intelligibile nō minus itelligit īfima: ſȝ ꝛ magis: ſenſitiuum quideȝ. n. nō ſine corpe ē. hic aūt a corpore ſepat⁹ ē. Cō. 7.

¶ Aſſignat dñaȝ iter itellm ꝛ ſenſuȝ q̄tū ad obȝ: q2 excellēs itelligibile nō corrūpit itellm: ſic excellēs ſenſibile corrūpit ſenſuȝ: iō ait. qm̄ aūt nō ſilis ſit poſſibilitas ſenſitiui ꝛ itellectiui. i. ſenſus ꝛ itellectus manifeſtū ē ex organis ꝛ ex ſenſu. nã nō ſolū organū ſenſus patit ab excelleti ſenſibili: ſȝ etiā ipſe ſenſus corrumpit ꝓpter excellēs ſenſibile: qd nō competit itellectui. iō ſubdit ꝙ ſenſus nō pōt ſentire ex valde ſenſibili. i. non pōt ſentire poſt valde ſenſibile vt ſēſus audit⁹ ex magnis ſonis. i. poſt magnos ſonos ſup. nō pōt audire: nec ēt ex fortibus odoribus ꝛ colorib⁹ ſup. imutatus odoratus ꝛ viſus neq̃ pōt odorare neq̃ videre: ſȝ itellectus cū itelligat aliqd valde itelligibile nō corrūpit ꝛ nō minorat in ſuo actu. imo vigorat. nã itellectus itelligēs excellēs itelligibile nō min⁹ itelligit itelligibilia īfima: ſȝ ꝛ magis. cā aūt q̄re hec eſt dña iter itellectū ꝛ ſen/

UVA. BHSC. IyR_077_1

ſum.ſ.ꝙ excellēs itelligibile nō corrūpit itell'z: ſꝫ excellēs ſenſibile corrūpit ſenſuz eſt:q₂ ſenſitiuū gdē nō ſine corpe eſt.i.nō eſt ſine organo:h aūt.vz.itell's ſepat⁹ eſt ab orgāo: ⁊ q₂ itell's nō ē v̄tus organica ſꝫ ſēſus.iō excellēs itelligibile ñ corrūpit itell'z:ſꝫ excellēs ſſibile corrūpit ſēſuz.

Dubitaret forte aliqs quō excellēs ſēſibile corrūpit ſēſuz.❡ Dōm ꝙ nō vr̄ difficile itelligere quō ſſibile ſic trāſmutet ſſuz vt poſt magnū ſenſibile nō poſſit ſēſus ꝑcipe ſēſibile pūū ſiue ſſibile ifimū:q₂ vt ꝓbāt ꝯpoſitores ſcie de aſpectib⁹ nō ſtati cū recedit ſēſibile a ſenſu recedit ipreſſio fcā in organo vt ſiqs itueat̄ ſolez nō ſtatiꝫ cū auertit oculū a ſole recedit lux ipreſſa a ſole in oculo:⁊ q₂ ꝑ aliq̄ꝫtulū tēpus remanet in oclo ipreſſio lucis facta a ſole ꝓp illā ipreſſionez diſgregātē viſuz nō pōt oculus videre paruū vel ifimū viſibile.ꝙ aūt remaneat ipreſſio fcā in oculo poſt receſſuz obti:pꝫ ſm Auicē.q₂ ſi hō moueat velociter digituz vr̄ vnus digitus plures digiti:⁊ ſiqs vertat velociter acū vr̄ acus facere circulū ⁊ vr̄ vna acus. multe acus qð ideo ꝯtingit ꝙ cū acus moueť a loco ſuo facit aliā impreſſionē in oculo:⁊ q₂ nō ſtatim remoueť ipreſſio p̄ma ꝓpter pluralitatē ipreſſionū vr̄ nobis videre multas acus q̄ꝫuis real'r ſit tm̄ acus vna.❡ Nō ē ḡ difficile intelligere cū ſēſus ſit v̄tus organica ⁊ remaneat i organo ſenſus ipreſſio fcā ab excellēti ſēſibili:q̄re poſt excellēs ſenſibile nō poſſumus ſentire ſēſibile paruū ⁊ ifimuz.ſꝫ q₂ itell's nō ē virtus organica poſtq̄ꝫ itellexit excellēs itelligibile non minus itelligit itelligibilia ifima:imo intelligit ea magis. ❡ Aduertēdū tñ ꝙ lꝫ hec videre nō ſit difficile tñ videre ⁊ cognoſcere quō excellēs ſenſibile nō ſolū ipediat cognitionē parui viſibilis:ſꝫ total'r tollat ſenſuz:vt quō ex aſpectu ſolis qs poſſet fieri total'r cecus:⁊ quō ex magno ſono qs poſſet fieri total'r ſurdus vr̄ valde difficile. nā hꝰ ſenſibilia nō videnť aliqd facere in corpa niſi rōne annexi vt ſi ſon⁹ ſcindit ligna hoc nō agit ſonus.q₂ ſonus:ſed rōne motus aeris in quo fundať.aer enī mot⁹ ſcindit ligna ⁊ nō ſonus:ꝓpter qð augeť q̄ōnis difficultas:q₂ cū ſenſibilia ſm ꝙ hꝰ nō videanť imutare niſi itētional'r.ex imutatiōe aūt itentionali nō videať fieri corruptio realis. vñ ē ꝙ ipſum organū ⁊ ipm corpus corrumpiť ⁊ patiť ab excellēti ſenſibili.nā ſenſus ſm ſe nec debilitať nec ꝓprie patiť.tota enī paſſio.⁊ tota debilitatio ſenſus eſt rōne corporis ⁊ rōne organi in quo fundať:ita ꝙ ſi ſenex haberet oculos pueri videret ſic puer.❡ Sciēduz ḡ ꝙ ſicut q̄litates tāgibiles vt cal'm ⁊ fridū imutāt itentional'r ⁊ real'r:ſꝫ vt imutāt real'r ſic corrumpūt corpora ⁊ ſic ꝓprie nō ſentiunť: imo talis imutatio eſt ipeditiua ſenſus.nā cōe eſt oī ſenſui ꝙ ſit ſuſceptiuus ſpērum ſine mā̄.calefit eniꝫ neruus ⁊ caro real'r: ſꝫ ꝓpter talē imutationē nō fit ſenſus:q₂ ſic calefiunt ⁊ lapides ⁊ imutātur.ḡ caro ⁊ neruus a calore itētional'r et ſꝫ hꝰ imutationē hꝫ fieri ſenſus. q̄litates ḡ tāgibiles planū ē ꝙ corrumpūt ſenſum ſi ſint excellētes:q₂ cū hoc ꝙ imutāt itentional'r imutāt etiā real'r:per quā imutationē corrumpunt corpora ⁊ organa:qbus corruptis tolliť ſenſus:vt cōbuſta carne ⁊ aduſto neruo tollitur tact⁹. alie v̄o q̄litates ſimpl'r ⁊ abſolute ⁊ quocunq̄ꝫ mō ſumpte nō imutāt real'r quecūq̄ꝫ corpora:tñ ſi tales q̄litates ſint valde excellētes ⁊ corpora ſint valde paſſibilia nō ſolū itētionalē:ſꝫ etiā aliquā imutationē realē poſſūt efficere in ipſa:vt q₂ aer ē valde paſſibilis ſi ſit odor valde fortis p̄ter imutationē itentionalez poterit aliquā imutationez realez in ipm facere. ideo dicebať ſupra ꝙ q₂ aer eſt qd ideterminatū:⁊ nō manet.i.q₂ eſt valde paſſibile fetet ab odore:ac ſi ſit aliqd patiens.colores ḡ valde fulgidi in pupilla:eo ꝙ ſit valde paſſibilis:q₂ eſt nāe aquee p̄ter imutationē itentionalē poterunt aliquā imutationē realez facere in ipſa:qua facta ꝓp paſſionez organi tolleť viſus:ſic ⁊ omne excellēs ſenſibile ꝓpter paſſionē quā pōt facere in organum pōt tollere ſenſuz.ſenſus ḡ nō patitur ꝓprie:q₂ ſm ꝙ hꝰ non imutať niſi itētional'r:que imutatio nō eſt ꝓprie paſſio: ſꝫ magis ſalus ⁊ receptio:ſed patitur ꝑ accñs ꝓpter paſſionē organi:qð organū ſicut ⁊ alia corpora pōt realiter immutari.itellectus v̄o ꝓprie nec patitur ꝑ ſe nec per accidēs:cū non ſit virtus organica.excellēs ḡ itelligibile nullo modo tollit nec ipedit itellectum:imo hꝫ ipm iuuare ⁊ vigorare.vtruz aūt ꝓpter paſſionē alterius:vt ꝓpter paſſionē fantaſie poſſit impediri operatio itellectus:in ſequētib⁹ apparebit. Ad pñs aūt ſcire ſufficiat ꝙ excellens ſenſibile poteſt impedire ⁊ corrumpere ſenſuz ꝓpter paſſionē quā poteſt facere in organo.excellens aūt itelligibile nō poteſt impedire nec corrumpere itellectū:q₂ intellectus eſt ab organo ſeparatus. ❡ Eſſet autez vlterius dubitāduz cū ſit intellectus imixtus impaſſibilis ⁊ ab organo ſeparatus:vtrū oporteat ipꝫ multiplicari ſm multiplicationē corporuꝫ vel ſit in oibus vnus:ſed q₂ de hoc ſpālē tractatū fecimus:⁊ hāc q̄ōnē diffuſe diſcuſſimus:ideo hic eam volumus ſilentio pertrāſire.❡ Deinde cum dicit.

❡ **Cū autem ſic ſingula fiant vt ſciens diciť: qui ſm actum: hoc autez confeſtim accidit: cū poſſit operari per ſeipſum.** Cō.8.

❡ Oſtēdit quō ex ſpēbus itelligibilibus generať habitus: qð nō accidit ex ſpēbus ſenſibilibus dicēs:ꝙ cū āt ſic itellectus fiat ſingula.i.poſtq̄ꝫ receperit ſpēm ſingulorꝫ diciť itellectus vt ſciēs:q₂ aggenerabiť in eo habitus ſcie qui itellectus vt ſciēs ⁊ vt habens habitū diciť eſſe ſm actuz. hoc aūt accidit cū confeſtim poſſit oꝑari per ſeipꝫ.❡ Notandum aūt ꝙ ſicut pupilla eſt quodāmō oīs color: q₂ pōt recipere ſpēs oīum colorū:ſic aīa per itellectuz eſt quodāmodo oīa itelligibilia:q₂ pōt recipere ſpēs oīum intelligibilium.aīa ḡ ante talem receptionem eſt in potētia ad oīa itelligibilia:ſed quando actu recipit ſpecies ſingulorꝫ ſiue aliquorꝫ itelligibiliuꝫ fit quodāmō illa itelligibilia. exponendum eſt ḡ cū itellectus ſic fiat ſingula.i. poſtq̄ꝫ actu receperit ſpecies ſingulorꝫ.❡ Notādū ēt ꝙ duplex eſt act⁹. p̄mus ⁊ ſecūdus.actus p̄mus pōt dici ipſe habitus vt ipſa ſcīa.actus ſecūdus diciť ipm agere vt ipm ꝯſiderare.intellectus ḡ cū fiat ſingula.i.poſtq̄ꝫ receperit ſpēs ſingulorum pertinētiuꝫ ad aliqð genus ſcie:dicitur eſſe ſm actuꝫ: q₂ iā acquiſiuit habitū ſcie ⁊ eſt in actu p̄mo: vel dicitur eſſe ſm actuꝫ:q₂ iaꝫ actu eſt iformatus ſpeciebus.ex quo apparet drīa iter itellectū ⁊ ſenſuꝫ:q₂ ex ſpēbus itelligibilibus agenerať habitus.⁊ ꝑ hꝰ ſpecies cōſtituiť itellectus in actu qui eſt habitus ⁊ dr̄ ſciēs:ſꝫ ꝑ ſpēs ſenſibiles in hꝰ habitu nō cōſtituiť ſenſus.❡ Notādū etiā ꝙ habitus eſt quo qs pōt facil'r oꝑari vel quo quis pōt operari cuꝫ vult:ideo de itellectu iaꝫ ꝯſtituto in habitu ait pħs.ꝙ h aūt accidit.vꝫ. ꝙ intellectus ſit conſtitutus in actu qui eſt habitus ⁊ dicatur ſciens cū confeſtim poſſit operari ꝑ ſeipm.i. poſſit oꝑari ⁊ ꝯſiderare ꝑ ipm habitū cū velit. ❡ Deide cū dicit.

❡ **Eſt qdem igitur ⁊ tunc potētia quodāmodo non tamē ſimiliter: ⁊ ante adiſcere: aut iuenire ⁊ ipſe autez ſeipſuꝫ tunc poteſt itelligere.**

❡ Oſtēdit quomodo intellectus eſt in potentia poſtquam habuit habitū:⁊ quō pōt ſeipm cognoſcere dicens. eſt ḡ ⁊ tūc.i.poſtq̄ꝫ habuit habitū potētia quodāmodo: nō tñ ſil'r ⁊ ante adiſcere aut iuenire:q₂ nō eſt itellectus ſil'r in potētia anteq̄ꝫ habeat habitū ⁊ poſtq̄ꝫ habuit.⁊ ſubdit ꝙ ipſe itellectus tūc.i.poſtq̄ꝫ itellexerit alia pōt itelligere ⁊ ſeipꝫ. ⁊ iſta ē q̄nta differētia quā hꝫ cū ſenſu:q₂ ſenſus nō ꝓprie ſentit ſe ſentiēdo alia:ſic itell's itelligit ſe ⁊ itelligēdo alia.❡ Notādū autē

UVA. BHSC. IyR_077_1

ꝙ omne qꝺ quis nouit aut diſcẽs aut iueniens nouit. habi‑ tũ ḡ ſcie quã habemus: vel habemus ipꝫ adiſcẽdo ab alio vel iueniendo ꝑ nos ipſos. poſtq̄ ḡ habuimus habituꝫ ali‑ cuius ſcie: qꝛ nõ oꝫ ꝙ ſemꝑ ꝯſideremus ꝫꝫ illũ habitũ ha‑ bentes talẽ habitũ adhuc ſumus in potẽtia ad cõſiderare: ſꝫ nõ ſumus ſic in potẽtia ad ꝯſiderare ſicut eramus ante adiſcere: vel ante inuenire. i. ſic̃ eramus anteq̄ haberem⁹ hꝰ habitum per inuentionem vel per doctrinaꝫ: qꝛ haben tes habitum poſſumus exire in opus facil̓r: ⁊ poſſumus cõ ſiderare cũ volumus qꝺ nõ poſſumus ſi hitu careamus.

Q Voniã aũt aliud ẽ magnitudo: ⁊ ma‑ gnitudis eẽ. ⁊ aq̄ ⁊ aq̄ eẽ. ⁊ ſic in mul tis alijs: nõ ãt in oibus. In q̄buſdã. n. idem eſt eſſe carnis: aut carnem eſſe.

¶ Aut ergo alio: aut al̓r habente diſcernit.

¶ Poſtq̄ ph̄s determinauit de itellectu ꝑ cõparationẽ ad ſenſuꝫ. In ꝑte iſta determiat de obõ itellectus oſtendens qꝺ qd eſt eẽ ꝓpriuꝫ obm itellectus: qꝛ ipſa q̄ditas directe ⁊ modo extẽſo ab itellectu cognoſcit̄. nã itellectus cũ ſit ex‑ tenſus cognoſcit carnis eẽ. i. q̄ditatẽ carnis. ipſaꝫ aũt carnẽ ipm idiuiduũ carnis cognoſcit ꝑreflexionẽ conuertẽdo ſe ad fantaſmata: iõ duo facit. qꝛ pmo ꝓponit qꝺ itẽdit. ſcꝺo declarat ꝓpoſitũ ibi. (Caro. n. nõ ſine mã.) dicit ꝙ qm̄ aũt aliꝺ eſt magnitudo ⁊ magnitudinis eẽ: ⁊ aq̄ ⁊ aq̄ eẽ. ⁊ ſic in multis alijs: qꝛ in oibus hñtibus ſpẽm in mã differt res et rei eẽ. i. differt res ⁊ ſua q̄ditas. ſꝫ h̄ nõ eſt in oibus: qꝛ in q̄‑ buſdã. n. eſt idẽ vt idẽ dicimus eẽ carnẽ ⁊ carnis eẽ. caro. n. .i. viuũ ẽ idẽ cũ viui eẽ. i. eſt idẽ cũ ſua q̄ditate: qm̄ ḡ ſic ẽ ꝙ in multis differt res ⁊ ſua q̄ditas: in his in q̄bus differt aut alio ḡ. i. alia v̓tute: aut eadeꝫ v̓tute al̓r ſe hñte diſcernit aĩa rẽ ⁊ q̄ditatẽ ei⁹. ¶ Notãdũ ꝙ in oibus hñtibus ſpẽꝫ ĩ mã differt res ⁊ ſua q̄ditas. cũ ḡ taꝫ mathematica q̄ nãlia cir‑ cũcernãt mãm: q̄uis h̄ ſit al̓r ⁊ al̓r: qꝛ mathematica circũ‑ cernũt mãm itelligibilẽ. nãlia v̓o mãm ſenſibilẽ: taꝫ in na‑ turalibus q̄ in mathematicis differt res a rei eſſe. i. differt res a ſua q̄ditate. cũ ḡ aq̄ ſit qd nãle: magnitudo v̓o qd ma thematicũ: differt aq̄ ⁊ aq̄ eſſe: qꝛ res nãles differunt a ſua q̄ditate: ⁊ differt magnitudo a magnitudinis eẽ: qꝛ in ma‑ thematicis ẽt differt res ⁊ q̄ditas. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ magni tudis eẽ ⁊ aq̄ eẽ ⁊ v̓l̓r omnis q̄ditas accipitur ꝓ nã rei ꝓut cõſiderat̄ ſub eẽ nõ ſignato. magnitudo v̓o ⁊ aq̄ nominãt ipſas res ꝓut hñt eẽ actuale in reruꝫ nã. aliud ẽ ḡ aq̄ ⁊ aq̄ eſſe: qꝛ aliꝺ ẽ cõſiderare nãm ⁊ q̄ditatẽ aque ꝓut ꝯſiderat̄ ſub eẽ nõ ſignato: ⁊ aliud ẽ ipa aq̄ ꝓut hꝫ eẽ actuale ⁊ ſigna tuꝫ. in oibus ḡ nãlibus ⁊ mathematicis differt res ⁊ rei eẽ .i. differt idiuiduũ ⁊ q̄ditas. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ qꝛ in reb⁹ ma terialibus differt idiuiduũ ⁊ q̄ditas. iõ alia virtute cogno‑ ſcit̄ res. i. idiuiduũ ⁊ alia cognoſcit̄ rei eẽ. i. q̄ditas. nã ꝑ ſen ſuꝫ cognoſcimus idiuiduũ: ſꝫ ꝑ itell̓m cognoſcimus quidi‑ tatẽ: vel ſi per eandẽ virtutẽ vt ſi ꝑ eundẽ itell̓m cognoſci‑ mus idiuiduũ ⁊ q̄ditatem h̄ erit al̓r ⁊ al̓r ſe hñtem. nã per itell̓m aſpectu recto ⁊ extẽſo cognoſcit̄ q̄ditas: ſꝫ per refle‑ xionẽ: ⁊ vt ꝯuertit ſe ad fantaſma cognoſcit itell̓m indiui‑ duum. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ caro h̄ ponit̄ ꝓ viuo. viuuꝫ aũt re perit̄ taꝫ in rebus mãlibus: qꝛ arbores ⁊ alia viuũt: q̄ etiã in reb⁹ ſimplicibus: qꝛ itelligẽtie dñr viuere: q̄re vno mõ eſt idẽ caro ⁊ carnis eẽ. i. idem viuũ ⁊ viui eẽ: qꝛ ſi accipia‑ tur viuũ vt repirет̄ in ſimplicibus ibi ẽ idẽ viuũ ⁊ viui eẽ. qꝺ quõ ſit itelligẽdũ ſtatĩ ꝺclarabit̄: ſꝫ ſi accipiat̄ caro. i. vi uũ vt hꝫ eſſe in rebus mãlibus nõ eſt ideꝫ caro ⁊ carnis eẽ qꝛ mãlia nõ ſunt ideꝫ cũ ſua q̄ditate.

Dubitaret forte aliq̄s quõ in rebus mãlibus dif‑ fert res a rei eẽ: ſiue differt res a ſua q̄‑ ditate: in rebus v̓o imãlibus nõ. ¶ Dꝺm ꝙ nõ ſic itelligẽ‑ dũ ẽ ꝙ res imãles ſint idẽ cũ ſua q̄ditate ꝙ nihil ſit in eis qꝺ nõ ſit ipſa q̄ditas. ſolũ. n. in ꝑma cã h̄ hꝫ veritatẽ: qꝛ ibi nulla ꝯpõ. i. nullo mõ ẽ aliud ⁊ aliud: ſꝫ q̄cq̄d in deo eſt: eſt ideꝫ qꝺ ipſe: ſꝫ ĩ itelligẽtijs. nõ eſt ſuꝑma ſimplicitas. ibi. n. eſſe eſt ꝑter rõnẽ q̄ditatis: ⁊ v̓tus eſt ꝑter rõnẽ ſube. nã ſi in itelligentijs ponimus itell̓m ſiue virtutẽ itellectiuam: ille itellectus ⁊ illa v̓tus eſt differẽs a ſuba. ⁊ ſi in eis ponimus eſſe: illud eſſe eſt differẽs a q̄ditate. vñ cũ eſt ſermo de cõ‑ poſitione itelligẽtie: q̄daꝫ dicũt ꝙ eſt ꝯpoſitio ex qꝺ qd eſt ⁊ eſſe: qꝛ eſt ibi ꝯpõ eſſe ⁊ q̄ditatis. q̄dam v̓o aiunt ꝙ eſt ibi ꝯpõ v̓tutis ⁊ ſube. ꝙ quõ veritatẽ vtrunq̄ hẽat aliquo mõ pꝫ ꝑ iam dicta. nõ eſt ḡ itelligendũ itelligentias eſſe idem cũ ſua q̄ditate: qꝛ nihil ſit in eis qꝺ ſit ꝑter rõneꝫ q̄ditatis.

¶ Sciẽdũ ḡ ꝙ in rebus imaterialibus iuenimus aliquaꝫ idẽtitatẽ cũ q̄ditate: quã in rebus mãlibus iuenire nõ poſ ſumus. nam cũ diffinitio ſit ſermo expreſſiuus q̄ditatis ⁊ eſſentie: ꝑn͛a ſpẽi ex q̄bus ꝯponit̄ diffinitio: ſunt illa q̄ per‑ tinent ad q̄ditatem. igit̄ cuꝫ in rebus mãlibus aliqua cau‑ ſent̄ ex ꝑncipijs idiuidui: aliqua v̓o ex ꝑncipijs ſpeciei: qꝛ ꝓpria cauſant̄ ex ꝑncipijs ſpeciei: accñtia v̓o ex ꝑncipijs i‑ diuidui: nõ oꝫ ꝙ oĩa que ſunt in rebus mãlibus reducant̄ ad formã ⁊ ad rõneꝫ q̄ditatis: ſꝫ aliqua reducunt̄ ad mãꝫ: ⁊ ad ea q̄ ꝑtinent ad idiuiduũ: ſed in rebus imãlib⁹ q̄ ſunt forme ꝑ ſe exñtes nihil ꝑt eis nãliter ineẽ qꝺ ſe nõ teneat ex ꝑte forme: ⁊ qꝺ nõ reducat̄ ad ꝑncipia ſpẽi. igit̄ in reb⁹ imãlibus vt ꝯparant̄ ad itell̓m: idẽ eſt res cũ ſua q̄ditate. qꝛ res imãlis ⁊ ea que ſunt in ipſa nõ ſunt apta nata cogno ſci alia virtute cognitiua q̄ ſit apta ſua q̄ditas. naꝫ cuꝫ q̄c‑ quid ẽ in re imãli vel ſit forma: vel aliq̄d̓ ex forma cauſa‑ tuꝫ: vel ad formã ꝑtinens: nihil erit in rebus imãlibus qꝺ ſit aptũ natũ cognoſci ſenſu: ſed totũ eſt aptũ natuꝫ cogno ſci itellectu: qꝛ forma ⁊ ſpẽs: ⁊ ea q̄ ad formã ⁊ ſpẽm ꝑtinẽt ꝫꝫ ꝙ hꝰ nõ ſunt apta nata coḡſci ſenſu: ſꝫ itellectu. ibi ḡ idẽ eſt res ⁊ eẽ rei: v̓l idẽ eſt res ⁊ ſua q̄ditas: nõ ꝙ nulla ſit ibi ꝯpõ: nec ꝑ oẽm modũ res eſt ſua quiditas: ſꝫ ꝓ tãto res eſt idẽ cũ ſua q̄ditate: qꝛ ad eandẽ virtutẽ ad quã ꝑtinet cogni tio q̄ditatis: ꝑtinet cognitio rei ⁊ eoꝝ q̄ ſũt in re. ibi. n. neq̄‑ quã dicere poſſumus ꝙ q̄ditas ſit apta nata cognoſci itel‑ lectu: res v̓o vel aliq̄ q̄ ſint in re ſint apta nata cognoſci ſen ſu: ſꝫ oĩa talia vna ⁊ eadẽ v̓tute: vt itellectu: ſunt apta nata cognoſci. in rebus v̓o mãlibus nõ ſic. nã lꝫ ipſa q̄ditas reꝝ mãliũ ſit apta nata cognoſci itellectu: ipſa vero res mãlis idiuidua ⁊ ea q̄ ſe tenẽt ex ꝑte idiuidui directe ⁊ per ſe nõ ſunt apta nata cognoſci itellectu ſꝫ ſenſu: itellectus eniꝫ re cto aſpectu non põt cognoſcere idiuiduũ mãle: ſꝫ ſi cogno ſcit ipm: h̄ eſt ꝑ reflexionẽ ⁊ vt ꝯuertit ſe ad fantaſma.

Alterius forte dubitaret aliq̄s. vtruꝫ in rebus mãlibus ſit aliq̄d qꝺ nõ ꝑtineat ad formã nec ad rõnẽ q̄ditatis: ꝙ in rebus imãlibus poſſit dici ꝙ ſit ꝑtinẽs aliquo mõ ad formã v̓l ad rõnẽ q̄ditatis: ¶ Dꝺm ꝙ idiuiduatio in rebus imãlibus aliquo mõ ꝑti‑ net ad formã ⁊ ad rõnẽ q̄ditatis qꝺ ſic ẽ oñdere: qꝛ oĩs for ma in mã receptibilis q̄tum eſt de ſe eſt ĩmultiplicabilis ⁊ de ſe nõ eſt h̄ aliq̄d. ſi autẽ ſit idiuiduatio forme in reb⁹ mãlibus: h̄ eſt per accñs ⁊ rõne mãe in qua ſuſcipitur for‑ ma. ḡ forma in talibus q̄tuꝫ eſt de ſe eſt ĩmultiplicabilis. ſi autem idiuiduat̄ ⁊ ſignatur: hoc eſt rõne mãe in qua ſu‑ ſcipit̄: ſed in reb⁹ imaterialibus cuiuſmodi ſunt forme per ſe exiſtentes: non ſunt apte nate forme ille plurificari: ſed quelibet forma ibi ſeipſa idiuiduatur: ⁊ eſt hoc aliquid. ſꝫ tunc quicquid ꝑtinet ad formaꝫ aliquo modo pertinet ad rõnem quiditatis: eo ipſo ꝙ in rebus imaterialibus idiui‑ duatio eſt per formaꝫ ibi aliquo modo idiuiduatio ꝑtinet ad rõnem quiditatis. in rebus v̓o mãlibus vbi idiuiduatio nõ eſt ſimpl̓r ⁊ per oẽm modũ per formã: ſed per mãm: qꝛ mã in talibus eſt idiuiduationis ꝑncipiuꝫ: oꝫ ꝙ in eis indi uiduatio omnino ſit ꝑter rõnem q̄ditatis. pꝫ ḡ verũ eẽ ꝙ

UVA. BHSC. IyR_077_1

querebaꝶ.vȝ.ꝙ in rebus ĩmaterialibus aliqd vt ĩdiuiduatio pertinet ad formam: ⁊ ad rōnem quiditatis qđ nō pertinet in rebus materialibus.

Alterius forte dubitaret aliqs quō veritatē habeat dcm̄ phi ꝙ in rebus m̄alibus eſt aliud res ⁊ rei eē vel eſt aliđ res ⁊ res q̄ditatis: ⁊ ꝙ in talib⁹ vel alia v̄tute vel eadē virtute al'r ſe h̄nte cognoſcaꝶ ĩdiuiduū ⁊ q̄ditas vel cognoſcaꝶ res ⁊ rei eē.in reb⁹ v̄o ĩmaterialib⁹ vt ſatis innuitur in textu nō ſic ſe hȝ:qꝛ lȝ alia virtute vel eadē virtute al'r ſe habēte aīa diſcernat aquā ⁊ aq̄ eē.⁊ magnitudinez ⁊ magnitudinis eſſe: nō eſt ſic in oībus:qꝛ viuum vt noīat aliqd ſimpl'r eſt idē cū viui eē.in talibus eniȝ ꝑ tāto idez eſt res ⁊ rei eſſe:⁊ idē eſt ĩdiuiduū cū ſua q̄ditate:qꝛ in eis nō alia v̄tute cognoſciꝶ ĩdiuiduū ⁊ ſua q̄ditas. q̄ritur ḡ quō ħ ꝯtingat.❡ Dōm ꝙ hec veritas ē ex p̄miſſis quodāmodo ſufficiēter patefacta.nā ſi in rebus ĩm̄alibus forme ſunt ꝑ ſe exñtes:⁊ ſeipſis ĩdiuiduanꝶ:⁊ ſunt ħ aliqd:cuȝ in talibus ĩdiuiduatio directe ꝑtineat ad formā:illa eadē virtute q̄ eſt apta nata cognoſci forma ⁊ q̄ditas: eſt apta nata cognoſci ĩdiuiduatio vel ĩdiuiduū.ibi ḡ eſt idez ĩdiuiduuȝ qđ q̄ditas: qꝛ eadē v̄tute qua ē apta nata cognoſci forma ⁊ q̄ditas: eſt apta nata cognoſci ĩdiuiduatio vel ĩdiuiduū: cuȝ ibi ĩdiuiduatio ſit de rōne forme:ſȝ in rebus m̄alibus. vbi ĩdiuiduatio directe ⁊ ſimpl'r ⁊ ꝑ oēm modū nō eſt per formā:ſȝ ꝑ ꝯditiones m̄ae nō ad eādē virtutē directe pertinet cognitio forme ⁊ q̄ditatis: ⁊ cognitio ĩdiuiduationis vl' indiuidui.qꝛ vt dicebaꝶ ad ĩtell'm directe ꝑtinet cognitio q̄ditatis ⁊ forme:ad ſenſuȝ nō ꝑtinet directe cognitio ĩdiuidui:vel vt dicebaꝶ ſi vtrūqȝ pōt facere intell'm: ħ erit al'r ⁊ al'r:qꝛ directe cognoſcit q̄ditatē ⁊ formam: per reflexionem vero ⁊ conuertendo ſe ad fantaſma cognoſcet indiuiduū ⁊ rem ſignataȝ.❡ Deide cū dicit.

❡ **Caro.n.non ſine m̄a: ħ ſic ſimuȝ hoc in hoc.**

Cō.io. ❡ **Senſitiuo q̄dē igiꝶ cal'm ⁊ frigiduȝ iudicat ⁊ quoꝝ rō quedam caro:alio autez aut ſeparato:aut ſic circunflexa linea ſe hȝ ad ſeipſaȝ:cum extenſa ſit:carnis eſſe diſcernit.**

❡ Manifeſtat qđ dixerat oñdens ꝙ tā in rebus n̄alibus q̄ȝ in mathe[cis] eo ꝙ ſint ſpēs in m̄a vel alia v̄tute vel eadez virtute al'r ſe habēte cognoſciꝶ res ⁊ rei eē.vl' cognoſciꝶ indiuiduū ⁊ q̄ditas.circa qđ tria fac. qꝛ p̄mo ꝓbat qđ ħ veritatē hȝ in n̄alib⁹.2°.oñdit ꝙ veritatē hȝ in mathe[cis].3°.ꝯpat ħ ad illa.i.cōꝑat ad mathe[ca]. n̄alia.2ª ibi.(Iteꝝ āt ĩ his) 3ª ibi.(Dio autē ſic.)dicit ḡ.ꝙ caro.n.nō eſt ſine m̄a:ſȝ eſt ſic ſimū ⁊ eſt ſic ħ in ħ.i.ē ſic forma determiata in m̄a determinata ſenſibili.ꝙ aūt caro req̄rat determinatā m̄am ſenſibilē.pȝ.qꝛ aīa q̄dez igiꝶ ſenſitiuo.i.per ſenſum iudicat cal'm ⁊ frm:quoꝝ caro eſt q̄dā rō.i.q̄dā ꝓportio:⁊ qꝛ caro ē q̄dam ꝓportio in m̄a ſenſibili ⁊ circūcernit m̄aȝ ſenſibilē alio aūt.i.alia v̄tute aut ſeꝑato.i.ſeꝑata virtute.ſup.aīa cognoſcit carnē ⁊ carnis eē: aut ſi eadē v̄tute cognoſcit vtrūqȝ illa v̄tus ſiue illa potētia ĩtellectiua ſic circūflexa ſe hȝ ad ſeipſaȝ.i.vt ꝯuertit ſe ad ſeipāȝ.⁊ vt ꝯuertit ſe ad fantaſma ſup.cognoſcit carnē vel cognoſcit ĩdiuiduū:ſȝ cū ſit extenſa diſcernit eē carnis.i.recto aſpectu ⁊ extēſo cognoſcit carnis q̄ditatē.❡ Notādū aūt ꝙ lȝ caro ſupius acciperet ꝓ viuo:vt hȝ eē in ſimplicib⁹ cū dicebaꝶ ꝙ idē ē caro ⁊ carnis eſſe.ħ aūt caro accipiꝶ al'r.nō.n.accipiꝶ ꝓ viuo:vt hȝ eē in ſimplicib⁹:ſȝ cū dr ꝙ caro nō ē ſine m̄a:accipiꝶ ꝓ carne vel ꝓ viuo:vt hȝ eſſe in cōpoſitis:vbi nō eſt idez caro ⁊ carnis eē:qꝛ in talibus nō eadē virtute cognoſciꝶ directe indiuiduū ⁊ q̄ditas.❡ Notādū ēt ꝙ caro ⁊ viuuȝ vt habēt eē in rebus m̄alibus ſunt ſic ſimuȝ:⁊ ſunt ſic ħ in ħ.i. ſunt ſic determinata forma ĩ determiata m̄a ſenſibili:qꝛ ſic ſimū determinat ſibi ſpālez m̄aȝ ſenſibilē: vt naſuȝ ſic caro determinat ſibi ſpālē ꝓportionē cal'i ⁊ fridi:⁊ cū calidū ⁊ fridū iudicemus ſenſitiuo: cal'ȝ ⁊ fridū dicūt m̄am ſenſibilē:cuius m̄ae ſenſibilis caro ē q̄daȝ rō.i.q̄dā ꝓportio:qꝛ cū calidū ⁊ fridū: ⁊ alie q̄litates ſenſibiles veniūt ad debitaȝ ꝓportionē:put req̄rit caro in illa m̄a ſenſibili: ſic ꝓportionata reſultat forma carnis:quā carnē:qꝛ ē forma in m̄a cognoſcim⁹:vt dcm̄ eſt.qꝛ vel alia v̄tute cognoſciꝶ caro ⁊ carnis eſſe:vel ſi eadē virtute:vt ĩtellectu cognoſcimus vtrūqȝ:ħ erit al'r ⁊ al'r:qꝛ intellect⁹ ꝑ reflexionē pōt cognoſcere carnē.i.ĩdiuiduū carnis:ſed cū ſit extēſus ⁊ directe pōt cognoſcere carnis eē.i.carnis q̄ditatē.

Dubitaret forte aliqs quō ĩtellect⁹ recto aſpectu cognoſcit carnis eſſe vel carnis q̄ditatem.❡ Dōm ꝙ agens agit ſm̄ exigentiā ſue forme. cū ergo ſpēs in ĩtellectu ſit abſtracta a cōditionibus m̄ae q̄ ſūt ħ ⁊ nunc:ĩtellectus recto aſpectu duciꝶ in cognitionez forme: vt hȝ eſſe p̄ter cōditiones m̄ae:⁊ qꝛ forma ſic accepta hȝ rōnē q̄ditatis:ĩtellectus recto aſpectu cognoſcit carnis q̄ditatez:vel cognoſcit carnis eſſe:ſȝ ſi debeat cognoſcere carnē.i.carnis ĩdiuiduū vel aliquā rem ſignatā: opȝ ꝙ cognoſcat eā per reflexionē cōuertēdo ſe ad fantaſma.nam cū fantaſma ſit nō denudatū a ꝯditionibus m̄ae: ĩtellect⁹ conuertendo ſe ad fantaſma poterit cognoſcere rem particularem ⁊ ſignataȝ.❡ Deinde cum dicit.

❡ **Iterū aūt in his q̄ in abſtractiōe ſunt rectū:ſic ſimū.cū continuo.n.eſt. Q̄ aūt quid erat eſſe ſi eſt alterū recto eſſe: ⁊ rectū aliud. Sit.n.dualitas:altero itaqȝ aut al'r habēte ſe iudicat.** Cō.ii.

❡ Oſtēdit ēt ꝙ in mathe[cis].vel alia virtute vel eadē v̄tute aliter ſe habēte cognoſciꝶ res ⁊ rei eſſe dicēs. iteruȝ aūt in his q̄ ſunt in abſtractōe rectū eſt ſic ſimū.cū cōtinuo enim ſup.eſt rectū:ſic ḡ ſimū determiat ſibi m̄aȝ ſenſibilē:vt naſum:ſic rectū eſt q̄ȝtum ad ħ ſic ſimū:qꝛ rectū determinat ſibi aliquā m̄am vt ꝯtinuū:⁊ ſubdit:ꝙ aūt qđ q̄d erat eſſe ſup.ipſius recti ſi eſt alterū.i.qꝛ eſt alteꝝ recto eſſe ⁊ rectū alio.i.al'r cognoſcimus.naȝ ſi dualitas ſup. eſt q̄ditas ipſi⁹ recti altero itaqȝ.i.altera virtute aut eadez v̄tute aliter ſe habēte iudicat ſup.aīa rectū ⁊ dualitatē ſiue rectū ⁊ recto eſſe.❡ Notādū aūt ꝙ loq̄ꝶ ħ Ariſ.mō platonico q̄ poſuit nūeros q̄ditates mathe[coꝝ]. dicēs:ꝙ vnitas erat q̄ditas puncti:qꝛ punctus diffiniebaꝶ ꝑ vnuȝ:dualitas v̄o erat q̄ditas recti:qꝛ linea recta diffiniebaꝶ ꝑ duo.ē.n.linea recta longitudo ſine latitudine:cui⁹ extremitates ſunt duo puncta.q̄ditas v̄o curui erat ternarius.in curuo.n.eſt ꝯſiderare tria duo.vȝ.extrema ⁊ mediū exiens ab extremis.❡ Notandū ēt ꝙ cū r̄ctū circūcernat m̄aȝ: qꝛ circūcernit ꝯtinuū tāquā m̄am ꝓpriā.ſimū circūcernit naſuȝ:ſic aliud eſt ſimū ⁊ ſimi eſſe:ſic qđ q̄d erat eē ipſius recti ē alterū ab ipſo recto:⁊ qꝛ aliud ē rectū ⁊ recti eē alio.i.alia virtute vel eadē virtute al'r ſe h̄nte cognoſcet aīa recti eſſe ⁊ rectū.i.q̄ditatē recti ⁊ ipm̄ rectū.❡ Notādū ēt ꝙ cū poſitum ſit dualitatem eſſe q̄ditatem recti:aīa cognoſcet dualitatē ⁊ rectū vel alia v̄tute vel eadē virtute al'r ſe h̄nte.

Dubitaret forte aliqs.vtrū ſit ſimile de cognitiōe n̄aliū ⁊ mathe[coꝝ].❡ Dōȝ ꝙ q̄ȝtū ad aliquid eſt ſimile:q̄ȝtum ad aliqd diſſimile.nā cuȝ tā n̄alia q̄ȝ mathe[ca].aliquo modo circūcernāt m̄aȝ:de vtriſqȝ verū eſt ꝙ in eis ĩdiuiduū ⁊ q̄ditas:vel in eis res ⁊ rei eē opȝ ꝙ cognoſcaꝶ vel alia v̄tute vel eadē virtute aliter ſe h̄nte.veꝝ qꝛ naturalia circūcernūt m̄am ſenſibilez.i.m̄am vt eſt cōiuncta q̄litati mathe[ca].vero ĩq̄ȝtū h⁹ nō circūcernūt m̄aȝ ſenſibilē.i.materiā ſubtaȝ motui ⁊ trāſmutatiōi:vel materiā ꝯiunctā q̄litatib⁹ actiuis ⁊ paſſiuis: qꝛ ꝑ ſe ⁊ ſȝ ꝙ h⁹ nō circūcernūt mathe[ca].materiā ꝯiunctā q̄litati:ſȝ q̄ȝtitati:cū q̄ȝtuȝ ſine q̄li nō ſit ſenſibile:ſȝ imaginabile:lȝ directe alia

UVA. BHSC. IyR_077_1

virtute ꝑcipiat̃ qͥditas ⁊ idiuiduũ tã in nãlib⁹ q̃ in mathe
maticꝭ: ħ tñ ẽ alr̃ ⁊ alr̃: q2 ĩ nãlib⁹ qͥditas directe ꝑcipit̃ itel
lectu: idiuiduũ v̾o directe p̃t ꝑcipit̃ ſenſu: ſʒ in mathemati
cis qͥditas lʒ directe ꝑcipiat̃ itellectu idiuiduũ v̾o ĩ mathe
maticis directe nõ põt ꝑcipi ſenſu: ſʒ imaginatiue: q2 q̃tuʒ
ſine q̃li: vt dicebat̃ directe nõ eſt ſenſibile: ſʒ imaginabile.
¶ Deinde cum dicit.

¶ Omnino ergo ſicut res ſeparabiles ſũt a ma-
teria: ſic ⁊ que circa intellectum ſunt.

¶ Cõparat mathematica ad nãlia di. ꝙ oĩo ſic̃ res ſũt ſepa
biles a mã ſic ſe hñt ⁊ q̃ ſũt circa itellꝫ. nã ſic̃ res circũcer
nũt mãʒ: ſic ſũt ꝯſiderate ab itellectu. nãlia q̃ q̃ ꝑ ſe ⁊ dire
cte circũcernũt mãʒ ſẽſibilẽ ꝯſiderant̃ ab itellectu cũ mã
ſenſibili. mathematica v̾o q̃ ꝑ ſe ⁊ ꝭʒ ꝙ h⁹ nõ circũcernũt
mãm q̃lem vel mãm ſenſibilẽ: ſʒ mãm q̃tam vel mãm i
telligibilẽ ſiue imaginabilẽ ꝯſiderant̃ ab itellectu. nõ cuʒ
mã ſenſibili: ſʒ cũ mã imaginabili vel itelligibili.

Cõ.iz. Dubitabit autẽ vtiq3 aliquis: ſi intelle
ctus ſimplex eſt ⁊ impaſſibilis: ⁊ nul
li nihil habʒ cõe: ſicut dicit Anaxago
ras: quõ itelliget: ſi intelligere pati ali
quid eſt. Inquãtuʒ aliquod commune vtriſq3
hoc qͥdeʒ agere: illud vero pati videtur.

¶ Poſtq̃ p̃hs determinauit de itellectu ꝑ cõparatiõeʒ ad
ſenſuʒ: ⁊ oñdit qd ẽ obm itellꝭ: q2 itellꝭ extẽſe ⁊ recto aſpe
ctu tãq̃ ꝓpriũ obm cognoſcit carnis eẽ. i. qͥditatẽ: ita ꝙ qc
qd eſt: ẽ ꝓpriũ obʒ itellꝭ: vt põt eẽ ꝑ hita manifeſtũ. in ꝑte
iſta: vt dicebat̃ mouet q̃ſdã qõnes circa pretacta. circa qd̃
duo facit. q2 p̱ͦ mouet h⁹ qõnes. 2º. ſoluit eas ibi. (Aut pati
qͥdẽ.) circa p̱ͫ duo facit: ꝭʒ ꝙ duas qõnes mouet ibi. (Am
plius aũt.) dicit g̊. dubitabit aũt vtiq3 aliqs ſi intellꝭ ẽ qd
ſimplex ⁊ ĩpaſſibile ⁊ nulli nihil hʒ cõe. q2 ẽ ĩmixt⁹ ⁊ ſepat⁹:
ſic̃ dixit Anaxag. his ꝯditionib⁹ ſic ſtãtib⁹ quõ itellꝭ itelli
git ſe itelligere ẽ pati aliqd. nã ĩq̃tũ. n. ẽ aliqd cõe vtriſq3
. i. agẽti ⁊ patiẽti vr̃ ħ qͥdẽ agere: illud v̾o pati. ¶ Nõnᵐ ãt
viʒ qõnis h⁹ ĩ ħ ꝯſiſtere: q2 ſi agẽs ⁊ patiẽs hñt aliqd cõe:
q2 agẽs ⁊ patiẽs: oʒ cõicare in mã: vt ꝓbat̃ in p̱ͦ de gnãtõe.
itellꝭ q̃ nihil hʒ cõe cũ alijs: q2 ẽ qd ĩ mãle. ñ poterit pati. ⁊
ꝑ ꝯñs ñ poterit itellĩere cũ itellĩer̃ ſit q̊ddã pati. Deiñ cũ di.

Cõ.iz. ¶ Amplius aũt ſi intelligibilis ⁊ ipſe: aut enim
alijs inerit intellectus: ſi non ꝭm aliud ipſe intel
ligibilis eſt: vnum autẽ aliquid intelligibile eſt
ſpecie. Si autem ſit mixtũ: aliquid habebit qd̃
facit intelligibile ipſum: ſicut alia.

¶ Mouet 2ᵃᵐ qõnẽ. dr̃t aũt ħ qõ a p̱ma: q2 p̱ma qõ q̃rebat
quõ itellꝭ itelligat: ⁊ quõ ſit qd itelligẽs: ħ aũt q̃rit quõ in
tellect⁹ itelligat̃: ⁊ quõ ſit qd itelligibile. dicit g̊. ampli⁹ aũt
itelligibilis ẽ ⁊ ipe itellꝭ. aut. n. alijs ierit itellꝭ. i. aut alia i
telligibilia itelligẽt ſi ipſe itellꝭ nõ ẽ itelligibilis ꝭʒ aliud:
ſʒ ꝑ ſe itelligibile: aut ab itellectu ẽ aliqd vnũ. i. vno mõ. vl̃
vt hʒ alia lr̃a: ẽ vnũ ſpẽ. i. ẽ vniforme. igit̃ ſi itelligibilia ab
itellectu ſũt itelligibilia ꝭʒ vnũ modũ ⁊ ꝭm vnã formã: q2
eodẽ mõ itelligit ſe ⁊ alia: ſi ipſe eſt intelligibilis ꝑ ſe: ⁊ alia
erũt itelligibilia ꝑ ſe: ſʒ qcquid ẽ ꝑ ſe itelligibile itelligit. g̊
alijs itelligibilib⁹ ierit itellꝭ: ⁊ alia itelligibilia itelligẽt. ſi
aũt itellect⁹ ſit qd. i. hẽat aliqd ãnexũ ꝑ qd̃ itelligat̃: habe
bit aliqd qd̃ fac̃ ipʒ itelligibilẽ. erit g̊ itelligibilis ſicut alia
mãlia. nõ g̊ itelliget: ſic̃ nec alia mãlia itelligunt. ¶ Notã
dũ ãt ꝙ alr̃ ſũt itelligibiles ſubẽ ſepate: ⁊ alr̃ ſũt itelligibi
les res mãles: q2 ſubẽ ſepate ſunt itelligibiles ꝑ ſe: ſʒ ſubẽ
mãles nõ ſunt itelligibiles ꝑ ſeipſas: nec ſunt intelligibilia
actu: ſʒ itelligunt̃ ꝑ itentionẽ abſtractã: ita ꝙ itellꝭ agens

in c⁹ virtute fit abſtractio a fantaſmatib⁹ fac̃ ħ q̃ ſunt põ i
telligibilia actu itelligibilia. ¶ Nõnᵐ ẽt ꝙ cũ itellꝭ nr̃ ſit
medi⁹ iter ſubãs ſepatas ⁊ has res mãles: ſi ipſe itellꝭ nr̃ ẽ
qd itelligibile: q̃rit̃ q̃lr̃ ħ ꝯtigit: q2 vel erit itellꝭ itelligibi
lis ꝑ ſe: ſic̃ ſũt ſubẽ ſeparate aut nõ erit intelligibilis ꝑ ſe: ſʒ
ꝑ aliqd ãnexũ: ſic̃ ſũt ſubẽ mãles: qd̃cũq3 dicat̃ vr̃ ſeq icõ
ueniẽs: q2 cũ oĩa itelligibilia ab itellectu nr̃o ſint itelligibi
lia vnoº ſi itellꝭ nr̃ ẽ itelligibilis ꝑ ſe: ſic̃ ſũt ſubẽ ſepate: ẽt
alie res mãles q̃ itelligunt̃ ab itellectu erũt itelligibiles ꝑ
ſe ſic̃ ſunt ſubẽ ſepate. ſʒ qd̃ ẽ ſic itelligibile intelligit. g̊ res
mãles itelligẽt. ſi v̾o dicat̃ ꝙ itellꝭ ẽ itelligibilis ꝑ aliũ ſic̃
alia mãlia: tũc ſic̃ alia mãlia nõ itelligũt: ſic nec itellꝭ itel
liget nec aliqd ꝯp̃hẽdet: vt ꝯm̃tator ſupplet. ñ igr̃ vr̃ ꝙ poſ
ſim⁹ ponere itellꝫ eẽ qd itelligibile niſi incurram⁹ alterũ
duoꝝ icõueniẽtiũ. vʒ. vl̃ ꝙ mãlia itelligãt: vl̃ ꝙ itellꝭ nõ i
telligat. ¶ Nõnᵐ ẽt ꝙ lʒ ſic iducit̃ ħ qõ a ꝯm̃tatore: vt cõ
cludat̃ ꝙ ſi itellꝭ ẽ qd itelligibile: vel mãlia itelligent: vel
itellꝭ itelliget. iducit̃ tñ alr̃ iſta qõ: vt ꝯcludat̃ ſemꝑ ħ icõ
ueniẽs ꝙ mãlia itelligãt: q2 ſi itellꝭ ẽ itelligibilis ꝑ ſe mã
lia erũt itelligibilia ꝑ ſe: ⁊ ſi ſũt itelligibilia ꝑ ſe itelligent:
vt ſupra ꝯcludebat̃. ſi v̾o itellꝭ nõ itelligibilis ẽ ꝑ ſe: ſʒ per
aliũ: tũc idẽ iudiciuʒ erit de itellectu ⁊ de rebus mãlib⁹. g̊
vel poterit ꝯcludi ſic̃ p̱us ꝙ cũ mãlia nõ itelligãt ꝙ etiaʒ
itellect⁹ nõ itelliget: vel ecõuerſo: ꝙ cũ itellect⁹ itelligat: ⁊
idẽ iudiciũ ſit d̾ eo ⁊ d̾ alijs mãlib⁹: alia ẽt mãlia itelligẽt.

Dubitaret forte aliqs. nã q̃tũ ad vnũ mẽbrũ qõ
nis ſatis vr̃ apparẽs ꝯ̊. vʒ. ꝙ ſi itellect⁹
nõ eſt itelligibilis ꝑ ſe: ſʒ ꝑ aliqd aliũ: erit idẽ iudiciũ de eo
⁊ de alijs mãlib⁹ rebus. g̊ vel ipſe nõ itelliget ſicut nec alia
mãlia itelligunt: vel alia mãlia itelligẽt ſic̃ itelligit itelle
ctus: ſʒ q̃tuʒ ad aliã ꝑteʒ qõnis nõ appʒ manifeſte quõ ſe
quat̃ ꝯ̊. vʒ. ꝙ ſi itellectus eſt itelligibilis ꝑ ſe ꝙ alijs itel
ligibilibus inſit itellectus: ⁊ ꝙ alia itelligibilia ⁊ alia mã
lia itelligãt. q̃rit̃ g̊ quõ hoc ſequat̃. ¶ Dõm ꝙ poſſumus
diſtinguere triplicẽ itellꝫ. vʒ. humanũ: itelligẽtiaꝝ: ⁊ dei.
itellectus. n. diuinus ẽ actus purus cui nõ eſt ãmixta potẽ
tia. itellectus v̾o nr̃ in gñe itelligibiliũ ẽ põ pura cui in tali
gñe ꝭm ſe nõ ꝯpetit aliqs actus: ſʒ itellectus itelligẽtiarũ
tʒ mediũ iter iſta. itellectus g̊ diuin⁹: q2 eſt act⁹ purus oĩa
cognoſcit vno mõ: q2 oĩa cognoſcit cognoſcẽdo ſe ita ꝙ ta
q̃ p̱ncipale obm nihil cognoſcet ex̃ ſe. vileſceret. n. ſi ħ mõ
aliqd cognoſceret ex̃ ſe. vt ſatis p̃t hr̃i ex. iz. meta. in iº caº
Snia patrũ. itaq3 tãq̃ p̱ncipale obʒ cog̊ſcit tm̃ ſe ⁊ cogno
ſcẽdo ſe cog̊ſcit oĩa alia. oĩa g̊ cog̊ſcit vno mõ: q2 ſe ⁊ alia co
gnoſcit cognoſcẽdo ſe. itellect⁹ v̾o nr̃ quodã mõ ꝑ oẽm mo
duʒ mõ oppoſito cog̊ſcit. nã cũ ſit põ pura in gñe itelligibi
liũ nihil itelligit anq̃ fiat in actu. fit aũt in actu recipiẽdo
ſpẽs a fantaſmatib⁹: ⁊ recipiẽdo ſpẽs alioꝝ: ⁊ q2 itelligit ſe
⁊ alia vt fit in actu ꝑ ſpẽs alioꝝ. g̊ itelligit ſe ⁊ alia per ſpẽs
alioꝝ. itellꝭ g̊ nr̃ q̊dãmõ ſe ⁊ alia intelligit vnoº q2 ſe ⁊ alia
itelligit itelligẽº alia. itellꝭ aũt itelligẽtiarũ nec ſe ⁊ alia i
telligũt itelligẽdo ſe nec ſe ⁊ alia itelligũt itelᵈᵒ alia: ſʒ itel
ligendo intelligunt ſe per ſeipſas: eo ꝙ intelligentia eſt re
diẽs ad eẽntiã ſuã reditiõe cõpleta. alia v̾o itelligũt ꝑ ſpẽs
⁊ ꝑ formas: q̃ ſunt ſĩlitudines alioꝝ: de qb⁹ ſpẽb⁹ ⁊ formis
loquẽs auctor de cãis ait ꝙ oĩs itelligẽtia ẽ plena formis.
redeam⁹ g̊ vñ venit ꝭmo p̱mus: ⁊ dicam⁹ ꝙ ſi intellꝭ nr̃ ſe
⁊ alia itelligit vnoº q2 ſe ⁊ alia itelligit itelligẽdo alia: erãt
alia itelligibilia ſic̃ ipe: q̃re ſi ipſe itellꝭ ẽ itelligibilis ꝑ ſe ⁊
nõ ꝑ aliud ſic̃ ſubẽ ſepate oĩa alia q̃ itelligunt̃ ab itellectu
nr̃o erũt itelligibilia nõ ꝑ aliũ: ſʒ erũt itelligibilia: ſic̃ ſubẽ
ſepate: ſʒ q̃ ſr̃ ſic itelligibilia itelligũt. g̊ oĩa itelligibilia ab
itellectu nr̃o itelligẽt ⁊ hẽbũt itellꝫ. ħ g̊ ẽ qd̃ p̃hs ait. vʒ. ꝙ
q2 itelligibile ab itellꝭu nr̃o ẽ aliqd̃ vnũ. ⁊ ẽ vnoº q2 vno mõ
itelligit ſe ⁊ alia: eodẽ mõ erũt alia itelligibilia ſic̃ ipſe. vñ
ſeqͥtur ꝙ ſi ipſe ẽ itelligibilis ꝑ ſe erũt ẽt alia ſic itelligibi

UVA. BHSC. IyR_077_1

lia:⁊ p ꝯñs ītelligēt:qḋ ꝓbare volebam⁹.❡ Deīde cū dic̄.
Cō.14. ❡ Aut pati gdē ſ̄m cōmune aliquid diuiſuʒ eſt
prius:qm̄ potentia quodāmodo eſt intelligibi/
lia intellectus:ſʒ actu nihil:anteq̄ʒ intelligat: oʒ
autem ſic:ſicut in tabula nihil eſt ſcriptuʒ actu.
quod quidem accidit intellectu.

❡ Soluit.circa qḋ duo fac̄:ſ̄ʒ ꝙ duas qōnes ſoluit:qꝛ p̄mo
ſoluit qōnē p̄mā.2°.ſcḋaʒ ibi.(Et ipſe aūt ītelligibilis.)dic̄
ḡ.aut pati gdē ſ̄m ꝙ diuiſuʒ ē p̄us ē aliqd cōe vel eſt aliqd
vl̄e:vt bʒ lr̄a ꝯmēti ad paſſionē ꝓp̄e ⁊ ad paſſionē q̄ ē ſalus
⁊ receptio.ītell̄s ḡ nō patiᷣ ꝓp̄e cū nō cōicet in mā: ſic̄ cōi/
cāt in mā nālia cū ſuis actiuis:ſʒ patiᷣ paſſionē q̄ ē ſalus et
receptio inq̄ʒtū īformaᷣ ſpēb⁹ ītelligibiliū ad q̄s ē in pō.iō
ſubdit:qm̄ āt ītell̄s ē q̄dāmō pō ītell̄ibilia: ſʒ actu nihil eſt
eoꝝ an̄q̄ʒ ītelligat. Ꝟ ḡ mō ītell̄ere ē q̄ddā pati ⁊ ītell̄s pa/
tiᷣ nō ꝓp̄e: ſʒ iq̄ʒtū recipit ſpēs ītelligibiliū. ad q̄s ē in pō.
oʒ aūt id qḋ qḋ accidit in ītellectu an̄q̄ʒ ītelligat eē: ſic̄ illḋ
qḋ accidit in tabula in q̄ nihil ē actu ſcriptū. ❡ Nōn^m aūt
viʒ ſol̄onis h⁹ in Ꝟ ꝯſiſtere:qꝛ cū dr̄.ꝙ ſi ītell̄s ītelligit:cū ī/
telligere ſit q̄ddā pati.oʒ ꝙ cōicet in mā cū iſtis mālib⁹:di
ci dʒ ꝙ agēs ⁊ patiēs cōicāt in mā: qn̄ ſumiᷣ ꝓp̄e paſſio q̄/
lis nō ē paſſio ītell̄s. ❡ Nōn^m ēt ꝙ ſic̄ in tabula raſa nihil
ē ſcriptū:⁊ cū ſcribiᷣ hꝰ tabula nihil ab ea abyciᷣ: ſʒ ſolū ī/
ducunᷣ in ea forme lr̄aruʒ:ſic ītell̄s an̄q̄ʒ ītelligat nullā hʒ
formā ītelligibilē: ⁊ cū recipit hꝰ for^as nihil abyciᷣ a ſuba
ītell̄s:pp qḋ pʒ ꝙ n̄ ē ibi ꝓp̄e pa°.qꝛ oīs pa°.ꝓp̄e ſūpta magl
fcā abycit a ſuba:vt dr̄ 6°.topi.❡ Deinde cū dicit.

Cō.15. ❡ Et ipſe autez intelligibilis eſt ſicut intelligibi/
lia. In his gdez enim que ſunt ſine materia:idē
eſt intellectus ⁊ quod ītelligiᷣ; ſcientia nāq̄ʒ ſpe
culatiua: ⁊ ſic ſcibile idem eſt.

❡ Soluit qōnē 2^am.❡ Ad c⁹ euidētiā ſciēdū ꝙ qō 2^a duas
difficl̄tates ꝯtiebat.nā cū ītell̄s nr̄ ſit ītelligibilis: ſic̄ alia
qꝛ ītelligit ſe,ītelligēdo alia:cū ex Ꝟ videaᷣ eē idē iudiciuʒ
de ītellectu nr̄o:⁊ de alys:vna difficl̄tas ē:q̄re ītell̄s nr̄ ītel
ligit cū alia nō ītelligāt.2^a ē q̄re alia mālia nō ītelligāt:cū
ītell̄s nr̄ intelligat.duo ḡ fac̄.nā ſupponēs ꝙ ītell̄s nr̄ ſit ī/
telligibilis ſic̄ alia: aſſignat cāʒ q̄re intell̄s nr̄ intelligit.2°.
aſſignat cāʒ q̄re alia mālia q̄ ſūt oba ītell̄s nr̄i nō ītelligūt
ibi.(Nō aūt ſemp ītelligēdi.)dicit ḡ.ꝙ ⁊ ip̄e aūt ītell̄s in/
telligibilis ē ſic̄ ītelligibilia alia:⁊ tn̄ ſup.ītelligit lʒ alia nō
ītelligāt.c⁹ rō ē:qꝛ in his q̄ ſunt ſine mā idē ē ītell̄s:⁊ qḋ ītel
ligiᷣ. ſcīa autem ſpeculatiua ⁊ ſic ſcibile hoc modo.vʒ.ſpe/
culatiue eſt idem cum ſcīa.

Dubitaret forte aliqs quō ītell̄s nr̄ ſeip̄ʒ ītelligat.

❡ Dōm ꝙ vt pʒ p ſupius determinata actus innoteſcunt
nobis p oba:potētie v̄o īnoteſcūt nobis p act⁹.intell̄s ḡ nr̄
ītelligit ſeip̄ʒ p actū ſuū:ſʒ cū ītell̄s nr̄ ſit in gn̄e intelligibi
liū:ſic̄ mā p̄ma in gn̄e entiū:ſic a mā p̄ma vel yle nl̄s act⁹
p̄t egredi in gn̄e entiū niſi īformeᷣ aliq̄ for^a ſenſibili:ſic ab
ītell̄u nr̄o nl̄s act⁹ p̄t ꝓgredi in gn̄e ītelligibiliū niſi infor
meᷣ aliq̄ for^a vel ſpē ītelligibili.ītell̄s ḡ nr̄ ad Ꝟ ꝙ ītelligat
ſeip̄ʒ:oʒ ꝙ informeᷣ aliq̄ ſpē intelligibili:ſʒ nō refert vtrū
īformeᷣ ſpē capre vel ſpē leonis:nō iō regriᷣ vt informeᷣ
aliq̄ ſpē:vt poſſit ab eo ꝓgredi aliqs act⁹ p quē actū poſſit
ſeip̄m cogſcere.īformabiᷣ ḡ intell̄s ſpē alic⁹ obti:vt ſpē la/
pidis vel leonis q̄ informat⁹ poterit ab eo ꝓgredi aliquis
act⁹ p quē poterit ſeip̄m cogſcere.illa ḡ ſpēs obi: vt ſpēs la
pidis vel leonis: cū ſit exp̄ſſa ſil̄itudo leonis vel lapidis p̄
⁊ p̄ncipal̄r ducet in cognitionē illi⁹ obti:⁊ ducēdo in cogni/
tionē obti ducet in cognitōeʒ act⁹:p quē actū poterit ītell̄s
ſeip̄ʒ cognoſcere.cū ḡ q̄riᷣ q̄mō ītell̄s nr̄ ſeip̄ʒ ītelligit pla
na ē rn̄ſio ꝙ intelligit ſeip̄ʒ intelligēdo alia.nā illa eadem
ſpēs q̄ ē rō:q̄re intelligat obʒ ē rō:q̄re ītelligat ſeip̄ʒ intelli
gēdo ſuū actū.bn̄ itaq̄ʒ dcm̄ ē ꝙ intell̄s nr̄ eſt intelligibilis
ſic̄ ⁊ alia ſunt intelligibilia:qꝛ ſic̄ alia oba mālia nō intelli/
gunᷣ p ſeipſa:qꝛ p ſeipſa nō p̄ūt eē in aīa: ſʒ intelligunᷣ per
ſpēm intelligibilē:⁊ p intētōeʒ abſtractā:ſic intell̄s nr̄ p il/
lā eādē ſpēm intelligibileʒ ⁊ p illā eādeʒ ſpēm abſtractam
p quā intelligit alia intelliget ſeip̄m.nā informat⁹ illa ſpē
intelligibili intelligit alia ⁊ intelligit ſe inq̄ʒtū p illaʒ ſpēm
informatus ꝓgreditur in actuʒ intelligendi per quē actū
poteſt ſeipſum cognoſcere.

Alterius forte dubitarʒ aliqs quō in ſeparatis a mā idē ſit intell̄s ⁊ qḋ intell̄r:

❡ Dōʒ ꝙ intell̄s nr̄ eſt ſimplex īmālis vt eſt p habita ma
nifeſtū:⁊ multo magis intell̄s intelligētiarū ⁊ dei eſt īmā/
lis ⁊ ſimplex:⁊ qꝛ in oībus īmālibus eſt aliquo mō verum
ꝙ ideʒ eſt intell̄s ⁊ qḋ intell̄r.ſi verū ē Ꝟ ī intell̄u nr̄o mul
to magis verū eſt in intellectu intelligētiaruʒ ⁊ dei: ſʒ quō
verū ſit de intellectu illoꝝ in ſequēti qōne patebit.nūc āt
intēdim⁹ declarare ꝙ in reb⁹ mālib⁹ nō ē ideʒ intell̄s ⁊ qḋ
intell̄r:ſʒ in intellectu nr̄o q eſt qd īmāle ideʒ eſt intell̄s et
qḋ intell̄r.❡ Ad c⁹ euidētiā eſt ſciēdū ꝙ taʒ res māles q̄ʒ
intell̄s nr̄ poſſibilis ad Ꝟ vt intelliganᷣ indigēt intellectu
in actu.dr̄.n.intell̄s in actu ipſa ſpēs intelligibilis vel ipſe
cōcept⁹ quē cōcipimus de obo.naʒ cū lapis p ſeip̄m nō poſ
ſit eē in intellectu nr̄o nō ē idē lapis ⁊ intell̄s lapidis:qꝛ la/
pis eſt res ipſa q̄ eſt ex̄ aīam. intell̄s v̄o lapidis ē ip̄a ſpēs ī/
telligibilis vel ipſe cōceptus lapidis p quā informaᷣ intel
lect⁹ nr̄ ⁊ reduciᷣ ad actū:vt intelligat lapidē.⁊ qḋ dcm̄ eſt
de lapide intelligēdū ē de alys obtis mālib⁹ q̄ nō ſunt ſu⁹
intellect⁹:ſʒ vt intelliganᷣ indigēt aliquo ꝯceptu vel aliq̄
ſpē intelligibili ſiue aliq̄ intētiōe abſtracta:ſʒ cū p illā ean
deʒ ſpēm intelligibilē p quā intell̄r obm̄:intelligaᷣ ⁊ ipſe
intell̄s:qꝛ vt oñſum eſt in qōne p̄miſſa:intellect⁹ intelligit
ſe intelligēdo alia:pʒ ꝙ nō ſolū mālia ad Ꝟ ꝙ intelliganᷣ
indigēt ſpē intelligibili:q̄ dr̄ intell̄s in actu: īmo intell̄s nr̄
poſſibilis ad Ꝟ ꝙ intelligaᷣ a ſeip̄o indiget hꝰ ſpē intelligi
bili ⁊ hꝰ intellectu in actu . p eādeʒ.n.ſpēʒ intelligibilē ⁊ p
eundē intell̄ʒ in actu intell̄r obm̄ ex̄ aīaʒ:qḋ eſt qd māle:⁊
intell̄r intell̄s nr̄ poſſibilis q eſt a mā ſepatus: q̄re ſpēs il/
la intelligibilis eſt intell̄s in actu reſpectu obti mālis ⁊ re/
ſpectu intell̄s poſſibilis q eſt īmālis:q̄re cuʒ ille intell̄s in
actu ſit in intellectu nr̄o poſſibili:⁊ fiat ideʒ cū eo ſicut fit
vnū ex mā ⁊ forma ⁊ ex pfectiōe ⁊ pfectibili:intell̄s nr̄ poſ
ſibilis qui eſt a materia ſepatus eſt idem cū ſuo intellectu
in actu ⁊ fit vnū cū eo:ſicut fit idē mā cū forma:ſʒ obʒ mā/
le nō ē idē cuʒ ſuo intellectu in actu:qꝛ intell̄s in actu obti
mālis nō eſt in illo obo:ſʒ eſt ſepatus ab ipſo.itaq̄ʒ cum ait
pħs ꝙ in ſepatis a mā:⁊ nō in alys ē idē intell̄s ⁊ qḋ intel/
ligiᷣ:ibi p intell̄m debem⁹ intelligere intell̄ʒ in actu ſiue
ſpēʒ ītelligibilē:ſʒ p illḋ qḋ ītell̄r ōbem⁹ ītelligere.2. vʒ.ī/
tell̄ʒ pol̄eʒ q ē a mā ſepat⁹:⁊ obʒ māle qḋ ē māe ꝯiūctū.nā
vt pʒ p hīta p eādē ſpēʒ ītelligibileʒ:⁊ p eūdē ītell̄ʒ in actu
ītell̄r vtrūq̄ʒ.ſʒ cū illa ſpēs ītelligibilis q̄ ē ītellect⁹ vtriuſq̄ʒ
ſit in ip̄o ītell̄u poſſibili:⁊ faciat vnū cū ip̄o:ſic̄ pfectio cū p/
fectibili:nō āt ſit ī ip̄o obo māli nec faciat vnū cū eo ī ſepa/
tis a mā idē ē ītell̄s ⁊ qḋ ītell̄r:qꝛ fit vnū ⁊ idē ex ītellectu
in actu ⁊ ex ītell̄u poſſibili q ītell̄r p illū ite^m: ſʒ in cōiūctis
cū mā nō ē idē ītell̄s ⁊ qḋ ītell̄r:qꝛ nō fit vnuʒ ⁊ idē ex obo
materiali ⁊ ītell̄u in actu qḋ ītell̄r p hꝰ intellectū.

Alterius forte dubitaret aliquis:cū in oībus rebus īmaterialibus ſit ideʒ ītellectus ⁊ qḋ ītel
ligiᷣ:cū tam ītellectus noſter q̄ʒ ſube ſepate ⁊ d̄s qd īmate
riale dican:tvtrū eodē mō Ꝟ ⁊ ibi ſit idē ītell̄s:⁊ qḋ intell̄r.
❡ Dōʒ ꝙ al̄r ē idē ītell̄s ⁊ qḋ ītell̄r in ſubys ſepatis: ⁊ al̄r
in ītellectu nr̄o.nā in ſubys ſepatis ē idē ītell̄s ⁊ qḋ ītell̄r.
qꝛ ſuba ſepata n̄ hʒ aliū ītell̄ʒ q faciat ip̄aʒ ītelligibilē:ſʒ p
ſeip̄aʒ ē intelligibilis:ita ꝙ ſuba ſeparata intell̄r p ſeipſaʒ

UVA. BHSC. IyR_077_1

⁊ ñ nō a quolibz intellectu intelligit̄ ſuba ſeparata per ſe
ipaz: tñ quelibz intelligentia itelligit ſuā ſubaz ꝑ ſeipaz. in
eēntia aūt diuīa mlto magis h̄ ꝯuenit. nā ñ ſolū deꝰ itelli-
git ſeipz ꝑ ſeipz: ſz a q̊cūqz itellꝰu itelligit̄ eēntia dina itelli
git̄ ꝑ ſeipaz: ſz in itellꝰu nr̄o poli nō ē idē itellꝰs: ⁊ qđ itelligi
tur: ita ꝙ itellectꝰ nr̄ polis itelligat̄ ꝑ ſeipm: ſz nr̄ itellectꝰ
polis hz aliū itellectū in actu: vt ſpēz itelligibilē: ꝑ quā fit
actu itelligibil. ꝓ tāto tñ ex pte itellꝰs nr̄i eſt idē itellꝰus ⁊
qđ itelligit̄: qꝛ itellectꝰ nr̄ polis fac̄ vnū ⁊ idē cū ſuo itelle
ctu in actu: ſic̄ vt dicebat̄ fac̄ vnū ⁊ idē ꝑfectibile cū ꝓꝑa
ꝑfectiōe. dicamꝰ g̊ ꝙ h̄ itelligibilia. vz. deꝰ ſubē ſepate ⁊ i-
tellectꝰ nr̄: ⁊ res mālēs hn̄t hūc ordinē. qꝛ deꝰ ſic itelligit̄
ꝙ eſt idē cū ſuo itellectu: ⁊ non habet aliū itellectuz q fa-
ciat ipm itelligibilē: ſed eſt ꝑ ſeipm itelligibil: in q̄libet ēt
ſuba ſepata eſt idē itellectꝰ: ⁊ qđ intelligit̄: ⁊ q̄lz talis ſuba
mō q̊ dcm̄ eſt: ē itelligibil ꝑ ſeipaz. itellꝰs v̊o nr̄ nō eſt itelli
gibilis ꝑ ſeipm: ſed hz aliū itellectū in actu: q fac̄ ipz itelli-
gibilē: attñ eſt ibi idē itellꝰs: ⁊ qđ itelligit̄: qꝛ ibi itellectꝰ in
actu. i. ſpēs itelligibil nō ē ſepata ab itellectu poli q itelli
git̄ ꝑ ipaz: ſz ex ipſa ſpē itelligibili q̄ dr̄ itellectꝰ i actu: ⁊ ex
ipſo itellꝰu poli: q eſt illō qđ itelligit̄ fit vnū ⁊ idē. res vero
māles nec ſūt ꝑ ſe itelligibiles: ſz hn̄t aliū itellꝰz in actu ꝑ
quē fiūt itelligibiles: nec ēt ē ibi idē itellectꝰ ⁊ qđ itelligit̄:
qꝛ intellectꝰ in actu ſiue ſpēs itelligibil ꝑ quā intelligit̄ tā
obm māle q̄z itellꝰs ꝓportiōal nō ē i ipo obo māli: nec fac̄
idē cū ipo: ſz ē in itellꝰu poli: ⁊ ē a rebꝰ mālibꝰ ſepata.

Alterius forte dubitaret aliquis. vtrum in ſepara-
tis a mā. idē ſit ſcia ſpeculatiua cuz re ſci-
ta. ¶ Dōz ꝙ hāc q̄ōnē poſſemꝰ facilr ſoluere dđo ꝙ grā-
maticꝰ dr̄ ſcire ipaz grāmaticā ⁊ nāl ꝑhs dr̄ ſcire ipaz nā-
lez ꝑhiaz. ⁊ ſic q̄lz ſciēs dr̄ ſuā ſciaz ſcire. ipſa g̊ grāmatica
nō ſolū ē ſcia: ſz ē res ſcita: cū ipa grāmatica ſit ſcita vl ſcia
tur: ⁊ q̄lz ſcia iſto mō ē idez cū re ſcita: qꝛ q̄lz ſcia ſcit̄: ⁊ q̄lz
ſciēs ſcit ſciaz ſuā: ſz magl ad mētē ꝑhi igrediētes. dicamꝰ
ꝙ cū deꝰ ſeipm ſciat ꝑ ſeipz nō ē dubiū ibi idē eē ſciaz cuz
re ſcita. ⁊ ēt ſubē ſepate ſciētes ſeipas ꝑ ſeipas ñ ſic faciūt
dubiū in q̄ōne ⁊ in talibꝰ vagari diutiꝰ ipertinēs ē ad ꝓpo
ſituz. nā qđ h̄ dr̄ ꝙ in rebꝰ formalibꝰ ⁊ imālibꝰ idez ē ſcia
cū re ſcita nō ē itroductū ꝑꝑ ſubas ſepatas: nec ꝑꝑ itellm
diuinū: ſz ꝑꝑ itellm noſtrū: de cuiꝰ cognitiōe hic ꝑncipalr
agit̄. ¶ Sciēm g̊ ꝙ ſic̄ eađ ē ſpēs itelligibil ꝑ quā itelligit̄
obm māle ⁊ itellectꝰ polis. ſic eadē ē ſcia ꝑ quā ſciunt̄ iſte
res māles ⁊ itellꝰus nr̄. nā ſic̄ itellectꝰ nr̄ ꝑ illas eaſdē ſpēs
itelligibiles ꝑ q̄s alia itelligit: itelligit ſe: ſic ꝑ illā eādē ſciē
tiā ꝑ quā ſcit alia ſcit ſeipz: ⁊ ſic̄ ſpēs itelligibil: lz ꝑ eā itel-
ligat̄ tā obm māle q̄z itellꝰs polis: tñ illa ſpēs itelligibil: ⁊
ille intellꝰs in actu nō fac̄ vnū ⁊ idē cū obo māli a q̊ ē ſepa-
tus: ſz fac̄ vnū ⁊ idē cū itellꝰu poli q ē imāl in q̊ exiſtit ille
intellꝰs in actu: ⁊ ipſa ſpēs itelligibil: ꝑꝑ qđ ex pte rei māl
ñ ē idē itellꝰs ⁊ qđ itelligit̄: ſz ē idē ex pte rei imāl: ⁊ ex pte
itellꝰs polis: ſic lz ꝑ eādē ſciaz ſciat̄ obz māle ⁊ itellꝰs polis
q eſt a mā ſeparꝰ: tñ qꝛ illa ſcia nō ē i obo māli: nec fac̄ idē
cū ipſo: ſz ē in itellꝰu poli: ⁊ fac̄ idē cū ipo ex pte rei māl nō
eſt idē ſcia cū re ſcita: ſz ē idē ex pte rei imāl: ⁊ ex pte itel-
lectꝰ q ꝑ illā ſciaz ſcit̄ ⁊ cog̊ſcit̄. dr̄ āt potiſſime de ſcia ſpe-
culatiua ꝙ in rebꝰ imālibꝰ eſt idē cū re ſcita: qꝛ cū dicimꝰ
ꝙ per eādē ſciētiā ſcit̄ obm māle ⁊ intellectꝰ imaterialis
potiſſime v̊itatē hz de ſcia ſpeculatiua nō de practica.

Alterius forte dubitaret aliq̄s. vtrū res ipſa q̄
eſt extra animam vt eſt ſcita in
actu ſit aliquo mō idem cū ſcia. ¶ Dōm ꝙ ipſe res extra
animā duplr poſſunt accipi: vel vt hn̄t eſſe in ſeipſis: vl vt
ſunt cōſiderate ab aīa. ſi conſiderent̄ vt hn̄t eſſe in ſeipſis
ſic ſunt q̄d ꝑticulare: ⁊ nō ſunt ſcite in actu: ſed in potētia.
nā ꝑticulariū ſm̄ ꝙ hꝰ nec eſt ſcientia: neqꝫ diffō: vt dicit̄
.7. meta. res g̊ vt ſunt ſcite in potētia: ⁊ vt hn̄t eſſe ꝑticula-
re accipiunt̄: vt hn̄t eſſe in ſeipſis nec ad tale eſſe facit ipa
aīa aliq̄d. ꝑꝑ qđ res ſic accepte: nec ſunt idē cū ſcia: nec ali
quā idētitatē oz ꝙ hēant ad ea q̄ ſunt in aīa: ſed ſi accipiā
tur res vt ſūt ſcite in actu. qꝛ res nō ē actu ſcita: vt hz eſſe
ꝑticulare: ſz vlē cū intellꝰs faciat vlitatē in rebꝰ: ⁊ res non
ſint vlēs: vt hn̄t eſſe in ſeipſis: ſz vt cōſiderant̄ ab aīa: res
vt ſunt ſcite in actu: ⁊ vt habēt eſſe vlē: oz ꝙ hēant aliquā
actualē relationē ⁊ aliq̄z vnionē ad ſciaz ⁊ ad ꝯſideratio-
nez. ⁊ ad ea q̄ ſūt in aīa: q̄lis āt ſit illa relatio vtꝝ ſit rei vl
rōis ñ req̄rit ſpeclatio pn̄s. ſufficiat āt ad pn̄s ſcire ꝙ res
nō ſūt actu ſcite niſi vt ſunt vlēs. ⁊ qꝛ vlia ſunt aliq̊ mō in
aīa. ⁊ qꝛ res nō ſunt vlēs: niſi qꝛ hn̄t aliquā actualē relatio
nez ⁊ aliquā vnionē ad ſciam ⁊ ad ꝯſiderationē: ⁊ ad ea q̄
ſūt in aīa: iō lz res vt ſūt ſcite in potētia nō ſint idē cū ſcia:
ſz vt ſūt ſcite in actu: vt pz ꝑ habita: oz ꝙ aliq̊ mō ſint idē
cū ipſa. dicamꝰ g̊ ꝙ per eādē ſciaz: vt ſupra dicebat̄: ꝑ quā
ſcio res alias ſcio ⁊ itellectū: eo ꝙ intellꝰs ſciat̄ ⁊ itelligat̄
ſic̄ ⁊ alia: ⁊ illa ſcia aliquā idētitatē hz ad ipſas res vt ſunt
ſcite in actu: maiorē tñ idētitatez hz ad ipz itellm quē in-
format: ⁊ cū quo facit vnū ⁊ idē: ſicut fit vnū ⁊ idez ex po-
tentia ⁊ actu. vna eſt g̊ ſcia ⁊ duplex eſt qđ ſcit̄. vz. intellꝰs
⁊ res alie: quā ſciētiā ſi cōparamꝰ ad intellm q eſt ſeparꝰ a
materia idē eſt ſcia ⁊ qđ ſcit̄ ꝙ ex itellectu ⁊ ſcia ſit vnuz
⁊ idez: ſed ſi ꝯparamꝰ illā ſciaz ad res alias nō ſic poſſumꝰ
ꝯcedere ꝙ idē ſit ſcia ⁊ qđ ſcitur. qꝛ nō ſic ſit vnuz ⁊ idem
ex ſcientia ⁊ ex rebus alys: ſiue ex ſcientia ⁊ obiecto ſicut
ſit vnum ex ſcientia ⁊ intellectu.

Alterius forte dubitaret aliquis. q̄uo ꝑhus per h̄
verba. vz. ꝙ qꝛ in rebꝰ imālibꝰ idē eſt in-
tellectꝰ ⁊ qđ itelligit̄: ⁊ ſcia ⁊ qđ ſcit̄ hēat ſolōnē hꝰ q̄ōnis:
ꝙ cum intellectꝰ noſter ſit intelligibilis: ſicut alie res ma
teriales. ⁊ ſic ſcibilis: ſicut alia mālia: attñ itellectꝰ noſter
ſic ē intelligibil ⁊ ſcibilis ꝙ intelligit ⁊ ſcit. alia v̊o mālia.
ſic ſūt intelligibilia ⁊ ſcibilia ꝙ nec intelligunt nec ſciunt.
¶ Dōz ꝙ vt pz ꝑ habita: iō intellectꝰ noſter ē intelligibil
ſicut alia: ⁊ eſt ſcibil ſic̄ alia. qꝛ vnꝰ eſt intellꝰs: ⁊ duplex qđ
itelligit̄: ⁊ vna eſt ſciētia: ⁊ duplex eſt qđ ſcit̄. ꝑ illū. n. eun-
dem intellm in actu. ⁊ ꝑ illā eadē ſpēz intelligibilē ꝑ quā
intelligit̄ obm: vel ꝑ quā intelligunt̄ res alie intelligit̄ ⁊
intellectꝰ polis. intellectꝰ g̊ polis ē intelligibilis ſicut alia
materialia: ⁊ nō eſt intelligibilis ſicut alia materialia. itel
ligibilis eſt. n. ſic̄ alia materialia. qꝛ ſicut alia materialia
nō ſunt intelligibilia per ſe: ſed habēt aliū intellectuz per
quē fiunt intelligibilia: ſic intellectꝰ noſter qꝛ eſt potētia
pura in genere intelligibiliū nō eſt intelligibilis ꝑ ſe: ſz hz
aliū intellectū per quē fit intelligibilis: imo vnus ⁊ idē eſt
intellectus: qui dicit̄ intellectus in actu: per quē fit itelli-
gibilis intellectus poſſibilis: ⁊ fiūt intelligibiles res ma-
teriales: quare declaratum eſt intellectum noſtrū eſſe in-
telligibilem ſicut alia materialia. ¶ Aduertendū tñ ꝙ h̄
non eſt ſic per omnez moduz: ſicut ⁊ hoc ſimile nō eſt per
oēz modum ſile: ideo licet poſſumus cōcedere ꝙ intelle-
ctus noſter ſit intelligibilis ſicut alia. poſſumus etiaz con
cedere ꝙ nō ſit intelligibilis ſicut alia. nā licet per eandē
ſpeciez intelligibilez ⁊ per eundez intellectuz in actu fiat
intelligibilis intellectus poſſibilis ⁊ res alie: hoc eſt tamē
aliter ⁊ aliter. qꝛ per illum intellectuz fiunt intelligibiles
res alie per abſtractionem: ſed intellectus noſter poſſibi-
lis fit ſic intelligibilis per informationem. nam ille intel-
lectus in actu: ⁊ illa ſpēs intelligibilis facit ꝙ res alie in-
telligantur: inquantū a rebus alys eſt abſtracta: ſed facit
ꝙ intellectus noſter fiat intelligibilis inquantū euz perfi
cit ⁊ informat. ⁊ quia ſpecies intelligibilis ⁊ intellectus in
actu: licet faciat res materiales intelligibiles: tamē qꝛ nō
eſt idem cum eis: nec eſt in eis: ſed eſt ab eis extractꝰ ⁊ ſe-
paratus: ideo per huiuſmodi itellectū res materiales ſic

UVA. BHSC. IyR_077_1

fiunt intelligibiles qȏ non intelligunt: ſed tamen cuȝ intellectus noſter poſſibilis ſic fiat intelligibilis ꝑ hꝰ itellectũ ĩ actu. ⁊ ꝑ hꝰ ſpẽȝ itelligibilẽ: ꝙ ille itell's in actu facit vnũ ⁊ idẽ cũ itellectu nr̃o ⁊ eſt in eo: ⁊ eũ ꝑficit ⁊ informat: iõ itell's noſter ſic fit itelligibilis ꝑ talẽ itellm̃: ꝙ tñ itelligit. ḡ itell's noſter ẽ qȏ itelligit̃: ⁊ res mãlis eſt ẽt qȏ itelligit̃: ipſa v̄o ſpẽs itelligibil' erit itell's vtriuſqȝ. qꝛ fac̃ itelligibilẽ vtrũqȝ. tñ qꝛ ĩ mãlibꝰ eſt idẽ itell'us: ⁊ qȏ itelligit̃: itell's noſter: qꝛ eſt imãlis fac̃ vnũ ⁊ idẽ cum illa ſpẽ: ⁊ ꝑficit̃ ⁊ iformat̃ ea: iõ itellectꝰ noſter ſic fit itelligibil' per talẽ itellectũ: ꝙ tñ itelligit. ſed obm mãle: qꝛ nõ hȝ talem idẽtitatẽ ad itellectũ in actu ⁊ ad ſpẽȝ itelligibilem: qꝛ hꝰ ſpẽs nõ ẽ in obo mãli: ſȝ eſt ab eo abſtracta ⁊ ſepata: obm mãle põt eẽ qd itelligibile: nõ tñ põt itelligere. qꝛ nõ hȝ i ſe ſpẽm itelligibilẽ: q̃ eſt itellectꝰ in actu. idẽtitas ḡ. i. cõiũctio ſpẽi itelligibil' ad itellectũ pol'eȝ facit ꝙ itell's noſter ſic ſit itelligibil': ꝙ ẽt itelligat. ſepatio v̄o ⁊ abſtractio illiꝰ ſpẽi ab obo mãli ita fac̃ ꝙ illud obtm ſit itelligibile: ꝙ tñ nõ itelligat: ⁊ qȏ dcm̃ ẽ de itellectu: ⁊ de eo qȏ itelligit̃ veritateȝ hȝ de ſcĩa: ⁊ de eo qȏ ſcit̃. nã idẽtitas ⁊ ↄiũctio ſciẽ ad rẽ imãleȝ vt ad itellectũ pol'eȝ facit ꝙ itell's noſter ſic ſit ſcibilis: ꝙ tñ ſciat: ſeparatio vero ⁊ abſtractio illiꝰ ſciẽ ab obo materiali ſic facit ꝙ illud obm ſit ſcibile: ꝙ tamẽ non ſit ſciens. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ.16. ¶ Nõ aũt ſemꝑ eſt cauſa cõſiderãda. In habẽtibus aũt materiaȝ potẽtia vnũquȏqȝ intelligibilium eſt: quare qdeȝ illis nõ inerit intellectus: ſine materia enim potentia eſt intellectꝰ taliuȝ: illud autem intelligibile erit.

¶ Poſtq̃ dixit q̄re itell's noſter itelligit. qꝛ ↄtingit ipȝ eẽ idẽ cũ itellectu in actu: ⁊ ↄtingit ipȝ hr̃e ſibi cõiũctũ itell'ȝ in actu: ⁊ ſpẽȝ itelligibilẽ. h̄ aſſignat cãm: q̄re nõ qcqd itelligit̃ itelligit: vt q̄re oba mãlia nõ itelligũt: cuiꝰ cã eſt. qꝛ ſũt itelligibilia in potẽtia: ꝑꝑ qȏ ſpẽs itelligibilis ſiue itellectꝰ in actu nõ hȝ eẽ in ipõ obo mãli nec ei coniũgit̃: imo eſt ab eo abſtractꝰ ⁊ ſepatꝰ: iõ lȝ obm mãle poſſit intelligi ⁊ poſſit ſciri: nõ tñ põt itelligere neqȝ ſcire. h̄ ẽ ḡ qȏ ait: ꝙ ↄſiderãda eſt cã nõ ſꝑ itelligẽdi. i. ↄſiderãda eſt cã q̄re nõ ſꝑ itelligibile itelligit: vt q̄re obm mãle nõ itelligit: ⁊ ſubdit: ꝙ in hñtibꝰ aũt mãȝ vnũqȏqȝ eſt itelligibiliuȝ. i. ẽ de nũero itelligibiliũ potẽtia. i. in potẽtia: q̄re qdeȝ illis. i. rebus mãlibꝰ nõ inerit itell's: nec potuerũt itelligere. qꝛ intellectꝰ eſt potẽtia taliũ. i. v̄tus de nũero taliũ v̄tutũ q̃ eſt ſine mã: iõ hꝰ v̄tꝰ nõ põt ineẽ rebꝰ mãlibꝰ nec mãlia poterunt itelligere: iõ ſubdit ꝙ illud aũt. i. obm mãle erit itelligibile. i. poterit itelligi: ſȝ ſuꝑ. nõ poterit itelligere: quia nec põt hr̃e in ſe potẽtiã itellectiuã q̃ eſt potẽtia ſine mã: nec hȝ in ſe itellectũ in actu: nec ſpẽȝ itelligibilẽ. qꝛ hꝰ intellectꝰ: ⁊ hꝰ ſpẽs itelligibilis ab obo mãli eſt abſtracta ⁊ ſepata. ¶ Notãdũ aũt ꝙ ꝓpriꝰ actꝰ reqrit ꝓpriũ ſuſceptiuum: ⁊ ꝓpria ꝑfectio ꝓpriũ ꝑfectibile: cũ ḡ ſpẽs itelligibilis ſit a mã ſepata. oȝ ꝙ itellectꝰ ſuſcipiẽs hꝰ ſpẽȝ ſit potẽtia imãlis. rebꝰ ḡ imãlibꝰ nec poterit ieſſe itellectꝰ q ẽ potentia imãlis: nec poterit ineſſe ſpẽs itelligibilis q̃ ẽ a mã ſepata: q̄re mãle obm: ⁊ ſi põt eẽ itelligibile: nũq̃ tñ poterit itelligere. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ ſic formal'r actꝰ calefaciendi nõ põt ↄpetere niſi ei qȏ hȝ calorẽ ĩ actu: ſic actꝰ itelligẽdi nõ põt ↄpetere niſi ei: cui ineſt itellectꝰ in actu: ⁊ qꝛ itellectꝰ in actu: ⁊ ſpẽs itelligibil' ẽ in itellectu nr̃o: ⁊ nõ i obto mãli: iõ itell's noſter poterit itelligere: nõ aũt mãle obm. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ ſi aliqd infrigidaret̃ ⁊ diceret̃ frigiduȝ nõ ꝑ frigiditatẽ q̃ eẽt in eo: ſȝ ꝑ fritatẽ: q̃ eẽt in alio qȏ ſic frigidũ nũq̃ formal'r ifrĩdaret: qꝛ nũq̃ formal'r ifrigidat niſi qȏ hȝ fritatẽ formal'r i actu: ſic qꝛ itellectꝰ noſter poſſibilis fit itelligibilis ⁊ itelligit̃ ꝑ ſpẽȝ itelligibilẽ: ⁊ ꝑ itellectuȝ in actu q eſt in ipſo itellectꝰ noſter ſic fit itelligibilis ꝙ tñ itelligit: ſȝ obm mãle nõ fit itelligibile: nec itelligit̃ per ſpẽȝ itelligibilẽ: nec ꝑ itellectũ in actu: q ſit in ipſo: ſed q ẽ in itellectu poſſibili. hꝰ obȝ ſic ↄpetit ei qȏ itelligatur ꝙ nunq̃ põt ei competere ꝙ intelligat.

Quoniã autẽ ſic in omni natura ẽ aliquid hoc quidẽ materia: vnicuiqȝ generi: hoc ãt ẽ potẽtia omnia illa: alterum aũt eſt cauſa ⁊ factiuũ qȏ in faciendo oĩa: vt ars ad materiã ſuſtinuit. Cõ.17

¶ Poſtq̃ determinauit phs de itellectu pol'i. In ꝑte iſta determinat de alys acceptiõibꝰ itell's. Circa qȏ q̄tuor facit. qꝛ p̄mo determĩat de itellectu agẽte. 2° determĩat de itellectu in actu. 3°. narrat q̄dã q̃ ꝑtinẽt v'l'r ad ꝑtẽ intellectiuã. q̄rto ⁊ vltimo determinat de itellectu paſſiuo. ſcđa ibi (Idẽ aũt eſt) 3ª ibi (Sepatꝰ ãt ſolus) 4ª ibi (Paſſiuꝰ v̄o) Circa p̄mũ tria facit. qꝛ p̄ p̄mittit quãdã ꝓpõnẽ neceſſariaȝ ad ꝓpoſitũ. ſcđo ex illa ꝓpõne ꝓbat ꝙ eſt dare in aĩa itellectũ agentẽ. 3°. narrat ↄditiões ⁊ ꝓpetates ipſius itellectꝰ agẽtis. ſcđa ibi (Neceſſe ⁊ in aĩa) 3ª ibi (Et h̄ intellectꝰ ſeparabilis) Dicit ḡ. qm̃ aũt ſic in oĩ nã vnicuiqȝ generi. i. ſm̃ vnũqȏqȝ genꝰ eſt aliqd h̄ qdẽ mã. ⁊ h̄ ãt mã eſt potẽtia oĩa illa q̃ ſunt illiꝰ generis. alterũ aũt ẽ cã agẽs ⁊ factiuũ qȏ ſe hȝ ĩ faciẽdo oĩa illiꝰ generis: vt ars ad materiã ſuſtinuit. nã h̄ nõ ſolũ eſt in oĩ nã. i. in oĩ re nãli ꝙ ſȝ vnũqȏqȝ genꝰ reꝝ nãliuȝ. ſ. ꝙ ſi eſt ibi dare vnũ aliqd qȏ ſit oĩa fieri: ꝙ ẽt ſit ibi dare alteꝝ aliqd qȏ ſit ibi oĩa facere: ſed ẽt h̄ eſt in artificialibꝰ. qꝛ mãe in gñe artificialium eſt oĩa illa fieri: artis v̄o omnia illa facere.

Dubitaret forte aliqs. quõ v̄itateȝ hȝ h̄ ↄñia ꝙ vbi ẽ dare aliqd qȏ ſit oĩa fieri. oȝ ꝙ ſit ibi dare aliqd qȏ eſt omnia facere. ¶ Dicẽdum ꝙ vt dicit̃ in quinto meta. potentia dicit̃ de potentia actiua ⁊ paſſiua: ſed ſcđm analogiam quãdaȝ. naȝ ꝑ p̄us dicit̃ potentia de actiua q̃ȝ de paſſiua. nam nunq̃ potentia paſſiua eſſet potẽtia ex qua aliquid fieret niſi eſſet potentia actiua q̃ poſſet eã reducere ad actũ: ⁊ que poſſet illud facere: cũ enim nihil ſit ocioſuȝ in nã: ⁊ cũ nõ ſit dare in nã aliquid fruſtra: oportet ꝙ cuilibet potentie paſſiue reſpondeat ſua potentia actiua: imo vt pȝ per habita: potentia paſſiua nõ eſt potentia niſi rõne potẽtie actiue. ⁊ ſi tu ponis omnes formas potentia in materia p̄ma: oȝ ꝙ omnes illas tu ponas actu in motore p̄mo. vt vult cõmen. ſuper. 12. meta. nunq̃ eniȝ eſſent forme in materia p̄ma ſm̃ potentiaȝ paſſiuam: niſi eſſent in motore primo ſm̃ potentiam actiuam. nam cum nulla potentia ſeipſaȝ faciat ad actum: nec vnquaȝ materia ſeipſam trãſmutet ad formaȝ: nunquaȝ diceremus ꝙ ex materia aliqua poſſet aliquid fieri niſi eſſet aliquod agens qȏ poſſet illud facere: qȏ etiaȝ in artificialibus eſſe contingit. qꝛ nunquaȝ diceremus ꝙ ex ligno vel ex aliqua alia materia poſſent omnia artificialia fieri: niſi eẽt ars que poſſet omnia illa facere. ⁊ quia ſicut eſt in omni genere: oportet ꝙ etiaȝ circa animaȝ hoc eſſe habeat: quare ſi in ea eſt dare intellectum poſſibilem: qui eſt omnia fieri: ⁊ q poteſt omnes formas intelligibiles recipere: opȝ ibi dare intellectum agẽtem qui ẽ oĩa facere: ⁊ qui poſſit omnes tales formas abſtrahere. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ.18. ¶ Neceſſe ⁊ in aĩa has eẽ drĩas. ¶ Et eſt itellectꝰ hic qdem talis in oĩa fieri: ille v̄o in oĩa facere: ſic habitꝰ qdẽ: ⁊ ſicut lumẽ: quodã. n. mõ: ⁊ lumẽ fac̃ potẽtia exñtes colores actu colores.

UVA. BHSC. IyR_077_1

¶ Adaptat h ad aīam dicens. ꝙ neceſſe eſt ⁊ in aīa eē has dřias. vz. ꝙ ſit ibi vn⁹ itell's q ſit oīa fieri vt poſ'is ⁊ alius q eſt oīa facere vt agens. ⁊ iō ſubdit ꝙ ēt eſt h intellectus ī aīa tal' q ē ī oīa fieri. ille v̊o i oīa facere. ⁊ addit ꝙ h itell's q eſt oīa facere vt agēs eſt ſicut qdā habit⁹. i. ſicut q̄dā pfectio ⁊ eſt ſic̄ lumen. nā quodāmō ſicut lumen colores exiſtentes pō viſibiles facit colores actu viſibiles. ſic ſup. intellect⁹ agēs itelligibilia potētia facit actu intelligibilia.

Dubitaret forte aliqs. q̄ fuit nec̄itas ponēdi intell'm agentē. ¶ Dōm ꝙ vt ꝯmē. tāgit pl'o nō idiguit ponere itell'm agētē: ſ3 Ariſt. poſuit. n. pl'o ꝙ ꝑpa oba itell's nr̄i erāt actu itelligibilia. poſuit. n. qditates reꝝ ſepatas: q̄s vocabat ydeas. ⁊ qꝛ qd̄ qd ē: ē ꝑpriū ob3 itell's nr̄i dicebat illas ydeas ⁊ illas qditates abſtractas eē ꝑpriū obm̄ itell's nr̄i. deſeruiebāt āt ydee ipſi pl'oni q̄tū ad duo. vz. ad ſciam ⁊ ad gn̄atiōe3. dicebat. n. ſcia3 nō ꝑpe eē de iſtis mālib⁹: ſ3 de illis ydeis: ⁊ de illis qditatib⁹ ſepatis. deſeruiebāt ydee ēt ad gn̄atōe3. qd̄ q̄uo ſit nō eſt p̄n̄tis ſpeculatiōis: qꝛ de h alibi ſup ſeptimū meta diffuſius dixim⁹. ſufficiat aūt ad p̄n̄s ſcire q̄uo plato ponebat qditates q̄ erāt obm̄ itell's nr̄i actu abſtractas: ⁊ p ꝯn̄s actu itelligibiles: qd̄ ſi veꝝ eēt: nō idigerem⁹ ponere itell'm agentē. nā ſic̄ qꝛ ſenſibilia ſūt actu ſ̄ſibilia nō idigem⁹ ponere ſenſu3 agētē: vt qꝛ cal'm eſt actu cal'z: ⁊ frigidū actu frigidū: nō idigem⁹ ponere tactū agētē qui faciat talia pō ſenſibilia actu ſenſibilia. cal'm. n. qꝛ eſt actu tale poterit p ſeipm̄ imutare ſ̄ſu3 tact⁹ abſq3 eo ꝙ aliqua alia actualitas ꝯferat̄ ſibi. ſic qditates q̄ ſūt ob3 itell'us ſi eēnt actu abſtracte ⁊ actu ſepate ⁊ actu intelligibiles poſſent p ſeipas imutare itell'z pol'e3: nec idigerem⁹ itellectu agente: q faceret h⁹ qditates pō itelligibiles actu itelligibiles. veꝝ qꝛ opīo pl'onis de ydeis ⁊ de qditatib⁹ abſtractꝭ ſufficiēter reprobata ē a pħo in m'ltis locis. ⁊ qꝛ ꝑpriū ob3 itell's nr̄i ſūt qditates hoꝝ māliū: q̄ꝝ ꝑpriū ē hr̄e fātaſma cū talia ſint itelligibilia in pō. ⁊ nō poſſint p ſeipa imutare itell'm pol'e3: idigem⁹ ponere itell'm agētē q ſit oīa facere. in cui⁹ v̄tute: ⁊ p cui⁹ lumē: ⁊ irradiatōe3: h q̄ ſūt potētia itelligibilia fiāt actu itelligibilia. cū g̊ q̄rit̄ q̄ fuit neceſſitas ponēdi itell'z agētē plana ē rn̄ſio. nā qꝛ qditates reꝝ māliu3: q̄rū ē hr̄e fanta^ta: q̄ ſūt ꝑpriu3 obm̄ itell'us nr̄i: nō ſūt actu abſtracte: nec actu itelligibilia: vt pōebat pl'o: idigem⁹ ponere itell'm agētē q faciat h pō itelligibilia actu itelligibilia: p cui⁹ v̄tutē ⁊ irradiatōe3 h pō itelligibilia imutare poſſint intellectum potentialem.

Alterius autem dubitare poſſum⁹: vt dubitat h Themiſti⁹. vtꝝ itell's agēs ſit hit⁹: vt ſonare videnť v̄ba pħi. ¶ Dōm ꝙ: vt Themiſti⁹ narrat: opiōnē fuiſſe q̊rūdā ꝙ itell's agēs eſt ſic̄ hitus: qꝛ eſt qdā hit⁹ p̄ncipioꝝ. nā p hitū p̄ncipioꝝ: q dr̄ itellect⁹ fiūt in nobis alia itelligibilia. ſi g̊ aliqs itell's d3 eē itell'us agēs: p c⁹ v̄tutē fiāt alia itelligibilia: vr̄ ꝙ h⁹ itell's ſit hit⁹ p̄ncipioꝝ. qꝛ p p̄n^a nob̄ alia inoteſcūt. ſ3 h pō ſtare n̄ pt. qꝛ i itell'u nr̄o an̄q3 itelligat nihil ē ſcriptū: n3 pictū. ē. n. intellect⁹ ſic accept⁹ ſicut tabula raſa in q̄ nō eſt fcā aliqua ſcriptura: nec ꝓtractio. ipſe g̊ hit⁹ p̄ncipioꝝ ē hit⁹ acqſit⁹: cū g̊ nihil in itell'u iprimat̄ niſi mediāte lumīe itellectus agentis: ſic̄ nihil iprimit̄ in oculo niſi mediāte lumīe corporali. o3 ꝙ ipſa p̄n^a recipiāt actualitatē p lumē itell's agētis: ⁊ fiāt itelligibilia p tale lumē: ide ē g̊ ꝙ aliqn̄ p̄ncipia dr̄ nobis nāl'r cognita: nō ꝙ itell'us in ſui p̄mordio hēat in ſe aliqd nāl'r ſcriptū: vl' hēat hitū p̄ncipioꝝ nāl'r inatū: ſed qꝛ ad cognitiōe3 p̄ncipioꝝ nō idigem⁹ perſuaſiōe vel rōne: ſ3 ſtati3 p̄ncipijs aſſentim⁹: vt ſi ſciuerim⁹ qd eſt qd̄ dr̄ per nomē. ſcito. n. qd eſt qd̄ dr̄ p nomē: abſq3 aliq̄ diſcurſu ſufficit ſolū lumē intellect⁹ agētis ad hoc ꝙ aſſentiam⁹ p̄ncipijs. ideo dr̄ p̄mo poſterio. ꝙ p̄ncipia cognoſcim⁹ inquantū terminos cognoſcim⁹. nā ſcito qd eſt totū ⁊ qd eſt pars ſufficit ſolū lumē intellect⁹ agētis ad hoc ꝙ aſſentiamus huic p̄ncipio ꝙ oē totū eſt mai⁹ ſua pte. ⁊ qꝛ ſolū lumen intellect⁹ agētis ſufficit ad cognitionē p̄ncipioꝝ cu3 illud lumē ſit nobis nāliter inditu3: dr̄ quodāmō nobis p̄ncipia nāl'r nota. Cū g̊ q̄rit̄ vtꝝ itellect⁹ agēs ſit ille itellectus q eſt habit⁹ p̄ncipioꝝ: p3 ꝙ nō: imo itellect⁹ q ē habitus p̄ncipioꝝ p̄ſupponit itell'm agentē cū ꝯparet̄ ad ip3 tan̄q3 effect⁹ ad cām. nā in v̄tute lumīs itell's agētis: vt p3 per habita fit in nobis habit⁹ p̄ncipioꝝ: ⁊ fiunt nob̄ nota p̄ncipia. Qd̄ g̊ pħs ait ꝙ itellect⁹ agens ē ſic̄ hitus. Dōm ꝙ noīe habit⁹ vt cōiter ponit̄ itelligit̄ oīs pfectio. eſt g̊ intellectus agens ſicut quidam habitus. qꝛ eſt ſicut queda3 perfectio: ⁊ quedam virtus anime.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtꝝ itellectus agēs ſe hēat ad fantaſma. ſicut lux ad colores. videt̄ ꝙ nō. qꝛ colores ſūt p ſe viſibiles vt ꝓbat̄ ſupra. nā qd̄l3 ob3 cuiuſl3 ſ̄ſus ē p ſe ſ̄ſibile. colores g̊ qꝛ ſūt ꝑpriū obm̄ viſus erūt p ſe viſibiles. q̄re ſi ſil'is ꝓportio eſt colorū ad lucē ⁊ fāta^ru3. ad itell'z agētē: erūt fanta^ta itelligibilia p ſe: ſic̄ ſunt colores p ſe viſibiles: qd̄ p3 eē falſu3. nā cū fanta^ta ſint h ⁊ nūc. qꝛ d̄terminant ſibi ꝑpriu3 organū: p ſe itelligibilia eē nō p̄n̄t. ¶ In ꝯriū eſt pħus in lr̄a. ¶ Dōm ꝙ cū dicim⁹ eodē mō ꝯparari colores ad luce3 vt fanta^ta. ad itellectū agētē. h ſil'e nō eſt p oē3 modū. ꝓ tanto. n. ſil'e eſt. qꝛ ſic̄ colores nō p̄n̄t mouere viſu3 ſine lumīe corpali ſic fanta^ta. nō p̄n̄t mouere itell'z pol'e3 ſine lumīe itell's agētis. ꝓ tāto aūt nō erit ſil'e: qꝛ in motōe viſus reqrit̄ lumē corpale: nō pp ipſos colores. nam colores ipſi hn̄t in ſe actual'r ⁊ formal'r nām vn̄ ſint viſibiles. ſūt. n. de ſe viſibiles: ſ3 ꝙ reqrat̄ ibi lumē h ē pp ip3 mediū: vt ſupra diffuſius tractabat̄: ſ3 vt fanta^ta. moueant itell'z poſſibilem requirit̄ lumen intellect⁹ agentis ꝓpter ſeipa. qꝛ ipa fanta^ta. nō ſunt de ſe itelligibilia nec ſunt itelligibilia actu: ſed potentia. ¶ Deīde cu3 dicit.

¶ **Et hic intellect⁹ ſeparabilis ⁊ impaſſibilis ⁊ imixtus ſubſtātia actu ens. ſemp. n. honorabilius eſt agens patiēte: ⁊ principiū materia.** Cō. 19.

¶ Aſſignat ꝯditiōes ⁊ ꝑpetates itell's agētis. ⁊ tāgit q̄tuor ꝑpetates: q̄rū p^a ē ꝙ h itell's ē ſepabil'. qꝛ ē v̄t⁹ nō organica nec mālis. 2^a ē. qꝛ eſt ipaſſibil'. 3^a eſt. qꝛ ē imixt⁹. i. eſt nō ꝯpoſit⁹ ex reb⁹ corpalib⁹ vel ex el'tis: ſic̄ ponebāt antiqui aīa3 eē ꝯpoſitā ⁊ mixtā ex el'tis. q̄rta ꝑpetas. itell's agētis eſt. ꝙ eſt ſuba actu ens. cā aūt p quā ꝓbat itell'm agētem eſſe talē: ⁊ hr̄e has ꝑpetates eſt. qꝛ itellect⁹ agens eſt honorabilior ⁊ p̄ſtantior itellectu poſſibili. qꝛ ſemp agēs honorabili⁹ eſt patiente ⁊ p̄ncipiū materia.

Dubitaret forte aliqs. q̄uo p hec v̄ba ꝙ qꝛ agēs ē honorabilius patiente: ⁊ p̄ncipiu3 mā h3 pħs ꝙ ille q̄tuor ꝑpetates iſint itellectui agēti. ¶ Dicendu3 ꝙ q̄rta ꝑpetas. vz. ꝙ itell's agēs ſit ſuba actu ens nō idiget ꝓbatiōe. nā eo ipſo ꝙ itell's agēs h3 rōnē actiui cū nihil agat niſi ꝓut ē in actu: o3 ꝙ ſit ſuba actu ens. alie v̊o tres ꝑpetates. vz. ꝙ ſit ſepat⁹ ipaſſibil' ⁊ imixt⁹ ꝓbāt̄ p rōnē in lr̄a aſſignatā. nā ſi itell's potētial' h3 iſtas tres ꝓprietates. qꝛ eſt ſepabil' ipaſſibil' ⁊ imixt⁹: cū h⁹ itell's cōparet̄ ad itell'm agētē vt patiēs ad agens. ⁊ vt mā ad p̄n^m pfectiuū: q̄tū ad has ꝯditiōes erit itell's agens honorabilior ⁊ p̄ſtātior itell'u poſ'i. nā itellect⁹ agens multo magis excellentiori mō habebit iſta q̄3 itellect⁹ poſſibilis.

Alterius forte dubitaret aliqs: vt dubitaret themiſti⁹ vtrū itell's agēs ſit ſic ſepabil' ꝙ non ſit pars aīe: nec ſit potentia aīe: ſed ſit quedā ſuba ſepata. ⁊ videt̄ ꝙ ſic: p v̄ba pħi dicētis ꝙ eſt ſuba actu ens. ¶ Dicendū quoſdā fuiſſe h⁹ opīonis ꝙ itellect⁹ agēs eēt vnus

UVA. BHSC. IyR_077_1

numero in oībus ⁊ eſſet vna aliq̄ ſuba ſepata: vt ſicut vnꝰ ſol totū vniuerſuꝫ illuminat: ꝑ cuiꝰ illumiationē pn̄t oēs oculi videre. ſic ē vna aliq̄ ſuba ſepata irradiās ſuꝑ fātaᵗᵃ. oīum hoīuꝫ: ꝑ cuiꝰ irradiationeꝫ pn̄t oēs hoīes itelligere: cuiꝰ opīonis vr̄ fuiſſe Auicē. ponēs decimā itelligentiā q̄ ꝑerat decime ſpere. vꝫ. ſpere actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ eē itelligentiā illā a q̄ dpēdebat nr̄a felicitas: ita ꝙ tota felicitas nr̄a ſm̄ ipꝫ ē in ꝯiūctiōe itell'ſ nr̄i ad itelligētiā illā. Jtaqꝫ itelligētiā illā poſuit itell'm agēte ꝑ cꝰ irradiateōꝫ fātaᵗᵃ. ſingulo**ꝝ** hoīuꝫ mouebāt ſingulos itell'ſ poſ'es. Hāc aūt poſitionē duas falſitates ꝯtinere dicimꝰ: q̄rū ꝑma ē: ꝙ finalis felicitas nr̄a ꝯſiſtit in ꝯiūctiōe itell'ſ nr̄i ad decimā itelligētiā: qḋ ipoſ'e ē. q꞉ finale bonū nr̄ꝫ ꝯſiſtit in ꝯiūctione itell'ſ nr̄i ad aliqḋ bonū cātū. nā cum nāle ſit ꝙ nunq̄ꝫ geſcat itell'ſ cognito effectu niſi cognoſcat cāꝫ: oꝫ nos geſtari in bono illo qḋ ita ſit cā ꝙ nulloº cātū ſit. nā ex cognitiōe effectꝰ ⁊ ex ignorātia cāe nō ē ges: ſꝫ admiratio. vt ꝑꝫ hr̄i ex ꝑ meta. ꝫ mō. n. ex admirari ceperunt phari vt dr̄ ibidē. q꞉ vidētes effectus mirabiles: vtputa eclypſes ſolares ⁊ lunares ⁊ ꝯiūctiōes ſideꝝ admirati nō geſcebāt donec iueſtigarēt cās. in cognitiōe g̊ effectꝰ nō pōt eē quies nec felicitas. illud g̊ a q̊ depēdet nr̄a final' felicitas: opꝫ ꝙ ſit cā n̄ cāta. ſ. deꝰ ipe. 2ª āt falſitas ē. q꞉ pōit itell'ꝫ agētē eē ſubaꝫ q̄ꝫdā ſeparā: ꝙ āt n̄ ſit ꝫ de itētōe Ar̄. plane pꝫ ꝑ lr̄aꝫ vbi dr̄ ꝙ i aīa necē ē pōer has duas dr̄ias ⁊ hos duos itell'ſ: q̄rū vnꝰ ſit oīa fieri: alter oīa facere. nō g̊ itell'ſ agēs eſt aliqd ſepatū ab aīa: ſꝫ ē aliqd in aīa. q꞉ ē aliq̄ ꝑfectio ⁊ aliq̄ vtꝰ aīe. ꝙ ēt ꝫ nō ſolū nō ſit de itētiōe Ar̄. ſꝫ ēt ſit falſum duplici via iueſtigare poſſumꝰ: q̄ruꝫ vna ē themiſty. nā in ptāte nr̄a ē itelligere cū volumꝰ: poſtq̄ꝫ hūimꝰ ſpēs itelligibiles: vt glꝫ in ſeipo expir̄. cuꝫ g̊ q̄ꝫtūcūqꝫ hūerimꝰ apud nos ſpēs itelligibiles: n̄ poſſumꝰ actu itelligere: niſi ſpeculemur iteꝝ fātaᵗᵃ. ⁊ niſi ſuꝑ ipa fātaᵗᵃ. fiat irradiatio lumis itell'ſ agētis. ſꝫ ſi hꝰ lumē eēt a nobis ſepatū: nō eēt i ptāte nr̄a ꝙ tal' irradiatio fieret: q̄re hn̄tes aꝑ nos ſpēs itelligibiles: nō eēt in ptāte nr̄a ꝙ poſſemꝰ itelligere cum vellemꝰ: ſic̄ pn̄tibꝰ viſibilibꝰ: eo ꝙ lumē ſolis ſit a nob ſeparatū: nō ē i ptāte nr̄a videre cū volumꝰ. q꞉ nō ē in ptāte nr̄a ſꝑ hr̄e pn̄tiā lumis: eo ꝙ lumē corꝑale: ꝑ qḋ actu videmꝰ: nō ē in nob: ſꝫ ē aliqd ſepatū. 2ª via ad iueſtigādū hoc idē ſumit̄ ex ꝑfectiōe cognitiōis itellectiue: ſꝫ de ꝫ infra dicemꝰ: vbi pleniꝰ dclarabit̄ ꝙ itell'ſ agēs ē q̄daꝫ ꝑfectio ⁊ q̄dā vtꝰ aīe: ⁊ n̄ ē ſba ſepata. Qḋ vō dicebat̄ ꝙ itell'ſ agēs eſt ſuba actu ens. g̊ n̄ ē ꝑfectio ⁊ potētia aīe: ſꝫ ē ſuba q̄dā. dici dꝫ ꝙ vt declarari hꝫ 5º meta. ſuba ſumi pōt multipl'r. vno. n. mō: vt ibi dr̄: ſuba ꝑt dicere quāl'ꝫ eēntiā: vl' q̄ꝫlibꝫ rē cuiuſl'ꝫ ꝑdicamēti. itell'ſ itaqꝫ agens: q꞉ ē aliq̄ ꝑfectio ⁊ aliq̄ vtꝰ aīe ē aliq̄ eēntia ⁊ aliq̄ res alicꝰ ꝑdicamēti. ē. n. in 2ª ſpē q̄litat'. q꞉ ē q̄dā nāl' pō aīe. ⁊ q꞉ ē q̄dā eēntia ⁊ q̄daꝫ res ꝑdicamēti: q̄dā ſuba dici pōt. ¶ Deinde cū dic̄.

Cō. 20. **¶ Jdē aūt eſt ſm̄ actum ſciētia rei. ¶ Que vero ſm̄ potentiam tēpore prior in vno eſt: oīno aūt neqꝫ tempore: ſed non aliqn̄ qdē intelligit: aliquando autem nō intelligit.**

¶ Determiat de itell'u in actu ponens tres ꝯditōes ⁊ tres ꝓꝑetates eiꝰ. q̄rū pª ſumit̄ ꝑ ꝯparatōeꝫ ad obm̄. 2ª ꝑ ꝯparationē ad itell'm in potētia. 3ª ꝑ ꝯparationē ad habitū. Dic̄ g̊ ꝙ ſcia ſm̄ actū. i. itell'ſ ſm̄ actū ē idē rei ſcite. ſcia vō q̄ ē ſm̄ potētiā tꝑe ꝑor ē in vno ⁊ eodē q̄ꝫ ſcia ſꝫ actū: oīo aūt neqꝫ tꝑe ē ꝑor. ſubdit ēt 3ᵃᵐ ꝯditōeꝫ ꝙ hꝰ itell'ſ in actu nō aliqn̄ qdē itelligit: aliqn̄ nō itelligit. ſꝫ ſꝑ itelligit. ¶ Notādū āt ꝙ pª ꝯditio itell'ſ in actu ē ꝑ ꝯparatōeꝫ ad obꝫ. q꞉ eſt idē cū re ſcita in actu. ꝑt. n. exponi ꝙ ē idē. i. ꝙ ē ſil'. nā cū res ſcita ſit cā ſcie: ⁊ cāe i actu ſint ſil' cū ſuis effectibꝰ. cāe vō in potētia nō ſint ſil': res ſcita in actu ē idē. i. ē ſil' cū ſcia in actu vel cū itellectu in actu. nā ſi actu eſt ſcia: oꝫ ꝙ actu ſit res ſcita vel in ſe: vl' in ſuis cāis. ꝫ aūt expō multū vr̄ ꝯcordare cū textu ſeq̄nti: vbi dr̄: ꝙ ſcia i actu ⁊ in pō n̄ ſūt ſil': ſꝫ vna eſt ꝑor alia. ¶ Nōnᵐ ēt ꝙ pōt al'r exponi ꝙ ſcia in actu ē idē qḋ res ſcita. q꞉ ad lr̄aꝫ ſcia i actu ē idē cū re ſcita. q꞉ ipa ſcia ſcit̄. hō. n. ſcit ſciaꝫ ſuā: ⁊ ipa ſcia ē q̄daꝫ res ſcita: vel ſcia i actu ē idē cū re ſcita. q꞉ res vt ſunt ſcite ſūt vl'es. ⁊ ſūt aliq̊ mō i aīa: ⁊ hn̄t aliquā idētitatē ad ſciaꝫ: ⁊ ad ea q̄ ſūt in itell'u: vt ſuꝑiꝰ diffuſiꝰ dicebat̄. ¶ Nōnᵐ ēt ꝙ 2ª ꝯditio ſcie i actu ⁊ itell'ſ in actu ſumit̄ ꝑ ꝯꝑatiōeꝫ ad ſciaꝫ in pō ⁊ ad itell'ꝫ i potētia. nā tꝑe i vno ⁊ eodē ꝑus eſt itell'ſ in potētia q̄ꝫ itell'ſ i actu: ⁊ ꝑus ē tꝑe in vno ⁊ eodē ſcia in potētia q̄ꝫ ſcia i actu. ſimpl'r tn̄ ſcia i actu ēt tꝑe ꝑcedit ſciaꝫ i potētia. nā nūq̄ꝫ pō reducit̄ ad actū niſi ꝑ aliqḋ qḋ ſit in actu. nā vnū ⁊ idē ꝑus eſt in potētia q̄ꝫ ſit i actu: ſꝫ tn̄ niſi aliqd aliḋ eēt ꝑus in actu nō poſſet illḋ qḋ ē in potētia reduci ad actū: ita ꝙ ſimpl'r ēt tꝑe actꝰ ꝑcedit potētiā. ¶ Nōnᵐ ēt ꝙ 3ª ꝯditio itell'ſ in actu ſumit̄ ꝑ ꝯꝑationeꝫ ad habitū. q꞉ hn̄tes hitū nō ſꝑ itelligimꝰ: ſꝫ q̄ꝫdiu actu cōſideramꝰ ⁊ iformamur itellectu in actu tādiu itelligimꝰ: ita ꝙ ſic nos hn̄tes nō aliqn̄ itelligimꝰ: ⁊ aliqn̄ nō itelligimus: imo ſꝑ nos itelligimꝰ q̄ꝫdiu nos ſic hēmꝰ. ꝑt. n. aliqs habitual'r ꝑfici ſcia vl' ſpē itelligibili: ⁊ nō actu ꝯſiderare: ſꝫ ꝙ actu ꝑficiat̄ qs talibꝰ ⁊ nō actu ꝯſideret nō ē poſ'e. nā cū nō actu ꝯſideramꝰ ꝑfectiōes exn̄tes in itell'u non dicuntur eſſe actu ſed habitu.

Dubitaret forte aliqs. q꞉ nō videt̄ veꝝ ꝙ ſcia in actu ſimpl'r ſciaꝫ in potentia ꝑcedat ēt in diuerſis. q꞉ aliquis potētia ſciēs pōt fieri actu ſciēs: ſi nl'ſ doceat eū. ⁊ ſi nulla ſcia ꝑcedat ſciaꝫ eiꝰ. ¶ Dōm ꝙ actꝰ ſꝑ ꝑcedit potētiā vel formal'r vel vtual'r: q꞉ nūq̄ꝫ potentia cal'ꝫ fit actu cal'm niſi ſit ꝑus aliqd cal'ꝫ vel formal'r vel vtual'r. ſic nec nūq̄ꝫ aliqs potētia ſciēs fit actu ſciēs niſi ꝑcedat aliqd in q̊ ſit ſcia vel vtual'r vel formal'r: vt ſiqs hꝫ ſciaꝫ adiſcēdo. ſ. a magr̄o ſcia q̄ eſt in itellectu poſ'i ipſiꝰ doctoris ꝑcedit ſciaꝫ q̄ eſt in itellectu poſ'i ipſiꝰ diſcipuli: ſꝫ ſiqs acq̄rat ſciaꝫ iueniēdo ex ſe: tūc lumē itell'ſ agētis i q̊ ē ſcia vtual'r ⁊ effectiue ꝑcedit ſciaꝫ acq̄ſitā i itell'u poſ'i in q̊ hꝫ eē formal'r. ¶ Deīde cū dic̄.

¶ Separatus aūt eſt ſolum hoc: qḋ vere eſt: ⁊ hoc ſolum imortale ⁊ ꝑpetuum eſt. Nō reminiſcit̄ aūt: quia hoc qdeꝫ ipaſſibile.

¶ Tangit conditiōes que poſſunt adaptari ad totaꝫ partem intellectiuaꝫ: ⁊ tangit q̄tuor conditōes. quaruꝫ ꝑma eſt: ꝙ ſeparatus auteꝫ ſolus eſt. i. ſola pars intellectiua ē tota ſeparata. ſecūda cōditio ſolum eſt ꝙ hec vere eſt. i. ſola pars intellectiua tota eſt illud qḋ eſt vere eſſe. tertia cōditio eſt ꝙ ſolum hoc. i. ſola pars intellectiua eſt illud qḋ eſt quid imortale ⁊ perpetuū. quarta conditio eſt. ꝙ tota pars intellectiua eſt illud qḋ non reminiſcit̄. q꞉ hoc qdeꝫ eſt quid ipaſſibile. ¶ Notanduꝫ auteꝫ ꝙ materia eſt illḋ per qḋ res pōt eſſe ⁊ nō eſſe vt videt̄ ſeptimo meta. nulla ergo materialia ⁊ corruptibilia vere ſunt. q꞉ poſſunt non eſſe. tota itaqꝫ pars intellectiua: q꞉ imaterialis eſt dr̄ vere eſſe. ¶ Notandū etiaꝫ ꝙ themiſtius exponit ꝙ itellectꝰ nō reminiſcit̄ poſt mortem. dicit. n. ꝙ ſcientia q̄ acq̄rit̄ in vita iſta eſt totius coniuncti qḋ eſt qd paſſibile. mortuo g̊ hoīe ⁊ corrupto ipſo cōiuncto. q꞉ nō remanet vlteriꝰ ipm̄ cōiunctum: qḋ eſt quid paſſibile: non vlterius reminiſcit̄ itellectus de illa ſcientia acquiſita. Veꝝ q꞉ nō vr̄ hoc tutū dicere ꝙ nihil remāeat de ſcia poſt mortē: poſſumꝰ al'r expōere ⁊ dicere ꝙ reminiſci ⁊ remēorari reſpic̄ ꝓꝑe tꝑs preteritū ſub eſſe ſignato. ⁊ q꞉ ferri in obꝫ ſm̄ tꝑs ꝑteritū ⁊ ſm̄ tꝑs ſignatū ꝓꝑe reſpicit ꝑtē ſenſitiuā q̄ eſt ꝑs organica: ⁊ ꝑs paſſiua: ⁊ ſi nō rōne ſui: ſaltē rōe organi itell'ſ. g̊ q꞉

UVA. BHSC. IyR_077_1

nō ē ps organica nec ē illo mō ps paſſiua. dr̄ nō reminiſci. ¶ Notādū ēt ꝙ oēs he cōditiōes pñt adaptari ad itellm̄ agētē. nā itell's agēs eſt idē cū re ſcita in actu ⁊ actu itellecta. nā cū res ſit ſcita ⁊ actu itellecta p lumē itell's agētis ops ꝙ aliquā viſionē hēat ad ipz itellm̄. Ruſſus ipſe itellect⁹ agēs in cui⁹ vtute itell's poł'is potētia ſciens fit actu ſciēs ſimplr̄ pcedit ſciaz acqſitā in itellectu poł'i. Ampli⁹ ħ itellect⁹ nō aliqñ itelligit: aliqñ nō intelligit. q2 he drīe ſpectāt ad itellectū pol'em. oculus.n. eſt ille q aliqñ videt aliqñ nō videt. luci aūt nō cōpetit. aliqñ videre aliqñ non videre: ſic itellect⁹ pol'is aliqñ itelligit: aliqñ nō itelligit: ſed ħ adaptare ad itellm̄ agentē nō poſſum⁹. ¶ Ruſſus itellect⁹ agēs ſol⁹ ē ſepar⁹. q2 nec ē mālis nec recipit ſpēs māliū. ¶ Ulterius ipſe ſolus vē ē. q2 eſt qd in actu: ꝙ enī eſt in potētia qdāmō deficit ab eſſe: ipſe ēt ē ppetu⁹ ⁊ icorruptibilis. nā itellect⁹ pol'is: lz nō corrūpat' in ſe: tñ eo ipo ꝙ pōt obliuiſci ſciaz quā hūit dr̄ aliq mō corruptibil' qtū ad ſpēs acqſitas. Ampli⁹ accipiēdo large reminiſci ſic itellectus pol'is pōt obliuiſci ſciaz ſic ⁊ reminiſci. ħ aūt nō cōpetit itellectui agēti. q2 nō eſt pol'is. i. non eſt receptibilis ſpērū. ¶ Notādū ēt ꝙ itellectui agēti nō ꝯpetit. aliqñ intelligere aliqñ nō itelligere ⁊ nō ꝯpetere ei reminiſci dupl'r pōt hre vitatē. vel q2 nūqȝ itelligit. vel q2 ſp̄ itelligit: qd aūt iſtoꝝ veꝝ ſit ifra diſputabit'. ¶ Ultimo cū dic̄.

¶ **Paſſiuus vero itellectus corruptibilis: ⁊ ſine hoc nihil intelligit anima.**

¶ Determiat de itellectu paſſiuo. i. de imagiatiōe vl' fāta. dicēs ꝙ paſſiu⁹ vō itellect⁹. i. imaginatio vl' fanta. ē corruptibilis. q2 ē vtus organica. illa aūt fanta. lz ſit corruptibil' tñ ſine ħ. i. ſine fanta. itell's nihil itelligit. q2 noſtrū itelligere: vt ifra patebit: lz nō ſit fanta. tñ nō ē ſine fantaſia.

Cō.zi **I**Ndiuiſibiliuz qdē igit' intelligentia in his eſt: circa que non eſt falſum. in qbus aūt ⁊ falſum iam ⁊ veꝝ eſt: compoſitio quedā iā intellectū eſt.

¶ Poſtqȝ phs determinauit de itellectu poł'i p ꝯparatōez ad obm̄. In pte iſta determinat de eo p comparationē ad actū. circa qd duo facit. q2 p̄ facit qd dcm̄ ē. z°. poſtqȝ determiauit de vegetatiuo ſenſitiuo ⁊ itellectiuo dtermiat de appetitiuo ⁊ de fm̄ locuz motiuo ibi. (Ur̄ aūt ſenſibile.) ¶ Ad euidētiā aūt p̄me ptis ſciendū ꝙ duplex ē actio itellect⁹: vna put itelligit ſimplicia fz quā format diffōnē: alia put itelligit ꝯpoſita fz quā format enūciatōez. actio illa ſimpliciū dr̄ itelligentia idiuiſibiliū in q̄ nec eſt vitas nec falſitas. actio vō ꝯpoſitoꝝ in q̄ vl' ē falſitas vl' vitas. a ꝯmētatore appellata ē fides. nā cū aſſentit itell's ꝙ albuz ꝯponat' cū hoie format hāc enūciationē. hō ē alb⁹. cui enūciatōi aſſentiēdo dr̄ ibi eē fides. q̄re ħ actio itellect⁹ ꝯponētis aut diuidētis fides vocata eſt. duo g facit. q2 p̄ diſtiguit duplicē actionē itell's. z°. deteriat de vnaqqz illaruz ibi (Sic eoꝝ q̄ ſunt) Dic̄ g. idiuiſibiliū qdē igit' itelligētia. i. actio illa itell's q dr̄ itelligētia. idiuiſibiliū eſt in his: circa q̄ nō eſt falſuz. nā circa itellectū ſimpliciū nō ꝯuenit eē falſitas: in qb⁹ aūt falſuz iā ⁊ veꝝ eſt: eſt qdā ꝯparatio itellectuū. q2 vitas ⁊ falſitas ñ hñt eē niſi circa itellectū cōponentē. ¶ Notādū aūt ꝙ ipſi cōcept⁹ q ſūt apud itellectū de reb⁹ itellect⁹ vocant'. vñ itell's leonis eſt ꝯceptus quē format ſibi aīa de leone: nō eſt. n. idē leo ⁊ itell's leonis: q2 leo nō itelligit' p ſeipz. bos g itellect⁹ ⁊ bos ꝯcept⁹ exiſtes apud aiaz: aīa ꝯponit adinuicē: ex q̄ ꝯpoſitiōe reſultat ide vitas vel falſitas. ¶ Notādū ēt ꝙ ꝯpō large ſūpta dr̄ de oī enūciatiōe ſiue illa enūciatio ſit affirmatiua ſiue negatiua: ppie tamen ſumpta ꝯpoſitio ſolū dr̄ de enūciatione affirmatiua. nam enunciatio negatiua non ppie dr̄ ꝯpoſitio ſed diuiſio. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Sicut eoꝝ que vnuz fiunt. ſicut Empedo. dixit. Uere mltoꝝ qdē capita ſine ceruice germinauerūt: poſtea ꝯpoſita ſūt ꝯcordia ſic ⁊ hec ſeparata ꝯpoſita ſūt: vt aſſimetrū: ⁊ diametrū.**

¶ Coſta.

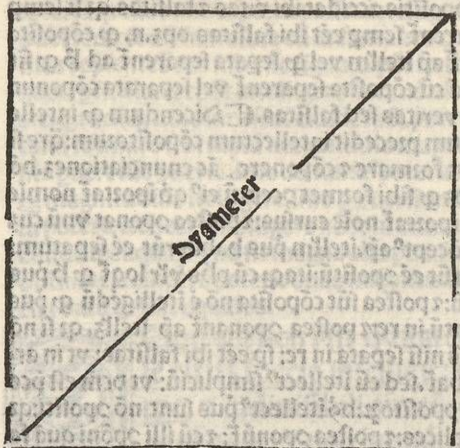

¶ Deteriat de his actionib⁹ itellus. circa qd tria facit. q2 p̄ determinat de intelligentia ꝯpoſitoꝝ. z°. de itelligentia idiuiſibiliuz. 3°. cōparat has actiones adiuicē. z° ibi (Indiuiſibile āt.) 3° ibi (Eſt āt dictio). Circa p̄mū duo facit fm̄ ꝙ itell's dupl'r hz ꝯponere ⁊ diuidere. videm⁹. n. ꝙ itellect⁹ ꝯponit vnā rez cū alia. z°. ꝯponit ipſas res cuz tpe. p̄ g determiat de actiōe itell's ꝯponentis put ꝯponit ipſas res adinuicē. z°. determiat de actiōe ei⁹ put ꝯponit ipſas res cū tpe ibi (Si aūt factoꝝ) Dic̄ g ꝙ ſic ē actio intellect⁹ ꝯponētis ſic eſt ꝯpō eoꝝ q̄ ſūt. i. ſic eſt ꝯpō entiuz: queadmodū dixit empe. ſic g emp. dixit ꝯponētia in re exſie hz fieri ꝯpō cōceptuū ap̄ itellm̄. dixit. n. emp. ꝙ vē qdē capita multoꝝ germiauerūt. i. mltoꝝ aīaliū ſūt ſine ceruice. i. ſine collo. nā. n. a p̄n°. fz opiōnē emp. germinauit ptes aīal' ſepatas vt generauit capita ſine collo. poſtea ꝯcordia. i. p ꝯcordiā ſunt ꝯpoſita capita cū collo. ſic ⁊ ħ q̄ ſūt ap̄ intellectū p̄ ſūt ſepata: ⁊ poſtea ſūt ꝯpoſita: vt aſimetrū de diametro. ⁊ vt ſimetrū ⁊ diametrum. ꝯponit. n. itellectus aliqñ diametrū cū aſſimetro. i. cū icōmēſurabili: ⁊ tūc eſt ꝯpō bona. q2 diameter ē icōmēſurabil' coſte aliqñ ꝯponit diametrum ſimetro. i. cū cōmenſurabili: ⁊ tunc eſt cōpoſitio mala: ſicut eſt cōpoſitio entium.

Dubitaret forte aliqs. quō ē cōpō ap̄ itellm̄ ſic ē ꝯpō entium fm̄ empe. ¶ Dōm emp. voluiſſe a p̄n°. mūdi nāz feciſſe ptes ſine toti. ⁊ poſtea ꝯiūxiſſe tota vt a p̄n°. fuerūt facte frondes ſine ramis ⁊ rami ſine radicib⁹: ita ꝙ fuerūt facte ptes plāte nō ꝯiūcte: ſed diſie: ſic ēt fz ptes aīal' accidebat vt fuerit fcā capita aīaliū ſepata a collo: ⁊ colla ſepata a corpib⁹: ⁊ crura ſepata a pedib⁹: ⁊ ſic de alijs mēbris. his g ſic ſepat' exiſtētib⁹ iceperūt p ꝯcordiā ꝯiūgi: fz ñ ſp̄ illa ꝯiūctio erat ꝯueniēs. q2 aliqñ ꝯiūgebāt frōdes vit' cū ramis oliue: aliqñ rami vni⁹ arboris ꝯiūgebāt cū radicib⁹ alteri⁹ arboris. ⁊ q2 tal' ꝯiūctō nō erat ꝯueniēs: nō poterat ſaluari plāta ſic ꝯpoſita: fz qñ fiebat p ꝯcordiā debita ꝯpō: vt ꝙ ꝯiūgebāt dbite radices dbit' ramis: ⁊ debiti rami dbit' folijs. tūc ſaluabat' illa plāta: ⁊ poterat ſibi ſile gñare. ſic ēt ⁊ circa aīalia hēbat eē vt ꝯiūgebat' collū leōis cū capite ceruī. ⁊ pes capre cū crure bouis. tal' g ꝯpō fm̄ emp. ñ erat bōa ⁊ ñ fiebat ide al': fz qñ debita capita ꝯiūgebāt' dbit' coll': ⁊ ſingule ptes aīal' dbite ꝯponebāt': tūc erat ꝯpō bōa ⁊ ſaluabat' illō al' ⁊ poterat ſibi ſile gñare: imo poſuit pl's emp. nā nō ſolū voluit ꝙ ps vni⁹ aīal' ꝯpōeret' cū pte alteri⁹ aīal' vl' ꝙ ps vni⁹ arboris cū pte alteri⁹ arboris: fz ēt ꝙ ps aīal' ꝯpōeret' cū pte arboris. vñ dixit fieri aliqñ oliuigenas ex oliua ⁊ boue vel vitigenas ex vite ⁊ boue. ⁊ tūc erat peſſima ꝯpō. iuuat ergo

UVA. BHSC. IyR_077_1

nos ad hoc dcm̄ emp. ſi ỽa eēt opīo ei⁹. qꝛ ſicut tūc ꝑtes ſeparate aliqñ bñ ɔponerent̄ ⁊ faceret al' vel plātā. ⁊ aliqñ ɔponerent̄ male ſic ipſi cōcept⁹ ſimplices ap̄ intellectuz hñt eſſe ſeparatū ⁊ poſtea ɔponunt̄. ⁊ aliqñ eſt cōpō bona ⁊ ibi eſt veritas: aliqñ mala ⁊ eſt ibi falſitas.

Ulterius forte dubitaret aliqs. qꝛ nō vr̄ veruz eē qð h̄ ſint ſeꝑata. ⁊ poſtea cōponant̄ qb⁹ ɔpoſitis accidat ibi ỽitas ⁊ falſitas. qꝛ ſi ſemꝑ ſeꝑata ɔponerent̄ ſemꝑ eēt ibi falſitas, opꝫ.n. ꝙ cōpoſita in re ɔponant̄ ap̄ itell'm vel ꝙ ſeꝑata ſeparent̄ ad h̄ ꝙ ſit veritas ibi. nā cū cōpoſita ſeparent̄ vel ſeparata cōponuntur nō eſt ibi veritas ſed falſitas. ¶ Dicendum ꝙ intellectus ſimplicium precedit intellectum cōpoſitorum: q̄re ſi intellectus dꝫ formare ⁊ cōponere hāc enunciationez. hō currit: ꝑus opꝫ ꝙ ſibi formet ɔceptū ei⁹ qð iportat̄ nomie hoīs: ⁊ ei⁹ qð iportat̄ noīe curſus: ⁊ poſtea ɔponat vnū cuz alio. igit̄ hi cōcept⁹ ap̄. itell'm ꝑus habuerūt eē ſeꝑatum: ⁊ poſtea hūerūt eē ɔpoſitū: itaqꝫ cū ph̄s vl'r loqt̄ ꝙ h̄ ꝑus hñt eē ſeꝑatū: ⁊ poſtea ſūt cōpoſita nō ē itelligēdū ꝙ ꝑus hēant eē ſeꝑatū in re: ⁊ poſtea ɔponant̄ ap̄ itell'z. qꝛ ſi nō ɔpōeret itell's niſi ſeꝑata in re: ſꝑ eēt ibi falſitas: vt in arguendo dicebat̄. ſed cū itellect⁹ ſimpliciū: vt dcm̄ eſt ꝑcedat itellectū ɔpoſitoꝝ: h⁹ itellect⁹ ꝑus ſunt nō ɔpoſiti: qꝛ ꝑus ſunt ſimplices: ⁊ poſtea ɔponūt̄: ⁊ cū illi ɔpōni quā facit itellect⁹ rñdet ɔpō in re eſt ibi ỽitas: cū nō rñdet ē ibi falſitas: ita ꝙ ỽitas eſt adeq̄tio reꝝ ad itell'm. falſitas ỽo eſt inadeq̄tio eorūdē. deberem⁹.n. imagīari ꝙ itellectus ſeparat q̄ in re hñt eē cōiunctū: vt ſi dicat̄ hō ē al. ꝑtes h⁹ ꝓpōnis q̄ ſunt hō ⁊ aīal dicūt vnā ⁊ eādē formā: ſiue dñt vnā ⁊ eādē rez: ſꝫ dñt eā ſub alia ⁊ alia rōne: itaqꝫ iter has ꝑtes ſcḋm rē eſt vnitas. ſcḋm rōnē ⁊ itellectū eſt ibi diſtictio. optimū g̊ exēplū eſt de opīone emp. nā ſi ꝑtes aīalis eēnt ſeꝑate real'r: ſic ꝑtes ꝓpōnis ſūt ſeꝑate apud itell'm: ſicut tūc ɔtigeret ꝑtes aīal' ɔponi bñ ⁊ male: ⁊ ex aliq̄ ɔpōe fieret al'. ex aliq̄ ỽo ñ fieret aīal vt themiſti⁹ ait: ſic nūc ꝑtes ꝓpōnis ɔtingit ɔponi bñ ⁊ male ⁊ ex aliq̄ ɔpōne reſultat ỽitas. ex aliq̄ ỽo nō reſultat ỽitas: ſꝫ falſitas. argumētū āt in ɔ̄riū ſolutū eſt per iā dicta. ¶ Deīde cū dicit.

Cō.zz. ¶ **Si aūt factoꝝ: ⁊ futuroꝝ tp̄s cointelligēs ⁊ componens.**

¶ Determinat de ɔpōne rerū cuz tp̄e. Circa qð duo facit. quia ꝑmo ait ꝙ hoc facere ſpectat ad intellectum componentē. z°. ꝙ dixerat ꝓbat ibi ſtatiz poſt. (Falſū.n. ī cōpōne) Dicit g̊. ꝙ ſi aūt itellect⁹ itelligit aliqd factoꝝ ⁊ futuroꝝ. i. itelligit aliqd ꝑteritū aut futurū eſt itelligēs cuz tp̄e: ⁊ eſt cōponēs tp̄s cū reb⁹. ſpectat g̊ hoc ad itell'm ɔponentem qui cointelligit tēpus cū rebus ⁊ componit tp̄us cum rebus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Falſum eniz in cōpōne ſemꝑ eſt: ⁊ nāqꝫ ſi albuz nō albo: aut ſi nō albū albo cōponit: cōtingit aūt ⁊ diuidentem dicere omnia.**

¶ Probat qð dixerat oñdēs ꝙ cointelligere tp̄s cū reb⁹ ⁊ ɔponere tp̄s cū reb⁹ ſpectat ad itellectū ɔponētem. circa qð duo facit ſcḋm ꝙ dupl'r ꝓbat itentū. zª ibi (Sic g̊ ē) In pª ꝑte itēdit talē rōnē. falſuz nō hꝫ eē niſi in eo qð ſpectat ad itellectū cōponētē. qꝛ in itellectu ſimpliciuz nō ē falſitas: ſed cointelligēdo tp̄s cū reb⁹ ⁊ ɔponēdo tp̄s cū rebus accidit ibi falſitas. g̊ hoc pectat ad itellectū cōponētē. h̄ eſt g̊ qð ait ꝙ falſuz ſemꝑ eſt in ɔpōne. i. ſꝑ ſpectat ad itellectū ɔponētez. ⁊ nāqꝫ ſi albū nō albo: aut ſi nō albū albo ɔponat: ⁊ hoc ſcḋm tp̄s ꝑteritū vel futurū ſiue cuz hoc fiat accidit ibi falſitas. qꝛ ɔtingit oīa h̄ dicere ſcḋm diuiſionez oīa h̄ ſunt diuiſa in re extra. nā albū eſt diuiſuz a nō albo ⁊ nō albū ab albo: q̄re ſi h̄ q̄ ſunt diuiſa in re: itellect⁹ cōponat ſcḋm tp̄s ꝑteritū vel futuꝝ: vt ꝙ dicat ꝙ nō album manēs nō albū fuit albū aut erit albū accidit ibi falſitas. g̊ ſic ɔponere tp̄s cū reb⁹ nō ſpectat ad itell'm ſimpliciuz in q̊ nō ē falſitas: ſꝫ ad itell'm ɔponētē. ¶ Deiñ cū dic.

¶ **Sic ergo eſt nō ſolum falſuz: aut verū: ꝙ albus Cleon eſt: ſed ⁊ ꝙ erat: aut erit vnum: aut faciēs ſic intellectus eſt vnūquodqꝫ.**

¶ Adducit ſcḋaz rōnē in q̄ oñt ꝙ intelligere tp̄s cū reb⁹ ⁊ ɔponere tp̄s cū reb⁹ ſpectat ad itell'm ɔponētē dicēs. ſi g̊ nō eſt ſolū veꝝ aut falſuz ꝙ alb⁹ eſt Cleon. i. in ꝓpōne de pñti: ſꝫ eſt ỽitas aut falſitas ꝙ erat alb⁹ cleon q̄tū ad ꝓpōnez de ꝑterito. aut ꝙ erit q̄tum ad ꝓpōnē de futuro. ⁊ ſubdit ꝙ itellectus eſt h̄ faciēs vnūqðqꝫ. qꝛ hāc ỽitatez ⁊ falſitatē ⁊ hāc cōpōnē facit itell's. qꝛ vt dr̄. vi. meta. veꝝ ⁊ falſum ſunt in aīa: ſed bonū ⁊ malū ſunt in reb⁹.

Dubitaret forte aliqs qūo dr̄t ɔpō rei ad rez a ɔpōne reꝝ cū tp̄e. ¶ Dōm ꝙ ɔpō reꝝ ad tp̄s ꝑſuppōit ɔpōnē reꝝ ad ſeinuicē. nā cū termini ꝓpōnū accipiunt̄ vl'r nō ɔcernūt tp̄us eo ꝙ vl'ia ſcḋm ꝙ h⁹ nō ſūt h̄ ⁊ nūc: cū aūt accipiunt̄ ꝑticulariter circūcernūt tp̄s: vt ſi accipiat̄ pluuia nō ſcḋm eē ſignatū: ſꝫ ſcḋm ſe: ⁊ dicat̄ ꝙ pluuia eſt aq̄ gutatiz cadēs in hac ꝓpōne nō dr̄ nec pluuiā eē nec fuiſſe nec futurā eē: imo nulla pluuia exñte ỽe poſſet dici ꝙ noīe pluuie h̄ iportat̄ ꝙ eſt aq̄ gutatim cadēs. ɔponere g̊ tp̄s cū reb⁹ ꝑſupponit ɔpōere res ad ſeinuicē. ⁊ ſi eſt ỽitas ⁊ falſitas in ɔpōne reꝝ ad ſe inuicem eſt ỽitas ⁊ falſitas in cōpōne reꝝ cuz tp̄e. vtraqꝫ g̊ rō phi in h̄ ɔſiſtit ꝙ cū poſſit eē falſitas ɔponēdo res cū tp̄e ꝑterito ⁊ futuro. i. cū poſſit eſſe falſitas formādo ꝓpōnes de reb⁹ ſcḋm tp̄s ꝑteritū ⁊ futuꝝ: qꝛ falſitas nō pōt eē niſi ī itellectu ɔpoſitoꝝ: oꝫ ꝙ talis formatio ꝑtineat ad itell'm cōponentem. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Indiuiſibile aūt qm̄ dupl'r dicitur: potentia: aut actu eſt: nihil ꝓhibet intelligere indiuiſibile: cū longitudinē intelligat. Indiuiſibilis eniz actualiter eſt: ⁊ in tp̄e idiuiſibili. Simil'r enim tempus diuiſibile ⁊ idiuiſibile longitudini eſt.** Cō.z3

¶ Poſtq̄ȝ determinauit de actiōe itellectus q̄ dr̄ itellect⁹ cōpoſitoꝝ: vel q̄ dr̄ fides. determinat de actiōe itellect⁹ q̄ dr̄ intellect⁹ ſimpliciū: vel q̄ dr̄ itelligētia idiuiſibiliū. circa qð tria facit: ſcḋm ꝙ 3ʳ dr̄ idiuiſibile. dr̄.n. aliqd eē idiuiſibile ſcḋm actū. aliqd dr̄ eſſe idiuiſibile ſcḋm formā. aliqd ỽo dr̄ eſſe idiuiſibile ſimpl'r: vt pūct⁹. tria g̊ facit. qꝛ ꝑmo oſtēdit qūo itelligit̄ indiuiſibile ſcḋm actū. z° oſtēdit qūo itelligit̄ indiuiſibile ſcḋm ſpēm ſiue ſcḋm formaz. 3° declarat qūo itelligit̄ indiuiſibile ſimpl'r: vt qūo itelligit̄ punct⁹. zª ibi. (Qꝛ aūt nō ſcḋm q̄titatē) 3ª ibi (Pūctū aūt) ¶ Ad euidētiam aūt ꝑme ꝑtis ſciendū ꝙ idiuiſibile ſcḋm actū dr̄ eē oē cōtinuū: nā oē tale lꝫ ſit diuiſibile ſcḋm potentiā: eſt tñ idiuiſibile ſcḋm actū. qꝛ q̄ȝdiu eſt actu cōtinuū taz diu eſt actu vnū ⁊ actu idiuiſum. duo ergo facit. qꝛ ꝑmo oñdit qūo indiuiſibile ſcḋm actū. i. qūo ɔtinuū intelligat̄ ſcḋm ſe. ſcḋo declarat qūo itelligat̄ vt ɔſiderat̄ diuiſum ꝑ ꝑtes ibi (Non igit̄ eſt dicere) Dicit g̊. ꝙ qm̄ aūt dupl'r dr̄ idiuiſibile: potentia aut actu: nihil ꝓhibet itellectū itelligere idiuiſibile cū intelligat lōgitudinē. qꝛ ipſa lōgitudo eſt idiuiſibilis actual'r. itelligēdo g̊ lōgitudinē itelligit aliqd idiuiſibile ⁊ in tempore indiuiſibili ſuꝑ. intelligit eam: ⁊ ſubdit ꝙ indiuiſibile longitudini eſt ſimiliter ⁊ tempus: vel qð eſt diuiſibile ſimiliter longitudini ⁊c. vt in alia littera plenius dicitur. tempus enim eſt ſimiliter indiuiſibile longitudini. quia ſicut longitudo: quia cōtinua eſt indiuiſibilis actu diuiſibilis autem potentia. ſic ⁊ tempus cuz ſit quid con

UVA. BHSC. IyR_077_1

tinuū eſt indiuiſibile actu:diuiſibile vo poᵃ. ¶ Notādum
aūt ꝙ cū lōgitudo ſit qd īdiuiſibile actu:ītelligere lōgitu/
dinē ē ītelligere īdiuiſibile:q̄re ītellꝰs lōgitudis poterit p/
tinere ad ītellm ſimpliciū:ꝗ ītellꝰs ſimpliciū dr̄ ītelligētia
indiuiſibiliū. ¶ Notādū ēt ꝙ ait tp̄s eſſe indiuiſibile ſilr
lōgitudini:qꝛ ſic lōgitudo eſt īdiuiſibilis:qꝛ eſt īdiuiſibil'
actu n̄ poᵃ:ſic tp̄s indiuiſibile eſt actu nō poᵃ:qđ p tāto di/
ctū eſt:qꝛ ſi ītelligit̄ magnitudo in ſe ītelligit̄ in tpe īdiuiſi
bili:ſꝫ ſi diuideret̄ magnitudo p ptes:vt ꝙ p pᵒ ītelligeret̄
vna ps magnitudis:ꝛ poſtea alia:oporteret ꝙ diuideret̄ ꝛ
tp̄s:vt patebit in ſeq̄nti clauſula:ita ꝙ in vna pte tpis ītel/
ligeret̄ vna ps magnitudis:ꝛ in alia alia. ¶ Notādū etiā
ꝙ vbi nos hēmus ꝙ tp̄s ē ſilr īdiuiſibile lōgitudini q̄dā
lr̄a hꝫ ꝙ eſt ſilr diuiſibile lōgitudini:quoꝝ vtrūqꝫ verum
ē:qꝛ ſic lōgitudo eſt īdiuiſibilis actu nō poᵃ:ſic ꝛ tp̄s:ꝛ ſic
lōgitudo eſt diuiſibilis poᵃ:ſꝫ nō actu:ſic ꝛ tp̄s eſt ēt diuiſi
bile. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nō.n.eſt dicere aliq̄d ī medio ītelligere vtrū/
qꝫ:nō.n.eſt niſi diuidat̄:ſꝫ aut potētia ſeorſuꝫ:
aut vtrūqꝫ ītelligēs dimidioꝝ diuidit tp̄s rerū
ſil':tūc aūt eſt vt in longitudie:ſi vo eſt ſicut ex
vtriſqꝫ:ꝛ in tpe eſt qđ in vtriſqꝫ.

¶ Declarat quō ītelligat̄ īdiuiſibile.i.quō ītelligat̄ ꝯtiuū
vt ꝯſiderat̄ diuiſum p ptes.d.nō igit̄ eſt dicere ꝙ ītellige
re vtrūqꝫ.i.ītelligere totū ſit ītelligere aliq̄d ī medio tpis
nō.n.eſſet h̄ niſi diuidat̄.nā q̄ꝫdiu intelligit̄ linea:vt vtrū/
qꝫ.i.vt ꝯtinua nō ītelligit̄ aliq̄ ps linee in medio tpe ꝛ alia
pars in alio medio tpe:ſꝫ ſi diuidat̄ linea diuidit̄ ꝛ tp̄s in
quo ītelligit̄.iō ſubdit:ſꝫ aut poᵃ ſeorſuꝫ.i.poᵃ ſepata.ꝛ poᵃ
diuiſibilis aūt ītellꝰns vtrūqꝫ.i.vtrāqꝫ ptē liee diuiſe actu.
diuidit.n.ꝛ tp̄s ſil':tūc aūt ſup.eſt diuiſio in tpe:vt eſt diui/
ſio in lōgitudie.ꝛ ſeq̄t̄.ſi vo eſt ītelligere lineaꝫ:ſicut ꝙ ex
vtriſqꝫ.i.ſic aliq̄d ꝯtinuū ꝛ īdiuiſibile ītelliget̄ linea ſic ac
cepta:ꝛ in tpe qđ eſt ex vtriſqꝫ.i.in tempore vno ꝛ ꝯtinuo:
ꝛ per cōſequēs indiuiſibili.

Dubitaret forte aliqs vtrū intellꝰs poſſit ītelli
gere lōgitudinē:ꝛ vr̄ ꝙ nō.qꝛ
nūqꝫ oculꝰ videret colorē:niſi ſilitudo coloris eēt ī ocl'o.ꝰ
nunqꝫ ītellꝰs ītelligeret lōgitudinē niſi ſilitudo lōgitudis
eēt in ītellectu:ſꝫ cū ītellꝰs ſit qd īdiuiſibile nō poterit eſſe
ſuſceptiuus lōgitudis:ſic nec pūctꝰ:qꝛ eſt qd indiuiſibile:
poſſet recipe exēplar ꝛ ſilitudinē alicꝰ magnitudis. ¶ Di
cēdū ꝙ intellꝰs intelligit magnitudinē:ꝛ hꝫ in ſe ſilitudinē
magnitudis:ſꝫ h̄ eſt put magnitudo reducit̄ ad aliq̄d in/
diuiſibile:ꝛ tūc rō peccabat p fallaciaꝫ accn̄tis.nam accit
magnitudini ꝙ ſit qd diuiſibile vt hꝫ ſilitudinē in intelle
ctu:qꝛ nō hꝫ ſilitudinē in ipſo vt eſt ſic diuiſibilis ꝛ exten
ſa:ſꝫ vt reducit̄ ad aliq̄d īdiuiſibile. ¶ Ad cuius euidētiā
aduertēdū ꝙ lꝫ vna magnitudo ſit maior alia:nō tn̄ vna
eſt magis magnitudo q̄ꝫ alia.nā oēs magnitudies eiuſdeꝫ
ſpēi illā ſpeciē equal'r pticipāt:ꝰ ſm rōnē ſpecificā magni
tudinis eiuſdē ſpeciei ꝯſiderant̄ ſm aliq̄d īdiuiſibile.ītel/
lectꝰ itaqꝫ ꝗ recto aſpectu fert̄ in magnitudines nō vt cō/
ſiderant̄ ſub eē pticulari:ſꝫ vt vniunt̄ ī eſſe ſpecifico hꝫ in
ſe rōnē magnitudinū vt aliq̄ mō reducunt̄ ad aliq̄d indi/
uiſibile:ꝙ aūt ſic ſit.pꝫ.nā ſm eē extēſuꝫ vna magnitudo
maior eſt alia:apud tamē intellm ſi ſint due linee vel due
magnitudines:vna magna:ꝛ alia pua:dū tn̄ ille linee vel
ille magnitudines ſint eiuſdē ſpēi:nō alia rō formabit̄ in
intellectu:nec aliud occurrit intellectui de magnitudine
magna q̄ꝫ de pua:rōnes ꝰ in itellectu circūcernūt magni/
tudines vt vniunt̄ in aliq̄ eſſe ſpecifico:ꝛ vt reducunt̄ ad
aliq̄d indiuiſibile:nō aūt hꝰ rōnes circūcernūt magnitu/
dines ſm ꝙ aliq̄ ſunt magis magne:alique magis parue:

nec ſm ꝙ aliq̄ ſunt magis extēſe aliq̄ minus extēſe:ītell'ꝫ
ergo ſic ītelligere magnitudies:ꝛ ſic hr̄e in ſe magnitudi/
nū rōnes nō eſt incōueniēs vt declaratū eſt p iā dicta.

Alterius forte dubitaret aliqs:vtrum ītellꝰs poſſit
intelligere duas magnitudines eiuſdem
ſpēi:quaꝝ vna ſit magna:alia vo pua. ¶ Dicēdū ꝙ recto
aſpectu nunq̄ꝫ intellꝰs intelligit diſtincte duo aliq̄ eiuſdē
ſpeciei:qꝛ tūc recto aſpectu poſſet intelligere pticulare:tn̄
ꝯuertēdo ſe ad fantaſma cū in fantaᵃ:eo ꝙ ſit vtus orga/
nica repſentet̄ res ſub eſſe ſignato:pōt ītellꝰs ītelligere ali
quod pticulare:ꝛ pōt intelligere hoc mō aliq̄ plura diſtin/
cte:q̄ꝫtūcūqꝫ illa plura ſint eiuſdē ſpēi.poterit ꝰ qs in fan/
taſia formare ſibi idolū magnitudis magne ꝛ magnitudi
nis pue:ꝛ tūc ꝯuertēdo ſe ad fantaᵃ poterit diſtincte vtrā/
qꝫ magnitudinē ītelligere.īmo p ꝯuerſionē ad fantaſma/
ta poterit ītellectꝰ intelligere nō ſolū duas magnitudines
eiuſdē ſpēi:quaꝝ vna ſit magna alia pua:ſed ēt hoc modo
diſtincte ītelligere poterit duas magnitudines eiuſdē ſpe
ciei dato ꝙ ſint equales.

Uod aūt non ſm q̄ꝫtitatem īdiuiſibi/ Cō.24.
le eſt:ſꝫ ſpecie intelligit̄:ꝛ īdiuiſibili
tpe:ꝛ indiuiſibili aīe cōceptu:ſcđm
accn̄s aūt:ꝛ non inquātum illa diui/
ſibilia ſunt:quod intelligit:ꝛ ex quo tpe:ſed in
quantum ſunt indiuiſibilia.

¶ Poſtq̄ꝫ pħs oñdit quō ītelligit̄ īdiuiſibile ſm ꝯtinuita/
tē hic vt dicebat̄.oñdit quō ītelligit̄ īdiuiſibile ſm ſpeciē
ꝛ ſm formaꝫ:circa qđ duo facit:qꝛ pᵒ facit qđ dcm̄ eſt.ſcđo
ꝯparat h̄ īdiuiſibile ad illud ibi.(Ineſt aūt)dicit ꝰ.qđ āt
nō eſt īdiuiſibile ſm q̄ꝫtitatē:ſꝫ ſpē.i.ſm ſpeciē:ꝛ ſꝫ formā
ītelligit ītell'us ꝙ eſt ſic īdiuiſibile īdiuiſibili tpe ꝛ īdiuiſi
bili aīe ꝯceptu.nā lꝫ ꝙ ſic ītelligit̄ hēat aliq̄ꝫ diuiſionē:ſꝫ
accn̄s aūt illa diuiſio cōparat̄ ad intellm.nam qđ ītelligit
ītellꝰs vel qđ ītelligit̄ ab ītellectu in tpe alio.i.in tpe aliquo
de illis diuiſibilibꝰ h̄ nō eſt inq̄ꝫtū illa ſunt diuiſibilia:ſed
inq̄ꝫtū ſunt de numero īdiuiſibiliū. ¶ Notādū aūt ītētio
nē pħi in h̄ ꝯſiſtere ꝙ īdiuiſibile ſm ſpeciē lꝫ hēat aliquā
diuiſionē in ptibꝰ:poterit tn̄ intelligi in tpe īdiuiſibili:ꝗ a
hn̄s hꝰ diuiſionē in ptibꝰ nō intelligit̄ ab ītellectu:ſm ꝙ
eſt diuiſibile:ſꝫ ſm ꝙ eſt indiuiſibile. ¶ Notādū ēt aliqs
textꝰ hr̄e nō inq̄ꝫtū illa diuiſibilia intelligit ītellꝰs in tēpo/
re aliq̄:ſed inq̄ꝫtū īdiuiſibilia:ꝛ tūc eſt ſupplēdus textꝰ.ꝙ
ītellꝰs intelligit in tpe alio.i.in tpe aliq̄ indiuiſibili:nō inq̄ꝫ
tum illa diuiſibilia ſup.hn̄t diuiſionē:ſꝫ inq̄ꝫtū ſunt īdiui/
ſibilia.i.inquātū habēt indiuiſionem.

Dubitaret forte aliqs:vtrū poſſit eē vnū ſm
formā qđ nō eſt vnū ſm ꝯti/
nuitatē. ¶ Dōꝫ ꝙ in aliqbꝰ īuenimꝰ vnitatē dupl'r vel ſm
ſe vl' ī ordie ad aliđ:ꝛ vtrobiqꝫ īuēimꝰ aliqᵒᵒ vnitatē ſꝫ for
mā:ꝛ tn̄ n̄ ē ibi vnitas ſm ꝯtinuitatē.nā al'r aīal ē qd vnū:
ꝛ al'r ē exercitꝰ qd vnū.nā aīal ē qd vnū ſꝫ ſe:qꝛ hꝫ ī ſe vnā
formā:ꝛ vnā nām:exercitꝰ vo eſt qd vnū in ordine ad vnū
ducē:a quo vno duce totꝰ exercitꝰ eſt formal'r quodāmō
vnus:ſi ꝰ loq̄mur de vnitate rei ſm ꝙ exercitꝰ eſt qd vnū:
que vnitas cōpetit ei in ordine ad aliđ:planū eſt ꝙ ibi nō
eſt vnitas ſꝫ ꝯtinuitatē:lꝫ ſit ibi vnitas ſm ordinē:a quo
ordīe pōt exercitꝰ aliquo mō dici formal'r vnus:ſed ſi loq̄
mur de vnitate ſm ꝙ aīal eſt qd vnū.adhuc ſaluare pote
rimus ꝙ ibi ſit vnitas ſm formā abſqꝫ vnitate ſm cōti/
nuitatē.nā ad pfectā ꝯtinuitatē req̄rit̄ ꝙ ptes ꝯtīui hēant
vnū motū.vt dr̄.5ᵒ meta.vt ſi lignū eſt ve ꝯtinuū:oꝫ ꝙ nō
poſſit moueri vna ps ligni niſi ꝛ moueant̄ cetere ptes:in
aīali aūt pōt moueri crus abſqꝫ eo ꝙ moueat̄ illud qđ cō
iungit̄ cruri:vere itaqꝫ ꝛ ſimpl'r aīal eſt vnū ſꝫ formaꝫ:nō

UVA. BHSC. IyR_077_1

tñ eſt ibi ſimplr̄ ꝯtinuitas cū poſſit moueri vna ps aīalis alia qeſcēte: eſt ğ intētio pħi ꝙ cū in aīali vel in aliq̄ alio hꝫ toto ſit vnitas ſm formā: nō tñ ſit ibi vnitas ſm q̄ntitatē. i. ſꝫ ꝯtinuitatē: qꝛ eſt ibi aliq̄ diſcōtinuitas ⁊ aliq̄ diuerſitas in ptibꝰ: poterit nihilominꝰ nr̄ itellꝯs itelligere hoc mō totū īdiuiſibile qđ hꝫ aliquā diuiſionē in tpe īdiuiſibili: qꝛ nō ītelliget ipm vt eſt diuiſibile: ſꝫ vt eſt īdiuiſibile. tale ğ totū vt intelligit̄ ēt tpe īdiuiſibili accīt ei qđ ſit diuiſibile: qꝛ nō ītelligit̄ in tpe īdiuiſibili vt eſt diuiſibile: ſꝫ vt eſt indiuiſibile. ℭ Deinde cuꝫ dicit.

ℭ Ineſt aūt vtiq̄ꝫ his aliqd indiuiſibile: ſed forte indiuiſibile: qđ facit tēpus vnum: ⁊ longitudinem: ⁊ hoc ſimiliter eſt in omni continuo: ⁊ tēpore: ⁊ longitudine.

ℭ Cōparat ħ īdiuiſibile ſm formā: ad ħ ꝙ eſt indiuiſibile ſm ꝯtinuitatē. d. ineſt aūt vtiq̄ꝫ his. i. illis q̄ ſunt vnū ſꝫ formā aliqd īdiuiſibile qđ fac̄ ea vnū: ſic̄ ſup. ipſis ꝯtiuis ineſt aliqd indiuiſibile qđ fac̄ ea vnū. vnū ğ ſm formā ⁊ vnū ſꝫ ꝯtinuitatē eſt vnū p aliqđ indiuiſibile: ſꝫ dr̄ nter: iō ſubdit. ſꝫ forte qđ fac̄ tps vnū ⁊ lōgitudinē vnā nō eſt ſepabile. i. ñ eſt ſepatū: nec eſt etherogeneū: nec difforme: ſꝫ ħ eſt ſilr̄ ī tpe ⁊ lōgitudīe: ⁊ in oī ꝯtinuo. ğ in vnitate ꝯtinui nō eſt difformitas: ſꝫ ē ſilītudo ptiū qđ in vno ſꝫ formā ñ ſp īueīt̄:

Dubitaret forte aliqs quō ꝯtinuū ſic fit vnuꝫ p īdiuiſibile ꝙ nō eſt ibi ſepatio: ſꝫ eſt ibi ſilītudo ⁊ vniformitas. vnū aūt ſm formā ſic fit vnū p aliqd īdiuiſibile ꝙ pōt ibi eē ſepatio diſſilītudo ⁊ difformitas. ℭ Dōꝫ ꝙ in vno ſm ꝯtinuitatē ſemp ptes ſuſcipiūt p̄dicationē totius: qꝛ q̄lꝫ ps lōgitudīs eſt lōgitudo: q̄lꝫ ps tpis eſt tps: ⁊ vlr̄ q̄lꝫ ps ꝯtinui eſt ꝯtinua: ſed in vno ſꝫ formā nō ſic. nā nō q̄lꝫ pars hoīs eſt hō: nec ps leonis eſt leo: ⁊ vlr̄ nō q̄lꝫ ps aīal eſt aīal. tā ğ ꝯtiuū q̄ꝫ vnū ſꝫ ſpēꝫ ē vnū p aliqd īdiuiſibile: qꝛ ꝯtinuū ē vnū inq̄ꝫtū ptes eiꝰ copulant̄ ad aliquē cōeꝫ terminū q terminꝰ vt copulat ptes ꝯtinui: dic̄ qd īdiuiſibile. nā pūctꝰ qd indiuiſibile eſt: qꝛ copulat ptes linee ⁊ linea vt copulat ptes ſupficiei qd indiuiſibile dic̄. nā liea nō copulat ptes ſupficiei vt eſt diuiſibilis: ⁊ vt hꝫ lōgitudinē: ſꝫ vt eſt īdiuiſibilis: ⁊ vt caret latitudine: ſemp ğ ꝯtinuū fit vnū p aliqd īdiuiſibile: ſic ēt ⁊ vnū ſm ſpeciē fit vnū p aliqd indiuiſibile: vt p formam que de ſe eſt indiuiſibilis: ⁊ de ſe nō diuidit̄: ſed ſi diuidit̄ ħ eſt p mām: vt ſcribit̄ 7°. meta. attñ eſt alr̄ ⁊ alr̄: qꝛ forma ſic facit rē vnā: ꝙ tñ pōt cōpati ſecū ſepationē. i. diuerſitatem ptiū: vt pꝫ in toto etherogeneo: vbi ptes nō ſuſcipiūt p̄dicationē totiꝰ. vnitas tñ ſꝫ ꝯtinuitatē ſm ꝙ hꝫ nō ꝯpatit̄ ſecū talē ſepationē: ſed in oī ꝯtinuo ſm ꝙ hꝫ eſt ſilītudo ptiū ⁊ in oī ꝯtinuo ptes ſuſcipiūt p̄dicationē totius: qa q̄lꝫ pars ꝯtinui eſt ꝯtinua. īmo dato ꝙ eēt aliq̄ res ꝯtinua in diuerſis naturis: vtputa ꝙ eēt media caro ⁊ media os: ſꝫ ibi eēt difformitas in ptibꝰ ſm formā q̄litatiuā ſiue ſm q̄litatē: qꝛ nō q̄lꝫ ps illiꝰ totiꝰ eēt caro: nec q̄lꝫ os: nō tñ ibi eſſet difformitas ſm cōtinuitatē: qꝛ quelibet pars illiꝰ cōtinui eſſet continua. ℭ Deinde cum dicit.

Cō. 25. ℭ Punctuꝫ aūt ⁊ oīs diuiſio: ⁊ ſic indiuiſibile mōſtrat̄ ſicut priuatio: ⁊ ſilīs ratio in alījs eſt. vt quomodo malū cognoſcit: aut nigrū: cōtrario enim aliquo modo cognoſcit.

ℭ Oſtēdit quō intelligat̄ illđ qđ eſt ſimplr̄ indiuiſibile vt quō intelligat̄ pūctꝰ: circa qđ duo fac̄: qꝛ p̄mo oñdit ꝙ pūctus intelligit̄ p p̄uationē ꝯtinui. 2°. oſtēdit ꝙ intellꝯus cognoſcēs aliqd p p̄uationē alterius vel p formā ꝯriā: oꝫ ꝙ ſm ſe dicat qd in poᵃ: nō qd in actu ibi. (Oꝫ aūt poᵃ eſſe). dicit ğ ꝙ pūctū aūt ⁊ oīs diuiſio: ⁊ ꝙ eſt ſic indiuiſibile ſic̄ pūctꝰ mōſtrat̄. i. intelligit̄ ſic̄ p̄uatio. i. p p̄uōnē ꝯtiui: ⁊ ſubdit ꝙ ſilīs rō eſt in alijs p̄uatiuis. nā quō intellꝯs nr̄ cognoſcit malū aut nigrū. nā ꝯrio. i. p ꝯriū aliquo mō cognoſcit vtrūq̄ꝫ: qꝛ malū cognoſcit p p̄uationē ſui ꝯrij: vt p p̄uationē boni: nigrū vo p p̄uationē albi. ℭ Notādū aūt ꝙ ait: ħ p̄uatiua aliq̄ mō cognoſci ꝯrio. i. p ꝯriū: qꝛ malū cognoſcit̄ p bonū: cū ſit p̄uatio eius: malū tñ ⁊ bonuꝫ: ſꝫ aliq̄ mō poſſint dici ꝯria accipiēdo ꝯria large: nō tñ p̄p̄e opponunt̄ ꝯrie: ſꝫ p̄uatiue. ℭ Notādū ēt ꝙ cū ſup pūcto fiat diuiſio linee q̄lꝫ pūctꝰ pōt dici diuiſio: ⁊ qd īdiuiſibile: ſꝫ dr̄ pūctus inq̄ꝫtū ꝯtinuat vel terminat lineam. diuiſio vo dr̄ p̄ut ſup ipſum fit diuiſio linee: ſed dr̄ indiuiſibile p̄ut caret partibus. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Oportet autem potentia eſſe cognoſcens: ⁊ eſſe in ipſo. ſi vo alicui nō ineſt cōtrariū: ipm cognoſcit ſeipm: ⁊ actu eſt ⁊ ſepabile. Cō. 26

ℭ Oſtēdit ꝙ ītellꝯs cognoſcēs aliqd p p̄uationē alteriꝰ ⁊ p formā ꝯriā: oꝫ ꝙ ſit qd in poᵃ. d. oꝫ aūt poᵃ eſſe cognoſcens ⁊ eē in ipſo aliquā ꝯrietatē: ſi debeat cognoſcere aliqd per p̄uationē vel p formā ꝯriā: ſꝫ ſi ītellectui alicui ñ ineſt ꝯriū ipm ſeipꝫ cognoſcit: ⁊ ille ītellꝯs eſt qd actu: ⁊ qd ſepabile. aliq aūt textꝰ hñt hāc lr̄aꝫ affirmatiue: dr̄. n. ibi ꝙ ſi alicui ītellectui ineſt ꝯriū ipm ſeipꝫ cognoſcit: ⁊ tūc plana eſt lr̄a: exponit̄. n. ſic: ꝙ ītellꝯs nr̄ eſt cognoſcēs in poᵃ: ſꝫ ſi alicui intellectui īſit ꝯriū huius. i. īſit ei ꝙ nō ſit cognoſcēs in poᵃ: ille intellꝯs cognoſcet ſeipm: ⁊ erit ille intellectus qd actu: ⁊ qd a materia ſeparatum.

Dubitaret forte aliqs quō p̄uatio cognoſcat̄ p habitū. ℭ Dōꝫ ꝙ duplr̄ pōt cognoſci p̄uatio p hitū. vl̄ p hitū quē pcipit ⁊ app̄hēdit. vl̄ p habitū quē nō pcipit: nec app̄hendit: vt p viſum cognoſcimꝰ tenebrā tanq̄ꝫ p̄uōnē lumīs: ita ꝙ viſus p lumē cognoſcit tenebrā. ñ p lumē: qđ tūc videt: ſꝫ p lumē qđ tūc nō videt. nā ñ vidēdo lumē dicimꝰ nos pcipe tenebrā. alio mō pōt pcipi tenebra p lumē rōnē lumīs app̄hēdēdo. nā eoipſo ꝙ p intellectū ſcimꝰ qd iportat̄ noīe lumīs: poſſumꝰ ſcire qd iportat̄ noīe tenebre cū tenebra non ſit niſi p̄uō luīs. Duplr̄ ğ p̄t ītellꝯs cog̃ſcere p̄uōnē p hitū vl̄ p hitū quē hꝫ: vl̄ p hitū quē nō hꝫ. nā eoip̄o ꝙ qs nō hꝫ habitū grāmatice pōt ſcire ſe eſſe p̄uatū grāmatica. 2°. pōt intellꝯs cognoſcere p̄uōnē p habitū quē hꝫ. nā hñdo habitū grāmatice vel hñdo habitū boni pōt ſcire qd ē malū qđ non eſt niſi p̄uō boni.

Alterius forte dubitaret aliqs quō itellectꝰ cognoſcens p̄uōnē p hitū vel p formā ꝯriā q̄ꝫtū eſt de ſe eſt cognoſcēs i poᵃ. ℭ Dōꝫ ꝙ cū hitū ſit ꝙ ītellꝯs duplr̄ p̄t cog̃ſcere p̄uōnē p hitū: vl̄ p hitū quē hꝫ vl̄ p hitū quē nō hꝫ ſꝫ hr̄e pōt: planū ē: ꝙ ſi ītellꝯs cognoſcat p̄uōnē p hitū quē nō hꝫ: ſꝫ pōt hr̄e ꝙ in illo ītellectu cadit potentialitas: ⁊ ꝙ ille ītellꝯs eſt cognoſcēs in poᵃ. Rurſus ſi intellectꝰ cognoſcat p̄uationē p hitū quē hꝫ vel p ſpēꝫ ꝯriā quā hꝫ apud ſe: oꝫ ꝙ ille ītellꝯs ſit cognoſcēs in poᵃ: qꝛ oꝫ ꝙ intellectꝰ poſſit p̄uari illo hitu: ⁊ illa ſpē. nā p̄uō ñ p̄p̄e opponit̄ niſi hitui quē pōt tollere: nec p̄p̄e eſt ꝯrietas niſi iter ea q̄ mutuo ſe pn̄t expellere: ſꝫ qꝛ qđ p̄t p̄uari hitu: ⁊ qđ p̄t amittere ſciāꝫ de ſe nō hꝫ actu ſciāꝫ: ſed eſt in poᵃ ad ſciam: vere eſt dcm̄ pħi ꝙ cognoſcēs p̄uōnē p hitū ꝯriū eſt cognoſcēs in poᵃ. ſi aūt eſt aliqs intellꝯs q ſeipm cognoſcat p̄ncipalr̄, ⁊ p ſeipm cognoſcat alia: ⁊ non p vnū ꝯrioꝝ cognoſcat aliđ: cuiuſmodi eſt ītellꝯs diuinus talis ītellectus eſt actu ens: ⁊ ab omni potentialitate ſeparatus.

Alterius forte dubitaret aliqs quō p p̄uōnē ꝯtinui cognoſcat̄ pūctꝰ. ℭ Dōꝫ ꝙ vt cōiter ponitur nr̄a cognitio īcipit a ſenſu: illa ğ p̄us caderēt in app̄heſione ītellꝯs que ſunt ſenſibilia: ⁊ q̄ cadūt in app̄hēſiōe ſenſus: hꝫ aūt ſunt hñtia magnitudinem: qꝛ taliū p̄p̄e eſt hr̄e fantaſma ſine quo ītellꝯs nihil ītelligit. ğ ſi p̄us cadit ī ap

UVA. BHSC. IyR_077_1

ꝓhenſione itell'ˢ qđ eſt ꝯtinuū: ⁊ qđ hȝ magnitudinē cū poſteri⁹ cognoſcat ꝑ ꝑus: pūct⁹ ꝗ poſteri⁹ cadit in appheſio ne itell'ˢ cognoſcet ꝑ ꝯtinuū qđ ꝑus cadit in appheſiōe ei⁹. ꝗ ꝑ illū ordinē: ⁊ ꝑ illā cōparationē quā hȝ pūct⁹ ad ꝯtinuū cognoſcet ab itell'u: cū ꝗ pūct⁹ ħ mō cōparet ad ꝯtinuū: qꝛ ꝑuat ꝯtinuitate: cognoſcet punctus ab itellectu: vt eſt priuatio cōtinui. ❡ Deinde cum dicit.

Cō.26. ❡ **Eſt aūt omnis quidē dictio: in qua aliqd de aliquo dicit: ſicut affirmatio vera eſt. aut falſa omnis: intellect⁹ aūt nō omnis: ſed qui eſt ipſi⁹ qd eſt: in hoc ꝙ aliqd erat eſſe. verus eſt: ⁊ nō aliqd de aliquo.**

❡ Cōparat itell'm cōpoſitoꝝ ad itell'm ſimpliciū: circa qđ tria fac: qꝛ ꝑ dat drīaȝ iter hūc itell'm ⁊ illū. 2° qđ dixerat manifeſtat ꝑ ſile. 3° ꝑ modū epilogi reſumit quedā ſupius tradita. 2ª ibi. (Sed ſic videre) 3ª ibi. (Idē aūt). dicit ꝗ: ꝙ eſt aūt qdē dictio que eſt aliqd de aliq ſic affirmatio vera aut falſa oīs. q. d. ꝙ oīs itell'ˢ cōpoſit⁹ vbi dr̄ aliqd de aliq affirmatiue. vl' ſup. vbi dr̄ aliqd de aliq negatiue ē ver⁹ vl' falſus: itell'ˢ aūt nō oīs: ſup. eſt verus vel falſus: ſȝ q eſt ꝑȝ ħ ꝙ aliqd erat eē. i. itell'ˢ ſimpliciū: ⁊ itell'ˢ qditatis ſemꝑ eſt verus: ⁊ nō in quo aliqd de aliquo: eſt ꝗ ħ drīa ꝙ itell'ˢ ſimpliciū ſemꝑ eſt verus: itell'ˢ vo ꝯpoſit⁹ in quo dr̄ aliqd de aliquo nō ſup. ſemꝑ eſt verus. ❡ Deinde cum dicit.

❡ **Sed ſicut videri ꝓprij verū eſt: ſi aūt hō alb⁹: aut niger: nō eſt veꝝ ſemꝑ: ſic aūt ſe habēt quecūqȝ ſine materia ſunt.**

❡ Manifeſtat qđ dixerat ꝑ ſile oñdēs ꝙ itell'ˢ ñ errat circa qđ qd eſt: qđ eſt ꝓpriū obm ei⁹: ſic nec viſus errat circa ꝓpriū obȝ ipſi⁹: iō ſubdit ꝙ ſic videre ꝓpa. i. reſpectu ꝓprij obti: veꝝ eſt: ſi aūt ille q eſt alb⁹ eſt hō: aut nō: nō ſemꝑ eſt veꝝ. ſic ꝗ ſe hȝ in viſu q eſt vt⁹ mālis: qꝛ nō errat circa ꝓpriū obm: ſic ſe hñt qcūqȝ ſunt ſine mā. i. ⁊ ſic ſe hȝ circa intellectū q eſt ſine mā: qꝛ itell'ˢ nō errat circa ꝓpriū obȝ: vt circa qditatē: erit ꝗ hic loc⁹ a maiori: qꝛ ſi viſus nr̄ q eſt vt⁹ mālis nō errat circa ꝓpriū obm: multo magis itell'ˢ nr̄ q ē vt⁹ imālis circa ꝓpriū obm nō errabit. ❡ Nōn^m aūt ꝙ circa qditatē incōtū eſt obȝ itell'ˢ ſimpliciū: vt alias tactū ē. nunqȝ cadit erroꝛ ꝑ ſe: ꝑ accñs aūt incōtum in ipſa qditate hȝ eē compoſitio pōt erroꝛ cadere: qđ duplr' pt ꝯtigere: vt cōiter ponit: vel qꝛ ptes diffōnis nō bñ cōponimus adinuicē: vel qꝛ totā diffōnē nō bñ cōponim⁹ cū diffinito: qꝛ nō adaptam⁹ ꝓpriā diffōnē ꝓpo diffinito: ſȝ diffōnē vni⁹ adaptamus alteri. ❡ Notādū ēt ꝙ ſile eſt de viſu: ⁊ de itell'u: nā ſuppoſito coloꝛe nō decipit viſus circa coloꝛē: ſȝ decipitur in iudicādo de re cui cōpetit coloꝛ. nā forte illud coloratū qđ videt iudicabit mel qđ erit fel: vl' iudicabit eē hominē qđ erit nō hō. ❡ Notādū ēt quoſdaȝ exponere hūc textū: ſic aūt ſe hñt qcūqȝ ſunt ſine mā de itell'u ſubaꝝ ſeparataꝝ in quaꝝ itell'u: vt dicūt nō cadit erroꝛ: qꝛ ita ſe habent ſube ſepate circa oia q itelligūt: ſic nos hēmus circa ipm ꝙ qd eſt: ꝑma tñ expō vt exponit nō de itell'u ſubarū ſepataꝝ: ſed de itellectu nr̄o: magis valet: qꝛ per ea magis habet intentū. ❡ Deinde cum dicit.

❡ **Idem autē eſt ꝑm actū ſciētia rei: que vo ꝑm potētiaȝ tpe prioꝛ eſt in vno oīo aūt neqȝ tēpore. fiūt. n. ex actu ente oia que fiunt.**

❡ Per modū epilogi reſumit quedā ſupi⁹ tradita. d. ꝙ ſcia ꝑm actū eſt idē rei ſcite: que vo eſt ꝑm potētiā tpe eſt ꝑoꝛ in vno ⁊ eodē. oīo aūt. i. ſimplr': neqȝ tpe ſcia ꝑm potētiā ꝑcedit ſciam ꝑm actū: qꝛ oia que fiūt ſunt ex actu ente: niſi ꝗ ꝑcederet ſcia ꝑȝ actū nullus po^a ſciēs fieret actu ſciens: qualr' aūt in eodē ſcia in potētia ꝑcedit ſciam ꝑm actum: ⁊ qualiter ſimplr' ſcia ꝑm actum precedat ſciam in potentia fuit ſuperius declaratum.

Videtur autē ſenſibile ex potentia exiſtente ſenſitiuo actu agens: non enim patit: neqȝ alterat: vnde alia hec ſpēs mot⁹: mot⁹. n. impfecti actus: ſimplr' aūt act⁹ alter eſt qui perfecti. Cō.27

❡ Poſtqȝ phs determiauit de vegetatiuo ſenſitiuo ⁊ intellectiuo. In pte iſta vult determiare de appetitiuo ⁊ de ꝑȝ locū motiuo. ❡ Ad cuius euidētiā ſciēdū ꝙ motiuū ꝑm locū pōt dici appetit⁹. nā aialia per appetitū mouent localiter. ❡ Sciēdū tñ ꝙ lȝ motiuū ꝑȝ locū ſit appetit⁹: loqndo tñ de motu ꝑm locū q cōpetit aialib⁹ ꝑfectis: cuiuſmōi eſt mot⁹ ꝓgreſſiuus: appetitiuū eſt vl'ius qȝ ꝑm locū motiuū. nā oib⁹ aialib⁹ ieſt appetitiuū: nō tñ oib⁹ ieſt ꝑm locum motiuū. poſſemus ꝗ ſic diuidere hāc ptē dicendo ꝙ phus ꝑus determiat de appetitiuo qđ cōpetit aialib⁹ oib⁹. 2° determinat de ꝑm locū motiuo qđ nō cōpetit aialib⁹ oibus. ſunt. n. qdā aialia que nō mouent niſi motu dilatatiōis ⁊ ꝯſtrictōis. 2ª ibi. (De mouēte aūt) vl' poſſum⁹ alr' diuidere: dicendo ꝙ appetit⁹ eſt qdā iclinatio ſeqns formā apphenſam. nā ſic appetit⁹ nālis ſeqt formā nālr' ipreſſam: ſic appetit⁹ aīe: ſeqt formā ab aīa appheſam: qre ſic in rebus nālib⁹ ꝑus itelligo grauia hr̄e formā grauis: ⁊ poſtea ꝑȝ illam formā itelligo ꝙ appetāt eē deorſum: ⁊ ꝙ moueant: ſic ꝑus itelligo ꝙ aīa apphēdat aliquā formā ꝑ ſenſum vl' ꝑ itell'm: ⁊ poſtea ꝑm illā formā appheſam cōpetit aīe aliqd appetere. ⁊ vltimo ꝑm illū appetitū hȝ fieri mot⁹: vt ꝑſecutio vel fuga: appetit⁹ itaqȝ qȝtū ad pñs ſpectat cōparatur ad duo. vȝ. ad ſenſum ⁊ itell'm a qb⁹ cauſat: ⁊ ad motū quē cauſat. 2° ꝗ fac phs: qꝛ ꝑ determiat de appetitiuo ſiue de appetitu: ꝓut cōparat ad ſenſum ⁊ ad itell'm. 2° determinat ſpālr' de appetitu ꝓut cōparat ad motum ibi. (De mouēte aūt) circa ꝑmū tria fac: qꝛ ꝑ fac qđ dcm̄ eſt. 2° ꝑtractat opionē ātiquoꝝ quā hēbāt de aīa. 3° epilogat circa determiata ⁊ ꝯtiuat ſe ad dicēda. 2ª ibi (Nūc aūt de aīa) 3ª ibi. (Qm̄ aūt aīa ꝑm duas) circa ꝑmuȝ duo fac: qꝛ ꝑ determinat de appetitu ꝓut cōparat ad ſenſum ⁊ ad itell'm. 2° qꝛ mētionē fecerat de intell'u determinat qdā circa ipȝ itell'ȝ ibi (Et oio in actōe). circa ꝑ^m duo fac: qꝛ ꝑ oñdit qlr' hȝ fieri ipm ſentire. 2° cōparat ſenſuȝ ad itell'm: ⁊ oñdit ꝙ ſic cū ſenſus apphēdit aliqd delectabile vel triſtabile ſeqtur appetere ꝑm ſenſum: ſic ex pte itell'ˢ ſe hȝ: qꝛ cū itell'ˢ apphēdit aliqd delectabile vel triſtabile hȝ ibi eē fuga vl' ꝑſecutio ꝑm appetitū itell'iuū ibi. (Sētire qdē igit) dicit ꝗ ꝙ vr̄ aūt ipm ſenſibile. i. ipm obm ex ſenſitiuo exñte in po^a actu agēs. i. faciēs actu. ⁊ qꝛ ſenſibile ñ plus fac niſi ꝙ reddūt ipm ſenſitiuū. i. ipȝ organū ſēſus ad actū: nō eſt ibi ꝓpe pati: nec eſt ibi ꝓpe alteratio. iō ſubdit. nō. n. patit neqȝ alterat ſup. ſenſus a ſenſibili. vñ ħ ſpēs mot⁹ eſt alia ab alijs trāſmutationib⁹: imo ſentire nō ꝓpe eſt mot⁹: qꝛ motus eſt act⁹ impfecti: ſȝ ſimplr' alr' eſt act⁹ ille q eſt act⁹ ꝑfci cuiuſmodi eſt ſentire. nā ſentire nō ē act⁹ ipfecti: ſȝ ꝑfecti.

Dubitaret forte aliqs quō ſentire nō eſt ꝓpe paſſio: nec alteratio: nec mot⁹ cū nō ſit act⁹ ipfecti: ſȝ ꝑfci. ❡ Dōȝ ꝙ duplici via poſſum⁹ iueſtigare ſentire nō eē actū ipfecti: ſȝ ꝑfecti. ex q duplici via patebit ꝙ ſentire nō eſt ꝓpe paſſio: neqȝ alteratio: neqȝ mot⁹. ꝑma via ſumit ex eo ꝙ in motu ⁊ in paſſione ꝓprie ſumpta ſemꝑ aliqd abycit. 2° ex eo ꝙ forma inducta per motū ſucceſſiue iducit. ꝑma via: ſic pȝ. naȝ oīs forma dat aliquā ꝑfectionē. eſt. n. vna forma ꝑfectioꝛ alia: attñ cuilȝ forme cōpetit dare aliqđ eē: ⁊ cauſare aliquā ꝑfectionem. igit eo ipſo ꝙ mot⁹ itroducēdo vnā formā expellit aliam: faciēdo rē ꝑfectā: ⁊ in actu itroducēdo vnā formā facit eā

UVA. BHSC. IyR_077_1

impfectã ⁊ i po^a^ expellẽdo aliã: quare ſi in aliquo ſubo: ſic eſſet itroductio vnius forme ꝙ nõ eẽt ibi expulſio alteri⁹ nõ ꝓprie eſſet ibi mot⁹: nec alteratio: qꝛ ſic eẽt ibi ꝑfectio. ꝙ non eẽt impfectio: h̃ aũt accĩt circa ſenſum. naꝫ pupilla oĩo eſt abſcolor: cũ g̊ coloratũ imp̃mit ſuã ſĩlitudinẽ i oculo: oculus ſic recipit ſpeciẽ ⁊ formã coloris ꝙ ab eo nulla forma abycit̃. 2ª via ad iueſtigãdũ h̃ idem ſumit̃ ex eo ꝙ forma per motum iducit̃ ſucceſſiue pars poſt ꝑteꝫ. omne g̊ qð mouet̃ ꝑtim acq̃ſiuit ⁊ ꝑtim reſtat ei acq̃rendũ: qꝛ vt declarari hꝫ in. 6° phy. ſi nihil acq̃ſiuiſſet: tũc nõ moueret̃: ſed totalr̃ eſſet in termĩo a quo: ſi totũ acq̃ſiuiſſet iam ceſſaſſet mot⁹: ⁊ totũ eẽt in termino ad quẽ: mot⁹ g̊ qꝛ reſpicit ſubm: vt hꝫ ordinẽ ad ꝑtẽ acq̃rẽdã ꝓut eſt acq̃rẽda: cuꝫ reſpectu partis acq̃rẽde ſubꝫ ſit impfectũ ⁊ in po^a^: ſequit̃ ꝙ mot⁹ ſit act⁹ impfecti ſm ꝙ eſt impfectũ: vel ſit act⁹ entis in po^a^: ſm ꝙ eſt in po^a^: q̃re ſi aliq̃ forma non inducat̃ pars poſt ꝑtẽ: ſꝫ iduceret̃ tota ſil̃: ꝓpter introductionẽ talis forme nõ eſſet ibi ꝓp̃e mot⁹: nec alteratio ⁊ introductio illi⁹ forme: nec eſſet act⁹ impfecti: ſꝫ ꝑfecti: ⁊ qꝛ h̃ accidit circa ſenſum: eo ꝙ ſenſus ſit ſuſceptiuus forme vt hꝫ eẽ itentionale ſm ꝙ eẽ ꝑ ſe nõ hꝫ ꝯrietatẽ: ⁊ per ſe hꝫ ĩtroduci tota ſil̃: ſequit̃ ꝙ ſentire nõ ſit act⁹ impfecti: ſed ꝑfecti: ⁊ vlterius ẽt ſeq̃t̃ ꝙ ſentire nõ ſit ꝓprie pati: nec ſit ꝓp̃e alteratio: neq꜄ mot⁹. adducit̃ ẽt 3ª via quare ſentire nõ eſt act⁹ impfecti: ſꝫ ꝑfecti: ⁊ nec eſt ꝓp̃e alteratio: neq꜄ mot⁹. nã ip̃ꝫ ſentire lꝫ dicat receptionẽ aliquã a ſenſibili: dicit ẽt iudiciuꝫ aliqð ipſius aĩe ſm imp̃ſſionẽ illã: ⁊ qꝛ iudicare de ſenſibilib⁹ eſt aliqð agere ⁊ aliq̃ oꝑatio: ⁊ ſentire aliquã oꝑationẽ noĩat: igr̃ cũ mot⁹ ſit act⁹ impfecti: oꝑatio v̾o ſit act⁹ ꝑfecti: ſentire qð eſt quedã oꝑatio: modo quo dcm̃ eſt nõ eſt ꝓp̃e mot⁹: nec eſt act⁹ impfecti: ſꝫ ꝑfecti. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sentire quidem igitur ſimile eſt ipſi dicere ſolum ⁊ intelligere.

¶ Cõparat ſenſum ad intellm̃: ⁊ diuidit̃ in duo. qꝛ p̊ cõparat ſenſum ad intellectũ: q̃ꝫtũ ad ſimplex iudiciũ: ⁊ q̃ꝫtum ad ſimpliceꝫ app̃hẽſionẽ. ſcðo cõparat illa adiuicẽ ꝓut hꝫ ibi eſſe delectatio ⁊ triſtitia appetit⁹ ⁊ fuga ibi. (Cũ auteꝫ delectabile) dic̃ g̊ ꝙ ſentire q̃dẽ igit̃. i. app̃hẽdere vel iudicare ſm ſenſum eſt ſil̃e ipſi dicere ſolũ. i. ipſi iudicare ꝑ intellm̃: ⁊ eſt ẽt ſil̃e ipſi intelligere. i. ipſi app̃hẽdere ꝑ itellectũ. ¶ Notãdũ aũt ꝙ ſicut aliq̃n ꝑ ſenſum ſimplr̃ app̃hẽdimus ⁊ iudicamus de ſenſibili nõ app̃hẽdẽdo ip̃ꝫ ſenſibile vt delectabile vel vt triſte. ⁊ tũc nõ eſt ibi nec fuga nec appetit⁹: ſic ẽt itell̃s aliq̃n ſolũ dicit. i. ſoluꝫ iudicat de re ĩtelligibili nõ iudicãdo de ipſa ꝙ ſit delectabilis vl̃ triſtis: aliq̃n v̾o ĩtelligit ipſam rem. i. ſimplr̃ app̃hẽdit eã ꝑꝑ qð nõ eſt ibi nec delectatio: nec triſtitia: nec appetit⁹: neq꜄ fuga: quare bñ dcm̃ eſt ꝙ ſentire. i. ſimplr̃ app̃hẽdere ⁊ iudicare ꝑ ſenſum eſt ſil̃e ipſi dicere ⁊ intelligere ꝑ intellm̃. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ ex ꝑte ſenſus nõ ſic hẽmus noĩa diſticta ſicut ex ꝑte intell̃s. ideo tã app̃hẽdere q̃ꝫ iudicare ſm ſenſum vocat̃ ſentire: ſꝫ iudicare ꝑ intellm̃ vocat̃ dicere. app̃hendere v̾o ꝑ itellm̃ põt vocari ĩtelligere: tria g̊ ſunt tam ex ꝑte ſenſus q̃ꝫ ex ꝑte intell̃s: qꝛ tã ſenſus q̃ꝫ ĩtell̃s p̊ app̃hendit poſtea iudicat. 3° v̾o ſi app̃hẽdit illud vt delectabile vel triſte: eſt ibi ꝓſecutio vel fuga: tñ lꝫ h̃ ſint tã in ſenſu q̃ꝫ in intellectu: magis tñ hẽmus diſtincta noĩa ex ꝑte itellectus q̃ꝫ ex ꝑte ſenſus. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ in lr̃a dr̃ ꝙ ſentire eſt ſil̃e ei qð eſt ſolũ dicere: qꝛ ĩtell̃s aliq̃n dicit ſolũ. i. ſolum iudicat: abſq꜄ eo ꝙ inde ſequat̃ delectatio vel triſtitia: ſic ẽt aliq̃n ſolũ intelligit. i. ſolũ app̃hendit abſq꜄ eo ꝙ ſit ibi ꝓſecutio vel fuga ſꝫ appetitũ: ⁊ qꝛ h̃ loq̃t̃ de ipſo ſentire ſꝫ ſenſuꝫ: ⁊ de ip̃o dicere ⁊ de ip̃o ĩtelligere ſm ĩtellm̃ ꝓut accipiunt̃ abſolute: iõ ait ibi ſolũ. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Cuꝫ aũt delectabile: aut triſte: aut affirmãs: aut negãs ꝓſequitur: aut fugit. ¶ Et eſt delectari: ⁊ triſtari: agere ſenſitiua medietate ad bonum: aut malũ: inq̃ꝫtũ talia: ⁊ fuga: aut ⁊ appetitus: hec que ſm actum: ⁊ non alterũ appetitiuꝫ ⁊ fugitiuũ: neq꜄ abiuicẽ: neq꜄ a ſenſitiuo: ſed eſſe alterum eſt. Cõ. 29

¶ Cõparat ſenſum ad intellm̃ ꝓut ibi hꝫ eſſe delectatio: ⁊ triſtitia ⁊ appetit⁹ ⁊ fuga: circa qð duo facit: qꝛ p̊ oñdit quõ h̃ hñt eſſe i ſenſu. 2° ait quõ hñt eſſe i itellc̃u ibi (Intellectiue aũt). ꝯtiuet̃ aũt ſic. ſenſus aliq̃n ſimplr̃ ſentit ⁊ ſimplr̃ app̃hẽdit ⁊ iudicat de ipſo ſenſibili abſq꜄ eo ꝙ ſint ibi ꝓſecutio vel fuga: ſed cũ iudicat: aut app̃hẽdit aliq̃d delectabile: aut triſte: ⁊ eſt aut affirmãs: aut negãs aliq̃d eſſe ꝓſequendũ vel fugiẽdũ ꝓſequit̃: aut fugit: ⁊ ſubdit ꝙ ⁊ eſt delectari ⁊ triſtari agere ſenſitiua mediãte: ⁊ h̃ aut bonum aut malũ inq̃ãtuꝫ talia: qꝛ reſpectu boni vel mali ſumit̃ delectatio vl̃ triſtitia. ⁊ ſubdit ꝙ ⁊ fuga: aut appetit⁹ ſup̃. q̃ ſequunt̃ app̃hẽſionẽ ſenſitiuã ſunt h̃ que ſunt ſm actum. vel vt hꝫ alia lr̃a: ſunt idẽ que ſunt ſm actũ: qꝛ fuga ⁊ appetitus. i. fuga ⁊ deſideriũ: que ſequunt̃ app̃hẽſionẽ delectabilis ⁊ triſtabilis hñt eſſe actuale vel hñt eſſe ſm actum. nã ſtatim cũ ſꝫ ſenſuꝫ app̃hendis actu aliq̃d delectabile vel triſtabile: ſtatim vis actu appetere vel fugere: ⁊ addit ꝙ non eſt alterũ appetitiuũ ⁊ fugitiuũ: neq꜄ abiuicẽ: neq꜄ a ſenſitiuo: ſed eẽ ⁊ ſm eſſe: ⁊ ſꝫ diffõnẽ eſt aliud.

Dubitaret forte aliq̃s quõ delectari ⁊ triſtari ẽ ſenſitiua mediãte: vel vt hꝫ alia lr̃a: ſſitiua medietate. ¶ Dicẽdũ ꝙ duplr̃ põt exponi ꝙ ſenſitiua mediãte vl̃ ſenſitiua medietate fiat delectatio vl̃ triſtitia. planũ eſt. n. ꝙ mediãte ſenſitiua. i. mediante ſenſu: ⁊ ꝑ ſenſum ſit delectatio vel triſtitia: tñ plus oportꝫ intelligi q̃ꝫ ꝙ mediãte ſenſu: ⁊ per ſenſum fiat talis delectatio vel triſtitia: oꝫ. n. ibi eſſe aliqð mediũ: qð duplr̃ põt exponi. p̊ ꝙ h̃ medium referat̃ ad obm: ⁊ tũc erit ſenſus ꝙ eſt delectatio q̃n ꝑuẽtũ eſt ad mediũ. i. q̃n ꝑuẽtum eſt ad ꝯueniẽs: qꝛ delectatio ꝯſurgit ex ꝯiũctõe ꝯueniẽtis cũ ꝯueniẽti. 2° põt exponi per cõparationẽ ad organum: ⁊ tũc erit ſenſus ꝙ delectatio eſt cum ꝑuẽtũ eſt ad mediuꝫ. i. cũ ꝑuentũ eſt ad ſenſum cõem: qui ſe hꝫ quaſi mediuꝫ: ⁊ quaſi centrũ reſpectu ſenſuũ ꝑticulariũ. nã ſic in ſenſu cõi ꝯſumit̃ iudiciũ de ſenſibilibus ſic ibi ꝯſumari hꝫ delectatio vel triſtitia que ꝯſurgit ex tali iudicio.

Ulterius forte dubitaret aliq̃s quõ appetitiuũ ⁊ fugitiuũ nõ ſunt altera a ſenſitiuo. ¶ Dõꝫ ꝙ appetere ⁊ fugere. i. deſiderare ⁊ abhominari nõ ſunt altera a ſenſitiuo: intelligẽdũ eſt ſubo: qꝛ in illo eodẽ organo in quo fundat̃ ſenſus ⁊ maxime in quo fũdat̃ ſenſus tact⁹: fundat̃ ẽt appetit⁹ ⁊ fuga. nam nõ eſt itelligibile vt ſuꝑius tãgebat̃ ꝙ ſenſitiua ⁊ appetitiua ſint diſtincta ſubo vel organo ꝓut ponebat plato. nã in quacũq꜄ parte reſeruat̃ ſenſus: oꝫ ꝙ ibi reſeruet̃ delectatio vel triſtitia. nam ſi ſenſus ꝯiungit̃ ꝯueniẽti erit ibi delectatio: ſi diſcõueniẽti triſtitia: delectatio aũt ⁊ triſtitia non põt eſſe ſine appetitu ⁊ fuga vl̃ ſine deſiderio vel abhoiatione. nã q̃lꝫ ꝑ ſe deſiderat ⁊ appetit delectabilia ſibi: fugit ⁊ abhominat̃ triſtia. nam lꝫ non eadẽ ſint delectabilia cuilꝫ appetitui: ſic nec eadẽ ſũt dulcia cuilibꝫ guſtui: q̃libꝫ tñ ꝓſequit̃ ea que ſunt ſibi delectabilia: cui ergo ſunt delectabilia bona intellectualia ꝓſequit̃ illa: habẽti aũt corruptum appetitũ ſunt delectabilla bona ſenſitiua: ideo ſequit̃ illa ſpretis intelligibilibus bonis. ſemꝑ ergo verũ eſt ꝙ delectatio ⁊ triſtitia non poſſunt eſſe ſine appetitu vel fuga vl̃ ſine deſiderio ⁊ abhomiatione: ⁊ qꝛ vbicunq꜄ eſt ſenſus: ⁊ maxime vbi eſt ſenſus tactus ibi ꝯuenit eſſe appetitum ⁊

fugã:vl̃ deſideriũ ⁊ abhoĩationem ſequit̃ ꝙ talia ſubo ⁊ organo a ſenſitiuo ſeꝑari nõ poſſunt.

Alterius forte dubitaret aliqs: vtruȝ appetitiuũ ⁊ fugitiuũ ſint altera abĩuiceȝ. ℭ Dõm ꝙ ſic videm⁹ in motib⁹ nãlib⁹ ſic debem⁹ arbitrari in motib⁹ aĩe: cũ igit̃ nõ ſit ĩtelligibile ꝙ grauia ꝑ aliã formã fugiãt a loco ſurſum tanq̃ꝫ a loco diſcõueniẽti: ⁊ tẽdant vel appetant locũ deorſum tanq̃ꝫ aliqd ſibi ꝯueniẽs: ſed ꝑ eãdem formã: vt ꝑ formã grauis: per quã fugiũt a loco ſurſuȝ tẽdunt in locũ deorſum: ſic nõ eſt ĩtelligibile ꝙ aĩa per aliaȝ po^am^ vel v̾tuteȝ fugiat triſtia: ⁊ ꝓſequat̃ delectabilia: ĩmo per illã eãdẽ potẽtiã ⁊ v̾tutẽ per quaȝ appetit: ⁊ deſiderat delectabilia: cũ ꝯiungit̃ ꝯueniẽtib⁹: fugit ⁊ abhoĩat̃ triſtia: cum ꝯiungit̃ diſcõueniẽtib⁹: ita ꝙ appetitiuũ ⁊ fugitiuuȝ vel deſideratiuũ ⁊ abhoĩatiuũ non ſunt altera abĩuicem: nec ſunt altera a ſenſitiuo vt eſt ꝑ habita manifeſtũ.

Alterius forte dubitaret aliqs cũ phs dicat fugitiuũ ⁊ appetitiuũ nõ eẽ altera abĩuicẽ: nec eẽ altera a ſenſitiuo: ſꝫ eoꝝ eſſe: eẽ aliud: vtrũ ħ ſit eodẽ modo ĩtelligẽdũ. ℭ Dõꝫ ꝙ oĩa illa non ſunt altera abĩuicẽ ſubo. nã in illo eodem organo in quo tanq̃ꝫ in ſubo fundat̃ ſenſitiuũ: ⁊ maxime vbi fundat̃ ſenſus tact⁹ ibi ẽt fundat̃ appetitiuũ ⁊ fugitiuum: ꝓpter qð oĩa iſta nõ ſunt altera abĩuicẽ ſubo: tñ ſunt altera abĩuicẽ ſꝫm eſſe: ſꝫ nõ eodẽ modo: q2 ſenſitiuũ eſt aliud ab appetitiuo ⁊ fugitiuo ſꝫm eſſe: q2 formal̃r ⁊ eſſential̃r ħ po^a^ eſt diſtincta ab illis. nã ſic in eodẽ pomo hꝫ eſſe color ⁊ ſapor: ⁊ tñ color eſt eẽtial̃r ⁊ formal̃r diſtinct⁹ a ſapore: ſic in eodẽ organo eſt ſenſitiuũ ⁊ appetitiuũ: ⁊ tñ ſenſus ẽ po^a^ vel eſt v̾t⁹ eẽtial̃r ⁊ formal̃r diſticta ab appetitu: ſꝫ appetitiuũ ⁊ fugitiuũ nõ ſic. nã lꝫ ħ aliquo modo differãt ſꝫm eẽ: nõ tñ eſt ĩtelligendũ ꝙ aĩa ꝑ aliã po^am^ ⁊ v̾tutẽ eſſential̃r ⁊ formal̃r diſtinctã appetat ⁊ abhoĩet̃ vl̃ fugiat: ſꝫ ꝑ illã ⁊ eãdẽ po^am^ vel v̾tutẽ: per quaȝ appetit delectabilia fugit triſtia: vt eſt ꝑ habita manifeſtũ. dicunt̃ tñ ħ differre ſꝫm eẽ: q2 lꝫ aĩa faciat hoc per eãdẽ po^am^: nõ tñ fac̃ ea ꝑ eandẽ po^am^ eodẽ mõ ſe hñteȝ ſed per illã po^am^ appetit ⁊ delectat̃: vt ꝯiungit̃ ꝯueniẽtib⁹. triſtat̃ ⁊ fugit vt ꝯiungit̃ diſcõueniẽtib⁹. ℭ Deĩde cũ dic̃.

Cõ.30. ℭ Intellectiue autẽ aĩe fantaſmata vt ſenſibilia ſunt: cũ aut bonũ: aut malũ affirmat: aut negat ⁊ fugit aut ꝓſequit̃: ꝓpter qð nequaq̃ꝫ ſine fantaſmate intelligit anima.

ℭ Oſtẽdit quõ hec. vꝫ. appetit⁹ ⁊ fuga ſequunt̃ ꝑtẽ intellectiuã: circa qð duo facit: q2 p̊ fac̃ qð dcm̃ eſt. 2º quedã que ſuppoſuerat ꝓbat ibi. (Sicut. n. aer) dicit g̊: ꝙ aĩe ĩtellectiue. i. aĩe. q̃tũ ad intell̃m fanta^ta^ ſunt. i. ſe hñt vt ſenſibilia. cũ aũt ĩtell̃s per fan^ta^ affirmat aut negat bonũ: aut malũ fugit: aut ꝓſeq̃t̃: ꝑꝑ qð ſine fantaſmatib⁹ nequaq̃ꝫ aĩa ĩtelligit. ℭ Notãdũ aũt ꝙ ſicut ſenſus nõ ſentit ſine ſenſibilibus a q̃bus recipit ſilr̃itudinẽ ⁊ ſpeciẽ: ita aĩa nõ intelligit ſine fantaſmatib⁹ a q̃b⁹ intell̃s recipit ſpeciẽ ⁊ ſilr̃itudineȝ. cõparant̃. n. fan^ta^ ad intell̃m: vt dr̃ in lr̃a ſicut ſenſibilia ad ſenſum. ℭ Notãdũ ẽt ꝙ ſicut ſenſus qñ per ſenſibilia apprehẽdit aliqd delectabile vel triſtabile: hꝫ ibi eſſe appetitus vel fuga: ſic qñ intell̃s ꝑ fantaſmata iudicat aliqd delectabile vel triſtabile orit̃ inde deſideriũ ⁊ abhomiatio ſiue deſideriũ ⁊ fuga. ℭ Deinde cum dicit.

Cõ.31. ℭ Sicut enim aer pupillam huiuſmodi fecit: ipſa autem alterũ: ⁊ auditus ſimil̃r. Sed vltimum vnum: ⁊ vna medietas. eſſe aũt ipſi plura: quo autem diſcernit: quo differt dulce ⁊ calidum: dcm̃ eſt quidẽ ⁊ prius: dicẽdũ autem ⁊

Cõ.32. nũc. Eſt eniȝ aliqd vnũ: ſic aũt ⁊ terminus. ℭ Et hoc in ꝓportionali: aut numero ens vnũ hꝫ ſe ad vtrũq̃ꝫ. ſicut illa adinuicem. Quo enim differt non homogenea iudicare: aut contraria: vt album: ⁊ nigrum.

ℭ Mãifeſtat qð dixerat: dixerat aũt duo videlꝫ qð fanta^ta^ comparant̃ ad intell̃m ſicut ſenſibilia ad ſenſum. 2º dixerat ꝙ cum ĩtellect⁹ affirmat aliqd aut negat ⁊ fugit aut ꝓſequit̃. tria g̊ facit: q2 p̊ oſtẽdit ꝙ ſicut ſenſibilia cõparant̃ ad ſenſum: ſic fanta^ta^ ad intell̃m. ſcðo qð dixerat declarat in termis. 3º manifeſtat ꝙ cũ intell̃s affirmat aliqd aut negat: ꝓſequit̃ aut fugit. 2ª ibi. (Sic igit̃ ſicut) 3ª ibi. (Spẽs qdẽ igit̃. dicit g̊: ꝙ ſicut. n. aer fecit pupillã hꝰ. i. fecit eam qualẽ vel coloratã: ipſa aũt pupilla alterata alterum fecit qualẽ: q2 alterauit ⁊ ĩmutauit alteꝝ. i. ſenſum cõem: ⁊ auditus ſil̃r. nam audit⁹ ⁊ q̃libꝫ ſenſus particularis alterat⁹ ⁊ ĩmutat⁹ alterat ⁊ ĩmutat alteꝝ. i. ſenſum cõem: ſed hꝰ ſenſus cõis vnũ vltimũ: q2 ſe hꝫ ſic̃ vn⁹ termin⁹ reſpectu oĩuȝ ſenſuũ ꝑticulariũ: ⁊ eſt ſicut vna medietas: q2 ſe hꝫ ſic̃ vnũ centrũ reſpectu oĩuȝ eoꝝ. vnus eſt g̊ ſenſus cõis: ſꝫ eſt ipſi ſenſui plura eſſe vt ſuꝑius oſtẽdebat̃: hũc aũt ſenſuȝ cõeȝ eſſe illũ ſenſũ: quo aĩa diſcernit: quõ differt dulce ⁊ calidũ. dcm̃ eſt qdẽ ⁊ p̃us: dicẽdũ aũt. i. repetẽdũ eſt ⁊ nũc. nã ipſe ſenſus cõis eſt aliqd vnũ: ſic aũt ſupple ex ꝑte intell̃s terminus eſt vnus. ⁊ ħ in ꝓportionali. i. in ꝓportione: ſiue ꝓportiõal̃r eſt ex parte intell̃s: ſicut ex ꝑte ſenſus. iõ ſubdit ꝙ aũt numero ens vnum hꝫ ad vtrũq̃ꝫ cognoſcẽs: ſupple quõ illa adinuicẽ ſe hñt: eſt. n. dare vnũ aliqd quo aĩa differt. i. diſcernit iudicare nõ homogenea. i. ea que non ſunt eiuſdẽ generis: aut ꝯ̃ria vt albũ ⁊ nigrũ. ℭ Notandũ aũt ꝙ ſicut ſenſus cõis eſt quaſi terminus oĩuȝ ĩmutationum factaꝝ in ſenſib⁹ particularib⁹: q2 oẽs tales ĩmutationes terminant̃ ad ſenſum cõem: ſic intell̃s poſſibilis eſt terminus oĩuȝ fantaſmatũ: q2 ĩmutationes oĩuȝ fantaſmatum terminant̃ ad intell̃m: ꝓpter qð ſicut ſenſus cõis eſt vnus ſꝫm ſubam: tñ eſt plura ſꝫm eſſe: q2 cõſiderat̃ al̃r ⁊ al̃r. ꝓut ĩmutat̃ a diuerſis ſenſib⁹ ꝑticularib⁹: ſic intellect⁹ eſt vn⁹ ſꝫm ſe: tñ aliter ⁊ al̃r accipit̃ ⁊ ꝯſiderat̃ ꝓut ĩmutat̃ a diuerſis fantaſmatib⁹. ℭ Notandũ ẽt ꝙ ſicut ſenſus cõis ĩmutatus a ſenſib⁹ ꝑticularib⁹ eſt vnũ aliqd: quo aĩa diſcernit: quõ ſe hñt ipa ſenſibilia adinuicẽ ⁊ quo aĩa iudicat nõ homogenea. i. ea que non ſunt eiuſdeȝ generis: vt dulce ⁊ album: ⁊ ſicut ſenſus cõis eſt illud quo aĩa põt iudicare contraria que ſunt eiuſdẽ generis: vt albũ ⁊ nigruȝ: ita ꝙ per ſenſum cõem ĩmutatũ a ſenſibus ꝑticularib⁹ tanq̃ꝫ ꝑ vnũ aliquẽ: poſſumus iudicare differẽtiã eoꝝ q̃ nõ ſunt eiuſdẽ generis: ⁊ que ſunt eiuſdẽ generis: ſic per intellectuȝ ĩmutatũ a fantaſmatibus tanq̃ꝫ ꝑ vnum aliqd poſſumus iudicare differentiã eoꝝ que non ſunt eiuſdeȝ generis: ⁊ que ſunt eiuſdem generis: quod non eſſet niſi fantaſmata immutarẽt intellectum ſicut ſenſibilia ſenſum: ⁊ niſi ſe haberent fantaſmata ad intellectum ſicut ſenſibilia ad ſenſum. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Sit igit̃ ſicut. a. album ad. b. nigruȝ. g. ad. d. ſic illa adinuicem: quare quoniã ⁊ permutatĩ: ſicut igit̃. g. d. vni ſunt exiſtentia: ſic ſe habebũt ſicut: ⁊. a. b. idem quidem: eſſe auteȝ non idẽ: ⁊ illud ſimil̃r. Eadem autem rõ ⁊ ſi. a. quideȝ dulce ſit: ⁊. b. vero album.

ℭ Qð dixerat manifeſtat in terminis. d. ſit igit̃ ſic. a. albuȝ ad. b. nigꝝ ſicut. g. ad. d. i. ſicut fantaſma albi ad fantaſma nigri. nam ſic ſe hñt fantaſmata albi ad fantaſmata nigri ſicut illa adinuicẽ: quare ⁊ ꝑmutatiȝ: q2 ſicut ſe hꝫ albũ ad ſua fantaſmata: ſic ⁊ nigrũ ad ſua fãtaſmata. oꝫ ꝙ ſimilis

UVA. BHSC. IyR_077_1

ſit ratio de albo ⁊ nigro: ⁊ de fantaſmatibus.igiť ſicut.g.⁊ d.i.ſicut fantaſmata albi ⁊ nigri habebunt.i.ſe habebunt ſicut exñtia vni intellectui:ſic.a.⁊.b.i.ſic ⁊ albū ⁊ nigrum. ſupple ſe hñt ſič exñtia vni ſenſui. Jdē gdē ē ſenſus q pcipit albū ⁊ nigrū:ſed eſſe.i.ƀm eſſe ⁊ ƀm rōnē non eſt idem ⁊ illud ſilr.i.ex parte illa vt ex pte intells:ſilr ſe hȝ:qꝛ eſt vnus intells qui imutať a fantaſmatibꝰ albi ⁊ nigri: ⁊ ſubdit ꝙ eadē aūt rō eſt:ſi.a.gdē ſit dulce.b.v̊o albū.nā ſicut albū ⁊ nigruȝ pcipiunť eodē ſenſu cōi:ſic ēt ⁊ fantaſmata albi ⁊ dulcis imutāt eundē intellm ⁊ poſſunt pcipi ab eodem itellu:quare ex declaratione facta in terminis patet qȍ comparanť fantaſmata ad intellectum ſicut ſenſibilia ad ſenſum.❡ Deinde cum dicit.

❡ Species quidem igitur intellectus in fantaſ
Cō. 33. matibus intelligit. ❡ Et ſicut in illis determinatum eſt ipſi imitabile: ⁊ fugiendum: ⁊ extra ſenſum: cum i fantaſmatibus fuerit moueť: vt ſentiens quod fugibile eſt: qꝛ ignis contrariuȝ cognoſcitur videns quod moueť: quoniā impugnās eſt: aliquādo aūt que ſunt in anima fātaſmatibus: aut intellectibus: ⁊ tanq̄ȝ videns ratiocinatur: ⁊ delibera t futura ad preſentia.
Cō. 34. ❡ Et cum dixerit vt ibi letum: aut triſte: hic fugit: aut imitatur.

❡ Oſtēdit ꝙ intellectꝰ apphendēdo aliqd delectabile vel triſtabile affirmat vel negat aliqd pſequēdū vel fugiēdū dicēs.ꝙ intellectiuū gdē igiť intelligit ſpēs in fantaſmatibus:qꝛ intells ea que itelligit:intelligit in fantaſmatibꝰ ſicut in illis.i.ſicut in fantaſmatibꝰ determinatū eſt ſic cōpetit ipſi intellectui imitabile ⁊ fugiendum: ⁊ ex̄ ſenſum .q.d.ꝙ ħ nō ſolū facit pñtibꝰ ſenſibilibꝰ:ſed ex̄ ſenſum.i. ſed hoc facit abſentibꝰ ſenſibilibꝰ: ⁊ exēplificat de vtroq̄ȝ dicēs:ꝙ cū fuerit in fantaſmatibꝰ:ſupple pñtibꝰ ſenſibilibus moueť vt ſentiens fugibile tanq̄ȝ pñs:vt qꝛ ignis cognoſcit cōi.i.ex eo ꝙ cōiter videt accidere:cōiter.n.videt accidere ꝙ ignis eſt qd nociuū ⁊ vidēs qȍ moueť bellum: qm̄ impugnans eſt aliqd:ſupple qñ talia pñtia ſentit iudicat qd fugibile:ſed aliqñ non pſentibꝰ ſenſibilibus ea que ſunt in aīa fantaſmatibꝰ:aut itellectibꝰ tanq̄ȝ vidēs rōcinať ⁊ deliberat futura:aut pñtia: ⁊ cū viderit ibi letū:aut triſte ħ.i.intells fugit.i.iudicat aliqd fugibile:aut imitať. .i.iudicat aliqd pſeq̄ndū: ⁊ imitabile. ❡ Notādū āt ꝙ ſič pñtibꝰ ƀſibilibꝰ poſſumꝰ p itellȝ iudicare aliqd pficuū:aut nociuū:ſic ⁊ abñtibꝰ ſenſibilibꝰ poſſumꝰ ꝯiecturādo pñtia ad futura iudicare per intellectū pficua vel nociua.

ET oīo in actiōe: ⁊ quod ſine actione eſt: veꝝ ⁊ falſum in eodē genere eſt: cuȝ bono ⁊ malo: ſed in eo qȍ ſimplr differt ⁊ a quodā.

❡ Quia vt dicebať pħs mentionē fecerat de intellectu.iō ħ determinat quedā circa ipſum intellectū:circa qȍ tria facit:qꝛ p̊ facit qȍ dcm̄ eſt.2.º vt dicebať per moduȝ cuiuſdam recapitulationis reſumit opinionē antiquoꝝ de aīa dicentiū aīam eſſe oīa:oſtēdēs quomodo ħ habeat veritatem.3.º epilogat circa determinata ⁊ ꝯtinuat ſe ad dicēda. 2ª ibi.(Nūc aūt de aīa).3ª ibi.(Qm̄ aūt aīa)circa p̊mum tria facit ƀm ꝙ tria determinat circa intellectū.nam primo oſtēdit quomodo differt intellectꝰ ſpeculatiuus a practico.ſcd̄o declarat quomō intellectꝰ intelligat abſtracta mathematica.tertio querit vtrū poſſit intelligere abſtracta ſimplr.2ª ibi.(Abſtractione aūt dicta).3ª ibi.(Utruȝ aūt cōtingat).dicit ergo p̊mo:ꝙ ⁊ oīo in actione.i.intellectus practicus: ⁊ qȍ ſine actione.i.intellectꝰ ſpeculatiuus: ſupple ſunt idē ſubō: ⁊ ſunt in eodē gñe.iō ſubdit ꝙ veꝝ ⁊ falſum qȍ ptinet ad intellectū ſpeculatiuuȝ eſt in eodē genere bono ⁊ malo.i.cum bono ⁊ malo qȍ ptinet ad intellectum practicū:ſed differt ħ itellectꝰ ab illo in eo ꝙ ſimplr differt a quodā.qꝛ intellectꝰ ſpeculatiuus ꝯſiderat res vt ſumunť ſimplr: ⁊ vt hñt eſſe vle:practicus v̊o ꝯſiderat res vt ſunt quedā ⁊ vt hñt eſſe pticulare.

Dubitaret forte aliqs quȍ veꝝ ⁊ falſum ſunt in eodē genere cū bono ⁊ malo. ❡ Dicēdū ꝙ ƀm cōmētatorē hoc ideo eſt:qꝛ ipm veꝝ eſt quoddā bonū: ⁊ ipſum falſum eſt quoddā malū:ſȝ hoc nō bene vadit ad intētionē pħi.videť.n.pħs velle oſtēdere quȍ intellectꝰ ſpeculatiuus ⁊ practicꝰ cōueniūt ⁊ differunt.ppter qȍ ſciēdū ꝙ aliquādo genus accipiť pro ſubiecto:vnde cōſueuit dici ꝙ quedā ſunt in eodē genere propter ideȝ p̄dicatū qȍ p̄dicať de eis:quedā v̊o ſunt in eodē genere:quia habēt idē ſubiectū.accipiēdo ergo hic genus pro ſubiecto:dicere poſſumus ꝙ veruȝ ⁊ falſum que ptinent ad intellectū ſpeculatiuū ſunt in eodē genere cū bono ⁊ malo:qꝛ itells ſpeculatiuꝰ ⁊ practicꝰ ſunt i eodē gñe.i. ſūt idē ſubō:qꝛ itells practicꝰ ⁊ ſpeculatiuus ſunt vna ⁊ eadē poª: ⁊ nō differūt niſi ƀm ſimplr ⁊ qȍdā:qꝛ vnꝰ ꝯſiderat res ſimpliciter: alius res quaſdam. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Abſtractione autem dicta intelligit ſicut ſy- Cō. 35.
mum: ƀm ꝙ ſymum non ſeparate. Jnquātuȝ autem curuū ſi aliquod intellexit actu ſine carne vtiq̄ȝ intellexit in qua curuuȝ: ſicut mathematica. ❡ Non ſepata tanq̄ȝ ſi ſepata ſint itel- Cō. 36.
ligit: cum intelligat illud. Oīo āt intellectus q ƀm actum res eſt intelligens.

❡ Oſtēdit quomodo intellectꝰ itelligat mathematica abſtracta dicēs:abſtractione aūt dicta.i.dicta per abſtractionem vt mathematicaȝ:ſupple intelligit modo abſtracto: ſicut ſymū ƀm ꝙ ſymū intelligit nō ſeparate.i.modo nō abſtracto. Nam ſič naturalia in eo ꝙ naturalia intelligit modo non abſtracto:ſic mathematica ƀm ꝙ hꝰ intelligit modo abſtracto: ⁊ ſubdit ꝙ ſi intellexit aliqd inquantuȝ curuū:intellexit ipſuȝ actu vtiq̄ȝ ſine illa carne:in qua eſt illud curuū:ſic ergo mathematica que non ſunt ſeparata intelligit intellectꝰ tanq̄ȝ ſi ſint ſeparata: ⁊ hoc cum intelligat illud.i.cū intelligat curuū vel aliqd aliud mathematicum: ⁊ addit:ꝙ oīo aūt intellectus qui eſt ƀm actum eſt ſicut ipſe res:qꝛ res ſicut ſe habent ad eſſe:ita ſe habēt ad cognoſci.nam ſicut res circūcernūt mām̄:ſic intelliguntť ab intellectu:vt naturalia que circūcernūt materiā ſenſibilem intelliguntť cū materia ſenſibili:mathematica v̊o q̄ circuncernunt materiam intelligibilem intelliguntť cum materia intelligibili.

Dubitaret forte aliqs:qꝛ ſi res ſič ſe hñt ad eē ita ſe hñt ad cognoſci: ⁊ oīo intellectꝰ q eſt ƀm actū eſt ſič ipſe res:vř ꝙ res que non hñt eſſe ſepatū nō poſſint intelligi mō ſepato ſine mēdacio:q̄re mathematica que ƀȝ eſſe nō ſunt ſepata a mā ſenſibili abſq̄ȝ falſitate ⁊ mēdacio nō poterūt intelligi ſine tali materia. ❡ Dicēdū ꝙ ſeparare aliqd ab aliquo duplr pōt intelligi vel per negationē.vt dicas hoc nō eſſe illud:vel per abſtractionē vt itelligas hoc non intellecto illo.p̊mꝰ modus ſemp eſt falſus. Nam ſi aliq̄ ſunt ꝯiūcta ⁊ ſepas ea p negationē ⁊ dicis illa nō eē ꝯiūcta:oȝ intellectū ſic diuidētem falſuȝ eē vt ſi hō ⁊ riſibile ſunt ꝯiūcta ⁊ ſepas ea p negationē ⁊ dicis hoīem nō eſſe riſibilē:oȝ intellectū eſſe falſum. Sed ſi ſeparas ea per abſtractioneȝ:qꝛ intelligis hominem non intellecto riſibili nō erit intells falſus.pñt.n.

UVA. BHSC. IyR_077_1

hoc modo ṗoꝛa ſeparari a poſterioꝛibus: qꝛ poſſunt intelligi nō ītellectis illis. mathematica g̊ hoc modo intelligūtur ſepara a materia ſenſibili nō ꝙ ſeparanṫ ꝑ negationē vt ꝙ intellect⁹ dicat mathematica nō eſſe in materia ſenſibili: qꝛ tunc eſſet intellꝰus falſus: ſꝫ ſeparanṫ ꝑ abſtractionem: vt qꝛ ītelligunṫ mathematica nō ītellecta mã ſenſibili. ℂ Eſt itaqꝫ diligēter nōn^m ꝙ hec ſeparatio ex ipſa re oꝛtū ſumit: qꝛ nō q̄lībꝫ a q̄buſlibꝫ ſic ſeparari pñt. nã ea q̄ ſunt ṗoꝛa in eſſe de quoꝝ rōne nō ſunt alia pñt ſeparari. ⁊ ſic ītelligi nō ītellectis alijs. poſterioꝛa v̊o de quoꝝ ītellectu ⁊ rōne ſunt ṗoꝛa nō pñt ſic ſepari: nec ſic ītelligi non ītellectis ṗoꝛib⁹: quare cū quantū ꝑcedat quale pōt ītelligi q̄tū nō ītellecto quali: ⁊ qꝛ aliqd eſt ſenſibile ꝑ q̄litatē cū ītelligiṫ q̄tum ſine q̄li. ītelligiṫ q̄tum ſine mã ſenſibili. hñ g̊ docī eſt ꝙ intellectus ꝑm actuꝫ eſt ꝑm ꝙ res: ⁊ ꝙ res ſicut ſe hꝫ ad eē ſic ſe hꝫ ad cognoſci: ⁊ ꝙ ſicut res circūcernūt mãm: ſic ab intellectu intelligunṫ. nã ex ipſa re ꝑuenit ꝙ aliq̄ res ſit de cui⁹ rōne nō ſit mã ſenſibilis: vt res nãlis: ⁊ aliqua de cui⁹ rōne nō eſt mã ſenſibilis vt res mathematica. intellectus g̊ eſt ſicut res: qꝛ qualis eſt res talis ē intellꝰus eius: vt ſi de rōne rei eſt mã ſenſibilis: de ītellꝰu rei erit mã ſenſibiṫ. Si v̊o de rōne rei nō ſit mã ſenſibilis ītellꝰus rei erit ſine mã ſenſibili. ℂ Deide cū diċ.

ℂ Utrꝝ aūt contingat aliqd̄ ſeparatoꝝ intelligere ipſum exiſtentē nō ſeparatū a magnitudine: aut nō: cōſiderandum poſterius.

ℂ Querit vtꝝ ītellectus poſſit ītelligere abſtracta ſimpl'r dicēs: vtrum aūt ↄtingat ipm intellꝰum noſtrū exiſtentē nō ſeꝑatū a magnitudine intellꝰere aliqd̄ ſeparatoꝝ. i. ītelligere aliq̄ ſubãꝫ ſeparatã: vt aliquã intelligētiã: aut nō cōtingat hoc cōſiderandū eſt poſteri⁹. videṫ. n. hec q̄ſtio ꝑtinere ad meta^m. nō ad ꝑſentē materiam.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ vñr hec v̊ba pħi ↄdicere v̊bis ſupi⁹ habitis. nã ſupꝛa dicebatur intellect⁹ īmixtus ſeꝑatus ꝗ nec eſſet coꝛp⁹ nec virtus in coꝛpoꝛe. ħ aūt ꝑſupponit ītellꝰum noſtrū nō eſſe ſeparatum a magnitudine. ⁊ hoc ſuppōnes q̄rit vtruꝫ ītellectus exiſtēs ſic nō ſeparatus poſſit ītelligere aliqd ſeparatū. ℂ Dōm ꝙ intellꝰum eſſe nō ſeparatū a magnitudine pōt ītelligi dupl'r vel q̄tum ad eſſe vel q̄tū ad oꝑōnē. q̄tum aūt ad eſſe diceret̄ intellectus nō ſeparatus a magnitudine ſi hēret eē in magnitudine: ⁊ ſi eēt ꝑfectio magnitudinis: vt ſi eſſet virtus oꝛganica. Sꝫ quãtuꝫ ad oꝑationem dr̄ nō ſeꝑatus ſi in ſui actione indiget magnitudine. q̄tū ergo ad ṗmum modū. vꝫ. quãtum ad eē intellectus ē ſeparatus: qꝛ nō eſt virtus oꝛganica: ſꝫ quãtū ad oꝑationeꝫ dr̄ nō ſeparatus: qꝛ in ſui actōe indiget magnitudie: qꝛ īdiget fanta^a. ſine q̄ nihil poſſumus actu intellꝰere.

Alterius forte dubitaret aliqs: vbi pħs determinauit hanc q̄ſtionē. vtꝝ poſſumus aliqd ītelligere ſeꝑatū cū dicat de hoc ↄſiderãdū eē poſterius. ℂ Dōm ꝙ hec qd̄ nō ſimpl'r ꝑtinet ad pħm naturalē: cuius ↄſideratio nō ſe extēdit ad ſubãs ſeꝑatas. Juxta illud ſecūdi pħico. q̄ nō amplius mota mouēt non ſunt phyce ↄſiderationis. vr̄. n. hic reſpectus hēre pħiam ṗmam: ⁊ eſt petere metaphy. ↄſideratione vbi principal'r agiṫ de ſubſtãtijs ſeparatis. g̊ vt cōiter dr̄ q̄ſtionē iſtã nō hēmus determinatã a pħo: qꝛ nōdum hēmus trãſlatam meta. totã. in ſequētibus g̊ libꝛis ꝗ nondum ad nos ꝑuenerunt forte determiaṫ hec qd̄. vel dato ꝙ ibi eēt dr̄ cōiter ꝙ forte Ariſt. moꝛte ꝑuentus meta. non compleuit: qꝛ ſi eam cōpleuiſſet hanc q̄ſtionē determinaſſet: vel poſſumus dr̄e ꝙ hanc q̄ſtionē pħus determinauit in 9°. meta. vbi ait ꝙ in cognoſcēdo ſubãs ſeparatas intellꝰus noſter nō ſe hꝫ ſicut cecitas. nam cecus ꝑm ꝙ hꝫ ⁊ ꝑ ſe loquēdo nō pōt ſcire: qꝛ eſt coloꝛ: nec qd ē coloꝛ. nos ãt: lꝫ nō poſſumus ſcire: qꝛ ſint ſubſtantie ſeꝑate: ſcire tamē poſſumus eas eē. vel ſcire poſſumus: qꝛ ſunt. ℂ Deīde cum dicit.

ℂ Nunc aūt de aīa dicta recapitulãtes dicam⁹ iteꝝ: qm̄ oīa ea que ſunt quodãmō eſt aīa: aut. n. ſenſibilia que ſunt aut ītelligibilia: eſt auteꝫ ſcīa qdē ſcibilia quodãmō: ſenſus aūt ſenſibi- Cō.37.
lia. ℂ Qual'r aūt hoc ſit oꝫ ingrere. Cō.38.

ℂ Per modū cuiuſdã recapitulatōis reſumit opinionē antiquoꝝ dicētiuꝫ aīam eē oīa oſtēdēs qūo hoc hꝫ veritatē: circa qd̄ duo facit: qꝛ ṗ oſtēdit qūo aīa eſt oīs res. 2°. declarat quomodo res comparaṫ ad aīam: ⁊ qual'r intelligunṫ ab ipſa ibi (Qm̄ aūt neqꝫ res) circa ṗmum tria facit: qꝛ ṗ oſtēdit qūo anima eſt omnia. 2° qd̄ dixerat ꝑbat. 3° declarat ꝙ nō eſt illo modo oīa ꝑm quē modū intelligebãt antiqui. 2ª ibi (Secaṫ aūt ſcīa.) 3ª ibi. (Neceſſe eſt aūt.) dicit g̊. nūc aūt dicta de aīa recapitulãtes. i. reſumētes dicamus iteꝝ id ꝙ antiqui dicebant ꝙ aīa ē quodãmodo oīa q̄ ſunt. i. oīa entia: qꝛ ea q̄ ſunt aut ſunt ſenſibilia aut intelligibilia. Eſt aūt ſciētia qdē oīa ſcibilia. ſenſus aūt oīa ſenſibilia. Sꝫ qual'r hoc ſit opꝫ inquirere. ℂ Notãdum aūt ꝙ q̄cquid eſt vel eſt ſenſibile vel intelligibile: ⁊ aīa ꝑ ſenſuꝫ ē quodãmō oīa ſenſibilia: ꝑ intellectū v̊o vel ꝑ ſciam eſt oīa intelligibilia vel oīa ſcibilia. ſequiṫ g̊ ꝙ aīa ſit quodãmodo oīa. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Secaṫ. n. ſcīa ⁊ ſenſus in res: q̄ qdē potentia eſt ī ea q̄ ſunt potētia: q̄ v̊o actu: in ea que ſunt actu. Aīe aūt ſenſitiuū: ⁊ qd̄ ſcire pōt potentia hec ſūt: hoc qdē ſcibile: illud v̊o ſenſibile.

ℂ Declarat qualiter ſenſus ē omnia ſenſibilia: ⁊ qualiter ſciētia eſt oīa ſcibilia. nam ſenſus ī actu ē quodãmō ſenſibile in actu. ſenſus in potētia ē ſenſibile in potētia: ſic ⁊ ſciētia in actu ē quodãmō ſcibile in actu. ſcīa ī potētia ē ſcibile in potētia. iō ait ꝙ ſecaṫ. i. diuidiṫ ſcīa ⁊ ſenſus in res. i. quēadmodū ⁊ res: vt q̄ quidē eſt in potētia in ea q̄ ſunt potentia: q̄ v̊o actu in ea q̄ ſunt actu. ⁊ ſubdit ꝙ anime aūt ſenſitiuū ⁊ qd̄ pōt ſcire ſunt potētia hoc qdeꝫ qd̄ pōt ſcire eſt potētia ipm ſcibile. illud v̊o. i. ipm ſenſitiuū qd̄ pōt ſentire ē potētia ipm ſenſibile. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Neceſſe eſt autē: aut ipſa: aut ſpēs eſſe. Ipſa qdē igiṫ nō ſunt: non. n. lapis in aīa eſt: ſed ſpecies: quare aīa ſicut manus eſt: manus. n. eſt oꝛganum oꝛganoꝝ: ⁊ intellectus ſpecies ſpecieꝝ: ⁊ ſenſus ſpecies ſenſibilium.

ℂ Oſtendit ꝙ lꝫ anima ſit quodãmodo omnia: non eſt tamen illo modo omnia quo ponebant antiqui. Dicebãt. n. antiqui animam eſſe omnia ꝑm realem exiſtētiam. ponebant eniꝫ animã cōponi ex omnibus vt cognoſceret oīa. dicebant quideꝫ ꝙ in rei veritate erat terra in anima: vt per terrã terram cognoſceret: ⁊ ꝑm rei veritatem erat lapis in aīa: vt ꝑ lapide lapidē cognoſceret. hoc aūt nō ē verum: qꝛ nō eſt aīa oīa ꝑm realem exiſtētiaꝫ: ſed eſt omnia inquãtum pōt recipere ſimilitudines omniū. naꝫ nō ſunt ipſe res in anima: ſed ſpēs rerum. nō enim eſt lapis in anima: ſed ſpēs lapidum. ideo ait ꝙ neceſſe eſt auteꝫ aut ipa entia aut ſpēs eoꝝ eſſe in anima. ipa quidē igiṫ entia ſiue ipſe res non ſunt in anima: qꝛ lapis non eſt in anima: ſed ſpēs lapidum: quare aīa eſt ſicut manus. nam manus eſt oꝛganū oꝛganoꝝ: ⁊ intellectus eſt ſpēs ſpēruꝫ intellectualium: ⁊ ſenſus ē ſpēs ſpērum ſenſibilium.

Dubitaret forte aliqs: de q̄ ītellꝰu ħ intellꝰiṫ cū dr̄ ꝙ ītellꝰus ē ſpēs ſpērū. ℂ Dōm ꝙ de

UVA. BHSC. IyR_077_1

vtroqꝫ ĩtellectu ħ pōt ĩtelligi. ¶ Ad cuiꝰ euidẽtiā ſciẽdū ꝙ nā aliq̄bus aīalibꝰ ad ſui defenſionē dedit coꝛnua: aliq̄bus dẽtes. aliq̄bꝰ vͦ vngues: hoīi aūt nihil tale dedit. Sꝫ dedit ſibi manū ⁊ dando ſibi manū quodāmō dedit ſibi oīa oꝛgana. dicta eſt gͦ manꝰ oꝛganū oꝛganoꝝ: qꝛ ē oꝛganū oīa oꝛgana cōpꝛehēdēs. ſic nā aliq̄bꝰ entibꝰ dedit hāc foꝛmā. aliq̄bꝰ vͦ illā: hoībus āt dedit aīaꝫ: ⁊ dādo eis animā quodāmō dedit eis oēꝫ foꝛmā tā ĩtelligibilē ꝗꝫ ſenſibilē. Nam anima ꝑ ĩtelľum pōt infoꝛmari ſpeciebus omniuꝫ intelligibilium. ⁊ per ſenſuꝫ ſpeciebus oīum ſenſibiliū eſt ergo ĩtelľus quodāmō oēs ſpēs ĩtelligibiles. ⁊ iō dictus ē ſpēs ſpērū ĩtelligibiliū. ſic ⁊ ſenſus eſt quodāmō oēs ſpēs ſenſibiles. ⁊ iō dictꝰ eſt ſpēs ſpēruꝫ ſenſibiliū: cū gͦ q̄rit̄ de q̄ ĩtelľu ħ ĩtelligit̄ cū dr̄ ꝙ ĩtelľus eſt ſpēs ſpērū ĩtelligibiliū: dici dꝫ ꝙ ĩtentio pħi ſpālr̄ vr̄ ire ad ĩtellectū poľeꝫ: qꝛ ĩtelľus poſſibilis ē ille q ꝯpat̄ ad ĩtelligibilia: ſicut ſenſus ad ſenſibilia: qꝛ ſic̄ ſenſus ē ſuſceptiuus oīum ſpērū ſenſibiliū. ſic ĩtelľus ē ſuſceptiuus oīum ſpērū ĩtelligibiliū: ꝑꝑ qͦ ĩtelľus poſſibilis ē ille q eſt oēs ſpēs ĩtelligibiles. ſicut ſenſus ē oēs ſpēs ſenſibiles. verūtn̄ ſi vellemus poſſemꝰ dcm̄ pħi adaptare ad vtrūqꝫ ĩtelľum: vt dicamus taꝫ ĩtellectū agētē ꝗꝫ poſſibilē eē ſpēs ſpērum: qꝛ tam iſte ĩtelľus ꝗꝫ ille ē oēs ſpēs ĩtelligibiles: aliter tn̄ ⁊ alr̄: qꝛ ĩtellectus agēs ē oēs ſpēs ĩtelligibiles v̄tualiter ĩ agēdo: qꝛ ip̄e ē oīa facere. Sꝫ ĩtelľus poſſibilis eſt oēs ſpēs intelligibilis potentialiter in ſuſcipiēdo: qꝛ ip̄e ē oīa fieri.

Alterius forte dubitaret aliq̄s. ſi ħ dcm̄ pħi: ꝙ ĩtelľus eſt ſpēs ſpēꝝ pōt adaptari ad ĩtelľum agentē: qualiter ħ eē ꝯtingat. ¶ Dōm ꝙ ſꝑ mouēs ⁊ motū ſunt dr̄ia: qꝛ oē qͦ mouet̄ ab alio mouet̄. vt dr̄ 7º pħi. eſt gͦ mouēs aliud a moto. ¶ Aduertēdū tn̄ ꝙ lꝫ motū ⁊ mouēs ſint dr̄ia: aliqn̄ tn̄ mouēs ⁊ motū ſunt oīno ſeꝑata vt apꝑet in motu grauiū ⁊ leuiū q̄ mouent̄ a grauāte: aliqn̄ vͦ mouēs ⁊ motū ſunt ꝯiuncta in vno aliqͦ vt apꝑꝫ in his q̄ mouent̄ ex ſe. al̄.n. qͦ mouet̄ ex ſe vnit ĩ ſe duo aliq̄. vꝫ. aīam q̄ eſt ꝑ ſe mouēs ⁊ coꝛpꝰ qͦ ē ꝑ ſe motū. in rebꝰ gͦ ꝑfectis mouēs ⁊ motū ſunt ꝯiūcta. in rebꝰ vͦ imꝑfectis mouēs ⁊ motuꝫ ſunt ſeꝑata. ĩtelľus gͦ agēs q ſe hꝫ q̄ſi lux ⁊ ē mouēs ĩtelľuꝫ poſſibilē ꝑꝑ ꝑfectiōem cognitionis ĩtellectiue: erit in eadē ſub̄a cū ip̄o intelľu poſſibili lucē gͦ coꝛpoꝛalē q̄ eſt motiua oculi eē ſeꝑatā ab oculo: tn̄ radicari in eodē ſub̄o cū oculo nō ē ĩcōueniēs: qꝛ cognitio ſenſitiā ē imꝑfecta reſpcū cognitiōis ĩtellectiue. dr̄e gͦ intellectū agēteꝫ eſſe ſeꝑatū: vel dr̄e ĩtelľum poſſibilē non hr̄e ꝓpꝛiū mouēs qͦ ſit ſui gn̄is: ⁊ qͦ radicet̄ ĩ eadē ſub̄a cū ip̄o eſt oīno ĩcōueniēs. cū videamꝰ in rebꝰ coꝛꝑalibꝰ ꝙ perfectioꝛa mouent̄ ex ſe ⁊ in ipſis ꝓpꝛium mouens eſt coniunctū ꝓpꝛio moto: ⁊ ꝓpꝛium agens ꝓpꝛio paſſiuo. ſic ergo imagiābimur ĩtellectum agentē ⁊ ĩtellectum poſſibilem. ſicut videmus ꝙ in oculo cati radicat̄ duplex paſſio vel duplex ꝓꝑetas. vꝫ. diaphāitas. ⁊ lumīoſitas. ſūt.n. oculi catoꝝ nō ſolū diaphani: ſꝫ ēt lucidi vt apparet: qꝛ cū ſūt in obſcuro eoꝝ oculi ſintillāt q̄ſi ſtelle. oculus gͦ cati ꝑ diaphāitatē ſuſcipit coloꝝ ſpēs: ſꝫ ꝑ illumīoſitatē illuīat mediuꝫ ⁊ facit coloꝛes actu viſibiles: quare oculus cati ꝑ diaphanitatē eſt oēs ſpēs coloꝝ fieri. ſꝫ ꝑ lumīoſitatē eſt oēs ſpēs tales facere. ſic ĩ eadē ſub̄a aīe radicant̄ intelľus poſſibilis ⁊ ĩtelľs agēs. ita ꝙ ꝑ ĩtellectū poſſibilē aīa ſuſcipit oēs ſpēs ĩtelligibiles: ⁊ eſt oēs ſpēs tales fieri: ſꝫ ꝑ ĩtellectū agēteꝫ irradiat ſuꝑ fantaſmata. ⁊ ē oēs tales ſpēs facere. vterqꝫ gͦ ĩtelľus pōt dici ſpēs ſpērū: qꝛ vterqꝫ ĩtelľus eſt quodāmō oēs ſpēs: alr̄ tn̄ ⁊ aliter: qꝛ poľis: vt pꝫ: ē oēs ſpēs fieri. agēs vͦ ē oēs facere. vterqꝫ gͦ aſſimilat̄ manui: qꝛ manꝰ eſt quodāmō oīa oꝛgana: qͦ duplr̄ eē ꝯtigit. naꝫ manꝰ ē oīa oꝛgana in agēdo: qꝛ pōt qͦlꝫ oꝛganū fabꝛicare ⁊ ē oīa oꝛgana ĩ accipiēdo: qꝛ p̄t qͦlꝫ oꝛganū accipe: ⁊ q̄lꝫ oꝛgāo vti. ĩtelľus gͦ agēs aſſimilat̄ manui inq̄ꝫtū manꝰ pōt oīa oꝛgana fabꝛicare: qꝛ vt dcm̄ eſt ipſe eſt oīa facere. Sꝫ ĩtelľus poſſibilis aſſimilat̄ manui inq̄ꝫtuꝫ manꝰ pōt qͦlꝫ oꝛganū in ſe recipe. nā intelľs poſſibilis pōt recipe q̄ꝫlibꝫ ſpēm intelligibilē cū ip̄e ſit oīa fieri. ¶ Deīde cū dicit.

¶ Qm̄ aūt neqꝫ res vlla eſt pꝛeter magnitudines: ſic̄ videt̄. ſenſibilia ſeꝑata in ſpēbꝰ ſenſibilibꝰ ĩtelligibilia ſunt: ⁊ que abſtractiōe dr̄r: ⁊ q̄cunqꝫ ſenſibiliū habitus ⁊ paſſiōes: ⁊ ob hoc neqꝫ nō ſentiens nihil vtiqꝫ adiſcet: neqꝫ intelliget. Sꝫ cū ſpeculet̄ neceſſe ſiľ fantaſma aliqͦ ſpeculari: fantaſmata aūt ſicut ſenſibilia ſunt: pꝛeter ꝙ ſunt ſine materia. Cō.39

¶ Oñdit q̄liter res ꝯpant̄ ad aīaꝫ ⁊ q̄lr̄ ĩtelligunt̄ ab ip̄a: circa qͦ duo facit: qꝛ pͦ oſtēdit ꝙ aīa nō intelligit res ſine fanta^re^. 2º ſeꝑat ⁊ diſtiguit ipſum fantaſma ab intelľu ibi. (Eſt aūt fanta.) dicit gͦ: qm̄ aūt neqꝫ res nulla ē ſuꝑ. pꝛincipalr̄ ĩtelligibiľ ab intelľu p̄ter magnitudīes ſenſibiles: ſicut vr̄r ſenſibilia ſeꝑata. i. q̄ꝫtūcūqꝫ ĩtelligant̄ ſenſibilia ſeꝑata ſemꝑ ſunt intelligibilia in ſpēbus ſenſibilibus. i. in fātaſmatibꝰ ⁊ que dr̄r abſtractōe vt mathema^ca^. ⁊ q̄cūqꝫ ſunt hītus ⁊ paſſiones ſenſibiliū vt nālia. nā tam nālia ꝗꝫ mathema^ca^. nō p̄nt ĩtelligi ſine fanta^re^. ⁊ ob hoc neqꝫ nō ſentiens nihil vtiqꝫ adiſcet. i. nō poterit acq̄rere ſciaꝫ: nec ĩtelliget ſine fanta^re^ poſtq̄ꝫ iā hūit ſciam acq̄ſitā. Sꝫ cuꝫ ſpeculet̄ nec̄e eſt ſiľ ⁊ fanta^ma^ aliqͦ ſpeculari. hꝰ cā eſt: qꝛ fātaſmata ſe hn̄t ſic̄ ſenſibilia. p̄ter ꝙ fanta^ta^ ſūt ſine mā: ſenſibilia aūt ſunt cū mā: q̄r ſi hn̄t ſe fanta^ta^ ſic̄ ſenſibilia ſic̄ nō ꝯtingit ſentire ſine ſenſibilibꝰ ſic nō ꝯtingit ĩtelligere ſine fātaſmatibꝰ. ¶ Nōn^m^ āt ꝙ fanta^ta^ ad duo nobͦ deſeruiūt. pͦ ad adiſcere. i. ad acq̄rēdū ſciaꝫ. 2º ad intelľere. i. ad vtēdū ſcia acq̄ſita: q̄r ſine fantaſmatibꝰ n̄ poſſumꝰ adiſcere. i. ſciam acq̄rere nec poſſumus ĩtelľere. i. vti ſcia acq̄ſita. Sꝫ q̄ꝫtūcūqꝫ habeamus apud nos ſpēs intelligibiles ⁊ q̄ꝫtūcūqꝫ hēamus apud nos ſcientiā acq̄ſitā cū volumꝰ actu ĩtelligere opꝫ ſiľ fanta^ma^ aliqͦ ſpeculari. ¶ Nōn^m^ ēt ꝙ ſenſibilia exterioꝛa hn̄t eſſe cū mā: ſꝫ ſpēs q̄ ſunt in ſenſu hn̄t eſſe ſine mā: qꝛ ſenſus ē receptiuꝰ ſpēruꝫ ſine mā: cū gͦ ſenſus ĩmutet̄ a ſenſibilibꝰ exterioꝛibꝰ ĩmutabit̄ ab his q̄ hn̄t eē cū mā. ĩtelľs vͦ q ĩmutat̄ a fantaſmatibꝰ. ⁊ ſt̄ ſpēs exn̄tes in v̄tute ſenſitiua: ĩmutat̄ ab his q̄ hn̄t eſſe ſine mā. differūt gͦ fanta^ta^ a ſenſibilibꝰ ſicut dr̄t ſpēs q̄ eſt in ſenſu que hꝫ eſſe ſine mā. i. q̄ hꝫ eſſe ĩtentionale a ſenſibili exterioꝛi qͦ habꝫ eſſe materiale.

Dubitaret forte aliq̄s: vtꝝ poſſumꝰ ĩtelľere ſine fantaſmatibꝰ. ⁊ vr̄ ꝙ ſic: qꝛ ſi requirit̄ fanta^ma^ ad vtrūqꝫ ĩtelligere ħ eſt inq̄ꝫtū a fanta^bꝰ^ recipiūtur ſpēs in intellectu poſſibili: ſed poſtq̄ꝫ iam ſpēs ſunt recepte: nō vr̄ ꝙ vlterius indigeamus fanta^bꝰ^. ¶ Dōꝫ ꝙ ſi vellemus ſeq̄ viā Auicen. nō videret̄ eē difficultas in q̄ſito. viſus eſt.n. Auicē. velle ꝙ poſtq̄ꝫ deſiuimus actu intelligere deſinunt eſſe ſpēs in intellectu poſſibili: quo poſito planuꝫ eſt ꝙ ſemꝑ indigemus fanta^bꝰ^ in intelligendo vt ſemꝑ fiant ſpēs in intellectu noſtro poſſibili: ſed hec poſitio intellecta vt ſtatim patebit ſtare nō pōt. nam ſi nullo modo remaneat ſpecies in ĩtellectu poſſibili: poſtq̄ꝫ deſiuimus actu cogitare poſt acquiſitaꝫ ſcientiā eſſemus eodem modo in potentia ad intelligendum ſicut ⁊ an̄: cum opoꝛtet nos de nouo acq̄rere ſpecies intelligibiles. ſicut pꝛius. per aliam ergo viam incedentes. dicamus ꝙ dupliciter inueſtigare poſſumus nos nihil intelligere ſine fanta^re^. quarum vna via ſumit̄ ex parte rei: ⁊ alia ex parte intellectus. ¶ Pꝛima via ſic pꝫ. naꝫ ea q̄ pͦmo ⁊ pͥncipalr̄ ĩtelligimus ſunt magnitudines ſenſibiles ſm̄ ꝙ hn̄t eſſe

UVA. BHSC. IyR_077_1

ſepatū.i.ꝺm ꝙ hñt eē vl'e.nā ꝑticulare nō ē ꝑncipale obꝫ
itellꝰs:ſꝫ vl'e.oē aūt vl'e ē abſtractū ꝛ ſepatū:qꝛ vl'e vel ē
abſtractū ab h̓ ſēſibili ꝛ ab illo:ꝺm ꝙ abſtrahit nālis vl'e ē
abſtractū ſimpl'r a ſēſibili ꝑut abſtrahit mathematicꝰ qr̄
eo mō quo hꝫ eſſe vl'e.eo mō itelligit̄ ab itellectu.vl'e aūt
quantūcūqꝫ itelligit̄ ſeparatum ꝛ abſtractum: ſemper
tñ hꝫ eē in aliquo ꝑticulari ſenſibili:qꝛ oīa ſunt in ꝑmis.i.
in ꝑticularibꝰ:vt dr̄ in ꝑdicamentis: ꝑꝑ qđ ſicut vl'e nūqꝫ
ꝺꝫ eē pōt ſepari gn hēat eē in aliq̄ ꝑticulari.ſic nūqꝫ pōt i/
telligi ab itell'u niſi i fantaſia alicuiꝰ ꝑticularis rei.hāc āt
rōnem inuit pħs cū ait:ꝙ ſic̄ vñr ſenſibilia ſepata ſic ſup/
plēdū eſt ꝙ itelligunt̄ ab itell'u nr̄o:nūqꝫ aūt vl'ia ſenſibi
liū ſic pñt ſeparari gn ꝺm eſſe reſeruent̄ in aliqua particu
lari. ſic ēt nunqꝫ pñt itelligi niſi in aliq̄ fantaᵗᵉ alicuiꝰ ꝑti/
cularis. 2ª via ad h̓ idē ſumit̄ ex ꝑte ipſiꝰ itell's nr̄i.nā lꝫ
poſt actuale itell'ere remaneāt ſpēs in itell'u poſſibili: re/
manēt i quodā eē hituali: ꝛ nō remanēt oīo i actu ꝑfecto
ꝛ cōpleto: qꝛ ſi ſemꝑ ſpēs hērent tale actuale eſſe ſemꝑ ꝑ
eas actual'r itelligeremus.idigemus g̊ fantaſia.ēt poſtqꝫ
hēmus ſpēs in itell'u poſſibili:vt ille q̄ poſtqꝫ cogitare de/
ſiuimus remanēt in actu ſemipleno ꝛ incōpleto: denuo ꝑ
fantaſiā fiāt in actu ꝯpleto:vt poſſimus ꝑ illas ſpēs ſic ad
actuꝫ reductas rurſuꝫ actual'r cogitare. hāc aūt rōneꝫ in/
nuit pħs cū ait ꝙ fantaʳᵃ ſe hñt ad intell'um ſicut ſenſibi/
lia ad ſenſuꝫ:qđ ſil'e nō ē ꝑ oēm modū. nā ꝑñtibꝰ ſenſibili
bꝰ nō remanēt ſpēs i ſenſu:ſꝫ nō ꝑñtibꝰ fātaſmatibꝰ rema
nēt ſpēs in itell'u.lꝫ nō remaneāt in actu ꝯpleto. regrunt̄
ergo ſenſibilia ſemꝑ ad ſentire ad h̓ ꝙ fiāt ſpēs i ſenſu:ſꝫ
nō ſemꝑ regrunt̄ fantaʳᵃ ad itelligere ad h̓ ꝙ fiant ſpēs
in intell'u:ſꝫ ad adiſcere regrunt̄ fantaſmata vt fiāt ſpēs.
poſtqꝫ aūt iā hēmus ſpēs nō regrunt̄ fantaʳᵃ vt fiant ſpēs
in itell'u:ſꝫ ad hoc regrunt̄ vt ſpēs q̄ ſunt in intell'u i actu
ſemiplēo fiāt i actu pleno. ſine fātaſmatibꝰ g̊ nō ē itell'e/
re ſic abſqꝫ ſenſibilibus nō cōuenit ſentire:qđ declarare
volebamus.❡ Deinde cum dicit.

❡ Eſt āt fantaſia alterꝛ a dictōe ꝛ negatōe. Cō
poſitio.n.itellectuū eſt verꝛ aut falſum.

❡ Sepat ꝛ diſtiguit fātaſma ab itell'u: circa qđ duo facit:
qꝛ p̊ ſepat fantaſmata ab itell'u ꝯpoſitoꝝ.2º ab itell'u ſim
pliciū ibi(Primi aūt.)dicit g̊ ꝙ ē aūt fantaſia alterꝛ.i.di/
uerſuꝫ a dictōe ꝛ negatōe.i.ab itell'u affirmāte ꝛ negante
vel ab itell'u ꝯponēte ꝛ diuidēte: qꝛ ꝯpō itellectuū eſt quid
verꝛ aut fl'm.❡ Nōnᵘ aūt vim rōnis hꝰ in hoc cōſiſtere:
qꝛ itell'us cōponēs aut diuidēs dicit aliqd eſſe aut nō eē:
ꝑꝑ qđ vel ē verꝰ aut falſus:ſꝫ ex eo ꝙ fātaſiamur aliqd:ñ
dicimꝰ illud eē vel nō eē:ꝑꝑ qđ ñ ē ibi v̓itas aut fl'itas:qr̄
dr̄t fanta.ab itell'u ꝯponēte ꝛ diuidēte.❡ Deide cū dic̄.

❡ Primi āt intellectus quideꝫ differūt: vt nō
fantaſmata ſint aut neqꝫ aliȷ̄ fantaſmata: ſꝫ nō
ſine fantaſmatibus.

❡ Sepat fantaſiā ab itell'u ſimpliciū.d.ꝑmi aūt itell'us.i.
itell'us ſimpliciuꝫ differūt qd.i. in quo dr̄t vt a fantaſia.ꝛ
rñdet ꝙ differūt vt nō ſint fantaſmata aut neqꝫ aliȷ itel/
lectꝰ.i.itell'us ꝯpoſiti fantaſmata ſup.ſunt: ſꝫ nō ſunt ſine
fantaſmatibꝰ.❡ Nōnᵐ āt ꝙ nec itell's ſimplicis nec cō/
poſiti ſunt fantaʳᵃ:attñ nec iſti nec illi ſunt ſine fantaſia:
qꝛ vt pꝫ per hita nullo mō cōuenit itell'ere abſqꝫ fantaᵗᵉ.
❡ Nōnᵐ aūt ꝙ itell'us ſimplices nō ſunt fantaʳᵃ: qꝛ fan/
taʳᵃ ſunt reſpectu ꝑticulariuꝫ:ſed itellectꝰ ſimplices ſunt
vl'iū.q̄liter aūt itellectus ꝯpoſiti a fantaſmatibꝰ differāt
patefactum eſt per iam dicta.❡ Ultimo dicit.

Com. 40 ❡ Quoniam aūt aīa ꝺm duas diffinita eſt po/
tētias que aīaliū eſt: ꝛ diſcretio quod itelligen/
tie opus eſt: ꝛ ſenſus ꝛ adhuc in mouēdo ſecū/
dum locum motūꝫ: de ſenſu quidē ꝛ itellectu
determinata ſint tanta.

❡ Epilogat circa determiata:ꝛ cōtinuat ſe ad dicēda.d.ꝙ
aīa q̄ eſt aīaliū eſt diffinita.i.eſt diſticta ꝺꝫ duas potētias:
qꝛ ꝛ diſcretio qđ ē opus itelligētie ꝛ ſenſus ſup.diſtiguūt
ipm aīatuꝫ vel ipſaꝫ aīam: ꝛ adhuc diſtiguit̄ aīa in mouē
do ꝺꝫ locū: de ſenſu qdē ꝛ itellectu determiata ſint tāta.
Reſtat g̊ dr̄e de mouēte.❡ Nōnᵐ aūt ꝙ aīatū diſtiguit̄
a nō aīato cognitōe ꝛ motu:ſed cognitio duplex eſt: itelle
ctiua ꝛ ſenſitiua.diſtiguit̄ g̊ aīatū ab inaīato vl' i diſcerne
re qđ ꝑtinet ad itellectū:vel in ſentire qđ pertinet ad ſen
ſum vel in mouere ꝺm locū:cum g̊ dcm̄ ſit de ſenſu ꝛ itel
lectu reſtat dr̄e de mouente.

De mouēte āt qd forte ſit aīe ſpeculā/
dū eſt: vtꝝ vna q̄dā ꝑs ipſius ſit ſepa
bilis: aut magnitudine: aut rōne: aut
oīs aīa: ꝛ ſi pars aliqua: vtrum pro/
pria quedā ſit preter cōſuetas dici: ꝛ dictas aut
harum vna aliqua ſit.

❡ In parte iſta vt dicebat̄ determiat pħus de ipō mouen
te ſiue de ꝑnº motiuo. ❡ Ad cuiꝰ euidētiā ſciendū ꝙ nō
bñ poſſumus determiare de ꝑnº motiuo ſiue de potentia
motiua niſi videamus q̄uo diduntur potētie aīe.duo g̊ fac̄.
nā ꝑmo ꝑmittit quaſdā diſiones de potētiȷs aīe:quas fe/
cerūt antiq pħi.2º illis diſionibꝰ ꝑmiſſis ꝛ iprobatis inci/
pit determiare de potētia motiua ibi(Et ēt de quo nunc
ſermo)circa ꝑnᵐ tria facit:qꝛ ꝑmo ingrit q̄uo potētia mo
tiua ſe habeat ad aīam.2º ponit quaſdā diſiones de potē
tiȷs aīe.3º illas diuiſiones reprobat.2ª ibi(Habet aūt du
bitatōem)3ª ibi(Secundū.n.dr̄ntias) ꝯtinuet̄ autē ſic.
determiata ſunt tanta de ſenſu ꝛ itellectu:ſꝫ de mouente
qdē.i.de potētia motiua aīe forte ſic ſpeculandū eſt.vtꝝ
vna quedā pars ipſiꝰ aīe ſeparabilis magnitudīe.i.ſubie/
cto aut rōne aut eſt oīs aīa.i.tota aīa.eſt g̊ dubiū vtrū ꝑn/
cipiū motiuū ſit pars aīe aut ſit oīs.i.tota aīa . Et ſi eſt ꝑs
aliqua aīe eſt dubiuꝫ vtꝝ ſit quedā pars ꝓpria ꝑter ꝑtes
cōſuetas dici ꝛ ꝑter partes dictas aut ſit haꝝ vna aliqua
pars ꝯſuetaꝝ dici aut dictaꝝ.❡ Notandū aūt ꝙ dicit h̓
Ariſto.de mouēte ſi eſt pars vtꝝ ſeparabilis magnitudīe
aut rōne ꝓpter oppōnem platonis ponētis hec eſſe diſti/
cta loco ꝛ ſubō dicētis itellectiuā eē in cerebro cōcupiſci/
bilem in corde nālē in epate.❡ Deide cū dicit.

❡ Hꝫ aūt dubitationē mox: q̄uo oꝫ ꝑtes aīe di/ Cō.41
cere: ꝛ quot ſunt: modo.n. quodā infinite vi/
dent̄: ꝛ nō ſolū quas dicūt qdā determināntes
rōcinatiuā: ꝛ iraſcibilē: ꝛ appetitiuā: hi auteꝫ
rōnem hñtem ꝛ irrationabilem.

❡ Ponit quaſdā diuiſiones potētiaꝝ aīe . ❡ Ad cuiꝰ eui/
dētiā ſciēdū ꝙ nec̄itas hꝰ partis ex hoc ꝯſurgit: qꝛ ſi iue/
ſtigādū eſt vtꝝ ꝑnᵐ motiuū ſit aliq̄ partiū aīe ꝯſuetaꝝ di
ci vel dictaꝝ iueſtigandū eſt q̄uo ꝯſueuerunt diſtigui po/
tentie aīe.ideo ait:ꝙ habet aūt mox dubitatōeꝫ q̄uo opꝫ
dicere.i.diſtinguere partes aīe.ꝛ quot ſunt huius partes:
qꝛ quodāmodo vident̄ eſſe ifinite:ꝛ non ſolū ſunt ille q̄s
qdem dicunt determinantes.i.diſtiguentes potētias ani
me in rōcinatiuā ꝛ iraſcibileꝫ ꝛ appetitiuā.hi aūt.i.aliȷ di/
ſtinguūt potentias anime per habenteꝫ rōnem ꝛ irōnabi
lem.❡ Notandū aūt ꝙ ſi vellemus numerare potētias
anime per actus egredientes a potētiȷs cū quodā modo
poſſint egredi actus ifiniti: eſſent quodāmodo ifinite po
tentie: vel poſſumus dicere ꝙ potentie aīe ſunt ifinite .i.
ſunt multo plures qꝫ ille que cōſuete ſunt dici: vel qꝫ ille
quas aſſignauit plato ꝛ q̄s aſſignauerūt aliȷ. ❡ Nōnᵐ ēt

duas diſtinctões eſſe datas de potẽtijs aĩe: quaꝝ vna. vt ꝯmẽ. recitat fuit platõis dicẽtis potẽtias aĩe diſtigui ꝑ rationabilẽ iraſcibilẽ ⁊ appetitiuã. i. ꝯcupiſcibilem. alia fuit quorũdam alioꝝ dicẽtium potẽtias anime diſtingui per irrõnabile ⁊ rõnem habentem.

Dubitaret forte aliqͣs: vtrũ ſit bñ dcm̃ ꝙ potẽtie aĩe diſtinguenᷓ ꝑ irrõnabile ⁊ rõnem hñtem. ⁊ vr̃ ꝙ ſic: qꝛ oĩs potẽtia aĩe vel ẽ rõnalis vel irrõnalis. g̊ ſufficiẽs eſt illa diſtictio. ¶ P̄. pħus in liº ethico. vbi de ṽtutibꝰ agiᷓ illã diſionẽ approbat diuidens potentias aĩe ꝑ rõnabilẽ ⁊ irrõnabilẽ. ¶ In ꝯ̃riũ ẽ: qꝛ ħ improbaᷓ diſtictio iſta. ¶ Dõꝫ ꝙ vr̃ augere qõnis difficultatẽ: qꝛ pħs vr̃ ſubyp̃ſi eẽ ꝯ̃riꝰ: eo ꝙ ħ iſtã diſtictõeꝫ ip̃robꝫ. ⁊ i ethi. approbꝫ. Sciẽdũ g̊ ꝙ ñ dr̃ irrõnabile niſi ꝑ ꝯpatõeꝫ ad rõnẽ. iõ rõnabile ⁊ irrõnabile ſi ſᷓ drĩe diſiue ſpẽꝝ: oꝫ ꝙ diuidant ſpẽs eiuſdẽ generis qđ genꝰ hẽat vtrũqꝫ. inde ẽ ꝙ lapis nõ ẽ rõnalis nec irrõnalis: qꝛ lapis nõ eſt ſpẽs aĩalis: cuius eſt diuidi ꝑ rõnale ⁊ irrõnale. ſicut g̊ rõnale ⁊ irrõnale cum ſunt drĩe diuiſiue ſpẽrũ: oꝫ ꝙ diuidãt ſpẽs cõtentas ſub eodẽ genere ſicut cũ ſunt drĩe diuiſiue potentiaꝝ aĩe. Si volumus his vocabulis ꝓprie vti: oꝫ ꝙ diuidãt potẽtias ꝯtẽtas ſub eadẽ aĩa ſub q̃ aĩa ꝯtineaᷓ vtrũqꝫ genus potentiaꝝ: ſed nulla aĩa continet vtrũqꝫ genus potentiaꝝ niſi ſolũ aĩa hũana. iõ hec diſtictio nõ hꝫ locũ cũ diuidunᷓ potẽtie aĩe ſimpl'r: ſꝫ cũ diuidunᷓ potẽtie aĩe humane. ſoluta eſt igiᷓ dubitatio: q̃re hec diſtinctio hic ip̃robaᷓ. in ethi. approbaᷓ. ħ pħs locutus eſt de diuiſiõe potẽtiaꝝ aĩe ſimpl'r. vbi nõ hꝫ locũ hec diſtinctio. Sꝫ in ethi. locutus eſt de diſtinctõe aĩe hũane. vbi hec diuiſio locũ hꝫ. Qđ ṽo obyciebaᷓ ꝙ oĩs potentia aĩe vel eſt rõnal' vel irrationalis: pꝫ ꝙ potẽtias aĩe eſſe rõnabiles vel irrõnabiles nõ hꝫ locũ niſi in potẽtijs aĩe humane.

Alterius forte dubitaret aliquis: qũo potẽtie aĩe hũane diſtinguunᷓ ꝑ rõnabile ⁊ irrõnabile. ¶ Dõm ꝙ duplex eſt rõnabile. vꝫ. per eſſentiã, ⁊ ꝑ participatõeꝫ. oĩs. n. potẽtia anime hũane eſt rõnabilis vel ꝑ eẽntiã vt itell'us: vel eſt rõnabilis ꝑ participatõeꝫ vt appetitus: vl' nec eſt rõnabilis ꝑ eẽntiã nec ꝑ ꝑticipatõeꝫ: ſꝫ eſt ſimpl'r irrõnabilis: vt augm̃tatiuũ ⁊ nutritiuũ. ¶ Diciᷓ ãt rõnalis ꝑ eẽntiã qđ eſt ip̃a rõ: ⁊ qꝛ eẽntialiter itellectus hũanus põt dici rõ: ĩtell's eſt rõ ꝑ eſſentiam: rõnale aũt ꝑ ꝑticipatõem dr̃ qđ eſt aptũ natũ obedire rõni ⁊ ſic appetitus in hoĩe vt ꝯcupiſcibilis ⁊ iraſcibilis ſunt rõnales ꝑ ꝑticipatõem: qꝛ ſunt apte nate obedire rõni. nutritiuũ ṽo ⁊ augm̃tatiuũ: qꝛ nõ ſunt apte nate obedire rõni ſimpl'r ſunt irrõnabiles: q̃tũcũqꝫ. n. qͣs ꝑſuadereᷓ ꝑ rõnẽ: ñ ꝑꝑ ħ meliꝰ nutrireᷓ: nec meliꝰ augm̃tareᷓ. nutritiuũ g̊ ⁊ augm̃tatiuũ ĩ hoĩe dñr potẽtie irrõnabiles: qꝛ ſũt ꝯiuncte rõni: eo ꝙ ſint potẽtie rõnabilis aĩe: ⁊ tñ rõnẽ nõ ꝑticipãt: ſed augmẽtatiuũ ⁊ nutritiuuꝫ in brutis nõ ꝓprie dñr nec rõnales nec irrõnabiles. nam rõnales nõ ſunt: qꝛ rõne non ꝑticipant nec irrõnales: qꝛ nõ ſunt potentie aĩe hũane: cuius eſt diuidi ꝑ potẽtias rõnales ⁊ irrõnales: ſic lapis nec ẽ rõnalis nec irrõnalis: rõnalis quideꝫ nõ eſt: qꝛ rõneꝫ nõ hꝫ: nec eſt irrõnalis: qꝛ lapis non eſt ſpẽs diuiſiua aĩalis cuiꝰ eſt diuidi ꝑ rõnabile ⁊ irrõnabile. pħs g̊ volens determĩare de ṽtutibꝰ q̃ nõ hñt eſſe in aĩa brutoꝝ: ſꝫ in aĩa hũana: diſiᷓt potẽtias aĩe ꝑ rõnale ⁊ irrõnale vt accip̃et ſibi hoc mẽbruꝫ: qđ ẽ rõnale: qꝛ ſolũ in ꝑſonis rõnalibꝰ hñt eſſe ṽtutes: cũ. n. ṽtus ſit hitus electiuꝰ mẽte ꝯſiſtẽs vt recta rõ iudicat eẽntiale erit ṽtuti ꝙ ſumat ſpẽm ꝑ ordinẽ ad rõnẽ. oꝫ g̊ eẽ rõnalẽ potẽtiã vel ꝑ eſſentiã vel ꝑ ꝑticipatõeꝫ in q̃ ꝯſiſtunt ṽtutes. ex his itaqꝫ clariꝰ app̃ꝫ qũo in ethicis ħ diſtictio approbaᷓ ⁊ ħ ip̃robaᷓ. ẽt ex his ĩnoteſcit: qũo hec diſtictio ſpãliter locũ hꝫ in diſiõe potẽtiaꝝ aĩe hũane: nõ aũt in diſione aliaꝝ potẽtiaꝝ.

Alterius forte dubitaret aliqͣs: vtꝝ alia diſtinctio que dr̃ eſſe platõis ſit ſufficiẽs. vꝫ. ꝙ potẽtie aĩaꝝ diſtiguũᷓ ꝑ rõnalẽ iraſcibilẽ ⁊ cõcupiſcibilẽ: ⁊ vr̃ ꝙ ſic: qꝛ qđ famoſum eſt ĩpoſ'e eſt eẽ fl'm ꝺm totũ. nũqꝫ. n. fama ꝑdiᷓ. vt dr̃ in 7º ethi. cũ g̊ hec diſtictio ſit valde famoſa oꝫ eã ꝯtinere aliq̃ ṽitatẽ. ¶ Dõm ꝙ ꝯcupiſcibil' ⁊ iraſcibilis ſi diſtiguunᷓ ꝯ̃ rõnẽ: oꝫ ꝙ accipianᷓ vt hñt eẽ in hoĩe: qꝛ ĩ brutis ille ad rõnẽ nõ hñt ordinẽ. ħ viſo pꝫ hanc diſtictõeꝫ particularioꝛẽ eſſe q̃ꝫ ſit alia. nã lꝫ alia diſtictio nõ ꝯtinebat niſi potẽtias aĩe hũane. ſic ẽt nec iſta vt oñſum eſt. verũtñ alia ſufficientioꝛ erat: qꝛ illa ꝯtinebat oẽs potentias aĩe humane tã rõnales q̃ꝫ irrõnales: ſed hec nõ ꝯtinet niſi potẽtias rõnales: qꝛ iraſcibilis ⁊ ꝯcupiſcibilis rõnales ſunt nõ ꝑ eſſentiã: ſed ꝑ ꝑticipationem. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Secundũ. n. differẽtias ꝑ quas has ſeparãt ⁊ alie vñr ꝑtes maioꝛẽ his differẽtiã hñtes de qbꝰ ⁊ nũc dcm̃ eſt. Vegetatiua aũt q̃ ⁊ plãtis ineſt: ⁊ oĩbus viuẽtibus: ⁊ ſenſitiua: quã neqꝫ ſicut irrõnabilẽ: neqꝫ ſicut rõnem habẽtem: ponet quis vtiqꝫ facile.**

¶ Improbat has diſtictiões aſſignatas: circa qđ tria facit ꝺm ꝙ tres rõnes adducit ad ꝓpoſitũ. zª ibi (Adhuc aũt ⁊ fantaſtica) ʒª ibi (Adhuc aũt ⁊ appetitiua.) dicit g̊ ꝙ ꝺm eñi drĩas ꝑ quas ſeparãt. i. diſtiguũt has potẽtias aĩe. alie vñr potentie hñtes maioꝛẽ drñtiaꝫ his de qbus dcm̃ eſt. nunc. i. hoc in libro: qꝛ vegetatiua q̃ eſt in plantis ⁊ oĩbus aĩalibus: ⁊ ſenſitiua ſup. que ĩeſt brutis: eſt potẽtia quam neqꝫ ſicut irrõnalem: nec ſicut rõnẽ hñteꝫ ponet qͣs vtiqꝫ facile. i. competẽter ⁊ congrue. ¶ Nõnduꝫ aũt ꝙ vt pꝫ ꝑ habita diſiones facte competẽter ⁊ ꝯgrue accepte nõ ꝯtinẽt niſi potẽtias aĩe hũane. vegetatiua g̊ in plãtis ⁊ ſenſitiua ĩ brutis facillime. i. ꝯpetẽter ⁊ ꝯgrue nõ ꝯtinenᷓ ſub aliq̃ dictaꝝ diſtictionũ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Adhuc aũt ⁊ fantaſtica que per eſſe qdeꝫ ab oĩbus altera eſt. ¶ Cui aũt haꝝ eadeꝫ vel altera ſunt: habꝫ multam dubitationem: ſi aliquis ponat ſeparatas anime.** Com. 42.

¶ Adducit zᵃᵐ rõnẽ. d. ꝙ adhuc q̃t ⁊ fantaſtica. ĩfãtaſia q̃ ꝑ eẽ. i. ſꝫ eẽ qdẽ ab oĩbꝰ alijs potẽtijs eſt altera. i. diuerſa. cui aũt haꝝ potẽtiaꝝ ſit eadẽ vel altera. vt vtꝝ ſit eadeꝫ vel altera cũ rõnabili vel cũ irrõnabili: ⁊ qũo ꝯtineᷓ ſub p̃fata diſtictõe multã hꝫ dubitatõem. ⁊ ħ ſi qͣs ponit ꝑtes aĩe ſeꝑatas. ¶ Nõnᵐ aũt ꝙ fantaſia ⁊ maxĩe vt rep̃iᷓ in brutis nõ ꝓprie ꝯtineᷓ ſub aliquo mẽbro p̃dicte diſtictionis vt põt eẽ ꝑ hita manifeſtũ. ¶ Nõnᵐ aũt ꝙ fantaſia: ꝺm eſſe drt ab oĩbꝰ potẽtijs: loco tñ ⁊ ſubo nõ oꝫ eſſe ſeꝑatam ab eis: qꝛ in eadẽ parte aĩe poteſt fundari appetitiuũ ſenſitiuum ⁊ fantaſticũ. qualitercũqꝫ ergo loquamur de fantaſia nõ ꝓprie cõtinetur ſub predicta diſtinctõe: tamẽ ſi qͣs poneret partes anime ſeparatas ⁊ diceret ꝙ fantaſia eſt ſeparata loco ⁊ ſubo ab appetitu vt ab iraſcibili ⁊ a ꝯcupiſcibili: tunc magis ap̃ꝑet ꝙ dicta iſta diſtinctio ẽ inſufficiẽs: ⁊ ꝙ fantaſia nõ ꝯtineᷓ ſub ip̃a. nã fantaſia nõ eſt idẽ qđ potẽtia rõnalis: nec eſt idẽ qđ iraſcibilis ⁊ ꝯcupiſcibilis cũ ꝺꝫ hũc modũ ponẽdi nõ ſolũ: ꝺꝫ eſſe: ſed ẽt loco ⁊ ſubo ſit ſeꝑata ab eis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Adhuc aũt ⁊ appetitiua q̃ ⁊ rõne ⁊ potentia altera videᷓ vtiqꝫ eſſe ab oĩbus: ⁊ incõueniẽs vtiqꝫ hãc ſeq̃ſtrare. Irrõnatiua. n. volũtas fit cũ irrõnabili: ⁊ ꝯcupiſcentia: ⁊ ira. Si aũt tria in aĩa: in vnoquoqꝫ erit appetitus.**

UVA. BHSC. IyR_077_1

¶ Adducit tertiã rõnem. d. adhuc aũt appetitiua q̃ ⁊ rõne
⁊ potẽtia. i. diffinitiõe ⁊ actu altera vtiq̄ vr̃ eſſe ab oĩbus
pñtẽtys: ⁊ incõueniens eſt vtiq̄ ſequeſtrare hãc. i. diuide
re appetitiuã ſolũ in duas ꝑtes in iraſcibilẽ ⁊ ꝯcupiſcibi
lem: ſ; diuidẽda eſt potẽtia appetitiua in tres: q2 ẽ triplex
appetitus. v; voluñtas irraſcibilis ⁊ ꝯcupiſcibilis. ꝙ autẽ
ſic ſit p;. nã in rõcinatiua aũt fit appetitus q dr̃ voluñtas i
irrõnabili ãt fit ira ⁊ ꝯcupiſcẽtia. ſi ãt ſic ſit tria vtiq̄ erũt
in aĩa: ⁊ in vnoquoq̄ homine erit appetit9 triplex. v;. vo
luntas ⁊ iraſcibilis ⁊ concupiſcibilis.

Dubitaret forte aliqs: qũo diſtiguunť iraſcibilis
⁊ ꝯcupiſcibilis. ¶ Dõ; ꝙ ẜm quoſdã
iraſcibilis differt a ꝯcupiſcibili: q2 ꝑ ꝯcupiſcibilẽ ꝓſequi
mur bona: per iraſcibile; fugimus mala: ſ; hoc ſtare non
põt: q2 vt ſupra dicebať ſicut videmus in motibus natu
ralibus: ſic debemus arbitrari in motib9 factis ab aĩa. nõ
eſt. n. dõ; ꝙ lapis ꝑ aliã nã; recedat a loco ſurſũ tãq̄ a diſ
cõueniẽti: ⁊ recedat deorſu; tanq̄ ad ſibi ꝯueniẽs: ſ; h̃ ẽ
ꝑ vnũ ⁊ idẽ: ſic ꝑ vnũ ⁊ eũdẽ appetitũ ꝑ que aĩa fugit ma
la tanq̄ diſcõueniẽtia: ꝓſeqtur ⁊ bona tãq̄ cõueniẽtia. h̃
g̊ nõ põt facere diſtictionẽ in appetitu: ꝓꝑ qđ ſciẽdũ ꝙ ſi
cut in nãlibus videmus a natura duplicẽ datã eſſe virtu
tem ſic ⁊ in aĩa eſſe ꝯtigeret. Uidemus. n. in igne eſſe leui
tate; ⁊ caliditatẽ: ſed ꝑ leuitatẽ tẽdit ignis in locũ ſurſum
tãquã in ſibi ꝯueniẽs. ꝑ caliditatẽ v̓o reſiſtit corruptiuis
⁊ agit in ꝯ̃ria: ⁊ in ea que vellent ip̃m ĩpedire: ne tenderet
in talẽ locũ: ſed ſi natura nõ deficit entibus in ſenſibilib9
ne ornaret ipa hac duplici virtute: multomagis credẽdũ
eſt ꝙ natura aĩalibus nõ deficit qn ornaret ea duplici vir
tute. h; g̊ animal vnam virtutẽ appetitiuã ꝑ quã ꝓſequiť
ꝯuenientia: ⁊ hec dr̃ ꝯcupiſcibilis. rurſus h; aliã virtute;
ꝑ quã reſiſtit ⁊ ĩuehiť ꝯ̃ volentes impedire ip̃m in bono ⁊
deſiderato. ⁊ hec dr̃ iraſcibilis. v̓bi grã. leo ꝑ ꝯcupiſcibilẽ
accedit ad cibũ tãq̄ ad ſui ꝯueniẽs ⁊ tãq̄ ad id qđ ꝯ̃ſide
rat. ꝑ iraſcibilẽ v̓o reſiſtit ⁊ aggrediť beſtias q̃ volũt ip̃m
impedire in cibo adepto. hñt ſe g̊ ꝯcupiſcibilis ⁊ iraſcibi
lis in aĩali q̃ſi leuitas ⁊ caliditas in igne.

Ulterius forte dubitaret aliqs cũ cõcupiſcibi
lis ⁊ iraſcibilis nõ differant ẜm
fugam ⁊ ꝓſecutionẽ vtrũ qđlib; iſto2 habeat ſua; ꝓſecu
tionem ⁊ fugã. ¶ Dõm ꝙ cõcupiſcibilis ⁊ iraſcibilis dif
ferunt ex eo ꝙ ꝑ vnam iſta2 virtutũ animal ꝓſequiť cõ
uenientia. per aliã v̓o reſiſtit ⁊ aggrediť ĩpediẽtia qđlib;
iſto2 h; ſuam ꝓſecutionẽ ⁊ ſuã fugã. nã ſi iſtud qđ offer
tur ꝯcupiſcibili ſit bonũ delectabile ⁊ ꝯueniẽs. tũc ꝯcupi
ſcibilis deſiderat ⁊ ꝓſeqť rem illã. ſi v̓o iſtud qđ ꝯcupiſci
bili offerť ſit diſcõueniẽs ⁊ nociuũ: tũc abhoĩať ⁊ fugit. de
ſideriũ g̊ eſt q̃dã ꝓſecutio ꝯcupiſcibilis. ⁊ abhoĩatio ẽ q̃dã
ipſius fuga nec eſt alia v̓tus: ſed eſt vna ⁊ eadẽ ꝯcupiſcibi
lis ꝑ quã ꝓſequimur ⁊ deſideramus ꝓficua ⁊ fugimus ⁊
abbominamur nociua. ſic ẽt iraſcibilis h; ſuã ꝓſecutiõe;
⁊ fugã. nã ſi volẽs nos impedire in bono qđ ꝯcupiſcimus
vr̃ nobis ꝙ poſſimus ſuꝑare ip̃m: tũc audem9 ⁊ ſꝑamus.
ſi v̓o nõ vr̃ nobis via ad ſuꝑandũ: tũc timemus vel deſꝑa
mus: ita ꝙ ſpes ⁊ audacia ſunt q̃dã ꝓſecutio iraſcibilis. ti
mor v̓o ⁊ deſperatio ſunt q̃dã ipſius fuga differũt g̊ iraſci
bilis ⁊ ꝯcupiſcibilis mõ quo dcm̃ eſt. nõ aũt differũt ex eo
ꝙ vna ꝓſequať ⁊ alia fugiat. vt dicebat opĩo recitata: ſed
q̃l; h; ſuã ꝓſecutõe; ⁊ fugã. vt ẽ ꝑ hita manifeſtũ.

Ulterius forte dubitaret aliqs: qũo in aĩa hũa
na ſunt tria ẜ; appetitũ ⁊ qũo i
vnoquoq̄ hoĩe eſt triplex appetitus. ¶ Dõm ꝙ vt ſepe
ſuꝑius dcm̃ eſt ſicut appetitus nãlis ſequiť formã nãliter
imp̃ſſa; ſic appetitus aĩe ſeqť formã ab aĩa app̃hẽſa;: q̃re
cũ in aĩa hũana ſit duplex app̃hẽſio. vna ꝑ ĩtellc̃um. ⁊ alia
ꝑ ſenſum. p̃ma facie erit in aĩa duplex appetitus. vn9 ĩtel
lectus ſequẽs formã appzehẽſa; ꝑ ĩtellc̃u;: ⁊ ali9 ſenſus ſe
quens formã app̃henſam ꝑ ſenſum. ¶ Rurſus appetit9
ſenſitiuus diſtiguiť in iraſcibilẽ ⁊ ꝯcupiſcibilẽ: quare eriť
triplex appetitus in homĩe. vnus in parte rõnabili ſiue in
parte ĩtellectiua q dr̃ voluñtas. ⁊ duplex in parte nõ rõna
bili ſiue in parte ſenſitiua: quo2 vn9 vocať ꝯcupiſcibilis:
alter v̓o iraſcibilis. rõ aũt quare appetitus ĩtellectiu9 eſt
vnus ⁊ remanet ĩdiuiſus. ſenſitiuus v̓o appetitus plurifi
cať ⁊ diuidiť in duo vt cõmuniter poniť: q2 ĩtellectus ap
prehẽdit bonũ ſub rõne vl̃i. ſenſitiu9 v̓o ſub rõne particu
lari: ⁊ q2 vl̃e cõmune cõgregat que particularia diuidunt
appetit9 ĩtellectus remanet vnus ĩdiuiſus. ſenſitiuus v̓o
diuidiť ⁊ plurificať. ex hoc g̊ patere põt qũo peccabãt di
uidẽtes potentias anime ꝑ iraſcibilẽ ꝯcupiſcibilẽ ⁊ rõna
bilem. nã rõnabilis ibi ſtat ꝑ ĩtellectu. ꝯcupiſcibilis v̓o ⁊
irrõnabilis ſtant ibi ꝑ appetitu. in illa ergo diuiſiõe nõ fit
mẽtio niſi de duplici appetitu ſenſitiuo: nõ aũt ibi fit mẽ
tio de voluntate que eſt appetitus ĩtellectiuus. iõ ait ph̃s
ꝙ incõueniẽs eſt ſequeſtrare appetitũ in duo. i. diſtingue
re appetitũ in duas partes: q2 eſt diſtiguẽdũ in tria. v;. in
voluntatẽ: iraſcibilẽ ⁊ ꝯcupiſcibilẽ: debuerũt g̊ illi diſtin
guere ſaltem quatuor potẽtias anime: qua2 vna dicere
tur rationalis ſiue intellectus. ſcđa vocareť voluñtas. ter
tia iraſcibilis. q̃rta ꝯcupiſcibilis. ẜm hoc aũt ſumpte ſunt
quattuor virtutes cardinales. v;. prudentia: iuſtitia: forti
tudo: ⁊ temperantia. Nam prudentia eſt in intellectu: iu
ſtitia in voluntate: fortitudo in iraſcibili: temperantia in
concupiſcibili. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Et etia; de quo nunc ſermo inſtat: qđ forte** Cõ.43
mouens ẜm locũ aĩal eſt. Secundũ qdem igiť
augmẽtum ⁊ decremẽtum motum: qđ oĩbus
ineſt. Uidebiť vtiq̄ mouere generatiuũ ⁊ ve
getatiuum: de reſpiratiõe aũt ⁊ expiratione: ⁊
ſomno ⁊ vigilia poſterius ꝓſpiciendum. Ha
bent. n. ⁊ hec dubitationẽ multa;. ¶ Sed de Cõ.44
motu ẜm locũ: quid ſit mouẽs aĩal ẜm ꝓceſſi
uum motũ cõſiderandum.

¶ Premiſſis diuiſiõibus quas faciebãt antiqui de poten
tys anime: ⁊ improbatis illis incipit determinare de p̃n
cipio motiuo ſiue de potẽtia mouente: circa qđ duo facit:
q2 p̃mo determĩat de hoc p̃ncipio ingrendo ⁊ dubitãdo.
ſecũdo determinat de eo veritatẽ determinãdo ibi (Ui
dẽtur aũt duo hec) circa p̃mum duo facit: quia p̃mo cõti
nuat ſe ad dicẽda. ſecũdo exequiť de intẽto ibi. (Or qdem
ergo) dicit g̊ ꝙ de motu de quo nũc inſtat ſermo eſt q̃ſtio
quid eſt mouẽs animal ẜ; locũ: q2 ẜm qdẽ motũ augmen
tum ⁊ decremẽtu; qđ ineſt omnib9 ꝯtingit vtiq̄ mouere
ẜm aliqđ p̃ncipiũ qđ ineſt omnibus: q2 talis motus fit ẜ;
vegetatiuum ⁊ generatiuũ. de reſpiratõe aũt ⁊ expiratio
ne ⁊ de ſomno ⁊ vigilia q̃liter hec fiant ꝓſpiciendũ eſt po
ſterius. hñt. n. h̃ multã dubitationẽ: ſed de motu ẜm locũ
quid ẽ mouẽs animal ẜ; motũ ꝓceſſiuũ cõſiderandũ eſt
nunc. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Q2 qdẽ igiť nõ vegetatiua potentia manife**
ſtũ. Semꝑ. n. ꝓpter aliquid motus hic: ⁊ aut
cũ fantaſia: aut appetitu eſt. Nihil. n. nõ appe
tens: aut fugiens moueť: ſed aut violẽtia.

¶ Exequiť de ĩtento: circa qđ qnq̄ facit: q2 p̊ oñdit ꝙ p̃n^m
motus ꝓceſſiui in aĩali nõ ẽ vegetatiuũ. 2° ꝙ nõ eſt ſenſi
tiuũ. 3° ꝙ nõ eſt ĩtellectus ſpeculatiuus. 4° ꝙ nõ eſt intel
lectus practic9. 5° ꝙ h9 p̃n^m motiuũ nõ eſt appetit9. 2ª ibi.
(Similr̃ aũt.) 3ª ibi (At vero neq̄ ratiocinatiua.) 4ª ibi

(Ampli⁹.)3ª ibi(At vo neq̃ȝ appetit⁹)circa p⁹ duo facit ſm q̄ dupl'r decl'at itentū.2ª ibi.(Amp.ꝛ plāte)dicit g̊ q̄ gdē g̊ vegetatiua nō ē potētia mouēs aīal ſm motū ꝓceſſiuū māifeſtū ē:qꝛ ſemꝑ h̄ mot⁹ eſt ꝑꝑ aliqd:qꝛ ē aut cum fantaſia aut cū appetitu:qꝛ nihil nō appetēs aut fugiēs.i. abhominās mouet̄ h̄ motu:ſȝ āt mouet̄ ꝑ violētiā.forme tur g̊ ſic rō.mot⁹ ꝓceſſiu⁹ fit ꝑ fantaſiā ꝛ ꝑ appetitū:ſȝ ꝑti vegetatiue ſm q̄ h̓ nō ꝯpetit fantaſia ꝛ appetit⁹.g̊ vegetatiua ſm q̄ h̓ nō ē ꝓn^m^ i tali motu.¶ Deide cū dicit.

¶ Ampli⁹ ꝛ plāte vtiq̃ȝ eēnt motiue tali motu: ꝛ vtiq̃ȝ hērēt aliq̃ȝ ꝑtē organicā ad motū hūc.

¶ Adducit 2^am^ rōnē ad hoc idē:qꝛ ſi vegetatiuū eēt ꝓn^m^ in motu ꝓceſſiuo plāte vtiq̃ȝ gb⁹ ieſt vegetatiuū eēnt vtiq̃ȝ motiue ſm talē motū:ꝛ hērēt vtiq̃ȝ aliq̃ȝ ꝑtē organicā ad hunc motū.i.hērent pedes ꝑ quos poſſent moueri ſm talem motū:ſed cū hoc ſit falſum pȝ q̄ vegetatiuum nō eſt ꝓmum in tali motu.¶ Deinde cum dicit.

Cō. 45. ¶ Simil'r aūt neq̃ȝ ſenſitiuū. Multa eniȝ ſunt aīalium que ſenſum gdē hn̄t:manētia aūt ſunt ꝛ imobilia per finem.

¶ Oñdit q̄ ſenſitiuū nō eſt ꝓn^m^ in tali motu:circa qđ duo facit:qꝛ ꝓ facit qđ dcm̄ ē.2°.remouet q̃ȝdā cauillatōeȝ poſſibilē fieri circa ꝑtacta ibi.(Si igr̄ nā)dicit g̊.ſil'r āt neq̃ȝ ſenſitiuū ē ꝓn^m^ in tali motu:qꝛ multa ſunt aīaliū q̄ ſenſuȝ gdē hn̄t:ꝛ tn̄ ſunt manētia ꝛ imobilia ꝑ finē.i.q̃ȝdiu viuūt vſq̃ȝ in finē:q̄re cū aliqb⁹ inſit ſenſitiuū qb⁹ nō ieſt mot⁹ ꝓceſſiu⁹:n̄ erit ſenſitiuū ꝓn^m^ i tali motu.¶ Deiñ cū dic̄.

¶ Si igit̄ natura fruſtra facit nihil neq̃ȝ deficit in neceſſarijs:niſi in orbatis ꝛ imꝑfectis. Huiuſmodi aūt aīaliuȝ perfecta ꝛ nō orbata ſunt. Signū aūt ē:qꝛ generatiua gdē ſunt ꝛ augmētum habēt ꝛ decremētum:quare ꝛ habēt vtiq̃ȝ partes organicas proceſſionis.

¶ Remouet q̃ȝdā cauillatōeȝ poſſibilē fieri circa ꝑtacta. poſſȝ.n.aliqs dr̄e q̄ ſenſitiuū ē ꝓn^m^ in motu ꝓceſſiuo:nō tn̄ oīb⁹ aīalib⁹:qbus ieſt ſenſitiuū ꝯpetit moueri ſm talē motū:qꝛ nō oīa aīalia hn̄t organa:nec oīa hn̄t pedes:ſȝ h^c^ cauillatio ſtare non pōt:qꝛ dr̄e q̄ nā dediſſet alicui aīali aliq̃ȝ potētiā ꝛ aliq̃ȝ v̄tutē q̄ eēnt ꝓn⁹ i motu ꝓceſſiuo:ꝛ n̄ dediſſet ſibi organa ꝑ que poſſet exeq talē motū ē dr̄e q̄ nā defeciſſȝ in nec̄arijs:qđ f'lm ē:qꝛ nā nihil agit ſuꝑfluū nec deficit in nec̄arijs.iō ait.ſi igr̄ nā nō facit fruſtra nihil nec deficit i nec̄ijs niſi i orbatis ꝛ in iꝑfectis:ſȝ h̓ aīaliū q̄ nō mouent̄ ſm locū ſunt ꝑfecta in ſpē ſua ꝛ nō ſunt i eis orbitates.ſignū aūt h⁹ ē:qꝛ ſunt gn̄atiua ꝛ hn̄t augmētū ꝛ decremētū.i.hn̄t oīa q̄ ꝯpetūt ꝑꝑe ſpēi:q̄re ſi hērent potētiā vel v̄tutē aliq̃ȝ q̄ eēt ꝓn^m^ in motu ꝓceſſiuo hr̄ent vtiq̃ȝ ꝑtes orgāicas ꝓceſſiōis.i.hērēt pedes:ſȝ cū h̄ ſit f'lȝ: g̊ nō hn̄t aliqd qđ ſit ꝓn^m^ i tali motu:ſȝ cū hēant ſenſitiuū nō poterit ſenſitiuū eē ꝓn^m^ tal' mot⁹.¶ Deide cū dicit.

Cō. 46. ¶ At vo neq̃ȝ rōcinatiua: ꝛ vocat⁹ itellect⁹ eſt mouēs. Speculatiuus gdē igit̄ nihil ſpeculat̄ actuale:neq̃ȝ dicit de fugibili ꝛ ꝓſeqbili. Semper aūt mot⁹ aut fugiētis: aut ꝓſequētis aliqd eſt. Sȝ neq̃ȝ cū ſpeculat⁹ fuerit aliqd huiuſmodi iā ꝑcipit aut ꝓſeq:aut fugere: puta cū m'ltotiēs itelligit terribile aliqd:aut delectabile: nō iubet aūt timere:ſȝ cor mouet̄. Si aūt delectabile moueat appetitū altera aliq̄ pars.

¶ Oñdit q̄ itell'us ſpeculatiu⁹ nō ē ꝓn^m^ in tali motu.d.at vo nec rōcinatiua ꝛ vocat⁹ itell'us ē mouēs ſȝ locū:qꝛ ſpeculatiuus gdē itell'us nec ſpeculat̄ actuale.i.nō ordinat̄ ad op⁹ nec ſpeculat̄ vt agat nec dicit aliqd de fugibili ꝛ ꝓſeqbili:ſȝ ſemꝑ mot⁹ ē aliqd aut ꝓſequētis aut fugiētis ꝛ ꝑ ſubdit ad decl'atōeȝ dicti q̄ neq̃ȝ cū itell'us fuerit ſpeculatus aliqd h̓.i.aliqd agibile:iā ꝑcipit aut ꝓſeq aut fugere: puta itell's multotiēs itelligit aliqd terribile aut delectabile.nō iubet aūt timere aut delectari:ſȝ cor mouet̄ ſi debeat eſſe ꝓſecutio aut fuga:vel mouet̄ aliq̄ alia ꝑs ſi delectabile.i.ſi mouēs ad đlectatōeȝ ſit altera aliq̄ ꝑs. h̄ āt dixit ꝑꝑ opiōnē platonis q̄ poſuit ꝑtes ꝛ potētias aīe ſeꝑatas:ſȝ quē modū poſſȝ qs dr̄e q̄ ad mouēdū ſȝ đlectationē ꝛ ſm ꝯcupiſcibilē nō mouet̄ cor:ſed altera ꝑs vt ep̄ar.

¶ Nōn^m^ āt q̄ ꝓn⁹ mot⁹ ꝓceſſiui nō ē itell's ſpeculatiu⁹: qꝛ ille nec ꝑcipit ꝓſecutiōem nec fugā:nō g̊ talis itell'us ē ꝓꝓrie ꝓn^m^ in tali motu:ſȝ opȝ moueri cor vel aliq̃ȝ aliam ꝑteȝ vt fiat talis motus.¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius ꝛ ꝑcipiēte itellectu: ꝛ dicēte itelligibilia fugere aliqd autē ꝓſeq:nō mouet̄: ſȝ ſecundū ꝯcupiſcētiā agit vt icōtinēs. Com. 47.

¶ Oñdit q̄ itell's practic⁹ nō ē ꝓn^m^ tal' mot⁹:circa qđ duo facit ſȝ q̄ duplicē rōnē adducit ad ꝑꝑ^m^.2ª ibi(Et total'r) dicit g̊.āpli⁹ ꝛ ꝑcipiēte itell'u practico ꝛ dicēte itelligibilia fugere aliqd aut ꝓſeq nō mouet̄ ſm itell'm ꝑcipiētē:ſed agit ſm ꝯcupiſcētiā vt icōtinēs.¶ Nōn^m^ aūt q̄ ſi itell'us practic⁹ eēt directe ꝛ ꝑꝑe ꝓn^m^ nr̄oȝ motuū ſemꝑ moueremur ſm imꝑiū eius:cui⁹ ꝯriuȝ videmus:qꝛ hoīes aliq vt icontinētes nō ſequunt̄ qđ dictat itellectus ꝛ rō:ſȝ qđ deſiderat cōcupiſcentia.¶ Deinde cū dicit.

¶ Et totaliter aūt videmus:qm̄ hn̄s medicatiuam nō ſanat̄ tanq̃ȝ alterius gdē ꝓꝓriū ſit agere ſm ſciētiā:ſed nō ſentire.

¶ Adducit ſecūdā rōnē.d.q̄ total'r videm⁹:qm̄ hn̄s artē medicatiuā nō ſanat̄:qꝛ n̄ facit i ſe qđ ꝑcipit ars:tāq̃ȝ agere ſm ſciaȝ ſit gdē ꝓꝓriū alteri⁹ vt appetit⁹:ſȝ nō ſciētie.

¶ Nōn⁹ āt q̄ cū ars medicie ſit ꝑfectio itell's practici.ſi itell'us practic⁹ eēt directe ꝛ ꝑꝑe ꝓn^m^ nr̄aȝ actionū:glibȝ medicus cū ifirmaret̄ ageret in ſeipo oīa q̄ dictat ars medicine:cui⁹ ꝯriū videmus in multis:q̄re agere ſm arteȝ ꝛ ſm ſciaȝ practicā nō ē ipſi⁹ artis nec ipſi⁹ ſcie:ſȝ magis vr̄ eſſe ipſi⁹ appetitus:qꝛ q̃ȝtūcūq̃ȝ ars vel ſcia dictat aliquid fiēdū:nō tn̄ facis illud niſi velis.¶ Deide cū dicit.

¶ At vo neq̃ȝ appetit⁹ h̓ mot⁹ dictus ē.abſtinētes.n.appetentes ꝛ ꝯcupiſcētes nō oꝑant̄: quoȝ appetitū hn̄t:ſȝ ꝯſequunt̄ intellectū. Com. 48.

¶ Cū oñſum ſit q̄ nec vegetatiuū nec ſenſitiuū nec itell's ſpeculatiu⁹:nec intellect⁹ practic⁹ ſint ꝑꝑe ꝛ ꝓncipal'r ꝓn^m^ actionū nr̄arū dubiū ē an appetit⁹ ſit tale ꝓn^m^.iō ꝓbat q̄ nec appetit⁹ ſit h̓ ꝓncipiū.d.at vo nec appetit⁹ ē domin⁹ h̓ mot⁹:qꝛ tūc hoīes ſemꝑ ſeq̄rent̄ appetitū:cui⁹ ꝯriū videmus:qꝛ abſtinētes ꝛ ꝯtinētes nō ſequunt̄ appetitū:ſed itell'm.iō ſubdit q̄ abſtinētes.n.appetētes ꝛ ꝯcupiſcētes aliq̄ nō oꝑant̄ ea:quoȝ hn̄t appetitū:ſȝ ſequūt̄ itl'lȝ ꝛc̄.

Vident̄ āt duo hec mouētia:aut appetitus:aut intellectus. Si aliqs fantaſiā poſuerit ſicut itelligētiā quādam. Multa.n.ꝑter ſciam ſequunt̄ fantaſias: ꝛ in alijs aīalibus nō intelligētia: neq̃ȝ rō eſt:ſed fantaſia vtraq̃ȝ:hec ergo motiua ſȝ locum intellectus ꝛ appetitus.

¶ Poſtq̃ȝ ph̄s arguēdo ꝛ dubitādo igſiuit gd ſit ꝓn⁹ motus ꝓceſſiui.i ꝑte iſta exeqt̄ de h̄ v̄itatē deteriando:circa qđ tria facit:qꝛ ꝓ facit qđ dcm̄ eſt.2°.oñdit qūo aīalia taȝ

UVA. BHSC. IyR_077_1

perfecta ꝗ imperfecta mouent̃ ſm motum ꝓceſſiuum. tertio poſtꝗ determinauit de potẽtijs ipſi⁹ aïe comparat hõ partes ⁊ potẽtias adinuicẽ. ſcđa ibi. (Dio qdem igit̃) tertia ibi (Uegetabilez qdez ergo) Circa ṗmũ tria facit. qꝛ ṗmo oſtẽdit q̃ ſunt ṗncipiũ mouẽdi in motu ꝓceſſiuo. ſcđo ſoluit rõnez factã in ꝯriũ. tertio dat numeꝝ ⁊ ordinẽ mouentiũ in tali motu. ſcđa ibi (Qm̃ aũt appetit⁹ fiunt) tertia ibi (Qm̃ aũt tria ſunt) Circa ṗmũ tria facit. qꝛ ṗmo oſtẽdit eſſe plã mouentia ſm talẽ motũ. ſcđo reducit iſta plura ad vnũ. tertio oſtẽdit quomõ in tali motu hʒ eẽ rectitudo ⁊ nõ rectitudo. ſcđa ibi (Appetibile eniʒ mouet) tertia ibi (Intellect⁹ qdeʒ igit̃) Circa ṗmuʒ duo facit. qꝛ ṗmo ꝓponit qđ itendit. ſcđo declarat ꝓpoſitũ ibi. (Intellectus aũt) Dicit ergo ꝙ vident̃ aũt duo hec eſſe mouentia aut appetit⁹ aut itell's. ⁊ hoc ſi aliqs poſuerit fantaſiã ſicut itelligentiã quãdã. qꝛ multa quis agit ṗter ſciam. eo ꝙ ſeqt̃ fantaſiã. ⁊ in alijs aïalib⁹ nõ eſt itelligẽtia nec rõ: ſʒ fantaſia. ergo fantaſia ẽ ẽt mouẽs: collocãdo g̊ fantaſiã ſub intellectiua vtraqꝫ erunt motiua ſm locũ intellectus ⁊ appetitus. ¶ Notandũ aũt ꝙ ſicut itellectus apprehẽdit aliquid ad quã apprehenſionẽ multotiens ſequit̃ motus: ſic ſʒ formã apprehẽſaʒ a fantaſia multotiẽs põt ſeq mot⁹: q̃re ſi volum⁹ collocare fantaſiã ſub intellectiua vt ꝙ ipſa fantaſia dicat̃ q̃dã itellectiua vel qdam itellectus erũt duo mouentia. vʒ. itellectus ⁊ appetit⁹: ſʒ ſi nõ volumus collocare fantaſiã ſub itell'iua vt ſonat alia lr̃a erũt tria mouentia. ſ. intellectus appetitus ⁊ fantaſia.

Dubitaret forte aliqs. vtrũ fantaſia ſit ṗncim mouens. ⁊ vr̃ ꝙ nõ. qꝛ ſupius in illo cap. Qm̃ aũt duab⁹ differẽtijs. dedit phs dr̃iaʒ inter opionẽ ⁊ fantaſiã. d. ꝙ cũ opinamur aliqd difficile aut terribile ſtatim ꝯpatimur ⁊ mouemur ad fugiẽdũ. ſil'r cũ opinamur aliquid cõfidendũ ſtatiʒ mouemur ad ꝓſequẽdũ: ſʒ ſʒ fantaſiã nõ ſic: imo ſm eã ſil'r nos habem⁹ ſicut ſi eſſem⁹ cõſiderãtes in pictura difficilia ⁊ ꝯfidẽtia. ¶ In ꝯtrariũ eſt qđ hic dicit̃. nã multi hoïum in multis operibus agunt ṗter ſciaʒ: qꝛ ſequũt̃ fantaſiã. ẽt alia aïalia ab hoïe in ſuis opib⁹ ſequunt̃ fantaſiã cũ eis nõ inſit nec rõ nec itelligẽtia: ſʒ nõ eſſet h' niſi fantaſia hr̃et rõnẽ ṗncipij motiui. ergo ⁊c. ¶ Dõʒ ꝙ vt in lr̃a inuit̃ fantaſia eſt ſicut itelligẽtia q̃dã. vr̃. n. ſic ſe hr̃e fantaſia ad motuʒ q fit ſm appetitũ ſenſitiuũ: ſicut ſe hʒ itelligentia ad motũ q fit ſʒ appetitũ itellectiuũ. cõtingit. n. aliqñ ꝙ itellect⁹ ꝯſiderãdo aliqđ terribile vel aliqđ cõfidendũ ſimpl'r apphendit illud abſqꝫ eo ꝙ opinet̃ illud eẽ ſibi ꝓficuũ ⁊ nociuũ. ⁊ ad talẽ apprehẽſionẽ nõ ſeqtur ꝯpaſſio nec motus. aliqñ võ ſic ꝯſiderat de re terribili vel de re cõfidẽda ꝙ opinat̃ eã poſſe eſſe ꝓficuã vel nociuã. ⁊ tũc ſequit̃ mot⁹. hoc ẽt mõ ſe hʒ ⁊ eſſe fanta. naʒ aliqñ per fanta. ſimpl'r apphendim⁹ aliqđ terribile vel cõfidẽdũ abſqꝫ eo ꝙ exiſtimem⁹ illud eſſe ꝓficuũ vel nociuũ: ⁊ tũc ſic ꝑ fanta. ꝯſiderãtes nõ mouemur nec cõpatimur: ſʒ ſil'r nos hẽm⁹ ac ſi in pictura cõſideraremus aliqd terribile vel ꝯfidendũ. aliqñ võ ſic ꝑ fanta. apprehendim⁹ aliqd terribile ꝙ exiſtimam⁹ illud eſſe nobis ꝓficuũ vl' nociuũ: ⁊ tũc ꝯpatimur ⁊ mouemur. erit ergo fanta. hoc modo principiũ mouens. argumenta ergo ꝓcedebant ſuis vijs. ¶ Deide cũ dicit.

Cō. 49. ¶ **Intellectus autem qui propter aliquid ratiocinatur: ⁊ qui practicus eſt. Differt autẽ a ſpeculatiuo ſm finem.**

¶ Declarat qđ dixerat. circa qđ duo facit. qꝛ ṗmo oſtẽdit ꝙ intellectus habet rõnem ṗncipij motiui. ſcđo oſtẽdit h' idem de appetitu ibi. (Et appetitus) Dicit ergo ꝙ itellectus aũt qui rõcinat̃ ꝓpter aliqd. i. ꝓpter opus ⁊ q ẽ practicus differt a ſpeculatiuo fine. i. ſm fineʒ: nã finis intellectus ſpeculatiui eſt veritas. practici vero finis eſt opus ſiue bonum. formet̃ aũt ſic ratio. omne illud qđ eſt ꝓpter opus: ⁊ cuius finis eſt opus habet rõnem principij mouẽtis ⁊ agentis reſpectu illius operis. huiuſmodi eſt intellectus practicus. ergo ⁊c. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Et appetitus ꝓpter aliquid omnis eſt. Cui⁹ eniʒ appetitus: hoc principium practici intellectus: vltimum aũt principiũ actionis eſt. Quare rõnabiliter hec duo videntur mouentia: appetitus ⁊ intelligentia practica.**

¶ Oſtendit ꝙ etiam appetitus eſt ꝓpter aliquid: ⁊ propter opus dicẽs: ꝙ ⁊ appetitus oïs eſt ꝓpter aliqd. i. ꝓpter op⁹: qꝛ ad h' cuius eſt appetitus eſt ṗncipium practici itellect⁹. vltimũ autẽ ṗncipium eſt actionis: ⁊ qꝛ taʒ itellectus practicus ꝗ appetitus ſunt ꝓpter aliqd: vt ꝓpter opus: rõnabiliter h' duo videntur eſſe mouentia. appetitus ⁊ intelligentia practica.

Dubitaret forte aliquis quomõ h' cuius eſt appetitus eſt ṗncipiuʒ practici itellectus: ⁊ quomõ vltimuʒ eſt ṗncipiũ actionis. ¶ Dõm ꝙ finis eſt illud cuius eſt appetitus. finis aũt in operabilibus eſt quaſi principium in ſpeculabilibus: vt declarari hʒ circa finẽ ſcđi phycoꝝ: ſicut g̊ intellectus ſpeculatiuus per ṗncipia venatur cõcluſiones: ſic itellectus practicus ĩpm finem cuius eſt appetitus accipit tanꝗ ṗncipiũ: ⁊ per illud ĩueſtigat ea que ſunt ad fineʒ ita ꝙ vltimuʒ inueſtigatum eſt ṗmuʒ agibile vel eſt ṗncipium actionis: vt ſi appetitus appetit ſanitatem tanꝗ finem intellectus practicus accipiet hunc finem. vʒ. ſanitatem tanꝗ ṗncipium. Et per eam inueſtigabit ea que ſunt ad finem. arguet eniʒ ſic itellectus: ꝙ corpus eſt ſanandũ: qualiter ſanabitur? per taleʒ herbã. qualiter illa herba habebitur? eundo ad hortum. Ultimum ergo inueſtigatũ eſt ire ad hortum. inde ergo incipiet actio: qꝛ primo ibit ad hortum. poſtea colliget dictam herbam. ⁊ vltimo inducet̃ ſanitas. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Appetibile. n. mouet: ⁊ ꝓpter hoc intelligentia mouet: qꝛ principiũ huiuſmodi qđ ẽ appetibile. ¶ Et fantaſia aũt cũ moueat: nõ mouet ſi- Cō.
ne appetitu. Unũ igit̃ mouẽs qđ ẽ appetibile.** 50.

¶ Reducit hic plura mouentia ad vnũ ṗncipale mouens. circa qđ duo facit: qꝛ ṗmo ꝓponit qđ itendit. Secundo ꝓbat qđ dixerat ibi. (Si eniʒ duo.) Dicit g̊. ꝙ appetibile. n. mouet: ⁊ ꝓpter hoc mouet itelligẽtia: qꝛ ṗnm ẽ h' qđ ẽ appetibile. itelligẽtia g̊ nõ mouet niſi ꝑ appetibile ſiue ꝑ appetitũ. ⁊ fantaſia ẽt cũ moueat nõ mouet ſine appetitu. vnũ ẽ igit̃ mouẽs ṗncipale. vʒ. illđ qđ ẽ appetibile. Deiñ cũ dic̃.

¶ **Si eni duo intellectus et appetitus mouebãt ſm cõem vtiqꝫ aliquam ſpẽm mouebant: nunc aũt intellectus non videtur mouens ſine appetitu: voluntas. n. appetitus eſt. Cũ aũt ſm rõnẽ mouet̃: ⁊ ſm voluntatẽ mouet̃: appetitus aũt mouet preter rõnem: concupiſcentia quidem enim appetitus quidam eſt.**

¶ Probat qđ dixerat. d. ꝙ ſi. n. duo mouebãt itell's ⁊ appetitus: ſm cõem vtiqꝫ aliquã ſpẽʒ mouebãt: nũc aũt intell's nõ vr̃ mouẽs ſine appetitu. Nã volũtas appetit⁹ ẽ. qꝛ ẽ appetit⁹ ĩtell'iu⁹ ſiue appetit⁹ rõal'. nã nũꝗ rõ mouʒ: niſi ðtermiet̃ ꝑ volũtatẽ. iõ ſubdit ꝙ cũ aliqd mouet̃ ſʒ rõnẽ mouet̃: ⁊ ſʒ volũtatẽ tãꝗ ſʒ aliqd determinãs rõneʒ. rõ g̊ nõ mouet ſine appetitu. appetit⁹ ãt mouet ṗter rõnẽ: qꝛ ꝯcupiſcẽtia qdã appetit⁹ ẽ: ⁊ tñ ꝯcupiſcẽtia rõʒ ñ ſeqt̃. ¶ Nõnm ãt yi rõnis h⁹ i h' ꝯſiſtere: qꝛ illđ ſine q̊ ñ mouet aliud ipm

tamē mouet ſine alio illud eſt p̄ncipale mouēs:ſʒ itelligen
tia nō mouet ſine appetitu ſiue appetibili.appetitus autē
mouet ſine itelligētia.ḡ appetitus vel appetibile eſt p̄nci
pale mouēs.plura ḡ ſunt mouētia. Sʒ iſta plura reducun
tur ad vnū p̄ncipale mouēs:vt ad appetibile vel appetitū.

Dubitaret forte aliqs.vtrū illa plura mouentia q̄
regrunt̄ ad motū ꝓceſſiuū reducant̄
ad vnū mouēs.⸿ Dōm ꝙ nunꝗ ex pluribus ſeqtur.vnū
niſi inquātuʒ illa plura hn̄t aliquā vnitatē.cū ḡ vnus mot⁹
ꝓceſſiuus ſequat̄ ex plurib⁹ mouētibus vt ex intellectu ⁊
appetitu:oʒ illa plura reduci ad aliqđ vnū vt qđ itellectus
moueat p̄ appetitū vel appetitus moueat p̄ itellm̄.nā non
ſolū in eodē genere cauſe. Sʒ ēt in diuerſis generibus cā
ruʒ:oʒ fieri reductionē ad vnū aliqd vt ſi ad eundē effectū
ↄcurrit cā mālis efficiēs formalis ⁊ finalis:cū finis iponat
neceſſitatē efficiēti:efficiēs forme:forma mãe:mā cū ſit cā
habebit eē p̄ formā.forma p̄ efficientē.efficiēs p̄ finē.finis
aūt erit cā cauſarū:vt dicit ↄmē.ſupra p̄mo phẏ. Sed ſi in
diuerſis generibus cauſarū oʒ fieri reductionē ad.vnū ali
quid:multo magis h̄ erit in eodē genere cauſe:q̄re cū itel
lectus ⁊ appetitus ſint cauſa efficiēs motus.h̄ eſſe nō pote
rit niſi vnū reducat̄ ad aliud.vel ḡ itellectus mouebit per
appetitū:vel ecōuerſo:q̄re declaratū eſt qđ dubitat̄.vʒ.ꝙ
h̄ plura mouētia ad vnū aliqđ reducantur.

Alterius forte dubitaret aliqs q̄liter fiat iſta redu
ctio.vtrū appetitus reducat̄ ad intellectū
vel ecōuerſo.⸿ Dōm ꝙ intellectus reducit̄ ad appetitū:
⁊ in hoc motu appetitus eſt p̄ncipale mouēs.⁊ nō econuer
ſo.ꝙ ſic oſ̄ditur.nā ſicut itellectus in cognoſcēdo ſe hʒ ad
oppoſita:ſic ⁊ in agēdo ſe hʒ ad oppoſita.nā per eandē for
mā pōt itellect⁹ cognoſcere h̄ ⁊ oppoſitū: vt p̄ ſpēʒ albi po
teſt cognoſcere albū ⁊ nigrū.nā qui bene ſcit qd eſt albuʒ.
oʒ ꝙ bene ſciat qd eſt nigrū.iuxta illud phi.6°.topi. qui be
ne diffinit ↄ̄ria cōſignat: vt per ſpēʒ recti poſſumus cogno
ſcere rectū ⁊ obliquū.iuxta illud qđ habet̄ in p̄mo hui⁹.re
ctū eſt iudex ſui ⁊ obliqui.⁊ ſic in cognoſcēdo per eādē for
mā pōt itellectus iudicare oppoſita:ſic ⁊ in agēdo. nā itel
lectus p̄ eandē formā apprehenſaʒ aliqñ iudicat ꝓſecutio
nē:aliquādo vero fugaʒ.videmus enī ꝙ itellectus in vno
hoīe apprehendendo vnā formā iudicabit ꝓſecutionē:⁊ in
alio hoīe apprehēdendo eandē formā iudicabit fugaʒ.⁊ ēt
in eodē hoīe diuerſis temporibus apphendēdo vnū ⁊ idē
aliqñ iudicabit ꝓſecutionē ⁊ aliqñ fugaʒ. imo ſi volumus
magis ad ꝓpoſitū loqui itellectus nō plus facit niſi ꝙ oñ
dit nobis aliqd.in poteſtate tñ noſtra eſt ſi velimus illud
ꝓſequi aut nō ꝓſequi:q₂ operū nr̄oꝝ ſumus dñi a p̄n°.vſqꝫ
ad finē:vt dr̄ in 3°.ethi.voluntas ḡ in hac p̄te determinat i
tellectū.h̄ etiā clarius pʒ.ex eo qđ dicit̄ 9°.meta.vbi habet̄
ꝙ potētie rōnales ſunt ad oppoſita:ſʒ q̄ʒdiu aliquid eſt ad
oppoſita tādiu eſt in potentia vt agat:ſi aūt oʒ actu ꝓcede
re in opus:oʒ ꝙ determinet̄ per aliqd:quare ſi poſſe agere
oppoſita competit nobis ex itellectu ⁊ rōne nunꝗ poteri
mus actu ꝓgredi in opus niſi poſſe in oppoſita determine
tur p̄ voluntatē ⁊ appetitū. Et q₂ in agēdo voluntas deter
minat intellm̄:⁊ q₂ itellectus eſt in potētia:vt agat.⁊ ſi de
beat actu ꝓgredi in opus:oʒ ꝙ determinet̄ per voluntatē.
cū ḡ actus ſit potior potētia in hꝰ motu appetitus erit po
tior itellectu.reducet̄ ḡ in h̄ motu itellʼs ad appetitū. ⁊ nō
ecōuerſo.i.appetitus erit p̄ncipale mouēs:⁊ nō itellʼs.

Alterius forte dubitaret aliquis:quare h̄ duo itel
lectus ⁊ appetitus dicunt̄ mouere aliquā
cōem ſpēm.⸿ Dōm ꝙ quotienſcūqꝫ ad aliquā actionem
ↄcurrunt plura. Illud qđ ibi eſt p̄ncipalius eſt quaſi ſpēs ⁊
forma alterius.vt ſi ad mouendū viſuʒ ↄcurrit lux ⁊ color
q₂ lux ē p̄ncipalior imouēdo viſum q̄ʒ color erit lux quaſi
ſpecies ⁊ forma coloris.erit ḡ lux ex h̄ quaſi q̄dā cōmunis
forma ad ſe ⁊ ad colorem.nam lux mouet viſuʒ ſub ꝓpria
forma:color vero mouet ipʒ ſub forma lucis.color ḡ ⁊ lux
mouebunt viſuʒ ſub aliqua cōi forma.vt ſub forma lucis.
ſic ēt itellectus ⁊ appetitus erunt p̄ncipiū motus ſub aliq̄
cōmuni ſpē.nam appetitus erit p̄ncipalis cauſa huius:itel
lectus vero per appetitū ꝓpter qđ ſub ſpecie appetitus fit
omnis talis motus ⁊ appetitus in hoc motu habebit quan
dam cōitatem tam reſpectu ſui q̄ʒ reſpectu intellectus.nā
appetitus ſub ꝓpria forma ⁊ itellectus ſub eadem forma:
vt per appetitum erit hꝰ motus p̄ncipiū ⁊ cauſa. bene ḡ di
ctū eſt ꝙ itellectus ⁊ appetitus ſi mouēt opʒ ꝙ imoueāt p̄
aliquā cōeʒ ſpēʒ:qđ declarare volebam⁹.⸿ Deide cū dic̄.

⸿ Intellectus qdem oīs principioꝝ rectus eſt: Cō.ſi.
appetitus aūt ⁊ fantaſia recta ⁊ nō recta. vnde
ſemp̄ qdem mouet appetibile. Sed hoc eſt bo
num aut apparens bonū:nō aūt omne:ſʒ actua
le bonū.actuale aūt eſt ↄtingens ⁊ aliter ſe hr̄e.
⸿ Quod qdeʒ igit̄ huiuſmodi potētia mouet Com.
aīe que vocat̄ appetitus manifeſtū eſt. ſz.

⸿ Oſtendit quomō in hoc motu pōt eſſe rectitudo ⁊ nō re
ctitudo.circa qđ duo facit. q₂ p̄mo facit qđ dcm̄ eſt.ſcđo re
greditur ſupra diſtinctionē potentiarū anime ſupius habi
tā.oſtendēs eaʒ inſufficientē eē ibi. (Diuidentibus aūt.)
dicit ḡ.q₂ omnis quidē igitur itellectus.i.oīs habitus p̄nci
pioꝝ operabiliū:de quo hic loquimur ſemp̄ eſt rectus.cir
ca p̄ncipia ḡ nō cadit error:ſʒ in accipiendo ſub pōt accide
re error:q̄re itellectus ſemp̄ eſt rectus:ſʒ appetitus ⁊ fan
taſia eſt recta.vnde ſemp̄ qdem mouet appetibile. ſʒ h̄ ap
petibile qđ mouet aut eſt bonū aut apparens bonū.⁊ ſub
dit ꝙ nō omne aūt bonū mouet:ſed bonū actuale.i. bonū
agibile.qđ ⁊ dependet ex operibus noſtris. hꝰ aūt bonum
actuale.i.agibile eſt bonū ↄtingens aliter ſe hr̄e.⁊ conclu
dit aūt quaſi epilogādo.d.ꝙ qdeʒ igit̄ hꝰ potētia aīe q̄ vo
cat̄ appetitus mouet ſup̄.p̄ncipal'r manifeſtū eſt.

Dubitaret forte aliquis quō intellectus ſem
per eſt rectus.⸿ Dōm ꝙ ea
in que intellectus fertur imediate ⁊ ſine diſcurſu ſunt ita
patentia et manifeſta ꝙ ſunt quaſi locus ianue in domo:
quā nullus ignorat:ꝓpter qđ circa ea non cadit error. ⁊ q₂
in p̄ncipia imediate ⁊ abſqꝫ diſcurſu fertur itellect⁹:circa
ea error cadere nō pōt. Dicamus ḡ ꝙ taʒ in genere ſpecu
labiliū q̄ʒ in genere agibiliū eſt dare ꝓpria p̄ncipia. Intel
lect⁹ ḡ q noīat hītū p̄ncipioꝝ ſemp̄ ē rect⁹:vt ſi accipiat̄ h̄
p̄n^m i gñe agibiliū ꝙ bonū ē ꝓſeq̄n^m ⁊ malū fugiēdū:ibi nō
cadit error.ſʒ erramus:q₂ credim⁹ aliqñ bonū ꝙ non ē bo
nū.ſillogiçabim⁹ ḡ ſic.bonū ē ꝓſeq̄ndū.h̄ ē bonū.ḡ ē ꝓſeq̄n
dū. in maiori.n.ꝓpoſitiōe nō ē error: ſʒ in miori:q₂ dicim⁹
eē bonū qđ nō ē bonū.itellʼs ḡ ſemp̄ ē rect⁹:ſʒ fantaſia ⁊ ap
petit⁹ poterūt eē recta:⁊ nō recta:q₂ aliqñ app̄ʒ nobis bo
nū qđ nō ē bonū:⁊ aliqñ appetit̄ tāqꝫ bonū qđ nō ē bonuʒ.
ſemp̄ ḡ ſub ſpē boni mouet̄ appetit⁹: ſʒ illđ bonū aliqñ eſt
exñs:aliqñ vō ē apparēs:⁊ vr̄ bonū qđ ñ ē bonū.⸿ Nōn^m
ḡ ꝙ lʒ ſub ſpē boni ſemp̄ moueret̄ appetit⁹ vel apparētis
vel exñtis:nō tñ reſpcū cuiuſlʒ boni mouet̄ appetit⁹.nā lʒ
poſſim⁹ velle ipoſſibilia:nō tñ mouemur ad agendū ⁊ ad
ꝓſequēdū aliqd niſi videat̄ nobis illud poſ̄e: ⁊ q₂ poſſibi
lia ↄſeq p̄ opa nr̄a ſunt bona agibilia ⁊ ↄtigētia ⁊ poſ̄ia al'r
ſe hr̄e:iō talia ꝓpe ſūt mouētia appetitū.⸿ Deide cū dic̄.

⸿ Diuidentibus aīe partes ſi ſm̄ potētias diui
dant ⁊ ſeparant valde multe fiunt. vegetabile:
ſenſibile:intellectiuuʒ:cōſiliatiuū:adhuc appe
titiuum. hec enim plus differunt abinuicem:q̄ʒ
concupiſcibile ⁊ iraſcibile.

UVA. BHSC. IyR_077_1

¶ Regreditur ſupra diſtinctionē potentiarū aīe ſuperius habitaʒ oſtēdens eam ſufficientē eē. d. ꝙ diuidētibus partes anime ſi diuidant ⁊ ſeparēt eas ſm potētias fiunt valde multe. i. valde plures ꝙ̄ iſti ipſi dicant. nam vegetabile ſenſibile ītellectiuū ꝯſiliatiuuʒ: ⁊ adhuc appetitiuum hec plꝰ differūt abīuicē ꝙ̄ irrōnabile ⁊ cōcupiſcibile. ¶ Notādū aūt ꝙ ītellectiuū differt a cōſiliatiuo: qꝛ ītellectiuū pōt eſſe reſpectu neceſſarioꝝ: ſʒ cōſiliatiuū ꝓprie nō eſt niſi reſpectu ꝯtingentiū aliter ſe habere. cū ḡ ſenſitiuum ⁊ vegetatiuū ⁊ talia plus differant ꝙ̄ irrōnabile ⁊ ꝯcupiſcibile facientes diuiſionē illaʒ peccabant: qꝛ omittebant h̄ ⁊ ponebant illam. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.53. ¶ Qm̄ aūt appetitus fiūt cōtrarij adinuicē: hoc aūt accidit cū rō ⁊ cōcupiſcētia cōtrarie fuerint. Fit aūt in ipſis ſenſum hn̄tibus. Intellectꝰ quidem igiť ꝓpter futurū retrahere iubet. Cōcupiſcētia aūt ꝓpter ipm̄ iam: videť eniʒ qȯ iaʒ delectabile: ⁊ ſimpl'r delectabile: ⁊ bonū ſimpl'r: ꝓpterea ꝙ non videtur qȯ futurum.

¶ Soluit rōneʒ ſupius factā ꝯ veritatē iam determinatā. naʒ omnes rōnes facte in ꝑterita lectione aliquo mō veritatem cōcludebant excepta rōne illa de appetitu. nā ꝙ vegetatiuū ſenſitiuū ⁊ ītellectus ſpeculatiuus nō ſint cā huiꝰ motus veruʒ eſt. ¶ Rurſus nec ītellectus practicus ē pn̄cipalis cā: ſʒ ꝙ appetitus nō ſit dn̄s huius motus falſuʒ ē. iō ſoluēda eſt illa rō de appetitu. Duo ḡ fač. qꝛ p̄mo ſoluit rōneʒ illaʒ. 2°. epilogat circa determinata ibi. (Spē qdem igiť.) ¶ Ad euidētiā aūt p̄me ꝑtis ſciēdū ꝙ in nobis ē duplex appetitus. ſenſitiuꝰ: ⁊ ītellectiuꝰ: ēt vnus trahit ⁊ vincit aliū. qn̄ ḡ vincit appetitus ſenſitiuus. tunc agimus ſm iraʒ vel ſm ꝯcupiſcētiā. Sed cū vincit appetitꝰ ītellectiuꝰ tunc agimus ſm rōneʒ nō ſm cōcupiſcentiaʒ. Cū ḡ diceba tur ꝙ abſtinentes agunt ſʒ rōnē nō ſʒ ꝯcupiſcentiā nō ꝑꝑ h̄ ꝓbatur ꝙ nō agant ſm appetitū: ſʒ oñdiť ꝙ nō agant ſʒ appetitū ſenſitiuū: ſʒ ſm intell'm. tota ḡ vis ſol'onis huius argumenti eſt ꝙ in nobis ſunt appetitus ꝯꝛij: ⁊ h̄ maxime cōtingit cū rō. i. cum appetitus rōnalis ꝯꝛiatur concupiſcibili. i. appetitiui ſenſitiuo. h̄ eſt ḡ qȯ ait ꝙ in nobis fiūt appetitus ꝯꝛij abinuicē. h̄ aūt accidit cum rō ⁊ cōcupiſcentia fiūt ꝯꝛie. ⁊ ſubdit ꝙ ſunt aūt h̄ in habentibus ſenſum. i. cognitionē temporis: qꝛ ītellectus qdem. n. ꝑꝑ futuruʒ retrahere iubet: cōcupiſcentia aūt ꝓpter ipſuʒ qȯ iaʒ vř ⁊ qȯ iaʒ eſt delectabile ⁊ ſimpl'r delectabile: ⁊ ſimpl'r bonū eſſe dř ⁊ h̄ ꝓpterea ꝙ nō videť. i. ꝙ nō cōſiderať qȯ eſt futurum. ¶ Notādū aūt ꝙ aliqs febricitans ꝓpter futuruʒ maluʒ qȯ inde pōt ꝯtingere ꝑ ītell'm iudicat bonuʒ eē tunc abſtinere. ꝯcupiſcentia vō: qꝛ nō conſiderat niſi bonū pn̄s ⁊ qȯ eſt delectabile nunc: ⁊ nūc bonū dicit eſſe delectabile ⁊ bonū ſimpl'r iudicat eſſe vtenduʒ delectabilibus: q̄re in habentibus cognitionē ⁊ diſcretionē temporis qn̄ ꝑ vnaʒ potentiā cōiecturāt de futuro: ꝑ aliā vō potētiā nō ꝯſiderant niſi de pn̄ti: accidit ꝙ fiūt ꝯꝛij appetitꝰ. ¶ Ultimo cū dič.

Com. 54. ¶ Specie qdeʒ igiť vnū erit mouēs appetibile: aut appetitiuū: primū aūt oīum appetibile. hoc. n. mouet cū nō moueť: eo ꝙ ſit ītellectiuū: aut imaginatiuū: numero aūt plura mouētia.

¶ Epilogat circa determinata. d. ꝙ lʒ ſint plura mouentia numero. vnū eſt tn̄ mouēs p̄mo pn̄cipale vel vnū eſt p̄mū mouēs īmobile: vt appetibile qȯ mouet inq̄ꝫtū eſt intell'ʒ aut imaginatū. h̄ eſt ḡ qȯ ait ꝙ ſpē qdem igiť. i. formal'r et pn̄cipal'r vnū erit mouēs: vt appetibile aut appetitꝰ. ⁊ ſubdit: ꝙ p̄mū aūt oīum mouēs eſt appetibile: qꝛ h̄ mouet cū n̄ moueť. mouet aūt ipʒ appetibl'e: eo ꝙ ſit ītem̄ aut imaginatū: vnū igť erit mouēs pn̄cipale: ſʒ nuꝛᵒ erūt pl'a mouētia.

Quoniā autem tria ſunt: vnum qdem monens: ſm autē quo mouet: ⁊ tertiū qȯ moueť: mouens autē duplex: aliud qdem imobile: aliud aūt quod mouetur: ē autē imobile actuale bonū: mouēs autē ⁊ qȯ mouetur appetitiuū. mouetur. n. qȯ appetit ſm ꝙ appetit. et appetitꝰ actus aut motus qdam eſt: qȯ aūt moueť aīal eſt: quo vero mouet organo appetitus iaʒ hoc corporeū eſt. vnde in cōībus anime et corporis operibus cōſiderandum eſt de ipſis.

¶ Poſtq̄ phs oñdit qd eſt pn̄m̄ mouens in motu ꝓceſſiuo aīalis. in ꝑte iſta: vt dicebať: dat nūerū ⁊ ordinē ipſoꝝ mouentiū. circa qȯ duo fač. qꝛ p̄mo facit qȯ dcm̄ ē. 2°. determinat de organo ipſiꝰ motꝰ localis ibi. (Nūc āt vt in ſūma.) dicit ḡ. ꝙ tria ſunt q̄ ꝯcurrūt ad motū ꝓceſſiuū. vnū qȯ eſt mouēs: vt appetibile vel appetitus. 2m̄ aūt eſt quo mouet vt organū. 3m̄ eſt qȯ moueť vt al'. ⁊ ſubdit ꝙ mouēs eſt duplex. Aliud qdē īmobile: aliud aūt qȯ moueť. eſt aūt īmobile ipʒ actuale bonū. i. ipm̄ appetibile. mouēs aūt qȯ moueť eſt appetitū. i. potētia appetitiua vel appetitus. nā potētia appetitiua ſiue ipʒ appetitiuū qȯ appetit ſm ꝙ appetit moueť ⁊ appetitus ē actus ⁊ motus qdaʒ. mouet ḡ tam potētia appetitiua ꝙ̄ appetibile: ſʒ qȯ moueť eſt al'. quo āt mouet eſt organū vel mouet ipſo organo. ⁊ h̄ organū ē iaʒ qdeʒ corporeū. vn̄ in cōībus opibus corpis ⁊ aīe. i. in libro quē feč de cāis motꝰ aīaliū cōſiderādū eſt de ipſis organis motus. ¶ Notandū aūt ꝙ ea que req̄runť ad motū ꝓceſſiuū aīalis vno mō ſunt tria: ⁊ alio mō ſunt q̄ttuoꝛ: vt themiſtius ait: ⁊ vt īuiť in l'ra. nā ſi potētiā appetitiuā ⁊ appetibile: eo ꝙ vtrūq̄ moueat: volumus cōputare ſub vno ⁊ comprehendere ſub eodē ſic erūt tria: ſʒ ſi volumus diſtinguere īter illa: eo ꝙ al'r moueat appetibile: qꝛ mouet īmobil'r: ⁊ al'r potētia appetitiua. qꝛ mouet mota. ſic erūt q̄ttuoꝛ q̄ req̄runť ad talē motū: q̄rū p̄mū erit mouens īmobile: vt actuale bonū ⁊ appetibile. 2m̄ erit mouēs motū: vt potētia appetitiua. 3m̄ erit illud qȯ moueť: vt aīal. 4m̄ erit illȯ quo mouet: vt organū motus.

Dubitaret forte aliqs quō poᵃ appetitiua mouet mota. ¶ Dōʒ ꝙ imagiari d̄bemus ꝙ motus īcipit ab ipis rebꝰ: qꝛ multiplicanť ſpēs a rebꝰ ⁊ ꝑueniūt vſq̄ ad ſenſuʒ ⁊ ad fantaſiā ⁊ ad intell'm. app̄heſis aūt formis rerū ꝑ fantaſiā vel ꝑ ītem̄: ſi app̄hēdimꝰ eas vt ꝓficuas ꝑ appetitū mouemur ad eas: ſʒ ſi app̄hēdimꝰ ipſas vt nociuas per appetitū fugimꝰ ⁊ abhomiamur eas. idē ē qȯ cōiter dř ꝙ ī cognoſcēdo ē motꝰ rerū ad aīaʒ: ſʒ ī appetēdo ē motus aīe ad res. poſſet itaq̄ alicui eē dubiū vtꝝ ipʒ coḡſcere vel ipʒ ītelligere poſſet dici motꝰ: eo ꝙ ī coḡſcendo nō vř moueri ipa pō cognitiā: ſʒ magis videnť moueri ipe res: ⁊ pō cognitiua ſe videť hr̄e q̄ſi terminus illiꝰ motꝰ: ſʒ ꝙ ipʒ appetere vl' ꝙ ipe appetitꝰ. i. ipe actꝰ poᵉ appetitiē d̄beat dici motus qdā: nō vř hr̄e dubiū: qꝛ ſi ī appetēdo ē motꝰ aīe ad res: ipſa poᵃ appetitiā ſe hʒ q̄ſi motiua: ⁊ ipm̄ appetibile vel ipa res q̄ appetitur ſe hʒ q̄ſi terminus illius motus: ⁊ qꝛ terminus ſm ꝙ hȯ dicit aliqd īmobile: inde eſt ꝙ ipm̄ appetibile ſiue ipʒ actuale bonū qȯ eſt terminus huiꝰ motus: dř mouere īmobil'r: ſed ipa potētia appetitiua nō eſt mouēs īmobile: ſʒ eſt mouēs motū: ⁊ ipſe appetitꝰ. i. ipſe actus appetēdi ſiue ipm̄ appetere ē qdā motꝰ eiꝰ: vt in l'ra dř.

Ulterius forte dubitaret aliqs. dato ꝙ potētia moueat mota. cuʒ ēt ipſa ītelligentia vel ipſe ītellectꝰ ſit aliq̄ mō mouēs: erit qō vtꝝ ſit mouēs īmobile:

vel mouens motũ.⁊ videt̃ ꝙ ſit moues̃ imobile: qꝛ ſi ipm̃ appetibile eſt moues̃ imobile:qꝛ eſt terminus motus. cuʒ etiaʒ ipſe itellectus ſit terminus motus:eo ꝙ in itelligendo ſit motus rerũ ad aiam:videt̃ ꝙ itellectus ſit mouens imobile. ⸿ In ↄ̃riuʒ eſt:qꝛ ſicut comparat̃ ipm̃ appetere ad potentiã appetitiuã:ſic comparat̃ ipm̃ itelligere ad potentiã itellectiuam.ſed ipm̃ appetere eſt qdam motus potentie appetitiue.ergo ipſum intelligere erit qdam motus potentie itellectiue.⸿ Dõm ꝙ non ſimpl'r debemus concedere ꝙ intellectus noſter ſit mouens imobile. nam duplex eſt terminus motus.nam qdam eſt terminus motus qui nõ cauſatur per taleʒ motũ:ſed magis eſt cauſa ipſius motus.⁊ hoc modo appetibile eſt terminus motus in appetẽdo:qꝛ ſic eſt terminus motus ꝙ nihil recipit per talẽ motũ:ſed ſoluʒ habet cauſare huiꝰ motũ: ſed lʒ intelligẽdo intellectus ſit terminus illius motus:eo ꝙ itelligendo ſit motus rerũ ad aiam:attamen intellectus ſic habet rationem termini ꝙ aliquid recipit ex tali motu. quia noſtra ſciẽtia cauſatur ex rebus:⁊ intellectus noſter fit intelligẽs eo ꝙ recipiat ſimilitudines reruʒ.⁊ qꝛ omne recipiens aliquã formam largo modo ſumendo motum.poteſt dici aliquo modo moueri ad formam illam : licet cõcedamus ꝙ appetibile ſit mouens imobile.nõ tamẽ debemus ſimpliciter concedere ꝙ itellectus omnino imobiliter moueat: ⁊ ꝙ nullo mõ ſit mouens motũ. ⸿ Deinde cũ dicit.

Cõ.55. ⸿ Nunc autem vt in ſumma dicatur moues̃ organice: vbi principiũ ⁊ finis idem velut gyngliſmus: ſiue in circulatione : hoc eſt gibboſum ⁊ concauum: hoc quidem finis: illud vero principium. vnde aliud quidem quieſcit : aliud vero mouetur: ratione quidem altera entia : magnitudine vero inſeparabilia. omnia enim pulſu ⁊ tractu mouentur: propter qd̃ opʒ ſic̃ in circulo manere aliquid: ⁊ hic icipere motum.

⸿ Determinat de organo ipſius motus.cuius principale organuʒ eſt coꝛ qꝛ in eo eſt finis ⁊ p̃ncipium motus: ideo ait. nunc auteʒ vt in ſumma dicatur:illud aũt eſt p̃ncipal'r mouens organice: vbi eſt ideʒ principiuʒ ⁊ finis motus: velut in circulatione vel in aliquo qd̃ ſit decliuuʒ ⁊ obliquuʒ.h̃ enĩ.i.in re obliqua ⁊ decliui eſt gibboſum ⁊ cõcauuʒ: ⁊ hoc quideʒ.i.concauum eſt finis motus:illud vero.i. gibboſuʒ eſt principiũ motus. vnde coꝛ qd̃ eſt gibboſuʒ ⁊ concauũ:⁊ qd̃ eſt finis ⁊ p̃n^m motus: ſm̃ aliud quidẽ quieſcit: ſm̃ aliõ vero mouet̃:ita ꝙ in eo quies ⁊ motꝰ: finis ⁊ p̃ncipiũ rõne qdem ſunt altera entia:ſʒ magnitudine ⁊ loco ſunt inſeparabilia.nã oĩa eniʒ in coꝛde.i.oẽs ptes coꝛdis mouent̃ pulſu ⁊ tractu.i.mouent̃ ſʒ diaſtolẽ ⁊ ſiſtolẽ:ſiue mouent̃ ſʒ dilatationẽ ⁊ cõſtrictioneʒ: ꝓpter qd̃ oʒ accidere in coꝛde ſicut in circulo vbi cõtingit aliqd.i.ſm̃ aliqd manere.i. quieſcere.nã circulus aliquo mõ manet ⁊ aliquo mõ mouet̃. ſic ⁊ coꝛ aliquo mõ manet in eodeʒ loco:aliquo mõ mouet̃:⁊ h̃ .i.a coꝛde ꝙ aliquo mõ manet ⁊ aliquo mõ mouet̃. aliquo mõ eſt finis motus aliquo modo p̃ncipiũ oʒ icipere motũ aialis:qꝛ ipm̃ eſt p̃ncipale organũ motus.

Dubitaret forte aliquis quõ in coꝛde eſt p̃ncipiuʒ ⁊ finis motus . ⸿ Dõm ꝙ coꝛ cõtinue mouet̃ ſm̃ dilatationẽ ⁊ ↄ̃ſtrictionẽ:⁊ inq̃tũ dilatat ſe eſt ibi motus pulſus:inq̃tuʒ cõſtringit ſe eſt ibi motus tractꝰ: ita ꝙ oĩa.i.oẽs ptes coꝛdis mouent̃ pulſu ⁊ tractu.conſtat autẽ ꝙ h̃ eſt dr̃ia iter pellens ⁊ trahens:qꝛ pellens eſt p̃ncipiũ motus:vel eſt vñ icipit motꝰ.nã pellẽs remouet aliqd a ſe:ita ꝙ motꝰ icipit a pellente ⁊ termiat̃ ad aliqd aliud.ſʒ trahẽs eſt finis motꝰ:qꝛ trahit aliqd ad ſe:ita ꝙ i tractu icipit motꝰ ab alio ⁊ termiat̃ ad trahẽtẽ.quare ſi pellẽs ẽ p̃n^m motꝰ trahẽs ẽ finis motꝰ i coꝛde vbi ẽ pulſus ⁊ tractꝰ erit finis ⁊ p̃n^m motꝰ.ita ꝙ finis ibi ⁊ p̃n^m erũt inſeꝑabilia loco ⁊ magnitudie.ſʒ erũt rõne altera.ita ꝙ ſʒ aliã rõnẽ erit ibi finis motus:⁊ ſm̃ aliã p̃n^m.nã p̃n^m motus erit rõne pulſus. finis v̾o rõne tractꝰ.vel qꝛ eedeʒ ptes mouent̃ pulſu ⁊ tractu.iõ talia loco ⁊ magnitudine iſeꝑabilia eẽ dicunt̃.

Alterius forte dubitaret aliqs quõ oʒ eſſe in coꝛde ſic̃ videmus eſſe in circulo.⸿ Dõm ꝙ ꝑꝑ duo oʒ arbitrari aliquo mõ ſic eẽ in coꝛde: ſic̃ videmus ẽt in circulo.q̃rũ p̃mũ eſt q̃tuʒ ad locũ circuli.2^m q̃tũ ad motũ eiꝰ.nã cũ mouet̃ aliqd circulariter aliquo͛ mutat locuʒ: ⁊ aliquo mõ nõ mutat locuʒ.vñ dr̃.8°.phy.ꝙ circl'us queſcit ſm̃ ſe totũ:⁊ mouet̃ oẽ.nã coꝛpꝰ circulare aliquo͛ queſcit totũ.aliquo͛ mouet̃ oẽ.nã totũ queſcit ſʒ ſubaʒ:totũ v̾o mutat locũ ſm̃ diſpõnẽ:ptes v̾o mutãt locũ tã ſʒ ſubaʒ q̃ʒ ſm̃ diſpõnẽ. quare ſic̃ circulus aliquo mõ mutat locuʒ:⁊ aliquo͛ nõ mutat locũ:ſic ⁊ coꝛ aliquo͛ ſꝑ manet in eodẽ loco cũ ſꝑ maneat quodãmõ in eadẽ pte aialis:⁊ aliquo͛ mutat locũ cũ moueat̃ ſʒ dilatationẽ ⁊ cõſtrictionẽ. Ruſus ſil'e ẽ de circulo ⁊ de coꝛde q̃tũ ad motũ:qꝛ i motu circl'i q̊dãmõ ẽ ↄſiderare pulſũ ⁊ tractũ.nã cũ mouet̃ circulus ptes iferiores q̊dãmõ vident̃ ipellere ſuꝑioꝛes:ptes v̾o ſuꝑioꝛes q̊dãmõ vident̃ trahere ptes q̃ ſũt iferiꝰ.ſic ẽt ⁊ i motu coꝛdis ẽ accipe pulſũ ⁊ tractũ.nã vt in coꝛde ↄſiderat̃ pulſus vr̃ ꝙ motꝰ ille icipiat a gibboſo:ſʒ vt hʒ ibi eẽ tractꝰ: eo ꝙ ſʒ talẽ motũ q̊ ↄſtrigit ſe vr̃ motꝰ ille termiari ad ↄcauũ : ita ꝙ ſʒ gibboſũ ⁊ ↄcauũ ẽ ibi pulſus ⁊ tractꝰ.ꝑꝑ qd̃ bñ dcm̃ ẽ.ꝙ oʒ ↄſiderare in coꝛde:ſic̃ in circl'o.⸿ Eſt tñ diligẽter nõn^m ꝙ eadẽ linea curua ẽ gibboſa ⁊ ↄcaua:ita ꝙ gibboſũ ⁊ ↄcauũ nõ drñt loco nec magnitudie:ſʒ ſũt altera rõe: qꝛ lʒ eadẽ linea ſit gibboſa ⁊ ↄcaua.gibboſa tñ eſt r^u ſuꝑioꝝ.ↄcaua v̾o r^u iferioꝝ:ſic p̃n^m ⁊ finis motꝰ i coꝛde:⁊ qes ⁊ motꝰ i eo:⁊ ẽt pl'ſus ⁊ tractꝰ ñ ſr̃ altera loco ⁊ magnitudie:ſʒ ſr̃ altera rõe.

Alterius forte dubitarʒ aliqs quõ h̃.i.a coꝛde oʒ icipe motũ i aiali.⸿ Dõʒ ꝙ ſic̃ videmꝰ in toto vniuerſo ſic poſſumꝰ arbitrari i ipõ aiali. videmꝰ.n.ꝙ celũ qd̃ ſꝑ mouet̃ ẽ p̃n^m ⁊ cã motꝰ alioꝝ cõpoꝝ: qꝛ aliqñ quidẽ mouet̃:⁊ aliqñ ñ mouent̃.ita ꝙ i vniuerſo icipit motꝰ a celo iq̃tũ motꝰ celi ẽ p̃nꝰ ⁊ cã cuiuſlʒ alteriꝰ motꝰ:ſic coꝛ i aiali:qd̃ q̊dãmõ ſꝑ mouet̃ ẽ p̃n^m ⁊ cã oĩs alteriꝰ motꝰ facti i al'i q̃r bñ dc̃ʒ ẽ ꝙ h̃.i.i al'i oʒ icipe motũ a cõde.Deiñ cũ di.

⸿ Omnino quidem igitur ſicut predictum eſt: inq̃tum appetitiuũ aial: ſic ipſius motiuũ eſt. appetitiuũ aũt nõ ſine fantaſia: fantaſia aũt oĩs aut rõnalis:aut ſenſibilis eſt: hac quideʒ igitur ⁊ alia animalia participant. Cõ.56.

⸿ Ut dicebat̃ oñdit quõ ꝑ huiꝰ p̃n^m motiuũ.vʒ.ꝑ appetitiuũ mouent̃ tã aialia ꝑfecta q̃ʒ iꝑfecta.circa qd̃ tria fac̃.qꝛ p̃ facit qd̃ dc̃ʒ ẽ.2°.mouʒ ſpãl'r q̃onẽ circa motũ aialiũ iꝑfectorũ.3°.ſpãl'r deſcẽdit ad hoĩes ꝑut mouent̃ ꝑ fantaſiã ⁊ appetitũ.2ª ibi(Cõſiderãdũ ãt.)3ª ibi.(Sẽſibilis qd̃ igr̃.)dicit ḡ.ꝙ oĩo qd̃ igr̃:ſic̃ p̃dcm̃ ẽ iq̃tũ aial ẽ appetitiuũ.i.iq̃tũ aial pticipat appetitũ ſic ẽ ipſiꝰ motiuũ.i.ſic cõpetit ei moueri.⁊ ſubdit ꝙ appetitiuuʒ ãt ẽ ſine fantaſia.Fãtaꝰ ãt oĩs ẽ rõnalis: vt i hoĩbꝰ:aut ẽ ſẽſibilis vt in alijs aialibꝰ.iõ ſeq̃t ꝙ h̃ qd̃ igit̃.i.fantaſia ſẽſibili ⁊ alia aialia pticipãt.⸿ Notãdũ ãt ꝙ vt cõiter põit̃: ſic̃ ſupꝛa phs ſub itelligẽtia ↄphẽdebat fan^am:ita i h̃ loco ſub fãtaſia ↄphẽdit itelligẽtiã.nã fantaſia dcã ẽ ab appere:⁊ qꝛ ꝑ rõnẽ ⁊ itelligẽtiã nob̃ appa rẽt aliq̃ pñt h̃ largo mõ dici fantaſia. i hoĩbꝰ itaq̃ʒ ẽ fantaſia rõnalis:qꝛ i eis ẽ rõ ⁊ itell'ts:ſʒ i alijs ẽ fantaſia ſẽſibilis tm̃.qꝛ rõe ⁊ itell'u ñ pticipãt.⸿ Nõn^m ẽt ꝙ cũ oĩbꝰ aialibꝰ qbus ineſt ſm̃ locũ motiuuʒ inſit appetitus ⁊ fantaſia vel rõnalis vel ſenſibilis:oĩa huiꝰ aialia poterunt moueri ꝑ fantaſiã ⁊ appetitũ.⸿ Deinde cum dicit.

UVA. BHSC. IyR_077_1

¶ Conſiderandum aũt ⁊ de impfectis: qd mouens eſt: quibus tactus ſolũ ineſt ſenſus: vtrũ contingat fantaſiam ineſſe his: aut non: ⁊ concupiſcentia. videt̃.n. letitia: ⁊ triſtitia ineſſe: ſi autem hec: ⁊ concupiſcentiam neceſſe. Fantaſia aũt quomodo vtiqꝫ inerit: aut ſicut mouẽtur indeterminate: ⁊ hec inſunt quidem: indeterminate autez inſunt.

¶ Mouet ſpãlr qõnẽ de motu aĩaliũ impfectoꝝ qd ſit ibi mouẽs: ⁊ quõ in eis hʒ eẽ fantaª. d. ꝙ ꝯſiderãdũ aũt ẽ: ⁊ d̃ ĩpfectis aĩalibꝰ gdẽ ẽ mouẽs in eis qbꝰ aĩalibꝰ ĩpfectis ĩeſt ſolũ ſ̃ſus tactꝰ: vtrũ ꝯtigat fantaªᵐ: ⁊ ꝯcupiſcẽtiã ĩ eſſe his aut nõ: ⁊ ſubdit ꝙ vr̃.n. letitia vl̃ triſtitia ĩeẽ talibꝰ aĩalibꝰ ſi aũt ħ ⁊ ꝯcupiſcẽtiã nec̃e ẽ eis ineẽ: ⁊ q2 ħ nõ põt eẽ ſine fanª. iõ dubiũ eſt quõ eis vtiqꝫ inerit fanª. ⁊ ſoluit ꝙ vt ſic mouent̃ ĩdetermiate ⁊ ħ gdẽ eis ĩdetermiate ĩſũt. ¶ Notandũ ãt ꝙ aĩalia pfecta hñt fantaſiã determiatã: q2 d̃terminate apphẽdũt locũ ad quẽ volũt fugere: ſi ſentiãt aliqd nociuũ: vl̃ ad quẽ volũt tẽdere: ſi credũt aliqd ꝓficuũ: ⁊ non ſolũ p accñs: ſic̃ apes redeũtes ad domiciliũ ꝓpriũ ex actuali exercitio in q exiſtũt: ſed ẽt p ſe aĩalia pfcã hñt fantaſiã talẽ determiatã: ſz aĩalia ĩpfecta ĩdeteriatã hñt fantaſiã. nã cũ pungunt̃ retrahũt ſe vt fugiãt nociuũ: non ꝙ determiate apphẽdãt aliquẽ locũ ad quẽ moueri volũt: q̃re ſic̃ ĩdetermiate mouent̃ ſic indetermiatã habent fantaſiã. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ.57 ¶ Senſibilis quidẽ igit̃ fantaſia ſicut dcm̃ eſt: ⁊ alijs animalibus ineſt: deliberatiua autez in rõnalibꝰ ineſt: vtrũ.n. aget hoc: aut hoc: iaʒ rõnis eſt opus: ⁊ neceſſe eſt vno mẽſurare: maiꝰ.n. imitat̃: quare põt vnũ ex pluribꝰ fantaſmatibus facere: ⁊ hec eſt cauſa eius: ꝙ opionem nõ putari hẽre: qm̃ eaʒ que ex ſyllogiſmo non habʒ: hec autem illam. ꝓpter qð deliberatiuũ non habʒ appetitus.

¶ Spãlr deſcẽdit ad hoĩes quõ mouent̃ p fantaªᵐ ⁊ appetitũ. ¶ Ad cꝰ euidẽtiã ſciri dʒ ꝙ vt dicebat̃ fantaſia ĩ hoĩbus differt a fãtaſia alioꝝ aĩaliũ: q2 in alijs aĩlibꝰ eſt ſoluʒ fantaſia ſ̃ſibil. Sʒ ĩ hoĩbꝰ eſt fãtaſia rõnal: ita ꝙ ĩ eis ſub fãtaſia poſſumꝰ ꝯphẽdere rõnẽ: ⁊ ĩtellʒ. mouent̃.n. hoĩes nõ ſolũ p appetitũ ⁊ fãtaſiã ſ̃ſibilẽ: ſʒ ẽt mouent̃ p appetitũ ⁊ fãtaſiã rõnalẽ. i. p appetitũ ⁊ rõnẽ. tria g̊ fac̃. nã p oſtẽdit quõ fãtaſia in hoĩbꝰ differt a fãtaſia in alijs aĩalibꝰ. zº declat quõ in hoĩbꝰ eſt mouẽs appetitꝰ. 3º manifeſtat quõ in eis ẽ mouẽs rõ. zª ibi. (Uicit aũt) 3ª ibi (Sciẽtificũ ãt) dic̃ g̊: ꝙ ſ̃ſibil gdẽ igit̃ fãtaſia: ſic̃ dcm̃ eſt: ĩeſt ⁊ in alijs aĩalibꝰ ab hoĩe: ſʒ deliberata fantaſia. i. rõnabil eſt in aĩalibꝰ rõnalibꝰ tm̃. nã deliberare: vtrũ ſit agẽdũ ħ aut ħ iã eſt rõnis opꝰ. ⁊ nec̃e eſt mẽſurare vno aliq̊. imitat̃.n. ſic agẽs maius eligibile: q̃re ſic agens põt ex pluribꝰ fantaſmatibꝰ facere vnũ ꝓſyllz: ⁊ ſubdit: ꝙ ħ ẽ cã eiꝰ ꝙ aĩalia bruta ñ opʒ putari hr̃e opionẽ: qm̃ brutũ nõ hʒ eã rõnẽ que eſt ex ſyllo ſʒ ħ. i. aĩalia rõalia illã ſupra rõnẽ hñt. ꝑꝑ qð q2 aĩalia bruta nõ hñt talẽ rõnẽ: appetitus in eis nõ hʒ deliberatiuum. ¶ Notandũ aũt ꝙ ſemp fantaſia: ⁊ rõ delibatiua accipit vnũ aliqd quo menſurat alia vt accipit deliberatiua rõ ħ pnᵐ. maius bonũ ẽ magis eligendũ: quo pnº accepto: ſi occurrãt ei aliq̊ duo bona menſurabit illo pnº vtrũqꝫ illoꝝ bonoꝝ: ⁊ qð credet magis bonuʒ magis eliget: faciet g̊ ex plibꝰ vnũ ſyllm: magis bonũ eſt magis eligibile: ħ eſt magis bonũ: g̊ eſt magis eligẽdũ: ita ꝙ rõ in vno aliq̊ pnº mẽſurabit oĩa eligibilia et appetitus ĩmutabit̃ ⁊ deſiderabit magis eligibile. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Uincit aũt ⁊ mouet aliqñ deliberatiõẽ: aliquãdo aũt mouet ſeipm: ſicut ſpera appetitus appetitũ: cũ incõtinẽtia fuerit: natura aũt ſpere que ſurſuʒ principalior eſt: ⁊ mouet: vt tribus lationibus iam moueat̃.

¶ Oñdit quõ appetitꝰ ſit mouẽs ĩ hoĩbꝰ. nã cũ ĩ hoĩe ſit duplex appetitꝰ. ſ̃ſitiuꝰ. ⁊ ĩtellĩuus: ħ mõ eſt appetitꝰ mouẽs in hoĩbꝰ inq̃ꝫtũ vnꝰ appetitꝰ vincit ⁊ trahit aliũ: ſic̃ vna ſpera celeſtis mouet ⁊ trahit aliã. iõ ait ꝙ vincit autẽ aliqñ: ⁊ mouet appetitꝰ ſ̃ſitiuus deliberationẽ. i. appetitũ d̃liberatiuũ: aliqñ aũt eꝯ. ħ. i. appetitꝰ delibatiuus mouet ĩpʒ ſenſitiuũ: ꝯtigit.n. aliqñ ꝙ appetitꝰ deliberatiuus ſeipm. i. per ſeipm mouet ĩpm ſenſitiuuʒ: q2 ſicut ſpera celeſtis mouet aliã ſperã: ſic appetitꝰ ſupior mouet appetitũ ĩferiorẽ: ⁊ ħ cũ aliqs eſt in ꝯtinẽtia. i. in abſtinẽtia. q2 ꝯtinet ⁊ abſtinet: et ſequit̃ ꝙ nã aũt ſpere que eſt ſurſuʒ eſt pncipalior ⁊ mouet: ita vt tribꝰ lationibus moueat̃. ¶ Notãdũ aũt ꝙ nãliter ſemp pars ſupior dʒ eſſe pncipalior: ⁊ dʒ mouere inferiorẽ: ſicut appet in celo: vbi ſemp ſpera ſupior mouet ĩferiorẽ: nunqꝫ aũt ĩferior mouet ſupiorẽ. in hñtibꝰ g̊ aĩam bñ ordinatã reſeruat̃ in eis ordo nãlis: ita ꝙ appetitꝰ intellectiuus ⁊ deliberatiuus mouet appetitũ ſ̃ſitiuũ: ſʒ ĩ hñtibꝰ aĩam ꝑuerſam ſenſitiuũ mouet intellectiuũ.

Dubitaret forte aliqs quõ ꝯtingit tribꝰ lationibꝰ moueri: vtꝝ ħ ſit dictuʒ de celo vel de hoĩe. ¶ Dõʒ ꝙ de vtroqꝫ veꝝ eſt. nã ſpera ĩferior: vt qðlʒ deferẽs corpꝰ planete ſaltẽ mouet̃ tribꝰ lationibꝰ: q2 mouet̃ motu pmi mobilis motu octaue ſpere ⁊ motu ꝓpo: ſic appetitꝰ nr̃ ĩferior ſ̃ſitiuus põt moueri tribꝰ latõibꝰ vel tribꝰ motibꝰ: q2 põt moueri a rõne ab appetitu ĩtellĩuo ⁊ a ſeipo: ĩmo q̊tiẽſcũqꝫ appetitꝰ ĩferior ſ̃ſitiuꝰ mouet̃ ſicut debet q̃ſi ꝯcurrũt ibi iſti tres motꝰ: nã rõ mouebit appetitũ ĩtellĩuũ. appetitꝰ ĩtellĩuus mouebit ſ̃ſitiuũ: ſʒ mouebit̃ ſ̃ſus appetitiuus ab ĩtellĩuo ꝓut eſt aptꝰ natꝰ moueri ab eo: q̃re ꝯcurret ibi triplex motꝰ. vʒ. motꝰ rõnis: motus appetitꝰ ĩtellectiui: ⁊ ẽt motꝰ ꝓp̊us appetitꝰ ſ̃ſitiui: cuʒ iſte appetitꝰ moueat̃ a ſupiori appetitu: ꝓut ẽ aptꝰ natꝰ moueri ab illo. Intẽtio eſt g̊ pħi ꝙ in hñtibꝰ aĩam bñ ordinatam latões ⁊ motꝰ exñtes in eis aſſilant̃ latõibꝰ ⁊ motibꝰ ĩ celo repertis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sciẽtificũ aũt nõ mouet: ſed manet: qm̃ aũt hec qdẽ vl̃is exiſtimatio ⁊ rõ: alia ṽo ꝑticularis. hec qdẽ.n. dicit: ꝙ oʒ talẽ tale agere: hec ãt ꝙ hoc qdẽ tale: ⁊ ego talis: iã hec mouet opio. nõ que vl̃is: aut vtraqꝫ: ſed hec quidem qeſcẽs magis: hec autem non. Cõ.58.

¶ Oſtendit quomodo ratio habet rationẽ mouendi: ⁊ eſt mouens in homine. ¶ Ad cuius euidentiã ſciri debet: ꝙ quantũ ad p̃ſens ſpectat triplex põt diſtigui ratio. videlʒ ſpeculatiua ⁊ practica: ⁊ ħ duplex: vniuerſalis. ⁊ particularis: ratio autẽ ſpeculatiua non mouet: nec etiam directe ⁊ ĩmediate mouet ratio practica vniuerſalis: ſed particularis. ideo ait. ſcientificũ autem. i. ratio ſpeculatiua non mouet: ſed manet: quia non imperat aliquid fugiendum: nec ꝓſequẽdum: ⁊ ſubdit: quoniam aũt ħ quidem eſtimatio ⁊ ratio practica eſt vniuerſalis: alia vero particularis: ħ quidem: ideſt ratio practica vniuerſalis dicit ꝙ oportet tale ⁊ tale agere: vtputa pater honorandus eſt: regi eſt obediendum: hec autem. i. ratio practica particularis dicit: ꝙ ħ gdẽ eſt tale: ⁊ ego talis: vtputa. vt ħ eſt meus pr̃: ⁊ ego ſũ ſuus filius. ħ eſt meus rex: ⁊ ego ſum ſuus ſubditꝰ: ⁊ q2 ſic

UVA. BHSC. IyR_077_1

eſt:hec opio ꝑticlaris mouet:nõ aũt ſic mouet que ẽ vlis: q₃ mot⁹ ⁊ opatões ſunt circa ꝑticularia:nõ g̊ directe ⁊ imediate mouet vlis rõ practica:aut ſi mouet vtraq₃ ta₃ vlis q₃ ꝑticularis:ſed tñ h̃ gdem.i.vlis eſt magis geſcẽs.h̃ aũt .i.ꝑticularis nõ eſt ſic geſcẽs:ſed eſt magis mouẽs.¶ Notandu₃ aũt ꝙ ſicut fiunt ſylli in ſpeculabilib⁹:ſic fiunt in opabilib⁹.formabit g̊ rõ practica tale₃ ſyllm.cuil₃ regi eſt obediẽdũ.hic eſt rex:g̊ eſt ei obediẽdũ:q₃diu g̊ ſtat in hac ꝓpõne vli:ꝙ cuil₃ regi eſt obediẽdũ:nõ mouemur ad agẽdum.Sed qñ addit ei ꝓpõ ꝑticularis.h̃ eſt rex.mouemur ad agẽdũ ⁊ ad obediẽdũ:ſi g̊ vlis ꝓpõ nõ mouet niſi addatur ei ꝑticularis:ꝑticularis ꝓpõ vel rõ eſt illa que directe ⁊ imediate mouet.¶ Notãdũ ẽt ꝙ q₃ actões ſunt ꝑticulariũ:⁊ q₃ eſtimatio particlaris magis directe:⁊ imediate mouet dato ꝙ gs nõ erret circa eſtimationẽ vlem:ſed ex paſſione vel aliq̊ alio mõ erret:circa ꝑticularẽ ꝯtingit ip₃ peccare ⁊ male agere:vt declarari h₃ in.7°ethy.

Cõ. 59. Vegetabilem qdẽ igit aiam:neceſſe ẽ hẽre omne q̊dcũq₃ viuit:⁊ h₃ aiam a generatione vſq₃ in corruptionẽ:neceſſe eſt.n.q̊d gñat augmentũ hẽre:⁊ ſtatũ ⁊ decremẽtũ:hoc aũt ſine alimẽto ẽ impoſſibile:neceſſe igit ineſſe vegetabilẽ potẽtiam in omnib⁹ generabilib⁹ ⁊ corruptibilib⁹.

¶ Poſtq₃ phs determiauit de oib⁹ ꝑtib⁹ potẽtialib⁹ aie ſiue de oib⁹ potẽtijs ei⁹. In ꝑte iſta cõparat h₉ po^as ad ſeiuicem:cõparat.n.vegetatiuũ ad ſenſitiuũ:oñs vegetatiuu₃ eſſe cõius ⁊ vlius ſenſitiuo:q₃ vegetatiuũ repit in oib⁹ viuentib⁹:ſenſitiuũ v̊o nõ repit in oib⁹ viuẽtib⁹.S₃ in oib⁹ aialib⁹.tria g̊ facit.nã p̊ oñdit ꝙ vegetatiuũ repit in oib⁹ viuẽtib⁹.2°declarat ꝙ ſenſitiuũ nõ repit in oib⁹ viuẽtib⁹. 3°manifeſtat ꝙ ſenſitiuũ repit in oib⁹ aialib⁹.2ª ibi.(Sẽſu₃ aũt)3ª ibi.(Aial aũt)dicit g̊:ꝙ vegetabilẽ qdem igit aiam neceſſe eſt hẽre oẽ q̊dcũq₃ viuit:⁊ aiam huius vegetabilẽ h₃ a gñatõe vſq₃ ad corruptionẽ:q₃ q̊d gñat neceſſe ẽ hẽre aug^m ſtatũ ⁊ decremẽtũ:h̃ aũt nõ ſunt ſine alimẽto.tũc g̊ ſupplẽda eſt rõ:ꝙ ſi alimẽto vti ꝑtinet ad aiam vegetatiuã:⁊ oia viuẽtia q₃diu viuũt ſiue hẽant augmẽtũ:ſiue ſtatũ:ſiue decremẽtũ idigẽt alimẽto.g̊ oia viuentia q₃diu viuunt indigẽt anima vegetatiua.

Dubitaret forte aliqs:vtrũ in viuẽtib⁹ ſit dare ſtatum:⁊ vr ꝙ nõ:q₃ calor nãlis ſemꝑ depaſcit humidũ radicale:vel g̊ calor ille fortis eſt:⁊ tũc plus reſtaurat q₃ depdat:⁊ eſt ibi augmẽtũ vl nõ eſt fortis:⁊ tũc minus reſtaurat q₃ depdat:⁊ eſt ibi decrementũ:⁊ q₃ iter fortẽ ⁊ nõ fortẽ nõ eſt dare mediũ.g̊ totum tp̃s vite oiu₃ viuẽtiũ vel ꝑtinet ad augmñtũ vl ad decremñtũ:⁊ nõ eſt ibi dare me^m.¶ P̃.ſi eẽt ibi dare ſtatũ ꝙ tãtũ reſtauraret q₃tũ depderet vocet illd tp̃s q₃diu durat ſtat⁹.a.g̊ in fine hui⁹ tpis a.nõ erit debilior calor nãlis q₃ i p̃n°.cũ ſemꝑ in toto illo tpe tãta ſit facta reſtauratio quãta depditio.g̊ q̃ rõne in p̃n°.huius tpis a.nõ decreſcebat aial vel q̊dcũq₃ aliud viuẽs:pari rõne nõ decreſceret in fine illius tpis.imo ſi per vnã diẽ duraret tp̃s ſtat⁹ nunq₃ decreſceret aial vel q̊dcũq₃ aliud viuẽs:q₃ hoc poſito ſemꝑ par rõ eſſ₃ de fine illi⁹ diei et de p̃n°.q̃re ſiue i p̃n° illi⁹ poterat ſtare per vnã diẽ ꝙ nõ decreſceret:g̊ ⁊ in fine illi⁹ diei ſtabit per vnã diẽ ꝙ nõ decreſceret:⁊ pari rõne in fine illi⁹ alterius diei ſtabit ꝑ aliã diẽ ꝙ nõ decreſcet:⁊ ita in ifinitũ. g̊ nunq₃ decreſceret aial:ſi ꝑ aliq̊d tp̃s q₃tũcũq₃ ꝑuũ eſſet in ſtatu.¶ Dõ₃ ꝙ q₃diu oſſa ſunt tenera:⁊ q₃diu calor nãlis eſt fortis ſenſibilr augmentat aial:deficiẽte v̊o calore nãli cu₃ ſenſibilr decreſcit aial vel q̊dcũq₃ aliud viuẽs dr eẽ tp̃s decremẽti:qñ aũt nõ eſt ſſibile augmẽtũ:nec ſenſibile decremẽtũ dr eſſe tp̃s ſtat⁹.Arg^a g̊ ꝓcedebant ꝙ non erat dare tp̃s ſtat⁹:q₃ nõ erat ꝑ ſe dare tp̃s:in quo nõ eſſet vel aliq̃le augmẽtũ:vel aliq̃le decremẽtũ:nos aũt nõ accipimus tp̃s ſtat⁹ pro p̃uatione cuiuſlib₃ augumẽti vl decrementi:ſed dicimus eẽ ſtatũ:qñ aial ſenſibilr nec augmñtat nec decreſcit.¶ Deinde cum dicit.

¶ Senſum aũt non neceſſe in omnibus viuẽtibus:neq₃ eni₃ quorſicũq₃ ſimplex corpus ꝯtingit habere tactu₃:neq₃ ſine hoc poſſibile eſt eẽ nullum animal:neq₃ quecunq₃ non ſuſceptiua ſpecierum ſine materia. Cõ. 60

¶ Oñdit ꝙ nõ oia viuẽtia hñt ſenſum.d.ſenſu₃ aũt nõ neceſſe eſt ineẽ oib⁹ viuẽtib⁹:⁊ multo magis nõ ieſt nõ viuẽtib⁹:q₃ nõ ieſt eltis hñtib⁹ corp⁹ ſimplex:nec ieſt alijs mixtis vt lapidib⁹ ⁊ ceteris h₉:in qb⁹ nimis dñat terra.iõ ſubdit:ꝙ nec.n.quorũcũq₃ eſt corp⁹ ſimplex ꝯtingit hẽre tactũ neq₃ ſine h̃.i.ſine tactu poſſe eſt eẽ nullu₃ aial:nec poſſe eſt eẽ aliquẽ ſenſum.g̊ ſenſus nõ ieſt hñtib⁹ corp⁹ ſimplex:nec hñt ſſu₃ q̃cũq₃ nõ ſt ſuſceptiua ſpẽꝝ ſine mã.i.q̃cũq₃ ſt nimis terreſtria:vt lapides ⁊ h₉ cetera.¶ Notãdũ aũt ꝙ ꝑ h̃ v̊ba inuit tria eẽ gnã nõ hñtiũ ſenſu₃.nã ſenſu₃ non hñt q̃dã viuẽtia vt plãte.2°.ſenſu₃ nõ hñt hñtia corp⁹ ſimplex vt elta.3°.nõ hñt alia mixta q̃ ſunt nimis terreſtria vt lapides ⁊ cetera talia.¶ Notãdũ ẽt ꝙ vna eſt cõis rõ:q̃re oibus talib⁹ nõ ieſt ſſus.nã talib⁹ nõ põt ieſſe ſenſus tactus. nã tact⁹ eſt media ꝓportio q̃litatũ tãgibiliũ.In oib⁹ aũt talib⁹ ſunt q̃litates tãgibiles quodãmõ extreme:⁊ nõ ſũt hñ redacte ad mediũ.iõ in ipſis nõ reſuat tact⁹:⁊ ꝑ ꝯñs nullus alius ſenſus.¶ Deinde cum dicit.

¶ Animal aũt neceſſe ſenſum hẽre:ſi nihil fruſtra facit natura:ꝓpter aliqd.n.oia que ſũt natura ſubſiſtũt:aut coicidẽtia ſunt eoꝝ que ſunt ꝓpter aliqd.Si igit omne ꝓceſſiuũ corpus nõ h₃ ſenſum corrũpet vtiq₃:⁊ ad finẽ nõ vtiq₃ veniet qui eſt nature opus:quõ enim alet:manẽtibus qdẽ.n.exiſtit nutrimentum eo in loco vbi nata ſunt quo nutriri poſſunt ſuapte natura.

¶ Oñdit ꝙ in oib⁹ aialib⁹ h₃ eẽ ſſus:circa q̊d duo fac:q₃ p̊ oñdit h̃ de oib⁹ aialib⁹ q̃ mouent motu ꝓgreſſiuo.2°oñdit h̃ de oib⁹ aialib⁹ ſimplr ibi.(At v̊o ſi ſſũ)circa p̊^m duo fac. q₃ p̊ fac q̊d dcm̃ ẽ.2°remou₃ q₃dã cauillationẽ poſſe₃ fieri circa ꝑtacta ibi.(Nõ põt ãt)dic g̊.ꝙ nece ẽ ãt al hẽre ſſu₃. ſi nã nihil fruſtra fac.nã ꝑꝑ aliqd.i.ꝑꝑ aliquẽ finẽ ſt oia q̃ nã ſubſiſtũt:aut ſunt ꝯña eoꝝ q̃ ſunt:ꝑꝑ aliqd.i.ꝑꝑ finẽ.ſi igr nõ h₃ ſſitiuũ oẽ corp⁹ ꝓceſſiuũ corrũpet vtiq₃:⁊ nõ veniet ad finẽ q ẽ nãe op⁹.nã quõ alet.i.quõ ibit ad alimñtu₃ corp⁹ aial ꝓceſſiuũ niſi hẽret ſſitiuũ:ſ₃ de manẽtib⁹ eſt alia rõ.iõ ſubdit ꝙ manẽtib⁹ qdẽ.n.exiſtit in loco ſue generationis vbi nata ſũt nutriri.¶ Nõn^m ãt ꝙ oia q̃ ſũt nã vl ſt ꝑꝑ finẽ ſic mẽbra aial q̃ ſũt ꝑꝑ aliqs opõnes vl ſũt accñtia ꝯña ad ea q̃ ſũt ꝑꝑ finẽ ſic pili:⁊ alie ſupfluitates q̃ accñt ex necitate mãe:vl ex aliq̃ ſupfluitate ei⁹.¶ Nõn^m ẽt ꝙ a nã datũ fuit ali corp⁹ ꝓceſſiuũ:vt a remotis poſſit ſibi q̃rere cibũ.igr ſi hñs tale corp⁹ nõ ſentiret cũ oporteat ip₃ diſcurrere huc ⁊ illuc ⁊ nõ ſentiret cũ obuiaret corruptiuo:⁊ ita d facili corrũpet:ꝑꝑ q̊d ñ ꝑueniret ad finẽ q ẽ nãe op⁹ vl ñ ꝑueniret ad finẽ illũ quẽ ordiauit nã ſibi.q̃re fruſtra eẽt tale corp⁹.formet g̊ ſic rõ:ſi al hñs corp⁹ ꝓceſſiuũ careret ſſu fruſtra eẽnt mẽbra ei⁹:⁊ fruſtra eẽt corp⁹ ipi⁹:ſ₃ h̃ ẽ ipoſſe:q₃ nã nil fac fruſtra.g̊ ⁊c̃.¶ Nõn^m ẽt ꝙ alia manẽ^a oia ex qb⁹ ſt apta nata nutriri hñt i loco ſue gñatõis:ita ꝙ ñ idigẽt diſcurrere ꝑꝑ cibũ:q̃re rõ fcã ꝙ alia hñt ſſitm̃ ñ arguit d aialib⁹ manẽtib⁹:ſ₃ d alijs ꝓceſſiuis.Deĩ cũ dic.

UVA. BHSC. IyR_077_1

Cō.61. ¶ Nō poteſt autem corpus habere quidez animam: ⁊ intellectum diſcretiuum: ſenſum autē nō habere non manſiuum exiſtens: generabile autem. At vero neqꝫ ingenerabile: quare enim nō habebit: aut enim anime melius: aut corpori. nūc autem neutrum eſt: hoc quidem nō magis intelligit: hoc autem nihil erit magis ꝓpter illud. ¶ Nullum ergo habet animā corpus nō
Cō.62. manens ſine ſenſu.

¶ Remouet q̄dam cauillationē poſſibilē fieri circa preta. dixerat. n. ꝙ aīal habens corpus ꝓceſſiuum īdiget ſenſu: vt poſſit vitare corruptiua. circa qđ poſſet augeri cauillatio ꝙ aīal habēs corpus ꝓceſſiuū pōt habere intell'm ſine ſenſu: ita ꝙ ꝑ ītell'm abſqꝫ ſenſu poterit aīa corruptiua vitare: ad hanc autē cauillationē remouendā ait ꝙ nō pōt autē corpus hr̄e q̄dem aīam ⁊ ītellectuz diſcretiuū: ſenſuz autē nō habere: ⁊ h̄ dico ſi illud corpus nō manſiuum. i. ſi illud corpus ꝓceſſiuum: q꞉ de tali eſt nūc ſermo: exiſtens. ſit aūt generabile. at vero: nec ſi ſit īgenerabile. q̄ſi dicat. ꝙ ſiue ponatur generabile ſiue īgenerabile corpus aīalis ꝓceſſiuum ſi hꝫ intellectum opꝫ ꝙ habeat ſenſitiuū. ⁊ ſubdit cām huius dicens: quare aūt tale corpus habens intellectum non habeat ſenſum. aut enim h̄ erit melius anime aut melius corpori. neutrum autem nunc eſt: q꞉ h̄ q̄dez. i. anima non magis intelliget. hoc autem. i. corpus nihil magis erit ꝓpter illud. i. ꝓpter carentiam ſenſus: ⁊ q꞉ nec eſt melius corpori nec eſt melius anime ponere corpus ꝓceſſiuum habere aīam ītellectiuā ſine ſenſu: iō ↄcludit ꝙ nullū igit̄ corpus non manſiuum. i. proceſſiuuz hꝫ animaz intellectiuam ſine ſenſu.

Dubitaret forte aliquis. q꞉ videt̄ Ariſto. ſententia eſſe falſa. vꝫ. ꝙ taꝫ corpus aīatum generabile q̄ꝫ ingenerabile ſi hꝫ intellectū hꝫ ſenſum: q꞉ nullū corpus aīatuz eſt ingenerabile: niſi corpꝰ superceleſte: ſed aīa celi ſic habet intellectum ꝙ nō habet ſenſum. vnde ↄmenta. ſupra. iz. metaph̄. ſup illo capl'o. mouet aūt ſicut deſideratū. ait ꝙ manifeſtū eſt corpora celeſtia eſſe animata: ⁊ nō habēt de virtutibus aīe niſi intellectiuā ⁊ deſideratiuā. ¶ Dōꝫ ꝙ nō eſt ītentio Ariſto. loqui hic de corporibus ſuperceleſtibus. ſꝫ loq̄tur ꝓpter opinionem platonis qui poſuit ꝙ aīa ītellectiua ↄiungebat̄ huic corpori māli ⁊ groſſo mediāte alio corpore ſubtiliori ⁊ ſimpliciori: qđ corpus ſubtile ⁊ ſimplex dicebat eſſe īgenerabile ⁊ īcorruptibile: mouebat̄ forte plato hoc motiuo: q꞉ ſemper forma dꝫ eſſe ꝓportionata māe ⁊ aīa corpori: quare ſi anima ītellectiua eſt īcorruptibilis: oportet ꝙ habeat corpus incorruptibile. dato g̊ ꝙ vera eſſet poſitio platonis ꝙ anima intellectiua haberet ſuum corpus ſubtile ⁊ incorruptibile: mediante quo coniungeretur huic corpori groſſo ⁊ corruptibili: oporteret illud corpus incorruptibile habere etiam ſenſum: q꞉ nihil eſt in ſpera actiuorum ⁊ paſſiuoruꝫ qđ non ſit corpus tāgibile: ⁊ quanto tale corpus eſt magis ꝓportionatum anime: tanto magis eſt media ꝓportio tangibilium: ⁊ per ↄſequens in ea magis reſeruatur ſenſus tactus: quare ſicut corpus humanuꝫ corruptibile: q꞉ magis eſt ꝓportionatuꝫ anime intellectiue q̄ꝫ corpus bruti habꝫ meliorem tactum: ⁊ in eo magis reſeruatur ſenſus tactus q̄ꝫ in alẏs corporibus brutorū. ſic quia illud corpus ſubtile mediante quo anima intellectiua coniungeretur huic corpori groſſo: eſſet magis ꝓportionatum anime intellectiue q̄ꝫ hoc corpus corruptibile: haberet meliorem tactum: ⁊ in eo magis reſeruaretur media ratio tangibilium ⁊ bonitas tactus ⁊ nobilitas complexiōis q̄ꝫ in hoc corpore corruptibili. ergo corpus cōiunctum anime intellectiue ſiue ſit corruptibile: ſicut eſt corpus groſſum ſiue ſit ingenerabile ⁊ īcorruptibile: ſicut eſt illud corpus ſubtile de quo loquebatur plato: opꝫ ꝙ ſi hꝫ intellectuz ꝙ habeat etiaꝫ ſenſuz: qđ declarare volebamus.

Alterius forte dubitaret aliquis. quia videtur opinio platonis vera fuiſſe. naꝫ ſi materia eſt ꝓpter formam ⁊ corpus eſt ꝓpter animam: videtur ꝙ anime incorruptibili debeatur corpus incorruptibile: vel aliter anima ⁊ corpus eſſent improportionata. ¶ Dicenduꝫ ꝙ ſemper actus ⁊ potentia in rebus naturalibus ſunt proportionata ſiue ille actus ⁊ illa potentia ſumātur reſpectu eſſe: vt apparet in materia ⁊ forma ſiue ſumātur reſpectu agere: vt apparet in agente ⁊ patiēte. hoc tamē nō obſtante pōt a cauſa neceſſaria ⁊ incorruptibili progredi effectus contingens ⁊ corruptibilis: ⁊ forme īcorruptibili poteſt cōiungi corpus corruptibile: nec oportet ꝓpter hoc ꝙ anime intellectiue que eſt īcorruptibilis demus corpus incorruptibile. videmus enim ꝙ motus ſolis eſt neceſſarius: ⁊ nō poteſt impediri: ⁊ tamen ex tali motu cauſatur pullulatio plante que impediri poteſt. Sed hoc ideo contingit: quia virtus ſolis non cauſat pullulationem plante niſi mediante virtute pullulatiua: ⁊ quia v̄tus illa pullulatiua in actu poteſt impediri: ſequitur etiam ꝙ pullulatio impediri poteſt. ſic quia anima intellectiua coniungitur corpori organiçato ⁊ diſpoſito: ⁊ illa diſpoſitio eſt educta de potētia materie ⁊ poteſt tolli: ſequitur ꝙ etiaꝫ anima intellectiua quātūcūqꝫ incorruptibilis poteſt ſeparari a corpore: ⁊ corpus illud poteſt corrumpi. nam ſicut a cauſa neceſſaria poteſt progredi effectus contingens mediante aliqua cauſa non neceſſaria. Sic anima incorruptibilis poteſt cōiungi corpori corruptibili: ſi coniungatur ei mediante diſpoſitione corruptibili. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At vero ſi habet ſenſuz neceſſe eſt corpus eē: aut ſimplex: aut mixtum. Impoſſibile autē eſt eſſe ſimplex: tactum enim nō haberet: eſt autem neceſſe hunc habere.

¶ Probat vl'r ꝙ oē aīal hꝫ ſenſuz: q꞉ de nec̄itate hꝫ ſenſū tactus. circa qđ duo fac̄. q꞉ p̊ ꝓponit qđ ītēdit. z°. ꝓbat qđ dixerat ibi. (Hoc āt ex his.) dic̄ g̊. at v̄o ſi ſenſuz hꝫ aīal: nec̄e ē corpꝰ eē aut ſimplex aut mixtū. ipol'e ē aūt corpus aīalis eſſe ſimplex: q꞉ h̄ poſito tactū nō haberet: ſed nec̄e eſt aīal habere hunc. i. habere tactuz. ¶ Deīde cū dic̄.

¶ Hoc autem ex his manifeſtum. Quoniā enim animal corpus aīatum eſt: corpus autez omne tangibile: tangibile autez quod ſenſibile tactu: neceſſe eſt ⁊ animal corpus tactiuuꝫ eſſe ſi debet ſaluari animal. Alẏ enim ſenſus per altera ſentiunt: vt olphatus: viſus: auditus. Tactus autem niſi habeat ſenſum non poterit hec quidem fugere: illa autem accipere: ſi vero hoc impoſſibile eſt ſaluari aīal: ꝓpter quod ⁊ guſtus eſt ſicut tactus quidam. alimēti. n. ſenſus ē. alimētum autē corpus tangi poſſibile. Cō. .63.

¶ Probat qđ dixerat ⁊. z. fac̄ ſꝫ ꝙ. z. dixerat. dixerat. n. ꝙ nec̄e ē aīal hr̄e hūc ſenſuz. i. hr̄e ſenſū tactꝰ: ⁊ ꝙ ipol'e ē corꝰ eiꝰ eē ſimplex. p̊ g̊ ꝓbat qđ nec̄e ē oē aīal hr̄e ſēſū tactꝰ. z°. oñdit ꝙ ipol'e ē corpꝰ aliqđ aīal' eē ſimplex ibi (Et āt ipol'e ſit ſimplex.) circa pᵐ tria fac̄. q꞉ p̊ oñdit ꝙ ſ̄ſus tactꝰ: ⁊ etiā guſtus inq̄ꝫtuꝫ ē q̄dā tactꝰ ſunt nec̄ẏ aīali. ſcđo declarat ꝙ alia ſenſibilia non requirunt̄ ad nutrimentū aīalis nec ad augmentum eius. tertio ex his que dixerat concludit ꝙ hi duo ſenſus. vꝫ. guſtus ⁊ tactus ſunt neceſſarẏ: alẏ vero

UVA. BHSC. IyR_077_1

nō ſunt necẽ.ſcđa ibi.(Son⁹ āt ⁊ color.)3ª ibi.(Vi qdē igitur.)dic̄ g.ꝙ ħ aūt.vz.ꝙ oē aīal habeat de nec̄itate ſenſuȝ tactus ex his manifeſtari pōt.qm̄.n.aīal eſt corp⁹ aīatum. corp⁹.aūt oē tale ē tāgibile ⁊ eſt qd ſenſibile tactu.i. ſm tactū:⁊ qꝛ ſic eſt nec̄e eſt aīal eē corp⁹ tactiuū.i.hr̄e ſenſuȝ tactus:ſi oȝ ſaluari aīal.nā alij ſenſus ſentiunt ꝑ media altera.i.extnea:vt olphatus:viſus:auditus.iō ſm eos nō corrūpit̄ aīal.Sȝ q̄litates tāgibiles excellētes corrūpūt aīal.iō niſi aīal haberet ſenſuȝ tact⁹ nō poſſet vitare q̄litates tāgibiles corruptiuas:⁊ ꝑſeq ꝓficuas.corrūperet̄ eniȝ ⁊ nō poſſet ſaluari: ħ ē g̃ qđ ait ꝙ niſi aūt aīal hēat ſenſuȝ tact⁹ nō poterit qdē fugere ħ.i.fugere corruptiuuȝ:⁊ accipe vō alia .i.accipe ꝓficua.ſi vō ſic ſe hȝ hoc nō poſſibile erit ſaluari aīal.nec̄ius eſt g̃ tact⁹ aīali:⁊ ꝑ ꝯñs nec̄ius eſt ei guſtus: qꝛ guſtus eſt qdaȝ tactus:⁊ alimētū eſt qđdā tāgibile: iō ſeq̄t ꝓpter qđ ⁊ guſtus eſt ſup.nec̄ius:qꝛ eſt ſic̄ qdā tact⁹ alimēti.alimētū aūt eſt corp⁹ tāgi poſſibile.i.eſt ſic̄ qđdā corpus tāgibile.❡ Notādū aūt ꝙ ſi corp⁹ aīalis non eſſet corpus tangibile ⁊ nō poſſet ledi a q̄litatibus tāgibilibus forte nō idigeremus ponere in aīali ſenſum tactus.❡ Sed qꝛ aīal baberet corpus tāgibile:qđ pōt corrumpi a q̄litatibus tangibilib⁹:ad hoc ꝙ aīal poſſit vitare corruptiua: ⁊ ad hoc ꝙ poſſit ſaluari fuit ei nec̄ius ſenſus tactus.❡ Deīde cū dic̄.

Cō.64. ❡ Sonus aūt: ⁊ color: ⁊ odor nō alunt:neq3 faciunt augmentum:neq3 decrementū:quare neceſſe eſt ⁊ guſtum tactum eſſe quendā : qꝛ tangibilis ⁊ vegetatiui ſenſus eſt.

❡ Oſtēdit ꝙ alia ſenſibilia nō regruntur ad alimentū nec ad augmētū aīalis:⁊ ꝑ ꝯñs nō corrūpūt nec ſaluāt aīal. iō ait ꝙ ſonus aūt ⁊ color:⁊ odor nō alunt aīal.nec faciūt augmētū nec decremētū:ꝑ ſe.n.loq̄ndo ꝓpter hoc ꝙ cibus ſit bene ſonorus vel ſit ħ colore vel illo coloratus.vel ħ odore vel illo affect⁹:nō ꝑꝑ ħ magis nutrit vel magis augmētat.tact⁹ g̃ ē ſenſus alimēti:⁊ ēt guſtus iq̄tū ē qdā tact⁹:iō ait:q̄re ⁊ guſtū neceſſe ē tactū quēdā eē qꝛ guſtus ē ſenſus tāgibilis ⁊ vegetatiui.i.ē ſſus alimēti q regrit̄ ad ħ ꝙ aīal vegetet̄.⁊ ad ħ ꝙ alat̄:⁊ ꝙ tāgat alimēta.❡ Deiñ cū dic̄.

❡ Hi quideȝ igit̄ neceſſarij ſunt aīali:quo ⁊ manifeſtū:ꝙ non poſſibile ſine tactu aīal eſſe. Alij autem ꝓpter bonum ⁊ generi aīalium iam nō cuicunq3:ſȝ quibuſdam:vt ꝓceſſiuo neceſſe ineſſe. Si enim debet ſaluari non ſolum oȝ tactū ſentire:ſed ⁊ de longe.

❡ Oñdit ꝙ ſenſus guſtus ⁊ tact⁹ ſunt necẽ aīali.alij vō ſenſus:ꝑ q̄s a lōge ſentim⁹ſenſibilia nō ſūt necẽ:ſȝ ad bñ eſſe. circa qđ duo fac̄.qꝛ ꝓ fac̄ qđ dcm̄ ē.2ᵒ.oñdit quō ꝑ alios ſenſus a lōge ⁊ ꝑ mediū ſentim⁹ ſenſibilia ibi.(Hoc āt erit.) Dic̄ g̃.hi qdē igit̄ ſenſus.vz.tact⁹ ⁊ guſtus necẽ ſunt aīali q̄ .i.ꝑꝑ qđ ⁊ manifeſtū ē ꝙ nō poẽ ſine tactu eē aīal:nec etiā ſine guſtu:iq̄tū guſtus ē qdaȝ tactus.alij aūt ſenſus ſūt ꝑꝑ bonū.i.ꝑꝑ bñ eē:⁊ iaȝ nō cuilib3 generi aīaliū nec̄e ē ineſſe alios ſenſus:ſȝ neceſſe eſt eos īeſſe q̄buſdā aīalibus:vt aīali ꝓceſſiuo:qꝛ ſi oȝ ſaluari aīal ꝓceſſiuū nō ſoluȝ oȝ ſentire tactu.i.tangēdo:ſȝ ēt de lōge.❡ Notādū aūt ꝙ vt pȝ ꝑ habita aīal ꝓceſſiuū nō hȝ oīa nec̄ia ad ſuū alimētū.Ideo indiget alijs ſenſibus ad ħ ꝙ de lōge ⁊ a remotis poſſit ſibi querere cibum.❡ Deinde cum dicit.

Cō.65. ❡ Hoc autem erit ſi per mediuȝ ſenſitiuum fuerit:eo ꝙ ⁊ illud quidem a ſenſibili patiatur: ⁊ moueatur ipſum ab illo.

❡ Oñdit quō alij ſenſus fiāt de lōge:qꝛ fiūt ꝑ mediū. circa qđ duo fac̄.qꝛ ꝓ facit qđ dcm̄ ē. 2ᵒ.qđ dixerat manifeſtat ꝑ ſimile ibi.(Sic̄.n.mouēs.)ꝯtinuet̄ aūt ſic.dcm̄ ē ꝙ necẽrij ſunt alij ſenſus aīali ꝓceſſiuo:vt poſſit ſentire de longe; ħ aūt erit.i.tūc fiet ſenſus de lōge.ſi fuerit ſenſitiuū ꝑ mediū:eo ꝙ id qdē.i.mediū patit̄ ⁊ mouet̄ a ſenſibili.ipȝ aūt organū ſenſus patit̄ ⁊ mouet̄ ab illo.i.a medio.nā hoc modo fit ſenſus a longe:qꝛ ſenſibile imutat mediū:⁊ mediuȝ imutat organuȝ.❡ Deinde cum dicit.

❡ Sicut eni mouēs ſm locuȝ vſq3 alicubi ꝑmutare facit: ⁊ depellēs alterū fac̄ vt pellat: ⁊ eſt ꝑ mediū motus: ⁊ ꝑmū qdē mouēs depellit: ⁊ nō depellit̄:vltimū aūt ſolū depellit̄: ⁊ nō depellit:mediū aūt vtraq3:multa aūt media.

❡ Qđ dixerat māifeſtat ꝑ ſimile.circa qđ tria fac̄. qꝛ ꝓmo declarat ꝑ ſimile in motu locali. 2ᵒ.in motu alteratiōis. 3ᵒ. ex his q̄ dixerat oñdit falſaȝ fuiſſe opinionē platonis.ꝙ viſum fieri extramittēdo nō itus ſuſcipiendo.2ª ibi.(Sic in alteratiōe.)3ª ibi.(Uñ ⁊ de repcuſſiōe.)dicit g̃.ꝙ ſic̄ enis mouens ſm locū facit ꝑmutari vſq3 alicubi.i. vſq3 ad aliquē locū:⁊ depellēs alterū facit:vt ipm alterū pulſum depellat.⁊ ē motus hꝰ ꝑ mediū:ita ꝙ ꝑmū depellit 2ᵐ:⁊ mediāte ſcđo depellit tertiū.quo poſito habebunt ſe illa hoc mō.qꝛ ꝑmuȝ qdem mouēs depellit:⁊ nō depellit̄:vltimuȝ aūt ſolū depellit̄ ⁊ nō depellit:mediuȝ aūt hȝ vtraq3.i.depellit ⁊ depellit̄.multa aūt media ſup.ſi fuerint ħ qdeȝ cōtinget ꝙ q̄libet illoꝝ hēbit vtraq3.depellit.n.⁊ depellit̄.

❡ Notandū aūt ꝙ phs vult ꝑ ea que vidim⁹ in motu locali declarare que fiunt in ſenſu . nam ſicut ſi in motu locali ꝑmū depellit ſcđ3:⁊ ſcđ3 depellit tertiū:ē ibi aliqđ depellēs tm̄:vt ꝑmū:aliqđ qdē depulſuȝ tm̄:vt vltimū:aliqđ depellens ⁊ depulſu3:vt mediū:ſic qꝛ ſenſibile alterat medium:medium aūt alteratū ⁊ imutatuȝ imutat organuȝ:ē ibi aliqđ imutās tm̄:vt obm ſenſibile: aliqđ imutatuȝ tm̄: vt organū:aliqđ qđ ē imutās ⁊ imutatū:vt meᵐ qđ imutat organū:⁊ imutat̄ ab obo.❡ Nōnᵐ ēt ꝙ ħ idē eēt ſi fieret ħ ꝑ plura media:vt ſi qs extūs in acre videret denariuȝ in aqua:color extūs in denario ꝑmo imutaret aquā:⁊ aq̄ imutata imutaret aerē:aer vō imutatus imutaret oculū.denarius g̃ imutaret tm̄:oculus vō imutaretur tm̄.aer vō ⁊ aq̄ imutarent ⁊ imutarent̄.nā aqua imutaretur a denario et imutaret aerē.Aer vō imutaret̄ ab aq̄ ⁊ imutaret oculuȝ.

❡ Notādū ēt ꝙ ideo phs addit ꝙ idē cōtingeret:ſi eēnt plura media.qꝛ ſi volumus facere vim de exemplo:poſſemus dicere ꝙ oculus nō ſe hȝ vt imutatus tantū:imo oculus imutatus hȝ imutare ſenſum cōem:ſȝ hoc nō facit difficultatem in facto:nec eſt curādū in hac ꝑte de exemplo: qꝛ oȝ deuenire ad aliquā potētiā q̄ ſit imutata tm̄:que nō imutet vlteriorē ſenſuȝ vel vlteriorē potētiā:illa vō potētia ſe hēbit vt vltimū:qꝛ erit imutata tm̄.obm vō ſenſibile ſe hēbit vt ꝑmū:qꝛ erit imutans tm̄.cetera vō ſe hēbūt vt media qꝛ erūt imutātia ⁊ imutata.❡ Deide cū dicit.

❡ Sic ⁊ in alteratione:preter ꝙ vnuȝ manens in eodem loco alterat:vt ſi in ceram tinxerit aliquis vſq3 ad id mota eſt: vſquequo tixit : lapis autem nihil:ſȝ aqua: vſquequo ꝓcul.aer auteȝ ad plurimuȝ mouetur: ⁊ facit: ⁊ patitur. ſi maneat ⁊ vnus ſit.

❡ Oſtēdit ħ idē di.ſic in alteratiōe ꝯtingit ſup. ſic̄ in motu locali vel ſic̄ in motu pulſus ꝑter ꝙ vnū ⁊ idem manēs in eodē loco alterat:nō tm̄ vnū ⁊ idē manēs in eodē loco pellit:qꝛ oȝ pellēs moueri aliq̄:ſȝ locū:vt ſi cerā aliqs tixerit vel aliqđ in ea ipmeret vel liq̄faceret eā mota ē cera vſq3 ad id.i.vſq3 ad illū terminū vſq3 tinxit.i.vſquequo imutauit eam.lapis aūt nihil.i.lapis nō eſt ſuſceptibilis talis impreſſiōis:ſic̄ cera:eo ꝙ ſit durior.❡ Sȝ aq̄ ē melior vſq3

UVA. BHSC. IyR_077_1

quo ꝓcul.i.multo magis eſt ſuſceptibilis talis ĩpreſſiõis,
aer aũt qꝛ adhuc rarioꝛ eſt ⁊ paſſibilioꝛ ad plĩmũ.i.multo
magis ⁊ facit mouere.i. facit qḋ vna pars aeris moueat
aliã ⁊ patit̃ vna ꝑs ab alia ſi maneat ⁊ ſit vn⁹.i.cõtinu⁹.qꝛ
ſi diſcõtinuaret̃ aer:ꝑꝑ obſtacula ĩterpoſita:tũc illa obſta
cula ĩpedirent:ne vna ꝑs moueret aliã.ſꝫ qñ manet vnus
cõtinu⁹:ꝑꝑ hoc ꝙ valde paſſibilis eſt de facili immutat̃:⁊
plĩmũ ꝓcul ⁊ a remotis ꝑtes aeris ſe ĩmutãt adinuicem.
¶ Nõnᵐ aũt ꝙ ſi qs tingeret cerã vel alteraret ĩpaꝫ aliq̃
alteratiõe:alteraret ĩpaꝫ vſqꝫ ad aliquẽ terminũ:ita ꝙ ꝑs
ꝑmo alterata alteraret ſcḋaꝫ.eſſet ğ ibi aliqd alteratũ tã
tũꝫ.vt ꝑs vltimo alterata:⁊ aliqd tm̃ alterãs:vt ꝑmũ alte
rans:⁊ aliq̃ q̃ hñt vtrũqꝫ: vt ĩtermedia.ğ ſil'e eſt de alte
ratiõe ⁊ de ĩmutatõe fcã a ſenſibili:⁊ de motu locali.qꝛ in
oib⁹ his ẽ dar̃ aliqd qḋ ĩmutat tm̃ ⁊ aliqd qḋ ĩmutat̃ tm̃ ⁊
mediũ vel media:qḋ hꝫ vel q̃ hñt vtrũqꝫ. ¶ Nõnᵐ ẽt ꝙ
ſi cera alterat̃ vſqꝫ ad aliquẽ terminũ aer ⁊ aq̃ q̃ ſunt paſ
ſibilioꝛa q̃ꝫ cera multo magis poterũt ĩmutari ab obo ſen
ſibili.vſqꝫ ad aliquẽ terminũ ⁊ vſqꝫ ad oꝛganũ viſus.obꝫ
ğ ſenſibile multiplicabit ſpẽm ſuã ꝑ aereꝫ vel ꝑ aquã vl' ꝑ
aliqḋ aliud mediũ vſqꝫ ad oꝛganũ viſus ⁊ ꝑ h⁹ media ĩpri
met ſil'itudinẽ ſuã in viſũ ⁊ fiet viſio. ¶ Deinde cũ dic̃.

¶ Unde ⁊ de repercuſſiõe eſt melius: q̃ꝫ viſuꝫ
egredientem repercuti aerem:pati a figura:⁊
coloꝛe:vſquequo quidẽ ſit vnus. In leni auteꝫ
eſt vnus:pꝛopter quod iterum hic viſum mo
uebit. Sicut vtiqꝫ ſi in cera ſigillum ingrede
retur:vſque ad finem.

¶ Ex his q̃ dixerat oñdit opinionẽ platonis fuiſſe falſã di
cẽs.vñ ⁊ de repcuſſiõe viſus quã poſuit plo dicẽs radios
ꝑgredi vſqꝫ ad reꝫ viſaꝫ:⁊ inde radios repcuti ad oculũ ⁊
fieri viſionẽ meli⁹ eſt aerẽ pati a figura ⁊ coloꝛe vſqꝫ quo
qdem ſit viſus.i.fiat viſio q̃ꝫ viſuꝫ.i.radiũ viſibileꝫ egre
dienteꝫ ab oculo repcuti:vt ponebat plato: ⁊ ſubdit ꝙ in
aere aũt leni.i.plano ẽ vn⁹ ſupple aer ꝯtinu⁹ mot⁹ ab ob'o
ſſibili:ꝑꝑ h̃ ꝙ hic.vꝫ.aer mot⁹ iterũ mouebit viſũ ſic̃ vti
qꝫ i cerã ſigillũ ĩgredere t̃ vſqꝫ ad fineꝫ.i.vſqꝫ ad vltimas
ꝑtes cere. ¶ Nõnᵐ ãt ꝙ niſi aer ſit plan⁹ ⁊ ꝯtiu⁹ ĩpedit̃ ne
ĩmutet̃ ab obo ſenſibili.oꝫ ergo ſupficiẽ aeris eẽ planã:et
nõ diſcõtiuatã ꝑ obſtacl'a aliq̃.ad h̃ qḋ ab obo ſſibili fiat
multiplicatio vſqꝫ ad ſenſũ. ¶ Nõnᵐ ẽt ꝙ ſic̃ ſigillũ ĩgre
diẽs cerã ĩpꝛimit ſil'itudinẽ ſuã in cerã vſqꝫ ad vltimã ꝑtẽ
cere:ſic obm ſſibile multiplicat ſpẽꝫ ſuã vſqꝫ ad oculuꝫ:⁊
vſqꝫ ad vltimas partes aeris que cõtinuant̃ cũ oculo.⁊ h̃
modo ſuſcipit̃ ſpecies in viſu ⁊ fit viſio.

Dubitaret forte aliqs.q̃re nõ videm⁹ ꝑ egreſ
ſum radioꝝ ab oculo: vt po
ſuit plato. ¶ Dõm qḋlibꝫ agẽs agit ꝑ ſuã foꝛmã:ſic̃ ğ opꝫ
ꝙ ĩtellect⁹ ĩfoꝛmet̃ ſpẽ ĩtelligibili.ad h̃ ꝙ ĩtelligat:ſic oꝫ
ꝙ oculus ĩfoꝛmet̃ ſpẽ viſibili ad h̃ ꝙ videat:ſꝫ ꝑꝑ regreſ
ſuꝫ radioꝝ ab oculo nulla ſpẽs ĩpꝛimit̃ ĩ oculo:oꝫ itaqꝫ ꝙ
videam⁹ ſuſcipiẽdo ſpẽꝫ viſibil' rei ñ emittẽdo radios ⁊c̃.

Lõ.66 QUod autem impoſſibile ſit ſimplex
eſſe animalis coꝛpus: manifeſtũ eſt:
dico auteꝫ puta igneum:aut aereuꝫ:
ſine quidẽ.n.tactu : neqꝫ vnum con
tingit animalium ſenſum habere: coꝛpus eniꝫ
tactiuũ aĩatum eſſe omne:ſicut dictũ eſt.

¶ Ut dicebatur phus in ꝑcedenti lectiõe duo ſuppoſuit.
vꝫ.ꝙ aĩal de neceſſitate hꝫ ſenſus tactus : ⁊ ꝙ ĩpoſſibile ẽ
animal hr̃e coꝛpus ſimplex. Oſtẽſo ergo ꝙ aĩal de neceſ
ſitate hꝫ ſenſuꝫ tact⁹.in ꝑte iſta oſtẽdit ꝙ ĩpoſſibile ẽ aĩal
hr̃e coꝛpus ſimplex.circa qḋ duo facit.ꝑmo ꝓponit ꝙ itẽ
dit.ſcḋo declarat ꝓpoſituꝫ ibi(Alia aũt)Dicit ğ.ꝙ ĩpoſſ'e
ſit coꝛp⁹ aĩalis eſſe ſimplex manifeſtũ ex dicẽdis. dico ãt
puta igneũ aut aereũ:aut alicui⁹ alteri⁹ el'ti:ꝙ aũt nõ poſ
ſit coꝛp⁹ aĩalis ſic eẽ ſimplex:manifeſtuꝫ eſt.qꝛ ſine tactu
qdem nec cõtingit aĩal vnũ aliũ hr̃e ſenſuꝫ.coꝛp⁹.n.aĩalis
oẽ eſt aĩatũ ⁊ eſt tactiuũ ſicut dcm̃ eſt. ¶ Nõnᵐ aũt vim
rõnis h⁹ in h̃ ꝯſiſtere ꝙ ſi oẽ coꝛp⁹ aĩalis ẽ tactiuũ.qꝛ ſine
tactu nll's põt eẽ ſſus:⁊ tact⁹ nõ põt reſuari ĩ vno el'to ſim
plici:ĩpoſſ'e ẽ coꝛp⁹ aĩalis eẽ ſimplex. ¶ Deide cũ dic̃.

¶ Alia aũt per altera ſenſitiua quideꝫ vtiqꝫ fiẽt:
omnia aũt eo ꝙ per alterũ ſentire faciũt ſenſuꝫ:
⁊ per medium : tactus autem eſt in tangendo
ipſa:pꝛopter qḋ ⁊ habet hoc nomen: ⁊ tamen
alij ſenſus tactu ſentiunt:ſed per altera:hic au
tem videtur ſolus per ſeipſum.

¶ Manifeſtat qḋ dixerat.oñdit.n.ꝙ tact⁹ nõ ꝑt reſerua
ri in vno el'to.circa qḋ tria facit.qꝛ ꝑͦ oñdit: q̃re tact⁹ h̃ no
men accepit.2ͦ.declarat ꝙ in coꝛꝑe ſimplici vel ĩ vno aliq̃
el'to nõ põt reſeruari ſenſus tact⁹.3ͦ.ex his q̃ dixerat con
cludit ꝙ aĩalia ꝑuata tactu nõ pñt vlteri⁹ ſubſiſtere.ſꝫ ne
ceſſe eſt ea moꝛi.2ª ibi(Quare h⁹ elemẽtoꝝ)3ª ibi(Ma
nifeſtũ igit̃)Dicit ğ. ꝙ alia aũt inſenſitiua ꝑ altera qdeꝫ
media ſenſibilia vtiqꝫ fient :oĩa aũt alia ſenſibilia ſupple
ſentiunt̃:eo ꝙ alteꝝ ⁊ ꝑ mediũ faciũt ſentire ſenſuꝫ:ſꝫ ta
ctus eſt in tãgẽdo ipſa ſenſibilia : ꝑꝑ qḋ h̃ ſenſus h̃ hꝫ no
men:⁊ tñ alij ſenſus ſentiũt ꝑ tactũ.i.tãgẽdo : ſꝫ tñ h̃ eſt ꝑ
altera:ſed h̃ ſolus tactus vr̃ ſentire ꝑ ſeipm.

Dubitaret forte aliqs.vtꝝ alij ſenſus ſentiãt
tangẽdo. ¶ Dõꝫ ꝙ id qḋ nõ
tangit nõ agit.ſi ğ alia ſenſibilia nõ tãgerẽt alios ſenſus ñ
agerent in ipſos.oĩs ğ ſenſus ſentit in eo ꝙ tãgit ſuũ ſenſi
bile.ſꝫ ſenſibile tãgere ſenſuꝫ põt eẽ dupl'r:vel ꝑ medium
extraneũ vel ꝑ mediũ adnatũ.alia ğ ſenſibilia tãgũt ſen
ſus:ſꝫ ꝑ mediũ extraneũ:vt viſibile tãgit viſuꝫ ⁊ multipli
cat ſpẽꝫ ſuã vſqꝫ ad ipm mediãte aere:ſic ſon⁹ ⁊ odoꝛ atti
gunt ſuos ſenſus ⁊ multiplicãt ſpẽm ſuã vſqꝫ ad ipſos per
mediũ extraneũ:ſꝫ tact⁹ ſentit ſuũ ſenſibile mediãte car
ne: qḋ mediũ nõ ẽ nobis extraneũ: ſꝫ ẽ nobis ꝯnãle ⁊ ad
natũ:iõ licet aliquo mõ alia ſenſibilia ſentiant̃ a nobis ex
eo ꝙ tãgũt nos:tñ qꝛ nõ tãgũt nos ĩmediate nec ꝑ mediũ
cõnaturale ⁊ adnatũ:ſꝫ ꝑ mediũ extraneũ : alij ſenſus nõ
ꝓpꝛie vocant̃ tact⁹.tãgibile vͦ qꝛ attingit nos ꝑ ſe loquẽ
do ĩmediate:vel qꝛ attingit nos ꝑ mediũ cõnaturale nob̃
vel adnatum:ideo hoc ſenſibile ſoꝛtituꝫ eſt hoc nomen:⁊
vocat̃ tãgibile:⁊ ſenſus q ſentit h⁹ ſenſibile ſoꝛtitus eſt h̃
nomẽ:⁊ vocat̃ tactus. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Quare huiuſmodi elementoꝛuꝫ nullum vti
qꝫ erit coꝛpus animalis. Neqꝫ itaqꝫ terrenuꝫ:
omnium enim tangibiliuꝫ tactus eſt:ſicut me
dietas: ⁊ ſuſceptiuus ſenſus. Non ſoluꝫ que
cunqꝫ differẽtie terree ſũt:ſed calidi: ⁊ frigidi:
⁊ alioꝛuꝫ omniuꝫ tangi poſſibilium. Et ꝓpter
hoc oſſibus ⁊ capillis: ⁊ huiuſmodi partibus
nõ ſentimus:quia terree ſunt : ⁊ plante ob hoc
neqꝫ vnum habent ſenſuꝫ: quia terree ſunt: ſi
ne autem tactu:neqꝫ vnuꝫ poſſibile eſt anima
lium eſſe:hic autem ſenſus non eſt:neqꝫ terre:
neqꝫ alius elementoꝛum nullus.

¶ Oſtenſo q̃re tact⁹ ſoꝛt tus eſt hoc nomẽ oñdit ꝙ in coꝛ
poꝛe ſimplici vel in aliquo vno el'to nõ põt reſeruari coꝛ
pus aĩalis:qꝛ nõ põt ibi reſeruari ſenſus tactus.dicẽs q̃re

UVA. BHSC. IyR_077_1

nullum hꝫ elementoꝝ vtiqꝫ erit corpus aĩalis: nec vtique corpus aĩalis erit terreuʒ: nec erit aliqđ el'tuʒ ſimplex. qꝛ oĩuʒ tangibiliũ tactus eſt: ſicut medietas: ⁊ ſenſus tactꝰ eſt ſuſceptiuꝰ nõ ſolũ eoꝝ. q̃cũqꝫ ſunt dr̃ie terre: ſʒ ẽ ſuſceptiuus cal'i ⁊ frigidi: ⁊ oĩuʒ alioꝝ tãgi poſſibiliũ. igit̃ ſi tactꝰ ẽ medietas tãgibiliũ: ⁊ eſt in potẽtia ad oẽs q̃litates tãgibiles: cũ in el'tis nõ reſeruet̃ talis potẽtialitas nec tal' medietas: qꝛ in eis nõ ſũt q̃litates medie: ſʒ extreme: corpꝰ aĩalis nõ poterit ꝯſtare ex vno elemẽto ſimplici. qꝛ tũc in eo nõ poſſet reſeruari ſenſus tactꝰ. ⁊ ꝓꝑ ħ. qꝛ ſic eſt oſſibꝰ ⁊ capillis ⁊ hꝫ ꝑtibꝰ nõ ſentimꝰ. qꝛ ſunt terree: qꝛ in eis nimis dñat̃ terra. ⁊ plãte ẽt ob hoc nullũ hñt ſenſũ. qꝛ terree ſũt. nã ſine tactu aũt nec vnũ poſ'e ẽ eẽ aĩaliuʒ. ħ aũt ſenſus. i. tactꝰ nõ eſt terre nec aliꝰ alicuiꝰ elemẽtoꝝ. plãte itaqꝫ capilli ⁊ oſſa ⁊ cetera talia: qꝛ nimis terrea ſunt nõ poterit in eis eſſe ſenſus tactꝰ. ⁊ per ꝯñs nullus aliꝰ ſenſus.

Dubitaret forte aliqs. vtrũ ea in qbꝰ dñatur terra poſſint hr̃e ſenſũ tactꝰ. ⁊ vr̃ ꝙ nõ. per ea q̃ ħ dñr. nam tactus: vt ħ dr̃ nec eſt terre nec alicuiꝰ elemẽtoꝝ: vbi g̊ dñat̃ terra: vel ẽt vbi dñat̃ aliqđ aliđ elemẽtũ: vt vr̃ nõ poſſet ibi reſeruari ſenſus tactꝰ. ¶ In ꝯ̃riũ eſt: qꝛ in oĩbꝰ mixtis dñat̃ terra. nã mixtis nõ ꝯpetit aliqs locus nãlis niſi rõne el'ti ꝓdominãtis in ipſo: vt vult ꝯmẽtator ſupra ꝑnº. celi ⁊ mũdi. Dicere g̊ ꝙ ſit aliqđ mixtũ in q̃ nõ dñet̃ aliqđ elemẽtoꝝ eſt dr̃e ꝙ illi mixto nõ ꝯpetit aliqs motus nãlis. hoc v̊o poſito vbicũqꝫ poneret̃ illud mixtũ ſtaret ⁊ nõ moueret̃. ꝭm. n. hãc ypotheſim. qꝛ in illo mixto non pl's dñarent̃ el'ta grauia q̃ꝫ leuia nec ecõuerſo. nõ pl's conſcenderet q̃ꝫ deſcẽderet. vbicũqꝫ ergo poneret̃ qeſcere: ⁊ qꝛ in nullo mixto hoc videmꝰ: ſed oĩa mixta tendũt deorſuʒ: debemꝰ arguere ꝙ in oĩbꝰ mixtis dñat̃ terra. ſi g̊ ea oĩa in qbꝰ dñat̃ terra carerent ſenſu tactꝰ: in illo mixto reſeruaret̃ ſenſus tactꝰ: ꝓ̃terea ſẽſus tactus vel reſeruat̃ in corpore ſimplici: vl' in corꝑe mixto: in corpore ſimplici nõ: quia vt dr̃ in l'ra: hꝫ ſenſus nec ẽ terre nec eſt alicuiꝰ el'toꝝ: in corpore ẽt mixto nõ: qꝛ in oĩbꝰ talibus: vt dictũ eſt dñat̃ terra: quare ſi v̊a ſunt q̃ dñr in l'ra ĩ nullo corpore reſeruabit̃ ſenſus tactus. ¶ Dõm ꝙ dñari terram in aliquo mixto: vel põt intelligi ꝭm moleʒ ⁊ ſubſtãtiaʒ: vel ꝭm virtutẽ. in oĩbus enĩ mixtis dominant̃ elementa grauia ꝭm molẽ ⁊ ſubam: nõ tñ in oĩbus eis dominant̃ hꝫ elemẽta ꝭm virtuteʒ. inde eſt ꝙ oĩa mixta tẽdũt deorſum ꝓpter dñiuʒ grauiũ ꝭm molẽ ⁊ ſubam: attamẽ lʒ elemẽta grauia ſint frigida: nõ tñ oĩa mixta ſũt frigida. qꝛ nõ in oĩbus mixtis dominant̃ elemẽta grauia: ꝭʒ virtutem. vbi ergo ꝭm ħ. i. ꝭm virtuteʒ ⁊ q̃litates actiuas ⁊ paſſiuas fit reductio ad mediũ poterit ibi reſeruari ſenſus tactus. vbi v̊o nõ: ſenſus tactꝰ ibi reſeruari nõ poterit. vl' dr̃e poſſimus ꝙ nõ oẽ dñiuʒ terre tollit ſenſum tactꝰ: ſed vbi adeo dñat̃ terra: ꝙ nõ põt ibi reſeruari media ꝓportio tãgibiliũ: cuiuſmodi ſũt oſſa capilli lapides ⁊ plãte q̃ ſũt nimis terreſtria nõ poterit ibi reſeruari ſenſus tactus: ſʒ vbi nõ adeo dñat̃ terra: ſʒ eſt ibi media ꝓportio tangibiliũ poterit ibi reſeruari hꝫ ſenſus. ¶ Deĩde cũ dicit.

Cõ. 67. ¶ **Manifeſtũ ẽ igit̃: qm̃ neceſſe hoc ſolo priuata ſenſu animalia mori. Neqꝫ enim hunc poſ'e eſt hr̃e nõ animal exiſtẽs: neqꝫ cum ſit aĩal aliũ neceſſe eſt habere preter hunc.**

¶ Oſtendit ꝙ aĩalia ꝓ̇uata tactu nõ pñt vlterius ſubſiſtere: ſʒ nec̃e eſt ea mori ⁊ corrũpi. circa qđ duo facit. qꝛ p̊mo facit qđ dcm̃ eſt. ſcđo ꝯparat alios ſenſus ad ſenſuʒ tactus ibi (Propter ħ qdeʒ) Dicit ergo ꝙ manifeſtuʒ eſt igit̃ ꝙ aĩalia ꝓ̇uata hoc ſolo ſenſu neceſſe eſt ea mori ⁊ corrũpi et ſubdit: ꝙ nec. n. hũc. i. ſenſum tactꝰ poſ'e ẽ hr̃e qđ nõ ẽ exiſtens aĩal: nec cũ ſit aĩal nec̃e eſt hr̃e aliũ ſenſuʒ ꝑter hũc.

Dubitaret forte aliqs. qꝛ vr̃ ħ velle phus ꝙ ſolus tactꝰ ſit neceſſariꝰ aĩali: ita ꝙ qcqd nõ exiſtit nõ hʒ tactũ: ⁊ qđ eſt aĩal nõ neceſſe ẽ hr̃e alium ſenſuʒ ꝑter hunc. i. ꝑter tactũ. ꝯ̃rium aũt dixit ſuperius. vbi viſus eſt velle ꝙ ſenſus guſtꝰ eſt alimẽti ⁊ ꝙ guſtus eſt neceſſariꝰ aĩali. ¶ Dõm eſt ꝙ guſtꝰ dupl'r põt ꝯſiderari. vl' in ſe vel vt eſt qdã tactus. ſi ꝯſiderat̃ guſtus in ſe nõ eſt neceſſariꝰ aĩali: ſʒ vt ꝯſiderat̃ vt eſt qdã tactꝰ. ſic eſt aĩali neceſſariꝰ. Dicebat̃. n. ſupra qđ ſicut obʒ tactꝰ eſt fũdamẽtũ obi guſtꝰ. qꝛ hũidũ eſt fundamẽtũ ſaporis: ſic ſenſus tactꝰ eſt fundamẽtũ ſenſus guſtꝰ: ſʒ licʒ tactꝰ ſit fundamẽtũ guſtus: nõ tñ ꝭm ſe totũ tactꝰ: ⁊ vt hʒ eẽ in toto corpore: ẽ fundamẽtũ guſtꝰ: ſʒ ſolũ tactꝰ ille q eſt in illa ꝑte: vñ ſumit̃ cibus: dr̃ eſſe fundamẽtũ guſtus: ⁊ qꝛ nõ oĩs tactus: nec tactꝰ in oĩ ꝑte corporis eſt fundamẽtũ guſtꝰ: ſʒ ſolus tactꝰ qdã: vel tactꝰ fundatꝰ in q̃dã ꝑte: guſtus nõ dr̃ oĩs tactꝰ: ſʒ qdã tactꝰ: q̃re ſi guſtꝰ nominet ſenſuʒ ꝭm ſe ſic nõ eſt neceſſariꝰ aĩali: ſʒ ſi nomĩet ipʒ quẽdã tactũ in quo fundat̃: ſic eſt neceſſariꝰ aĩali. nã ille tactꝰ q eſt in illa ꝑte per quã capit̃ cibus: guſtꝰ dici põt. ꝭm ħ ergo guſtus ẽ neceſſarius aĩali. qꝛ ſi nõ eſſet ille qdã tactus q eſt in illa ꝑte per quã capit̃ cibus aĩal nunq̃ꝫ ſumeret cibuʒ: ⁊ ſic ſaluari nõ poſſet. ¶ Eſt eniʒ diligẽter notãdũ ꝙ in ſumẽdo cibũ quedã ſunt ibi delectationes q̃ ſunt ipſiꝰ guſtus ꝭʒ ſe. q̃dã vero nõ ſunt ipſiꝰ guſtꝰ ꝭm ſe: vel ſi ſunt ipſiꝰ guſtus ħ eſt inquantũ guſtꝰ eſt quidaʒ tactus. Et maiores ſũt delectationes ille q̃ ſunt ipſiꝰ tactus: vel q̃ ſunt guſtus ĩquãtũ eſt qdam tactus: q̃ꝫ ille q̃ ſunt ipſius guſtus ꝭm ſe. hoc pʒ ex hoc: qꝛ cũ guſtus ꝭʒ ſe nõ ſeruet̃ in gutture: ſed in lingua: ſine cõparatione tñ plus delectat̃ aĩal cuʒ alimentũ peruenit ad guttur: q̃ꝫ cuʒ ſit in lingua: inde eſt ꝙ phus tertio ethicorum gullam ⁊ intemperãtiam magis fieri dicit circa delectatiões tactus q̃ꝫ circa delectationes guſtus. ¶ Dicamus igit̃ ꝙ omne animal delectat̃ in alimẽto et cibo: qꝛ ſi hoc nõ eſſet nunquã alimentuʒ ſumeret: illas tamen delectationes ſpeciales ⁊ ꝓprias que ſunt guſtus ꝭʒ ſe nõ habet omne aĩal. omne itaqꝫ animal in ſumẽdo alimentum habet delectationes tactus: ⁊ habʒ delectatões guſtus: inquãtũ guſtus eſt qdam tactus: qꝛ ſi has delectationes nõ haberet. nullo modo delectaretur in cibo: attamen delectationes illas que ſunt guſtus in eo ꝙ guſtus non habet omne animal. ⁊ quia niſi delectaretur animal in cibo ſaluari non poſſet: guſtus in eo ꝙ eſt quidaʒ tactꝰ: eſt neceſſarius animali: ſed non eſt ei neceſſarius guſtus ꝭm ſe: ⁊ vt eſt diſtinctus a quodã tactu. ¶ Deinde cũ dic.

¶ **Et propter hoc quidẽ alia ſenſibilia excellentijs nõ corrumpunt aĩal: vt color: ⁊ odor: ⁊ ſonus. Sed ſolum ſenſus niſi ꝭm accidens: puta ſi ſimul cum ſono depulſio fiat: ⁊ ictus: ⁊ a viſu ⁊ odore animalia mouentur que tactu corrumpunt: ⁊ humor autem ꝭm ꝙ accidit ſimul tactiuuʒ eſſe ſic corrumpit.**

¶ Cõparat alios ſenſus ad ſenſum tactꝰ. ⁊ ẽ ħ ꝯꝑatio talis ꝙ excellẽtie alioꝝ ſenſibiliũ corrũpũt alios ſenſus: ſʒ nõ corrũpũt aĩal: ſʒ excellẽtie tãgibiliũ corrũpũt ſenſũ tactꝰ: ⁊ ꝑ ꝯñs corrũpũt aĩal: ⁊ circa ħ tria fac̃: qꝛ p̊ oñdit ꝙ excellẽtie alioꝝ ſenſibiliũ ꝑ ſe corrũpũt alios ſenſus: tñ nõ corrũpũt aĩal ꝑ ſe: ſʒ ꝑ accñs. 2º. decl'at ꝙ excellẽtie tãgibiliũ ꝑ ſe corrũpũt ꝭſuʒ tactꝰ: ⁊ ẽt ꝑ ſe corrũpũt aĩal. 3º ⁊ vltimo mãifeſtat ad qd alij ſẽſus ꝯ̃ſeruiũt aĩali. 2ª ibi (Tãgibiliũ aũt) 3ª ibi (Alios ãt ſenſus) dicit g̊ ꝙ ꝓꝑ ħ qdẽ ꝙ ſup. nõ ſũt alij ſenſus nec̃ij aĩali. Alia ſenſibilia ſuis excellẽtijs ñ corrũpũt aĩal: vt color ⁊ odor ⁊ ſonꝰ ꝑ ſe nõ corrũpũt aĩal: ſʒ ſolũ ſenſus. ñ. n. talia corrũpũt aĩal niſi ꝭʒ accñs: puta ſi

UVA. BHSC. IyR_077_1

ſi ſono fiat ict⁹ ⁊ depulſio ſic appꝫ i tonitruo ꝙ nõ rõne ſoni: ſꝫ rõne aeris mot⁹ ⁊ rõne ict⁹ hꝫ ſcidere ligna ⁊ corrũpe aīalia. ſic ⁊ a viſu ⁊ odore aīalia mouent̄ ⁊ corrũpũt: ſꝫ talia corrũpũt ſm ea q̄ corrumpũt tactu: ⁊ humor. i. ſapor ſic corrũpit ſm ꝙ ſimul accidit ipm ſaporē eſſe quid tactiuum. i. eſſe quoddaꝫ tangibile.

Dubitaret forte aliqs: quõ viſus ⁊ odor corrũpũt aīal ſic ea q̄ corrũpũt tactu. ¶ Dõm ꝙ iueniunt̄ aliq̃ aīalia q̄ ſolo viſu corrũpũt alia aīalia: vt dr̃ de baſiliſco. ſic ēt vt dr̃ in idia ſunt qdā ſerpētes adeo venenoſi ꝙ aſpiciēdo poma ſic venenāt ea ꝙ guſtātē de illis pomis nec̄e eſt ſibi mori. Cũ g̊ dr̃ ꝙ baſiliſci vidētes alia aīalia corrũpũt illa: ⁊ ꝙ illi ſerpētes aſpiciētes poma venenāt ea: nõ ē h̄ itell'endũ ꝙ viſus ſꝫ ꝙ h9 hēat aliqd efficere in id qd̄ videt: q2 viſibile ſm ꝙ h9 nihil patit̄ a viſu: ſꝫ magis viſus patit̄ a viſibili. illa g̊ corruptio: ⁊ illa venenatio ſic ē itell'enda ꝙ ab oculis baſiliſci ⁊ ab oculis illoꝝ ſerpētum euaporāt aliq vapores īfecti q ificiũt aerē. aer v̊o īfect⁹ attigēs poma venenat ea: ⁊ attingēs alia aīalia corrũpit ea. g̊ viſus corrũpit aīalia ſic corrũpunt aīalia ea q̄ corrũpũt tactu. i. ꝑ tactũ: q2 niſi aer īfectus attigeret aīalia nũq̄ꝫ corrũpent̄: ⁊ qd̄ dcm̄ ē de viſu itell'endũ eſt d̄ odore. nā odor ſꝫ ſe q̄tũcũq̄ꝫ excellēs nũq̄ꝫ corrũpet al': ſꝫ ſolũmõ corrũpet odoratũ: attñ q2 a corpe fetido ſiml' cuꝫ odore fetido pñt egredi aliq vapores īfecti. ⁊ illi vapores īfecti īficiēt aerē. ⁊ cũ aer eſſet infectus attingens aīal corrumperet ipſuꝫ. iſta ergo corruptio magis erit ex tactu q̄ꝫ ex odoratu. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Tāgibiliũ aũt excellētia: vt calidoꝝ ⁊ frigido-

Cõ. 38. rum: ⁊ duroꝝ corrũpit aīal. ¶ Omnis qdē. n. ſenſibilis ſupfluitas corrũpit ſenſum: quare ⁊ qd̄ tāgi põt tactũ: hoc āt tactu determiatũ ē viuere. Sine. n. tactu monſtratũ ē: ꝙ ipoſ'e ē aīal eſſe. Vñ tāgibiliũ excellētia nõ ſolũ corrũpunt ſenſuꝫ ⁊ aīal: q2 nec̄e ſolũ hēre hunc.

¶ Oñdit ꝙ excellētie tāgibiliũ ꝑ ſe corrũpũt aīal. d. tangibiliuꝫ āt excellētia vt cal'oꝝ ⁊ frigidoꝝ ⁊ duroꝝ corrũpit aīal ⁊ ē rõ q2 oīs qd ē ſupfluitas. i. oīs excellētia ſenſibilis cõrũpit ſenſũ: qr̄ excellētia ei⁹ qd̄ tāgi põt corrũpit tactũ: h̄ aũt. i. ſm h̄. vꝫ. ſm tactũ deteriatũ ē ipſi aīali viuere: q2 ſtati cũ aīal caret tactu: caret vita. iõ ſeq̄t̄ ꝙ ſine tactu āt mõſtratũ ē qd̄ ipoſ'e ē aīal eē. vñ excellētia tāgibiliũ ñ ſolũ ſenſuꝫ tact⁹ corrũpit: ſꝫ corrũpit aīal: q2 nec̄e ē aīal ſolũ hr̄e hũc. i. tactũ. ¶ Nõn⁹ āt ꝙ q2 ſolus tact⁹ ē nec̄i⁹ aīali. Alij āt ſenſus nõ ſũt nec̄ij. iõ q̄ corrũpũt alios ſēſus: nõ oꝫ ꝙ corrumpāt aīal: ſꝫ q̄ corrũpũt tactuꝫ de neceſſitate corrumpũt ⁊ animal.

Dubitaret forte aliqs: vtruꝫ alij ſenſus ſint nec̄ij aīali. ⁊ vr̄ ꝙ ſic: q2 nõ oīa aīalia hñt ea ex qb⁹ ſũt apta nutririi loco ſue gnātõis: qr̄ talib⁹ aīalib⁹ nec̄arij ſũt alij ſenſus: vt poſſint ſibi q̄rer̄ alim̄tũ. ¶ Dõꝫ ꝙ h̄ rõ ñ arguit ꝙ aīali ſint ſimpl'r nec̄ij alij ſēſus: ſꝫ ꝙ aīali huic vt aīali ꝓceſſiuo d̄bēti ſibi q̄rere cibũ: ſꝫ tact⁹ ē nec̄i⁹ aīali ſimpl'r: ⁊ ē nec̄i⁹ aīali cuilꝫ. ¶ P̄. alij ſenſus ſt̄ nec̄arij aīali ꝓceſſiuo aliq̄ mõ ꝑ accñs iq̄ꝫtũ tale aīal ſiñ alijs ſenſib⁹ ñ pt ſibi q̄rere alim̄tũ: ſꝫ tact⁹ ē nec̄ari⁹ ꝑ ſe: q2 q̄litates tāgibiles ꝑ ſe ſunt d̄ ꝯpõne corporis. ſ. aīalis: nõ aũt ſic ſũt ꝑ ſe de cõpõne tal' corpis alie ſenſibiles q̄litates. ¶ Vltio cũ dic̄.

¶ Alios āt ſenſus hꝫ aīal ſicut dcm̄ ē nõ ꝑꝑ eē: ſꝫ ꝑꝑ bñ eſſe vt viſuꝫ: q2 in aere ⁊ aq̄ vt videat. Omnino aũt q̄ in diaphano: guſtũ aũt hñt ꝑꝑ delectabile: ⁊ triſte vt ſentiat qd̄ in alimento ⁊ ꝯcupiſcat ⁊ moueat̄: auditũ aũt vt ſignificetur aliqd ipſi: linguam aũt hꝫ quatenus ſignificet aliquid alteri.

¶ Oñdit ad qd alij ſenſus deſeruiunt aīali. d. ꝙ alios aũt ſenſus hꝫ aīal ſic dcm̄ ē: nõ ꝑꝑ eē: ſꝫ ꝑꝑ bñ eſſe vt viſuꝫ hꝫ: q2 videat q̄ ſunt i aere ⁊ ī aq̄: ⁊ oīno aũt hꝫ viſuꝫ vt videat q̄cũq̄ꝫ ſũt in diaphāo. ſenſuꝫ guſt⁹ hꝫ aīal vt ſentiat qd̄ eſt delectabile: ⁊ qd̄ eſt triſte i alim̄to. ⁊ vt ꝯcupiſcat ⁊ vt moueat̄ ad ipꝫ alimētũ. auditũ aũt hꝫ vt ſignificet̄ aliqd ſibi ab alio. liguā āt hꝫ vt ſignificet aliqd alteri. Et i h̄ terminat̄ ſentētia d̄ aīa. Laus ſit xp̄o q eſt nr̄aꝝ aīarũ merces p̄miũ ⁊ felicitas q cũ patre ⁊ ſpiritu ſancto eſt vnus deus bñdictus in ſecula ſeculoꝝ amen.

¶ Explicit ſubtiliſſima expõ libroruꝫ de aīa Ariſtotelis a ſũmo iterprete Egidio romāo ordinis heremitaꝝ fratre edita: ex ſua ſpõte fido exēplari: rurſuſq̄ꝫ reiterata opa diligētiſſime caſtigato excerpta. Impſſa v̊o Venetijs mādato ⁊ expenſis nobilis viri dñi Octauiani Scoti Ciuis Modoetiēſis Anno dñi. 1496. Die vltimo Januarij.

Tabula ititulationũ difficultatum quas

mouet Egidius roman⁹ in expõne libroꝝ de aīa Ariſtotelis in q̄ h̄ ordo ſeruat̄ vt lꝫ pl'ima notatu digna tāgant̄: tñ ea ſolũ ānotant̄ que ſub dubitationũ titulo ponunt̄. Cũ v̊o ſub hac forma nihil ꝓponat̄ vſq̄ꝫ ad illā partē textus. que icipit ibi. Principiũ aũt qõnis. Ideo tabula ex eo loco initiũ ſumet.

¶ Queſtiones primi libri.

¶ Principium aũt queſtionis.

¶ Utrum nihil moueat niſi moueatur. charta. 6.
Quare Democri. poſuit hos athomos vl'ia p̄n̄a nāe. 6.
Quare Democrit⁹ poſuit aīaꝫ ꝯponi ex athomis nõ qbuſcunq̄ꝫ: ſed ex athomis ignee nature. 6.
Quare Democrit⁹ poſuit aīaꝫ eſſe ex athomis rotũdis. 6.
Quomodo athomi exteriores qui ſunt deforis auxiliant̄ nobis ⁊ faciunt ad continuationem vite. 6.
Utrum Alienatus in ſenſu ſit alienatus in intellectu. 7.
Quomodo Democritus credebat ſenſum ⁊ intellectũ ideꝫ propter identitatem anime ⁊ intellectus. 7.

¶ Quicunq̄ꝫ aũt ad cognoſcere.

Quomõ antiqui dixerunt animā eſſe principia entiũ. 7.
Utrum bona ſit poſitio antiquorum. 7.
Utꝝ anima ſit ꝯpoſita ex partibili ⁊ ipartibili ⁊ q̄uo. 8.
Utrũ prima longitudo ſit idea dualitatis. prima latitudo ydea trinarij: p̄ma ꝓfunditas ydea q̄ternarij. 8.
Quomodo tam aīa q̄ꝫ alia entia cõſtent ex his ydeis. 8.

¶ Quoniam aũt ⁊ motiuum.

Quomõ aīe cõpetit rõ mouendi ex eo ꝙ ē ex p̄ncipijs. 9.
Quomodo ignis eſt incorporaliſſimus elemētorum. 9.
Quomodo ignis mouetur ⁊ mouet alia. 9.
Q̄uo corpa idiuiſibilia ex qb⁹ ponebat Demo. ꝯponi aīam ex eo ꝙ erāt p̄ncipia dabāt aīe ꝙ eſſet intellect⁹. 9

¶ Videt̄ aũt thales ex quibus ⁊c̄.

Quomodo hypus alijs eſt rudius loquutus. 10.
Utrum ratio hypi eſſet bona. 10.
Utꝝ ſit bñ dcm̄ ꝙ oīa el'ta accepunt iudicē p̄ter terrā. 10.

¶ Cõſiderandũ aũt primũ qdē ⁊c̄.

Utrum ſit bene dictum ꝙ omnis motus ſit in loco. 11.
Quare ſit inconueniens animam eſſe ꝑ ſe locabilem. 11.
Quomodo tricubitũ ⁊ album ꝑ accidens ſint in loco. 11.
Utrum quicqd mouet̄ natura moueat̄ violentia. 11.
Utrum mouens quod mouetur ⁊ ipſum moueatur eodeꝫ modo ſicut mobile. 11.
Quomodo videat̄ falſuꝫ qd̄ dicit̄ in p̄cedēti queſtiõe. ſ. qd̄

UVA. BHSC. IyR_077_1

mouens motū eodē modo moueaꝛ ſicut ⁊ mobile. ii.
Utꝝ ſi aīa mutaret locū ɔtigeret reſurrectio mortuoꝝ. ii.

¶ Quidam aūt ⁊ mouere.

Qūo plato poſuit aīam cōponi ex numeris armonicis. i3.
Quomodo intelligenda ſit opinio platonis. i3.
Quomodo motus anime ſit ſicut motus celi. i3.

¶ Primū qdem igiꝛ non bene.

Utrum ſenſus poſſit dici circulus. i4.
Utrum intellectus intelligat in ſimul ⁊ nō ſucceſſiue. i4.
Utrum ſequiꝛ ꝙ ſi intellectꝰ intelligeret applicando ſe rebus ſm ptes q̄titatiuas ꝙ īfinities ītelligeret idē. i4.
Utruȝ intellectus per partes partibiles partibilia poterit intelligere: ⁊ per impartibiles impartibilia. i4.
Quomodo circulatio eſt perpetua ⁊ nō hȝ finem. i4.
Utrum ſi opatio intellectꝰ eſſet circulatio ītellectus ſemp ītelligeret ⁊ perpetuareꝛ eius operatio. i4.

¶ Adhuc aūt intelligētia ⁊c.

Utrum valeat cōſequentia phi ꝙ beatitudo anime nō cōſiſtit in motu: quia non eſt ſua ſubſtantia. i5.
Quomodo motus non competit anime ſm naturaȝ. i5.
Quomodo anima ſic annectaꝛ corpori ꝙ corpꝰ ſit propter bonum anime ⁊ magis ſic q̄ econuerſo. i5.
Quomodo plato poſuit ꝙ aīe fugiendū erat oē corpꝰ. i5.
Quare plato non reddidit cauſam ex anima celi: quare celum circulariter moueatur. i5.
Quomodo ex poſitione platonis ſequebatur ꝙ quelibet anima ingrederetur omne corpus. i6.

¶ Alia aūt opinio quedam ⁊c.

Utrum anima ſit cōpoſitio vel ratio compoſitorum. i6.
Quomodo armonie non eſt mouere. i6.

¶ Rōnabilius aūt dubitabit ⁊c.

Utꝝ paſſiones ⁊ opera anime hēant rōnem motus. i7.
Quomodo in paſſionibus concurrit vterq̄ motus tam localis q̄ alterationis. i7.
Utꝝ gaudere ⁊ triſtari ⁊c. hꝰ cōpetant anime ſm ſe. i7.
Utꝝ intelligere ꝑ ſe cōpetat aīe: ita ꝙ per ſe intelligat. i8.
Utꝝ poſſimus ɔcedere aliquo mō ꝙ aīa ꝑ ſe ītelligat. i8.

¶ Multum aūt his q̄ dicta ſunt.

Uñ ſeqꝛ ꝙ oē qd mouet ſe ipȝ oȝ eē ꝑtibile ⁊ diſibile. i8.
Utꝝ phus vere arguat ɔ opinionem Zenocratis. i8.
Quomodo ſpere Democriti ſint corpora parua. i9.
Quomō in ɔtinuo oȝ dare qd mouet ⁊ qd mouetur. i9.
Utꝝ ſit incōueniēs plura ⁊ diuerſa puncta ſimul eē. i9.

¶ Tribus aūt modis traditis ⁊c.

Quare ſit inconueniens ponere in ipſa anima res ipſas ſm eſſe reale ad hoc ꝙ intelligat illas. zo.
Quare opȝ ꝙ ſi aīa dȝ cognoſcere iſta mixta ꝙ non ſolum ſint in ea miſcibilia: ſed etiam eorum rationes. zo.
Unde ſequitur ꝙ hoc poſito. ſ. ꝙ in anima ſint miſcibilia eſſet in anima bonum ⁊ eſſent contraria. zo.
Utrū eadē ſint pncipia ſube ⁊ alioꝝ pdicamentoꝝ. zo.
Utrum ſit omne ens elementum vel ex elementis ⁊ vtrū omne cognoſcens ſit animatum. zi.

¶ Omnes aūt q ex eo qd ſentit.

Utrum anima ſolum moueat localiter. zi.
Utrum vera ſit opinio thalis. zi.
Utrum oīa mixta habentia animam ſint animalia. zz.
Quomodo ratio illorum phorum deficiat. zz.

¶ Om̄ aūt cognoſcere ē aīe ⁊c.

Qūo iſta. ſ. potentie actiue ⁊ paſſiue cōparanꝛ ad aīaȝ. zz.
Quomodo errabant phi opinantes aīam ē ꝑtibileȝ. zz.

¶ Queſtiones ſecundi libri.

¶ Que qdē a prioribꝰ tradita ſint.

Utruȝ ſumenda ſit ratio cōis de aīa cum in ꝓhemio dcm̄ ſit ꝙ ñ.
Utꝝ ſuba q̄ eſt genus ꝑdiceꝛ de materia ⁊ de forma. z3.
Queritur cuius corporis anima eſt actus. z3.

¶ Uñ nō opȝ querere ⁊c. z4.

Utrum fiat vnum ex anima ⁊ corpore ⁊ ex materia ⁊ forma. ⁊ vniuerſaliter ex actu ⁊ potentia.
Utꝝ remota forma dolabre remāeat adhuc dolabra. z4.
Qūo amota forma rei nō remaneat res niſi equoce. z5.
Utꝝ amota poꝰ viſiua nō remāeat oculus niſi equoce. z5.
Utrum anima ſit actus. z5.
Utrum anima ſit actus corporis. z5.
Utrum anima ſit actus corporis phyſici. z5.
Utrum anima ſit actus corporis phyſici organici. z6.
Utꝝ aīa ſit actꝰ corpis phyci organici ī poꝰ vitā hñtis. z6.

¶ Quoniam aūt ex incertis ⁊c.

Que diffinitionū anime dicit qꝛ ⁊ que propter quid. z6.
Quare diffinitio data dicit qꝛ. danda dꝛ propter qd. z7.
Quomodo diffinitio data dicitur demōſtrationis cōcluſio danda vero demonſtrationis principium. z7.

¶ Utꝝ aūt vnūquodq̄ ⁊c.

Utrum in qualibȝ pte animalis deciſi poſſit reſeruari fantaſia vel extimatio. z8.
Utrum ſm locum motiuum nō ſepareꝛ a ſenſitiuo. z8.
Utꝝ potētie aīe differāt ſolū rōne vel ēt loco ⁊ ſubo. z8.

¶ Quoniā aūt quo viuimus ⁊c.

Qualiter agere ſit a forma ⁊ a ſubiecto: ſed principaliter a forma ⁊ qualiter differant. z9.

¶ Potētiaꝝ aūt anime ⁊c.

Quare cum quinq̄ ſint potentie anime nō ſunt quinq̄ diffinitiones ſpeciales. z9.
Utrum plantis inſit appetitus. z9.
Uñ ſeqꝛ h ꝑña ꝙ gbꝰ ineſt ſenſitiuū ieſt ⁊ appetitiuū. z9.
Utrum cuicunq̄ ineſt ſenſus inſit ⁊ fantaſia. 30.

¶ Manifeſtū eſt igiꝛ quoniā ⁊c.

Utrum detur communis diffinitio anime que non conueniat cuilibet anime ſpeciali. 30.
Cum non ſint niſi tres gradus animatoꝝ: quare ſunt quatuor anime diffinitiones. 3i.
Utrum vermes ſint animalia perfecta cum eis videatur competere motiuum ſecundum locum. 3i.

¶ Neceſſarium eſt aūt debentē ⁊c.

Utꝝ prius determinādū ſit de actibꝰ q̄ de potentiis. 3i.
Utrum actus diſtinguanꝛ per obiecta. ⁊ vtrum ꝑus determinandum ſit de obiectis q̄ de actibus. 3i.

¶ Eſt aūt aīa viuētis corporis ⁊c.

Utruȝ augmentum contingat ex neceſſitate materie. 33.
Unde eſt ꝙ in rebus animatis opȝ aſſignare ſpeciale ſurſum ⁊ deorſum preter id qd videmus in vniuerſo. 33.
Utrum cum ſuperius ſit dcm̄ ꝙ omnium natura conſtantium certus eſt terminꝰ ſit veruȝ ꝙ augmentuȝ ab igne vadat in infinitum. 33.

¶ Om̄ aūt eadē potentia aīe ⁊c.

Utrum vnum ⁊ idem vt alimentum ſit obiectum nutritiue ⁊ generatiue. 33.
Utrum ſit bene dictum quod alimentum preparet operationem vegetatiue potentie. 34.
Utrum potentia vegetatiua poſſit diffiniri per iſtum actū qui eſt generare. ⁊ vtrum potentia operetur ad generationem cum ſit accidens. 35.
Quare cum philoſophus diffiniat animam vel potentiam vegetatiuaȝ ab actu nutriendi ⁊ generandi non diffinit ipſam ab opere augmenti. 35.

¶ Determinatis aūt his ⁊c.

UVA. BHSC. IyR_077_1

Quare non ſit ſenſus in actu ſine elementis ⁊ ſine acciden-
tibus elementorum quorum eſt per ſe ſenſus. 35.
Utrum elementorum ſit ſenſus per ſe. 35.
Quomodo videtᷣ ↄña phi falſa eſſe.ſ. ꝙ ſi ſenſus ſm ꝙ hꝯ
dicit potentiam actiuaʒ:tunc vel ſenſus ſentiret ſeipſuʒ
vel ſentiret abſqʒ exterioribus ſenſibilibus. 35.
Utrum nō cōſiderans in actu ſit proprie ſciens. 36.

Nō eſt aūt ſimplr necʒ pati ⁊c.

Utrum ſit verum ꝙ ait philoſophus.vʒ.ꝙ cuʒ potentia re-
cipit aliquid ab actu.hoc non eſt a contrario:ſed a ſimili
nec eſt ibi proprie paſſio ſed ſalus. 36.
Utrum licet edificans cū edificat nō alteretur nec patiatᷣ:
ꝓpter hoc ſequatᷣ ꝙ itelligēs nō patiatᷣ nec alteretᷣ. 36.
Utꝝ ens exiſtēs in potētia ad hītū fiat i actu ꝑ magrʒ. 36.
Quomodo veruʒ eſt qđ h̄ dicitur.ſ.ꝙ obiectuʒ intellectus
eſt vniuerſale:ſenſus vero particulare. 37.
Utrum vniuerſalia ſint in anima. 37.

Dicēduʒ aūt ſm vnumqḋꝗ ⁊c.

Utrum ſenſibilia cōia efficiant aliqd in ipſos ſenſus. 38.
Quomodo ſenſibilia cōmunia ſunt per ſe ſenſibilia ⁊ quo-
modo per ſe mouent ſenſum. 38.
Utꝝ filiꝰ cleonis vel q̄cūqʒ alia ſuba ſentiatᷣ ꝑ accn̄s. 38.

Quoniā quideʒ eſt viſus ⁊c.

Utrum color ſit per ſe viſibilis. 39.
In quo modo dicendi per ſe ſit color eſt viſibilis. 39.
Utruʒ eſſe viſibile per ſe ⁊ p̊ ↄpetat colori vl̄ ꝑ ſe tātū. 39.
Utrum color ſit ratio:quare omnia alia videantur. 39.
Utꝝ prius ſit deteriandū de lumie q̄ʒ de diaphano. 40.

Nō oīa auteʒ viſibilia ſunt ⁊c.

Quare hec viſibilia inominata in tenebris nō videntᷣ ſub
ꝓprio colore ⁊ in lumie nō videntᷣ ſub ꝓpria luce. 40.
Quare talia nō ſunt nominabilia vno nomine. 41.
Utrum lux ſit corpus. 41.
Utrum lux ſit in medio realiter vel intentionaliter. 41.
Utrum lux in ſole ſit virtus actiua eius. 42.

Nūc aūt de ſono primum ⁊c.

Queritur in quo ſit ſonus tanquā in ſubiecto ⁊c̄. 42.
Utruʒ in corporibus mollibus poſſit aliq̊ mō eē ſonꝰ. 42.
Utrum oporteat eſſe plura ad hoc ꝙ fiat ſonus. 42.

Uacuum eni recte dicitur ⁊c.

Qr̄ aer ſciſſus a v̄ga fortiꝰ ↄgregatᷣ vt poſſit cāre ſonū. 43.
Utrum idem ſit ſonus qđ motus aeris. 43.
Utrum ſonus habeat eſſe in medio realiter. 44.
Utrum dr̄ie ſoni fiant a ſono in actu vel econuerſo. 44.

Uox aūt eſt ſonus quidam ⁊c.

Unde ꝓuenit ſonꝰ cātus a lira vl̄ ex chordis cithare. 44.
Utꝝ ex diuerſitate corpoꝝ ſolidoꝝ cātᷣ aliꝰ ⁊ aliꝰ ſonꝰ. 44.
Utꝝ tria reqſita ad ſonū q̄ tetigit ph̄s ſint diſticta. 45.
Utrum locutio ſit homini naturalis. 45.
Utrum vox ſit ſonus ſignificatiuus. 45.

De odore aūt ⁊ olfatibili ⁊c.

Utrum alijs animalibus ſint note ſpecies odoris quas ho-
mo non poteſt percipere. 46.
Utrum bonitas tactus faciat ad bonitateʒ intellectꝰ. 46.
Utrū bonitas alioꝝ ſenſuū faciat ad bonitatē itell'ꝰs. 46.
Quare odores nō ſemper ꝓportionantᷣ ſaporibus. 47.

Eſt aūt olfatus per medium ⁊c.

Utrum cum odor moueat medium ⁊ ſit in medio ſit in eo
intentionaliter. 48.
Utrum odor aliquo mō hēat eſſe realiter in medio. 48.
Utꝝ ꝓpriuʒ ſit hoi nō ſentire odorē ſine reſpiratiōe. 48.
Utrum ſic ſe habeat odoratus in hoīe ad alia aīalia ſicut ſe
hn̄t oculi alioruʒ aīalium ad aīalia durorū oculoꝝ. 48.

Guſtabile autem eſt ⁊c.

Utrum guſtus ſit quidam tactus. 48.
Utrum guſtus ſit idem qđ tactus. 48.
Utrum guſtus percipiat potabile.i.humidum. 49.
Si guſtꝰ imutatᷣ ab hūido ⁊ ſapore a q̄ ꝑ̊us imutatᷣ. 49.

De tangibili autem ⁊ tactu ⁊c.

Utrum tactus ſit vnus ſenſus. 50.
Utꝝ tactꝰ cū ſit plures ſenſus fundetᷣ in vno organo. 50.
Utrum omnes contrarietates tactus reducātur ad calidū
frigidum ſiccum ⁊ humidum. 50.
Utꝝ cū tactꝰ ſit ſenſus pl'es debeāt ſex ſenſus eſſe. 51.

Dubitabit autem aliquis ⁊c.

Utrum inter tangens ⁊ tactuʒ interponatur ſemper humi-
ditas aquea vel aerea. 51.
Utꝝ aq̄ poſſit calefieri cū ignis nō poſſit ifrigidari. 52.
Utrum animalia exiſtentia in aere vel in aqua alterentur
vel patiantur ſm qualitates tangibiles horum elemen-
torum.⁊ vtruʒ corpora elementata aliquid patiantur ab
elementis in quibus habent materialiter eſſe. 52.
Utrum ꝑ̊us percutiatur clipeus q̄ʒ clipeatus. 52.

Oportet aūt vl'r de omni ⁊c.

Utrum ſenſus ſit ſuſceptiuus ſpecieruʒ ſine materia. 53.
Utrum ſenſibile poſitum ſupra ſenſum faciat ſenſuʒ. 53.
Quomodo excellentie ſenſibiliuʒ corrūpunt ſenſuʒ. 54.

Quod aūt non ſit ſenſus ⁊c.

Utrum qui cognoſcit qualitates tangibiles: quarum tactꝰ
ſenſus eſt cognoſcit eas per organum tactus. 55.
Utrum habens organum alicuiꝰ ſenſus cognoſcat omnes
differentias obiecti illius ſenſus. 55.
Utrum ſi per vnum medium cognoſcuntur plura ſenſibi-
lia habens organum conforme illi medio cognoſcet per
illud organum illa plura ſenſibilia. 55.
Quare organa per que ſentimus per medium extraneum
appropriantur elementis ſimplicibus. 56.

At vero necʒ cōmunium ⁊c.

Utrum oīa ſenſibilia cōia cognoſcantᷣ vnoquoqʒ ſenſu. 56
Utrum ſint ſex ſenſibilia communia. 56.

Quoniam autem ſentimus ⁊c.

Quare ſit impoſſibile duos ſenſus vnius obiecti eſſe. 57.
Utꝝ poſſint aliq̊ eē duo ſſus vniꝰ obi vt eiuſđ coloris. 57.
Quomodo ſi alius eſſet ſenſus qui ſentiret ⁊ alius quo ſen-
tiremus nos ſentire iretur in infinitum. 57.
Utrum per viſum videamus nos videre. 58.

Senſibilis autem actus ⁊c.

Utrum ſenſibilia ſint dicta ſm actū ⁊ ſm potentiam. 59.
Quō ⁊ ſſus ⁊ ſſibile i actu ſūt ſil':in potētia v̊o nō opʒ. 59.
Utrum ſenſus ꝑticulares directe ꝑcipiāt actiōes ſuas. 59.
Utrū ſenſus ꝑticulares aliquo mō ſentiāt ſe ſentire. 59.
Utruʒ aliquis ſenſus percipiat immutatiōes ſenſuuʒ par-
ticularium in ſe ⁊ directe. 59.
Quomō ſoluatᷣ h̄ queſtio vtꝝ ſenſus ſentiāt ſe ſentire. 59.

Unuſquiſque quidem ⁊c.

Utrum ſenſus ꝑcipiāt ꝓprias dr̄ias ſui ꝓprij obiecti. 60.
Utrum ſit ſimile de duobus hominibus cognoſcentibus
dulce ⁊ album et de vno et eodem homine cognoſcente
vtrumqʒ per diuerſas virtutes. 60.
Quomō iſtud tempus in quo ſenſus cōis dicit album eſſe
aliud a dulci non accipitur ſm accidens. 60.

Queſtiones tertij libri.

Qm̄ aūt duabus differentijs ⁊c.

Utrum ſi voluntas hois augetᷣ ad pn̄s itel-
lectꝰ ſit ſenſus. 61.
Utrum intellectus noſter ſubijciatur motui ſolis vel cor-

UVA. BHSC. IyR_077_1

poꝛum ſupercelestium. 62.
Quomõ ſenſus ꝓpꝛioꝝ ſemꝑ v̄us eſt ⁊ nõ intellect⁹. 62.
Quare ad noſtruꝫ imaginari non opꝫ ꝙ ſequatur paſſio in appetitu ſed ad noſtrum opinari. 63.

¶ Si igitur fantaſia eſt ⁊c.

Utrum intellectus diuidatur a ſcientia. 63.
Utrum plures habitus ſint in potẽtia intellectiua preter ꝗꝫ ſcientia ⁊ opinio. 63.
Quare philoſophus maxime mentionem facit de his quatuoꝛ ſcientia: ſenſu: opinione: ⁊ intellectu. 63.
Utrum omnibus aĩalibus inſit fan. ſicut ſenſus. 63.
Utrum foꝛmica ⁊ apes habeant fanta. determinataꝫ. 63.
Utrum ſi fanta. ſit compoſita ex ſenſu ⁊ opinione opoꝛtet opinionem veram confoꝛmari ſenſui falſo. 64.

¶ Sed qm̃ eſt moto hoc ⁊c.

Utrum fan. ſit idem qꝺ ſenſus communis ⁊c. 65.
Utrum fanta. moueatᷣ a ſenſu facto in actu. 65.
Utꝝ ſm fantaſ. mlᷓta agãt ⁊ patiantᷣ aĩalia q̃ illã hñt. 65.
Qũo accipiuntᷣ he ꝑticule poſite in deſcriptiõe fãtaſie. 65.
Utrum aliqñ cõtingat ſenſus falli circa ꝓpꝛia obiecta. 65.

¶ De parte aũt anime ⁊c.

Utrum ſi potentie anime ſint partes eius vel omnes erũt coꝛruptibiles vel omnes erunt incoꝛruptibiles. 66.
Utꝝ opoꝛteat ĩtellectũ eſſe ĩmixtũ ſi debeat ĩperare. 66.
Utrum lꝫ ſit veruꝫ de intellectu diuino ꝙ opoꝛteat ipſum eſſe ĩmixtũ ad hoc vt ĩperet. ħ ẽt verũ ſit de hũano. 66.

¶ Unde neqꝫ miſceri ⁊c.

Unde ſequitur ꝙ ſi intellectus eſſet virtus oꝛganica qꝺ haberet qualitatem aliquam ſenſibilem. 67.
Quomõ intellectus eſt loc⁹ ſpecieruꝫ ⁊ nõ tota anima. 67.
Quomodo excellens ſenſibile coꝛrumpit ſenſum. 67.

¶ Qm̃ aũt aliud eſt magnitudo ⁊c.

Quomodo in rebus materialibus differt res et ſuum eſſe in immaterialibus vero non. 68.
Utruꝫ in rebus materialibus ſit aliquid qꝺ non pertineat ad rationem quiditatis ꝙ in rebus ĩmaterialibus poſſit dici ꝙ ſit pertinẽs aliquo mõ ad rõnem quiditatis. 68.
Qũo v̄itatẽ hꝫ ꝙ aliꝺ ſit res ⁊ rei eẽ in reb⁹ mãlibus. 68.
Quomodo intellectus recto aſpectu diſcernat carnis eſſe ideſt carnis quiditatem. 68.
Utrum ſit ſimile de cognitione nãlium ⁊ mathe^{coꝝ}. 68.

¶ Dubitabit aũt vtique aliqs ⁊c.

Uñ ſequitᷣ ꝙ ſi ĩtellect⁹ nõ eſt ĩtelligibilis per ſe: ſꝫ ꝑ aliqd aliud erit idẽ iudiciuꝫ de eo ⁊ de aliys mãlib⁹ rebus. 69.
Quomodo intellectus noſter intelligat ſeipſum. 69.
Quomõ in ſeꝑatis a mã idẽ ſit intellect⁹ ⁊ qꝺ ĩtelligitᷣ. 69.
Utrum cum in omnibus immaterialibus idem ſit intellectus: ⁊ qꝺ intelligitur eodem modo tam reſpectu intellectus noſtri ꝗꝫ reſpectu ſubſtantiarum ſeparatarum ſit idem intellectus ⁊ quod intelligitur. 69.
Utꝝ in ſeꝑatis a mã idẽ ſit ſcĩa ſpeculatiua cũ re ſcita. 70.
Utrum res ipſa que eſt extra animaꝫ vt eſt ſcita in actu ſit aliquo modo idem cum ſcientia. 70.
Quomodo ex dictis ſequitur ſolutio huius immediate precedentis queſtionis. 70.

¶ Qm̃ aũt ſicut in omni natura.

Quomodo ſequitᷣ ꝙ vbi eſt dare aliquid qꝺ eſt omnia fieri opoꝛtet ꝙ ſit dare ibi aliqd qꝺ eſt omnia facere. 70.
Que neceſſitas fuit ponere intellectum agentem. 71.
Utrum intellectus agens ſit ſicut habitus. 71.
Utꝝ ĩtellect⁹ agẽs ſe hẽat ad fantaſ. ſicᷣ lux ad coloꝛes. 71.
Utrum ille quatuoꝛ ꝓpꝛietates quas phus attribuit intellectui agenti inſint ei: qꝛ agens eſt patiente nobilius. 71.
Utrum intellectus agens ſic ſit ſeparabilis ꝙ ſit ſubſtantia ſeparata ⁊ non ſit pars nec potentia anime. 71.
Utꝝ ſcĩa in actu ſimpliciter precedat ſcĩam in potẽtia. 71.

¶ Indiuiſibiliũ qdeꝫ igitur ⁊c.

Quomodo eſt compoſitio apud intellectum ſicut eſt compoſitio entium apud empe. 72.
Utrum ſi aliqua ſeparata componantur accidat ibi veritas ⁊ falſitas. 72.
Quomodo differt compoſitio rei ad rem a compoſitione rei ad tempus. 72.
Utrum intellectus poſſit intelligere longitudinem. 72.
Utrum intellectus poſſit intelligere duas magnitudines eiuſdẽ ſpeciei: quaꝝ vna eſt magna ⁊ altera eſt ꝑua. 73.

¶ Qm̃ aũt ſm quãtitatem ⁊c.

Utrum poſſit eſſe vnum ſecundum foꝛmam: quod non eſt vnum ſecundum continuitatem. 73.
Quomodo continuum ſic ſit vnum per indiuiſibile quod non ſit ibi ſeparatio. 73.
Quomodo pꝛiuatio cognoſcitur per habitum. 73.
Quomodo intellectus cognoſcens pꝛiuationem per habitum vel per foꝛmam contrariam quantum eſt de ſe eſt cognoſcens in potentia. 73.
Quomodo per pꝛiuationeꝫ cõtinui cognoſcatᷣ pũctus. 73.

¶ Videtᷣ aũt ſenſibile ex potẽtia ⁊c.

Quomodo ſentire nõ eſt ꝓpꝛie paſſio nec alteratio nec motus cum non ſit actus imperfecti ſed perfecti. 74.
Qũo triſtari ⁊ ꝺlectari ẽ ſſitĩa mediãte vlᷓ medietate. 74.
Qũo appetitiuũꝫ ⁊ fugitiuũ nõ ſunt altera a ſenſitiuo. 74.
Utrum appetitiuũ ⁊ fugitiuũ ſint altera abinuicem. 75.
Utrum fugitiuum ⁊ appetitiuum non eſſe altera abinuicẽ nec eſſe altera a ſenſitiuo: ſed eoꝛum eſſe: eſſe aliud: vtrũ hoc ſit eodem modo intelligendum. 75.

¶ Et omnino in actione ⁊c.

Qũo veꝝ ⁊ falſuꝫ ſunt in eodẽ genere cũ bono ⁊ malo. 75.
Utꝝ mathe. poſſint intelligi ſine mendacio. 75.
Utrum intellect⁹ nõ ſeꝑatus poſſit intelligere ſeꝑata. 76.
Ubi philoſophus determinauit hanc queſtionem vtrum poſſumus intelligere aliquid ſeparatum. 76.
De quo intellectu intelligitur quando dicitur intellectus eſt ſpecies ſpecierum. 76.
Utrum hoc dictum philoſophi intellectus eſt ſpecies ſpecierum ſi poſſit adaptari ad intellectum agentem qualiter hoc eſſe contingat. 76.
Utrum poſſumus intelligere ſine fantaſmate. 76.

¶ De mouente aũt quidem ⁊c.

Utrum potentie anime diſtinguantur per rationem habẽtem ⁊ irrationabile. 77.
Quomodo potentie anime humane diſtinguuntur per rationabile ⁊ irrationabile. 77.
Utrum alia diſtinctio q̃ dicitᷣ platonis ſit ſufficiens. 77.
Quomodo diſtinguantur iraſcibilis ⁊ cõcupiſcibilis. 78.
Utrum quodlibet iſtoꝛum. ſ. iraſcibilis et concupiſcibilis habeat fugam ⁊ perſecutionem. 78.
Quomodo in anima humana ſunt tria ſm appetitũ: ⁊ quomodo in vnoquoqꝫ homine eſt triplex appetitus. 78.

Videntᷣ autem duo hoc ⁊c.

Utrum fantaſia ſit pꝛincipium mouens. 79.
Quomodo hoc cuius eſt habitus appetitus eſt pꝛincipium practici intellectus: ⁊ qũo vltimũ eſt ꝑn^{m} actionis. 79.
Utrum plura mouentia que requiruntur ad motum pꝛoceſſiuum reducantur ad vnum. 79.
Utrũ intellectus reducatᷣ ad appetituꝫ vel ecõuerſo. 79.
Quomodo intellectus ⁊ appetitus dicuntur mouere ſm vnam communem ſpeciem. 79.
Quomodo intellectus ſemper eſt rectus. 79.

UVA. BHSC. IyR_077_1

Tabula

¶ Om̄ autem tria ſunt ꝛc.

Quomodo potentia appetitiua mouet mota. 80.
Utrum intel. ſit mouens imobile vel mouēs motum. 80.
Quomodo in coꝛde eſt finis ꝛ pꝛincipium motus. 80.
Quomodo oꝫ eſſe in coꝛde ſic̄ nos videm⁹ in circulo. 80.
Quomodo a coꝛde opꝫ incipere motum in animali. 80.
Quomodo conuenit tribus lationibus moueri: vtruꝫ hoc ſit dictum de celo vel de homine. 81.

¶ Vegetabileꝫ quidē igitur ꝛc.

Utrum in viuentibus ſit dare ſtatum. 81.
Utrum omne habens intellectum habeat ſenſum. 82.
Utrum vera ſit opinio platonis ꝙ foꝛme incoꝛruptibili debeatur coꝛpus incoꝛruptibile. 82.
Quare non videmus per egreſſum radioꝛum ab oculo vt ponit plato. 83.

¶ Qđ aūt ipoſſibile ſit ſimplex ꝛc.

Utrum alÿ ſenſus ſentiant tangendo. 83.
Utrum ſolus tactus ſit animali neceſſarius. 83.
Utrum ea in quibus dominatur terra poſſint habere ſenſum tactus. 83.
Utꝝ viſus ꝛ odoꝛ coꝛrūpunt aīal ſicut ſenſus tactus. 84.
Utrum alÿ ſenſus a tactu ſint neceſſarÿ animali. 84.

Regiſtrum

a
¶ Expoſitio egi-
¶ Fidi interp̄tis
opoꝛtebit enim

b
ſimiliter ꝯuenie
comparari ad ip̄ꝫ
plura: ꝛ ſubdit

c
¶ Hec eſt quita
vꝫ. vegetatiua:
culationis non

d
¶ Impꝛobat opi
tribus autē mo-
bus nobilius

e
me ꝓpter hoc
foꝛmaꝫ cōmunē
go naturali: et

f
tatiuum poteſt
erit alimentum
iſta: vt dicebatur

g
ꝛ opoꝛtet eſſe
ſunt pꝛopꝛia: ſed
comparationis:

h
concaua autem
ipſam ingredi
gis extenſa: quia

i
¶ Remouet
rica. ¶ Notādū
Ulterius foꝛte

k
quid facere
per illud oꝛganū
accidens. Non

l
poſſet nūc loqui
quitur inclinatio
ipſum ſentire

m
foꝛtiter impꝛeſſa
ꝙ omne qđ quis
virtute percipiat̄

n
tinuum eſt indi-
pꝛehenſiōe intel
fugam: vel deſi-

o
perfecta quam
¶ Regreditur
¶ Conſiderādū
¶ Non pōt aūt

FINIS

UVA. BHSC. IyR_077_1

UVA. BHSC. IyR_077_1